

קובץ שופר הזוהר

פרך ח'

ובו ארבעה ספרים נפתחים

- א. זכותא דבר יוחאי
- ב. נשמת הרשב"י
- ג. זוהר ארץ ישראל א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח
- ד. אור הזוהר 38

יצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
חשוון תשע"ג

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
 האדמו"ר מהאלמין
 חיבר למעלה מאלף ספרים
 על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
 רחוב בר יהודה 50
 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
 טל: 0527651911

המשיח מחכה שנלמד זהר הקדוש

"והמשיח יזוהר וזהר הרקיע", כך אומר משה בננו עליו השלום לרשב"י זיע"א: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר... ובגין דעתידין ישראל "למטעם" מאילנא דחיי, דאיהו ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי". פרוש: משום שעתידים ישראל לטעם מאילן החיים שהוא ספר הזהר, על ידו יצאו מן הגלות ברחמים (רעיא מהימנא פ' נשא דף קכד: רמ"ק)

אלהיו הנביא זכור לטוב ירד מן השמים עם כמה חיילין של נשמות וכמה מלאכים סביבו ושכינתא עלאה עטרא על פלהו [ושכינה עליונה היתה עטרה על כל הנשמות]... ואמר לרשב"י: רבי רבי... ואמר אלהיו הנביא לרשב"י: וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יהגלי לתתא בדרא בתראא בסוף יומיא... פרוש: כמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החבור שלך [שיהיה להם מזון ותקון הנפש ע"י למוד הזוה"ק] פאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים [קרוב לביאת משיח], ובשביל למוד הזוה"ק יתקיים מה שכתוב "וקראתם דרור בארץ לכל יושביה" - פרושו, שיבוא משיח צדקנו ויתקע בשופר גדול לתרונונו בב"א (תיק"ז תי' ו' - הגר"א ובל"ר). - לשון הפסא מלך: ועל זה הלמוד אמר הקב"ה (ברכות ח ע"א), שגחשב פאלו פדאני לי ובלבני מהגלות. - ובמקדש מלך אמר: כי כמה מעלות טובות יש למשתדל בלמוד פרוש מאמרי רבי שמעון בן יוחאי, ואין קץ לגדל שפרו, ואשרינו ומה טוב חלקנו אם נזכה לעזר ולקרוב ביאת משיחנו, כי כך גזר הבורא יתברך שלא יתגלה יתיה גנוז ספר הזהר הקדוש עד סוף הימים שבזכותו יבוא הגואל, כי סגלה זו בו דוקא ולא בזולתו, עכ"ל.

עֲזָרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

זְכוּתָא דְּבַר יוֹחֵאִי

שָׁשִׁים רְבוּא נְשָׁמוֹת בְּתוֹךְ סֵפֶר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ ❖ הָאֲנָשִׁים הַמְּשַׁתְּפִים
בְּחִלּוּקַת סֵפֶר הַזֶּהר וּבְסִיּוּמוֹ, כָּל אֶחָד נוֹטֵל שֶׁכֶּר פְּאִילוּ עֲשָׂאָה כּוּלָּה
לְבַדּוֹ, וְעוֹשִׂים סְעוּדַת סִיּוּם ❖ שְׂמַחַת סִיּוּם סֵפֶר הַזֶּהר מֵעֵין שְׂמַחַת
תּוֹרָה ❖ סִיּוּם זֶהר הוּא תְּקוּן לְנֶאֱלָה הָאֲמַתִּית ❖ לְמוּד הַזֶּהר וְהַתְּקוּנִים
אֶלְף פְּעֻמִּים בְּסוּד הָאֶלְף לָךְ שְׁלֹמָה ❖ סִיּוּם סֵפֶר הַזֶּהר רְאוּי וְחָשׁוּב
סְעוּדַת מְצוּנָה ❖ שְׁעָה אַחַת לְיִמּוּד הַזֶּהר שְׁקוּל כְּמוֹ שָׁנָה שְׁלִימָה
לְיִמּוּד תּוֹרַת הַנְּגִלָּה ❖ הַרְשָׁבִי זי"ע יוֹשֵׁב אֶתְנֵנו בְּלוּמְדֵינוּ תּוֹרָתוֹ ❖ מִי
שֶׁלֹּא מְשַׁתְּדֵל בְּתוֹרָה, אָסוּר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, לְהַשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ וְלַעֲשׂוֹת
עִמּוֹ סְחוּרָה, וְכָל שֶׁכֶּן לְלַכֵּת עִמּוֹ בְּדַרְךְ, שְׁהֲרִי אֵין בּוֹ אֲמוּנָה ❖ רַק
הַמְּשַׁתְּדָּלִים בְּתוֹרָה וְעוֹסְקִים בָּהּ לְתַקְנָהּ וְלַקְשָׁרָה בְּשִׁרְשָׁהּ, כָּל בְּנֵיהֶם
הֵם צְדִיקֵי אֲמַת

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א בהוצאה שלישית, חודש אדר א' תשע"א
ועתה יוצא לאור מחדש חודש כסליו תשע"ב

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לביש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

תֵּכֵן הָעֲנִיָּיִם

- א. כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזהר הקדוש..... ה
- ב. כל האנשים המשתתפים בחלוקת ספר הזהר ובסיומו [וכן בש"ס ומשניות], כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ועושים סעודת סיום..... ז
- ג. שמחת סיום ספר הזהר מעין שמחת תורה..... ז
- ד. סיום זהר הוא תקון לגאלה האמתית - ועלוי מזל עם ישראל..... ח
- ה. ילמדו הזהר והתקונים אלף פעמים בסוד האלף לה שלמה..... ח
- ו. סיום על ספר הזהר ראוי וחשוב סעודת מצוה, וכידוע בשעה אחת לימוד הזהר שקול כמו שנה שלימה לימוד תורת הנגלה..... י
- ז. הרוצה לזכות לארח את הרשב"י בביתו ילמד זוהר הקדוש - הרשב"י זי"ע יושב אתנו בלומדינו תורתו..... יב
- ח. כל מי שלא משתדל בתורה, אסור להתקרב אליו, להשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שפן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה..... יז
- ט. רק המשתדלים בתורה ועוסקים בה לתקנה ולקשרה בשרשה, כל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלה, בנים קדושים..... יז

האדמו"ר מהאלמין הגה"צ הרב שלום יהודה גרוס

מייסד מפעל הזוהר העולמי
נחל לביש 24/8 בית שמש, טל: 054-8436784

האדמו"ר מהאלמין שליט"א, נולד בהונגריה, עלה לארץ בשנת תש"ו. בשנת תשכ"ב היגר לברוקלין. לפני 40 שנה - הקים הרבה ארגונים: **בשנת תשכ"ה**, הקים וועד העולמי למען קדושת בית הכנסת, ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ו**, ערך מלחמה גדולה נגד המזוזות הפסולות¹, **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה נגד סימילאק מחלב עכ"ם, ומאו לראשונה יצרו סימילאק מחלב ישראל². **בשנת תשכ"ז**, הקים ארגון הצלה, ונדפס ספר, וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה על שנכשלים באכילת תולעים בהכשר למהדרין מן המהדרין, **בשנת תשכ"ח**, ערך מערכה גדולה על אזהרת זמן קריאת שמע ותפלה³. **בשנת תשכ"ח**, הקים ארגון ובית דין צדק לכשרות וטהרת המקוואות⁴. **בשנת תשכ"ט**, יזם הדפיס והפיץ לראשונה חק לישראל שבועי, ונדפסו 54 פרשיות בודדות ועשר כרכים. **בשנת תשל"ב-ס"ב**, ערך מלחמה כבידה על כשרות השחיטה⁵, **בשנת תשל"ד**, הקים ארגון וועד הכשרות התאחדות הקהילות, ונדפסו 39 ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשל"ד**, הקים את הרעיון הדף היומי, ופרסמו כל שבוע בעיתונים על הרעיון של לימוד דף היומי, ונדפס גם כן במדריך לכשרות # 2. **בשנת תשל"ה**, ערך מלחמה גדולה למען קדושת השבת⁶. **בשנת תשל"ט-ס"ג**, ערך מלחמה כבידה על כשרות הניקור⁷, **בשנת תשמ"א-ס"ד**, ערך מלחמה כבידה על תיקון עירובין בארה"ב⁸, **בשנת תשמ"ז** יצא לאור ספר הסכמות ומכתבים 1.296 מכתבים. **בשנת תשס"ג** שלח לארצו הקדושה כמה מיליוני ספרים ועוד 320 אלף דיסקים (בכל דיסק לערך 500 ספרים) ונחלקו בחינם בכל הארץ, ול-150.000 חיילים צבא. **בשנת תשס"ד** שלחו לא"י עוד 250.000 דיסקים של 7000 קבצים ספרים בחינם. **בשנת תשס"ד**, הקים מפעל עולמי ללימוד הלכה יומית מחבר רמ"א, ונדפסו ספרי שו"ע מחבר רמ"א, וקול קורא'ס, ומודעות בהרבה עיתונים. **בשנת תשס"ז** - 2007 עלה לארץ, הקים את "מפעל הזוהר העולמי", ומאו פועל במסירות נפש, יומם ולילה, לזכות כל אחד מישראל בקריאה יומית של דף הזוהר היומי, ובכך לממש בפועל את הבטחתם וצוותם של רשב"י וגדולי הצדיקים, שבזכות הזוהר, יצא עם ישראל מהגלות ברחמים, והמשיח יבוא.

בעהמח"ס: "אין ליכט פון תורה" - 887 חלקים, "אכילת מצות בישראל" - 7 חל', "אפיית המצות" - 3 חל', קובץ ספרי ארץ ישראל - 26 חלקים, "שמירת המצוות כהלכתן" - 58 חל', קובץ ספרי כשרות - 53 חל', "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות - 7 חל', קובץ ספרי שחיטה - 26 חל', קובץ ספרי ניקור - 33 חל', קובץ ספרי שמירת שבת - 18 חל', קובץ ספרי מקוואות - 8 חל', "שמירת הברית" - 10 חל', "דברי תורה" עה"ת - 7 חל', קובץ ספרי סת"ם - 22 חל', קובץ ספרי קדושת ביהכ"נ - 17 חל', "מקדש מעט", "ואמרו אמן", "עניית אמן כהלכתו", "יצחק לשוח", ועוד. "שכר ועונש" - 6 חל', "אור הזוהר" - 5 חל', "זוהר השבת" - 5 חל', "זוהר חק לישראל" - 5 חל', "מאורות הזוהר" - 15 חל', "תיקוני זוהר" - 2 חל', "תיקוני זוהר" - 29 חל', "זוהר היומי" - 6 חל', "זוהר היומי" - 12 חל', זוהר עם פירוש הסולם, זוהר היומי, - 70 חל', "זוהר תורה" - 54 חל', "תיקוני זוהר", "אדרא רבה" ו"אדרא זוטא" עם עוד 6 ספרים, "ספרא משכנא", "ספרא דצניעותא" ועוד. עלוני זוהר - 39 חל', ועוד יותר מאלף ספרים וחברות על הזוהר הקדוש. על כל הנ"ל,

בשנת תשס"ז, הקים בארץ ישראל מפעל הזוהר העולמי. ונדפסו קרוב ל-2000 ספרים חוברות וקול קורא'ס. על הדברים הנ"ל פרסם ספרים וקול קורא'ס, בלשון הקודש, באידיש ובאנגלית, ובעוד הרבה שפות. - מפץ מיליוני ספרי זוהר הדף היומי של הזוהר, ועוד, המחולק בתפוצה עצומה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, חנויות, קברי צדיקים, ארגונים גדולים, כגון ערוץ הידברות, בתי אב בכל רחבי הארץ ובחול"ל. - הקים את "קול הרשב"י" "קול הזוהר" לשמיעה של הזוהר היומי, ושומעים דרשותיו. כיום מתגורר בבית שמש, מפץ דרשותיו מידי שבוע ברדיו 2000, ומעביר הרצאות בכל רחבי הארץ.

1. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 2. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 3. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 4. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 5. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס. 6. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 7. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס. 8. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס.

זכותא דבר יוחאי

כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזהר הקדוש

ישראל ה'קדושים והטהורים ה'מה פלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזהר הקדוש – כדכתב רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזהר הקדוש, במיוחד בדורנו דרא בתרא [דור אחרון], שעל זה אמרו רבותינו ז"ל (שבת קל"ח ע"ב): תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו, עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר: "הנה ימים באים נאם ה' אלקים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה'". ... תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר: "כי לא תשכח מפי זרעו"...

רבי שמעון בן יוחאי הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו. כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (שבת קל"ח): 'כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל, ואמר רבי שמעון בן יוחאי שלא תשתכח. שנאמר: "כי לא תשכח מפי זרעו". וכמבאר בזהר (נשא קכד): 'בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון בה מן גלותא'. – ועתה בוא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה. כי על כן סמוך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו". כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרמז ונסתר סוד הזה, שעל ידי זרעו של יוחאי, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תבות של זה הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו" הם אותיות יוחאי, וזה שמרמז ומגלה הפסוק כי לא תשכח מפי זרעו, מפי זרעו דיקא, הינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק, שהוא התנא יוחאי. כי על ידי זרעו של יוחאי שמרמז בזה הפסוק בסופי תבות כנזכר לעיל, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשכח התורה, כי בזהר דא יפקון מן גלותא, כנזכר לעיל. – ודע, שסוד רבי שמעון בעצמו הוא מרמז בפסוק אחר. כי דע שהתנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד'): עיר וקדוש מן שמיא ג'חת, ראשי תבות שמעון וכו' (ספר לקוטי מוהר"ן, בתחלת הספר).

א. הרמח"ל זי"ע לא מצא עצה לבטל גזרות מעם ישראל, אלא בלמוד "זהר הקדוש" ברצף וללא הפסקה, שבכח "זהר הקדוש" לבטל כל גזרות ולקרב הגאולה ברחמים.

וז"ל: בריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, וכלנו נברח אל התבה הזאת וננצל. ונמצא שבריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, שבסודה נעשה הזהר, אשר בו נכללו כל הששים רבוא נשמות, כמזכר בתקונים, ואז נחשב זה לבריחה כללית לכל ישראל, עד שבסוף הימים לא יצטרף אלא יציאה, וזהו שנאמר (ישעיה נב, יב): "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכונו כי הלך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל" ... כל מי שיתדבק בזהר הקדוש בורח מן הסטרא אחרא, וינצל מחבלי משיח. והאמת, כי ספר הזהר נשאר אחריו (אחרי רשב"י) זי"ע, שכל מי שיתדבק בו נקרא שבורח מן הסטרא אחרא, עד שלא יצטרף לו (באחרית הימים) אלא יציאה, ואודיעך מה תועלת נמצא בזה, והאמת כי תועלת גדול הוא, כי הוא הצלה מחבלי משיח (ראה בארך באור הזהר).

ב. כי לא תשכח מפי זרעו, אותיות יוחאי; על ידי זרעו של יוחאי שהוא רבי שמעון בן יוחאי, לא תשכח התורה.

לכו חזו מפעלות השם, התגלות נפלא מסוד גדלת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זכרוננו לברכה:

ובזוהר (חלק ג' דף קנ"ג: ברעיא מהימנא) אָמרו, דְהוּא "תיבת נח" שְׁמַצִּיל מִפְּנֵי הַמַּבּוּל הַנוֹרָא. וּבְזוֹהַר תַּקַּן הַרְמָח"ל זי"ע דִּיקְבְּצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְלִמּוּד זֶהֱר הַקְּדוּשׁ, וּבְזוֹהַר יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַגְּזֵרוֹת - וְיִצְמְחוּ הַיְשׁוּעוֹת בְּצִמְיַחְתִּיהֶן קֶרֶן דָּוִד בְּמַהֲרָה. וְעֵתָהּ עֲלֶה בְּלֵב טְהוֹר -

יד השם אל עבדיו, דחבור הזהר הקדוש לא נתגלה לראשונים זאת לפנים בישראל, כי אם ואמר אל דור האחרון שם יתנו קריא"ה נאמן"ה הנהו זהרהור, דבזכות זאת ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה.

ובדרך זו אלך לפרש קרא פדכתב האמור בפרשת בהר "וקראתם דרוור בארץ לכל ישיבה יוכל הוא תהיה לכם" ג'. והן עוד נביא מה שכתוב בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא ספר נשא (דף קכד:) והילך לשונו: "והמשפילים יזהירו כזוהר הרקיע", בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר, מן זהרא דאימא עלאה תשובה. באלין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי. ויתקיים בהון, (דברים לב) "ה' ביד ינחנו ואין עמו אל נכר", עד כאן לשונו. ראה גם ראה, כי בחינת ספר הזהר הוא בנינה, ומידע ידיע מאי דאתמר בזוהר הקדוש ובתקונים בדוכתי טובא, כאשר ירדה הקורא אצל עין רוג"ל איזה מקום בינה, והוא, כי חמשים שנים דיובל הנה הנם חמשים שערי בינה. וזה אמר "וקראתם דרוור בארץ לכל ישיבה", וקראתם"ם דיקא, אשר תקרא"ו אותם בספר הזהר והתקונים, ובזכותא תלך מילתא, דעל ידי זה דרוור בארץ לכל ישיבה. ועל זה סים וקאמר יוכל היא, כלומר דהם בחינה אחת, כמו שיוכל בחינת בינה, כמו כן למוד הזהר הקדוש אני בינה לי גבורה. ומה שאמרו בזוהר הקדוש במאמר הלצה על ידי למוד ספר הזהר שהוא מסטרא דבינה ויהיו טועמי"ם מלמטה מאילנא דחיי נפשי' סוב"ב ינחני לרמז בזה, כי בינה עם הכולל גימטריא חיי"ם (נפש חיים מערכת הז' אות ה').

ברעיא מהימנא (פרשת נשא דף קכ"ד:): "והמשפילים יזהירו כזוהר הרקיע", בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר, מן זהרא דאימא עלאה תשובה. באלין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי. ויתקיים בהון, (דברים לב) ה' ביד ינחנו ואין עמו אל נכר. עכ"ל. הנה

ג. דברי הרעיא מהימנא הנזכר לעיל נתבאר באריכות בספר תניא קדישא, אגרת הקדש סימן כ"ו, ענן שם. והנה הדבר ידוע, שרק בזכות לימוד התורה הקדושה בכלל, והזהר הקדוש בפרט, נזקה לנצל מכל היסורים, ולהגאל בקרוב ממש. ומצינו סמוך לדבר, במאמר הפסוק "צהר תעשה לתיבה". ופרש הבעש"ט זיעוכ"א, שהפונה לתיבה של תורה ותפלה. כמו שכתב "האור המאיר" (שמות פרשת בשלח), וז"ל: "ועל דרך ששמעתי בשם הבעש"ט זללה"ה שפרש צהר תעשה לתיבה (בראשית ו, טז), לעשות צהר מן התבה של תורה ותפלה". ומובא עוד בספרים (תולדות אדם פרשת נח) - שקמו שעשה נח תבה גשמית, כמו כן יש תבה רוחנית, שעל ידה אפשר להגאל, והיא תבה של תורה. וידוע שאותיות ז' וצ' אותיות מתחלפות הם, וממילא אפשר לבאר את הפסוק "צהר תעשה לתיבה", צ'הר היינו זהר תעשה לתיבה, שלמוז הזהר הקדוש הוא התיבת נח, שעל ידה אפשר לזכות לגאולה, ולהנצל מכל משברי מים העוברים על האנשים בדורו של משיח, אשרי מי שיזכה לך.

ד. הקב"ה הקדים לנו רפואה למכה ושלח לנו תיבת נח של הרשב"י, שהוא "הזהר הקדוש", להצילנו מהמבול הנורא!

"והמשפילים יזהירו כזוהר הרקיע". אלין אינון דקא משתדלין בזהר דא, דאקרי ספר הזהר, דאיהו כתיבת נח, דמתכנשין בה שנים מעיר, ושבע ממלכותא. ולזמנין אחד מעיר, ושנים ממשפחה. דבהון יתקיים (שמות א) "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו". ודא אורה דספרא דא. (זהר חלק ג' דף קנ"ג: ברעיא מהימנא). ועי"ע תקוני זהר חדש דף ע"ב עמוד ד', הקדמת המוציא לאור תקוני זהר מהגר"א, רבינו הרב משה קורדובירו, דע את אלפי אביה, (א).

ה. אמרו בתקונים (תקוני ר' דף כ"ד:), וזה לשונו: וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ניקרא כה י) "וקראתם דרוור בארץ" וגומר, ענן שם. - הט אגזיר ושמע, כי נודעה

לקבץ את כל ישראל אשר בדקות ספורות יסיימו כולם יחד את ספר הזוהר הקדוש, על ידי שמחלקים את הלימוד לחלקים קטנים, וכל אחד לומד חלקו ומשתתף עם הכלל, ובזה נחשב לכל יחיד שלמד וסיים כל הזוהר הקדוש, וכל זה בזמן מועט כאשר מתקבצים בבית הכנסת בליל שבת וביום שבת קודש כל מנין כפי רצונו.

וכבר תקן האי גברא קדישא החכם הכולל, ענוותן כהלל, מ"ר ניהו רבה הרב יצחק אלפיה ז"ע (ועין בספר "התקבצות הזוהר" א"ף בתפלותיו עם עוד צדיקים עצר את השואה שלא תפנס לארץ ישראל), ללמוד בחבורה כל אחד חלקו ועל ידי זה יסיימו כל החבורה כולה. עיין דברי קדשו בספרו הטהור "יאיר נתיב".

כל האנשים המשתתפים בחלוקת ספר הזוהר ובסימומו [וכן בש"ס ומשניות], כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ועושים סעודת סיום

כתב בש"ס חמד (מערכת מ' סוף פ"ל קצ"ח), וז"ל: **מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפות, כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר כאילו למד הש"ס כולו.**

שמחת סיום ספר הזוהר מעין שמחת תורה

הצה"ק המקובל האלוקי רבי ברוך ממעזבוב, נכד הבעל שם טוב, זכותו יגן עלינו, נהג בכל ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזוהר הקדוש.

הצדיק הקדוש רבי ברוך, נכד הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזוהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזוהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחריו רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשקי

כלומר, החברה שהיו מחלקים את כל מסכתות הש"ס בין חברים, כדי שכלם יסיימו את כל הש"ס ביום מסוים, וקבעו את יום הסיום ליום שמחת תורה כדי שייסימו תורה שבכתב ותורה שבעל פה כאחד, ביום אחד. - רושמי הקורות כותבים, כי ביום כ"ז ניסן תקע"ה החליטו מנהיגי חב"ת "נר תמיד" בביאליסטוק, לחלק את הש"ס בין אנשי החברה, כדי שכלם יחד יסיימו את הש"ס תוך חצי שנה, היינו עד יום שמחת תורה של שנת תקע"ו, וכן מידי שנה בשנה עד ביאת הגואל (סוד ה').

מבאר מאן, שהחבור מהזוהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים, ובזכות העוסקים יבוא משיח. כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו, אשר זה תהיה סבה קרובה לביאתו. וזהו שאמר ובגינייה ושבתם איש אל אחוזו וכו', כדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהצריך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם פסח ובדם מילה, כן גאלה העתידה לא תהיה הגאלה עד שיזכו לתוספות הקדשה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה (ש"ל"ה, עשרה מאמרות. מאמר ראשון).

ז. מדעסקינן בהאי צדיקא קדישא, המקובל האלקי, רבינו ברוך ממעזבוב זיע"א, מן המעניין לצטט כאן שתי סיפורי פלא, מהם נוכל להבין מעט מזער מגודל קדושתו ואהבת ישראל שלו.

ו. לקבע את יום הסיום ליום שמחת תורה. ובספר אתקיננו סעודתא (חלק סעודת היום הערה 25) הביא, דבקצת קהילות נהגו "חברת ש"ס".

בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון: "איך קען דיך, און דו קענסט מיר?" [= אַני מכיר אותך, ואתה מכיר אותי] (טעמי הפונהגים).

סיום זהר הוא תקון לגאולה האמתית – ועלוי מזל עם ישראל

בשנת תרפ"א יצאו גדולי וצדיקי ארץ ישראל בקריאת קודש למען החזק בלימוד הזהר הקדוש. וזה נסח קריאתם: כבר ידוע לכבודם מעלת למוד הזהר הקדוש, אשר הוא מבטל כל מיני פגעניות וגזרות קשות ורעות, ומוחלל וחרבא ובה מעלמא. והשנה שעברה כבר עוררנו עם ישראל במודעות "תקון לגאולה האמתית מטעם הרבנים הגאונים מארי דארעא קדישא" אשר היא נעתקה למטה, לשקד על למוד הזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים, וכפי הרשימות אשר קבלנו, לא נגמור רק לערך שש מאות סיומים. על פן אנחנו רבני וגאוני ארץ הקדושה מבקשים מכל בר ישראל אשר ידו משגת, ללמד עוד פעם בכדי לגמור האלף סיומים בכ"ה אלול הבא עלינו לטובה, כפי שעור הראשון יותר או פחות עם בני חברתו של אשתקד, סיום זהר אחד לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ופר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושיה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "וקראתם דרור בארץ", אכ"ר.

ילמדו הזהר והתקונים אלף פעמים בסוד האלף לך שלמה

הרי פי למוד הזהר הוא מעורר הרחמים ונשמתו של משיח, ויתגלה ויבנה המקדש וישראל ישפן לבטח, והלמוד בו בטוח שלא יסבל צער חבלי משיח, אשר על פן אנחנו חכמי ורבני עיר הקדש ירושלים תבנה ותפונן במהרה בימינו אמן, ובתי דינים, נתעוררנו ליסוד למוד הזהר בארץ ובחוצה לארץ בכדי לגמור הספר הזהר, ויהיה הסיום בכ"ה אלול הבא עלינו לטובה, יום בריאת העולם, וילמדו הזהר והתקונים אלף פעמים בסוד האלף לך שלמה.

ולכן אנחנו קוראים לכם, אחינו חכמים רבנים, סוחרים, בעלי בתים, בעלי מלאכות: חזקו ואמצו לקחת חלק עמנו, והחלש יאמר גבור אני. וכו' והתחברו בחברה הזאת, וכל אחד יחטף חלק מהזהר, ובשעת הפנאי ובין הדבקים ילמד איזה עליון כפי הסדר אשר יתנו לכם הגבאים והמנהלים בין בארץ בין בחוצה לארץ. אשריכם ישראל, דעו מי מטהר

ה"שולחן", התבטא רבי ברוך נגד אחד החסידים בביטויים חריפים נגדו, כדרכו בקודש. ויהי בשמוע אורחו המחותר את הדברים, נבהל ושאל את מארחו הצדיק: ומה עם מאמר חז"ל: **המבזה את חבריו ברבים אין לו חלק בעולם הבא!** - ענה לו רבי ברוך: את העולם-הבא שלי כבר הפקרתי מזמן לטובת אידישע קינדער (בני ישראל)!

כן מסופר, כי בשעותיו האחרונות בחייו עלי אדמות, ישב כמנהגו תמיד ושקד בלימודו בספר הזהר הקדוש. ויהי כאשר הגיע לדברי הזהר הקדוש: "אית רוגזא ואית רוגזא; אית רוגזא דארור, ואית רוגזא דברוך" - יצאה

ידוע, שדרכו בקודש היה לבזות, לעתים, אנשים מסוימים שבאו לחסות בצלו, ביחוד בעת שולחנו הטהור בשבת-קודש או בחגים, והללו היו מקבלים זאת באהבה גמורה, בידעם שרבים הגדול בודאי רואה עליהם קטרוגים ודינים ששורים עליהם, ובדיבוריו הקשים והבוטים לעיני כל, ביטל מעליהם דינים קשים אלה.

היה זה באחת מלילות שבת קודש, בעת ניהול שולחנו הטהור. אותו שבת התארח אצלו אחד ממחותניו הצדיקים, אשר הגיע אליו להשתתף בשמחת שבע ברכות לנשואי צאצאיהם, ביחוד בסעודתא דחלק תפוחין קדישין במחיצתו של מחותנו הקדוש, רבי ברוך. באמצע עריכת

אתכם, אביכם שבשמיים. דעו, כל מלה ומלה נעשית אלה אלפין ורבי רבבון עולמות עליונים בשמים, כנזכר בהקדמת אור החמה.

ואתם, אחינו, גבאי ומנהלי עם קדש בארץ ובחוץ לארץ, אשר עליכם נאמר "ומצדיקי הרבים כפוכבים לעולם ועד", עמדו ועשו משמרות משמרות וסדר לכל חבר וחבר כפי כחו, באופן כי כל חבר ילמד זהו שלם עד כ"ה אלול או חציו או רבעו, ולזוג כל סיום שלם על ג' או ד' חברים בכדי לדעת כמה סיומים יש בכל עיר ועיר להשלים אלה פעמים. וכבר מנינו חברת מזכה את הרבים להשתדל בזה.

וברור, כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונפנס לשנה חדשה, שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כלו. ואחר הסיום, אם יצטרף עוד נחזר עוד פעם סדר שני. וזכות התנא הרשב"י זכותו יגן עלינו אמן, יגן עלינו ויגן עליכם ואתם שלום (קריאת קודש מטעם הרבנים הגאונים מארי דארעא קדישא).

ומה גדלו דברי חז"ל שהמשתתף בסיום עולה לו כאלו למד כל הלימוד, כמו שבאר הגר"א בספרו "קול אליהו", דמילת סיום במלוי מלותיה נכתבת כן: סמ"ך יו"ד ו"ו מ"ם – וכל חלק הנכתב בנגלה. ושאינו נכתב, הנסתר, עולה אותו גימטריא, כלומר: ס"מ"ך – האות ס' הראשונה עולה ששים, והנסתר – מ"ך גם עולה ששים, וכן יו"ד – י' עולה עשר, ו' ו"ד גם עולה עשר וכן ו' – שש, והנסתר ו' – גם שש, מ' – ארבעים, ו-ם' גם ארבעים, לומר לך שהנגלה והנסתר שווים, כן הנגלה זה שלמד כל הלימוד, והנסתר זה שבא רק לסיום, עולה להם שלמדו כל הלימוד.

איתא בבאור הלכה (סימן תקנא) לגבי סעודת סיום ביום צום, שמתר לאכול, ולהשלים את הצום ביום אחר, לא רק ללומדים, אלא אף לאלו שמשתתפים בסעודת הסיום. וז"ל: וסיום מסכת – עיין מה שכתוב במשנה ברורה, דמותרין לאכול אף אותן שלא למדו עמהן, והוא ממגן אברהם ואלהיה רבה. ועין בסדור של ר"י עמדין, שדעתו דהיינו המחזיקין בידי הלומדים במקומם, ע"כ.

ואם כן בסיום – הלומדים בחבורה, כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, על אחת כמה וכמה שעולה להם כולם שלמדו כל הזמן הקדוש, וכך נוכל לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקנים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב): "הקטן יהיה לאלף", שאפילו בדרנו הנמוך יוכל להחשב לשר האלה, ששים כל הזמן הקדוש.

ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ויתפלה דרבים, וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי כן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (קיי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך", עכ"ל.

ע"ה באמרו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו (משלי טז ז). ופשוטו מבואר, כי כאשר השי"ת רוצה וחספץ בדרכי האדם שדעתו נוחה מהם, אז הוא ית' עושה שגם אויביו של האדם יהיו בשלום עמו ולא יזיקוהו. ולפי דרכנו נאמר, כשדרכי

נשמתו הטהורה לשמי – מרומים, כאשר תיבת "ברוך" על לשונו הטהור, להתדבק בחיי החיים ברוך הוא. ח. ובספר בינה לעתים (חלק ב – דרוש א לשבת ר"ח אלול), וז"ל: וזאת היתה לי אחת מפגנות החכם

סיום על ספר הזוהר ראוי וחשוב סעודת מצוה, וכידוע בשעה אחת לימוד הזוהר שקול כמו שנה שלימה לימוד תורת הנגלה

סיום על ספר הזוהר חשיב סעודת מצוה (ויפטור בתענית בכורים). כמו שכתב בשו"ת פרחי כהונה (חלק א"ח סי' י"ג), אשר נשאל בדיון זה, אם סיום בספר הזוהר חשיב סיום ודיק לשון הריטב"א (ביש"ש) ולשון החו"י, דכתבו דעושים סעודת מצוה שגמרו ספר, ובפשטות אין פונתם גמרא אלא גם כל מדרש, וכדייקא בלשונם, וממילא כל שפן זוהר שעלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בהרבה מקומות בזוהר הקדוש, ועוד שהזהר מלא על גדותיו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עד כאן תוכן דבריו.

ובגודל חשיבות סעודת סיום, מצינו בספר ים של שלמה (ב"ק פ"ק ז סימן לז) שכתב, שבסעודת סיום שעשה על ספרו - "ים של שלמה", בשעת ברכת המזון אמר, "נברך שהשמחה במעונו", והטעם שאין לך שמחה יותר לפני הקב"ה. וז"ל: "וסיים הספר, נמי נראה בעיני שהוא סעודת מצוה. ומשום זה היה נראה לברך שהשמחה במעונו בסיום מסכת. דאין לך שמחה יותר לפני הקב"ה, אלא שמחה ורנה של תורה. דאין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ברכות ח' ע"א). דלא גרע מפדיון הבן.

הרי שסעודת סיום לספר חדושים על הש"ס נחשב לסעודת מצוה, כל שפן שסעודת סיום על הזהר הקדוש מהתנא האלקי רשב"י, יחשב לסעודת מצוה.

ועוד מצינו בספר הקדוש "מאור ושמש" (שמות, פרשת יתרו) שכתב על מעלת הסיום מסכת, ומדגיש לעקר השגת התורה - הוא רק על ידי אחדות, וכל שפן שלמוד הזהר הקדוש באחדות, שיועיל לזכות להשגת התורה. וז"ל: "והנה אמרנו על סיום מסכת, פרוש על תניבת מסכת, והובא בכתבים שלי, דידוע (זוהר הקדמה ה' א) באוניתא ברא

ובספר ראשית חכמה (שער התשובה - פרק שביעי), וז"ל: וכן קדשה ברבים שהיא מצוה, כדכתב ונקדשתי בתוך בני ישראל, כדפירשו בזהר פרשת אמור. וכן נקשל שחבריו נמנים לדבר מצוה מתפללים בבית הכנסת בעשרה והוא אינו נמנה עמהם. והרגיל לבוא לבית הכנסת ויום אחד לא בא, הקדוש ברוך הוא שואל עליו. וגם אינו משלים רמ"ח תבות שבקריאת שמע, שהוא מעגת שאינו יכול לתקן. גם יתבטל מתלמוד תורה שהיא מצות עשה מן התורה, והכל מפני סכלותו, כאומר (משלי י"ט ב) אולת אדם תסלף דרכו וגו'. והחכם עיניו בראשו ויהיה גבור כובש את יצרו ולא ימשך אחר תאוותו, בפרט בראש חדש ובפורים, שהסעודה מדברי סופרים, יש ליזהר שלא למלא בטנו שיחלה ויבא לידי בטול תורה ותפלה שהם מצות עשה מן התורה, שאין עשה מדבריהם דוחה עשה מן התורה.

האיש הם מדרכים ורוצים את ה', דהינו שהם מישרים אל אהבתו ויראתו, ות, הנה לא יספיק בהיותו הוא בעצמו שלם בדרכיו ובמעשיו, אבל צריך שאיש זה גם אויביו של ה', הם הרשעים משנאיו ות, ישים כל השתדלותו להשלימים עמו, שיהיו שלמים כמותו, וישתתפו הוא והם להיות יחד זה עם זה בענין השגת השלמות, וזה הוא התכלית האמיתית לביאת האדם לזה העולם. על כן אמר כל המצוה אשר באמת אני מצוה לך בפרטות לכל אחד ואחד שיעשה אותם, כי כל אחד מצוה לעצמו, תשתדל שלא תהיה אתה לבדך העושה אותה, אבל שישתתפו עמו אחרים, וכלכם תשמרוה לעשות, למען תחיו ורבייתם, למען יהיו לכם חיים באמת, דבלאו הכי למה לכם חיים, ע"ד (אבות א יד) וכשאני לעצמי מה אני. ונכלל בזה מה שלמדנו ז"ל: אינו דומה רבים העושים המצוה למעטים העושים אותה.

קודשא ברין הוא עלמא, היינו שאותיות התורה עלו ונצטרפו ברל"א שערים אלפא ביתא. והצרוף הראשון הוא א"ל ב"ם, וסוף הצרוף של א"ל ב"ם הוא כ"ת, והוא שרש המקור לשאר הצרופים. ומ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין (שבת קד א), וזהו מסכת. ועקר השגת התורה הוא על ידי אחדות, כמאמר הכתוב (שמות יט ב) "ויחן שם ישראל נגד ה' - בלב אחד כאיש אחד, ושם נפסק זהמתו, וכל שבט ושבט תקן צרוף הוי"ה שלו, ואמרו "נעשה ונשמע" בתשוקה גדולה מקירות לבם, והעלו מיין נוקבין ונתגלה כנגדן מיין דכורין - שיבד הקב"ה משמי מרום לתן להם התורה, וזכו להשגות התורה עד צרוף הראשון שהוא שרש המקור לשאר הצרופים.

ועוד ידוע, ששנה אחת בימי הרה"ק ר' ברוך ממעז'בוז' זיעוכי"א, היה קטרוג גדול על בני ישראל, ולא הצליחו צדיקי הדורות לבטל את הקטרוג, עד שאמר ר' ברוך, שהזכות שעושים בני ישראל סעודה בעת סיום מסכת, ומזמינים את חבריהם, צריך לבטל את הגזרה - וכך הנה.

ובשו"ת אגרות משה (אורח חיים חלק א סימן קנז) גם כן מאריך לבאר, שכל סיום ספר שהוא, וכן כל מצוה המתמשכת זמן רב, ובפרט מצוה שנעשתה בחבורה, יש לה דין של סעודת מצוה. וז"ל: "בדבר אם יש להחשיב סעודת מצוה לפטור הבכורים מהתענית ערב פסח, ולאכל בשר מראש חודש אב עד התענית. גם כשמסיימין בחבורה שלומידים מקרא בעיון, והרב דורש לפניהם מדרשות חז"ל על הפסוקים, שדעת כתר"ר שגם זה נחשב סעודת מצוה כסיום מסכת". "אבל מכל מקום נראה לעניות דעתי שהדין אמת, דאף למוד בעיון הספרים של תורה שבכתב, נמי יש להחשיב סיום סעודת מצוה, דהא מצינו דלאו דוקא סיום מסכת ללמוד, אלא כל מצוה שנמשכה משך זמן, נמי יש שמחה בסיומה, כדאיתא ברשב"ם בבא בתרא (דף קכ"א) בטעם רבה ורב יוסף דיום טוב של חמשה עשר באב הוא משום שפוסקין בו מלכרות עצים למערכה, לפי שבאותו יום היו משלימין מצוה גדולה פזאת", "אבל על כל פנים יש ללמד מזה, שיש לעשות שמחה לגמור כל מצוה, ולכן באנשים מיוחדים שעושין מצוה משך זמן, יש להן לעשות סעודה לשמחתם, כי שמחה אחרת כמו לעשות את היום ליום טוב לא שייך ביחידים, אבל סעודה הא מצינו שעושין יחידים לגמור מצותם בסיום מסכת, וכמו כן הוא לגמור מצוה אחרת, מאחר שחזינו שיש לעשות שמחה בגמור כל מצוה", עד כאן.

ועין בהגר"א (יו"ד סוף סי' רמ"ו ס"ק ע"ו), שהוכיח מהרשב"ם לזה שבסיום מסכת צריך לשמוח ונקראת סעודת מצוה. ומפרש בנמוקי יוסף (ב"ב שם קכ"א) סתם בכל מצוה שפשהשלימה עושין שמחה ומשתה יום טוב, עיי"ש. ואם כן ודאי יש ללמד מזה, שגם למוד מקרא בחבורה שנמשך איזה זמן שלא גרע מכל מצוה שיש לעשות שמחה ומשתה, והיא נחשבת סעודת מצוה כשגומרין איזה ספר כשלימדו בעיון. אבל פשוט, שהוא רק כשלימדו כפי פרוש אמת, שהוא כאחד מפרושי רבותינו הראשונים, ולא בפרושים מאנשים דעלמא שרבו בדואים ואינם אמת, והרבה יש גם כעין מגלה פנים בתורה שלא כהלכה. ידידו, משה פיינשטיין.

במסים ספר אחד מספרי הקבלה חשיב נמי סעודת סיום, כמבאר בספר זכירה לחיים להגר"ח פלאגי' (ח"ב דף נ"ג) בשם המקבילים, דדוקא בלימוד משניות צריך להבין פירוש

התבות, אבל בזוהר הקדוש, אף על פי שאינו מבין כלל, יעלה לרצון לפני ה'. וכן כתב בספר **יפה ללב** (ח"ה בהשמות ליו"ד סימן רמ"ו ס"ק א'), ובספר **ישכיל עבדי** (ח"ו יו"ד סימן כ"ח אות ו'), ולפי דבריהם גם בלא מבין עולה לסעודת סיום. ועין עוד בשו"ת **חיים שאל** (ח"א סימן ע"ה אות ב'), **במעלת לימוד הזוהר אף בלא הבנה**, ולפי זה שיהי סיום בלימוד זה.

וביותר, מחדש בשו"ת **אפרקסתא דעניא** (חלק א סימן קנד), שכתב על אדם אחד שהתמיד בלימוד הש"ס, ולא היה יודע מה הוא לומד, ועם כל זה זכה לקירון פנים. וז"ל: **"ושמעתי שהיה איש אחד שהתמיד בלימוד הש"ס ולא ידע מה קאמר, ואף על פי כן זכה לקירון אור פנים כתלמיד חכם. וזהו מסתרי סגלת התורה בפעולתיה הנשגבה על נפש מקבלי מתן נחליאל"**, עד כאן.

בספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) הובא עובדא, דפעם אחת ביומי דאב קדם הצום, עשה סעודת סיום ואכלו בשר. ושאלו אותו על מה עשה סיום? והשיב, כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט). פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש).

על סיום "כל ספר הזוהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה, ולפטור בכורים מתענית בערב פסח (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז).

ובספר סוד ה' מבאר [על פי דברי הכסא מלך והבן איש חי ועוד] את מעלת הלימוד בזוהר הקדוש, שהלומד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובדאי בסיים כל חלק כמו ספר התיקונים, זהו על התורה, וזוהר חדש - עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלק מחלקי הזוהר, ובדאי על האדרא הקדושה, שבלימוד האדרא הקדושה זכה שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו כשלומד האדרא.

הרוצה לזכות לארח את הרשב"י בביתו ילמד זוהר הקדוש - הרשב"י ז"ע יושב אתנו בלומדינו תורתו

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זיע"א זקנו של החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי ז"ע, בספרו **"אור החמה"** על ה"אדרא דמשכנא" (שבפרשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: **אפילו עוד היום, אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתעטר" - בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, וישב בגון, עכל"ק. האם**

בשם מורי, הלא הוא הרב הצדיק רבי הלל מפאריטש, ספר מגדל עז, מאמרי דברי אלקים חיים מאדמו"ר חב"ד, עמוד תכ"ו, הנה אריאל, להרי"א מהומיל, שמות עמוד סד, תורה אור לבעל התניא, פרשת בשלח דבור המתחיל אשירה לה', רבי ישראל דוב מוילעזניק, שארית ישראל שער (ההתקשרות שער הא דרוש ה' מאמר ב'), מורנו הרב צבי אלימלך בהגהותיו לספר סור מרע, דפוס מונקטש אות ט', הקדמת ספר עצי עדן מקאמארא זכרונו לברכה, ועוד.

ט. כמבאר בספרים הקדושים, ראה: הרב משה זכותא בהגהותיו לספר הפנות, פלא יועץ אות ז', זהו, סדור פנות האר"י ז"ל, בסדר פנות הלמוד, אור צדיקים להרב מאיר פאפריש, סימן א' סעיף קטן טז, עבודת הקדש להחיד"א, מורה באצבע סימן מד, נפש חיים מערכת הז' אות ד', משם הגדולים להחיד"א, רבנו יוסף חיים, הבן איש חי, בהקדמת התקונים בגיהו, הרב הקדוש רבי משה חיים אפרים מסדילקוב בעל דגל מחנה אפרים בלקוטים דבור המתחיל ישגני, ספר נתיב רשי,

יש שמחה גדולה מזו, ובודאי שדאי וראוי לעשות סעודת מצוה. ובודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו. ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים - ספר שיר השירים): "הישועה בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני", ראשי תבות חברים מקשיבים לקולך השמיעני, הם חמל"ה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמואל (דף י"ב ע"ב), על פסוק "והנה נער בוכה ותחמל עליו" וגו', והבן זה, עכ"ל.

ובזהר שם בארו, שהשכינה הקדושה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיז חומלת

י. ספר הזהר הוא מגן לישראל כתבת נח.

דבגין האי חבורא והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים, אליו אנו דאתמר בהון בנינים אתם לה' אלהיכם. והאי חבורא הוא כגונא דתבת נח דאתכנש בה כל מין ומין. הכי מתכנשין בהאי חבורא כל נשמתין דצדיקיא ואנשי מדות, דאתמר בהון (תהלים קיח) "זה השער לה' צדיקים יבאו בו", ואחרנין דלא צדיקים, איתדחון מתמן. וכד אתגליא האי חבורא בעלמא, סגיאי מתכנשין לגבה דאתמר בהון (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו', ואת אשר איננו פה בהאי חבורא עמנו היום. ועלהו אתמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, כאנו כוכביא דיהון קימין לעלם ולעלמי עלמאי, ואתמר בהון והנה זרעך ככוכבי השמים. (תקוני זהר חדש דף ע"ב עמוד ד).

ויהיה צדיק ויכנס בו, או ידחנו דחיה גמורה ויפרש עצמו, קענן תבת נח שהיה דוחה הרשעים ואותם שחטאו מן החיה והבהמה, (אור יקר, שער א' סימן ה').

הוא כמו תבת נח שאוסף ושואב אותו אליו בשער להשם.

החבור הזה לא יערך ולא יעלם אלא יתחבר ויכתב ויסדר, כי אין חושב בכתבתו משום דלא ימנע הבא לעסק בו הוא צדיק או רשע, אם הוא צדיק, אדרבה, החבור הזה הוא כמו תבת נח שאוסף ושואב אותו אליו בשער להשם שאוסף הצדיקים אל תוך ההיכל פנימה (רבינו הרב משה קורדובירו, דע את אלפי אביה, י"א).

ללמד תקוני זהר ארבעים יום מראש חדש אלול עד יום הכפורים.

יעין בסוף הקדמת בעל כסא מלך ועוד בכמה ספרים קדושים שהלהיבו מאד ללמד התקוני הזהר בארבעים יום שמראש חדש אלול עד יום הכפורים ואולי יש להסמיק זה ממה שכתב בתקוני ו' ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה ודא יום הכפורים דתבת נח היא אמה עלאה חלון דילי הוא עמוזא דאמצעייתא דביה אור יתירה אור וכתב בבאור הגר"א שביום הכפורים חלונות התבה והוא תשובה אמה עלאה פתוחים וזהו שכתוב מצץ ארבעים יום שהם ארבעים יום הידועים מראש חדש אלול ורעיא מהימנא איתא על התקוני זהר דאיה כגונא דתבת נח וכו' כדדע. (הקדמת המוציא לאור תקוני זהר מהגר"א). - כולנו יודעים את המצב שבו אנו נמצאים! ומי יודע מה ילד יום!!! - משה רבינו, אליהו הנביא, ורבי שמעון בן יוחאי עליהם השלום, מגלים לנו, שרק בספר הזהר יפקודו מן גלותא ברחמי, כי הזוהר כמו תיבת נח, ורק שילמדו זוהר הקדוש יצילו בתבת נח שהוא

האי חבורא איהו כגונא דתבת נח (תקוני זהר חדש דף ע"ב עמוד ד), פרוש, כי חבור זה שנקרא ספר הזהר הוא כמו תבת נח, שבה היו מיני הרבה ולא היה קיום לאותם המינים והמשפחות כלם אלא על ידי כניסתם להתבה, כן הוא ממש, כי על ידי סוד הגלות וכו' ומגיע פגם לצדיקים כלם והחשכת מאורי אורם כמעט טועמת מר ממנות, ולזה לקיימם שלא ישלט הגלות בהם היה להם סוד החבור הזה קענן תבת נח ממש, לתקן מחץ מפת הגלות ומי מבול החיצונים המחשיכים וכו', אלא תהיה אור שכינה מאירה קצת ומלבשת הצדיקים, כן יכנסו הצדיקים אל סוד אור חבור הזה להתקיים. וכך סגלת החבור שמיד שעוסק בחשקו אהבת השם ישאבנו כשאיבת האבן השואבה את הברזל, ויכנס אליו להצלת נפשו ורוחו ונשמתו ותקונו. ואפלו אם יהיה רשע, אין חשש אם יכנס, מפני שאין כניסתו כניסה, אלא יהיה לו אחת מהשתיים, או יחזירונו בתשובה

השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה. ועל דרך דברי האר"י, כַּאֲשֶׁר מִשְׁתַּף עִצְמוֹ עִם הַצִּיּוּר בְּלִמּוּדוֹ, אִזְ מְעוֹרָר אֶת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה לְחַמֵּל עָלָיו וְלִשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת בְּקִשְׁתּוֹ לְטוֹבָה. וּבִאֵזֶר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ כְּתַב דְּגוּאֵל הַרְאִשׁוֹן הוּא גּוּאֵל הָאֲחֵרוֹן, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ מ'ה ש'הי'ה ה'וא – רַאֲשֵׁי תְבוֹת מִשָּׁה – שִׁיְהִיָּה, שֶׁהוּא הַגּוּאֵל הָאֲחֵרוֹן. (אֲפֹשֶׁר לְרַמֵּז, דִּהְרַשְׁבִּי נִשְׁמַת מִשָּׁה וּבִזְכוּתוֹ נִגְאָל), וְאִין מִשָּׁה רְבִינּוּ ע"ה מוֹסֵר הַתּוֹרָה רּוֹצֵה לְגֵאֹל עִם שָׁל בְּטָלְנִים, ע"כ דְּבָרֵי הָאוּר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ זִיע"א. וּבַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ קָרְאוּ לְמִי שָׁלָא לומד סודות התורה [ולכל הפחות לימוד בקריאה זהר הקדוש] - עִם הָאֲרָץ, וּבִגְלָלוֹ מִתְעַפֵּב הַגְּאוּלָּה ר"ח ל. על כן כולנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלימוד הקדוש הזה. **כְּתַב גְּאוֹן יִשְׂרָאֵל וְקְדוּשׁוֹ רְבִי חַיִּים פְּלֶאגִי זִיע"ב בְּסִפְרוֹ "לוח ארוז"** (פרק ו) וז"ל: הגם דְּבָקַל הַתּוֹרָה שְׁלוּמִד הָאֲדָם הִנֵּה שְׁכָרוֹ אֲתוּ, מִכָּל מְקוֹם בְּלומד דְּבָרֵי קְבָלָה, זוהר הַקְּדוֹשׁ וְכַתְבֵי הָאֲר"י ז"ל וְעוֹד. נִשְׁגָּב הַלִּימוּד מְאֹד, כִּי אֲפִילוֹ אִינוּ מְבִין מַה שְׁלומד, שְׁכָרוֹ מְרובָה וּמְסֻגָּל לְהַבְרִיחַ מְמוֹנֵי הַיְסוּרִין, עכ"ל.

וְעַיִן עוֹד בְּסִפְר "נתיב" הנ"ל (נתיב קס"ז) שֶׁהֵבִיא דְּבָרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג דף פ' ע"א), וז"ל: (ויקרא ט) "וַיִּזְבַּר ה' אֶל מִשָּׁה לֵאמֹר. דְּבַר אֵל כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח: (תהלים לב) "אֵל תְּהִיּוּ כְּסוּס כְּפָרָדִּים אִין הַבִּין" וגו'.

ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דין ממאמר אחד. הובא בספר התקונים תקון ל', וזה לשונו: תנינא, כתיב ורוח אלהים מרחפת וכו' והיא אומרת מה אקרא וכו' בהוא זמנא ויזכור כי כשר המה רוח הולף ולא לשוב (תהלים עח לט) לעלמא, ודא איהו רוחא דמשיח. וי לון מאן דגרמין דזיל ליה מן עלמא ולא יתוב לעלמא, דאלין אינוו דעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחקמה דקבלה (רוצה לומר למוד הזהר), דגרמין דאסתלק נביעין דחקמה דאיהי י' מינה, ואשתארת ב' יבישה. וי לון דגרמין ענייתא ותרבא ובינה והרג ואבדן בעלמא, והאי רוח דאסתלק איהו רוח דמשיח כמה דאתמר, ואיהו רוח הקדש, ואיהו רוח חקמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת השם (ישעיה יא ב), עד כאן.

יב. מי שאינו מאמין ולומד תורת הח"ן הוא בבחינת "מפריד אלוף לא יראה מאורות". הרב משה זכותא פירש קדושים (דף ע"ב) כתב: אפלו השיג ג' מעלות, פשט רמז דרוש, ולא רצה לדעת חקמת הסוד, אז ימנע אור התורה, דהיגו י' משם הוי"ה, ויהיה הוי"ה על הוי"ה. פרוש הדברים, שאנחנו מחיבים לעשות בחינת פ' ד'ס', דהיגו פ'שט רמז דרוש ס'וד, נגד ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא. ואם כן, אפלו השיג כל הג',

הזהר הקדוש, וינצלו מחבלי משיח, ובזה תלוי סוד הצלת עם ישראל בדרך האחרון וגאולתו, בלח וסגלת למוד הזהר הקדוש. ובזהר - רעיא מהימנא (פרק ג' במדבר פרשת בהעלותך דף קג עמוד ב): "המשכילים יזיירו כזהר הרקיע", אליו אינוו דקא משתדלין בזהר דא דאקרי ספר הזהר, דאיהו כתיבת נח דמתכנשין בה שנים בעיר ושבע ממלכותא, ולזמנין אחד מעיר ושנים ממשפחה, דבהון יתקיים (שמות א) "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו".

יא. הגאולה תלויה בלמוד הזהר. כתב הרב הגדול המקובל הא-להי רבי חיים ויטאל זכרונו לחי העולם הבא, תלמיד הרב האר"י זכותו יגן עלינו, (בהקדמת שער ההקדמות), וזה לשונו: אני הצעיר בעיר, הדל באלפי חיים ויטאל, בן לאדוני אבי הרב יוסף ויטאל זכרונו לחי העולם הבא, בהיותי בן שלשים לכה תשש כחי וישבתי משתומם ומחושבותי תמהים, כי עבר קציר, פלה קיץ, ואנחנו לא נושענו, תרופה לא עלתה למחלתנו, אין מזור לבשרנו ולא עלתה ארוכה למפתנו ולחרבן בית מקדשנו. או לנו כי פנה היום וגם נטו צללי ערב, וכלו כל הקצים, ויעזין בן דוד לא בא. ואתנה את פני לחקר ולדעת מה זה ועל מה זה נתארף קצנו וגלותנו, ומדוע לא בא בן ישי?

בכמה זמנים אורייתא אסהידת בהו בבני נשא, כמה זמנים ארימת קליו, לכל סטרין לאתערעא להו, וכלהו דמיכין בשניתא בחוביהון (ס"א בחוריהון), לא מסתפלין ולא משגיחין, בהיך אנפין קיומון ליומא דדינא עלאה, פד יתבע לון מלפא עלאה עלבונא דאורייתא, דצווחת לקבליהון, ולא אהדרו אנפין לקבלה, דכלהו פגימין בכלא, דלא ידעו מהימנותא דמלפא עלאה, ווי לון, ווי לנפשהון. דהא אורייתא ביה אסהידת, ואמרת (משלי ט) "מי פתי יסור הנה חסר לב" (ס"א ואמרה) אמרה לו. מהו חסר לב. דלית ליה מהימנותא, דמאן דלא אשתדל באורייתא, לאו ביה מהימנותא, ופגים הוא מכלא. עד פאן לשון הזהר הקדוש.

תרגום ללשון הקודש: "וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו פי קדוש אני ה' אלהיכם". רבי אלעזר פתח: (תהלים לב) "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" וגו'. בכמה פעמים התורה מעידה בבני אדם, כמה פעמים היא מרימה קולות לכל הצדדים להעיר אותם, וכלם רדומים בשנה בחטאיהם (חוריהם), אינם מסתכלים ואינם משגיחים באיזה פנים יעמדו ליום הדין העליון, כשיתבע אותם המלך העליון על עלבון התורה שצועקת כנגדם, ואינם מחזירים פניהם מולה, שכלם פגומים בכל, שאינם יודעים את אמונת המלך העליון. אוי להם ואוי לנפשם! שהרי התורה מעידה בו ואומרת: (משלי ט) "מי פתי יסור הנה חסר לב" (ואמרה) אמרה לו. מה זה חסר לב? שאין בו אמונה. שמי שאינו עוסק בתורה, אין בו אמונה ופגום הוא מהכל.

ועוד הביא שם דברי המקדש מלך על הזוהר הנ"ל: כי הנה אחר התחיה יהיה יום הדין העליון - ואז יתבע מלפא עילאה מאלו חשוכי הפנים עלבונה של תורה, הוא היותה בלתי חשובה בעיניהם כי אם בדרך פשטיותה, ולא יחפצו לחפש אחר סודותיה. [אוי להם לבריות מעלבונה של תורה].

ולכן אין להם הארת הפנים מן ש"ע נהורין דעתיק המאיר במחדשי סודות התורה, כמו שכתוב בזוהר (בראשית דף ד' ע"ב). אבל העולבים התורה עש יאכלם (דיש קלפה שנקראת ע"ש והיא הפך מהקדושה), כי הם בכלל מגלה פנים בתורה שלא הפלכה, כמו שכתוב בזוהר פרשת בהעלותך (דף קמ"ט ע"ב), וז"ל: **ומאן דאמר, דהווא ספורא דאורייתא, לאחזאה על ההוא ספור בלבד קאתי, תיפח רוחיה, עכ"ל.** [תרגום בלשון הקודש: ומי שאומר שאותו ספור של התורה, להראות על אותו ספור בלבד הוא בא - תפח רוחו].

הני תלת נכשלו הוא סוד פר"ד, הג' עלו בפיר"ד, ורבי עקיבא עאל בשלום ונפק בשלום, עין שם בארף. עד פאן לשונו (תפארת ישראל מהרב הקדוש מסאטאנאב זכר צדיק וקדוש לברכה, פרשת קדושים).

ומי שאינו מאמין בסוד נשא פיר"ד.

"אל תהיו כסוס כפרד", ותדעו כי כל התורה שמתויו של הקדוש ברוך הוא, ונדרשת פיר"ד'ס, ומי שאינו מאמין בסוד נשא פיר"ד' (יוסף תהלות להחיד"א, תהלים לב, ט).

פשט, רמז, דרוש, נגד ג' אותיות הו"ה, ולא השיג נגד סוד, דהינו י', הוא בסוד הו"ה על הו"ה. על זה נראה פרוש הפסוק בתהלים "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" וגו', כפר"ד דהינו בג' אותיות פיר"ד בלא סוד, אין "הבין" עם האותיות הוא ע"א, גימטריה סוד" עם הפולל, ואם כן "אין הבין" כלומר אין לו "הבין" - בלא סוד, הוא כפר"ד, ממש נפרד. ועין בתקונים ח' (דפוס קושטאנטינא דף קמט), וזה לשונו: ד' נכנסו לפרדס חד הציץ כו',

וזהו שאמר ולא אהדרו אנפין לקבלה. ירמוז למה שידיוע, שיש לכל מדה ארבע בחינות כנגד א ב"ע, והם פנים וימין ושמאל ואחור, והם כנגד פרד"ס [פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד] וארבע בחינות הנר"ן [נ'פש ר'וח נ'שמה], וארבע אותיות הוי"ה.

ואיתא (בסה"ג ח"א פ"ד), שצריך כל אדם להשתלם בכל ארבע בחינות פרד"ס, ומי שלא נשלם לפי חלקו ויכלתו, עליו ועל פיוצא בו נאמר "דכולהו פגימים בכולא", ובלי ספק שהענש המבהיל הזה הוא לאותם שהיה ספק בידם ללמוד ולא למדו. וכמו שכתוב (בזוהר פ'שת פקודי הנ"ל) ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק, פירוש, השגת החכמה דחי ליה לבר, ואמרו (פתובות דף ק"א ע"ב) למאן דאמר עמי הארץ אינם חיים וכו', כל שאינו משתמש באור תורה אין אור תורה מחיהו, אור תורה דייקא, שהוא הסוד מצד החכמה שהיא סוד תורה וממנה נח התחיה. אבל אמרו אחר כך מצאנו להם רפואה מן התורה - במשיא בתו לתלמיד חכם, או עושה פרקמטיא לתלמיד חכם או מהנה מנכסיו [כאילו מדבק בשכינה], כמו שכתוב "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום". עיי"ש בארץ דבריו (וען בחדושי אגדות מהרש"א).

ובסוף נתיב קס"ז כתב: אשר על כן, מפיון שיש צריך לתקון האדם והנרנח"י שלו בכללות פרד"ס התורה הקדושה בכל מקצותיה - הכרחנו לחלק הזהר הקדוש המזבירים בסודות התורה הקדושה... וכדהוכחנו לעיל על זה. וקודשא בריך הוא ידריכנו במעגלי ישר להאיר נרנח"י שלנו עם כללות נרנח"י עמו ישראל, ויקבץ גלותינו מארבע כנפות הארץ לארצנו, ונזכה לאור באור החיים בביאת משיח צדקינו בב"א. עכ"ל הטאהור.

ואיתא בספה"ק קדשת לוי (לקוטיים), שלעתיד לבוא, סעודת הצדיקים תהיה בשני אופנים, האחד הוא כפשוטו, והשני הוא שיזכו לגלות סודות התורה. וז"ל: "או יבאר, ואכלתם אכול וכו', כי סעודות צדיקים לעתיד לבוא יהיה על שני בחינות: אחד על פי פשוט, סעודות ממש, ואחד שישגיגו ישראל סודות התורה, והסעודות יהיה על רוחניות כמבאר בזוהר הקדוש. והנה שניהם אמת, האנשים אשר הם במדרגה קטנה, שהתענוג שלהם מגשמיית, להם יהיה הסעודה סעודה ממש, והצדיקים הגדולים אשר תענוג שלהם סודות מהתורה, להם יהיה הסעודה כאשר ישגיגו נפלאות מתורתו הקדושה. וזהו 'ואכלתם אכול ושבוע' לאנשים פשוטים, 'והללתם את שם ה' - אלו האנשים אשר התענוג שלהם בהלל לה', להם יהיה התענוג אשר עשה עמכם 'להפליא', שישגיגו נפלאות מתורתו הקדושה", עכ"ל ק.

וכן כתוב בספר פרי צדיק (ויקרא ל"ג בעומר וסיום הש"ס) על אותו דרך, וז"ל ק: "אף הפרוש הוא כמו שאמרנו (ונתבאר לעיל מאמר ד') בבאור דברי הגמרא (ברכות שם) עולמך תראה בחיך, הינו דהשכר לעתיד הוא השגות בסודות התורה ידיעת ה' יתברך, כן יזכה לזה להשיג מאותו האור בעולם הזה, כמו שאמרו (קדושין מ"א א) ולאדם טוב, והיינו מי שמשגיג התורה". עכ"ל ק.

מבואר בלשונם הזהב, שלא רק בעולם הזה צריכים אנו לעמל בסודות התורה, אלא אף לעתיד לבוא סעודת הצדיקים תהיה - גלויים בסודות התורה, ואשרי מי שאזכה לעמל בסודות התורה עוד בזה העולם.

כל מי שלא משתדל בתורה, אסור להתקרב אליו, להשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שכן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה

כתוב בזוהר (פרשת קדושים דף פ' ע"א): דהכי תנינן, כל מאן דלא אשתדל באורייתא, אסיר למקרב לגביה, לאשתתפא בהדיה, ולמעבד ביה סחורתא, וכל שכן למהך עמיה באורחא. דהא לית ביה מהימנותא. (ועל דא) תנינן כל בר נש דאזיל באורחא, ולית עמיה מלי דאורייתא, אתחייב בנפשיה. כל שכן מאן דאזווג באורחא, עם מאן דלית ביה מהימנותא, דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה, דלא חס על נפשיה.

תרגום ללשון הקודש: שפך שנינו, שכל מי שלא משתדל בתורה, אסור להתקרב אליו, להשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שכן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה. (ועל זה) שנינו, כל אדם שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, מתחייב בנפשו. כל שכן מי מתחבר בדרך עם מי שאין בו אמונה, שלא מחשיב את כבוד אדונו ואת שלו, שלא חס על נפשו.

רק המשתדלים בתורה ועוסקים בה לתקנה ולקשרה בשרשה, כל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בנים קדושים

רבי יהודה אומר, מאן דלא חס על נפשיה, היך ישלף נפשא דכשרא לבריה. אמר רבי אלעזר, תוהנא על דרא, והא אתמר מלה וכו'. ועל דא כתיב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. זכאין אינון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דקודשא בריך הוא, ומקדשי גרמייהו בקדושא דמלכא, ואשתכחו קדישין בכלא, ובגין כן משלפי רוחא דקודשא מלעילא, ובגיייהו כלהו זכאי קשוט, ואקרוין בני מלכא בנין קדישין.

תרגום ללשון הקודש: רבי יהודה אומר, מי שלא חס על נפשו, [פרש במתוק מדבש: מי שאינו חס על נפשו לעסוק בתורה לתקנה ולקשרה בשרשה] איך ישלף נפש כשרה לבנו? [פרש במתוק מדבש: איך יכול להמשיך נפש כשרה לבנו, כי אם הוא בעצמו אינו מקשר למעלה, איך ימשיך נשמה קדושה לבנו, כי אין דרך להמשיך נשמה אלא על ידי קדשת נשמתו?]. אמר רבי אלעזר, תמהני על הדור, והרי הדבר נאמר וכו'. ועל זה כתוב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. אשריהם הצדיקים שמשתדלים בתורה ויודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא, ומקדשים את עצמם בקדשת המלך, ונמצאים קדושים בכל, ומשום כן שולפים רוח של קדש מלמעלה, וכל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בנים קדושים.

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חברו, אם שמע - מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו. - ואם ברצונך לזכות לעולמות נצח "עין לא ראתה.. ולקרב הגאולה - הנך יכול לחלק ספר "ערפה של שעה", המעודד ומעורר ללמוד זהר

יג. כתב הרמ"ז ח"ל: כמה עקרים גדולים להמשיך נשמה קדושה לבנים. א. העסק בתורה, שבה מאיר פנימיות העולמות שהוא מקור הנשמות הקדושות, וכל שכן אם זכה לחדש

חידושין בתורה, שבהם מוליד אור חדש ממש ממקורות נשמתו, ובהם זיהיר ממנו בנשמת הנלד היולד... (וענו המשוך דבריו במתוק מדבש פרשת קדושים דף פ' ע"א).

יג. כתב הרמ"ז ח"ל: כמה עקרים גדולים להמשיך נשמה קדושה לבנים. א. העסק בתורה, שבה מאיר פנימיות העולמות שהוא מקור הנשמות הקדושות, וכל שכן אם זכה לחדש

הקדוש בכל יום, ובפרט בשבת קודש וביום טוב. (אפשר להשיג אצל "מפעל הזוהר העולמי" בחינם ובכמות - קדי לזכות את הרבים).

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חברו, אם שמע - מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לזקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

ואם ברצונך לזכות לעולמות נצח "עין לא ראתה..." ולקרב הגאולה - הנך יכול לחלק ספר "ערכה של שעה", המעודד ומעורר ללמוד זהר הקדוש בכל יום, ובפרט בשבת קודש וביום טוב. (אפשר להשיג אצל "מפעל הזוהר העולמי" בחינם ובכמות - קדי לזכות את הרבים).

ואם בזכותך ילמד אפילו יהודי אחד את הזוהר הקדוש, הרי תזכה למיליוני שנות תורה, כי כל הלומד שעה זהר הקדוש בשבת, עולה לו למאה מליון שנה תורה. ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חניו, [מי שנותניו בהם שבועים] תגיע ל-640 מליון שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור למנון יהודים שילמדו בזוהר הקדוש תגיע לסכום אגדי של מליוני שנים תורה.

ובזהר הקדוש (פרשת ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלה. ועוד, פי' דע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנון יהודים באלה. תגיע למספר שקשה מאד לחשב והוא לערך: 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיזקפו לזכותך בנדאות!!!

חזינו השתא עד כמה גדול ועצום כחו של הלמוד בספר הזהר. עתה אין לנו אלא לחזק את ידי עושי מלאכת הקדש, להוסיף להם אמץ וכח וחזק בעבודתם הקדושה. אמצו מתנים וחגרו עז להמשיך ולהפיץ את אורו של רבי שמעון בר יוחאי, לפרסם כחו בעולם ולסיע בכל מה דאפשר, והוסיפו לעשות חיל ולהרבות חילים לקודשא בריה הוא ואורייתא, לאוקמא שכינתא מעפרא.

וברוך ה' שיזכינו בדורנו להתחבר לכל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולזקח על שכמו משא ועול החובות, למען הקים השכינה הקדושה ולשמח לאבינו שבשמים.

על פן אחי! כל אחד יכלל בלימוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה, ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב במהרה בימינו ברחמים, אמן פן יהי רצון.

סֵפֶר נִשְׁמַת הַרְשֵׁב"י

דְּרָשָׁה בְּמִירוֹן - אֶלּוּל תַּש"ע
חֲזוּק וְהִתְעוֹרְרוּת לְלִמּוּד סֵפֶר הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ
וּבִפְרָט עַל צִיּוֹן הַתְּנָא הָאֱלֹקִי הַרְשֵׁב"י זי"ע
מִכ"ק אַדְמו"ר מְהַאֲלָמִין נְשִׁלִּיט"א

יצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי
נחל לכיש 8/24 בית שמש

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

תכן הענינים

חזוק והתעוררות ללמוד ספר הזוהר הקדוש ובפרט על ציון התנא האלקי הרשב"י זי"ע מכ"ק
אדמו"ר מהאלמין שליט"א א
בחמש מאות ש"ח נביא את המשיח!!! ז
כשמשיח יבוא, הספרדים יהיו הראשונים לקבל פני משיח צדקנו ח
"בזכותך הגעתי! לך יש חלק בגאולת העם!" י

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

בס"ד

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

דְּרָשָׁה בְּמִירוֹן - אֶלּוּל תּשׁ"ע

חֲזוֹק וְהִתְעוֹרְרוּת לְלִמּוּד סֵפֶר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ
וּבִפְרָט עַל צִיּוֹן הַתְּנָא הָאֱלֹקִי הַרְשָׁב"י זי"ע
מִכֶּ"ק אֲדַמוֹר מֵהָאֱלֵמִין שְׁלִיט"א

בְּרוּכִים הַבָּאִים בְּשֵׁם ה'.

בְּרִשׁוֹת הַרְבָּנִים הַחֲשׁוּבִים שְׁלִיט"א וְכָל הַקְּהֵל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וְכָל הָעוֹלָם
לְהִשְׁתַּטַּח עַל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ.

כתוב בתיקוני זוהר (תיקון ר'), שהקב"ה משרה שכינתו על ציוני הצדיקים,
ועלינו לידע שיש כאן השראת השכינה, ואנחנו כאן זכינו להיות
בציונו הקדוש של הרשב"י זי"ע.

ואמרו חז"ל ביבמות (צו ע"ב - צז ע"א): ... אזל ר' אלעזר אמר לשמעתא
בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דר' יוחנן. שמע רבי יוחנן
איקפד... ורבי יוחנן מאי טעמא קפיד כולי האי? דאמר רב יהודה אמר
רב: מאי דכתיב "אגורה באהלך עולמים"? וכי אפשר לו לאדם לגור בשני

א. הקדוש ברוך הוא וְכָל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה וְכָל נְשֵׁמוֹת הַצְּדִיקִים נִמְצָאִים בְּמִירוֹן בְּל"ג
בְּעֶמֶר בְּעַת הַהִילּוּלָא קְדִישָׁא שֶׁל רְשָׁב"י: הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי חַיִּים בֶּן עֶטֶר, הָאוֹר הַחַיִּים,
זְכוּתוֹ יְגַן עֲלֵינוּ, הִיָּה פְעַם אֶחָד בְּהִילּוּלָא פֶּה עִיר הַקְּדוֹשׁ צִפְתַּ תְּבַנֶּה וְתִכְוֶנֶה, וּכְשֶׁעָלָה
לְמִירוֹן וְהִגִּיעַ לְתַחֲתִית הַהָר שְׁעוֹלָם לְצִיּוֹן הַרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, יָרַד מִהַחֲמוּר וְהִיָּה
עוֹלָה עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו, וְכָל הַדְּרֹךְ הִיָּה גּוֹעָה כְּבַחֲמָה וְצוּעֵק, הִיָּכֵן אֲנִי הַשְּׁפֹל נִכְנָס,
לְמִקּוּם אֵשׁ שְׁלֵהֲבַת קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְכָל פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה הָכָא, וְכָל נְשֵׁמוֹת הַצְּדִיקִים
שְׁמָה, וּבְעַת הַהִילּוּלָא הִיָּה שְׁמַח שְׁמַחָה גְּדוּלָה, עֵינֵי שָׂם. (רַבִּי שְׁמוּאֵל הַעֲלִיר גָּאב"ד צִפְתַּ בְּסוּף
כְּבוֹד מְלָכִים).

עולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה - שפתותיו דובבות בקבר. אמר ר' יצחק בן זעירא ואיתימא שמעון נזירא: מאי קראה? "וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים". ככומר של ענבים. מה כומר של ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב, אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפייהם בעולם הזה שפתותיהם דובבות בקבר.²

ועל אחת כמה וכמה שצריך ללמוד את תורת הרשב"י על ציונו הקדוש שהוא בעל המימרא, ולעשות לו נחת רוח,³ ואי אפשר לתאר כמה גדול כח הלומד בזהר הקדוש שעל ידי זה מעורר ומפעיל וממשיך את נשמת הרשב"י עליו השלום, ממש כפשוטו, לרחם עלינו, כמו שאמרו בגמרא (סוכה דף מה ע"ב): ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי

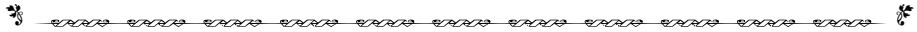

ב. ופירש על זה בספר יערות דבש, (חלק שני - דרוש ז): ... היינו להבין, מכל מקום איך דר בב' עולמות, אבל כשאומרים דבר שמועה מפיו, אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם, וכך שפיר אמרינן דר בב' עולמות, בעולם הנצחי ובוה העולם, גם נתלבשת בגוף בקבר בהבלא דגרמי, כך אמרו שפתותיו דובבות בקבר, שנתלבש בגוף בקבר עכ"ל, (ועיין עוד ביערות דבש, חלק ראשון - דרוש טו).

ג. מתוך מכתבו של המרא דאתרא של מירון הגאון הצדיק רבי מאיר שטרן שליט"א: ביבמות (זו). בכורות (לא): דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי, כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר. ורש"י שם ביבמות וזה לשונו, שיהא שפתי נעות בקבר כאלו אני חי. ורש"י שם בכורות וזה לשונו: והנאה הוא לו שדומה כחי. רבינו גרשום שם דובבות בעולם הזה ושפתותיו דובבות בעולם הנבא. ואמרת לפרש תכן של "שפתותיו דובבות", מהו המשמעות ומה הנאה יוצא לו ולנו על ידי זה, כי אנו באים להרשב"י ומבקשים כל אחד בבקשתו הרוחנית והגשמית, שישגיחם אחד, כי אי אפשר זה בלי זה, ובמה נתרצה לפני הרשב"י שיחפץ לנו ויעתיר בעדנו שהשם יתברך ימלא בקשתנו, וזה על ידי שאנו לומדים תורתו בבקשתו "לקדו תורתו" (גטין ס"ז) ועושים לו נחת רוח, ועל ידי זה הוא מחזיר לנו נחת רוח ומתפלל בעדנו, וכחו גדול, כמו שאמר על עצמו: יכולני לפטור את כל העולם מן הדין. וכמבאר בזהר הקדוש (חלק ג' דף קכ"ח) וזה לשונו: אנו קיימי עלמין, דעלמא מתברך בגינו.

יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלהן הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

ואפילו בדורנו הפשוט בכל רגע ובכל מקום תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י - ולזכות לישועות נפלאות, ובוודאי הרשב"י ז"ע יכיר

ד. כתב בספר פלא יועץ (ערך דובב) וזה לשונו: פירשו רבותינו ז"ל שכל תלמיד חכם שאומרים דבר תורה משמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר ויש לו הגאה ונחת רוח כשותה יין קונדיטון, כמו שכתוב בירושלמי מסכת שקלים... כתוב בספרים שפעם אחת היה שמד ונגלה מוהר"מ אלשיך ז"ל בהקיץ, והציל לאחד מתוך ההפיכה, מפני סיבה שהיה לומד ספרו בתמידות, עכ"ל.

[ראה בליקוטים מכתבי הרמח"ל זצ"ל [רבי משה חיים לוצאטו] בענין כותל המערבי, סוד לוז: באדם נשאר עצם אחד בקבר הנקרא לוז, ועליו יבנה הגוף לתחית המתים. ויש שם גם חלק מן הנפש והיא נק' הבלא דגרמי. כן הוא בבית המקדש, נשאר הכותל המערבי, וה"ס זה לוז שעליו יבנה הבנין לע"ל, ואותה הקדושה השורה עליו נק' הבלא דגרמי].

ובספר תורה וחיים להר"ח הטוב ז"ע (מערכת חת), כתב: אם אומרים חידושים של תלמיד חכם שכבר בעולם העליון, הרי הוא בא מעולם העליון לאותו מקום כמבואר בוהר הקדוש (חלק ג' פרשת פנחס דף ר"כ ע"א), וז"ל: שמעו חד קלא דהוה אמר, פנון אתר פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גביכו, דתנינן דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה, וכל שכן כד שראן בגווייה צדיקיא אחרנין, לחדתא בההוא אתר דאמרין מלי דאורייתא, כגוונא דא דהוה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשכח אלין צדיקיא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

תרגום הזוהר: שמעו קול אחד שהיה אומר פנו מקום פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא בא אצלינו, שלמדנו, דבכל מקום שהצדיק חידש בו דברי תורה, כאשר הוא בעולם ההוא [העליון] פוקד לאותו מקום [בעולם הזה] ובא אליו, וכל שכן ששורין בו צדיקים אחרים לקדש אותו מקום, ולומדים שם תורה, כעין זה הנה בא רבי פנחס בן יאיר לפקוד מקומו, ומצא אלו הצדיקים מחדשין דברי תורה ונתחדש אותו דבר תורה שאמר מלפנים, רבי פנחס בן יאיר, עתה מתחדש לפניו כאן.

על ידי הפצת ספריו זוכה לישיב במחיצתו בעולם הבא: המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמידי חכמים מחברי הספרים, שהרי על ידו יצא החיבור לעולם, ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתיים, לא היו לומדים בו. - ב. והנה אמרו חז"ל במסכת יבמות (דף צ"ו ע"ב) שפתותיו דובבות וכו' כדאיתא שם, ולפי זה הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם

לכם טובה ותושפעו ממקור הברכות, שכידוע שהזוהר הקדוש מגן ומציל מכל הצרות ומונע פגועים ואסונות.

פְּתוּב בַּמִּשְׁנָה בְּאֲבוֹת (פָּרָק ג א): "עֲקֵבֵיָא בְּנֵי מְהַלְלָאֵל אוֹמְרֵי, הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים וְאִין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה. דַּע, מֵאִין בָּאתָ, וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וּלְפָנֵי מִי אַתָּה עֵתִיד לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן... וּלְפָנֵי מִי אַתָּה עֵתִיד לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא."

שׂוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים, מה זה דין ומה זה חשבון? ומבארים דין זה על העברה וחשבון זה על זמן העברה שהיה יכול לעשות מצוה וללמוד תורה.

יְדוּעִים דְּבָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים: (יומא דף פ"ו ע"ב) תשובה מיראה מהפכת זדונות לשגגות, ותשובה מאהבה זדונותינו נהפכים לזכיות. והעצה היחידה להנצל מהחשבון היא תשובה מאהבה, ואחד מיסודי התשובה זה קבלה לעתיד.

מוֹרֵי וְרִבּוֹתֵי!!! איך אפשר לתקן, ואיך אפשר להפוך שעה אחת למאות מליוני שעות של תורה? ובמה יתרצה תשובתנו לתשובה מאהבה? ומה נקבל על עצמנו כדי לזכות בדין וחשבון?

"עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמַּשְׁלִּים בְּאוֹ חֻשְׁבוֹן תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחּוֹן: כִּי אִשׁ יִצְאָה מִחֻשְׁבוֹן לְהִבָּה מִקְרִית סִיחּוֹן אֲכָלָה עַר מוֹאֵב בְּעֵלֵי בְּמוֹת אֲרִנָּן" (במדבר כ"א - כ"ז-כ"ח), וּבִגְמָרָא בְּבֵא בְּתָרָא (דף ע"ח ע"ב): א"ר שְׂמוּאֵל בַּר נַחֲמָן א"ר יוֹחָנָן, מֵאִי דְכָתִיב עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמּוֹשְׁלִים וְגו', הַמּוֹשְׁלִים אֵלוֹ הַמּוֹשְׁלִים בְּיִצְרָם, בּוֹאוּ חֻשְׁבוֹן, בּוֹאוּ וְנַחֲשֵׁב חֻשְׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַפֶּסֶד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ וְשֹׁכֵר עֲבָרָה כְּנֶגֶד הַפֶּסֶדָּהּ, תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן, אִם אַתָּה

❖ ~~~~~ ❖

סיעת מרחמוהי יוצאין לקראתו לקבל פניו. (הגאון מהרח"א איסטרוולסה בספרו בן אברהם פרשת וישלח דף כ"ג ע"ב). (וכן שמעתי דכבר אמרה רבי יהודה חסיד ז"ע).

הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק: בחלום וכו' עיין שם, ונא לעיין בהסכמת הגה"צ מהרי"ח זוננפלד זכותו יגן עלינו אמן, לספר "צדקה ומשפט", אודות הוצאה לאור. (ראה עוד מהר"ח פלאגי ז"ל בספרו "תורה וחיים", מ"ע ס' אות ר"ז). גם האדמו"ר מסאדיגורא זכותו יגן עלינו אמן, מביא שהציון להצדיק הוא בשביל הגוף והנפש, והספר של הצדיק הוא לנשמת הצדיק.

ה. סיפור מסוחר יהודי מוכר בירושלים עיה"ק: כשנודע לו דברי הבן איש חי והכסא

עושה פן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא, עכ"ל. וכל מי שעניו
בראשו ועדין בר דעה, ירוץ ויחטף ויאחז באילן החיים האמתיים.

בזוהר הקדוש כתוב שכל יהודי חייב לחדש חידושים בשבת קודש,
והקב"ה שואל לנשמה מה חידשה, ואם לא חידש
נמצאת בבושה גדולה, ועתה על ידי הלימוד הנפלא בזוהר הקדוש
ששעה שווה שנה כדברי הכסא מלך ובשבת עולה לערך אלף שנה כדברי
הבן איש חי זי"ע, ובשמחה למיליון שנה כדברי האורחות צדיקים,
וביסורים כפול מאה כדאיתא באבות דרבי נתן (פרק ג' משנה ו'), רבי
ישמאעל ברבי יוסי אומר... לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה
בריווחו, וגם צער כבישת היצר נחשב ליסורים, ואיתא בילקוט שמעוני
(קהלת פרק ב - רמז תתקסח): אמר רבי חנינא בר פפא תורה שלמדתי באף
נתקיימה לי.

מלך, ניצל את זמנו ולמד שש שעות בשבת אחת. וסיפר לי על כך. אמרתי לו
שכשלומודים בשמחה, זה שווה מליון שנה, ענה לי, לו ידעתי הייתי לומד 13 שעות זוהר
בשבת.

בואו וראו מוחו של סוחר שעושה חשבונות על כסף וזהב, כששומע חשבונות כאלו
שיכול להגיע לעשירות גדולה כזה, ומקיים בעצמו את הפסוק "טוב לי תורת פיך מאלפי
זהב וכסף". ועל זה אפשר להמליץ דברי חז"ל הקדושים במסכת אבות (פרק ד' משנה א):
בן זומא אומר... איזהו עשיר השמח בחלקו, שגאמר (תהלים קכח), יגיע כפיך כי תאכל
אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא.

ואנו מתפללים בכל יום: "יתן חלקנו בתורתך", ומיהו העשיר האמיתי זה ששמח בחלק
ולימוד התורה וזוהר מכפיל את תורתו באלף, וידוע דברי האר"י החי שעיקר עבודת ה'
צריך להיות בשמחה, ועל ידה זוכים לכל המעלות וההשגות בסייעתא דשמיא.

ו. כתב החפץ חיים בספר צפית לישועה - (פרק א): וידוע דאיתא באבות דרבי נתן דפעם
אחת בצער שקול ממאה פעמים שלא בצער, ועבודת השם יתברך כעת היא טהורה
ונקיה שאין בה מטרה לכבוד או שאר פניות, כי אדרבא נתקיים בנו בעוה"ר וסר מרע
משתולל על הבריות, (פרש"י בסנהדרין צו ע"א ע"ב כל העולם אומרין עליו שוטה הוא, היינו משתולל לשון
שוטה), ויראי ה' ימאסו אצל כמה סוגי אנשים. ויש אנשים אשר בשביל לעשות את בניהם
יהודים כשרים כדת התורה, מקבלים עליהם לחיות חיי עוני ודוחק כל ימיהם, ומשארת
עמלם יפרישו שכר למלמדים ומורים שיחזקו בניהם בתורת ה'. ואינם מהגרים ממקומם
למרות עוניים ודוחקים למקומות הרחוקים שהפרנסה מצויה יותר, בשביל חינוך בניהם
לתורה ויראה, בודאי נוכל לומר דנחשב זה תשובה לה' בכל לב ונפש.

בואו וראו היוצא מחשבון זה: שעה אחת בשבת קודש שווה מאה מיליון שנה תורה, ועוד נחשב כמו שמחדשים חידושים בתורה, וזהו בוודאי חידושים אמיתיים ותורה לשמה, ובכך כל אחד ימצא תיקון ונחת לנשמתו.

אמרו חז"ל (אבות פרק ה' י"ח) **כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, חטא מלשון חטא ועבירה, וגם מלשון חיסרון כמו: "וְהֵייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים"** (מלכים א' פרק א' פסוק כא). **פירוש: חסרים.**

ובמה נתקן את העבירה? במה נשלים את החיסרון? כתוב בפסוק (ירמיה פרק י"ג י"ז) **"בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי מִפְּנֵי גֹהַ וְדַמְעַ תִּדְמַע וְתִרְדַּע עֵינַי דְּמָעָה כִּי נִשְׁבָּה עֶדְרִי ה'".** ודרשו חז"ל (חגיגה דף ה' ע"ב): **אמר רב שמואל בר אינאי משמיה דרב מקום יש לו להקדוש ברוך הוא ומסתרים שמו מאי מפני גוה אמר רב שמואל בר יצחק מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם ונתנה לעובדי כוכבים רב שמואל בר נחמני אמר מפני גאוותה של מלכות שמים, עכ"ל.** וכתוב בזוה"ק (חלק ב דף מ"ו ע"א, ובאדרא) **כל הלומד אחר חצות לילה הקב"ה משקיטו את המלאכים וכולם מקשיבים לקולו, וזה לשון הזוהר הקדוש: אבל בפלגות ליליא קודשא**

ז. וכתב השל"ה הקדוש - (מסכת חולין - פרק דרך חיים תוכחת מוסר כ"ב): וכשקול רנה של תורה עולה מלמטה, מחריש הקב"ה כל צבא מעלה ומקשיב הקול ההוא, וכנסת ישראל וכל צבא המלאכים מקשיבים הקול ההוא, כענין שכתוב (שה"ש ת, יג), היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. וכשהקב"ה מושך חוט של חסד על כנסת ישראל, נוטלים חלקם כל המתחברים עמה בלילה. ולפי שהיה דוד יודע דבר זה, אמר חצות לילה אקום להודות לך וגו' (תהלים קיט, סב), וכתוב (תהלים נז, ט), עורה כבודי וגו', ודרשו רז"ל אני מעיר את השחר ואין השחר מעיר אותי, לפי שלא היה ישן אלא כשינת הסוס, והוא סוד נעלם. וכשעלה עמוד השחר באה הכלה מעוטרת מכמה שירות ותושבחות וכמה מיני תודה, כלולה ממעלה וממטה, ויושבת בחיק דודה. וכשרואה אותה באותה התיקון הטוב, מצוה לכתוב בספר כל בני ביתו העומדים בבית ה' בלילות ומושך עליהם חוט של חסד. ומאותו החוט נכתר אותו צדיק בכתר המלך, ויראים ממנו עליונים ותחתונים, ואין בעלי הדין שולטים עליו, לפי שהוא רשום בסימן המלך וניכר שהוא מבני ביתו, ולפיכך אין דנין אותו. והנהנהר בזה מעיד על עצמו שהנשמה הקדושה מאירה בו, ומאהבתו ביוצרו מתעורר לעבודתו. ובשביל שהיא שעה רצויה היה מזהיר הנביא ואומר (איכה ב, יט), קומי רוני בלילה לראש אשמורות, וכתוב (ישעיה כו, ט), נפשי אויטיך בלילה. וצריך לזהר שלא יפסיק משיתחיל עד שיתפלל עם הנץ החמה, עכ"ל.

ברוך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא, והא אתמר דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה, הדא הוא דכתיב (שיר השירים פרק ח' י"ג) "הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי. והא אוקמוה היושבת בגנים דא כנסת ישראל, דאיהי משבחת ליה לקודשא בריך הוא בשבחה דאורייתא בליליא, זכאה חולקיה מאן דאשתתף בהדה, לשבחה ליה לקודשא בריך הוא בשבחה דאורייתא.

ובכתבי האר"י מובא (שער הפסוקים - ספר שיר השירים): "הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי": ראשי תיבות בירים מ'קשיבים ל'קולך ה'שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות, על פסוק והנה נער בוכה ותחמול עליו וגו', והבן זה. מורי ורבותי, קהל קדוש! עד מתי תהא שכינתא בגלותא? היאך לא נחוס על אבינו שבשמים?

מלך המשיח מתגולל ביסורים ומתחנן אלינו, הוא רוצה לבוא, השם יתברך רוצה לגאלנו, וכל זה תלוי רק בנו!!!

ומה העצה? משה רבינו אליהו הנביא והרשב"י זיע"א נתנו לנו עצה טובה קלה ומועילה מה לעשות לקירוב הגאולה, וכיצד נזכה שיבוא תיכף ומיד.

אחים יקרים! כולנו ביחד יכולים להביא אותו, תיכף ומיד בעזרת השם. א. באחדות ואהבת ישראל. ב. עלינו להרבות מיליוני שעות תורה. ג. ולזכות לכל זה, יכולים רק בלימוד זוהר הקדוש.

בחמש מאות ש"ח נביא את המשיח!!!

רבותי, יש לנו כאן ב"ה קידוש השם גדול ונורא! כולם מתאספים למען הרבות כבוד שמים!!! כאשר כל אחד יקנה 100 ספרי תיקוני

ח. וברש"י (שם) היושבת בגנים - הקב"ה אומר לכנסת ישראל את הנפוצה בגולה רועה בגנים של אחרים ויושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. חברים מקשיבים לקולך - מלאכי השרת חבריך בני אלקים דוגמתך מקשיבים ובאים לשמוע קולך בבתי כנסיות. השמיעני - ואחר כך יקדישו הם שנאמר (איוב ל"ח) ברן יחד כוכבי בקר אלו ישראל, ואחר כך וירעו כל בני אלקים.

זוהר בפחות ממחיר הקרן בחמש ש"ח לספר, סך הכל 500 ש"ח, ויחלק את זה למשפחה ולחברים, ולכל העיר, וביחד עם בני משפחותיהם, כך נגיע לכל עם ישראל לומדי זוהר הקדוש, עתה מובן איך בזיכוי הרבים לא יבואו לידי חיסרון כי מכפיל את זכויותינו למיליארדי שעות תורה עד אין קץ, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש שהגאולה אחרונה תבוא רק בזכות ובכוח התורה הקדושה, וכתבו המקובלים שהעצה היחידה להינצל ממלחמת גוג ומגוג^ט היא, ללמוד תורת הסוד ולימוד הזוהר הקדוש בראשונה, ותיכף ומיד מגיע המשיח.

ברוך ה' שיש היום זוהר הקדוש במהדורה מיוחדת עם תרגום ללשון הקודש, במחיר מסובסד, וכך כל אחד יכול תיכף להתחיל ללמוד ולהבין זוהר הקדוש, שעל זה אמר בעל הכסא מלך: אם יבין מאמר אחד עולה לו ללימוד שנה תמימה, ובזה יזכה להיות מבני עליה, היושבים ראשונה במלכות.

כְּשֶׁמְשִׁיחַ יָבוֹא, הַסְּפָרָדִים יִהְיוּ הָרְאשׁוֹנִים לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ בְרוּךְ ה' שֶׁעֲנִין לִימוּד הַזוהַר הַקְּדוֹשׁ נִכְנַס חֶזֶק מְאוֹד גַּם אֶצֶל הָאֲשֻׁכְנָזִים, שֶׁפְּשׁוּט לֹא יֵדְעוּ מִמוֹשֶׁג כִּזֶּה שֶׁכֵּל יְהוּדֵי צְרִיךְ לִלְמוֹד זוהַר הַקְּדוֹשׁ, וְחֲשָׁבוּ שֶׁזֶה עֲנִין רֵק לְמִקְוֵבִלִים וְנִסְתָּרִים, וְעַכְשָׁיו כִּמְעַט יוֹם יוֹם מִטְּלַפְנִים אֵלֵי יְהוּדִים מִירוּשָׁלַיִם בְּנֵי בְרֵק, וּבִתּוֹכָם גַּם אֲבֵרְכִים מוֹפְלָגִים, שְׁאִין לָהֶם בְּבֵית זוהַר הַקְּדוֹשׁ, וְרוֹצִים לִזְכוֹת לְהִכְנִיס הַבוֹשֶׁם הַזֶּה אֶל בֵּיתָם וּלְלַמּוֹד וּלְסִיִּים, וְשׁוֹב לִלְמוֹד בְּזוהַר הַקְּדוֹשׁ.

ט. ישראל מתאחדים בזוהר הקדוש, בגימטריא (1679) כמנין בסוכות תשבו שבעה ימים. [וענן ה' עליהם יומם], שהשכינה הקדושה חופפת על ישראל, וזוכים ל"סכותה לראשי ביום נשק", [עיין ירושלמי יבמות ע"ח, וכמו שתמיד היה דורש בפתיחה לירחי כלה מרן בעל "אבי עזרי" את הפסוק הזה, על סכנת האטום], ובזכות התאחדות עם ישראל בלימוד הזוהר הקדוש, ניצל ממלחמת גוג ומגוג, ועוד, כמו שהתורה צוותה עלינו בסוכות תשבו שבעת ימים, כך חייבים ללמוד את הזוהר הקדוש כל השבוע בלי הפסק].
 למוֹד הַזוהַר הַקְּדוֹשׁ צִילָא דְמְהִימְנוּתָא פְּסָכָה: כְּתוּב בְּתַהֲלִים (פְּרָק ק"מ ח') "ה' אֲד-נִי עוֹ יְשׁוּעָתִי סְפָתָה לְרֵאשִׁי בְּיוֹם נְשָׁק". וּבִירוּשָׁלַמִי (בְּבִמּוֹת דִּף ע"ח) אָמְרוּ: דְּבַר אַחַר "בְּיוֹם נְשָׁק" זֶה נְשָׁקוֹ שֶׁל גּוֹג. וְכָתְבוּ הַמְּקַבְּלִים דְּהַסְכֵּךְ שֶׁל הַסְכָּה בְּבַחֲיִנַת בִּינָה, הַנְּקָרָא אִם הַחוּפְּפָת עַל הַבָּנִים בְּצִלָּא דְמְהִימְנוּתָא, וּפְמָו בֵּן הַזוהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁלְמוּדוֹ בְּבַחֲיִנַת בִּינָה, נְחָשֵׁב לְסָכָף וְצִילָא דְמְהִימְנוּתָא, וּמְסַכָּף וּמְגַן בְּיוֹם נְשָׁק שֶׁמְצִיל מִמְלַחְמַת גּוֹג וּמְגוֹג. (בְּדֵי עֲרֻבוֹת).

וכאן כדאי לספר מה ששמעתי ממחותני להבחל"ח כ"ק מרן האדמו"ר מקלויזנבורג זצלה"ה, [מייסד מפעל הש"ס, וש"ע], שאמר כמה פעמים שכשמשיח יבוא, הספרדים יהיו הראשונים לקבל פני משיח צדקנו, מפני שיש להם אמונה פשוטה. ובאמת מפני מה זכו לאמונה פשוטה, וידוע שגדלה אמונתם ותמימותם ומקיימים כפשוטו את דברי הנביא חבקוק (פרק ב' כ') "וְהָיָה בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הֵס מִפְּנֵי פֶלַח הָאָרֶץ", ואין משיחים כלל בבית הכנסת.

ומניין בא להם כל זה? ועוד למה כל גדולי הספרדים נקראו בשם "חכם", ואילו במקומות אחרים נקראו רק בשם "רבי"? כל זה בא מדבקותם בלימוד הזוהר הקדוש!!! וכתוב בספרים הקדושים שרק מי שלומד תורת הסוד נקרא בשם חכם¹, ובאמת כל גדולי הספרדים היו

✽ ~~~~~ ✽

י. ידוע דברי האר"י הקדוש, שאפילו לומר דברי מוסר לחבירו, לא יאמר בבית הכנסת, שמה מתוך כך יגרר לדבר דברי חולין.

וכבר אמר "השפת אמת" מפני מה זכו הספרדים ולא יכלו הגויים ליגע בהם בזמן המלחמה העולמית מפני ששומרים על קדושת בית הכנסת. וידוע שיש בית המדרש בבלגיה ששרד ולא נחרב מפני שלא שחו שם שיחת חולין [הגם שהם שרפו 500 מאות בתי מדרשות], אבל בבית הכנסת הזה שלא דיברו לא יכלו לשלוט עליו.

יא. הדוחה חלק הנסתר של התורה, דוחה פלה, ונענש: כל התורה פלה, חלק הנגלה והנסתר, הכל אחדות אחד, והדוחה חלק הנסתר שאינו חפץ בה, דוחה פלה ונענש, כי הדוחה חלק מן האחדות פאלו דוחה פלו. ומכל שפן המלעיג על דברי חכמים העוסקים בחקמה זו להשפיע להשכינה, כמו שכתב בספר הקנה לו חכמו ישפילו זאת, כי הלומד כל התורה פלה לא נקרא חכם רק למדן, כי אם הלומד פדי להשפיע למדה הנקראת זא"ת וכו'. וזה שכתוב הנעור בפליה, הינו שהוא נעור ועוסק רק בלבוישי התורה בחלק הנגלה הנקרא לילה פידוע, ואינו חפץ באור התורה, כי אור גימטריה רז, הינו פרוי התורה וסודותיה, שזהו בחינת תורת השם שנקרא יום, הרי זה דומה פאלו דוחה את האחדות פלו ומתחייב בנפשו, מה שאין פן אם חפץ גם בחלק הנסתר שבתורה, הגם שאי אפשר לו להשיגו, על זה נאמר כי אם בתורת השם חפצו, וכמו שפירש האלשיך, וכאלו השיג גם חלק זה שבתורה, כי התופס חלק מן האחדות פאלו תופס פלו כו'.

(תולדות יעקב יוסף פרישת קדושים. וכן כתוב בספרו פתנת פסים פרישת קדושים).

כתוב בתהילים (פרק ק"ז מ"א) "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'" יש לרמז מ"י בבחינת חמישים שערי בינה, כמבואר בתיקוני זוהר, שהעוסק בתורת מ"י - לימוד הזוהר בבחינת בינה - הוא הנקרא חכם, וישמר אל"ה ראשי תיבות: לימוד אמרות הזוהר, הוא יזכה ל ויתבוננו מלשון "יסובבנהו ויבונהו" כמו שביאר התרגום: "נטרינון כבבת עיניהון" מלשון שמירה, חסדי ה' שחסי ה' ישמרוהו כבבת העין ויזכה שיהא עליו תמיד עינא

גדולים גם בתורת הסוד, ובזכות זה זכו להחדיר אמונה פשוטה יראת שמים ואהבת השם יתברך, גם להמון העם, שזה הכח של הזוהר הקדוש. וכולם דבקים בדרכי אבותיהם ולומדים שיעורים ביחיד וברבים זוהר הקדוש, וראינו לפשוטי העם שסיימו כמה פעמים את הזוהר הקדוש ולא הולכים לישון כל לילה לפני שלומדים זוהר הקדוש, וכל זה מכוח אמונתם התמימה והטהורה. וכל הברכותי והישועות ניסים ונפלאות בזכות הלימוד הקדוש הזה, כי הרשב"י זי"ע כוחו רב ועצום עד כדי שאמרו עליו בזוהר הקדוש, אילו לא ניתנה תורה בסיני אלא נתן לנו השם את רבי שמעון בר יוחאי דיינו, שממנו תתגלה ותאיר לעולם התורה (זוהר פרשת פנחס דף רמ"א).

ואפילו בדורנו הפשוט בכל רגע תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י - ולזכות לישועות נפלאות, ובוודאי הרשב"י זי"ע יכיר לכם טובה ותושפעו ממקור הברכותי, שכידוע שהזוהר הקדוש מגן ומציל מכל הצרות ומונע פגועים ואסונות.

"בזכותך הגעתי! לך יש חלק בגאולת העם!"

התבטא פעם צדיק ואמר: בבוא מלך המשיח, עם ישראל נקבצו ובאו לך, ופליטת העם ששים ושמחים, בעת הזאת יתבונן מלך המשיח בעיניו הטהורות יבחן כל אחד ואחד לפי מעשיו, לפתע ירים ידו

פְּקִיחָא הוּוּא עֵינָא דְלֵא נְאִים כְּנֵאמֵר "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל" (כדאיתא באידרא רבא קכ"ט ע"ב). עֵינֵי דְרִישָׁא חֲוָרָא, מְשַׁתְּנִין מְשַׁאֲרַ עֵינִין, לֵית פְּסוּתָא עַל עֵינָא. וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינָא. מְאִי טַעְמָא. דְּכֵתִיב הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲלֵא. (תהלים קכ"א) וְכֵתִיב אֲשֶׁר עֵינֶיךָ (ירמיה לב) וְכֵתִיב פְּקוּחוֹת. וְתֵאנָא, כָּל מַה דְּאֵתִי בְּרַחֲמֵי, לֵית פְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינָא. כָּל שְׁכֵן רִישָׁא חֲוָרָא, דְּלֹא בְּעָא מִיְדֵי. (ס"א נט"ד).

יב. כתוב בתורה (דברים כ"ח ב'): "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך" האלה ראשי תיבות: א'נו ל'ומדי ה'זוהר ה'קדוש, ביאור: כאשר נידבק בתורה ונתקשר לנשמת הרשב"י זי"ע בלימוד הזוהר הקדוש, ומשמים יכריזו עלינו שאנו לומדי הזוהר הקדוש, אז נזכה לכל הברכות הכתובות בתורה ולגאולה שלימה בב"א.

יג. כל אחד רוצה שידוך טוב! פרנסה בנקל! ברכה לילדים! ועוד הצלחות ברוחניות ובגשמיות, וכאן יש לכל אחד ואחד אפשרות להמשיך עליו את נשמת הרשב"י עליו השלום ולעורר זכותו, ועל ידי כן בודאי יצליח בכל עניו.

ויראה באצבעו, כולם ירימו עיניהם בפליאה ויביטו במחזה, אז ישמיע מלך המשיח את קולו ויאמר, בהפנותו אצבע על יהודי מסויים: "בזכותך הגעת! לך יש חלק בגאולת העם!". כך יראה על כל יהודי ויהודי שפעל למען ביאתו.

ובוודאי כשמשיח יבוא, אלו שלמדו זוהר הקדוש, הם יהיו הראשונים, לקבל פניו, ומשיח יאמר להם יישר כוחכם שזרזתם הגאולה, ובזכותכם העולם קיים, ובא על תיקונו השלם.

הלואי שנזכה להיות מן הזוכים המאושרים, שהמשיח בכבודו ובעצמו יעיד עלינו – "בזכותך הגעת".

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

זוהר

ארץ ישראל

שמונה חלקים

זוהר ארץ ישראל חלק א': ליקוט גדול מכל ספר הזוהר הקדוש ומאמרי חז"ל מש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, ועוד, על קדושת ארץ ישראל, ומצוות ישוב ארץ ישראל.

זוהר ארץ ישראל חלק ב': ליקוט מספרי ארץ ישראל, וקול קורא'ס שיצאו לאור על קדושת ארץ ישראל, ומצות ישוב ארץ ישראל, שהוא מצות עשה מן התורה, ושקולה כנגד כל מצות התורה.

זוהר ארץ ישראל חלק ג': ליקוט גדול מכל ספר הזוהר הקדוש ומאמרי חז"ל מש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, ועוד, על קדושת ארץ ישראל, ומצוות ישוב ארץ ישראל בדרך שו"ת.

זוהר ארץ ישראל חלק ד': שולחן ערוך ורמ"א הלכות ארץ ישראל זוהר ארץ ישראל חלק ה': קונטרס "לעולם אין השכינה זזה מכותל מערב"

זוהר ארץ ישראל חלק ו': קונטרס "סוד ה' ליראיו"

זוהר ארץ ישראל חלק ז': קונטרס המשיח והזוהר

זוהר ארץ ישראל חלק ח': ספר פאת השולחן

שִׁכָּר וְעוֹנֵשׁ ה' הַלְקִים

מפעל הזוהר העולמי יוצא במבצע חסר תקדים, רכישת הספרים במחיר מסובסד, לארגונים לקרב החוקים, כגון הידברות, ערכים, יד לאחים, שובו בנים ועוד, וכן למזכי הרבים המתנדבים לקרב ולרבות הלומדים.

המעוניין יתקשר לטלפון:

0527-651911

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'!
לא ידח ממנו נדח

ספר זוהר ארץ ישראל

חלק א'

ליקוט גדול מכל ספר הזוהר הקדוש ומאמרי חז"ל מש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, ועוד, על קדושת ארץ ישראל, ומצוות ישוב ארץ ישראל, שהיא מצות עשה מן התורה, ושקולה כנגד כל מצות התורה, ודבריהם הקדושים חוצבים מלהבות אש, מלהיבים נפש האדם לעבודת הבורא, דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ואפילו הלומדים והיראים מחמת חיסרון ידיעה. ועל ידי ספר זה יהיה יד הכל ממשמשין בהם ויזכרו לשמור ולקיים. בו ימצאו רבנים, מגידי שיעור וראשי ישיבות, מלמדים ומחנכים "את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון".

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

מחפשים תורמים להדפיס מאות אלפים עד 15
מיליון של תיקוני זוהר "תיקון מג"
לחלקם ל-15 מיליון יהודים בחינם.
התורמים משלמים ישר לדפוס!
ובתוך כמה ימים מקבלים הסחורה בע"ה.

האם יש מחשב
שיוכל לחשב את
הזכות הגדולה
שיכולים לזכות בכסף
קטן?

לפרטים: 052-7651911

מבוא

אודה את השם בכל לבב בתוך רבים אהללנו, שזיכנו עד הלום לבוא ולהדפיס את הספר זוהר ארץ ישראל, שבתחילה חשבתי לעשות כל מעלת ועניני ארץ ישראל רק מהזוהר הקדוש, ואחר כך חשבתי למה ניגרע, שהיות וישנם הרבה אנשים שלומדים ש"ס דף היומי, ולמדו כבר כל העניינים על קדושת ארץ ישראל, לכן לקטנו מש"ס ועוד, כל עניני ארץ ישראל.

בספרים אלו יבואו כל מאמרי חז"ל על קדושת ארץ ישראל, וזה יהיה מוסר השכל לאלו שמוציאים דיבתם רעה על ארצנו הקדושה כמו שכתוב בספר חפץ חיים בהקדמה, וז"ל: ועוד הלא ידוע הוא שנגזר עלינו גלות מכבד מעת מעשה המרגלים, כמו שכתוב בתהלים (פרק ק"ו, כ"ו-כ"ז), "וישא ידו להם להפיל אותם וגו' בגוים ולזרותם בארצות", וכמו שפרש רש"י שם והרמב"ן בפרשת שלח, (במדבר י"ד א') וחטא המרגלים הלא היה עון לשון הרע, וכמו דאיתא בערכין (דף ט"ו) אם כן אנו מכרחין לתקן זה החטא קדם הגאולה. וכדאיתא בתנא דבי אליהו שהלשון הרע עולה עד כנגד כסא הכבוד, ובפרט כשהוא מדבר נגד ארץ ישראל, וכמו שדוד המלך אמר בתהלים, (פרק קכ"ח ה') "וראה בסוב ירושלם כל ימי חייך". ועל ידי שנלמוד מאמרי חז"ל על מצות קדושת ארץ ישראל נזכה שכל בני ישראל יעלו לארצנו הקדושה כמ"ש בעובדיה (פרק א פסוק יז) ובהר ציון תהיה פליטה והיה קדש וירשו בית יעקב את מורשיהם. (ובספר ישעיה פרק ס פסוק כא) ועמד כלם צדיקים לעולם וירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני ה' בעתה אחישנה. ונזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקינו בב"א.

עוד יבואר בו נכבדות משבחי דארעא קדישא, אוצר סגולות חמודות, עצות נפלאות וגנוזות, במעלת וקדושת ארץ ישראל ארץ חמדה טובה ורחבה מקור וכלליות הקדושה ארץ אשר ה' אלוהיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלוהיך בה וברצונו נתנה לעם סגולתו לאכול מפריה ולשבוע מטובה וליאור באור החיים בארץ החיים עד עולם.

עוד יבואר בהרחבה סיפורי מסעות הקודש של מצוקי ארץ ומסירת נפשם באש ובמים בכל לבבם ומאודם לעלות לארץ ישראל לחונן עפרה להתקדש

בקדושתה ולהשתבח בתהלתה המה הקדושים אשר בארץ אדירי התורה ומאורי החסידות, ועוד. כמו שכתוב בספר פלא יועץ חלק א', חברו הגאון הקדוש איש האלוקים רבנו אליעזר פאפו זצ"ל, שמבאר גודל מעלת מצות וישוב ארץ ישראל, ושצריכים למסור נפשו לעלות לארץ ישראל.

ובזכות לימוד תורת ארץ ישראל נזכה בקרוב לשמוע "קול מבשר ואומר" בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ספר סוד הגאולה

סגולה גדולה לקרא בכל יום זוהר הקדוש תקון מ"ג

(תיקון"ז דף כ"ב)

והוא אחד משבעים תקונים
שכתב התנא האלקי מאור העולם
רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

ובפרט
אם יאמר אותו
לאחר התפלה.

ואלו הן המעלות
לכל אדם מישראל
שיקרא תקון זה מדי יום

רום מולו - יצליח בכל דרכיו - שלום בית - זיווגים הגונים - יזכה לשפע רוחני וגשמי - יזכה ליראת שמים - זוכה ומתקן רוחו ונשמתו - כחות הפמאה מתרחקים ממנו - כל אויביו יפלו תחתיו - לא יראה מיתת בניו - ינצל מענש הגלגולים - יזכה לאריכות ימים ושנים - יזכה לעולם הבא - ועל ידו תתקרב הגאולה ברחמים גדולים

(סוד ה' רזין קדישין)

יוצא לאור על ידי

"מפעל הזוהר העולמי"

סניף בת-ים יצ"ו (052-7651911)

מחלקת תשע"ג

מחלקת בתנ"ך לזכיי הרבים

זוהר ארץ ישראל

על פי א - ב

אות א'

- א** אמר הקדוש ברוך הוא: חביבה עלי ארץ ישראל יותר מן הכל, למה? שאני הוא שהתרתני אותה. (תנחומא מסעי)
- ב** אמר הקדוש ברוך הוא למשה: הארץ חביבה עלי, וישראל חביבים עלי, אכניס את ישראל שהם חביבים עלי, לארץ שחביבה עלי. (במדבר רבה כג)
- ג** אמר הקדוש ברוך הוא: חביבה עלי כת קטנה בארץ ישראל, מסנהדרין גדולה שבחוצה לארץ. (ירושלמי נדרים פ' ו')
- ד** אמר הקדוש ברוך הוא: לא נתתי לאלו את ארץ ישראל, אלא כדי שיקראו וישנו ויעסקו בתורה כל ענין בזמנו, וילמדו דרך ארץ. (תנא דבי אליהו רבה פרק יא)
- ה** אגרת. והשבתי חיה רעה מן הארץ, דא חיה דזיני בישא לתתא ומאי איהי אגרת בת מחלת היא וכל סייעתא דילה כו' דלא תשלוט בארעא ואפילו בהעברה בעלמא. [תרגום הזוהר: אגרת בת מחלת וכל סייעתא אינה שולטת בארץ ואפילו בהעברה לבד]. (זוהר חלק ג' דף ק"ג עמוד ב', דף קי"ד עמוד ב')
- ו** אדמת עפר כו', אדמת דאיהו מעפר, ודא היא ארעא דישראל כו'. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל קרויה אדמת עפר]. (תיקוני זוהר מוזהר חדש דף קס"ג עמוד א')
- ז** אדם הראשון, גופו מבבל וראשו מארץ ישראל. (סנהדרין לח, ב)
- ח** אומות. כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא, כד נפקין מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי לון לבר כו'. [תרגום הזוהר: הגוים הדרים בארץ, כשמתים דוחים נשמתם לחוץ]. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')
- ט** איזו היא הארץ ואיזו היא חוץ לארץ? כל ששופע מטורי אמנה ולפנים ארץ ישראל, מטורי אמנה ולחוץ חוץ לארץ. ר' יהודה אומר: כל שהוא

כנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל. אמר ר' יוסטא בר שונם: לכשיגיעו הגליות לטורי אמנה, הן עתידות לומר שירה, מה טעם? תשורי מראש אמנה (שיר). (ירושלמי שביעית פרק ו' הלכה א')

י אין אומרים שירה על נס שבחוצה לארץ. (ערכין ג, ב)

יא אין דור שאין בו לצנים כדורו של דוד. מה היו פריצי הדור עושיין? היו הולכין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו: דוד דוד! אימתי יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך? והי' דוד אומר: אף על פי שמתכוונין להכעיסני, יבא עלי אם לא הייתי שמח בדבריהם, דכתיב "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך". (שקלים פרק שני, מדרש תהלים קכב)

יב אין תורה כתורת ארץ ישראל, ולא חכמה כחכמת ארץ ישראל. (ספרי עקב)

יג אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל. מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו, ושאלו לרופאים ואמרו: אין לו תקנה עד שינק חלב רותח משחרית לשחרית, והביאו לו עז, וקשרו לו בכרעי המטה, והיה יונק ממנה משחרית לשחרית. נכנסו חבריו לבקרו, כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה, חזרו לאחוריהם ואמרו: לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו? ישבו ובדקו, ולא מצאו בו אלא אותו עון של אותה העז, ואף הוא בשעת מיתתו אמר: יודע אני שאין בי עון אלא עון אותה העז שעברתי על דברי חכמים (שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל משום ישוב ארץ ישראל). (בבא קמא פ, א)

(בבא קמא פ, א)

יד אין מוציאין פירות מארץ ישראל, דברים שיש בהם חיי נפש. רבי יהודה בן בתירא מתיר ביין מפני שממעט את התיפלה. תנו רבנן: אין משתכרין בארץ ישראל בדברים שיש בהם חיי נפש, כגון יינות ושמנים וסלתות.

(בבא בתרא צא, ב)

טו אין יוצאין מארץ לחוצה לארץ, אלא אם כן עמדו סאתים בסלע. אמר ר' שמעון: אימתי? בזמן שאינו מוצא ליקת, אבל בזמן שמוצא ליקת, אפילו עמדה סאה בסלע, לא יצא. וכן היה רבי שמעון בר יוחאי אומר: אלימלך וכליון גדולי הדור היו, ופרנסי הדור היו, ומפני מה נענשו? מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ. (בבא בתרא צא, א)

טז אלקיך. משה קאמר אלקיך (ולא אלקינו), לאינון דהוו זמינין למיעאל לארעא קדישא ולקבלא אפי שכינתא כו'. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

יז אמצע. מההיא נקודה אמצעיתא דישובא (דארץ ישראל) מניה אשתיל כל עלמא לכל סטרוי. [תרגום הזוהר: מאותה נקודה אמצעית שבארץ ישראל נשתל כל העולם]. (זוהר חלק א' דף ע"ח עמוד א')

יח אמצע העולם. קודשא בריך הוא אסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא, ומאן איהו דא ארעא קדישא, ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא [תרגום הזוהר: ארץ ישראל היא באמצע העולם].
(זוהר חלק ב' דף קנ"ז עמוד א')

יט אמר רבי יוסי בן חלפתא לרבי ישמעאל בנו: אתה מבקש לראות את השכינה בעולם הזה, עסוק בתורה בארץ ישראל.
(מדרש שוחר טוב)

כ אמר רבי אושעיא: מהו דכתוב (זכריה יא, ז): "ואקח לי שתי מקלות, לאחד קראתי נעם ולאחד קראתי חובלים", "נעם" אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה, "חובלים" אלו תלמידי חכמים שבכבל שמחבלים זה את זה בהלכה.
(סנהדרין כה, א)

כא אמר ר' שמואל בר נחמני: הלוקח עיר בארץ ישראל, כופין אותו ליקח לה דרך מארבע רוחות, משום ישוב ארץ ישראל.
(בבא קמא פ, ב)

כב אמר הלה זית אני נוטל, אין שומעין לו. מאי טעמא? אמר רבי יוחנן משום ישוב ארץ ישראל.
(בבא מציעא קא, א)

כג אמר ר' נחמיה: ארץ ישראל מכפרת על עונות מיתה. אמר רב זבדא: וכל צדיקים שמתו בחוצה לארץ מה אתה עושה להן? אלא הוי אומר: ארץ ישראל מכפרת על המיתה, אבל הצדיקים שבחוצה לארץ, עתיד הקדוש ברוך הוא לצוות למלאכי השרת, והם מביאין אותן במחילות לארץ ישראל, שם שתכפר להם, שנאמר: "ונטהרתם על אדמתכם".
(מדרש משלי)

כד אמר ר' לוי: אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רכונו של עולם, עצמותיו של יוסף נכנסו לארץ, ואני איני נכנס לארץ? אמר לו הקדוש ברוך הוא: מי שהודה בארצו נקבר בארצו, ומי שלא הודה בארצו אינו נקבר בארצו.
(דברים רבה פרק ב')

כה אמר ר' יוסי: מעשה בשיחין, באחד שהניח לו אביו שלשה בדי חרדל, ונפשח אחד מהן, ונמצאו בו תשעה קבין חרדל, ועציו סיככו בו סוכת יוצרין.
(כתובות קיא, ב')

כו אמר ר' ינאי הכהן ס"ב מלכים היו ל"א ביריחו ול"א בימי סיסרא, כשהלך להלחם בישראל נהרגו אף הם עמו, למה? שהם מתאווים לשתות מים מארץ ישראל ובקשו מסיסרא ואמרו בבקשה ממך נבוא עמך במלחמה, וכל מלך שהיה מבקש לילך למלחמה היה משלח ושוכר מלכים אחרים בכסף שיעזרו אותו, אמרו לסיסרא אין אנו מבקשים ממך כלום אלא נבוא עמך בחנם שאנו מתאווים למלאות כריסנו מן מים של אותה הארץ.
(מדרש תנחומא מסעי)

כז אמר ר' חסדא מאי דכתיב (ירמיה ג, יט) "ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי" למה ארץ ישראל נמשלה לצבי? לומר לך מה צבי זה אין עורו מחזיק בשרו, אף ארץ ישראל אינה מחזקת פירותיה. דבר אחר: מה צבי זה קל מכל החיות, אף ארץ ישראל קלה מכל הארצות לבשל פירותיה.

(כתובות קיב, א; שמות רבה פרשה לב)

כח אמר ר' חייא בר יוסף: עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת.

(כתובות קיא, ב)

כט אמר ר' חייא בר אשי: עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות.

(שם קיב, א)

ל ארבע מקומות הן המגונים שבארץ ישראל, ואלו הן: "דנה" ו"קרית סנה" ו"תמנת סרח" ו"חברון".

(מדרש שכל טוב חיי שרה)

לא אמר ר"י בר סימון: מעולם לא היה לן אדם שבירושלים וכידו עון, כיצד? תמיד של שחר מכפר על עבירות שבלילה, ושל בין הערבים מכפר על עברות שנעשו ביום, מכל מקום לא לן אדם בירושלים וכידו עון, שנאמר (ישעיה א) צדק ילין בה.

(במדבר רבה פ' כא)

לב אמת אמאי סליק מכאן (במדת הרחמים הכתובים בפרשת שלח) כו', אינון (המרגלים) גרמו ליה דאסתליק מכאן, דהא בשקר דברו גרמייהו. [תרגום הזוהר: במדות הרחמים הכתוב אצל המרגלים בפרשת שלח, לא נזכר מדת אמת, בשביל המרגלים שהנהיגו עצמם בשקר].

(זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד ב')

לג אפילו שיחת חולין של בני ארץ ישראל צריכה תלמוד.

(ויקרא רבה פרק לד)

לד אפילו צדיקים וחכמים בחוץ לארץ, ורועי צאן ובקר בארץ ישראל, אין מעברין את השנה אלא על ידי רועי צאן ובקר בארץ ישראל. אפילו נביאים בחוץ לארץ, והדיוטים בארץ ישראל, אין מעברין את השנה אלא על ידי הדיוטים שבארץ ישראל.

(פרקי דרבי אלעזר הג' פרק שמיני)

לה אפילו מי שיש לו זכות אבות, אינה עומדת לו בשעה שיצא מארץ ישראל לחוצה לארץ.

(בבא בתרא צא, א)

לו אנוכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה (בראשית פרק מ"ו פסוק ד'), טעם אעלך גם עלה, שיקבר בארץ ישראל.

(אבן עזרא)

לז אפס כי לא יהיה בך אביון, כי ברך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה (דברים פרק ט"ו פסוק ד'), ולמטה נאמר כי לא יחדל אביון

מקרב הארץ, ואמרו רז"ל: הא בזמן שעושין רצונו של מקום, הא בזמן שאין עושין רצונו של מקום, והעד על זה מה שנאמר: אפס כי לא יהי' בך אכיון וגומר "רק אם שמוע תשמע בקול ה'", אך ורק בתנאי זה. (כלי יקר)

לח ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלקיך בה (דברים פרק י"א פסוק י"ב), רבי אומר: וכי אותה בלבד הוא דורש, והלא כל הארצות הוא דורש? כביכול אין דורש אלא אותה, וכשכיל דרישה שהוא דורשה, דורש כל הארצות עמה.

לט אפילו בני מזרח, אפילו הנדויים באיי הים, צריכין לגשמים בתקופת תמוז, אינן שואלין את הגשמים אלא בעת שארץ ישראל צריכה להן. שאם תאמר ישאלו בעת שהן צריכין להן, אפילו בימות החמה, נמצאו רואין את עצמן כאילו הן בארץ שלהן, אלא יהו רואין את עצמן כאלו הן באכסניא ולבם מכוון לארץ ישראל ושאלתו בעונתו. (משנה ר' אליעזר פרשה שלישית)

מ אפס כי עז העם, אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר לאסתמרא ארחין, והכא אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין. [תרגום הזוהר: דרך העולם הוא שהגבורים יושבים מבחוץ, וכאן אפילו יושבי העיר גבורים הם].

מא ארץ החיים. ארעא קדישא אקרי ארץ החיים [זו הארץ נקראת ארץ החיים]. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

מב ארץ הצבי הוה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע כו'. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל היתה מתפשטת לכל הצדדים כעור הצבי ולא נודע איך]. (זוהר חלק ב' דף קל"ו עמוד א')

מג ארצות. תחומא דכל עמא ועמא סחרא לארעא קדישא דישאל כו'. [תרגום הזוהר: כל הארצות סובבים את ארץ ישראל]. (זוהר חלק ב' דף ל' עמוד ב')

מד "ארץ צבי". מה צבי אין זה עורו מחזיק את בשרו, כך ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה, רווחא, ובזמן שאין יושבין עליה, גמדא. (גיטין נו, א)

מה ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא, ובאמצעיתא דארעא קדישא איהו ירושלים, ובאמצעיתא דירושלים איהו בית קדשי הקדשים [תרגום הזוהר: ארץ הקודש אמצע העולם ובאמצע ארץ הקודש היא ירושלים. אמצע ירושלים הוא בית קודש הקדשים]. (זהר תרומה קנז)

מו ארץ ישראל היא טבורו של עולם שיושבת באמצעיתו, וירושלים באמצע ארץ ישראל, ובית המקדש באמצע ירושלים, וההיכל באמצע בית המקדש, והארון באמצע ההיכל. (תנחומא ה"ק)

מז ארץ ישראל היא חלקו יתברך, ולכן כל תפלה, ותלמוד תורה, ומצות, עולים דרך ישראל הקדש בלי שום תערוכות, וזהו קדושת ארץ ישראל, ואף בחורבנה שקולה ישיבת ארץ ישראל ככל המצות. ועל ידי שבני הגולה הם סיבה שיהיה ישוב, ויוכל להתקיים בארץ ישראל, יש להם גם כן חלק בתורה ותפלות של ארץ ישראל.

(ספר דבש לפי להרב חיד"א ז"ל מ"א אות ח"ה)

מח ארץ ישראל נבראת תחלה, וכל העולם כולו נברא לבסוף. ארץ ישראל משקה אותה הקדוש ברוך הוא בעצמו, וכל העולם כולו על ידי שלית. ארץ ישראל שותה מי גשמים, וכל העולם כולו מתצמית. ארץ ישראל שותה תחלה, וכל העולם כולו לבסוף.

(תענית י, א)

רוצים להרוג את יהושע וכלב – למה?

מט אשכול. אתכלא חד מאינון זעירין קטפו, אמרו אי לדא אחסין קודשא בריך הוא לישראל וסבלו כל אינון עקתיין וליאותין, הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין. [תרגום הזוהר: קטפו אשכול אחד מאותם הקטנים, ואמרו, אם את זה מנחיל הקדוש ברוך הוא לישראל אחרי שסבלו כל כך צרות ותלאות, הרי במצרים יש פירות גדולים כפלים].

(זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

נ אשכול. כרתו (המרגלים) ההוא אשכול, אתו לסלקא ליה לא יכילו, אתו לנטלא ליה לא יכילו, אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידיהו, ההא דכתיב וישאוהו כמוט בשנים, בשנים באינון שנים יחידן כו', מכאן ידעו יהושע וכלב דאינון אתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חלק ואחסנא, עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו (להורגם) קאים כלב באיבא, אמר איבא איבא, אי בגינך אנן מתקטלין מה אנן בחולקך, מיד קליל גרמיה ויהבו לון. [תרגום הזוהר: כרתו המרגלים את האשכול באו להגביהו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע והגביהו אותו ועמד על ידיהם, מכאן ידעו יהושע וכלב שעתידים הם ליכנס בארץ ולנחול בה חלק ונחלה, נמלכו כולם עליהם להרגם, עמד כלב לפני הפרי, ואמר פרי פרי אם בשבילך אנו נהרגים מה יש לנו בחלק שיש לנו בכך, מיד נעשה קל ונתנוהו להם].

(זוהר חלק ג' דף ק"ס עמוד ב')

נא אשריהם יושבי ארץ ישראל, שאין להם לא חטא ולא עון, לא בחייהם ולא במותן.

(מדרש שוחר טוב פרק ה)

אות ב'

גב באי הארץ כו' אינון תקונא דסיהרא (מלכות) כו', ולא הוו בסליקו עלאה כוותייהו (כדור המדבר) [תרגום הזוהר: באי הארץ לא היו במדרגת דור המדבר].
(זוהר חלק ב' דף כ"ב עמוד א')

גג "באר מים חיים" זו תורה של ארץ ישראל. (ילקוט שמעוני שיר השירים)

גד "בהראותו את עושר כבוד מלכותו" (אסתר). ר' יהודה בר בי סימון אומר סעודת ארץ ישראל הראה להן.
(מדרש מגילת אסתר)

גה בזמן שאדם בארץ ישראל, מלאכים משמרין אותו, וממי אתה למד? מיעקב.
(תנחומא וישלח אות ג)

גו "בחרתי הסתופף בבית אלהי" (תהלים פד). אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: אפילו יש לי פרקלטין וטרקלין בחוצה לארץ, ואין לי אלא הסף אחד בארץ ישראל, בחרתי הסתופף.
(תנחומא ראה ח)

גז ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת (בראשית פרק ט"ו פסוק י"ח), בית הבחירה ה' בנוי בחלקו של בנימין, וכראש תור יוצא מחלקו של בנימין לחלקו של יהודה, שנאמר: "ובין כתפיו שכן". ומפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו? משל למלך שבא אצל בניו לפרקים, כל אחד ואחד אומר: אצלי הוא שורה, קטן שבכולם אמר: אפשר שמניח אבא אחי הגדולים ושורה אצלי? עמד והלך ופניו כבושות ונפשו עגומה, אמר המלך: ראיתם בני הקטן שעמד ופניו כבושות ונפשו עגומה עליו? עכשיו מאכל ומשתה יהא משלכם, ולינתי אצלו. כך אמר הקדוש ברוך הוא: בית הבחירה יהי בחלקו של בנימין וקרבות מכל השבטים. (ילקוטי שמעוני)

גח בנעילה של יום הכפורים מאי אמרי? "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה', יברכך ה' מציון, וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך, וראה בנים לבניך שלום על ישראל".
(במדבר רבה פ' יא)

גט בקש הקדוש ברוך הוא לתת ירושלים במדה, שנאמר (זכריה ב, ה): "ואמר אנה אתה הולך ויאמר לי למוד את ירושלים". אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, הרבה כרכים בראת בעולמך של אומות העולם, ולא נתת מדת ארכן ומדת רחבן, ירושלים ששמך בתוכה, ומקדשך

בתוכה, וצדיקים בתוכה, אתה נותן בה מדה? מיד "ויאמר אליו רויך דבר אל הנער הלז לאמר פרוזות תשב ירושלים מרוב אדם ובהמה בתוכה".

(בבא בתרא עה, ב)

ס "ברוך אתה בעיר", זו ירושלים שנקראת עיר. "ברוך אתה בשדה" זו ציון שנאמר ציון שדה תחרש. אימתי מראה הקדוש ברוך הוא לישראל הברכה הזאת? כשיבנה ירושלים ויחזיר הגליות לתוכה.

(מדרש תנחומא כי תבא)

סא ברח מארץ ישראל לחוצה לארץ אין סותרין את דינו, מחוצה לארץ לארץ ישראל סותרין את דינו, מפני זכותה של ארץ ישראל.

(מכות ז, א)

סב ברכה. בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, אינון הוו משכי ברכאן מלעילא לתתא, וכד נפקו ישראל מארעא קדישא, אעלו תחות רשו אחרא, וברכאן אתמנעו מעלמא. [תרגום הזוהר: מלמעלה למטה, וכשגלו נמנע ברכה מן העולם].

(זוהר חלק ב' דף קנ"ג עמוד א')

סג בשלשה דברים נתחלקה הארץ, בגורלות, באורים ותומים, ובכספים. הדא הוא דכתיב: "וישלך להם יהושע גורל לפני ה' במצפה". גורל, אילו לגורלות. "לפני ה'" אילו אורים ותומים. "בין רב למעט" אילו הכספים. אמר ר' אבין: אילמלא נתן הקדוש ברוך הוא חן כל מקום בעיני יושביו, לא היתה ארץ ישראל מתחלקת לעולם.

(ירושלמי יומא פרק ד' הלכה א')

אות ג'

סד ג' דברים נתנו על תנאי, ארץ ישראל, בית המקדש ומלכות בית דוד.
(מכילתא יתרו)

סה ג' דברים אמר רבי יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים: אל תרבה בגנות משום מעשה שהיה, בתך בגרה, שחרר עבדך ותן לה, והוי זהיר באשתך מחתנך הראשון.
(פסחים קיג, א)

עולם הבא

סו ג' מנוחלי העולם הבא, אלו הן: הדר בארץ ישראל, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והמבדיל על היין במוצאי שבת.
(פסחים קיג, א)

סז ג' מקומות אין אומות העולם יכולין להונות את ישראל לומר גזולים הם בידיכם, ואלו הם: מערת המכפלה, קבורתו של יוסף ובית המקדש.
(בראשית רבה פרק עט)

סח ג' מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנו אלא על ידי יסורין ואלו הן: תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא.
(ברכות ה, א)

סט גבוה. ארץ ישראל עלאה מכלא [גבוה מכל שבע הארצות].
(זוהר חלק ג' דף ו' עמוד א')

ע גברת. ארץ ישראל גברתה אקרי כו'.
(זוהר חלק ג' דף רס"ה עמוד א')

עא גוי אחד בארץ, בארץ הם גוי אחד כו'.
(זוהר חלק ג' דף צ"ג עמוד ב')

עב גורל כו' הוה אמר דא ליהודה ודא לבנימין [תרגום הזוהר: הארץ כשנתחלקה בגורל, היה הגורל אומר זה ליהודה זה לבנימין].
(זוהר חלק ג' דף רפ"ד עמוד ב')

עג גילוי השכינה על הארץ כו' (בארץ ישראל). (זוהר חדש פרשת ויצא דף ל"ו עמוד א')

עד גלות. אלמלא דאמשיכן ישראל בעובדין בישין לסטרא אחרא בארעא קדישא, לא שלטו שאר עמין בארעא קדישא ולא אתגלו מעל ארעא. [תרגום הזוהר: אלמלא שהמשיכו ישראל על ידי מעשים רעים את הסטרא אחרא לארץ, לא היו הגוים שולטים בארץ, ולא היו גולים].
(זוהר חלק א' דף רכ"ט עמוד ב')

עד גליל. ארעא דגליל כו' תמן זמין מלכא משיחא לאתגלאה, בגין דאיהו חולקיה דיוסף. [תרגום הזוהר: בגליל עתיד מלך המשיח להתגלות].

(זוהר חלק ב' דף ר"כ עמוד א'. דף ט' עמוד א'. חלק א' דף קי"ט עמוד א')

ער גליל. יתער (מלכא משיחא) בארעא דגליל בגין דאיהו אתר קדמאה דאתחרכא בארעא קדישא, ובגין כך יתגלי תמן קדמאה לכל אתר. [תרגום הזוהר: בשביל שהגליל נחרב לראשונה בארץ, לכך עתיד מלך המשיח להתגלות שם בראשונה].

(זוהר חלק ב' דף ז' עמוד ב'. דף ט' עמוד א'. דף ר"כ עמוד א')

עד גליל. קודשא בריך הוא יתער מתייא דארעא קדישא ויקומון חיילין חיילין בארעא דגליל. [תרגום הזוהר: כשהקדוש ברוך הוא יחיה מתי ארץ ישראל, יקומו מחנות מחנות בארץ הגליל].

(זוהר חלק ב' דף ז' עמוד א'. דף ר"כ עמוד א')

אֵת ר' אֵת

מלכא משיחא

עח דוד המלך. כל יומא דדוד מלכא אתקיימא ארעא בגיניה, לבתר דמית אתקיימו בזכותיה. [תרגום הזוהר: כל ימי דוד נתקיימה הארץ בשבילו, וכשמת נתקיימה בזכותו].

(זוהר חלק א' דף קצ"ג עמוד ב')

עט דינים. כיון דעאלו ישראל לארעא, לא אשתכחת בה דינין תתאין וכנסת ישראל הות בה בנייחא על כנפי דכרובים. [תרגום הזוהר: כשנכנסו ישראל לארץ לא היה שכיח בה דינים].

(זוהר חלק ג' דף ק"ח עמוד א')

פ דירה. כל הדר בארץ ישראל, דומה כמי שיש לו אלוה כו'.

(זוהר חלק ב' דף ע"ט עמוד ב')

פא דרש ר' שמלאי: מפני מה נתאווה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל? וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה: הרבה מצות נצטוו ישראל, ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי.

(סוטה יד, א)

אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

פב הקדוש ברוך הוא הפריש את ארץ ישראל תרומה מכל הארצות.
(תנא דבי אליהו זוטא פרק ב')

הקדוש ברוך הוא לבר שולט על ארץ ישראל

פג הקדוש ברוך הוא. הן לטב והן לביש קודשא בריך הוא שליט עלה (על ארץ ישראל), לטב בגין דלא אתמסרא תחות שאר ממנן כו', לביש בגין דלא יחדון אינון לשלטאה עלה. [תרגום הזוהר: הקדוש ברוך הוא שולט על הארץ הן לטוב והן לרע. לטוב, כי לא נתמסרה הארץ תחת ממונה אחר. ולרע, שלא ישמחו הסטרא אחרא לשלוט עליה].

(זוהר חלק א' דף ס"א עמוד א')

פד הדר בארץ ישראל ומת בערב שבת ונקבר קודם שתחשך השמש בשעת תקיעת שופר, אינו רואה חיבוט הקבר.
(ספר חיבוט הקבר)

פה הדר בפונדקי בארץ ישראל, והשוכר בית בחוץ לארץ, כל ל' יום פטור מן המזוזה, מיכן ואילך חייב, אבל השוכר בית בארץ ישראל, יעשה מזוזה לאלתר, משום ישוב ארץ ישראל.
(מנחות מד, א)

פו הוא הרביעי שבנהרות וקראו הכתוב "גדול" משום שבה ארץ ישראל, ולכך הוא חסר ו' שאינו גדול ממש משאר חביריו.
(מדרש שכל טוב)

פז הוא רוצה לעלות לארץ ישראל, והיא אינה רוצה, כופין אותה לעלות. היא רוצה והוא אינו רוצה, אין כופין אותו לעלות. הוא רוצה לעלות לירושלים והיא אינה רוצה, כופין אותה לעלות. הוא רוצה לצאת לחוצה לארץ והיא אינה רוצה, אין כופין אותה לצאת. היא רוצה לצאת והוא אינו רוצה, כופין אותה שלא לצאת. נותן לה ממעות ארץ ישראל. הדא אמרה: שמטבע ארץ ישראל יפה מכל הארצות.
(ירושלמי כתובות פרק יג, הלכה יא)

פח "הושענא דביר המוצנע": זה בית המקדש על שם "והצנע לכת עם אלקיך" (מיכה פרק ו' פסוק ט'): כדאמר (בפסיקתא דר' כהנא): משל למלך שהיתה לו בת קטנה, עד שלא הגדילה ובאה לידי סמנים ה"י המלך מדבר עמה בגלוי, משהגדילה אמר המלך: אין כבודו לדבר עמה בגלוי, אעשה לה "פיליון" (אהל). כך ישראל, כתיב (יהושע יא, א) "כי נער ישראל"... וכן בסיני פנים בפנים דבר, וכיון שבאו וקבלו את התורה בכבוד וגדולה אמר הקדוש

ברוך הוא: אין כבודן של ישראל לדבר עמהם בפרהסיא, אלא "ועשו לי מקדש".
(פירוש רש"י באוצר התפלות אבן שתיה)

פט הר הבית, הלשכות והעזרות היו בחלקו של יהודה, אולם והיכל ובית קדשי הקדשים, ה" בחלקו של בנימין, ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנס לחלקו של בנימין ובה ה" מזבח בנוי.
(יומא דף י"ב עמוד א'. מגילה דף כ"ו עמוד א')

צ היה עומד בחוצה לארץ יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל. היה עומד בארץ ישראל יכוין את לבו כנגד ירושלים. (ברכות ל, א; ירושלמי ברכות פרק ד' הלכה ה')

צא היה עומד בחוצה לארץ, יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל. היה עומד בארץ ישראל יכוין את לבו כנגד ירושלים. היה עומד בירושלים יכוין את לבו כנגד בית המקדש, היה עומד בבית המקדש יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים.
(ברכות ל, א)

צב הכל מעלין לירושלים ואין הכל מוציאין, אחד האנשים ואחד הנשים. הכל מעלין לאתווי מאי? לאתווי מנוה היפה לנוה הרעה. ואין הכל מוציאין לאתווי מאי? אפילו מנוה הרעה לנוה היפה.
(כתובות ק, ב; ערכין ג, ב)

צג הלוקח בית בארץ ישראל, כותבין עליו אונו אפילו בשבת... אומר לנכרי ועושה, ואף על גב דאמירה לנכרי שכות היא, משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו ביה רבנן.
(בבא קמא פ, ב)

צד "הנה באר בשדה", זו ציון. "שלשה עדרי צאן" שלשה רגלים, מן הכאר ישקו, שמשם שואבים רוח הקדש.
(בראשית רבה פ' ע')

אות ו'

צה וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ והיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש (שמות ג'), ולהעלותו כנגד וארד, כי כאשר אני דר במקום עליון, כן אשכנם במקום שהוא עליון מכל הארץ. (אבן עזרא)

צו ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם, ואמרת אליו... כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו (דברים פרק כ"ו פסוק ג'), ולכך אמרו רבותינו שהגר מביא ואינו קורא, שאינו יכול לומר "לאבותינו". אבל בתפלה אומר: "אלקינו ואלקי אבותינו", שאנו סומכים על הירושלמי שאמר שכל הגרים נקראים על שם אברהם, ולכך נקרא "אב המון גוים". (בעלי התוספות)

צז וברך את עמך ישראל ואת האדמה אשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש (דברים פרק כ"ו פסוק ט"ו), ולא יקשה בעניןך בכאן כי לא נזכר בשבועות האבות "ארץ זבת חלב ודבש", כי הנה נשבע להם בארץ "זבת חלב ודבש" או לאבותינו יוצאי מצרים שנאמר להם: אל ארץ "זבת חלב ודבש", כענין "וירעו לנו מצרים ולאבותינו". (רמב"ו)

צח ובתים מלאים כל טוב כו' בממונא בכספא וכדהבא כו'. [תרגום הזוהר: בממון בכסף ובזהב]. (זוהר חלק ג' דף נ' עמוד ב')

צט והארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה, ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים (דברים פרק י"א פסוק י"ב), טעם פירות ההרים לא כטעם פירות הבקעות, שפירות ההרים קלים ופירות הבקעות שמינות. אמר רבי שמעון בן יוחאי: י"ב ארצות נתנו כנגד י"ב שבטים ישראל ולא שוו טעם פירות שבט זה לטעם פירות שבט זה. (מדרש לקח טוב)

ק והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה (שמות ו' ח'), אף שלא ראינו שקיים ה' הבטחה זאת ליוצאי מצרים, אבל ידענו כי הקדים ה' תנאי לכיאתם לארץ ואמר מקודם: "וידעתם כי אני ה'" ורק אחר שיקימו, מחויב ה' להביאם לארץ. (אור החיים)

קא והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני ה' (שמות פרק ו' פסוק ח'), חז"ל אמרו: אשר ארבע כוסות תקנו כנגד ד' לשונות של גאולה "והוצאתי", "והצלתני", "וגאלתי", "ולקחתני", ומדוע לא תקנו גם כוס כנגד "והבאתי"? יען לא

כאנו עוד אל הארץ. ואפשר מטעם זה תקנו כוס של אליהו למען השרש
האמונה בלב בנינו שיבוא העת אשר עליה נקוים ועם ישראל יגאלו.

(דברי יצחק)

קב והקונה שדה בסוריא, כקונה בפרוארי ירושלים, למאי הלכתא? אמר ר'
ששת: לומר שכותבין עליו אונו ואפילו בשבת.

(גיטין ה, ב)

קג "והטיבך והרכך מאבותיך". אמר ר' חלכו בשם ר' יוחנן: אבותיך ירשו ארץ
של ד' עממים, ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים, תלתי חורנייתא
אילין אינון, את הקיני, ואת הקניזי, ואת הקדמוני. ר' יודה אומר: ערבייא,
שלמייא, נטבייא. ר' שמעון אומר: אסיא, ואספמיא, ודמשק. ר' ליעזר בן
יעקב אומר: אסיא, וקרת'גני ותורקי. רבי אומר: אדום ומואב וראשית בני
עמון. "מאבותיך" אבותיך אף על פי שנגאלו חזרו ונשתעבדו, אבל אתם
משאתם נגאלין עוד אין אתם משתעבדין. (ירושלמי שביעית פרק ה' הלכה א')

קד והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה
(בראשית פרק כ"ח פסוק י"ד), מה עפר בכל מקום, ומה עפר הארץ אין מתברך
אלא במים, כך ישראל אין מתברכין אלא בתורה, שנמשלה למים, ומה עפר
הארץ קיום לעולם אף בניך יסודו של עולם.
(מדרש לקח טוב)

קה "וזהב הארץ ההיא טוב" (בראשית ב, יג). שאין תורה כתורת ארץ ישראל, ולא
חכמה כחכמת ארץ ישראל.

(בראשית רבה פרק טז)

קו וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר
והארץ אזכר (ויקרא פרק כ"ו פסוק מ"ב), בחמשה מקומות נכתב יעקוב מלא
ואליהו חסר, בחמשה מקומות נטל יעקוב אות משמו של אליהו ערכון
שיבוא ויבשר גאולת בניו.
(רש"י)

קי וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר
והארץ אזכר (ויקרא פרק כ"ו פסוק מ"ב), מן הפסוק הזה אתה למד שארץ
ישראל שקולה כנגד המילה, כשם שהמילה דוחה שבת כך כיבוש ארץ
ישראל דוחה שבת, ועוד שהיא שקולה כנגד כל מה שנברא בששת ימי
בראשית.
(ילקוט עקב)

קיב "וחברון שבע שנים נבנתה" (במדבר יג, כב). מאי נבנתה? שהיתה מכונה על
אחד משבע בצוען, ואין לך טרשים בכל ארץ ישראל יותר מחברון. ואין
לך מעולה בכל הארצות יותר מארץ מצרים. ואין לך מעולה בכל ארץ
מצרים יותר מצוען. ואפילו הכי חברון מכונה אחד משבע בצוען.

(סוטה לב, א)

קט "ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך". אביך מצפה לך, אמך מצפה לך, אני בעצמי מצפה לך. ר' אמי בשם ריש לקיש אמר: נכסי חוצה לארץ אין בהם ברכה, אלא משתשוב אל ארץ אבותיך אהיה עמך. (בראשית רבה פרק עד, א)

קי ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש (דברים פרק כ"ו פסוק ט'), "ויביאנו אל המקום הזה" זה "בית המקדש", "ויתן לנו את הארץ" זו "ארץ ישראל", "ארץ זבת חלב ודבש" מכאן רבי יוסי הגלילי אומר: אין מביאין ביכורים מעבר לירדן שאינה "ארץ זבת חלב ודבש". (מדרש לקח טוב)

קיב ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו (בראשית פרק י"ב פסוק ז'). אמר ר' אלעזר: ג' מזבחות בנה, אחד לכשורת ארץ ישראל, ואחד לקנייה, ואחד שלא יפלו בניו. (שמות רבה פרק ל"ב)

קיג "ויגרש את האדם": הראה לו חורבן בית המקדש. (בראשית רבה פ' כא)

קיד "ויהי בשלם סוכו, ומעונתו בציון" (תהלים עו). אמר ר' ברכיה: מתחילת ברייתו של עולם עשה הקדוש ברוך הוא בירושלים סוכה, כביכול שהיה מתפלל בתוכה. "יהי רצון שיהיו עושין בני רצוני, כדי שלא אחריב את ביתי ומקדשי". כיון שגרם החטא מה כתיב? "ויחמוס כגן סוכו, שיחת מועדו" מקום שהיה מתוודע בתפלה. וכיון שחרב הוא מתפלל "יהי רצון מלפני שיעשו בני תשובה, שאקרב בנין ביתי ומקדשי", הוי "ויהי בשלם סוכו". את מוצא שנקרא בית המקדש "שלם" שנאמר "ומלכי צדק מלך שלם" ואברהם קרא לבית המקדש "יראה" אמר המקום אם אקרא אותו, שלם" אני אבטל דברי אברהם אוהבי. ואם אני קורא אותו "יראה", אני אבטל דברי שם הצדיק. מה עשה הקדוש ברוך הוא? שיתף מה שקראו שניהם, אברהם קראו "יראה" ושם קראו "שלם" והקדוש ברוך הוא "ירושלים" הוי "ויהי בשלם סוכו" ומהו? ירושלים "יראה ושלם".

(מדרש תהלים עו, ג)

קיד "ויטעהו שורק" זה בית המקדש, "ויבן מגדל בתוכו" זה מזבח, "וגם יקב חצב בו" אלו השתיין. (סוטה דף מ"ט עמוד א')

קטז ויעל משה מערכות מואב אל הר נבו ראש הפסגה אשר על פני יריחו, ויראהו ה' את כל הארץ, את הגלעד עד דן, ואת כל נפתלי, ואת ארץ אפרים ומנשה, ואת כל ארץ יהודה עד הים האחרון (דברים פרק ל"ו פסוק א'), אל תקרי ים האחרון אלא יום האחרון, מלמד שהראה לו הקדוש ברוך הוא למשה עד סוף כל הדורות. (ספרי)

קטז וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת (בראשית פרק י"ב פסוק ז), אמר ר' לוי: בשעה שהיה אברהם אבינו מהלך בארם נהרים ובארם נחור ראה אותם אוכלין ושותין, אמר: הלואי לא יהא חלקי בארץ הזאת, כיון שהגיע לסולמה של צור, ראה אותם עוסקים בניכוש ובעידור אמר: הלואי יהא חלקי בארץ הזאת, אמר לו הקדוש ברוך הוא: לזרעך אתן את הארץ הזאת. (בראשית רבה פרק ל"ט)

קקז "וישבתם לבטח בארצכם" (ויקרא כו, ה). בארצכם אתם יושבים לבטח, ואי אתם יושבים לבטח בחוצה לארץ. (ילקוט שמעוני בחוקות)

קקח "וישלחו מן המחנה" (במדבר ה, ב). זו ארץ ישראל ששם השכינה חונה. (במדבר רבה פרק שמיני)

קקט "וימח את כל היקום" (בראשית ז, כג). חוץ מנח וכל אשר אתו בתיבה, וחוץ מעוג מלך הבשן, וחוץ מארץ ישראלשלא ירדו עליה גשמים, שנאמר (יחזקאל כב, כד): "בן אדם אמר לה: את ארץ לא מטהרה היא לא גשמה ביום זעם". (פרקי דרבי אליעזר הג' פרק כ"ג)

קכ "ויקן את חלקת השדה" (בראשית לד): חלק בשדה, והזכיר זה הכתוב, להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל, מי שיש לו חלק בה חשוב הוא כחלק עולם הבא. (אבן עזרא)

קכא "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה" (בראשית כב, יד). אברהם קרא אותו "יראה" שנאמר "ויקרא אברהם". שם קרא אותו "שלם" (שם כד, יח). "ומלכי צדק מלך שלם". אמר הקדוש ברוך הוא: אם קורא אני אותו "יראה" כשם שקרא אותו אברהם, שם אדם צדיק מתרעם, ואם קורא אני אותו "שלם" אברהם איש צדיק מתרעם, אלא הריני קורא אותו "ירושלים" "יראה שלם". (בראשית רבה נט, ח)

קכב "וירא את המקום מרחוק", מתחלה היה המקום עמוק, אמר הקדוש ברוך הוא: אין דרך המלך לשכון בעמק, והגביהו הקדוש ברוך הוא, לכך נקרא "המוריה" שמיראתו נעשה הר. (ילקוט תהלים פ"ז)

קכג וכל שיח השדה (בראשית פרק ב' פסוק ה'), כל שיחתן של בריות אינה אלא על הארץ... כל תפלתן של ישראל אינה אלא על בית המקדש. "מרי מתי יתבני בית המקדש"? "מרי יתבני בית המקדש". (במדבר רבה פרק י"ג)

קכד וכן הקונה חצר בארץ ישראל, אומר לו: הרי למחר בכך וכך, משום דחביבה ארץ ישראל, יש לו רשות לומר כך. (בראשית רבה פרק מז)

קכח וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך, למען אשר תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך (דברים פרק כ"ז פסוק ד), כי ה' יעזורך אם החלות לשמור מצותיו וזאת המצוה הראשונה לביאתכם לבנות מזבח חדש להודות לשם שהחלו להיותם בארץ.

(אבן עזרא ועיין, פירוש הרמב"ן ופירוש אור החיים על למען אשר תבא)

קכו "ונשאתי ממצרים וקברתני בקבורתם" (בראשית מז). אמר קרנא: דברים בגו, יודע היה יעקב אבינו שצדיק גמור היה, ואם מתים שבחוץ לארץ חיים למה הטריח את בניו? שמא לא יזכה למחילות. כיוצא בדבר אתה אומר: "וישבע יוסף את בני ישראל" אמר רבי חנינא: דברים בגו, יודע היה יוסף בעצמו שצדיק גמור היה, ואם מתים שבחוץ לארץ חיים למה הטריח את אחיו ד' מאות פרסא? שמא לא יזכה למחילות. (כתובות קיא, א)

קכז ונתתי לך ולזרעך את ארץ מגורריך את כל ארץ כנען לאחוזת עולם והייתי להם לאלוקים (בראשית פרק י"ז פסוק ח'), ר' יודן אומר: אם מקבלים בניך את השבת הם נכנסים לארץ. (בראשית רבה פרק מ"ו)

קכח "וקמת ועליתה אל המקום" (דברים יז, ח): מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות. (זבחים נד, ב)

קכט "ושש שנים תזרע שדך" (שמות כג, י). אתמר במדרש: דאפילו אין לו לאדם אלא חורבה אחת בתוך גנו, חייב לעבדה בכל יום. ונראה לה"ר משה, דוקא בארץ ישראל, כדי להרכות תרומות ומעשרות. (בעלי התוספות)

קל ותעברו את הירדן ותבאו אל יריחו וילחמו בכם בעלי יריחו... ואתן אותם בידכם (יהושע פרק כ"ד פסוק י"ב), עודן בירדן אמר להם יהושע: דעו שלא נכנסתם לארץ אלא על מנת שתורישו את יושבי, שנאמר (במדבר לג) "והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם" "ואם לא תורישו", אם אי אתם מקבלין, באים מים ושוטפין אתכם. עודן בירדן אמר להם יהושע: "והרימו לכם איש אבן אחת על שכמו למספר שבטי ישראל ונחתם אותם במלון אשר תלינו בו הלילה". עודן בירדן, אמר להם יהושע: "שאו לכם מזה מתוך הירדן, ממצב רגלי הכהנים הכין שתיים עשרה אבנים". ר' יהודע אומר: אבא חלפתא ואלעזר בן מתיא וחנניא בן חכינאי עמדו על אותן אבנים ושיערום לכל אחת ואחת ארבעים סאה. (תוספתא סוטה פרק ח)

אות ז'

קלא זמר. בשעתא דעאלו ישראל לארעא ושמעו ישראל דמסטרא חד דארעא תושבחן וחדו, וקל מזמרי עלאה דמזמרי בארעא. [תרגום הזוהר: כשנכנסו ישראל לארץ שמעו קול זמר של מלאכים שהיו מזמרים בארץ].

(זוהר חלק ג' דף רפ"ד עמוד ב')

קלב זרעא קדישא לארעא קדישא סלקא כו'. [תרגום הזוהר: זרע הקודש עולה לארץ הקודש].

(זוהר חלק ב' דף ע"ט עמוד ב')

קלג חביבה ארץ ישראל, שמכשרת גרים, היה בארץ ישראל ואמר: גר אני, מקבלין אותו מיד, ובחוצה לארץ אין מקבלין אותו מיד, אלא אם כן היו עדין עמו.

(מסכת גרים פרק רביעי')

קלד חברון. ההוא אתר אקרי קרית ארבע, מאי טעמא, בגין דתמן אתקברו ארבע זוגות, אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה [תרגום הזוהר: חברון נקרא קרית ארבע בשביל ארבע זוגות שנקברו שם].

(זוהר חלק א' דף רמ"ח עמוד ב')

קלה חברון. וכל אתין אלין (בקץ הגאולה) בארעא דישראל יהון, בגין דתמן חברון דאבהן תמן קבורים [תרגום הזוהר: כל הנסים שבקץ הגאולה יהיו בארץ ישראל, בשביל שבה חברון, אשר האבות קבורים שם].

(תיקוני זוהר תיקון י"ג דף כ"ח עמוד ב')

קלו "חזית איש מהיר במלאכתו" (משלי כב, כט) זה ר' חנינא. פעם אחת ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר כולם מעלים שלמים לירושלים ואני איני מעלה כלום, מה עשה? מיד יצא למדברה של עירו בחורבה של עירו, ומצא שם אבן אחת, יצא וסידקה, וסתתה, וכרכמה, אמר: הרי עלי להעלותם לירושלים. ביקש לשכור לו פועלים, אמר להם: מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים? אמרו לו: תן לנו שכרנו ק' זהובים ואנו מעלים לך את האבן לירושלים. אמר להם: וכי מנין לי מאה זהובים או ג' זהובים לתת לכם? ולא מצאה לשעה, מיד הלכו להם. מיד זימנו הקדוש ברוך הוא חמשה מלאכים בדמות בני אדם. אמרו לו: רבי, תן לנו חמשה סלעים ואני מעלים אבנך לירושלים, ובלבד שתתן ירך עמנו, ונתן ידו ונמצא עומדין בירושלים. ביקש ליתן שכרן ולא מצאן. בא המעשה ללשכת הגזית, אמרו לו: דומה רבינו שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים, מיד נתן לחכמים אותה שכר שהשכיר עם המלכים.

(מדרש שיר השירים)

קלז חטא. בזמנה דהווי ישראל בארעא קדישא לא אשתכח בידיהו חובא, בגין דאינון קרבנין דהווי מקרבין בכל יומא הווי מכפרי עלייהו [תרגום הזוהר: כשהיו ישראל בארץ, לא היה מצוי חטא בידם, כי הקרבנות שהקריבו בכל יום היו מכפרים עליהם].

(זוהר חלק א' דף קצ"א עמוד א')

קלח חיים. אית ארץ חיים לעילא והאי איהי ארץ ישראל.

(זוהר חלק א' דף קצ"ג עמוד א'. דף קט"ו עמוד א')

קלט חכמה. אוירא דכיא אוירא דארץ ישראל דאיהי מחכים.

(תיקוני זוהר תיקון כ"ב דף ס"ד עמוד א')

קמ "חלקי בארץ החיים" (תהלים פד). קורא לארץ ישראל ארץ החיים, משום שמתי ארץ ישראל תחלה לימות המשיח, אמר דוד: מתאוה אני לישב בתוכו.
(ילקוט תהלים קמא)

קמא חמת זו טבריא, ולמה נקרא שמה חמת? על שם "חמי טבריא". רקת זו צפורי, ולמה נקרא שמה רקת? משום דמידלייא כרקתא דנהרא. כינרת זו "גינוסר" ולמה נקרא שמה כינרת? דמתיקי פירא כקלא דכינרי.

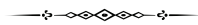
(מגילה ו, א)

קמב חרב לא תעבור בארצכם כו' אפילו בר נש מזיינא לא יעבור עלייכו כו' [תרגום הזוהר: אפילו אדם מזוין לא יעבור עליכם].

(זוהר חלק ג' דף קי"ד עמוד א')

קמג חרב לא תעבור בארצכם כו', דאפילו חרב של שלום כגון פרעה נכה כו'.

(זוהר חלק כ' דף קי"ג עמוד א')

אות ט'

קמ"ד טהרה. זמין קודשא בריך הוא לדכאה לארעיה מכל מסאבותא דעמין דסאיבו לה, כהאי מאן דאחיד בטליתיה ואנער טנופא מניה, וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא למשדי לון לבר. [תרגום הזוהר: עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את הארץ מכל הטומאה שטמאה הגוים, ויאחז הקדוש ברוך הוא בארץ כאדם שאוחז בטליתו ומנערה, וישליך מתוכה את כל פגרי הגוים הקבורים בה]. (זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב'. חלק א' דף קפ"א עמוד ב')

מובטח לו שהוא בן עולם הבא

קמ"ה "טוב פת חרבה ושלוח בה" (משלי יז, א). אמר רבי: זו ארץ ישראל, שאפילו אוכל אדם בכל יום פת ומלח ודר בארץ ישראל, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. "מבית מלא זבחי ריב" (משלי יז, א) זו חוצה לארץ, שהיא מלאה חמסים וגזלות. אר"י: כל המהלך בארץ ישראל אפילו שעה אחת ומת בתוכה, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. (מדרש משלי)

קמ"ו טומאה. ארעא היא קדישא כו' ורוח מסאבא לא ישתכח אתרא בארעא קדישא למשרי עלוי כו'. [תרגום הזוהר: רוח הטומאה אינה מוצאת לה מקום לשכון בארץ]. (זוהר חלק ג' דף כ"ה עמוד ב')

קמ"ז טומאה. ארצי לא שלטא עלה רוח מסאבהא כו'. [תרגום הזוהר: ארצי שלא שולט עליך רוח טומאה]. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד ב')

קמ"ח טוומאה. בליליא אתיהיב רשו לרוח מסאבא לשטטא כו' ולא עאלין בארעא קדישא בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה. [תרגום הזוהר: בלילה כשהטומאה שוטטת בעולם, אין לה רשות ליכנס בארץ, רק אם יש שם מת ליכנס בו]. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

אות ל'

קמט יהושע. משה אסתכל וידע דלא יצלחון בארחייהו, כדין צלי עליה דיהושע כו', ויהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה דשדר ביה נהירו דסיהרא, והוא אנהיר עליה בצלותיה, בגין דאיהו שמשא. [תרגום הזוהר: משה ראה וידע שהמרגלים לא יצליחו בדרכם, אז התפלל על יהושע, ויהושע הלך בסיועו של משה].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד ב')

קנ יין. לית לך כו' חמר טב כחמרא דארעא דישראל. [תרגום הזוהר: אין לך יין טוב כיון ארץ ישראל].

(זוהר חדש פרשת נח דף כ"ח עמוד ב')

קנא יכול יתפלל אדם לכל רוח שירצה, תלמוד לומר (דניאל ג, יא): "לקבל ירושלים".

(ברכות לא, א)

קנב ימי החול. באינן יומי דחול כו' שלטין כל אינן שית ימי החול (החיצונים) על עלמא, בר בארעא דישראל כו'. [תרגום הזוהר: אין החיצונים שולטים בארץ ישראל אפילו בימי החול].

(זוהר חלק א' דף קכ"ח עמוד ב')

קנג "יסדתו בהררי קדש" (תהלים פז) יסדתו ירושלים בזכות שני הרים של קדושה, הר סיני והר המוריה.

(ילקוט תהלים פ"ז)

קנד ירושלים אורו של עולם, שנאמר "והלכו גוים לאורך" (ישעיה ס, כג). ומי הוא אורה של ירושלים? הקדוש ברוך הוא, דכתיב "והיה ה' לך לאור עולם"

(בראשית רבה פרשה נט)

קנה ירושלים. כל ארעא דישראל אתכפל תחותיה (דירושלים). [תרגום הזוהר: כל ארץ ישראל נתקפלה תחת ירושלים].

(זוהר חלק א' דף קכ"ח עמוד ב')

קנו ירושלים. כל ארץ ישראל בכלל ירושלים היא (לענין תחיית המתים, ועיי"ש באריכות).

(זוהר חלק א' דף קי"ד עמוד א')

קנז "ירכיבהו על במתי ארץ" זו ארץ ישראל, שהיא גבוהה מכל הארצות. "ויאכל תנובת שדי" אלו פירות ארץ ישראל שהן קלין לאכול מכל הפירות של שאר הארצות. "ויניקהו דבש מסלע" זו כסנית וחברותיה, שמהם הפירות שמנות מאד. "ושמן מחלמיש צור" אלו זיתי גוש חלב.

(מדרש לקח טוב האזינו)

קנח יריחו. בכל עץ דא יריחו.

(זוהר חדש פרשת אחרי ב' דף נ"ח עמוד ב')

קנט יריחו דא איהי ירח כו'. (תיקוני זוהר תיקון נ"ח דף צ"ב עמוד א')

קס יריחו. כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען, אקיפו לה (ליריחו) שיתא יומין זמנא חדא בכל יומא, לקבל אינון שית זכאי קשוט, וכיום ז' לקבל צדיק כו'. [תרגום הזוהר: כשרצו ישראל לכבוש את יריחו הקיפו אותה ששה ימים כל יום הקפה אחת, כנגד ששה הרועים, וכיום השבת הקיפה פעם שביעית כנגד יוסף הצדיק ואז כבשוה].

(זוהר חדש פרשת תרומה דף נ"ה עמוד א'. חלק ב' דף רע"ו עמוד ב')

קסא יריחו. שקולה היתה יריחו כנגד כל ארץ ישראל מרוב התענוגים שהיו בה.

(זוהר חדש פרשת בראשית דף י"ח עמוד א')

קסב יש אדם שהוא נאה ולבושו הוא כעור, הוא כעור ולבושו נאה, אכניס את ישראל שהם חביבים עלי, לארץ שחביבה עלי.

(תנחומא מסעי)

קסג ישב רבן גמליאל ודרש: עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, לגלג עליו אותו תלמיד ואמר: "אין כל חדש תחת השמש". יצא הראה לו כמהין ופטטריות, ועל כלי מילת נברא "ברקורא".

(שבת ל, ב)

קסד ישבעו עצי ה' ארזי לבנון (תהלים קד) ר' חנינא אומר: ישבעו מימיהם ישבעו ימיהם, ישבעו מטעתן. לא היו ארזים צריכים להבראות, ולמה נבראו? מפני כבוד המקום, שנאמר "ארזי לבנון אשר נטע" ואין לבנון אלא בית המקדש, שנאמר "ההר הטוב הזה והלבנון" הוי "ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע". אמר ריש לקיש: לא ה' זה צריך להבראות, ולמה נברא? בשביל כבוד המקום לבית המקדש.

(מדרש שוחר טוב קד)

קסה ישוב. זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשרי מדורא בארעא קדישא כו', זכי לאנגדאמטלא דשמיא דלעילא דנחית על ארעא כו' זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה כו' וזכי לאתמשכא עליה רוחא קדישא תדיר. [תרגום הזוהר: אשרי חלקו מי שזוכה בחייו לקבוע דירתו בארץ הקודש].

(זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב')

קסו ישראל. ארעא לא אתקנת לפולחנא, אלא לישראל כו'. [תרגום הזוהר: הארץ לא נבראה כי אם לישראל, שיעבדו בה עבודת ה'].

(זוהר חלק א' דף פ"ד עמוד ב')

קסז ישראל וכנען. כד הוו זכאין ישראל, אקרי ארעא על שמא דא ארץ ישראל, כד לא זכו, אקרי ארעא על שמא אחרא ארץ כנען. [תרגום הזוהר: כשישראל זכאים הם אז נקראת הארץ על שמם ארץ ישראל, ואם אינם זכאים אז נקראת על שם אחר ארץ כנען].

(זוהר חלק א' דף ע"ג עמוד א')

אֵתָהּ בִּי

קסח כח. חילא דשרי עלה (על ארץ ישראל) מתמן נפקו כל שאר חילין דממנן על כל סטרי עלמא, וכלהו ביה אחידן. [תרגום הזוהר: מארץ ישראל מתפשט הכח על כל העולם].

(זוהר חלק א' דף ע"ח עמוד א')

קסט כי אתא רב דימא אמר: מאי דכתיב (בראשית מט, יא) "אוסרי לגפן עירה" אין לך כל גפן וגפן שבארץ ישראל שאין צריך עיר אחת לכצור. "ולשורקה בני אתונו" (בראשית מט, יא) אין לך כל אילן סרק שבארץ ישראל שאינו מוציא משוי שתי אתונות. ושמא תאמר אין בו יין? תלמוד לומר (דברים לב, טו): "כבס ביין לבושו". ושמא תאמר אינו אדום? תלמוד לומר "ודם ענב תשתה חמר".

(כתובות קיא, ב)

קע כי אתא רב דימא אמר ר' יוחנן: מאי דכתיב (תהלים כד, ב): "כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה" אלו ד' ימים וד' נהרות שמקיפין את ארץ ישראל, ואלו הן ד' ימים: ימה של טבריא, וימה של סדום, וימה של חילת, וימה של חילתא, וימה של סיבכי, וים אספמיא, וים הגדול. ואלו הן ד' נהרות: ירדן, וירמוק, וקירומיון, ופוגה.

(בבא בתרא עד, ב)

קעא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי, בעכו הוו מפטרי, משום דאסור לצאת מארץ לחוצה לארץ.

(גיטין עו)

קעב כי מנגד תראה אתה ארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נותן לבני ישראל (דברים פרק ל"ב פסוק נ"ב), כתוב אחד אומר: "ושמה לא תבוא" וכתוב אחד אומר: "ושמה לא תעבור" (דברים לד) מלמד שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם! אם איני עובר מלך, אעביר הדיוטי, אם איני עובר חי אעביר מת. אמר לו הקדוש ברוך הוא: "ושמה לא תבוא" "ושמה לא תעבור" לא מלך ולא הדיוט לא חי ולא מת...

(מדרש לקח טוב)

קעג "כי מנגד תראה את הארץ". שני דברים שאלת, אעברה נא, ואראה, אעברה לא ינתן לך, אראה ינתן לך, שלא להשיב פניך ריקם מן הכל.

(בעלי התוספות)

קעד "כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ". אחר שאמר ושמה לא תבוא מה מקום עוד לומר אל הארץ? ויתבאר על דרך אמרו ז"ל שעתיד משה ליכנס לארץ עם האבות לעתיד לבוא, ואמרו בזה כי היא יביא את ישראל אל הארץ, ולזה כשאמר ה' ושמה לא תבוא, חש שהיו הדברים נשמעים שמחליט לו ביאת הארץ לעולם ועד, לזה אמר "אל הארץ אשר

אני נותן לבני ישראל" פירוש עתה ולא אשר יתן לעתיד (אור החיים). כי תבא אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' (ויקרא פרק כ"ה פסוק ב'), גורל ארצנו הקדושה הוא כעין הגורל שלנו, וכמו שאנו בני ישראל מתנשאים בכוא יום השבת מתהום החיים החומרים לקדושה יתירה של יום השבת, כן גם ארצנו כל עוד שישבו עליה נתקוממה לבחינת שבת, וזה "כי תבואו אל הארץ" אז ושבתה הארץ שבת לה', רצונו לומר: אז תחול תקופה חדשה בבחינת שבת. (הדרש והעיון)

קעו כי אתם עוברים את הירדן לבא לרשת את הארץ (דברים פרק י"א פסוק ל"א), משאתם עוברין את הירדן יודעין אתם שיורשין את הארץ אשר ה' אלקיכם נתן לכם בזכותם. (מדרש לקח טוב)

קעו כי סליק ר' זירא, קם בשיטתיה דר' זירא, אמר ר' זירא: שמע מינה, אורא דארץ ישראל מחכים. (בבא בתרא קנח, ב)

קעו כי תבא אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה (ויקרא פרק י"ד פסוק ל"ד) מה היא לאחוזתה? אמר להם: מתחלה מפני שהיתה הגזירה זו עליכם שתשתעבדו במצרים, מה כתיב שם? "וישב ישראל בארץ מצרים ויאחזו בה" כלומר הארץ היתה אוחות בהם ותופסת אותם, אבל כיון שבאו לארץ כנען אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייכם ברשותכם היא, אתם אוחזים אותה. (מדרש תדשא)

קעו כיבוש. כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען כו', אי לאו זכותהון דצדיקייא לא הוו יכלין למכבשה כו'. [תרגום הזוהר: פשכבשו ישראל את הארץ, לאחר כל סדר ההקפות, היו עדיין זקוקים לזכות הצדיקים, ואלולא זה לא היו יכולים לכבשה].

(זוהר חלק ב' דף רע"ו עמוד ב'. זוהר חדש פרשת תרומה דף נ"ה עמוד א')

קעט כך היו נקיי הדעת שבירושלים עושין: לא היו חותמין על השטר אלא אם כן יודעין מי חותם עמהן, ולא היו יושבין בדין אלא אם כן יודעין מי יושב עמהן, ולא היו נכנסין בסעודה אלא אם כן היו יודעין מי מיסב עמהן. (סנהדרין כג, א)

קפ כל אדם מישראל צריך לעשות בלבו הסכמה קבועה, לעלות לדור בארץ ישראל, על כל פנים כשתמצא ידו די הוצאה. כדי ליישב הארץ הקדושה השוממה מבלי בניה, ולהשתוקק להיות זוכה להתפלל שם לפני היכל המלך. והדר בחוצה לארץ עובד ללא אלהי אמת. על כן שמעוני אחי ורעי המתגוררים בארץ לא לנו, על אדמה טמאה, זכרו זאת, התאושו, זכרו

את ה' וירושלים תעלה על לבבכם, חושו ואל תחשבו להשתקע בחוצה לארץ חס ושלום... זאת היתה חטאת אבותינו שגרמו בכיה לדורות, כי מאסו ארץ חמדה, כל זאת באתנו, כי ארץ צבי שכחנו, לשוב אל ארץ מולדתנו לא זכרנו. (הגאון ר' יעקב עמדין ז"ל בהקדמתו לסידור בית יעקב)

קפא כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון. (כתובות קיא, א. אבות דרבי נתן פרק כו)

קפב כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל, מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

(כתובות קיא, א. אבות דרבי נתן פרק כו)

קפג כל המניח ארץ ישראל ויוצא חוץ לארץ, מעלה עליו הכתוב כאלו עובד עבודה זרה.

(אבות דרבי נתן פרק כו)

קפד כל המעמיד תלמיד רשע בארץ ישראל, כאילו מעמיד לסטים.

(פתיחתא איכה רבתי טו)

קפה כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות, למען תחיון ורכיתם ובאתם וירשתם את הארץ (דברים פרק ח' פסוק א'), רז"ל אמרו: בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא, ובא מאמר משה להם בדבר חידוש, שאם ישראל יתעצמו לשמור ולעשות כל המצות בכללות, יובטחו משלשתם יחד, והוא אומר כל המצוה... "למען תחיון" הרי חיים, "ורכיתם" הרי בנים, "ובאתם וירשתם" הרי מזוני, ארץ ומלוואה וכתים מלאים כל טוב.

(אור החיים)

קפו כל העצים כשרין למערכה, חוץ משל גפן ושל זית. רב אחא בר יעקב אמר: משום ישוב ארץ ישראל.

(תמיד כט, א)

קפז כל הקבור בארץ ישראל, כאלו קבור תחת המזבח.

(כתובות קיא, א. אבות דרבי נתן פרק כו)

קפח כל מי שקבוע בארץ ישראל, ומדבר בלשון הקדש, ואוכל פירות בטהרה, וקורא קריאת שמע בבקר ובערב, יהא מבושר שבן עולם הבא הוא.

(שקלים פרק ג)

קפט כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומחוצה לארץ אפילו מבין הגוים, חוץ מבכור ומעשר שאין באין אלא מן ארץ ישראל, ואין באין אלא מישראל.

(תוספתא מנחות, ח)

קצ כלב כו' אתפרש מאינון מאללין, ואתא איהו בלחודוי לחברון לאשתתחא על קברי אבהן. [תרגום הזוהר: כלב פירש עצמו מן המרגלים, ובא לחברון בלבדו להשתטח על קברי אבות].

(זוהר חלק ב' דף ל"א עמוד א')

קצא כלב הוה בדוחקא, אמר מה אעביד, הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה כו', מה עביד אשתמיט מנייהו ואתא לגבי קברא דאבהן כו', ארח אחרא נטיל ועקים שבילין כו' ואסתכן בגרמיה כו' בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מידי, ואתא לצלאה על קברא אבהן, לאשתזכא מעיטא דא. [תרגום הזוהר: כלב היה בצער, אמר, יהושע הרי הוא הולך בסיועו של משה, מה עשה השתמט עצמו מהם, והלך בדרך אחר דרך שבילים עקומים, ובא בלבדו על קברו אבות והסתכן בנפשו ולא הסתכל כלום, בשביל שהיה בצער ובא להתפלל שינצל מעצתם].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד ב')

קצב כלב. ויבא עד חברון כו', כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא, אמר כלב, יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא ויכיל לאשתזכא מנייהו, ואנא מה אעביד, אימלך למבעי בעותא על קברא אבהתא, בגין דישתזיב מרזוהן דשאר מאללין. [תרגום הזוהר: כלב הוא דאתא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה. נמלך לבקש בקשה על קברות האבות כדי שינצל מסודם (מהעצה הרעה) של שאר מרגלים].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד ב')

קצג כלב ופנחס. ציר נאמן לשולחיו אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע, ונפש אדוניו ישיב, דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל. [תרגום הזוהר: כלב ופנחס היו שני מרגלים נאמנים ליהושע, והחזירו השכינה שתדור בישראל].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ז עמוד א')

קצד כנען. אי לא אתייהבת ארעא קדישא לכנען בקדמייתא לישלוט בה, לא הות ארעא חולקיה ועדכיה דקודשא בריך הוא [תרגום הזוהר: אם לא נתנה הארץ בתחלה לכנען שישלוט בה, לא היתה הארץ חלקו ונחלתו של הקדוש ברוך הוא].

(זוהר חלק א' דף פ"ג עמוד א'. דף ע"ג עמוד ב')

קצה כנען. ארץ כנען, ארץ כנען ממש, ארעא דשאר חיילין עלאין תבירין תחותה תמן ולית להו קיומא בהדא. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל נקראת ארץ כנען לשון הכנעה ושבירה, לרמז שהיא מכניעה ומשברת את כוחות הסטרא אחרא ואין להם תקומה בה].

(זוהר חלק א' דף רנ"ו עמוד א'. סימן כ"א)

קצו "כעיר שחברה לה יחדיו" (תהלים קכד, ד). עיר שהיא עושה כל ישראל חברים.

(ירושלמי חגיגה פ' ג')

קצז כפה של חשבונות היתה חוץ לירושלים, וכל מי שמבקש לחשב הולך לשם, למה? שלא יחשב בירושלים ויצר, לפי שירושלים נקראת משוש כל הארץ (שמות רבה פ' נב)

קצח כפרה. ארעא קדישא יהיב חיינ וכפרה ליתבהא בההוא עלמא [תרגום הזוהר: ארץ ישראל נותנת ליושביה חיים וכפרה בעולם ההוא].

(זוהר חלק ב' דף קנ"ב עמוד א')

קצט כרם רבעי היה עולה לירושלים מהלך יום לכל צד, וזו היא תחומה, אילת מן הצפון ועקרבת מן הדרום, לוד מן המערב, וירדן מן המזרח, ואמר עולא... מה טעם? כדי לעטר שוקי ירושלים בפירות. (ראש השנה לא, ב)

ר כרם ה' לידידי בקרן בן שמן ויעוקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו. (ישעיה ה)

רא כשירד חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה, היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ. שגרו אחריו שני תלמידי חכמים, אמר להם: למה באתם? אמרו לו: ללמוד תורה באנו. הכריז עליהם: אנשים הללו גדולי הדור הם. התחיל הוא מטמא והם מטהרים, הוא אוסר והם מתירים, הכריז עליהם: אנשים הללו של שוא הם. אמר להם: מפני מה אני מטמא ואתם מתירין וכו', אמרו לו: מפני מה אתה מעבר שנים בחוצה לארץ, שנאמר (ישעיה ב): "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". (ברכות סג, א)

רב כתב סתם, אבל כתב על מנת להוציא, מוציא. (ירושלמי סנהדרין ג, הלכה ט)

רג כתיב: "ונשאתי ממצרים וכו'". ר' לעזר אומר: דבר בגב. ר' חנינא אומר: דברים בגב. ר' יהושע אומר: דברים בגב. מה דברים בגב? ר' שמעון בן לוי אומר: "אתהלך לפני ה' בארצות החיים" והלא אין ארצות החיים אלא צור וחברותיה, וקיסרין וחברותיה, תמן זולא, תמן שובעא? ר' שמעון בן לוי בשם בר קפרא: ארץ שמיתיה חיינ תחילה לימות המשיח, ומה טעם? "נותן נשמה לעם עליה". (ירושלמי כלאים פרק ט')

אות ל'

דד "לא אמר אדם לחכירו צר לי המקום שאלין בירושלים" (אבות). כלומר, דחוקה לי שעתי בכאן, ואינו יכול להתפרנס. שכל הדרים בתוכה היה הקדוש ברוך הוא מפרנסם עד שלא נצרך אחד מהם לחברו ולצאת משם מטולטל. (רש"י אבות פרק ה' על פי אגדה.)

דה "לאוהבי ולשומרי מצותי" אלו ישראל שהם יושבים בארץ ישראל ונותנים נפשם על המצות, מה לך יוצא ליהרג? על שמלתי את בני, מה לך יוצא לישראל? על שקראתי בתורה, או על ששמרתי את השבת. (מכילתא יתרו)

דו לב. לכא כו' ארץ ישראל הוא לב העולם. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

דז לא יסתיר אדם את ביתו לעשותה גנה, לא יטע אדם את חורבתו גנה, מפני שהוא כמחריב את ארץ ישראל. (תוספתא ערכין ה')

דח "לא כארץ מצרים היא" (דברים י'). ארץ מצרים אם אינו עמל בפסל ובקדרום ונודד שנת עיניו עליה אין לה בה כלום, אבל ארץ ישראל אינה כן, הם ישנים על מטותיהם והקדוש ברוך הוא מוריד להם גשמים. (ספרי)

דט לה' הארץ ומלואה, האי קרא על ארעא דישראל אתמר, דאיהי ארעא קדישא כו'. [תרגום הזוהר: פסוק זה נאמר על ארץ ישראל].

(זוהר חלק א' דף ס"ז עמוד א')

די "לך ה' הגדולה" זו קריעת ים סוף, "והגבורה, זו מכת בכורות, "והתפארת" זו מתן תורה, "והנצח" זו ירושלים, "וההוד" זו בית המקדש.

(ברכות דף נ"ח עמוד א')

דיא לעולם אין השכינה זזה מכתל מערבי של בית המקדש, אמר ר' אחא: לעולם אין השכינה זזה מכתל מערבי של בית המקדש, שנאמר (שיר השירים): "הנה זה עומד תחת כתלנו". (תנחומא שמות, שמות רבה פרק ב')

דיב "לקצבי הרים ירדתי" (יונה ב, ז). מכאן אנו למדין, שירושלים על שבעה הרים היא עומדת. הראהו אבן שתיה קבוע בתהומות תחת היכל ה', ובני קרח עומדים ומתפללין עליה. (פרקי דרבי אליעזר הג' פרק עשירי)

דיג לשון הרע. אלמלא הוו עיילין ישראל לארעא בסימנא דלישנא בישא, לא הוה קאים עלמא רגעא חד. [תרגום הזוהר: אלמלא היו ישראל נכנסים לארץ בסימן של לשון הרע, לא היה העולם עומד רגע אחד].

(זוהר חלק ג' דף ק"ס עמוד ב')

רנד לשון הרע. כל מה דאמרי בלישנא בישא אמרי, וקשיא מכלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב כו', כלומר ההוא דאגח קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב, דהא הוא אתר לאעלא ביה. [תרגום הזוהר: כל מה שאמרו בלשון הרע היה, וקשה מכולם מה שאמרו עמלק יושב בארץ הנגב, כלומר במקום הכניסה לארץ ישראל]. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

המרגלים גרמו בכיה לדורות

רטו לשון הרע. כמה עבד ההוא לישנא בישא, גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא, ומיתו אינון דאמרו, ואתגזר בכיה לדרי דרין. [תרגום הזוהר: כמה רעות גרם אותו לשון הרע, גרם לאבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אותם בעלי הלשון, וגרם בכיה לדורות]. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

רטז לשון הרע. כביכול כיון דאפיקו (לשון הרע) על ארעא קדישא, כאילו אפיקו עליה, בגין כך קני קודשא בריך הוא על דא, וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא, אלמלא בעותיה דמשה. תרגום הזוהר: כיון שהוציאו דבה על ארץ ישראל, כביכול כאילו הוציאו על הקדוש ברוך הוא, ובשביל כך קינא הקדוש ברוך הוא על זה, ועמדו כל ישראל לכליה, אלמלא תפלתו של משה]. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

אות מ'

ר"ז "מבורכת ה' ארצו" (דברים לג, יד): מלמד שארצו של יוסף מבורכת מכל הארצות, שהיה טל מצוי לה בכל שעה, והיתה מרבצת במעינות ופתוחה לחמה וללכנה, ואינה חסרה כל ברכה. (ספרי)

ר"ח מדי דברי מקדושת ותפארת עיר הקודש ירושלים, זכור אזכור המשל שאמר הרמב"ן זכרונו לברכה בעת שבא לשערי ירושלים וראה שגם עתה בחורבנה יש בה השפעה רבה ועשירות מופלגת לאומות העולם היושבים בה, ויגדל צערו למאד ונפשו בחלה בו בראותו שנותנת ברכתה לבחינת החיצונים וזר יערב בשמחה, נפל על פניו וצעק בקול מר ואמר: ירושלים, ירושלים! אמשול משלך לאשה המניקה את בנה יחידה החביב עליה כנפשה, ולפעמים חלה הבן החביב הלו, ולא היה יכול לינוק מטוב החלב שבדדי אמו, והיתה אמו יראה פן תיבש חלבה חלילה בימים האלו של חליות בנה, מה עשתה? לקחה תינוק נכרי לביתה והיתה מניקתו, ולפעמים היתה לוקחת כלב ומניקה אותו בזמן הזה רק שלא תיבש החלב ולא יצמקו דדיה. וכך את ירושלים עיר הקדש, את מוכרחת לתת ברכתך והשפעתך לאומות העולם כדי שתהיה ההשפעה בעת שיחזרו בניך ויבואו לדביר ביתך ויוכלו לקבל ההשפעה מאתך כדמיון האשה הנ"ל.

ר"ט מוטב ללין במדבריות של ארץ ישראל, ולא ללין בפלטטריות של חוצה לארץ. (ב"ר לט)

ר"כ מוץ ותבן. ארעא קדישא דהא לא אעל בה רשו אחרא, אית בה מוץ ותבן דלאו מההוא סטר, ולבר מארעא ההוא מוץ ותבן דסטר אחרא הוה כו. [תרגום הזוהר: מוץ ותבן שבארץ ישראל אינם מהסטרא אחרא, רק אותם שבחוץ לארץ].

ר"כא מזון. אף על גב דישראל השתא לבר מארעא קדישא, עם כל דא מחילא וזכותא דארעא אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. [תרגום הזוהר: אף עתה שישראל בגלות בחוץ לארץ, בכל זאת נזון כל העולם מכוחה וזכותה של ארץ ישראל].

ר"כב מזון. עד לא סאיכו ישראל ארעא לא הוו שלטין שאר עמין אלא אתזני מתמצית. [תרגום הזוהר: עד שלא טמאו ישראל את הארץ היו האומות נזונים רק מן התמצית]. (זוהר חלק א' דף פ"ד עמוד ב')

רכג מזון. קודשא בריך הוא יהיב מזונא תמן (בארץ ישראל) בקדמיתא ולבתר לכל עלמא, כל שאר עמין במסכנות, וארעא דישראל לאו הכי אלא ארץ ישראל אתון בקדמיתא ולבתר כל עלמא. [תרגום הזוהר: הקדוש ברוך הוא זן בתחלה את ארץ ישראל ואחר כך את כל העולם].

(זוהר חלק א' דף ק"ח עמוד ב')

רכד "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". וכי דוד בנאו, הלא שלמה בנאו, ומה תלמוד לומר "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד"? אלא לפי שנתן נפשו עליו לבנותו נקרא על שמו.

(מכילתא בשלח)

רכה "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". כיון ששמע דוד בשביל ששפך דמים אינו יכול לבנותו, נתיירא ואמר: הרי נפסלתי מלבנות בית המקדש. אר"י אמר ל"י הקדוש ברוך הוא אל תירא, חייך כל הדמים ששפכת כאיל וכצבי הן לפני שנאמר בהן "על הארץ תשפכנו כמים". אמר ל"י אם כן למה איני בונה אותו? אמר ל"י גלוי וידוע לפני שישראל עתידיים לחטוא ואני מפיג בו חמתי וישראל ניצולין, ואסאתה בונה אותו הרי הוא קיים ואינו חרב לעולם, אמר ל"י והרי הוא יפה. אמר ל"י מוטב שאפיג בו חמתי והן ניצולין, ואף שאין אתה בונה אותו, הואיל וחשבת לבנותחו, על שמך אני קורא, שנאמר "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד".

(מדרש תהלים ס"ג)

רכו "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". זהו שאמר הכתוב: "מי הקדימני ואשלם" (איוב מא, ג) מי חישב בלבו לעשות מצוה לפני ולא השלמתי לאחריו? מי חישב בלבו לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה שאיני מעלה עליו כאילו עשאה? שהרי דוד חשב לבנות בית המקדש ונקרא על שמו, שנאמר "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד".

(מדרש תהלים ל')

רכז "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". אמר ר' חסדא: לית מילתא פליגא שבית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, שנאמר "מכון לשבתך" (שמות טו) אל תקרי מכון אלא מכוון.

(מדרש תהלים ל')

רכח מטר. ארעא קדישא מן שמיא אתשקייא תדיר, וכד ישראל הוו עסקין באורייתא הוה אתשקייא כדקא יאות. [תרגום הזוהר: כשישראל עסקו בתורה ירד המטר בסיפוק].

(זוהר חלק ג' דף רס"ח עמוד ב')

רכט מטר. כל עלמא לא שתיין אלא מתמצית של ארץ ישראל, וכד אתפקד עלמא איהי אתפקד בקדמיתא. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל נפקדת במטר בתחלה, וכל העולם שותה מתמציתה].

(זוהר חדש מגילת רות)

רל מטר. מתמצית גופא של ארץ ישראל העולם שותה.

(זוהר חלק א' דף רנ"ה עמוד ב')

- רלא** מי שלא ראה ירושלים בתפארתה, לא ראה כרך נחמד מעולם. (סוכה נא, ב)
- רלב** מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו... לא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה. (סוכה נב)
- רלג** מילה. אינון כו' דגזר יהושע ואתגליא בהו גלויא דרשימא קדישא דשמיה דקודשא בריך הוא, אלין אתחזיאו למירת ארעא כו'.
(זוהר חלק ב' דף נ"ט עמוד ב')
- רלד** מילה. כד עאלו ישראל לארעא עאלו גזירין ואתפרעו כו'. [תרגום הזוהר: כשנכנסו ישראל לארץ נכנסו מהולים ופרועים].
(זוהר חלק ב' דף מ' עמוד ב')
- רלה** מילה. כל מאן דאתגזר ירית ארעא [תרגום הזוהר: כל הנימול נוחל את הארץ].
(זוהר חלק ב' דף כ"ג עמוד א')
- רלו** מילה. עד דאתפרעו ואתגליא האי ברית לא עאלו לארעא ולא אתכנעו שנאיהון. [תרגום הזוהר: עד שלא קיימו ישראל פריעה, לא נכנסו לארץ ולא נכנעו שונאיהם].
(זוהר חלק א' דף צ"ג עמוד ב')
- רלז** מים. לית לך (מים) בעלמא דלית תמן תמציתא מההוא סילונא דגיהנם, בר ארעא דישאל [תרגום הזוהר: אין לך מים בעולם שאין בו מתמצית מי הגיהנם, חוץ בארץ ישראל].
(זוהר חלק א' פרשת בראשית דף י"ג עמוד א')
- רלח** מיתה. אלין דמתין בארעא קדישא אינון מתין דיליה [תרגום הזוהר: המתים בארץ ישראל הם המתים של הקדוש ברוך הוא].
(זוהר חלק ב' דף קנ"א עמוד ב')
- רלט** מיתה. זכאה חולקיה מאן דנשמתייה נפקא ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדישא. [תרגום הזוהר: אשרי חלקו מי שמת בארץ ישראל].
(זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')
- רמ** מיתה. כל אינון מתין דעלמא כלהו מתין על ידא דמלאכא מחבלא, בר אינון דמתין בארעא קדישא לא מתין על ידוי, אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא. [תרגום הזוהר: המתים בארץ ישראל, מתים על ידי מלאך רחמים השולט בארץ].
(זוהר חלק ב' דף קנ"א עמוד א')
- רמא** מיתה. כל אינון נשמתיין דישאל דנפקין תמן (בארץ ישראל) סלקין וההוא חופאה קלישא מקבלא לון ועאלין לקדושה עלאה. [תרגום הזוהר: המתים בארץ ישראל עולים לקדושה עליונה].
(זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

רמב מיתה. כל מאן דזכי למיפק נשמתיה בארעא קדישא, אתכפרו חובוי וזכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא. [תרגום הזוהר: המת בארץ ישראל מתכפרים עונותיו].
(זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב')

רמג מיתה. שאר בני עלמא דנפקת נשמתיהו בארעא קדישא, נפשא וגופא אשתזיב מכלא כו'. [תרגום הזוהר: המת בארץ ישראל ניצול מן הטומאה ומן הסטרא אחרא].
(זוהר חלק א' דף קמ"א עמוד ב')

רמד מלא כל הארץ כבודו. בזמנא דמקדשא קאים מלא כל הארץ כבודו דא ארעא קדישא כו'.
(זוהר חלק א' דף קנ"ט עמוד ב')

רמה "מלכי צדק מלך שלם". המקום הזה מצדיק את יושביו "מלכי צדק", "אדני צדק", ירושלים נקרא צדק, שנאמר "צדק ילין בה". (בראשית רבה פ' מג)

רמו מנהג גדול היה בירושלים: המוסר סעודה לחברו וקלקלה, נותן לו דמי בושתו ודמי בושת אורחיו. עוד מנהג גדול היה בירושלים: מפה פרוסה על גבי הפתח, כל זמן שמפה פרוסה, אורחין נכנסין, נסתלקה המפה אין אורחין נכנסין.
(בבא בתרא צג, ב')

רמז מנהיג. ארעא דישראל לא אנהיג לה רקיעא ולא חילא אחרא, אלא קודשא בריך הוא בלחודו כו'. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל לא מנהיג לה שום רקיע ולא שום כה, רק הקדוש ברוך הוא בלבדו]. (זוהר חלק ב' דף ר"ט עמוד א')

רמח מנהיגים. כלם אנשים, כלתו זכאין הוו, ורישי דישראל הוו, אבל אינון דברו לגרמיהו עיטא בישא כו', אמרו אי ייעלון ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרנין, דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין, אבל בארעא לא נזכי, ועל דנטלי עיטא בישא לגרמיהו, מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו. [תרגום הזוהר: המרגלים כולם צדיקים היו ומנהיגי ישראל היו, אך אמרו אך נעלה לארץ ישראל יעברו אותנו מלהיות עוד ראשים וימנו אחרים תחתינו, כי אנחנו לא זכינו להיות ראשים כי אם במדבר ולא בארץ, ולא נתיעצו כולם בעצה רעה למנוע את הכניסה לארץ, ועל ידי זה מתו הם וכל ישראל שקבלו דבריהם].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד א')

רמט מעשה באדם שהיה קורא למעלה מרבי אליעזר, "הודע את ירושלים את תועבותיה" (יחזקאל טו, ב). אמר לו: עד שאתה בודק בתועבות ירושלים, צא ובדוק בתועבות אמך, בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול.

(מגילה כה, ב; מסכת סופרים פ' ט)

רנ מעשה ברבי יהודה בן בתירא ורבי מתיא בן חרש, ורבי חנינא בן אחי רבי יהושע, ורבי יהושע, שהיו יוצאים חוצה לארץ, והגיעו לפלטוס, וזכרו את

ארץ ישראל. זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהן, וקרעו בגדיהן, וקראו את המקרא "וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות" ... אמרו: **ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה.**
(ילקוט שמעוני פרשת ראה)

רנא ומעשה ברבי אלעזר בן שמוע ורבי יוחנן הסנדלר שהיו הולכין לנציבין אצל רבי יהודה בן בתירא ללמוד ממנו תורה והגיעו לצידון וזכרו את ארץ ישראל וזקפו עיניהם וזלגו דמעותיהן וקרעו בגדיהן וקראו את המקרא וירשת וישבת בה ושמרת לעשות את החקים האלה, אמרו **ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה חזרו ובאו להם למקומן.**
(ילקוט שמעוני ראה)

רנב מעשה באדם שהיה לו שורה של תאנים ובא ומצא גדר של דבש מקיפן.
(ירושלמי פאה פרק ז)

רנג מעשה באחד ששכח לנעול כלתי ביתו, שעלה לפעמי רגלים, וכשבא, מצא נחש קשור בטבעות דלתותיו.
(ירושלמי פאה שיר השירים רבה)

רנד ומעשה בשני אחים עשירים שהיו כאשקלון, והיו להם שכנים רעים מאומות העולם, והיו אומרים אימתי יעלו היהודים הללו להתפלל בירושלים ואנחנו נכנסים ומקפחים את בתיהם ונוטלים כל מה שיש להם. הגיע זמן ועלו. זמן להם הקדוש ברוך הוא מלאכים כדמותם והיו נכנסים ויוצאים בתוך בתיהם, כשבאו האחים מירושלים, שלחו לשכניהם דורונות מכל מה שהביאו עמהם מירושלים, אמרו להם השכנים: היכן הייתם? אמרו להם: בירושלים. אימתי עליכם? ביום פלוני. ואימתי באתם? ביום פלוני, ומי הנחתם בתוך ביתכם? לא הנחנו שום אדם. אמרו: ברוך אלקי היהודים שלא עזבם ולא יעזבם לעולם.
(ירושלמי פאה שיר השירים רבה)

רנה מעשה באחד שזרע סאה של אפונים (ט) ועשת שלש מאות סאין, אמרו לו התחיל הקדוש ברוך הוא לברכך.
(ירושלמי פאה פרק ז)

רנו מעשה בר' יוחנן בן אלעזר שהיה יושב תחת תאנה אחת, והיתה התאנה מלאה תאנים יפות, וירד טל והיו התאנים שואכות דבש, והיה הרוח מגבלו בעפר, באה עז אחת והיתה מנטפת חלב בדבש, וקרא לתלמידים ואמר להם: בואו וראו דוגמא מעין העולם הבא.
(תנחומא הקדום תצוה)

רנז מעשה בכהן אחד שהיה רואה את הנגעים, נשמטה ידו ובקש לצאת לחוצה לארץ קרא לאשתו אמר לה בשביל שבני אדם רגילים לבא אצלי לראות את הנגעים, בואי ואני מלמדך שתהא רואה את הנגעים, אם ראית שערו של אדם שיבש המעין שלו תהא יודעת שלקה, לפי שכל שער ושער ברא

לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה, יבש המעין יבש השער. אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך ובניך מתפרנסין על ידך לא כל שכן שהקדוש ברוך הוא יזמין לך את פרנסך, לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ. (תנחומא הק' תזריע ח)

רנח מפני מה אין פירות גינוסר בירושלים? כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לאכול פירות גינוסר בירושלים דיינו, נמצא עשייה שלא לשמה. (פסחים ח, ב)

רנט מפני מה לא נכנס משה לארץ ישראל? אר"י כדי שיהיה סימן למתי חוצה לארץ שיקומו בתחית המתים. (מדרש, פרשת דרכים פרק שמיני)

רט מפני מה זכה עמרי למלכות? מפני שהוסיף כרך אחד בארץ ישראל. (סנהדרין קב, ב)

רטא מפני מה זכה סנחריב לקרותו אסנפר ויקירא? (עזרא ד, א) מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל, שנאמר (ישעיה לו, יח): "עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם". (סנהדרין צה, א)

רטב מצות. אני ישנה ולכי ער, אמרה כנסת ישראל אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דאזילנא במדברא, ולכי ער לאעלא לארעא למעבד להו, דהא כל פקודי אורייתא בארעא משתכחין כו'. [תרגום הזוהר: כשהיו ישראל במדבר היו תאבים ליכנס לארץ ישראל בכדי לקיים המצות כי בארץ ישראל אפשר לקיים כל מצות התורה]. (זוהר חלק ג' דף רפ"ו עמוד א')

רטג מצות. לא הוּו פקודא אורייתא כו' למעבד, עד סוף דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין כו'. [תרגום הזוהר: מצות התורה לא נתקיימו, כי אם כשנכנסו ישראל לארץ]. (זוהר חלק ב' דף י"א עמוד ב')

רטד "מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען" (בראשית טז, ג): ללמדך שאין ישיבת חוצה לארץ עולה מן המנין. (יבמות סד, א)

רטה מרגלים לא נתכוונו אלא לבושתה של ארץ ישראל, כתיב הכא "ויחפרו לנו", וכתיב התם (ישעיה כד, כג) "וחפרה הלבנה ובושה החמה". (סוטה לד, ב)

רטו מרגלים בכיה. ויתנו את קולם, קביעו בכיה לדורות לעלמין בהוא ליליא. [תרגום הזוהר: קבעו בו בכיה לדורות לעולמים]. (זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

רטז מרגלים בכיה. שליחי כו' אלין דשדר משה גרימו בכיה לדרין בתראין, וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבין, וגרימו לסלקא שכינתא

מארעא מבינייהו דישראל. [תרגום הזוהר: המרגלים גרמו בכיה לדורות, וגרמו שיסתלקו כמה אלפים ורבבות מישראל, וגרמו לשכינה שתסתלק מן הארץ].
(זוהר חלק ג' דף קנ"ז עמוד א')

רסח משה. שלח לך אנשים כו', משה כו' ידע דלא ייעול לארעא כו' והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק, ושלח לאלין מאללי, כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות, לא שלח זמנא אחרא. [תרגום הזוהר: משה ידע שלא יכנס לארץ, ולכך שלח מרגלים בשביל שיספרו לו ממנה, וכיון שלא הביאו תשובה הגונה לא שלח פעם שני].
(זוהר חלק ג' דף קנ"ז עמוד א')

רסט מתריעין על פרקמטיא ואפילו בשבת. אמר רבי יוחנן, כגון כלי פשתן בבבל, ויין ושמן בארץ ישראל.
(בבא בתרא צא, א)

ער משמת יוסי בן יעזר איש צרידה, ויוסי בן יהודה איש ירושלים, בטלו האשכולות. מאי אשכולות? אמר ר' יהודה אמר שמואל: איש שהכל בו.
(סוטה מז, ב: תמורה טז)

רעא משפחת אנטכילא היתה בירושלים, והיתה מתייחסת של ארנן היבוס, פעם אחת פסקו להן חכמים שש מאות כיכרי זהב, שלא להוציאן חוץ לירושלים, דהוון דרשינ: "בשעריך בשעריך" לרבות ירושלים.
(ירושלמי פיאה פרק שמיני הלכה ח)

אות ב'

ערב נבואה. אוירא דארץ ישראל מחכים ומרמיז נבואה.

(זוהר חדש פרשת ויצא דף ל"ו עמוד א')

רעג נבואה. בזמנא דהוו ישראל שראן על ארעא, כל אינון נביאים דהוו כההוא זמנא לא נטלו נבואה אלא באתרה כו'. [תרגום הזוהר: כשהיו ישראל שרוים על אדמתם, כל הנביאים שהיו בעת ההיא לא שרתה עליהם הנבואה אלא במקומה].

(זוהר חלק א' דף פ"ד עמוד ב')

ערד נגעים. ונתתי נגע בבית ארץ אחוזתכם כו', אי עובדא דא לאשכחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לכתר כמה דאינון לאתרייהו כו', אבל קרא כתיב וחלצו את האבנים כו' ועפר אחר יקח כו', בגין דיתעבר רוח מסאבא ויתפני כו', וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא כו'. [תרגום הזוהר: מצות נגעי בתים שבארץ ישראל לא היה רק לגלות את המטמונים בלבד, אלא גם בכדי להעביר את רוח הטומאה מן הארץ].

(זוהר חדש דף נ' עמוד א')

ערה נחלת ה'. הכי קרא לה לארץ ישראל דאיהי ארץ החיים. [תרגום הזוהר: מה זה נחלת ה'? זו ארץ החיים. וכך קרא לה את ארץ ישראל, שהיא ארץ החיים].

(זוהר חלק א' דף קט"ו עמוד א')

אות ס'

רעו סטרא אחרא. אברין ופדרין דמתאכלו בליליא לאתזנא זינין אחרנין, לאו דעיילין בארעא ולאן לאמשכא לון בארעא, אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא ולא יתמשכא לאעלא תמן, ובגין כך תננא מנייהו הוה סליק עקימא ומתגלגלא לבר. [תרגום הזוהר: האברים ופדרים שהיו מתאכלים בלילה, היה העשן שלהם מתעקם ויוצא לחוץ אל מחנות הסטרא אחרא לזונם, שלא יכנסו לארץ].
(זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

רעז סטרא אחרא. בארעא קדישא כו' לא שלטא תמן סטרא אחרא כלל כו'. [תרגום הזוהר: אין הסטרא אחרא שולטת בארץ ישראל].
(זוהר חלק ב' דף קנ"א עמוד ב')

רעח סטרא אחרא כו' אסיר לאתערא לון לשריא על ארעא קדישא כו'. [תרגום הזוהר: אסור לגרום שתשכון הסטרא אחרא בארץ הקודש].
(זוהר חלק ב' דף ק"ל עמוד א')

רעט סטרא אחרא כו', בארעא דא (בארץ ישראל) תיאובתיה לאשראה בגויה כו'. [תרגום הזוהר: הסטרא אחרא תאבה לשכון בארץ ישראל].
(זוהר חלק ב' דף קצ"ג עמוד ב')

רפ סטרא אחרא. האי שפחא (הסטרא אחרא) זמינא לשלטאה בארעא קדישא דלתתא, כמה דהות מטרוניתא שלטא בקדמיתא כו', וזמין קודשא בריך הוא לאתבא למטרוניתא לאתרהא כו'. [תרגום הזוהר: בימי הגלות שולטת הסטרא אחרא בארץ ישראל, ועתיד הקדוש ברוך הוא להשיב השלטון להשכינה כמתחלה].
(זוהר חלק ג' דף ס"ט עמוד א')

רפא סטרא אחרא. זמין קודשא בריך הוא כו' לדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא כו'. [תרגום הזוהר: עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ארץ ישראל מן הסטרא אחרא].
(זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב')

אות ע'

רפב עבודת ה'. אשרי לון בארעא קדישא בגין דישתכחון בפולחניה כו'. [תרגום הזוהר: נתן להם את ארץ ישראל בשביל שיהיו מצויים בעבודת ה'].

(זוהר חלק ג' דף ס"ו עמוד א')

רפג עבירות. כל מאן דאעבר מאינן זינין בישין או רשותא אחרא בארעא, ארעא אסתאבת ווי ליה להאי גבר ווי לנפשיה, דהאי ארעא קדישא לא מקבלא ליה לכתר. [תרגום הזוהר: המטמא את הארץ בחטאיו אוי לו ואוי לנפשו].

(זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב')

רפד עד שלא נבחרה ארץ ישראל, כל הארצות היו כשירות לדיבור, משנבחרה ארץ ישראל, נפסלו כל הארצות.

(מדרש תנחומא בא)

רפה עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל הארצות לומר שירה, משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה.

(מדרש תנחומא בא)

רפו עולא ירד מארץ ישראל לכבל, בשעת פטירתו התחיל בוכה, אמרו לו: מפני אתה בוכה? הרי אנו מעלים אותך לארץ ישראל, אמר להם: ומה מועיל אני? מאביד אני מרגלית שלי בארץ טמאה, אינו דומה הפולטה בחיק אמו לפולטה בחיק נכריה. כשמת, באו ואמרו לר' אלעזר, אמר: אתה עולא על אדמה טמאה תמות? אמרו לו: ארונו בא, אמר להם: אינו דומה קולטתו מחיים לקולטתו לאחר מיתה. (ירושלמי כלאים פרק תשיעי הלכה ד)

רפז עולם הבא. כל מאן דזכי בהאי ארעא קדישא, אית ליה חולקא לעלמא דאתי. [תרגום הזוהר: כל שזכה בארץ ישראל, יש לו חלק לעולם הבא].

(זוהר חלק א' דף קע"ז עמוד ב')

רפח עולם הבא. מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו כנפשיהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. [תרגום הזוהר: בשביל שלא היו המרגלים נאמנים בשליחותם, נתחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד א')

רפט "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" (תהלים קכב, ג). אמר ר' יהושע בן לוי: מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלים שהיו עוסקים בהם בתורה.

(מדרש שוחר טוב)

רצ עושר. עותרין נטלו כו' עד עאלו לארעא קדישא [תרגום הזוהר: כשנכנסו לארץ נכנסו בעושר].

(זוהר חלק ג' דף נ' עמוד ב')

רצא עיר אחת היתה לו לינאי המלך בהר המלך, שהיו מוציאים ממנה ששים רבוא ספלי טרית לקוצצי תאנים מערב שבת לערב שבת. כי אתא רבין אמר: אילן אחד היה לינאי המלך בהר המלך שהיו מורדין ממנו ארבעים סאה גוזלות משלש בריכות בחדש. (ברכות מד, א)

רצב עיר אחת היתה בארץ ישראל ולא רצו עבדיה למול, וגלגלו עמהם עד שנים עשר חדש, וחזרו ומכרום לנכרים. (יבמות מח, ב)

רצג עליון. ארץ עלאה קדישא אית לקודשא בריך הוא וארץ ישראל אקרי והיא תחות דרגא דייעקב דקאם עלה ואחסין לה קודשא בריך הוא לישראל, בגין רחימותא דילהון לדירא עמהון ולדברא להון ולאגנא להון מכולה, ואקרי עץ חיים. [תרגום הזוהר: ארץ אחרת עליונה קדושה יש להקדוש ברוך הוא, וארץ ישראל נקראת, והיא תחת דרגת יעקב שעומד עליה, ואורישי אותה הקדוש ברוך הוא לישראל, בגלל האהבה שלהם לדור עמהם ולהנהיג אותם ולהגן עליהם מהכל, ונקראת ארץ החיים].

(זוהר חלק ג' דף פ"ד עמוד א')

רצד "עמד וימדד ארץ" (חבקוק ג, 1). מדד הקדוש ברוך הוא את כל העירות ולא מצא עיר שיבנה בה בית המקדש אלא ירושלים. (בראשית רבה פרק ו)

רצה עמלק. כד אתו אינון מאללין דשדר משה, אמרי עמלק יושב וגו' בגין לתברא לבייהו, דהא בעמלא אתבר חיליהון בקדמיתא. [תרגום הזוהר: הזכירו המרגלים את עמלק, בכדי לשבור את לבם של ישראל, שהרי כבר נכוו בו פעם אחת].

(זוהר חלק ג' דף ק"ג עמוד א')

רצו עפר. איהו (ארץ ישראל) דקיק וצח בצחותא דעפרא יתיר מכל שאר עפר אחרא. [תרגום הזוהר: עפר ארץ ישראל הוא דק וצח יותר מעפר שאר הארצות].

(זוהר חלק ב' דף רכ"ב עמוד ב')

רצז עץ. אמר לון משה (למרגלים) היש בה עץ כו', אם יש בה עץ הא ידענא דאנא איעול לתמן, מאי עץ דא אילנא דחיי, ותמן לא הוה אלא בגן עדן דארעא. [תרגום הזוהר: אמר משה, אם יש בה עץ, הרי ידעתי שאני אכנס לשם. איזה עץ? זה עץ החיים. ושם לא היה, אלא בגן עדן שבארץ].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ז עמוד א')

רחצ עץ. היש בה עץ אם אין כו', וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין כו', ארץ זבת חלב ודבש כו', (אלא) אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי בעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא מאתר עלאה יתיר, ואי תחמון דאיבא

דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר בעלמא, תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא. [תרגום הזוהר: וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה? והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים וכו' ארץ זבת חלב ודבש. אמר להם, אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם - יש בה עץ החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד ב')

רצט' עשו. אמר לון (קודשא בריך הוא לבני עשו) בעאן אתון לקבלא אורייתא, בההוא שעתא אתרגזית ארעא קדישא כו'. [תרגום הזוהר: באותה שעה ששאל הקדוש ברוך הוא לבני עשו אם רוצים הם לקבל התורה, רגזה הארץ].

(זוהר חלק ג' דף צ"א עמוד ב')

ש עשירות. ארץ אשר לא כמסכנות תאכל בה לחם אלא כעתירו בספוקא דכלא, תאכל בה ולא באתר אחרא, בה בקדישו דארעא, בה שריא מהימנותא עלאה, בה שריא ברכתא דלעילא ולא באתר אחרא. [תרגום הזוהר: בארץ ישראל שורה עשירות וברכה].

(זוהר חלק א' דף דף ק"ח עמוד ב')

שא עשרה דברים נאמרו בירושלים: אין הבית חלוט בה, ואינה מביאה עגלה ערופה, ואינה נעשית עיר הנדחת, ואינה מטמאה בנגעים, ואין מוציאין בה זיזין וגוזזטראות, ואין עושין בה אשפתות, ואין בה כבשונות, ואין עושין בה גנות ופרדסות חוץ מגנות ורדים שהיו מימות נביאים הראשונים, ואין מגדלים בה תרנגולים, ואין מלינים בה את המת.

(בבא קמא פב, ב)

שב עשרה קבים חכמה ירדו לעולם, תשעה נטלה ארץ ישראל ואחד כל העולם כולו.

(קידושין מט, ב)

שג עלה עזרא וכל הקהל עמו, ורצה יחזקאל לעכר את השנה בחוצה לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא: אין לך רשות לעכר את השנה בחוצה לארץ.

(פרקי דרבי אלעזר הג' פרק שמיני)

דש "עמד וימודד ארץ" (חבקוק ג, ו): מדד הקדוש ברוך הוא כל הארצות, ולא מצא ארץ שראויה ליתן לישראל אלא ארץ ישראל.

(בראשית רבה פרק ו)

שה עצי ירושלים של קינמון היו, ובשעת שהיו מסיקין מהן, ריחן נודף בכל ארץ ישראל, ומשחרבה ירושלים נגנזו, ולא נשתייר אלא כשעורה, ומשתכח בגזאי דצימצמאי מלכתא.

(שבת סג, א)

שז עשרים וארבע פלטיות היו בירושלים, וכל פלטיא ופלטיא עשרים וארבע מכואות, וכל מכוי ומכוי עשרים וארבע שוקים, וכל שוק ושוק עשרים וארבע שקקים, וכל שקק ושקק עשרים וארבע חצרות, וכל חצר וחצר עשרים וארבע בתים, והיתה מוציאה עם, כפלים כיוצא מצרים.

(איכה רבתי פ"א)

שיז עשרה חלקים של יופי בעולם, תשעה בירושלים וא' בכל העולם.

(מדרש מגלת אסתר)

שח עשרה חלקים של גבורה בעולם, תשעה ביהודה ואחד בכל העולם. עשרה חלקים של יופי בעולם, תשעה בירושלים ואחד בכל העולם, עשרה חלקים של חכמה בעולם, תשעה בארץ ישראל ואחד בכל העולם.

(מדרש מגלת אסתר)

שיט עתידה ארץ ישראל שתחלק ל"ג שבטים, שבתחלה לא נתחלקה אלא ל"ב שבטים.

(בבא בתרא קכב, א)

אות פ'

שי פירות של ארץ ישראל קלים לאכול מפירות של כל הארצות. (ספרי)

שיא פעם אחת מצאו עצמות בלשכת דיר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים, עמד ר' יהושע על רגליו ואמר: לא בושא וכלימה היא לנו שנגזור טומאה על ארץ אבותינו? איה מתי המכול? איה הרוגי נבוכדנאצר?

(זבחים קיג, א)

שיב פעם אחת עלו כל ישראל לרגל לירושלים, ולא היה להם מים לשתות, הלך נקדימון בן גוריון אצל אדון אחד, אמר לו הלוני שתיים עשרה מעיינות מים, ואם איני נותן לך, הריני נותן לך שתיים עשרה ככר כסף, וקבע לו זמן...

(עיין תענית יט, ב)

שיג פעלת ה'. גדול מקדש שנתן בין ב' אותיות, שנאמר (שמות טז) "פעלת ה' מקדש ה'".

(ברכות דף ל"ג עמוד א')

שיר פרוכת. בגין דעמא קדישא לא הוו תמן (בארץ ישראל), חפיא על פתיחו (שער השמים שכנגד ארץ ישראל) חופאה קדישא דפרוכתא קלישא לנטרא ההוא אתר דלא יסתום ליה ההיא קליפה תקיפא, ואחיד בכל סטרוי. [תרגום הזוהר: ומשום שהעם הקדוש לא היו שם, נכנסה על אותה פתיחה כסוי קדוש של פרכת קלושה, לשמר את אותו מקום שלא יסתום את אותה קלפה קשה, ואוחז בכל צדדיו].

(זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

שיז פריעה. ישראל כו' עד דאתפרעו ואתגלייא האי ברית, לא עאלו לארעא, ולא אתכנעו שנאיהון כו'. [תרגום הזוהר: לא נכנעו שונאיהם של ישראל עד שקיימו פריעה].

(זוהר חלק א' דף צ"ג עמוד ב')

שיז פרשה. מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מניה רזין עלאין ויקירין. [תרגום הזוהר: מפרשת המרגלים אנו למדין חכמה וסודות עליונים נעלים ויקרים].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ט עמוד ב')

אזרחי

שיד "צדונים יקראו לחרמון שריון" (דברים ג, י): תנא שניר ושריון מהרי ארץ ישראל, מלמד שכל אחד ואחד מאומות העולם הלך ובנה לו כרך גדול לעצמו, והעלה לו על שם הרי ישראל, ללמדך, שאפילו הרי ארץ ישראל חביבין על עובדי כוכבים ומזלות.

(חולין ס, ב)

שיח צדיק. לא ירית ארעא אלא צדיק כו'. [תרגום הזוהר: אינו נוהל את הארץ אלא מי שזכה למדת צדיק].

(זוהר חלק ב' דף כ"ג עמוד א')

אות ק'

שיט' קבורה. כל אינון כו' דזכו לאתקברא בארעא דישראל, אינון יתערון בקדמי'תא. [תרגום הזוהר: אלו הקבורים בארץ ישראל יקומו לראשונה בתחיית המתים].

שכ קבורה. כל מאן דלא זכי בחייו ומייתין ליה לאתקברא תמן, עליה כתוב ונחלתי שמתם לתועבה. [תרגום הזוהר: מת שמביאים אותו מחוץ לארץ לקברו בארץ ישראל, עליו כתיב ונחלתי וגו']. (זוהר חלק ג' דף ע"ב עמוד ב')

שכא קבורה. מאן דנשמתי'ה נפקא לבר מארעא דישראל כו', אי סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב ותבואו ותטמאו את ארצי כו'. [תרגום הזוהר: מת שמביאים אותו מחוץ לארץ לקברו בארץ ישראל עליו כתיב ותבואו וגו']. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד ב')

שכב קבורה. מאן דנשמתי'ה נפקת בארעא קדישא, אי אתקבר בההוא יומא, לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל. [תרגום הזוהר: מי שמת בארץ ונקבר באותו יום, אין רוח הטומאה שולט עליו כלל].

(זוהר חלק ב' דף דף דף קמ"א עמוד א')

שיכג קדושה דארעא אתי מאתר עלאה כו' [תרגום הזוהר: קדושת הארץ באה ממקום גבוה].

שיכד קדושה. לא הוה כו' ארעא יהיב תוקפא ומזונא כו', עד לא אתקדשת וקיימא בקיומא כו'. [תרגום הזוהר: שעד עתה לא היה הכח שעל הארץ נותן חוזק ומזון על הארץ, מפני שעד עתה לא התקדשה (נ"א נתקנה) ולא עומדת בקיום].

שיכה קדושה. לית אתר קדושא בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל. [תרגום הזוהר: אין מקום קדוש בכל העולם כמו ארץ ישראל]. (זוהר חלק ב' דף קנ"א עמוד ב')

שיכו קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה: (בראשית פרק י"ג פסוק י"ז), הוא שאמרו חז"ל: הלך בשדה בין ארכה ובין רחבה, קנה עד מקום שהלך. (שמות רבה פרק ל"ב)

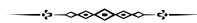
שיכז קליפה. אי תימא הואיל ולא יכיל ההוא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא אמאי קיימא חריב (עיי' שם התשובה באריכות). [תרגום הזוהר: אין הקליפה שולטת בארץ]. (זוהר חלק ב' דף קמ"א עמוד א')

שיכה קליפה. בארעא קדישא כו' קליפה תקיפא אתברא מההוא אתר ולא שלטא ביה כלל. [תרגום הזוהר: הקליפה שבורה היא בארץ ישראל ואינה שולטת שם כלל].
(זוהר חלק ב' דף ק"מ עמוד ב')

שיכט קץ. ואתה בן אדם כה אמר ה' אלוקים לאדמת ישראל קץ, היא קץ דימינא. [תרגום הזוהר: אבא הקץ על ארבע כנפות הארץ, זה הפסוק סוד עליון הוא].
(זוהר חלק א' דף דף ר"י עמוד ב')

של קרבנות. בזמנא דישראל שריין על ארעא קדישא, כלא הוה מתתקן כדקא יאות וכרסיא שלים עליהו ועבדי פולחנא ובקע אורין דעלמא וסליק ההוא פולחנא לעילא לאתריה. [תרגום הזוהר: כשהיו ישראל שרוים על אדמתם ועשו עבודת הקרבנות היה הכל על תקונו].
(זוהר חלק א' דף פ"ד עמוד ב')

שלא "קריה נאמנה" (ישעיה א, כא). קרתא חדתא, קרתא מרכבתא. ר' פנחס בשם ר' אושעיא אומר: ארבע מאות ושמונים בתי כנסיות היו בירושלים, וכל אחד ואחד יש בה בית ספר ובית תלמוד, בית ספר למקרא, ובית תלמוד למשנה.
(פסיקתא דרב כהנא פ' טו)

שלב ראה נתתי לפניהם את הארץ, באו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב (דברים פרק א' פסוק י"ח), אומר בתחלה ראה לשון יחיד וגמר אומר לפניכם לשון רבים, לפי שבגדר הראי' שוים הם כאיש אחד, אבל בערך מה שהם, אין גדר כולם שוה, כמו כן מה שאמר אחר כך "באו ורשו". (אור החיים)

שלב ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלקי לעשות כן בקרב הארץ (דברים פרק ג' פסוק ה'), טעם למדתי אתכם אחר שאמר "אשר אנכי מלמד אתכם" להוסיף "כאשר צוני ה'", כי המצות הם מצותיו שתעשו בארץ שיתן לכם לירושה. ועוד כ"י ש לכם תפארת במצותיו על כל הגוים, והטעם, כי עיקר המצות יבינם המשכיל וידע למה נתנו.

(אבן עזרא, עיין אביעזר שם)

שלב רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין, ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ, אמר רבי בר קיריא לר' לעזר: מה הועילו אילו? אני קורא עליהם "ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם, ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם" (ירמיה ב, ז). אמר לו: כיון שהן מגיעין לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר ומניחין על ארוגן, כדכתיב (דברים לב, מג) וכפר אדמתו עמו.

(ירושלמי כלאים פרק תשיעי הלכה ד)

שלה ר' זירא כי הוה סליק לארץ ישראל לא אשכח מברא למעבר, נקש במצרא וקעבר, אמר ליה ההוא צדוקי: עמא פזיזא דקדמית פומייכו לאודנייכו, אכתי בפזיזותייכו קמייתו, אמר ליה: דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה?

(כתובות קיג, א)

שלו רב חונא בשם רב אבין: שני תמידין שהיו מקריבין בכל יום, היו מרכיבין אותן על גבי גמל ורגליהן נוגעות בארץ.

(ירושלמי פאה פרק ז)

שלו רב חונא בשם רב אידי: מעשה באחד שקשר עז לתאינה, ובא ומצא דבש וחלב מעורבין.

(ירושלמי פאה פרק ז)

שלה ר' חלבו ור' עזירא ור' יוסי בר חנינא איקלעו לההוא אתרא. אייתו קמייהו אפרסקא [שם פרי] דהוה כאילפס כפר הינו, ואילפס כפר הינו כמה הוי? ה' סאין, אכלו שליש, והפקירו שליש, ונתנו לפני בהמתן שליש, לשנה

איקלע ר"א להתם, ואייתו לקמיה, נקטו בידיהו ואמר "ארץ פרי למלחה
מרעת יושבי בה".

(כתובות קיא, ב)

שלט ר' נתן אומר: אין לך יופי כיופי של ירושלים.

(אבות דרבי נתן פרק שמונה ועשרים)

שמ ר' יהושע בן לוי איקלע לגבלא, חזנהו להנהו קטופי דהוו קיימי כי עיגלי,
אמר: עגלים בין הגפנים? אמר ליה: קטופי נינהו, אמר: ארץ ארץ, הכניסי
פירותיך! למי את מוציאה פירותיך לערביים הללו שעמדו עלינו
בחטאתינו? לשנה איקלע ר' חייא להתם, חזוהו דהוו קיימי כעזי, אמר:
עזים בין הגפנים? אמר ליה: זיל, לא תעביד לן כחברך.

(כתובות קיב, א)

שמא ר' זעירא עבר ירדנא במנויי (במלבושיו).

(ירושלמי שביעית פרק ד)

שמב ר' אבא מנשק כיפי דעכו. ר' חנינא מתקין מתקליה. ר' אמי ור' אסי קיימי
משמשא לטולא ומטולא לשמשא. ר' חיי בר גמדא מיגנדר בעפרה.

(ירושלמי שביעית פרק ד)

שמג ר' ישמעאל אומר: ישראל שבחוצה לארץ עובדי כוכבים ומזלות בטרה
הן.

(עבודה זרה ח, א)

שמד ר' זירא כשעלה לארץ ישראל, ישב מאה תעניתים שישכח ממנו תלמודו
של בבל, כדי שלא יטרידוהו.

(בבא מציעא פה, א)

שמה רוח סערה כו' שליט בגו נקודה דישובא, בר ארעא דישראל כד שראן
ישראל בגוה איהו לא שלטה עלייהו, ולבתר דחבו ישראל שלטא על ארעא
קדישא כו'. [תרגום הזוהר: וזו היא נקודה אמצעית שעומדת בחורבה,
ומפני שידוע לפתות, שולט בתוך נקודת הישוב וכל דברי הישוב, זולת
ארץ ישראל כאשר שרויים בתוכה, הוא לא שולט עליהם. ולאחר שהטאו
ישראל (ד"א לא) שולט על ארץ הקודש מפני שכתוב השיב אחר ימינו מפני
אויב].

(זוהר חלק ב' דף ר"ג עמוד א')

שמו רוחות רעות. עגלה ערופה איהי אתיא בגין דלא ישלטון על ארעא רוחין
בישין. [תרגום הזוהר: עגלה ערופה באה כדי שלא ישלטו על הארץ רוחות
רעות].

(זוהר חלק א' דף ר"י עמוד ב')

שמו רומי. אחסנתהון דישראל תהא עד מתא דרומאי כו'. [תרגום הזוהר: לאחר
תחיית המתים תתפשט נחלת ישראל עד עיר רומין].

(זוהר חלק ב' דף ר"כ עמוד א')

שמוח רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק, חזנהו להנהו עיזי דקאכלן תותי תאיני,
וחלב טייף מנייהו, ומיערב בהדי הדדי, אמר היינו "זבת חלב ודבש".

(כתובות קיא, ב)

שמיט רשות היחיד איהי ארץ ישראל.

(תיקוני זוהר תיקון כ"א דף ס' עמוד א')

שנ רשעים. ווי לון לחייבא עלמא כו' דדחיין לשכינתא מארעא, וגרמין דתסתלק מעלמא כו', וכד יתמחון חייבי עלמא ויסתלקון מניה, שכינתא אהדרת מדורה בעלמא כו', אי הכי ארעא דישראל דאתמחון חייביא דהוּו בההוא זמנא (כשגלו ישראל) אמאי לא אהדרת שכינתא לאתרה כדבקדמיתא כו', בגין דלא אשתארו בה שאר זכאי עלמא כו'. [תרגום הזוהר: אוי להם להרשעים שדוחים את השכינה מהארץ, וגורמים שיסתלק מן העולם, וכשימחו הרשעים תחזיר השכינה מדורה בעולם ובארץ ישראל].

(זוהר חלק א' דף דף ס"ח עמוד ב')

אות ט

שנא "שאלו שלום ירושלים" (תהלים קכב, ז). מה ראו לומר ולירושלים אחר ברכת הצדיקים? דכתיב "שאלו שלום ירושלים", היכן מתרוממות קרני הצדיקים? בירושלים. תלמידי חכמים מרכים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה', למען אחי ורעי אדרבה נא שלום בך. (מדרש שוחר טוב קכב, ז)

שנב שבע ארצות ברא הקדוש ברוך הוא, ומכלם לא בחר אלא ארץ ישראל. (פרקי דרבי אלעזר הג' פרק שמונה עשר)

שנג שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן: תורה ותשובה וגן עדן וגינהם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח. (פסחים דף נ"ד עמוד א')

שנר שבת. אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא, הוי אומר ביום השבת. [תרגום הזוהר: ביום השבת מתעטרת ארץ ישראל]. (זוהר חלק ג' דף י"ב עמוד א')

שנה שיר של תודה ברננות ובנבלים ובצלצלים על כל פינה ופינה, ועל כל אבן גדולה שבירושלים, ואומר (תהלים ל, ב): "ארוממך ה' כי דליתני". (שבועות טו, ב)

שנו שכינה. בזכות אינון צדיקיא דאשתארן בארעא (לאחר החורבן), שארת שכינה בארעא ולא אעדי מנייהו לעלמין. [תרגום הזוהר: בזכות הצדיקים שנשארן בארץ לאחר החורבן, שרתה השכינה בארץ]. (זוהר חלק ג' דף ס"ו עמוד ב')

שנז שכינה. כיון דעאלו ישראל לארעא בעא קודשא בריך הוא לדכאה לון ולקדשא לון ארעא ולאפנאה אתר לשכינתא, דלא תשרי שכינתא גו מסאבא. [תרגום הזוהר: כשנכנסו ישראל לארץ, רצה הקדוש ברוך הוא לטהר אותם ולקדש ארץ ישראל, שלא תשרה השכינה בין הטומאה]. (זוהר חלק ג' דף דף ג' עמוד א')

שנח שכינה. כל זמנא דשכינתא הוה צניעא באתרה כדקא חזי לה, ככיכול בניך כשתילי זיתים, אלין ישראל כד שראן בארעא, סביב לשלחנך, דאכתי ושתאן וקרבין קרבנין וחדאן קמי קודשא בריך הוא, ומתברכאן עלאין ותתאין בגינייהו כו'. [תרגום הזוהר: כל זמן שהשכינה היתה במקומה כראוי, היו ישראל כשתילי זיתים סביב לשולחן הקדוש ברוך הוא]. (זוהר חלק א' דף קט"ז עמוד א')

שינט שכינה. כל עובדי ארעא תקונא דסיהרא (שכינה) הוה. [תרגום הזוהר: וכל מעשי הארץ תקון השכינה היה].

(זוהר חלק א' דף כ"ב עמוד א')

שס שכינה. שכינתא לא שריא אלא באחסנתיה דאיהי ארעא קדישא. [תרגום הזוהר: השכינה לא שורה כי אם בנחלתה שהיא ארץ ישראל].

(זוהר חלק א' דף קס"ו עמוד א')

שסא שכינה. ויבא עד חברון, ויבואו מבעי ליה, אלא כו' מאן דהוה רשים מכלהו (השכינה) דא עאל בגוויה דביה תליא כלא כו', שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קודשא בריך הוא, ודא הוא ויבא עד חברון [תרגום הזוהר: ויבא מוסב על השכינה שנכנסה בכלב שיבא לבשר להאבות שהגיע הזמן להכניס בניהם לארץ].

(זוהר חלק ג' דף קנ"ח עמוד ב', דף קנ"ט עמוד א')

שסב שלטון. ארעא דישראל לא שליט בה מלאכא ולא ממנא אחרא, אלא איהו בלחודוי, בגין כך אעיל לעמא דלא שליט בהו אחרא, לארעא דלא שליט בה אחרא. [תרגום הזוהר: ארץ ישראל אין שולט בה לא מלאך ולא שום ממונה כי אם הקדוש ברוך הוא, וכן ישראל אין עליהם שום שולט כי אם הקדוש ברוך הוא, ולכך הכניס את ישראל שאין עליהם שליט אחר לארץ שאין לה שליט אחר].

(זוהר חלק א' דף ק"ח עמוד ב')

שסג שלטון. ארעא דישראל לא שליט עלה ממנא אחרא בר קודשא בריך הוא בלחודוי, ובשעתא דחכו ישראל כו' כביכול אדחייא שכינתא מאתרה. [תרגום הזוהר: כשחטאו ישראל כביכול דחו את השכינה ממקומה].

(זוהר חלק א' דף פ"ד עמוד ב')

שסד שלטון. ארעא דישראל לא שריא עלה רוחא אחרא ולא ממנא אחרא, בר קודשא בריך הוא בלחודוי כו', הן לטב הן לביש קודשא בריך הוא שליט עלה, לטב בגין דלא אתמסרא תחות שאר ממנן וכו'. [תרגום הזוהר: שארץ ישראל לא שורה עליה רוח אחרת ולא ממונה אחר חוץ מהקדוש ברוך הוא בלבדו וכו'. הן לטוב הן לרע שולט עליה הקדוש ברוך הוא, לטוב משום שלא נמסרה תחת שאר הממונים וכו'].

(זוהר חלק א' דף ס"א עמוד א')

שסה שלטון. ישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין (לע' שרים), בר ארעא דישראל בלחודהא. [תרגום הזוהר: מכאן למדנו שישוב הארץ נמסר לצדדים אחרים. זולת ארץ ישראל בלבדה].

(זוהר חלק ב' דף ל"ג עמוד א')

שסו שלטון. לא שליט על ההיא רקיעא דעליה (דעל ארץ ישראל) ממנא אחרא ולא חילא אחרא, אלא קודשא בריך הוא בלחודוי, ואיהו פקיד לארעא קדישא בההיא רקיעא. [תרגום הזוהר: ברקיע שכנגד ארץ ישראל לא שולט כי אם הקדוש ברוך הוא, ומאותו הרקיע משפיע הקדוש ברוך הוא לארץ ישראל].

(זוהר חלק ב' דף ר"ט עמוד ב')

שיסז שלימות. שלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא. [תרגום הזוהר: אין שלימות מצויה כי אם בארץ ישראל].

(זוהר חלק א' דף רל"ט עמוד א'. חלק ג' דף ש' עמוד א')

שיסח שלש פרוסטגמאות שלח יהושע לארץ ישראל עד שלא יכנסו לארץ ישראל. מי שהוא רוצה להפנות יפנה, להשלים ישלים, לעשות מלחמה יעשה. גרגשי פינה... והלך לו לאפריקי, גבעונים השלימו... שלשים ואחד עשו מלחמה ונפלו.

(ירושלמי שביעית פרק ששי הלכה א')

שיסט שלשה מנוחלי העולם הבא, אלו הן: הדר בארץ ישראל, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והמבדיל על היין במוצאי שבת.

(פסחים ק"ג, א)

שיע שם. כד הוו זכאין ישראל אקרי ארעא על שמא דא ארץ ישראל, כד לא זכו אקרי ארעא על שמא אחרא ארץ כנען [תרגום הזוהר: כשזכו ישראל נקראה הארץ על שמם ארץ ישראל, וכשלא זכו נקראה על שם אחר ארץ כנען].

(זוהר חלק א' דף ע"ג עמוד א')

שיעא שם. מסורת שמא קדישא מסר לון משה, ובגיניה אשתזיכו מנייהו. [תרגום הזוהר: מסר משה שם קדוש למרגלים, ובוזה ניצולו מן הענקים].

(זוהר חלק ג' דף ק"ס עמוד ב')

שיעב שם רע. עיטא נסיכו על כלא, לאפקא שום ביש, מאי על כלא, על ארעא ועל קודשא בריך הוא. [תרגום הזוהר: הוציאו שם רע על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא].

(זוהר חלק ג' דף קס"א עמוד א')

שיעג שמחה. חדוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא, דתמן אתחברת אתתא כבעלה. [תרגום הזוהר: אין השמחה מצויה אלא בזמן שישראל נמצאים בארץ הקודש].

(זוהר חלק ג' דף קי"ח עמוד א')

שיעד שפע. כל עלמא לא שתיין אלא מתמצית ארץ ישראל כו'.

(זוהר חדש רות דף קי"ח עמוד א')

שיעה שפע. לה' הארץ ומלואה, הארץ דא ארעא קדישא דישראל דאיהי קיימא לאתשקייא מניה ולא תברכא מניה בקדמיתא, ולבתר מינה אתשקייא עלמא כלא, תבל ויושבי בה, דא שאר ארעאן דשתאן מינה. [תרגום הזוהר: ההשפעה יורדת בתחלה לארץ ישראל, ומשם נשפע שפע לכל העולם].

(זוהר חלק ב' דף כ"ב עמוד ב')

שעו ששה נקראו ידידים: הקדוש ברוך הוא, בנימין, שלמה, ישראל, בית המקדש, אברהם, יבא ידיד ויבנה בית ידיד לידיד. יבאו בני ישראל שנקראו ידידים, בני אב שנקרא ידיד, ויבנו בית המקדש שנקרא ידיד, בחלק בנימין שנקרא ידיד (א) להקדוש ברוך הוא שנקרא ידיד. לכך נאמר: "ידיד ה' ישכון לבטח עליו חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן", בין חרב בין שאינו חרב.

(ספרי זאת הברכה ועיין מדרש תהלים מזמור פ"ד, א)

אות ת

שעז תבל זו ארץ ישראל, שנאמר (משלי ח, ל): "משחק בתבל ארציי" ולמה נקרא שמה תבל? שהוא תבלת בכל, שכל הארצות יש בזו מה שאין בזו, אבל ארץ ישראל אינה חסרה כלום, שנאמר: "לא תחסר כל בה". (ספרי)

שעח תורה. כמה קדישין עלאין מיתו בגזירין תקיפין, כל דא בגין עונשא דאורייתא דלא קיימו ישראל כד הוו שראן בארעא קדישא. [תרגום הזוהר: בשביל שלא קיימו ישראל את התורה כשהיו שרוים בארץ, נהרגו כמה קדושי עליונים בגזירות קשות]. (זוהר חלק א' דף קט"ז עמוד א')

שעט תחיית המתים. המתים שבארץ (ישראל) הם חיים תחלה. (זוהר חלק ב' עמוד א', דף ק"ג עמוד א'. תיקוני זוהר תיקון מ' דף פ"א עמוד א')

שפ תחיית המתים. הצדיקים הנשארים בירושלים לא ישוכו לעפרם כו', וכל אינון דאשתארו בארעא קדישא כו'. (זוהר חלק א' דף ק"ד עמוד א')

שפא תני רבי שמעון בר יוחאי: אם ראית עיירות נתלשות ממקומן בארץ ישראל, דע שלא החזיקו בשכ סופרים ובשכר משנים. (פתיחא דאיכא רבה אות ב)

שפב תני חזקיה: "עד רדתה" אפילו בשבת, שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת. (בראשית רבה פרק מז)

שפג תנו רבנן הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות, כופין אותה לעלות, ואם לאו תצא בלא כתובה. היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות, כופין אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן כתובתה. היא אומרת לצאת והוא אומר שלא לצאת כופין אותה שלא לצאת, ואם לאו תצא בלא כתובה. הוא אומר לצאת והיא אומרת שלא לצאת כופין אותו שלא לצאת ואם לאו יוציא ויתן כתובתה. (כתובות קיא, ב)

שפד תנו רבנן: לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרוכה נכרים, ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרוכה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. (כתובות קיא, ב)

שפה תני רבי שמעון בר יוחאי: אדם כשהוא גולה מיהודה לגליל או מגליל ליהודה, אין זה קרוי גולה, בשעה שהוא גולה מארץ ישראל לחוצה לארץ קרוי גולה. (מדרש שמואל פרק ח)

שִׁפּוֹ תפלה. בשעתא דישׂראל שראן בארעהון קודשא בריך הוא משתעשע בגנתיה, וקריב לגבייהו דישׂראל, ושמע קליהון ואשתבח בהו. [תרגום הזוהר: בשעה שישראל שרױים על אדמתם, הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם ושומע קולם].

(זוהר חלק ג' דף רס"ז עמוד א')

ספר זוהר ארץ ישראל

חלק ב'

ליקוט מספרי ארץ ישראל, וקול קורא'ס שיצאו לאור על
קדושת ארץ ישראל, ומצות ישוב ארץ ישראל, שהוא מצות
עשה מן התורה, ושקולה כנגד כל מצות התורה.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

ספר

ציון ועריה

מלוקט מספרי אמנות עתיך
על התורה ומועדים

אמרות טהורות ומאמרים יקרים
מלוקטים מפי השמועה ומהקונטרסים והספרים
ומתוכם מחבאר קדושת הארץ ועניניה
נתיבות ציון ועריה - עליון יכוננה
תורת וסגולת מזונותיה - ושבח פירותיה

ערי הארץ סביב לגבולותיה
תוכן משכונותיה - ומבחר קבריה
ישמע לבך זמרת הארץ ושיריה
כל אלה חוברו יחדו בחוברת לפרקיה

הוצאה שניה עם הוספות
יו"ל בעיה"ק ירושלים ת"ו
שנת ה"ר ב"ת ציו"ן לפ"ק

תמיד עיני ה'

איך זה כי אם "בית אלקים", וזה שער השמים!

בא"י שאין שר ומול מושל בה כ"א האל ית', היא מושפעת מאתו ית' מדי יום ביום ומדי שנה בשנה בכל הדברים הצריכים למונות האדם וחיו, אבל שאר הארצות הם מושפעים ע"י השר והמול השולט עליהם לזמן קצוב, כפי מה שחלקו לו למעלה. והוא דמיון מלך גדול מושל בד' פנות העולם, שהוא שולח למקומות הרחוקים ממנו הדברים הצריכים אליהם לזמן רב, כדי שלא יצטרך לשלוח כמה פעמים, ובמקום מושבו אינו מחלק להם כ"א מדי יום ביומו או מדי חודש בחודשו, להיוותו קרוב אליהם, ויכול להשלים חסרונם בכל יום. (כת אלקים לחפשיי, שער התפילה פרק ה')

אלקיד בה

ב"ה – ספר "ארץ ישראל", מחור "עין הארץ" ח"א – גליון 1 – א ניסן תשס"ד לפ"ק יו"ל בקביעות ע"י: "אגודת העולמי הכללי למען ישוב ארץ ישראל" – ע"ה"ק ירושלים חובבי"א

גליון יומי לחיזוק והתעוררות למצות ישוב ארץ ישראל
 להחזיר עטרת מצות ישוב א"י ליושנה, להחזרת כל אחב"י לארצינו הקדושה, ועי"ו נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א
ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה. תמיד עיני ה' אלקיך בה

ספר דברים פרק יא

(יא) וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
 אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעֹת לְמִטַּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתָּה מֵיָם:
 (יב) אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹרֵשׁ אֶתָּה תָּמִיד
 עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד
 אַחֲרֵית שָׁנָה:

והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים
 ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה

תמיד עיני ה'

אין זה כי אם "בית אלקים", וזה שער השמים!

אלקיד בה

באי"ש שאין שר ומזל מושל בה כ"א האל ית', הוא מושפעת מאתו ית' מדי יום ביום ומדי שנה בשנה בכל הדברים הצריכים למונות האדם וחיו, אבל שאר הארצות הם מושפעים ע"י השר והמזל השולט עליהם לזמן קצוב, כפי מה שהלקי לו למעלה. והוא רמיון מלך גדול מושל בר' פנות העולם, שהוא שולח למקומות הרחוקים ממונו הדברים הצריכים אליהם לזמן רב, כרי שלא יצטרך לשלוח כמה פעמים, ובמקום מושבו אינו מחלק להם כ"א מדי יום ביומו או מדי חדש בחייו, להיותו קרוב אליהם, ויכול להשלים חסרונם בכל יום. (בית אלקים לחסידינו שיר הששיל ספר ה')

**ביה – ספר 'ארץ ישראל', מדור 'עין הארץ' ח"א – גליון 120 – ג אב תשס"ד לפ"ק
י"ל בקביעות ע"י: "אגודת העולמי הכללי לעמנו ישוב ארץ ישראל" – ע"ה"ק ירושלים תובבי"א**

גליון יומי לחיזוק והתעוררות למצות ישוב ארץ ישראל
להחזיר עמרת מצות ישוב א"י ליושנה, להחזרת כל אחב"י לארצינו הקדושה, ועי"ז מנחה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א
ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה. תמיד עיני ה' אלקיך בה

ספר ישמח ישראל (סקאליא) – פרשת בא

ובזה יש לפרש דברי חז"ל בשלהי כתובות כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכל הדר בחז"ל דומה כמי שאין לו אלקי, היינו כי אוריא דאיז מחכים ששם מרגיש השגחת ה' על כל פרט ופרט כמאמר הכתוב עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, תמיד עיני ה' בה להשגיח עלי' בהשגחה עליונה בלתי שום מלאך ושר אמצעי ואז ממליך האדם את הקב"ה עליו על כל צניניו ועסקיו שמרגיש כוחו הגדול כמו שגא' לעתיד לבא יכירו וידעו כל יושבי תבל כי ה' המלוכה ושמו אחד ולה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה, זהו כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי שמכיר ומאמין במציאות ה' על כל כלל וכלל פרט ופרט אי"כ יש לו דייקא שמכיר שהוא אלקי השמים ואלקי הארץ, אבל כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלקי, כי ארץ העמים מטמאה את האדם שנדמה בעיניו כי הוא עושה הכל בחכמתו וכוחו ואומץ ידו עשה לו החיל הזה, והגם שהוא מאמין במציאות ה' בשמים אבל אינו מכיר במציאות ה' בכל מעשיו שהוא עושה שהכל בהשגחתו יתברך וזה כמי שאין לו אלקי דייקא לו למעשי ידיו אין אלקי ועי"ז דחוק רגלי השכינה.

ארץ זבת

אין זה כי אם "בית" אלקים, וזה שער השמים!

חלב ודבש

וכן ענשו דור המדבר בענין המרגלים שלא האמינו מה שאמר להם השי"ת שהיתה ארץ זבת חלב ודבש, וכן ממה שאמרו (תנינה י"ג) במופלא מנח אל תדרוש במכוסה מנח אל תחקור וכו', נראה שאין לאדם לחקור בכמו אלו הענינים שהם עמוקים ומכוסים, וכמו שאמרו במשנה (שם י"א) אין דורשין וכו' וכל המסתכל בד' דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה וגו' וכל שלא חס על כבוד קונו וכו'. (בית אלקים להמבית, שער היסודות פרק א')

ב"ה - מדור "טוב הארץ" ח"א - גליון 1 - א ניסן תשס"ד לפ"ק
י"ל בקביעות ע"י: "אגודת העולמי הכללי לענין ישוב ארץ ישראל" - ע"היק ירושלים תובב"א

גליון יומי לחיזוק והתעוררות למצות ישוב ארץ ישראל

להחזיר עמדת מצות ישוב א"י ליושנה, להחזרת כל אחב"י לארצינו הקדושה, ועי"ז נוכח בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א

אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ זבת חלב ודבש

ספר שמות פרק ג

(ז) וַיֹּאמֶר ה' רְאֵה רְאִיתִי אֶת עַנְי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יִדְעֵתִי אֶת מִכְאָבֵיו:

(ח) וַיֹּארֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֵתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהוּא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זָבַת חֲלָב וְדָבָשׁ אֶל מְקוֹם הַפְּנַעַנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמָרִי וְהַפְּרָזִי וְהַחֲוִי וְהַיְבוּסִי:

נודה לך ה' אלקינו על ארץ חמדה טובה ורחבה
 שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה

ארץ זבת

איך זה כי אם "בית אלקים", וזה שער השמים!

חלב ודבש

וכן נענשו דור המדבר בענין המרגלים שלא האמינו מה שאמר להם השי"ת שהיתה ארץ זבת חלב ודבש, וכן ממה שאמרו (תנינה דין) במופלא מנך אל תדרוש במוכסה מנך אל תחקור וכו', נראה שאין לאדם לחקור בכמו אלו הענינים שהם עמוקים ומוכסוים, וכמו שאמרו במשנה (שם ר"א) אין דורשין וכו' וכל המסתכל בד' דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה וגו' וכל שלא חס על כבוד קונו וכו' (בת אלקים להמבית, שער היסודות פרק א)

ב"ה – מדור "שוב הארץ" ח"א – גליון 200 – כג תשרי תשס"ה לפ"ק יו"ל בקביעות ע"י: "אגודת העולמי הכללי לענין ישוב ארץ ישראל" – ע"ה"ק ירושלים תובב"א

גליון יומי לחיזוק והתעוררות למצות ישוב ארץ ישראל

להחזיר עמרת מצות ישוב א"י ליושנה, להחזרת כל אחב"י לארצינו הקדושה, ועי"ז נוכח בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א

אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ זבת חלב ודבש

ספר כל בו – סימן כ"ה ג דין הלכות ברכת המזון

ואמרו ז"ל כל שלא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה לא יצא ידי חיוב. ששבח זה הוזכר למשה רבינו ע"ה כשנגלה לו השם בסנה כמו שכתוב אעלה אתכם מעני מצרים וגו'. והוסיפו לומר חמדה, שעל ידי שהיא זבת חלב ודבש היא ארץ חמדה, ונמצא שבזה הלשון נכללו כל שבחיה אשר בכתוב.

נודה לך ה' אלקינו על ארץ חמדה טובה ורחבה
שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה

נודה לך ה' אלקינו על ארץ חמדה טובה ורחבה
שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה

בולעטין #1

וועד למען קדושת ארץ ישראל

ארגון מוקדש לעורר על מצות ישוב ארץ ישראל, שעל ידי זה נזכה
 בקרוב לביאת המשיח בב"א
 חודש תשרי תשמ"ח

ששים רבוא למעלה מגיל עשרים יכנסו לארץ בתזזלת ימות המשיח

מדרשי חז"ל

מה ביאתן לארץ שנים מס' רבוא אף יציאת מצרים שנים מס' רבוא,
 כן לימות המשיח בששים רבוא

בילקוט שמעוני הושע - פרק ב - רמז תקיח, וזה לשונו: תניא ר' סימאי אומר
 נאמר ולקחתי אתכם לי לעם וגו' ונאמר להלן והבאתי אתכם אל הארץ וגו' ונתתי
 אותה לכם מקיש יציאתם ממצרים לביאתם לארץ מה ביאתן לארץ שנים מס'
 רבוא אף יציאת מצרים שנים מס' רבוא, וכתוב וענתה שמה כימי נעוריה וגו' מה
 יציאתם ממצרים בס' רבוא וכניסתן לארץ בס' רבוא כן לימות המשיח בששים
 רבוא.

מה ביאתם לארץ שנים מששים רבוא אף יציאתם ממצרים שנים מששים רבוא, אמר
 רבא וכן לימות המשיח

בילקוט שמעוני שמות - פרק ו - רמז קעז וזה לשונו: והוצאתי אתכם מתחת
 סבלות מצרים בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו במצרים אתיא סבילה סבילה
 כתיב הכא והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וכתוב התם הסירותי מסבל וגו',
 ויוסף יצא בראש השנה מבית האסורין כתיב תקעו בחדש שופר וכתוב בתריה עדות
 ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וכתוב הסירותי מסבל שכמו, ר' סימאי אומר

(א) שלא נשתיירו מס' רבוא שיצאו ממצרים אלא שני אנשים יהושע וכלב, רש"י.
 (ב) והשאר מתו כולם בשלשת ימי אפילה.

דברים קדושים מרבינו האלשיך הקדוש זצ"ל

**דברים ברורים ומזהירים כנתינתן
מסיני, מרבינו האלשיך הקדוש
זצ"ל, בספרו תורת משה פרשת כי
תבוא (פרק כ"ח פסוקים ו-ח).**

או יאמר ברוך אתה בבואך וכו'. אם תצטרך לצאת חוץ לארץ להרויח טרף ביתך, אל תחוש תאכל מתחת החצונים ותפרוש הקדושה ממך או שטומאה תדבק בך, כי הנה כאשר ברוך אתה בבואך לארץ כי אתה בא אל הקדושה, כן ברוך אתה בצאתך שלא תוסר קדושה ממך כי גם שם ברוך תהיה, ובמה תדע כי כן, הנה אם יקומו אויביך עליך בצאתך יתנם ה' נגפים לפניך וכו' כבקודם, ואין זה רק הוראה כי מלאכיו יצוה לך לשמרך ולהפיל את אויביך:

ועם כל זה, זאת עצתי, שלא תצא חוץ לארץ לבקש מזונך, כי אם שכונ בארץ הקדושה ובטח בה' ועשה טוב, כי לא יגעל בך ה' מלהטיב לך שם. וזהו יצו ה' אתך כו' בארץ אשר ה' אלהיך נותן לך, והסר מלבך דבר שקר לומר כי יותר יבורך גבר בחוץ לארץ, כי הלא שא נא קל וחומר ואמור, ומה אם בחוץ לארץ שיהודי הדר בה דומה כמי שאין לו אלוה מתפרנס איש ישראל, מה גם עתה בארצו יתברך אשר בה ה' אלהיו עמו שיפרנסהו בה אם יבטח בו. וזהו אומרו יצו ה' אתך את הברכה, לומר הלא ודאי הוא כי יצו ה' אתך כלומר בהיותו אתך את הברכה וכו', והיכן הוא אתך הלא הוא בארץ אשר ה' אלהיך נותן לך, ואמר באסמיך לומר אל תעש לך חשבונות לומר איזה הדרך

בולעטין # 1 - תשרי תשכ"ג לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מקל שבטיכם לשים את שמו שם לשכנו תדרשו וקאת שמה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל

מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' -

התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.

באר שבע, ארץ ישראל

הקדמה

בו יבואר גודל מעלת קדושת ארץ ישראל וגודל עון המרגלים שדברו סרה על ארץ ישראל, ויבואר כל הפסוקים והמפרשים המובאים בתורתנו הקדושה בענין המרגלים מה שגרמו עם לשון הרע שדברו על ארץ ישראל, ונבאר מה שכתוב בתורה "מרגלים אתם" שזה סובב על כל אחד מישראל עד ביאת הגואל, שכל אחד אשר הוא נגד ארצינו הקדושה ואינו חושב מחשבות טהורות לבוא לארץ ישראל, התורה הקדושה צווחת ואומרת (בראשית פרק מב, ט') מְרַגְלִים אַתֶּם לְרְאוֹת אֶת עֲרֹת הָאָרֶץ בְּאַתֶּם, והם גלגולים מהמרגלים וכל אלו שדברו סרה נגד הקדוש ברוך^א הוא וארץ ישראל.

(א) לאחרונה יצאו אנשים בני בליעל שלוחי המרגלים ואומרים שהיום נסתלקה שכנה מארץ ישראל כל עיקר ושכל העולם כולו שוה לארץ ישראל, תדעו נאמנה שהם אפיקורסים גמורים ואינם מודים בדברי חז"ל כמבואר לקמן בפרק א' עיין שם.

גליון # 84 - חודש אלול תשנ"ד לפ"ק וועד העולמי למען מצוות ישוב ארץ ישראל

ארגון עולמי מוקדש לעורר שכל היהודים יעלו ויבואו לגור בארצינו
הקדושה, ועל ידי זה נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א

**אדם כשהוא גולה מיהודה לגליל או מגליל
ליהודה, אין זה קרוי גולה, בשעה שהוא
גולה מארץ ישראל לחוצה לארץ קרוי גולה
- בשעה שישראל שרויים על אדמתם,
הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם
ושומע קולם**

קודשא בריך הוא
משתעשע בגנתיה,
וקריב לגבייהו דישראל,
ושמע קליהון ואשתבח
בהו. [תרגום הזוהר:
**בשעה שישראל
שרויים על אדמתם,
הקדוש ברוך הוא
קרוב אליהם ושומע
קולם**]. (זוהר חלק ג'
דף רס"ז עמוד א').

1 תני רבי שמעון בר
יוחאי: אדם כשהוא
גולה מיהודה לגליל או
מגליל ליהודה, אין זה
קרוי גולה, בשעה
שהוא גולה מארץ
ישראל לחוצה לארץ
קרוי גולה (מדרש
שמואל פרק ח).

2 תפלה. בשעתא
דישראל שראן בארעהון

וועד העולמי למען מצוות ישוב ארץ ישראל

בולעטין # 365 - שבט תשנ"ג לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מפל שפטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו וקאת שמה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

**יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל
מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים**

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.

באר שבט, ארץ ישראל

ליקוט שמעוני איוב - פרק א - רמז תתצא

איש היה בארץ עוץ. אמר רבי כל מי שנאמר בו היה ראה עולם חדש (כתוב במגלת אסתר בפ' איש יהודי). בו ביום דרש רבי יהושע בן הורקנוס לא עבד איוב את המקום אלא מאהבה שנאמר הן יקטלני לא איחל, ועדיין הדבר שקול אם אני מצפה לו או איני מצפה לו, ת"ל עד אגוע לא אסיר תומתי ממני ללמד שמאהבה עשה. אמר ריב"ל מי יגלה עפר מעיניך רבי יוחנן בן זכאי שהיית אומר כל ימיך לא עבד איוב אלא מיראה שנאמר וירא אלהים וסר מרע והרי יהושע תלמיד תלמידך לימד שמאהבה עשה. וליחזי להאי קרא אי בלמ"ד אל"ף אי בלמ"ד וא"ו כתיב, וכל היכא דכתיב בלמ"ד אל"ף לא הוא אלא מעתה בכל צרתם לא צר הכי נמי דלא הוא והכתיב ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא גאלם אלא לאו משמע הכי ומשמע הכי. תניא רבי אומר נאמר ירא אלהים באברהם ונאמר ירא אלהים באיוב מה להלן מאהבה אף כאן מאהבה, והתם גופיה מנלן דכתיב זרע אברהם אוהבי, מאי איכא בין עושה מיראה לעושה מאהבה, איכא בינייהו הא דתני רבי שמעון בן אלעזר גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה שזה תלו לו לאלף דור וזה תלו לו לאלפים דור, כתיב הכא ועושה חסד לאלפים לאוהבי, וכתיב התם ולשומרי מצותיו לאלף דור האי לדסמין ליה והאי לדסמין ליה. משה כתב ספרו ופרשת בלעם ואיוב, מסייע לרבי לוי בר חמא דא"ר לוי בר חמא איוב בימי משה היה, כתיב הכא ועושה חסד לאלפים לאוהבי, וכתיב התם ולשומרי מצותיו לאלף דור האי לדסמין ליה והאי לדסמין ליה. משה כתב ספרו

BSD

**ERETZ ISRAEL
BULLETIN 365**

**WORLD ALLIANCE FOR THE CORRECTION
OF THE SIN OF THE SPIES**

**“LIVING IN ERETZ ISRAEL IS THE EQUIVALENT OF ALL THE
MITZVOT OF THE TORAH” (SIFRE, PARASHAT REE)**

**LEARN THE LESSON AND DO NOT FOLLOW ON THE FOOTSTEPS OF THE SPIES
FROM THE BOOK ZION TODAY**

In Em Habanim Smeicha the point is reiterated and emphasized: the initial awakening for the Redemption (geula) is destined to come from us, here on earth.

The Chafetz Chaim in 1890 observed signs of such an awakening in the purchase (by Jews expelled from Moscow) of large parcels of land in Eretz Yisroel, and their subsequent aliya. He urged his family, if at all possible, to buy land and move to Eretz Yisroel, because the times appear to be those preceding the advent of Mashiach. (Michtevai heChafetz Chaim, p. 44)

The Chazon Ish also perceived in the settling of the Land, a movement to expedite Redemption. (See Igros Chazon Ish, 10 Tammuz 5700)

...'She is Zion and no one asks for her' (Yirmiyahu 30). The implication is that Zion needs to be asked for." (Rosh Hashana 30)."Happy is he who waits to arrive and see the rise of your light, over him your dawns shall break" (from Rabbi Yehuda Halevi's "Zion Won't You Inquire", lamentations for Tisha B'Av).

..."Consider the bravery of the seven bnei yeshiva who founded Nachlat Shiva in the western part of Yerushalayim. They were surrounded by wild animals and thieves. What of Meah Shearim, in the city's north and Beis Yisroel, Mishkenos, Even Yisroel to the east? And the tremendous courage to found the first colony, Petach Tikva, out in the barren wilderness, until then home only to wild beasts and bandits.

PLEASE HASHEM SAVE US FROM THE SIN OF THE SPIES WHO SPOKE LASHON HARA AGAINST ERETZ ISRAEL. LET US CORRECT THE SIN OF “THEY DESPISED THE DESIRABLE LAND” (TEHILLIM 106) FOR IN THIS WAY WE BRING CLOSER THE COMPLETE GEULA WHEN YOUR NAME WILL BE SANCTIFIED IN THE WORLD AND YOUR NATION ISRAEL SHALL BE EXALTED AND YOUR BEIT HA MIKDASH REBUILT MAY THIS BE SOON IN OUR DAYS, AMEN YEHI RATZON

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים גליון #1

ארגון מוקדש לתיקון חטא המרגלים ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל). יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף ג"ר), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה

חודש תשרי תש"ס לפ"ק

היה ראוי להכניסן לארץ מיד לולא חטא המרגלים

ברמב"ן על דברים פרק ט פסוק כא כב -כד - ואמר ר"א כי טעם ובתבערה ובמסה בעבור כי בתבערה היו העם כמתאוננים מנסים השם בתאונות, הזכיר להם כי הייתם מקציפים את השם בניסיון אשר נסיתם בתבערה כאשר עשיתם כבר פעם אחרת במסה, ולא לקחתם מוסר ויפה פירש והנה החטא לנסות את השם הוא חטא גדול ואשמה רבה, כאשר הזהיר ממנו (לעיל ו טז) לא תנסו את ה' אלהיכם כאשר נסיתם במסה, **על כן החזיר אותם להם בכאן וכך הזכיר פעם אחרת חטא המרגלים בקצרה, בעבור העון הגדול, כי בו ישלים**

ממיתם הייתם עם ה' ואמר מיום דעתי אתכם, לרמוז על תלוזותיהם קודם מתן תורה

(ח) והבאתי אתכם אל הארץ - כשם שהיו כל השאר יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה תכופים בזמן קרוב, כן היה ראוי להכניסן לארץ מיד לולא חטא המרגלים, ומצינו דוגמתן ארבע לשונות של גאולה לעתיד לבא והוא שאמר הנביא (יחזקאל לד) והוצאתים מן העמים וקבצתים מן הארצות והביאותים אל אדמתם ורעיתים אל הרי ישראל, וכנגד ד' לשונות אלו תקנו לנו רז"ל ד' כוסות בפסח. וכן שכר הצדיקים נמשל לכוס הוא שנאמר (תהלים כג) כוסי רוויה וכתיב (שם טז) ה' מנת חלקי וכוסי וכתיב (שם קטז) כוס ישועות אשא, וכתיב (ישעיהו טו) למען תינקו ושבעתם משוד תנחומיה והכונה בו כוס של תנחומין, וכתיב (ירמיה טז) ולא ישקו אותם כוס תנחומים, ותקנו לנו רז"ל לגמור את ההלל בכוס רביעי ולהתחיל בו שפוך חמתך, והטעם בזה לפי שעתיד הקב"ה להשקות לרשעי העולם ארבע כוסות של פורענות הוא שכתוב (שם כה) קח את כוס היין החמה, וכתיב (שם נא) כוס זהב בבל ביד ה', וכתיב (תהלים יא) ורוח זלעפות מנת כוסם, וכתיב (תהלים עה) כי כוס ביד ה' ויין חמר מלא מסך:

אשר נשאתי את ידי - דברה תורה כלשון בני אדם ודרך משל הוא, כאדם הנשבע שנושא את ידיו אל השמים, וכן (דברים לב) כי אשא אל שמים ידי: וכתב הרמב"ן ז"ל על דרך האמת נשאתי את ידי שהרימותי זרוע עזי אלי שאתן להם הארץ, וכן כי אשא אל שמים ידי שאשא היד הגדולה אל שמים להיות בה לעולם החיים, ואין (דניאל יב) וירם ימינו ושמאלו אל השמים מן הענין הזה כי הוא נאמר במלאך לבוש הבדים שנשבע בחי העולם ע"כ:

מורשה ולא ירושה לרמוז שלא יהיו יורשים אותה לפי שעתידין היו יוצאי מצרים למות במדבר אבל יהיו מורשים אותה לבניהם ובניהם יכנסו לארץ ולא הם ולכך הזכיר לשון מורשה, וכן יש לפרש בפסוק (דברים לג) תורה צוה לנו משה מורשה ולא אמר ירושה כי היה במשמע שהתורה לא תהיה ירושה כי אם לאותו הדור שקבלוה בלבד ועל כן אמר מורשה שצריך להורישה לבניהם וכענין שכתוב (שם ו) ושנתם לבניך, כי גם הדורות העתידיים חייבים הם בקיום התורה כאותם שקבלוה, ועל דעת רז"ל שם היו וכענין שכתוב (שם כט) ואת אשר איננו פה עמנו היום. והנה הבטחה זו סיים בה אני ה' כי כן התחיל בלשון הזה ובא ולמד אני ה' המבטיח אני ה' המקיים:

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים גליון # 48

ארגון מוקדש לתיקון חטא המרגלים ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמו שאמרו חז"ל **מצות ישוב ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה** וכמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), **יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ**. ובספר חרדים (דף נ"ז), **מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה.**
חודש אלול תשס"ג לפ"ק

וחטא מרגלים שהי' מרידה בארץ ישראל ושני החטאים נוקבין והולכין על כל ימי שפלותינו בגלות וביום הכפורים נמחל עיקר חטא העגל

שפת אמת ליקוטים - לט"ו באב

ב"ה לט"ו באב.

בגמ' סוף תענית לא היו ימים טובים כו' כט"ו באב מאי טעמא יום שהותרו השבטים לבא זה בזה, וקשה כיון דאמרינן מאי דרש שלא ינהג הדבר רק באותו הדור אם כן מעולם לא נאסרו השבטים רק אותו הדור ומה שמחה ביום הזה, ודוחק לפרש דבט"ו באב נתחדש הדור, ובאמת מצאתי כן בפירוש רשב"ם במס' בבא בתרא עיין שם אבל דוחק הוא דמה שמחה שייר בהסתלקות דור הראשון, אבל נראה דבאמת חכמי הדור התירו כמו שחדשו האיסור על ידי נשיאי ישראל שהסכים הקב"ה עמהם כן בני יוסף דוברים, כמו כן כוונת דור השני לדרוש להתיר מכאן ולהבא והסכימו עמהם מן השמים ולזה קבעוהו יו"ט, וכן יתכן לומר בכוונת רש"י שם בתענית כנ"ל.

ומה שהי' יו"ט בט"ו באב כמו ביום הכפורים נראה דב' אלו היו עוונות הגדולים שבישראל חטא העגל שהי' מרידה בלוחות והתורה, וחטא מרגלים שהי' מרידה בארץ ישראל ושני החטאים נוקבין והולכין על כל ימי שפלותינו בגלות וביום הכפורים נמחל עיקר חטא העגל, ובט"ו באב נמחל חטא המרגלים שכלו מתי מדבר, ולכן שמחת יום הכפורים נשאר גם עתה שאין לנו שיוור רק התורה הזאת, ושמחת ט"ו באב הי' רק בזמן המקדש ועתה שמחת המקדש נהפך לאבל, ויתכן גם כן שלכן הנשים יוצאות במחולות שאחר שבב' אלו החטאים נשתנו הנשים למעליותא כדאיתא שלא רצו ליתן נזמיהם, ובארץ ישראל איתא גם כן שהנשים חבבו את הארץ עיין שם גבי בנות צלפחד לכן מתפארים בזה בחור שא עיניך שתעטרנו בזהובים רמז כמו ודי זהב שהם לא קלקלו בהזהב שהי' להם. ואפשר שתעטרנו כמו שאמרו במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד, אם כן כשהאנשים מתכשרין במה שכבר נכשלו הזכות גדול יותר וזהו שתעטרנו.

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים

בעזרת השם יתברך

גליון # 1 - בראשית יום א'

וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה, ולהצלת ישראל מעצת מרגלים

מבשרת ציון**דף היומי על ארץ ישראל**

הגליונות האלו מיוסדים איך לקרב הגאולה שלימה ולזכות לבנין בית המקדש השלישי, ונחמת ציון, וקדושת ארצינו הקדושה סידרנו לכל יום ויום מהשבוע, ללמוד וללמד עיני ארץ ישראל היומי דבר יום ביומו

מלוקט מדברי חז"ל בש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, זוהר הקדוש תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר וספרי ח"ן מגדולי האחרונים וספרי תלמידי הבעל שם טוב זצלה"ה

ארגון מוקדש לעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות שהשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, ושמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה ועל ידי זה נזכה בקרוב ממש לביאת המשיח בב"א עיר הקודש טבר'י, ארץ ישראל

חביבה עלי ארץ ישראל

אמר הקדוש ברוך הוא: חביבה עלי ארץ ישראל יותר מן הכל, למה? שאני הוא שהתרתי אותה (תנחומא מסעי').

אמר הקדוש ברוך הוא למשה: הארץ חביבה עלי, וישראל חביבים עלי, אכניס את ישראל שהם חביבים עלי, לארץ שחביבה עלי (במדבר רבה כג).

בית המקדש

ויצא יעקב, מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא ליעקב בית המקדש בנוי וחרב ובנוי. ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה, זה בנוי. אין זה כי אם בית אלקים, הרי זה חרב. וזה שער השמים, בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא: (פסיקתא ויצא)

גליון #1 - חודש תשרי תשמ"ח לפ"ק

וועד העולמי למען מצוות

ישוב ארץ ישראל

ארגון עולמי מוקדש לעורר שכל היהודים יעלו ויבואו לגור בארצנו הקדושה, ועל ידי זה נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א

הארץ חביבה עלי

1 אמר הקדוש ברוך הוא: חביבה עלי ארץ ישראל יותר מן הכל, למה? שאני הוא שהתרתי אותה (תנחומא מסעי).

2 אמר הקדוש ברוך הוא למשה: הארץ חביבה עלי, וישראל חביבים עלי, אכניס את ישראל שהם חביבים עלי, לארץ שחביבה עלי (במדבר רבה כג).

וועד העולמי למען מצוות ישוב ארץ ישראל

בעזרת השם יתברך

גליון # 5 - בראשית יום ה'

וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה, ולהצלת ישראל מעצת מרגלים

מבשרת ציון

דף היומי על ארץ ישראל

הגליונות האלו מיוסדים איך לקרב הגאולה שלימה ולזכות לבנין בית המקדש השלישי, ונחמת ציון, וקדושת ארצינו הקדושה סידרנו לכל יום ויום מהשבוע, ללמוד וללמד עניני ארץ ישראל היומי דבר יום ביומו

מלוקט מדברי חז"ל בש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, זוהר הקדוש תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר וספרי ח"ן מגדולי האחרונים וספרי תלמידי הבעל שם טוב זצלה"ה

ארגון מוקדש לעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות שהשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, ושמוזה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה ועל ידי זה נזכה בקרוב ממש לביאת המשיח בב"א עיר הקודש טברי', ארץ ישראל

ישעיה הנביא מנחם אבלי ציון

ספר ישעיה פרק א' פסוק כו: וְאֲשִׁיבָה שׁוֹפְטִיךָ כְּבָרְאֵשׁ נֶהְיֶה נִי עֲצִיךָ כְּבַתְּחִלָּה אֲחֵרִי כִּי יִקְרָא לְךָ עִיר הַצְּדָקָה קְרִיָה נְאֻמְנָה:

מי מעכב את הגאולה שלימה, שעדיין משיח לא בא?

ספר מנורת המאור - אות [רכד]

פרק שלישי [רכד]:

כמה הוא חביב לפני הקדוש ברוך הוא דבר המשפט, על כן קרא שם כסאו 'משפט', שנאמר: 'צדק ומשפט מכון כסאך' (תהלים פט, טו). רבי יעקב אומר: בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהקדוש ברוך הוא מזהיר על המשפט וסמך לו את החסד מכאן ואת הצדקה מכאן. בתורה מנין? דכתיב: 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו וגו' לעשות צדקה' וגו' (בראשית יח, יט); ומה דבר עליו? את החסד, שנאמר: 'תתן אמת ליעקב' וגו' (מיכה ז, כ). ובנביאים מנין? דכתיב: 'כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ' (ירמיה ט, כג). בכתובים מנין? דכתיב: 'צדק ומשפט מכון כסאך': גדול הוא המשפט, שהוא אחד משלשה דברים הנקראים 'עז'. ואלו הן: התורה והמשפט והמלך המשיח. תורה מנין? דכתיב: 'ה' עז לעמו יתן' וגו' (תהלים כט, יא) ואומר: 'גבר חכם בעוז' (משלי כד, ה). המשפט מנין? דכתיב: 'ועז מלך משפט אהב' (תהלים צט, ד) ואומר: 'עוזה אלהים זו פעלת לנו' (שם סח, כט). מלך המשיח מנין? דכתיב: 'ועמד ורעה בעז ה'' (מיכה ה, ג) וכתב: 'ה' בעזך ישמח מלך' (תהלים כא, ב): וגרסינן באלה שמות רבה, פרשת ואלה המשפטים: הדא הוא דכתיב: 'ועז מלך משפט אהב', אמר משה לישראל: הרי נתן לכם הקדוש ברוך הוא את תורתו, אם אין אתם עושים

ב"ה, - שער ארץ ישראל

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן קנה

צריך כל אדם לבקש מהשם יתברך שיהיה לו כסופין ונגעויעים לארץ - ישראל, וגם שיהיה נגעויעים לכל הצדיקים לארץ - ישראל. - והוא יוליכנו קוממיות לארצנו, הינו שאנו מבקשים ומתגעגעים לארץ - ישראל

להפילו בעצבות ועצלות חס ושלום, ולמנועו על - ידי - זה, חס ושלום, רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה, ולא יסתכל על כל הבלבולים כלל, שכל זה הוא בחינת ארץ אפים, בחינת אמונה, בחינת כח הגודל וכח הצומח כנ"ל.

ודע, שארץ אפים תלוי בארץ - ישראל, כי שם זוכים לבחינת ארץ אפים. כי ארץ - ישראל הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים ל"ז). "שכן ארץ ורעה אמונה", וכמו שאמרנו חז"ל (פתבות קי"א). "כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוסקא, נמצא ארץ - ישראל הוא בחינת אמונה, ועל - ידי אמונה זוכין לבחינת אריכת אפים כנ"ל, דהינו שלא יוכל לבלבלו שום מונע ובלבול מעבודתו כנ"ל. נמצא שעקר עבודת איש הישראלי, זוכין על - ידי ארץ - ישראל, שהוא בחינת אמונה, בחינת אריכת אפים, בחינת כח הגודל וכח הצומח, שעל - ידי - זה זוכין להתחזק בעבודתו, ולבלי להסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל, שאי אפשר לזכות לעבודת השם באמת כי - אם על - ידי - זה כנ"ל.

ועקר ג'ל ההשתוקקות וההתלהבות של משה רבנו, עליו השלום, שהיה מתלהב לארץ - ישראל כל - כך, היה רק בשביל מדה זאת של אריכת אפים, מחמת שראה ששם בארץ - ישראל זוכין לבחינת ארץ אפים כנ"ל. וזה שאמרנו רבותינו, זכרונם לברכה (סנהדרין קי"א). "ונומרה משה ויקד ארצה וישתחו", ימה ראה ארץ אפים ראה. הינו כנ"ל, כי מחמת שראה בחינת ארץ אפים שהוא תלוי בארץ ישראל כנ"ל, על - כך "ויקד ארצה", שהיה לבו בוער לארץ ישראל, כדי לזכות לארץ אפים כנ"ל. וזה שאמרנו שם.

יחד אמר אמת ראה מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, כי ארץ - ישראל הוא בחינת אמת כמבאר במקום אחר (א). ומסיק שם בגמרא שמע מנה ארץ אפים ראה, כי עקר הוא בחינת אריכת אפים כנ"ל.

וצריך כל אדם לבקש מהשם יתברך שיהיה לו כסופין ונגעויעים לארץ - ישראל, וגם שיהיה נגעויעים לכל הצדיקים לארץ - ישראל. והוא סגלה להכעס ולעצבות, כי 'כל הכועס כאלו עובד עכו"ם' (שבת ק"ח). אבל ארץ - ישראל הוא בחינת אמונה, בחינת ארץ - אפים, הפך הפעם. וזה שקדם קריאת - שמע, שהוא אמונת היחוד, אנו מבקשים. והוא יוליכנו קוממיות לארצנו, הינו שאנו מבקשים ומתגעגעים לארץ - ישראל, ועל - ידי - זה זוכים לאמונה, הינו קריאת - שמע, שהוא אמונה.

עצבות הוא מדה רעה מאד. ומה שהאדם אינו נוסע להצדיק, הוא מחמת עצבות וכבדות. וכן מה שאינו מתפלל כראוי, הוא מחמת עצבות ועצלות. הינו מחמת חסרון אמונה, כי בנדאי אם היה לו אמונה שלמה, והיה מאמין שהשם יתברך עומד עליו, ושומע כל דבור ודבור שיוצא מפיו, ומאזין לקול תפלתו, ובנדאי לא היה לו שום עצבות ועצלות וכבדות בתפלתו, ובנדאי היה מתפלל כראוי. אך עקר בלבול התפלה, הוא בא מחמת חסרון אמונה. ועל - כן נופל עליו עצלות ועצבות, ומבלבל את תפלתו.

כי עקר העצבות והעצלות, הוא מחמת חסרון אמונה. כמו למשל, כשמיניחין חטה בארץ טובה, אזי הוא גדל וצומח נפה, ואינו מזיק לו שום רוח ולא זיקים ורעמים, וזה מחמת שיש כח הצומח וכח הגודל, על כן אינו מזיק לו שום דבר. אבל כשנותנין החטה בארץ שאינה טובה לריעה, אזי הוא נרקב בארץ, מחמת שאין לו כח הצומח וכח הגודל. ואמונה היא בחינת כח הגודל וכח הצומח, כמו שכתוב (אסתר ב).

"יהי אומן את תדסה", לשון גדול, וכמו שאמרנו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת ל"א). 'אמונה זה סדר זרעים'. ועל כן כשיש לו אמונה, שהיא בחינת כח הגודל וכח הצומח, אזי אין מזיק לו שום דבר, ואינו נרא משום אדם ושום דבר, ומתפלל בחיות כראוי, ונוסע להצדיק, כי אינו מתירא ומתפחד משום ענין שבעולם. אבל כשיש חסרון באמונה, אזי אין לו כח הגודל וכח הצומח, ואזי הוא נרקב ממש, כמו החטה הנ"ל, ועל - כן יש לו עצבות ועצלות וכבדות, והוא נרקב ממש.

וזה בחינת ארץ אפים, הינו מה שאינו נרא משום דבר, ואינו משיג על שום בטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו, זה בחינת ארץ אפים. שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא אכפת לה שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את השם יתברך.

כי ארץ אפים הוא תלוי בבחינת אמונה, כי 'כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם' (ספרי פרשת ראה), אבל על - ידי אמונה שהוא הפך עבודה זרה, נתבטל חרון אף, וזוכין לאריכת אפים, שהוא הפך חרון אף, הינו שזוכה על - ידי אמונה לאריכת אפים, שאיך אפו על כל דבר בלבול ומניעה שעובר עליו בתפלתו ועבודתו, שיקבל הכל, ולא יתעצב ולא יתעצל על - ידי - זה כלל, רק יעצר רוחו ולא יקפת לה כלל, ויעשה את שלו בעבודתו, ויעבר על הכל, ולא יחוש על כל הבלבולים והמניעות כלל. שכל זה הוא בחינת ארץ אפים, שזוכין על - ידי אמונה, שהוא בחינת כח הגודל וכח הצומח. כי על - ידי - זה הוא גדל וצומח ומצליח בעבודתו, כי לא יוכל לבלבלו שום מונע

BS`D
ERETZ ISRAEL
BULLETIN 1

*"DWELLING IN ERETZ ISRAEL IS EQUIVALENT TO
ALL THE MITZVOT OF THE TORAH" (SIFREI, PARASHAT REE)*

**HASHEM LOVES MORE THAN ANYTHING
THE JEWS OF ERETZ ISRAEL**

Said the Holy One Blessed be He: A small group in the Land of Israel is dearer to Me than a full Sanhedrin outside the Land. (Yerushalmi, Sanhedrin 86)

One should always live in the Land of Israel, even in a city where the majority are idol worshippers, and not in chutz laAretz, even in a city where the majority are Jews. (Kesubos 110); also included in the Rambam (Hilchos Melachim Chapter 5)

Rav Zera said: "Even the conversation of the sons of Eretz Israel is Torah" (Vayikra Rabba 34)

All who live in Eretz Israel reside without sin (Ketuvot 101)

"It is preferable to dwell in the deserts of Eretz Israel than the palaces of Chutz La Aretz" (Bereshit Rabba 39:8).

"If you desire to see the Presence of the Shechina in this world, study Torah in Eretz Israel." (Midrash Tehillim 105)

There's no happiness except in dwelling in Eretz Israel (Ohr ha Chayyim ha Kaddosh Devarim 26:1)

Please Hashem, Be good to Me according to Your will, and grant me with compassion and kindness and as a free gift, that I will soon merit to come to Eretz Israel, to the Eretz ha Keddosha, the Land our forefathers inherited, the Land which all the authentic Tzaddikim, wished with all their soul and desired to be there, and most of them came there... (Tefillah of Rebbe Nachman of Bresslov)

בולעטין # 26

וועד למען קדושת ארץ ישראל

ארגון מוקדש לעורר על מצות ישוב ארץ ישראל, שעל ידי זה נזכה בקרוב לביאת המשיח בב"א
חודש כסלו תש"נ

ענף - כל הדר בארץ ישראל (13)

(11) ספר בינה לעיתים - חלק א - דרוש

ג לשבת תשובה

דרוש ג' לשבת תשובה אשר אז נתקבצו בעירנו בעונותינו מלחמה ורעב וחלאים רעים. ה' אלהיך ההולך לפניך הוא יהיה עמך. נדרים פרק ואלו מותרים (כ א). תניא ובעבור תהיה יראתו על פניכם (שמות כ יז), זו בושה. לבלתי תחטאו (שם), מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא, מכאן אמרו סימן יפה לאדם שהוא ביישן. אחרים אומרים כל המתבייש לא במהרה הוא חוטא וכל שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני:

מעיקר פרטי החיוב אצל הרופא המבקר את החולה הוא להתווכח ולגלות דעתו על אותו החולי בד' דברים - הא' בהכרת מהות החולי ולקרא לו שם בגדרו האמתי, אם יש שם קדחת יומית או שלישית או רביעית או תמידיית או דקה וכיוצא:

הב' לחקור על סבת החולי לידע מאיזו ליחה גוברת נתהוה, אם מהלבנה או האדומה או השחורה וכיוצא:

הג' להגיד וליעד מה שנראה לו יהיה מהחולי ההוא, אם יתרפא בנקל או יתארך, או אם הוא חולי ממית בלי תרופה. הד' לסדר התרופות הצריכות ולתת הנהגה נכונה להבריא את החולה:

ומצאתי את הנביא ירמיהו ע"ה רומז לזה באמרו - כי כה אמר ה' אנוש לשברך נחלה מכתך אין דן דינך למזור רפאות תעלה אין לך (ירמיה ל יב ג). המשיל צרות ישראל לחולי כבד, אשר הוא רע ומר בכל הד' צדדין שאמרנו. כי לענין שם החולי וגדרו, זה שמו אשר קרא לו השי"ת, אנוש, שהוא כאב חזק ועצום. ואם לענין הסבה, נחלה מכתך, המכה שלך באה מסבה קשה וכבדה והיא היותה דרך נחלה וירושה מקדמוניך, שהחולי הבא בירושה הוא קשה כנודע. ואם לענין היעוד והשפיטה אם תתרפא או לא, הנה אין דן דינך למזור, אין מי

בנין אריאל

דאס צווייטע טהייל ווערט געשריבען דאס בית הסקל'ש וואס שלמה המלך עליו השלום האט געבויט און וואס איז ענגלישערט געווארען דורך הרדום האשקלונזי סוף ישראל, די הויכע מויערען, די מויערן, די צימערען מיט אלע פלי שבת אזוי ווי עס געפינט זיך אין ש"ס ופסקים ראשונים ואתריזים, הויפטגעבליך פון סאנוקארקסטין פון דעם וואשינגטאן אין רוים, אייגענהאנדריג אונטערשריבען פון יוסף בן גוריון הכהן, און די געזאגטע פון צענטערען און טיטוס בייזער פון רוים, און פון 4 טאהל דארט געזען און האב דאס ארויס געשריבען פון דארט.

צווייטע טהייל

הוצאת "אמונה פאבלישינג"
142 RODNEY STREET
BROOKLYN, N. Y. 11211

דאס בית הסקל'ש

מצב ירושלים

אין די צוויי ספרים ווערט געשריבען און ערקלערט אויף ריכטיג די הייליגע שטאדט ירושלים, און אלע הייליגע געשעדין פון אזויער פאטער לאנד, אויך אלע פליס פון בית הסקל'ש די געוויכט פון גאלד אונד זילבער אונד אבנים טובות אונד די קיצטשטיקען וואס איז געוועזען אין יעדער פלי אויס געארבייט, אונד די געהיימע מויערען, ועלכע ירושלים האט געהאט אונטער די ערד.

ערשטער טהייל

הוצאת "אמונה פאבלישינג"
142 RODNEY STREET
BROOKLYN, N. Y. 11211

ספר

גחלת יעקב

אין דעם ספר ווערט געשריבען פון הייליג ספרים זייער וואונדערליכע זאכן וואס וועט זיין געזען מיט וועט קומען אין וויא גוט עס וועט דאמאלט זיין פאר יודעשי קינדער אויך שטייט אין דעם ספר וויא גרויס דער כוח אין שבר אין פון אמונה אין בטחון דם דורך דעם בטחון קאן אטענש זוכה זיין צו דער גאולה שלימה בהנהגה ה'מיני אמן.

הוצאת "אמונה פאבלישינג"
142 RODNEY STREET
BROOKLYN, N. Y. 11211

קונטרס

בעבודתו ינחלוה

ליקוט מדברי הרמב"ן
ומאמרים כביאור דבריו
בענין ארץ ישראל

ירושלים תובכ"א

ה'תשס"א שנת השמיטה

אגדות הארץ

אוצר אגדות ושמעות מארץ-ישראל

ערוך בידי

אשר בן-ישראל

כרך שני

הוצאת 'דביר' תל-אביב

תש"ז

אגדות הארץ

אוצר אגדות ושמעות מארץ ישראל

ערוך בידי

אשר בן-ישראל אבי-עודד

כרך ראשון

מהדורה שניה

במיקונים ותוספות

הוצאת דביר תל-אביב תשי"ג

ספר

אַרְץ הַקֹּדֶשׁ

בו ידבר נקבדות משכחי דארעא קרישא, אוצר סגולות חמודות, עצות נפלאות ונגזרות, ותפלות יקרות ונוקראות, במעלת וקדושת ארץ ישראל

ארץ חמדה טובה ורחבה מקור וכלליית הקדשה ארץ אשר ה' אלקיך דרש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה וכרצונו נתנה לעם סגולתו לאכול מפריה ולשבע מטובה וליאור באור החיים בארץ החיים עד עולם.

*

מסרים על ארצי פו המאמרים הקדושים הטובעים ויוצאים מבית ה' תורתו של רבינו הקדוש אור האורות הנהל נזכע מקור חכמה אדמיר הקדוש מוהר"ן מברסקלב וכוותו יגן עלינו אמן.

על פי ספרו הקדוש 'לקוטי מוהר"ן' וספרי 'לקוטי הלכות' שחבר תלמידו הקדוש גאון עזנו מוהר"ת מברסקלב וכוותו יגן עלינו.

והם תמצית מנפת צוף אמרוותיהם הפהורות בקצור רב אשר הבין ופעל בקורני חכמתו תלמידם הקדוש שר התורה והחסידות הרב הקדוש מוהר"ן מפשעוהרין זכר צדיק וקדוש לברכה בספרו הנפלא 'אוצר התראה' ד' חלקים.

אם הבנים שמחה

מאת
הרב ישכר שלמה טייכטל זצ"ל הי"ד
רב, אב"ד וראש הישיבה בפישיטיאן

מהדורה חדשה מתוקנת

ירושלים תשל"ח

ספר

חכמת אדם

„שערי צדק“

כולל כל הדינים וההלכות התלויים בארץ, ונוהגים בזמנינו, והן, התרומות המעשרות, חלה שביעית, לקט, שכחה, פאה, וכו'.

וצמוד לו בתחיתו
ספר
בינת אדם

חברם הרה"ג מוה"ר אברהם דאנציג ז"ל מויצ דווילנא בהמנוח מוהר"ר יחיאל מיכל, בעהמ"ח ספר חיי אדם ונשמת אדם.

בניברק - תשל"ב
כל הזכויות שמורות

זה השנה לה צדיקים יבאו בו

ספר

זמרת הארץ

בו מבואר עניינים נפלאים הרבה מקדושת א"י בפרט מקדושת ציון וירושלים, גם מבואר בו פסוקים רבים מתנ"ך ומאמרים הרבה מדברי רז"ל, מלוקט ומיוסד על יסוד ספרים קדושים הרבה מהקדמונים והאחרונים ז"ל בפרט על יסוד ספרי ליקוטי מוהר"ן וכמבואר בהקדמה.

חברו הרב הגאון המהויג טני ועוקר הרים וכו' מוה"ר נחמן זצ"ל אב"ד דק"ק טשערין

בעמ"ח ס' לשון חסידים ודרך חסידים וליקוטי עצות החדש ארבעה חלקים וליקוטי עצות מהד"ב, ונתת השלח, ויקרא דשבתא, ושאר ספרים שעדיין הם בחיובים.

דפוס אוספס, מוה"ח
תש"ט, ברקלין, ניו יורק

ספר

עיר הקדש והמקדש

מאת

הנאון הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זללה"ה

נערך מכת"י לדפוס בעז"ה עם הוספת תקונים והערות

ע"י בנו

ניסן אהרן טוקצינסקי

התקופה הגדולה

הרב מנחם מ. כשר

כרך א: פרקים א-יז

כרך ב: פרקים יח-כ

קול התור

ארבעת הרועים

ירושלים, תשס"א

ירושלים ת"ז • תש"ל

בעז"ה

ספר

עיר הקדש והמקדש

חלק רביעי

בית הבחירה / הר הבית והמקדש

מאת הנאון

הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זללה"ה

נערך מכת"י לדפוס בעז"ה עם הוספת תקונים והערות

ע"י בנו

ניסן אהרן טוקצינסקי

שנת תש"ל

פע"ח ירושלים תוכבי"א

ספר

מדרש תלפיות

מנקד

כרך א'

מאת הרב המקובל האלקי גולת הכותרת נזר ישראל וקדושו

המופלג בחסידות כמוהר"ר אליהו הכהן זצ"ל

בעמ"ח ספר שבט מוסר ומעיל צדקה ועוד ספרים

בו נאספו מדרשים ואגדות אשר בתלמוד בבלי וירושלמי זוהר

ושאר ספרי הקבלה והליקוטאים.

מסודרים על פי סדר הא' ב' (עד אות כ')

(אחר אות כ"ף אינו בנמצא)

בהוצאת

יריד הספרים

ירושלים התשנ"ז

בעז"ה

ס פ ר

עיר הקדש והמקדש

חלק שלישי

כל הדברים והדינים הנאמרים והקשורים לירושלם

וגם הנוגעים לזמן הזה

מאת הגאון

הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זלה"ה

נערך מכת"י לדפוס בעז"ה עם הוספות תקונים והערות

ע"י בנו

ניסן אהרן טוקצינסקי

שנת תשכ"ט

פע"ק ירושלם תובב"א

כ"ה

תולדות עם ישראל

בשלושה ספרים

מתקופת חרבן בית ראשון עד ימינו

(היסטוריה ישראלית לבתי ספר)

מאת

הרב ד"ר משה אויערבך

ספר שלישי

חלק ראשון

מגרוש ספרד

עד התפתחות החסידות

ס פ ר

תגל ערבה

על שם הכחוב בישיעה (פלי"ה א'): "יששום מדבר וציה וחגל ערבה ונו"

בענין נבול הרום של ארץ ישראל ושאלת הערבה

ובו יבואר בס"ד שהרוב המוחלט של שטח הערבה וישוביה

הוא בכלל ספק ארץ ישראל

עד שיבא החשבי ויפשוט קושיות ואבעיות

חובר בסע"ת דשמיא על ידי

ישעיהו נתן בהנ"ר שמריהו שלי"ס א מלצר

מוצאי שנת השמיטה תשנ"ה לפ"ק

סדור היעב"ץ

עמודי שמים

בית יעקב

נוסח אשכנז

חלק ראשון

שחיבר הרב הגאון החסיד המקובל בוצינא קדישא מוה"ר

יעקב מעמדין

בן לאותו צדיק הגדול מופת הדור רבן של כל בני הגולה נור החכמים

החכם צבי זלה"ה

כדרך הגולה והסוד כוננות והנגות האר"י ז"ל. עם הדינים השייכים לתפלה והעמיד בית אל על עמודי. סדור שמים. סדור נאה. עם הנגות ישרות והצרכות דבר יום ביומו. ובירך לנו סדר עבודת המקדש מתורות כשלמה חרשה. על פי דרך הדקדוק. קולע אל השערה בעין גמורה. כבודה ושמונה:

מהדורה חדשה ושלמה עם עשר הוספות

(א) שבה יבחנו מה הם דברי היעב"ץ ז"ל באותיות נכרות כאלו. ומה הם הוספות שנפסו במהדורות "בית יעקב" באותיות נכרות כאלו. (ב) הוספות רבות וחיקונים מכתב יד המחבר זצ"ל שכוללים ספר שלם שערך רבנו המחבר בעצמו. היצאים לאור במהדורה זו לראשונה ומשובצים כל הוספה במקומה באותיות נכרות כאלו. (ג) בתוספת מראי מקומות לאלפים. (ד) הגהה מדפוס ראשון. (ה) מערכת מפתחות המסבירות את צורת מכתב הסדר. (ו) מערכת מפתחות לכל שמות חלקי הסדר בסדר אלפא ביתא. (ז) מפתח לשמות הקודש וגימטרייתיהם. (ח) רשימת ספרי המחבר וחלקיהם. (ט) הלכות ברית מילה ופירוש הבן. ועוד. מחלק השלישי של הסדר "מגדל ציון". (י) עם פסקי משנה ברורה. בעריכה חדשה מוגהת מדפוס ראשון עם דיבורי המתחיל באותיות מאירות.

הוא עור ביאת"ר דב"י בסוף חלק שני

ערכתי וסדרתי בעזרת השם יתברך

יוסף שלום הלוי ונפלד

שנת תשנ"ד לפ"ק

הוצאת ספרים אשכול ירושלם עיר הקדש תובב"א

ספר

**פלא
יועץ**

חלק א'

חברו הגאון הקדוש
איש האלהים רבנו אליעזר פאפו זצ"ל
סודר ונערך מחדש, בהנהגה מחוקקת בתוספת
מקורות למאמרי חז"ל.

נדפס פעיה"ק ירושלים תובב"א

המכון לאיסוף סיפורי ארץ ישראל ואגדותיה

סדרת ספרים:

- ירושלים העתיקה
- * ירושלים שמחוץ לחומה
- * חברון והסביבה
- * צפת וגלילותיה
- * עבריה וגלילותיה
- * מערות, חורבות וקברים
- * ימים, נהרות ומועינות

ספר

שפת אמת

מחבר הגאון הגדול המפורסם כ"ש
מהרר משה האגוז זצ"ל

נדפס ראשונה באמשטרדם
ועתה כי כבד ספו חמו ואין להשיג עוד נדפסו
כחדש עם לקטים יקרים

פה

ווילנא

בדפוס של ר' אברהם צבי נ"י נהרג
ר' נחום אליהו זצ"ל קאצניעלי נבוינען

שנה תרל"ו לפ"ק

נדפס מחדש
פעיה"ק ירושלים תובב"א
שנת תשכ"ח לפ"ק
הוצאת "ים-התלמוד"

ס פ ר
תבואות הארץ

(והוא חלק ב' מספר דברי יוסף)
נחלק לב' חלקים

חלק א' מהות איכות וכמות הארץ
«בכללו עד באור שטות דמיונית וסקוסות הרבה המסייבותך ובהחלף»
וכו' ו' פרקים : וכיארור תוצאות הארץ.

חלק ב' מעשה הארץ
והוא דברי הוימים למלכי וליושבי הארץ.
שחברתי אני הצעיר

יהוסף שווארץ

נדפס בראשונה פעיה"ק בשנת תר"ח וכשנה כלעמבערג (תרכ"ח).
ועתה יזיל בשלישית בתקוני כל המעיות וההוספות שתקן
והוסיף המחבר ביתר ספריו. ובלוית הערות והוספות רבות (עס'
התגליות היותר חדשות). מפתחות ספורוטים; תולדות המחבר
(עם תמונתו). תמונות מפקטיות הקדושים ובי לחות מפורלוגנים.
על ידי

אברהם משה לונץ

פעיה"ק ירושלים חובב"א
ת"ר

נדפס ברביעיית
ע"י הועדה להוצאת כתבי הר"י שווארץ

הוצאה חמישית עם תוספות
ע"י משפחת מ. שורץ

ספר זוהר ארץ ישראל

חלק ג'

ליקוט גדול מכל ספר הזוהר הקדוש ומאמרי חז"ל מש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, ועוד, על קדושת ארץ ישראל, ומצוות ישוב ארץ ישראל, שהיא מצות עשה מן התורה, ושקולה כנגד כל מצות התורה, ודבריהם הקדושים חוצבים מלהבות אש, מלהיבים נפש האדם לעבודת הבורא, דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ואפילו הלומדים והיראים מחמת חיסרון ידיעה. ועל ידי ספר זה יהיה יד הכל ממשמשיין בהם ויזכרו לשמור ולקיים. בו ימצאו רבנים, מגידי שיעור וראשי ישיבות, מלמדים ומחנכים "את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון".

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
 האדמו"ר מהאלמין
 חיבר למעלה מאלף ספרים
 על כל מקצועות התורה

מפעל
הזוהר
העולמי
 סניף בת ים
 רחוב בר יהודה 50
 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
 טל: 0527651911

מחפשים תורמים להדפיס מאות אלפים עד 15
 מיליון של תיקוני זוהר "תיקון מג"
 לחלקם ל-15 מיליון יהודים בחינם.
 התורמים משלמים ישר לדפוס!
 ובתוך כמה ימים מקבלים הסחורה בע"ה.

האם יש מחשב שיוכל
 לחשבן את הזכות
 הגדולה שיכולים לזכות
 בכסף קטן?

לפרטים: 052-7651911

זוהר ארץ ישראל חלק ב' סג

שאלה:

- ♦ אמור נא לי, למה חשוב כל כך לעלות לארץ ישראל?
- ♦ האם אני יכול לתקן נשמתי בחוץ לארץ כמו בארץ ישראל, הלא יש לנו ברוך השם כאן בחוץ לארץ רבנים, ספרים, בתי מדרשים וישיבות בחוץ לארץ גם כן, אז למה, למה אני צריך לנסוע לארץ?
- ♦ האם יש איזה מקור שבזמן הזה צריכים לדור בארץ?
- ♦ מה אני יכול לעשות ולתקן שם מה שאיני יכול לעשות ולתקן בחוץ לארץ?
- ♦ האם מי שיש לו עסק טוב בחוץ לארץ גם כן צריך לעלות ארצה?

תשובה:

אבניה ואת עפרה יחוננו וגו' אתה תקום תרחם ציון, ולפיכך היו האמוראים מנשקים עפרותה ואבניה בבואם אליה. ומה טוב ומה נעים לשיר שיר ידידות אשר יסד רבי יהודה הלוי עליה באהבה רבה, תחילת השירה ארץ הקדושה יקרה חמודה וכו', כן אנו משוררים על ציון ר' יהודה בר אלעי כל ערב ראש חודש בשמחה רבה ומתחננים לאל אל יגרשנו מעליה. גם הקרובים והרחוקים אשר חוצה לה ראוי להם שיהיו נכספים ותאבים אליה, כי כשם שבחר בהם כך בחר בארץ ישראל ויחד אותה להם, ואין נקראים גוי אחד אלא עמה, שכך פירוש רשב"י (זוהר ח"א קסד, א) על

צריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עונינו שקבע לנו בכיה לדורות יען מאסנו בה, שנאמר (תהלים קו, כד), וימאסו בארץ חמדה.

ספר השל"ה הקדוש שער האותיות, עמק ברכה (כב)

עוד כתב דף ס' וזה לשונו, וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עונינו שקבע לנו בכיה לדורות יען מאסנו בה, שנאמר (תהלים קו, כד), וימאסו בארץ חמדה, ובפדיון נפשנו מהרה יהיה, כתיב (תהלים קב, טו), כי רצו עבדיך את

תחילת השירה, ארץ הקדושה יקרה חמודה וכו', כן אנו משוררים על ציון רבי יהודה בר אלעאי כל ערב ראש חודש בשמחה רבה ומתחננים לאל שאל יגרשנו מעליה. גם הקרובים והרחוקים אשר חוצה לה ראוי להם שיהיו נכספים ותאבים אליה, כי כשם שבחר בהם כך בחר בארץ ישראל ויחד אותה להם ואין נקראין גוי אחד אלא עמה שכך פירש רשב"י על מקרא שכתוב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

ומצינו במדרש שהקדוש ברוך הוא אמר לאברהם אבינו פעם ראשונה שילך לארץ ישראל ויראנה ויחזור, ואחר שחזר לא נתן לו רשות לחזור ללכת לארץ ישראל עד חמש שנים ואותן חמש שנים היה משתוקק לחזור ללכת והוא אמר זה הפסוק (שם נה, ז) מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה הנה ארחיק נדוד אליך במדבר סלה.

מוטב ללון במדברות של ארץ ישראל ולא ללון בפלטריות של חוצה לארץ, והיה תאב, ומשהורשה, כתיב וילך אברם כאשר דבר אליו ה', וקודם בואו אל הארץ לא היה משתוקק אבל אחר שבא שמה פעם ראשונה וראה במראה הנבואה יקר תפארת קדושת הארץ, אז נכסוף נכסף, וממנו נלמד לדורות אנחנו יוצאי

מקרא שכתוב (דה"א יז, כא), ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ:

בארץ ישראל נכלל התורה ועולם הבא

בארץ ישראל נכלל התורה ועולם הבא, כי אוירא דארץ ישראל מחכים (ב"ב קנח, ב), ושם לשכת הגזית, וארץ ישראל שלמטה מכוון נגד שלמעלה שהוא עולם הבא, שעליו נאמר כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר, ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ. בעולם הבא נכלל תורה וארץ ישראל, כי ענין עולם הבא הוא גילוי סודות ושמות התורה, ושעל זה נאמר וראית את מוריך, ושם ארץ ישראל הקדושה מקדש שלמעלה:

צריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו

וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחלת עווננו שנקבעה לנו בכיה לדורות יען מאסנו בה שנאמר (תהלים קו, כד) וימאמו בארץ חמדה, ובפדיון נפשנו מהרה יהלה כתיב (שם קב, טו) כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו, ושם נאמר (יד) אתה תקום תרחם ציון, ולפיכך היו האמוראים מנשקים עפרותיה ואבניה בכואם אליה ומה טוב ומה נעים לשיר שיר ידידות אשר יסד ר' יהודה הלוי עליה באהבה רבה.

ספר השל"ה הקדוש, מסכת פסחים, מצה עשירה דרוש השני (1)

ספר חרדים פרק נט מצות ישוב ארץ ישראל:

עבדת את ה' אלהיך בשמחה, אם כן צריך היושב בארץ ישראל להיות שמח תדיר במצוותו התדירה באהבתו אותה וגם צריך להיות ירא וחרד כדכתב רשב"י כל פקודא דלאו איהו ברחימו ודחילו לאו פקודא היא לכך אמרו באבות דרבי נתן הוי שש וחרד על המצות:

והנה תיבת והיה אצל מצות ישיבת ארץ ישראל רמז לשמחת המצוה, וסמיכות הפרשה לעמלק רמז לחרדה במצוה מהרצועה התלויה באויר, ויסוריין של ארץ ישראל הן מן האומות מ"ה הן מן החולאים, מזבח כפרה הם, כדבר שנאמר (ישעיה לג, כד) ובל יאמר שכך חליתי העם היושב בה נשוא עון. וזה רמוז גם כן בפסוק זה בסופי תיבות והיה כי תבא אלא הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה, נכ"ה, והוא לשון מנכה לו מן הדמים, וכדפרש"י בפסוק אולי אוכל נכה בו, ופירוש הענין, שעל ידי קצרות שבארץ ישראל מתנכים ומתמעטים העונות והעם היושב בה נשוא עון, וכתוב וכפר אדמתו עמו. ודוקא בעונות קלים ששבים ומתחרטים עליהם ויסוריין אלו ממרקין, ובעת מותו של אדם הולך נכוחו לגן עדן:

אגל הבאים לארץ ישראל ואין שמים על לב כי הם בהיכל המלך ומורדים ופושעים ומרבים במשתאות של סעודת מריעות

חלציו להיות נכספים כמוהו אף על פי שיושביה בצער, על מנת כך נהיה שמחין ביסוריין:

וזוהו טעם סמיכת פרשת עמלק וביאת ארץ ישראל בפרשת כי תבא, כמו שאמרו ז"ל ג' מתנות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל ולא נתן אלא על ידי יסוריין, ואלו הן תורה וארץ ישראל ועולם הבא, וכי היכי דבביאה ראשונה בא עמלק הכא נמי בקיבוץ גליות כשרוצים לבא לארץ ישראל עמלק מזדמן להם בדרך וכאשר עינינו רואות היום תמיד, ירא ה' וישפוט:

כי הדר בארץ ישראל דבק בה' הפך הדר בחוץ לארץ

והתחיל בתיבת והיה, הוא אחד משנים עשר צירופין של השם הקדוש, רמז כי הדר בארץ ישראל דבק בה' הפך הדר בחוץ לארץ, היינו הישראל שדומה למי שאין לו אלוה, ונקט צרוף זה רמז למה שאז"ל כל מקום שנאמר תהיה לשון שמחה הוא:

הרמב"ן במנין תרי"ג: מצות ישיבת ארץ ישראל כל עת ורגע שהאדם בארץ ישראל הוא מקיים המצוה זו

וכתג רמב"ן במנין תרי"ג מצות ישיבת ארץ ישראל כל עת ורגע שהאדם בארץ ישראל הוא מקיים המצוה זו, וידוע שעיקר שכר המצוה על השמחה הגדולה בה כדכתיב (דברים כח, מז) תחת אשר לא

ומרזחים, עליהם הכתוב אומר (ירמיה ב, ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, וכתוב (ישעיה א, יב) כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי. ולא יעלה על לבם שאחרי מותם ישארו בארץ ישראל, אלא במותם יגרשום חוצה ככלבים.

זוה לשון פרקי רבי אליעזר פרק ל"ד, וכל הרשעים בארץ ישראל נפשותם נשלכות לחוצה לארץ שנאמר (שמואל א כה, ט) ואת נפשך אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. ולעתיד לבא הקדוש ברוך הוא אוחז בכנפות הארץ ומנער אותה מכל טומאה ומשליכן לחוצה לארץ, שנאמר (איוב לח, יג) לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה:

וכתב הרמב"ן (בפרשת אחרי מות) שהזכיר הכתוב בעריות ותטמא הארץ ואפקוד עונה, אף על פי שהעריות חובת הגוף ואינן תלויות בארץ, מכל מקום עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'. וכן שנו בסיפרא ולא תקיא הארץ אתכם, ארץ ישראל אינה כשאר ארצות, אינה מקיימת עוברי עבירה. והנה הכותיים לא היו ענושים בארצם, וכבואם בארץ ה' ועשו שם כמעשיהם הראשונים שלח בהם האריות הממתים אותם. לכן כל אדם יחרד בכבואו אל ארץ ישראל להיות ירא שמים כפל כפלים ממה

שהוא בחוצה לארץ, וידע כי בבית המלך הוא יושב:

לא מצא הקדוש ברוך הוא ארץ שראויה לינתן לישראל אלא ארץ ישראל

מדרש רבה ויקרא פרשה יג פסקה ב

רשב"י פתח (חבקוק ג) עמד וימודד ארץ מדד הקדוש ברוך הוא כל האומות ולא מצא אומה שהיתה ראויה לקבל את התורה אלא דור המדבר מדד הקדוש ברוך הוא כל ההרים ולא מצא הר שתנתן בו את התורה אלא סיני מדד הקדוש ברוך הוא את כל העיירות ולא מצא עיר שיבנה בו בית המקדש אלא ירושלים מדד הקדוש ברוך הוא כל הארצות ולא מצא ארץ שראויה לינתן לישראל אלא ארץ ישראל. הה"ד עמד וימודד ארץ ראה וגו'.

לא מצא אומה שלימה שהיא ראויה לקבל את התורה אלא ישראל

כתב עמד וימודד ארץ ראה ויתר וגו' (חבקוק ג' ו') תניא א"ר שמעון בן יוחי מלמד שמדד הקדוש ברוך הוא את כל בני אדם ולא מצא אדם נאה שיצאו [ישראל] ממצרים על ידו אלא משה רבינו מדד הקדוש ברוך הוא את כל הימים ולא מצא נאה להעביר ישראל בתוכו אלא מי ים סוף מדד כל הדורות ולא מצא דור נאה שיתן להם תורה אלא דור המדבר מדד הקדוש ברוך הוא את כל האומות ולא מצא אומה שלימה שהיא ראויה לקבל את התורה אלא ישראל מדד כל ההרים ולא מצא הר

פסיקתא רבתי הוספה א פרשה ג

נאה ליתן תורה עליו אלא הר סיני מדד כל הארצות ולא מצא עיר נאה לבנות ביהמ"ק בתוכה אלא ירושלים חזר הקדוש ברוך הוא ומדד את כל ההרים ולא מצא הר נאה שישרה שכינתו אלא הר המוריה מדד ימי בראשית ולא מצא יום (יאה) [נאה] להיות מקודש כיום השבת שבו שבת מכל מלאכתו מדד את החדשים ולא מצא חדש נאה לסליחה ולכפרה (כיום חודש) [כחודש] תשרי שבו נולדו (האבות) [אבות] העולם וכל העושה בו תשובה צדקתו מסייעתו לכך נאמר עמד וימודד ארץ:

נאה ליתן תורה עליו אלא הר סיני מדד כל הארצות ולא מצא עיר נאה לבנות ביהמ"ק בתוכה אלא ירושלים חזר הקדוש ברוך הוא ומדד את כל ההרים ולא מצא הר נאה שישרה שכינתו אלא הר המוריה מדד ימי בראשית ולא מצא יום (יאה) [נאה] להיות מקודש כיום השבת שבו שבת מכל מלאכתו מדד את החדשים ולא מצא חדש נאה לסליחה ולכפרה (כיום חודש) [כחודש] תשרי שבו נולדו (האבות) [אבות] העולם וכל העושה בו תשובה צדקתו מסייעתו לכך נאמר עמד וימודד ארץ:

רבי שמעון אומר, חביבין יסורין, ששלש מתנות טובות שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל והעולם מתאווין להן לא נתנן אלא בזכות הייסורין. ואלו הם - התורה, והעולם הבא, וארץ ישראל. תורה, שנאמר (משלי א, ב) לדעת חכמה ומוסר. וכתוב, אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ארץ ישראל, דכתיב (דברים ח, ה) וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו. למה, (שם, ז) כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה.

לא הוכשרה לומר שירה אלא ארץ ישראל בלבד

טעם שני: שאין אומרים הלל על נס שבחוצה לארץ. - והרי אומרים הלל על הנס של יציאת מצרים? אלא כדתינא: עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל הארצות לומר שירה; משנכנסו לארץ - נפסלו כל הארצות, ולא הוכשרה לומר שירה אלא ארץ ישראל בלבד:

ספר התדעיה, פרק ששה עשר:

רבי נתן ברבי יוסי אומר, חביבין יסורין, שבשבילן הברית כרותה לישראל, שנאמר, כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. (העולם הבא, שנאמר (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר). צא וראה, אי זה מהן מביאה לחיי העולם הבא. הוי אומר, הייסורין. שהקדוש ברוך הוא מיחל שמו על מי שייסורין באין עליו, שנאמר (דברים ח, ה) כי ה' אלהיך מיסרך. ר' אליעזר בן יעקב

שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא

תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין אלו הן

תלמוד בבלי מסכת ברכות (דף ה.)

מדרש תהילים מזמור צד

עליך שלא לפי מעשיך הבאתי עליך את היסורין. ר' יונתן אומר חביבין יסורין שכשם שהברית כרותה לארץ כך ברית כרותה ליסורין שנאמר ה' אלהיך מיסרך ואומר כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה.

ר' שמעון בן יוחאי אומר חביבין יסורין ששלש מתנות טובות נתנו להם לישראל ואומות העולם מתאווין להן ולא נתנו להן אלא ביסורין ואלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. תורה מנין שנאמר לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה ואומר אשר הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו.

ארץ ישראל מנין תלמוד לומר ה' אלהיך מיסרך ואומר כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. העולם הבא מנין תלמוד לומר כי נר מצוה ותורה אור וגו' אמרת צא וראה איזו דרך מביאה לאדם לחיי העולם הבא הוי אומר זה יסורין. ר' נחמיה אומר חביבין יסורין שכשם שהקרבנות מרצין כך יסורין מרצין. בקרבנות מהו אומר ונרצה לו לכפר עליו. ביסורין מהו אומר והם ירצו את עונם. ולא עוד אלא כי היסורין מרצין יותר מן קרבנות מפני שהקרבנות בממון והיסורין בגוף. וכן הוא אומר עור בעד עור וכל אשר לאיש וגו'.

כי נר מצוה ותורה אור. א"ר יוחנן שלש מתנות נתן הקדוש ברוך

אומר, הרי הוא אומר, (משלי ג, יב) את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה. אל תהי קורא וכאב אלא וכאב. בשעה שמכאיבו. ומי גרם להם לרצות לאביהם שבשמים, הוי אומר הייסורין. רבי נתן אומר, חביבין יסורין, שכשם שהקרבנות מרצין כך הייסורין מרצין. בקרבנות הוא אומר, (ויקרא א, ד) ונרצה לו לכפר עליו. ובייסורין הוא אומר, (שם כו, מא) אז ירצו את עונם. ולא עוד, אלא שייסורין חביבין מן הקרבנות, שהקרבן בממון והייסורין בגוף, שנאמר (איוב ב, ד) וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו. לפיכך, אשרי הגבר אשר תיסרנו יה. למה, ומתורתך תלמדנו. להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת. א"ר לוי, זה יום הדין ויום המיתה. ורבנן אמרי, זה ראש השנה ויום הכפורים. כי לא יטוש ה' את עמו.

ר' איבו ורב שמואל בר נחמני אמרו, בשעה שישראל עושין רצונו של מקום הוא עושה בשביל עמו ונחלתו. ובשעה שאין להם מעשים טובים עושה למען שמו הגדול. ורבנן אמרי, לאנשי חוצה לארץ בשביל עצמו, לאנשי הארץ בעבור נחלתו. הוי, כי לא יטוש ה' את עמו:

רבי מאיר אומר וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר יהא לבך יודע מעשים שעשית ויסורין שהבאתי

ילקוט שמעוני פרק כ רמז שג

ילקוט שמעוני משלי פרק ו המשך רמז תקלח

הוא לישראל וכלם לא נתנם אלא על ידי יסורין אלו הם. תורה וארץ ישראל והעולם הבא, תורה מנא לן שנאמר אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ארץ ישראל מנא לן דכתיב כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך וכתיב בתריה כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. עולם הבא מנין דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.

מכילתא פרשת בחדש פרשה י

רבי יונתן אומר חביבין יסורין כשם שברית כרותה לארץ כך ברית כרותה ליסורין שם ה' אלהיך מייסרך שם כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. רבי שמעון בן יוחאי אומר חביבין יסורי' ששלש מתנות טובות נתנו לישראל ואומות העולם מתאווין להם ולא נתנו להם אלא בייסורין. ואלו הן תורה וארץ ישראל ועולם הבא. תורה דכתיב משלי א' לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה תהלים צ"ד אשרי הגבר אשר תיסרנו יה.

ארץ ישראל מנין דכתיב דברים ח' ה' אלהיך מיסרך ואומר שם כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. העולם הבא מנין דכתיב משלי ו' כי נר מצוה ותורה אור וגו'. ואמרת אי זה דרך שמביאה את האדם לחיי העולם הבא הוי אומר אלו יסורין. ר' נחמיה אומר חביבין יסורין שכשם שהקרבנות מרצין כך יסורין מרצין בקרבנות מהו אומר ויקרא א' ונרצה לו לכפר עליו בייסורין מה

הוא אומר שם כ"ו והם ירצו את עונם. ולא עוד אלא שהייסורין מרצין יותר מן הקרבנות מפני שהקרבנות בממון והייסורין בגוף וכן הוא אומר איוב ב' עור בעד עור. כבר היה רבי אליעזר חולה ונכנסו ארבעה זקנים לבקר ר' טרפון ורבי יהושע ור' אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא נענה רבי טרפון ואמר טוב אתה ישראל מגלגל חמה הא למדת שחביבין ייסורין:

ר' שמעון בן יוחאי אומר חביבין יסורים ששלש מתנות נתן הקדוש ברוך הוא להם לישראל שאומות העולם מתאווים להן ולא נתנוהו לישראל אלא על ידי יסורים ואלו הם תורה וארץ ישראל והעולם הבא. תורה מנין שנאמר משלי א לדעת חכמה ומוסר ואומר תהלים צד אשרי הגבר אשר תייסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ארץ ישראל מנין ה' אלהיך מייסרך ואומר ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עיינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר

ובפרק קמא דברכות (ה, א), **שלוש** מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, תורה וארץ ישראל ועולם הבא כו'. להודיענו כי ביסורי הגוף גובר הנפש שהוא הפכו. ועל כן בחר אברהם בזרעו שיפלו בגלות על עונם, כדי שלא יפלו בגיהנם, כדאיתא בבראשית

ספרי פרשת ואתחנן פסקא ז

ספר השל"ה הקדוש בעשרה מאמרות מאמר החמישי (א)

רבה פרשה (מ"ב) (מד, כא ושמו"ר נא, ז) עיין שם. כי טוב לישראל לענות גופם ביסורים וצרות וגליות ולא יענש נפשם בעונש הנצחי.

נתפשט בשלוש מתנות טובות שנתנו לישראל, והם כולם סוד י', דהיינו תורה וארץ ישראל ועולם הבא

כלל העולה, האבות הם שכלול העולם הנברא בברכה, והם מדת כהן לוי ישראל, שהוא סוד מעשר ותרומה. והנה סוד מעשר שהוא י' כדפירשתי לעיל, נתפשט בשלוש מתנות טובות שנתנו לישראל, והם כולם סוד י', דהיינו תורה וארץ ישראל ועולם הבא. כלל התורה י' דברות, ששם נרמזים כל תרי"ג מצות בתרי"ג אותיות עד אשר לרעך. והנה הדברות הם קדושים, ומאמר אנכי ה' אלהיך שהוא העשירי מלמטה למעלה והוא הראש העשירי יותר מקודש, והוא הכולל, כי זה הדבור הוא מציאתו יתברך. אחר כך ארץ ישראל עשרה קדושות, כדתנן במסכת כלים פרק א':

עשר קדושות הן, ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה כו', עיירות המוקפות חומה מקודשת כו', לפנים מן החומה מקודש כו', הר הבית כו', עד קדשי הקדשים מקודש מהם כו'. הרי הם עשר קדושות, והעשירי הוא קודש קדשים, אחר כך עולם הבא נברא ב"י.

ספר השל"ה הקדוש ספר בראשית תולדות תורה אור (ב)

והנה ארץ ישראל של מטה מכוון נגד של מעלה, אשר עליו נאמר ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ. והם סוד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ומאמר אחד הוא כולל כל המאמרות כנודע בדברי המקובלים, והוא קדשי קדשים. והנה אלה שלש מתנות מישך שייכי בשלושת האבות. מתנה של תורה מתחיל מאברהם אבינו, כמו שאמרו בפרק קמא דעבודה זרה (ט, א) שני אלפים תורה מתחילין מן ואת הנפש אשר עשו בחרן, ומתרגמינן דשעבידו לאורייתא. מתנת ארץ ישראל זה ליצחק, כי נאסר לילך מארץ ישראל לחוץ לארץ:

ויתן אותם אלהים ברקיע השמים אמר רבי יוחנן ג' דברים נתנו מתנה לעולם ואלו הן התורה והמאורות והגשמים התורה מנין שנאמר (שמות לב) ויתן אל משה וגו' המאורות מנין שנא' (בראשית א) ויתן אתם אלהים ברקיע השמים גשמים מנין שנאמר (ויקרא כו) ונתתי גשמיכם בעתם רבי עזריה בשם רבי יהודה ב"ר סימון אומר אף השלום שנאמר (שם) ונתתי שלום בארץ רבי יהושע ב"ר נחמיה אמר אף הישועה שנאמר (תהלים יח) ותתן לי מגן ישעך רבי תנחומא אמר אף ארץ ישראל שנא' (שם קה) ויתן להם ארצות גוים וגו' וי"א אף הנקמה באדום שנא' (יחזקאל כה) ונתתי נקמתי באדום וגו'.

מדרש רבה בראשית פרשה ו פסקה ה

מדרש
תהילים
מזמור קלב

שלשה דברים נתנו על תנאי ארץ ישראל, ובית המקדש, ומלכות בית דוד

שיך המעלות זכור ה' לדוד את כל ענותו. אם ישמרו בניך בריתי. שלשה דברים נתנו על תנאי ארץ ישראל, ובית המקדש, ומלכות בית דוד. חוץ מספר תורה ובריתו של אהרן, שלא נתנו על תנאי.

ארץ ישראל מנין, שנאמר (דברים יא, טז-יז) השמרו לכם פן יפתה לבבכם. וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים וגו'. בית המקדש מנין, שנאמר (מלכים א ט, ג-ד) הבית הזה אשר אתה בונה, אם תלך בחקותי. ואם לאו, (שם, ח) הבית הזה יהיה עליון כל עובר עליו ישום וגו'. מלכות בית דוד מנין, שנאמר, אם ישמרו בניך בריתי. ונאמר, (תהלים פט, לג) ופקדתי בשבט פשעם. ומנין לספר תורה שלא נתן על תנאי, שנאמר (דברים לג, ד) תורה צוה לנו משה מורשה. ומנין לבריתו של אהרן שלא נתן על תנאי, שנאמר (במדבר יח, יט) ברית מלח עולם. ואומר, (שם כה, יג) והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם. זאת מנוחתי עדי עד. תנו רבנן, (דברים יב, ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה וגו'. זו שילה. אמאי קרי ליה מנוחה, דנחו מכיבוש הארץ.

נחלה, זו ירושלים. וכן הוא אומר, (ירמיה יב, ח) היתה לי נחלתי כאריה ביער. ואומר, (שם, ט) העיט צבוע נחלתי לי. דברי ר' יהודה. ר'

שמעון אומר, מנוחה, זו ירושלים. וכן הוא אומר, זאת מנוחתי עדי עד. ואומר, כי בחר ה' בציון אוה למושב לו. ואמאי קרי ליה מנוחה, על שם נחת הארון. נחלה, זו שילה. דכתיב, (יהושע יח, י) ויחלק להם יהושע ויפל להם הגורל בשילה. ר' ישמעאל אומר, זה וזה שילה.

רבי שמעון בן יוחאי אומר, זה וזה ירושלים. כי בחר ה' בציון. עד שלא נבחרה ירושלים היתה ארץ ישראל כשרה למזבחות, משנבחרה ירושלים יצאת ארץ ישראל. שנאמר (דברים יב, ג) השמר לך פן תעלה עולותיך וגו'.

עד שלא נבחרה בית עולמים היתה ירושלים ראויה לשכינה, משנבחרה יצתה ירושלים, שנאמר, כי בחר ה' בציון, ואומר, זאת מנוחתי עדי עד. עד שלא נבחר אהרן היו כל ישראל ראויין לכהונה, משנבחר אהרן יצאו ישראל. שנאמר (במדבר יח, יט) ברית מלח עולם היא. ואומר, (שם כה, יג) והיתה לו ולזרעו אחריו. עד שלא נבחר דוד היו כל ישראל ראויין למלכות, משנבחר יצאו ישראל. שנאמר (דברי הימים ב יג, ה) הלא לכם לדעת כי ה' נתן הממלכה לדוד. עד שלא נבחרה ארץ ישראל היו כל הארצות כשרות לדברות:

מכולם לא בחר אלא בישראל

אנכי אלף זה הקדוש ברוך הוא שמע ישראל ה' אלהינו ה'

פסיקתא
רבתי פרישה
כא

אחד (דברים ו' ד') נון חמשים כף עשרים הם שבעים איותנטיות שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו יוד עשרה אילו עשרה [דורות] ומכולם לא בחר אלא בישראל:

הפריש את ארץ ישראל תרומה מכל הארצות והפריש את ירושלים תרומה מכל ארץ ישראל

תנא דבי אליהו זוטא פרק ב

ומנין שלא נטל הקדוש ברוך הוא חלק בעולמו אלא את ישראל

בלבד שנאמר (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואומר (תהלים טז) חבלים נפלו לי בנעימים אף נחלת שפרה עלי משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שהוא בונה פלטרין ושכלל אותה ובשמחתו שהוא משמח בה סיים בה בית לדירתו כך הקדוש ברוך הוא זה שזכרו של הארץ שעמד הקדוש ברוך הוא בתוכה וברא את כל הארצות והפריש את ארץ ישראל תרומה מכל הארצות והפריש את ירושלים תרומה מכל ארץ ישראל והפריש את מקום בית המקדש תרומה מכל ירושלים.

וכן ברא הקדוש ברוך הוא את כל העמים כולן והפריש את ישראל תרומה מכל העמים ומישראל הפריש תרומה את שבט לוי ומשבט לוי הפריש תרומה את אהרן הכהן ובניו וקידשו ומשחו וכבדו בבגדי כהונה ובציץ ובאורים ותומים שהוא יעמוד לפני הקדוש ברוך הוא ומכפר על ישראל בכל

שנה ושנה והביא את ישראל שהם תרומה מכל העמים לארץ ישראל שהוא תרומה מכל הארצות והביא את שבט הלוי שהפריש תרומה מכל ישראל לירושלים שהפריש תרומה מכל ארץ ישראל והביא את בני אהרן שהפריש תרומה משבט לוי לבית המקדש שהפריש תרומה מכל ירושלים לעמוד לשרת לפני הקדוש ברוך הוא ולעשות רצונו שנאמר (חבקוק ג) עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ויתפוצצו הררי עד שחו גבעות עולם הליכות עולם לו. מכאן אמרו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הליכות עולם לו א"ת הליכות אלא הלכות.

עוד טעם שני שנתאוו משה לארץ ישראל, מטעם שזה שער השמים בארץ ישראל למטה, מכוונת כנגד המרכבה שלמעלה שהיא השכינה יושבת על הכסא, והחיות נשאו את הכסא סביב ושמה ישבו כסאות, והנשמות עיילין ונפקין משם. וזה שאמר גם צפור מצאה בית, ר"ל גם טעם אחר לראות ארץ ישראל, לפי שצפור היא הנשמה מצאה בית לארץ ישראל, אין זה כי אם בית אלהים (בראשית כח יז), ובמלת שמ"ה נרמז בו מ"שה, וזה הטעם נתאוו משה לארץ ישראל.

ביקשי משה אעברה נא, רוצה אני להיות בארץ ישראל דתמן

ספר מגלה עמוקות על ואתחנן, אופן קו

ספר מגלה עמוקות על ואתחנן, אופן קצט

כסא ה', ויהיה עתה אור הלבנה כאור החמה. גם אשיג שם סוד זו' נהרות זו' כסאות, כי שם הלבנון, כסא מול כסא, מעון מול מעון, מכון מול מכון. השיב הקדוש ברוך הוא רב לך, הנשמה של משה היא באה מסוד הכסא, גם אי אפשר למשה להגיע עתה לירושלים ולהקרא אותו כסא ה', כי נתחלל משה בביאתו לזה העולם, שבא מצד ערוה שאסרה תורה שלקח עמרם את דודתו שעתידה התורה לאסור, שמזה הטעם אף על פי שעמרם היה אחד מחמשה בני אדם שמתו בעטיו של נחש (שבת נ"ה ע"ב), ונקרא עמרם על שם עמר נקי (דניאל ז ט) שלא חטא מימיו, מכל מקום עבור זה הוצרך להתגלגל אחר כך ולבא לעולם, גם בשביל זה הסתירה התורה ענין לקיחת אשתו ולידת משה, באמרו וילך איש מבית לוי (שמות ב' [א]). ומטעם זה נתחללו גם כן בני ראובן שלא יכלו לבא לארץ ישראל, כמ"ש הזוהר (עמוד תצ"ט [זוהר ח"א רל"ו ע"א]) על פסוק (בראשית מט ד) כי עלית משכבי אביך, ולא אמר משכב אביך. אבל לפי ששתה יעקב בכוס זה ועינו בכוס אחר, לא נצרך אפילו לשתי נשיו, שהיה יעקב אצל לאה וחסב שהיא רחל ויהי בבקר והנה היא לאה (שם בראשית כט כה), אבל כל הלילה חשב שהיא רחל, ובזה נתחלל ראובן ולא היה יכול לבא לארץ ישראל שנקראת משכבי

אביך, כדאיתא (בזוהר ויחי עמוד תצ"ט [שם]) שירושלים נקראת כן. וכן משה עבור שהיתה לידתו באיסור שאסרה תורה לבסוף, לכן לא היה יכול לבא גם כן לארץ ישראל. וזה נרמז גם כן במלת רב לך, ר"ב נוטריקון למפרע 'בני ראובן, וכמו שבני ראובן נתחללו, כן גם כן אתה, לכן אל תוסף דבר:

עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'

וכתב הרמב"ן בפרשת אחרי מות, שהזכיר הכתוב בעריות ותטמא הארץ ואפקוד עונה, אף על פי שהעריות חובת הגוף ואינן תלויות בארץ, מכל מקום עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'. וכן שנו בספרא (תו"כ קדושים כ, כב) ולא תקיא הארץ אתכם, ארץ ישראל אינה כשאר ארצות, אינה מקיימת עוברי עבירה. והנה הכותיים לא היו נענשים בארצם, ובכואם בארץ ה' ועשו שם כמעשיהם הראשונים שלח בהם האריות הממיתים אותם. לכן כל איש יחרד בכואו אל ארץ ישראל להיות ירא שמים כפלי כפלים ממה שהיה בחוץ לארץ, וידע כי בבית המלך הוא יושב, עכ"ל:

כל איש יחרד וישוב וישיב אחרים מעון כפי כחו במתק לשונו

ובעבור התשובה הגאולה מתעכבת, שנאמר שובה אלי ואשובה אליכם, ובכל

ספר השל"ה הקדוש שער האותיות עמק ברכה (כו)

ספר חרדים פרק ט

יום ויום בת קול מכרזת שובו בנים שובכים כדאיתא בזוהר פרשת נשא, לכן כל איש יחרד וישוב, וישיב אחרים מעון כפי כחו במתק לשונו, וימצא חן בעיני מלכו של עולם אשרי חלקו.

כל הרשעים בארץ ישראל נפשותם נשלכות לחוצה לארץ – כל אדם יחרד בבואו אל ארץ ישראל להיות ירא שמים כפל כפלים ממה שהוא בחוצה לארץ, וידע כי בבית המלך הוא יושב

אבל הבאים לארץ ישראל ואין שמים על לב כי הם בהיכל המלך ומורדים ופושעים ומרבים במשתאות של סעודת מריעות ומרוזחים, עליהם הכתוב אומר (ירמיה ב, ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, וכתוב (ישעיה א, יב) כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי. ולא יעלה על לבם שאחרי מותם ישארו בארץ ישראל, אלא במותם יגרשום חוצה ככלבים.

זוה לשון פרקי רבי אליעזר פרק ל"ד, וכל הרשעים בארץ ישראל נפשותם נשלכות לחוצה לארץ שנאמר (שמו"א כה, ט) ואת נפשך אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. ולעתידי לבא הקדוש ברוך הוא אוחו בכנפות הארץ ומנער אותה מכל טומאה ומשליכן לחוצה לארץ, שנאמר (איוב לח, יג) לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה:

וכתב הרמב"ן (בפרשת אחרי מות) שהזכיר הכתוב בעריות ותטמא הארץ ואפקוד עונה, אף על פי שהעריות חובת הגוף ואינן תלויות בארץ, מכל מקום עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'. וכן שנו בסיפרא ולא תקיא הארץ אתכם, ארץ ישראל אינה כשאר ארצות, אינה מקיימת עוברי עבירה. והנה הכותיים לא היו ענושים בארצם, ובבואם בארץ ה' ועשו שם כמעשיהם הראשונים שלח בהם האריות הממתים אותם. לכן כל אדם יחרד בבואו אל ארץ ישראל להיוח ירא שמים כפל כפלים ממה שהוא בחוצה לארץ, וידע כי בבית המלך הוא יושב:

מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל

מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר (דברים כו, א) וירשתה וישבת בה. ואמרו חז"ל בספרי שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות התורה, ואמרו כל היוצא מארץ ישראל ודר בחוץ לארץ יהיה בעיניך כאילו עובד עבודה זרה, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמור לך עבוד אלהים אחרים. ואיתא במסכת בתרא אמר רשב"י דאלימלך ומחלון וכליון נענשו מפני שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ שנאמר ותהום כל העיר עליהם ותאמרנה הזאת נעמי, אמר ר' יצחק אמרו חזיתם נעמי שיצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ מה עלתה

ספר חרדים
פרק נט

ספר חרדים
פרק נז

להסגיר מעט מעט סביבות שפתי החלון עד שביום ט' באב נסגר כולו ונפסק השפע ונחרב הבית. ותכף ומיד לאחר שנחרב הבית הקדוש ברוך הוא פתח את החלון והוריד את עולם האופנים וצמצם מלכות עולם האופנים בתוך החלון כדי שלא יסגר עוד, ולעולם פתח זה לא יסתם אלא דוקא בעת החרבן שניתן רשות אל החיצונים ליכנס לארץ להחריב בית המקדש כנזכר, ומיד נתגרשו משם, ויש כיסוי ומסך פרוכת סביב לארץ ישראל שהיא שומרת הגבולים האלו שלא תתפשט הקליפה ומגרש כל זר מתוכה, ואפילו שארץ ישראל חרבה ושממה מפעולת החיצונית הזאת שהיא בעל החרבן, עם כל זה אינה שולטת בארץ ישראל אלא החריבה ונתגרשה ועמדה ארץ ישראל אפילו בעת חורבנה נקייה וברה מאין זר בתוכה:

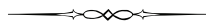
ודע ששיעור ארץ ישראל מהלך ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה, ועכשיו לא נשארה אלא מאה על מאה שהוא חצי חלק שמיני, וכל מקום דשן ושמן נקמט ונתכווץ, וזה לרצות שבתותיה כנגד ע' שמיטות שבטלו ולא נשאר ממנו אלא הטרשין שבה, ואף על פי שזורעין בטרשין שבה כמאן דליתא.

לה, אמר ר' ב"ק חס ושלום שאפילו מצאו סובין לא יצאו, ומפני מה נענשו מפני שהיה להם לבקש רחמים על בני דורן ולא בקשו עד כאן, (מתרי"ג לרמב"ן ולרשב"ן):

ארץ ישראל נתונה תחת שער השמים:

דע מה שאמרנו שארץ ישראל נתונה תחת שער השמים, ר"ל תחת חלון שבאמצעות כיפת השמים, וחלון זה הוא מרובע והוא צר מלמעלה ורחב מלמטה, ושיעורו מלמעלה ת"ק אמה על ת"ק אמה כשיעור כמות בית המקדש כי בית המקדש כולו ניתן תחת החלון, ובאמצעות עוביו של חלון הכיפה כשיעור עיר הקודש ירושלים, ושיעור כמות החלון מלמטה ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה כשיעור ארץ ישראל וכל ארץ ישראל תחתיו, ושהיה יורד השפע מלמעלה דרך צינור מלכות הי' ספירות מעולם האופנים, היה יורד דרך ישרה עד חלון הכיפה הנזכר, ויורד על בית המקדש ומבית המקדש מתפשט על כל ארץ ישראל, וכשרבו הפריצים בבית המקדש ראשון מהבל מדברי לשון הרע ורכילות וניבלות הפה גרם העון ונתגשם אותו הבל ונתעבה ונעשה דמות ענן עבה, והתחיל

ספר חסד
לאברהם,
מעין ג
נהר ג

תורת הזוהר הקדוש - מהדורה חדשה תשע"ג

זוהר ללא הפסקה
בלשון הקודש

1 סמ' זימן

שיעורים וצופים
הקדמת הזוהר
ופרשת בראשית

14 שעות
mp3

לצפייה: YouTube
"ב' אריה ברדה"

100 ש"ח

מפי הרב: אריה ברדה
קריאה רדיופונית

בשיתוף עם
מפעל הזוהר העולמי

כל הזכויות שמורות © און להטקסט, ניתן להשיג את הדיוקן, בנגל, 4577956 או באתר: www.aryehbaroda.co.il

דף היומי
בזוהר הקדוש
בשפת לשון הקודש

9 שעות

mp3

לצפייה: YouTube
"ב' אריה ברדה"

50 ₪

תחומה לרשב"י

מפי הרב: אריה ברדה
עם קרינות רדיופוניות

-מסכת שבת ב'-

מדף פ"א עד דף קכ"ו
כל שיעור בנפרד

בשיתוף מפעל הזוהר העולמי
האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

כל הזכויות שמורות © און להטקסט, ניתן להשיג את הדיוקן, בנגל, 4577956 או באתר: www.aryehbaroda.co.il

ספר זוהר ארץ ישראל

חלק ד'

שולחן ערוך ורמ"א
הלכות ארץ ישראל

מצוות ארץ ישראל, ישוב ארץ ישראל, בית
המקדש, חורבן בית המקדש, ומקום המקדש,
וכל התלויים בהם

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

**מפעל
הזוהר
העולמי**

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

דרש רבי שמולאי, מפני מה נתאווה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך. אלא כך אמר משה, הרבה מוצת נצמטו ישראל, ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ, כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מועלה אני עליך כאילו עשיתם. (סוטה יד.)

מדברי רשכבה"ג, גדול מרבן שמו, רבינו משה סופר זיעועכי"א
ולאורו נסע ונלך עד ביאת גואל צדק בב"א

היוצא מדברינו: דעל כל פנים לכולי עלמא קדושת שניהם (ארץ ישראל, וירושלים) קדושת עולמים, מימות עולם עד סוף כל ימות עולם, לא נשתנה ולא ישתנה. (שו"ת חתם סופר, חלק יורה דעה, תשובה רל"ד (עיין שם באריכות נפלא))

על ידי לימוד הלכות אלו, יזכה ל"קדושת ארץ ישראל" באמת, אפילו אם אין זוכה עבשיו לגור בארץ ישראל בקביעות, ויקיים בזה "וַיִּשְׁלַמְהָ פְּרִים שְׁפִתֵינוּ" – וכמו שאמרו חכמינו ז"ל בברכות (דף ה.ה.): "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד!"

פל דפחלך ארבע אמות בארץ ישראל, מבטח לו שהוא בן העולם הבא. (כתובות קיא.)

ארץ אשר ה' אלקיך דרש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה (דברים יא, יב). אשר ה' אלקיך דורש אותה. והלא כל הארצות הוא דורש שנאמר להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל ידי אותה דרישה שדורשה דורש את כל הארצות עמה. (רש"י סס)

כיצא בו אתה אומר: "ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד", וכי אותה בלבד הוא דורש, והלא כל הארצות כולם הוא דורש, שנאמר (איוב לח): "להמטיר על ארץ לא איש", **אלא כביכול שאינו דורש אלא אותה וכו'.**

(ילקוט שמעוני מלכים א' – פרק ח' – רמז קצ"ד)

דבר אחר, "לא יגרע מצדיק" (איוב לו, ז), **ו ארץ ישראל, שאין הקדוש ברוך הוא מויו עיניו ממנה, שנאמר: "תמיד עיני ה' אלקיך בה" וגו'.**

(מדרש ילמדנו פרשת פקודי)

הלכות ארץ ישראל

אורח חיים הלכות הנהגת ארם בבוקר, סימן א - דין השכמת הבוקר, סעיף ג

(ג) ראוי לכל ירא שמים שיהא מוצר ודואג על חורבן בית המקדש:

אורח חיים הלכות הנהגת ארם בבוקר, סימן ג - הנהגת בית הכסא, סעיף ז

(ו) המטיל מים מן הצופים ולפנים (פירוש), מקום שיכולים לראות משם הר הבית ומשם והלאה אין יכולים לראות, ר"ש" לא ישב ופניו כלפי הקודש (אלא לצפון או לדרום) או יסלק הקודש לצדדין:

אורח חיים הלכות תפלה, סימן צ - מקום הראוי להתפלל עם הצבור, ודין ההולך בדרך, סעיפים: ד, ז

(ד) צריך לפתוח פתחים או חלונות כנגד ירושלים כדי להתפלל כנגדן. וטוב שיהיה בבית הכנסת י"ב חלונות:

(ז) ולא אחורי בית הכנסת אם אינו מחזיר פניו לבית הכנסת ואחורי בית הכנסת הוא הצד שהפתח פתוח בו והוא הפך הצד שפונים אליו הקהל כשמתפללים. ויש מפרשים בהפך. וראוי לחוש דבריו שניהם וגם כשמתפלל בשאר צדדים חוץ לבית הכנסת יש להחמיר שיחזיר פניו לבית הכנסת. וכל זה כשניכר שמחזיר פניו לבית הכנסת אבל אם הוא מתפלל בבית המסודר לבית הכנסת פניו כנגד ארץ ישראל בראוי ואחוריו לכותל ביתו שהוא כותל בית הכנסת מותר שאינו ניכר שמחזיר פניו מבית הכנסת:

אורח חיים הלכות תפלה, סימן צד - צריך לכוין נגד ארץ ישראל, ודין הרוכב או היושב בספינה, סעיפים: א, ב, ג, ד

(א) בקומו להתפלל אם היה עומד בחוץ לארץ יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל ויכוין גם לירושלים ולמקדש ולבית קדשי הקדשים היה עומד בארץ ישראל יחזיר פניו כנגד ירושלים ויכוין גם למקדש ולבית קדשי הקדשים היה עומד בירושלים יחזיר פניו למקדש ויכוין גם כן לבית קדשי הקדשים היה עומד אחורי הכפורת מחזיר פניו לכפורת:

(ב) אם מתפלל לרוח משאר רוחות יצדד פניו לצד ארץ ישראל אם הוא בחוץ לארץ ולירושלים אם הוא בארץ ישראל ולמקדש אם הוא בירושלים. הגה: ואנו שמחזירין פנינו למזרח מפני שאנו יושבים במערבה של ארץ ישראל ונמצא פנינו לארץ ישראל (טור וסמ"ג). אין עושין מקום הארון וצד התפלה נגד זריחת השמש ממש כי זהו דרך המינים רק מכוונים נגד אמצע היום (הגהות אלפסי החדשים). ומי שרוצה לקיים אמרם הרוצה להעשיר יצפין או להחכים ידרים מכל מקום יצדד פניו למזרח:

(ג) מי שאינו יכול לכוין הרוחות יכוין לבו לאבני שבשמים:

(ד) היה רוכב על החמור אין צריך לירד ולהתפלל אפילו אם יש לו מי שתופס חמורו אלא מתפלל דרך הילוכו וכן אם היה בספינה או על גבי קרון אם יוכל לעמוד ועמד ואם לאו יושב במקומו ומתפלל או אם היה הולך ברגליו מתפלל דרך הילוכו אף אם אין פניו כנגד ירושלים אפילו שלא במקום סכנה כי אם יעמוד ויתפלל יקשה בעיניו אחר דרכו ויטרד לבו ולא יוכל לכוין והכל לפי הדרך ולפי המקום ולפי יראתו וישוב דעתו ויש מחמירין לעמוד באבות וראוי לחוש לדבריהם אם הוא שלא במקום סכנה:

אורח חיים הלכות תפלה, סימן צה - כיון אבריו בשעת תפלה, סעיף ב

(ב) צריך שיכוף ראשו מעט שיהיו עיניו למטה לארץ ויחשוב כאילו עומד בבית המקדש ובלבו יכוין למעלה לשמים:

אורח חיים הלכות תפלה, סימן קז - דיני ברכת השנים, סעיף א

(א) ברכת השנים צריך לומר בה בימות הגשמים ותן טל ומטר ומתחילין לשאול מטר בחוצה לארץ בתפלת ערבית של יום ס' אחרי תקופת תשרי (ויום התקופה הוא בכלל הס'. הגהות מיימוני פרק ב). ובארץ ישראל מתחילין לשאול מזלל ז' במרחשוון. ושואלין עד תפלת המנחה של ערב יום טוב הראשון של פסח ומשם ואילך פוסקין מלשואל:

אורח חיים הלכות בית הכנסת, סימן קא - דיני קדושת בית הכנסת, סעיף יא

(יא) אם בשעת בנין בית הכנסת התנו עליו להשתמש בו מותר להשתמש בו בהרכבו אבל בישובו לא מהני תנאי ואפילו בהרכבו לתשמיש מגונה כגון זריעה וחשבונות של רבים לא מהני תנאה במה דברים אמורים בבתי כנסיות שבחוצה לארץ אבל בבתי כנסיות שבארץ ישראל לא מהני שום תנאי:

אורח חיים הלכות דברים הנהגים בסעודה, סימן קע - דברי מוסר שינהג אדם בסעודה, סעיף כ

(כ) נקוי הדעת שבירושלים לא היו מסובין בסעודה אלא אם כן יודעים מי מיסב עמהם מפני שבגנאי הוא לתלמיד חכם לישב אצל עם הארץ בסעודה:

אורח חיים הלכות ברכת המזון, סימן קפג - המבדיל אך יתנהג בכוס של ברכת המזון, סעיף ב

(כ) יתן היין לתוכו חי עד שמגיע לברכת הארץ ואז מונוגו להודיע שבה הארץ. הגה: ויש אומרים דאם היין אינו חזק אין צריך למונוגו (טור), וכן נוהגין באלו הארצות. ויציאנו מן החבית לשם ברכה (טור בשם רש"י). ונראה דלדין שאין לנו הרבה יין, אין צריך רק לשפכו מן הקנקן ששומרים בו היין לשם ברכה וחבית לאו דוקא וכן נוהגין במדינות אלו. וכוס של ברכה ימלאנו שיהא מלא על כל גדותיו:

אורח חיים הלכות ברכת הפירות, סימן רח - דין ברכה מעין שלש אחרי המשת מגני פירות והמשת מגני דגן, סעיף י

(י) בברכה אחת מעין שלש של פירות החוצה לארץ הותם על הארץ ועל הפירות ובארץ ישראל הותם על הארץ ועל פירותיה ואם בחוץ לארץ אוכל מפירות הארץ הותם גם כן על פירותיה:

בערכאות. הגה: **שלהם ככתב שלהם דאינו אפור רק מורכבין ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו** (אור זרוע):

אורח היים הלכות שבת, סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנהיגין בשבת, סעיף ד'

(ד) אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנחתייב איהו עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עליו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבויל הלקט) ולא מקדישין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (ריב"ם) ואפשר דהוא הדין הכניסה לתופה שרי (סמ"א) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפנמים שלא הי יכולים להשות עם הנהניא ביום ר' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ביום לכלה ולחתן אם לא יכנסו אז ומכל מקום לכתחלה יש ליהרר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן א'ס"ג). ולא חולצין ולא מיכמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחזירין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכבי מרע (דחקי ליה עלמא) וכולם **אם נעשו שונגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי**

אורח היים הלכות שבת, סימן שפו – דיני שיתוף בעירוב, סעיף ה

(ח) **משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לניזיר בין ולישראל בתרומה וכן (הנודר) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים דהיינו דוקא כשנדר או נשבע שלא יאכלנו אבל אם נדר או נשבע שלא ינהג ממנו אין משתתפין לו בה (ואם אמר קונם הנאתו או אכילתו עלי לכולי עלמא אין משתתף בה) (טור):**

אורח היים הלכות עירובי תחומין, סימן תט – דין מקום נתינת העירוב, סעיף ו

(י) אבד עירובו או נשרף או אם היה בסוף התחום ונתגלגל חוץ לדי' אמות או **שהיתה תרומה ונטמאת מבעוד יום** אינו עירוב משחשיכה הרי זה עירוב שקניית העירוב בין השמשות אם ספק כשר ספק העירוב כשר והוא שיהיה לו חזקת כשרות כגון זה שהניחו שם ואירע בו ספק אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח שם או לאו לא:

ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא חוץ שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שייסמוכו:

אורח היים הלכות שבת, סימן רס – דיני הכנסת שבת, סעיף ב

(ב) כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה **עשרתם** ערבתם הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר. **ובמקום שאין מעשירין אין צריך לומר עשרתם** (טור):

אורח היים הלכות שבת, סימן רסא – זמן הדלקת הנרות לשבת, סעיף א

(א) **ספק חשיכה והוא בין השמשות** (והיינו כדי שיעור הלך ג' רבעי מיל אחר שקיעת החמה טור בסימן רצ"ג ומדלקין סוף סימן ב') ושיעור מיל הוא שליש שעה פחות חלק (ל') **אין מעשירין את הנראי** ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מעריכין עירובי תחומין (ועיין לקמן סימן תט"ו סעיף ב') **אבל מעשירין את הרמאי** וטומנין את התחמין ומעריבין עירובי הצירות (ועיין לקמן סימן צ"א). ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר לצורך שבת **וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה** או שהוא טרוד ונחפז עליה. הגה: וכן מי שקבל עליו שבת שעה או ב' קודם חשיכה יכול לומר לאינו יהודי להדליק הנר **ושאר דברים שצריך** (מהרי"ו סימן קרו') (ועיין לקמן סימן שמ"ב):

אורח היים הלכות שבת, סימן רסט – דין הקידוש בבית הכנסת, סעיף א

(א) נהגינן לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בני כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בני כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת **אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל.** הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת:

אורח היים הלכות שבת, סימן שו – באיזה הפנים מותר לדבר בשבת, סעיף יא

(יא) **מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת וחורת ומעלה**

אורח היים הלכות ברכות, סימן רכז – דיני ברכות פרטיות, סעיף ב

(ב) הרואה מקום שנעקרה ממנה עבודת כוכבים **אם הוא בארץ ישראל אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שעקר עבודת כוכבים מארצנו** ואם הוא בחוצה לארץ אומר שעקר עבודת כוכבים מהמקום הזה ואומר בשתייהן כשם שעקרת אותה מהמקום הזה כן תעקור אותה מכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך. הגה: ואם נעקרה עבודת כוכבים במקום אחד ונתנה במקום אחר מברך על מקום שנעקרה שעקר עבודת כוכבים ועל מקום שנתנה לשם שנתן אך אפים (בית יוסף בשם הוספת וירושלמי):

אורח היים הלכות ברכות, סימן רכח – ברכת ימים ונחרות היים וגבעות, סעיף א

(א) על ימים ונחרות הרים וגבעות ומדברות אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם עושה מעשה בראשית ועל הים הגדול והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם עושה הים הגדול:

אורח היים הלכות שבת, סימן רמג – דין המפליג בספינה והחולץ בשנייא בשבת, סעיף ד

(ד) היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם שלשה ימים קודם שבת אסורים לצאת וכיום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוד נפש מותר ואין כאן חילול. והעולה לארץ ישראל **אם נזממה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דכבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מחלף את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח.** הגה: יש אומרים שכל מקום שאדם חולץ לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל

ובזמן הזה אין מכבסים במים לבד ונמצא שכל כיבוס של זמן הזה היו גיהוץ ואסור מדינא אפילו בכלי פשתן ללבשן מיהא. הגה: ואנו נוהגין להחמיר בכל זה מתחילת ראש חודש עד אחר התענית אם לא לצורך מצוה כגון אשה הלובשת לבנים מותרת לכבס וללבוש לבנים ולהציע תחתיה (רוקח אורו זרוע) אבל בתשעה באב עצמו לא תלבש לבנים רק לובשת חלוק ברוק ויפה (הגהות שערי ירואה) וכן לכבוד שבת לובשים כלי פשתן ומציעין לבנים כמו בשאר שבתות ואסור ליתן כלים לכובס נכדי לכבס מראש חודש ואילך אבל קודם ראש חודש מותר לתת אף על פי שכובסת אחר ראש חודש (הוספות פרק ד' דתענית ומהרי"ל):

אורח היים הלכות תשעה באב ושאיר תעניות, סימן תקנד - דברים האסורים בתשעה באב, סימן קכ

(כה) כל האוכל ושותה בתשעה באב אינו רואה בשמחת ירושלים וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. וכל האוכל בשר או שותה יין כסעודה המפסקת עליו הכתוב אומר ותהי עונותם על עצמותם:

אורח היים הלכות תשעה באב ושאיר תעניות, סימן תקס - לעשות זכר להורבן, וכו' ה' סעיפים

(ח) משהרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים לעולם בנין מסוייד ומכווייר (פירוש מצוייר) כבנין המלכים אלא טח ביתו כטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד והלוקח הצר מסויידת ומכוויירת (פירוש מצויירת) הרי זה בחזקתה ואין מחייבים אותו לקלוף בכותלים:

(כ) וכן התקינו שהעורך שלהן לעשות סעודה לאורחים מחסר ממנו מעט ומניח מקום פנוי בלא קערה מן הקערות הראויות לתת שם וכשהאשה עושה תכשיטי הכסף והזהב משיירה מין ממוני התכשיט שנהגת בהם כדי שלא יהיה תכשיט שלם וכשהחתן נושא אשה לוקח אפר מקלה ונותן בראשו במקום הנחת תפילין. הגה: ויש מקומות שנהגו לשבר כוס בשעת חופה או לשום מפה שחורה או שאר דברי אבילות בראש החתן (כל כו'). וכל אלה הדברים כדי

אורח היים הלכות יום טוב, סימן תקנד - כמה דברים האסורים ביום טוב, סימן א

(א) אין עולין על גבי אילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין להכות כף על ירך ולא מטפחין להכות כף על כף ולא מרקדין ולא דנין ולא מקדשין ולא כונסין ולא מיבמין ולא מגרשין ולא חולצין ולא מקדישין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומה ומעשרות. הגה: ודין פדיון הבן כדינו בשבת כך דינו ביום טוב ועיין לעיל סימן של"ט סעיף ד':

אורח היים הלכות חול המועד, סימן תקלא - דיני גילוח בחול המועד, סימן ד

(ד) ואלו מנלחין במועד מי שיצא מבית השביע ולא היה לו פנאי לגלח קודם המועד ומי שיצא מבית האסורים ואפילו היה חבוש ביד ישראל שהיו מנחחין לו לגלח וכן המנודה שהתירו לו ברגל וכן מי שנדר שלא לגלח ונשאל על נדרו ברגל וכן הבא ממדינת הים בחול המועד או שבא בערב הרגל ולא היה שרות ביום לגלח והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוץ לארץ לטייל:

אורח היים הלכות תשעה באב ושאיר תעניות, סימן תקנא - דין שבוע שחל תשעה באב להיות בתוכה, סימן ג

(א) שבוע שחל בו תשעה באב אסורים לספור ולכבס אפילו אינו רוצה ללבושו עתה אלא להניחו לאחר תשעה באב ואפילו אין לו אלא חלוק אחד אסור וכן המכובסים מקודם בין ללבוש בין להציע בהם המטה ואפילו מטפחות הידים והשלחן אסור וכיבוס שלנו מותר אבל גיהוץ (פירוש מעבירין על הבגדים אבן חלק להתללקו, ערוך) שלנו אסור וכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ והרי הם ככיבוס שלנו ומותר והמי מילי לגוהצן ולהניחן עד אחר תשעה באב אבל אסור ללבשן בשבוע זה ונהגו לאסור אפילו כלי פשתן ואפילו בכיבוס שלנו בין ללבוש בין לכבס ולהניח ואין להקל בדבר כיון שנהגו וכל שכן דאפשר מדינא נמי אסור שהרי יש מי שכתב דכיבוס שלנו קרי (גיהוץ) לשל בני בכל שאין מתלבנים יפה לפי שמומיהם הם עכורים שאינה ארץ חרים והנבעות כארץ ישראל וכיבוס של שאר ארצות אפשר שהוא ככיבוס של ארץ ישראל ואסור ועוד יש מי שפירש דגיהוץ היינו מים ואפר או נטר ובורית וכיבוס היינו במים לבד

אורח היים הלכות ראש חודש, סימן תכב - סדר התפלה והלל בראש חודש, סימן ב

(ב) וקורים הלל בדיילוג בין יחיד בין צבור ויש אומרים שהצבור מברכין עליו בתחלה לקרוא את ההלל (ואם בירך לגמור אין צריך לחזור) (מרדכי פרק כמה מרליקין ושבולי לקט) ולבסוף יהללך והיחיד אין מברך עליו ויש אומרים שאף הצבור אין מברכין עליו לא בתחלה ולא בסוף וזה דעת הרמב"ם וכן נוהגין בכל מלכות ארץ ישראל וסביבותיה. הגה: ויש אומרים דגם יחיד מברך עליו (טוב בשם הרא"ש ורבינו הם) וכן נוהגין במדינות אלו. ומכל מקום יהיה אדם לקרות בצבור כדי לברך עליו עם הצבור. ויש אומרים בדכשיחיד קרוא אומר לשנים שיאמרו עמו ראשי פרקים דאו היו כרבים (מרדכי פרק כמה מרליקין ואגור בשם שמוח טוב). ונהגו כן בהורדו ולא באנא:

אורח היים הלכות פסח, סימן תפט - סדר תפלת ליל שני של פסח, וספירת העומר, סימן י

(י) אסור לאכול חדש אף בזמן הזה בין להם בין קלי בין כרמל עד תחלת ליל י"ח בניסן ובארץ ישראל עד תחלת ליל י"ז בניסן:

אורח היים הלכות יום טוב, סימן תצו - דיני יום טוב שני של גלויות, סימן ג

(ג) בני ארץ ישראל שבאו לחוצה לארץ אסורים לעשות מלאכה ביום טוב שני בישוב אפילו דעתו לחזור וכל זמן שלא הגיע לישוב אפילו אין דעתו לחזור מותר לפי שעדיין לא הוקבע להיות כמותן אבל אם הגיע לישוב ואין דעתו לחזור נעשה כמותן ואסור בין כמדבר בין בישוב וכל חוץ לתחום אין נותנין עליו הומרי מקום שהלך לשם:

אורח היים הלכות יום טוב, סימן תקד - דין התבלין ביום טוב, סימן ג

(ג) אין כותשין הריפות במכתשת גדולה אבל כותשין במכתשת קטנה שזה הוא השינוי שלה ובארץ ישראל אפילו בקטנה אסור. וכיון שאין אנו יודעים עכשיו מה נקראת גדולה או קטנה יש לאסור הכל. הגה: ומותר לגרוד בבינה ביום טוב על הכלי שהוא מורג חרוץ מיהו צריך שינוי מעט כמו דרכת מלח (ריב"ש סימן קפ"ד) והוא הדין מצות בלא שינוי משום דאין טחינה באוכלין שהיו טחונין תחלה (מהרי"ל):

מפסיקין מלאכות מבעוד יום ואסורים בהם בעשיית מלאכה ביום אבל לא בלילה ואסורים בהציצת כל הגוף בחמין לפיכך נועלין את המזבחצאות אבל פניו ורגליו בחמין וכל גופו כבונן מותר ואסורים בסיכה אלא אם כן הוא להעביר את הזוהמא ואסורים בהם בתשמיש המטה וכן אסורים בנעילת הסנדל בעיר ומתפללין בבתי כנסיות ומתחננים כבשאר תעניות:

(ד) עברו אלו [ולא נענו] בית דין גוזרין עוד שבע תעניות על הצבור שני וחמישי ושני וחמישי ושני וחמישי ושני וחמישי ושני וכל מה שאסור בשלשה שלפני אלו אסור אף באלו ויתירין אלו שמתריעין בהם בשופר על הברכות שמוסיפין בהם ומתפללים ברחוב העיר ומורידין זקן להוכיחם ומוסיפין שש ברכות בתפלת שחרית ובתפלת המנחה ונועלים את החנויות ובשני לעת ערב פותחין מעט [אותן החנויות המוכרות אכילה ושתייה] [בית יוסף בשם רש"י] כדי שימצאו לקנות לסעודת הלילה ובחמישי פותחין כל היום חנויות המוכרות מאכל מפני כבוד השבת ואם יש לחנות שני פתחים פותח אחד ונועל אחד ואם יש לחנות אצטבא לפניו פותח כדרכו בחמישי ואינו חושש:

(ה) עוברות ומניקות מתענות אבל לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות ומיהו לא יאכלו אלא כדי קיום הולד [ואסור להן להחמיד ולהתענות] [תשב"ץ סימן תכ"ח]:

(ו) אחר שגזרו י"ג תעניות אלו אם לא נענו אין גוזרין עוד והני מילי כשמתענים על הגשמים לפי שכשעברו אלו כבר עברו זמן הגשמים ואין בהם תועלת אבל על שאר פורעניות מתענים והולכים עד שיענו:

(ז) כשמתענים על הגשמים ועברו י"ג תעניות אלו ולא נענו ממעטין במשא ומתן ובבנין של שמתה [אלא אם כן כותלו נוטה ליפול] (טו) וממעטין באירוסין ונישואין אלא אם כן לא קיים מצות פריה ורבייה וממעטים בשאילת שלום בין אדם להבירו ותלמידי חכמים לא ישאלו שלום אלא כנופין וכמנודים למקום ועם הארץ שנתן להם שלום משיבין לו בשפה ומה וכו' ראש ותלמידי חכמים לבדם חוזרים ומתענים שני וחמישי ושני עד שיצא ניסן של תקופה ומותרין לאכול בלילה ובמלאכה ובשאר הדברים ומפסיקים בראש חודש חנוכה ופורים יצא ניסן של תקופה והוא כשהגיע השמש לתחלת מזל השור אין מתענין עוד שאין

היין מירושלים שהוזר וקורע עליה קרע אחר בפני עצמו ואם קרע על ירושלים תחלה אינו צריך לקרוע על שאר ערי יהודה:

(ד) כל הקרעים האלו בידו ומעומד וקורע כל כסותו שעליו עד שיגלה את לבו ואינו מואחה קרעים אלו לעולם אבל רשאי לשללן למללן ללקטן ולתופרן כמין סולמות:

(ה) היה הולך ובא לירושלים הולך ובא תוך ל' יום אינו קורע קרע אחר ואם לאחר ל' יום הוזר וקורע [והוא הדין בערי יהודה ובמקדש]:

אורח היים הלכות תענית, סימן תקסב - דין קבלת התענית, סיניף יב

(ב) תענית שגוזרים על הצבור אין כל יחיד צריך לקבלו בתפלת המנחה אלא שליח צבור מכריז התענית והרי הוא מקובל ויש אומרים להני מילי בארץ ישראל שהיה להם נשיא לפי שגזירתו קיימת על כל ישראל אבל בחוצה לארץ צריכים כל הצבור לקבל על עצמם כיחידים שכל אחד מקבל על עצמו:

אורח היים הלכות תענית, סימן תקסד - דיני תענית צבור, סיניף ד

(ד) נוהגים להרות סליחות בברכת סלח לנו ויש שאין נוהגים לומר סליחות עד אחר סיום שמונה עשרה ברכות וכן הנהיגו הקדמונים בארץ ישראל והוא המנהג הנכון:

אורח היים הלכות תענית, סימן תקעה - דיני תעניות שמתפללין בארץ ישראל על הגשמים, ובו י"ג סיניפים

(א) סדר תעניות שמתענין בארץ ישראל על הגשמים כך הוא הגיע י"ז במרחשון ולא ירדו גשמים מתחילין תלמידי חכמים בלבד להתענות ג' תעניות ב' וה' וב' וכל התלמידים ראויים לכך ודין תעניות אלו כדין תענית יחיד:

(ב) הגיע ראש חודש כסלו ולא ירדו גשמים בית דין גוזרין שלשה תעניות על הצבור שני וחמישי ושני וכל העם נכנסים לבתי כנסיות ומתפללים וזועקים ומתחננים כדרך שעושים בכל התעניות:

(ג) עברו אלו ולא נענו בית דין גוזרין עוד ג' תעניות על הצבור שני וחמישי ושני ובאלו

לזכור את ירושלים שנאמר אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתני:

(ג) וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר ולא משמיעו קול של שיר לשמח בהם. הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או כבית המשתה (טו).

ואסור לשומעם מפני החורבן ואפילו שיר כפה על היין אסורה שנאמר כשיר לא ישתו יין וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי השבחה או שיר של הודאות וזכרון הסדי הקדוש כרוך הוא על היין. הגה: וכן לצורך מצוה כגון בבית חתן וכלה הכל שרי [תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני]:

(ד) וכן גזרו על עטרות התנים שלא להניח כלל ושלא יניח החתן בראשו שום כליל שנאמר הסר המצנפת והרם העטרתה וכן גזרו על עטרות הכלה אם היא של כסף אבל של גדיל מותר לכלה ודוקא לחתן וכלה אבל בשאר כל אנשים ונשים לא גזרו:

(ה) אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה:

אורח היים הלכות תשעה באב ושאר תעניות, סימן תקסא - דין הרואה ערי יהודה וירושלים והמקדש בחורבן, ובו ה' סיניפים

(א) הרואה ערי יהודה בחורבן אימר ערי קדשך היו מדבר וקורע [ואינו חייב לקרוע אלא כשמוגי עמוך להם כמן הצופים לירושלים] (בית דסף):

(ב) הרואה ירושלים בחורבנה אימר ציון מדבר היתה ירושלים שממה וקורע וכשרואה בית המקדש אומר בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך בו אבותינו היה לשרפת אשר וכל מחמדנו היה להרבה וקורע ומחיכן חייב לקרוע מן הצופים ואחר כך כשיראה המקדש קורע קרע אחר וכל קריעה טפה ואם בא דרך המדבר שאז רואה המקדש תחלה קורע על המקדש טפה ואחר כך כשיראה ירושלים מוסיף על קרע ראשון כל שהוא:

(ג) אם קרע על אחת מערי יהודה אינו חוזר וקורע כשיראה שאר ערי יהודה

הגשמים בזמן הזה אלא סימן קללה הואיל ולא ירדו כל עיקר מתחילת השנה :

(ח) וכל זה הסדר כשלא ירדו גשמים כלל אבל ירדו בריביעה (פירוש המטר היורד להצמיח כל צמח ועשב האדמה נקרא בריביעה מפני שרובע ומעבר את הקרקע כדכתיב כי כאשר ירד הגשם וגו' והולידה והצמיחה וגומר) וצמחו העשבים והתחילו ליבש הרי אלו מתענים וזועקים עד שירדו גשמים או עד שיבשו הצמחים וכן אם הגיע זמן הפסח או קרוב לו שהוא זמן פריחת האילנות בארץ ישראל ולא ירדו גשמים הרי אלו מתענים וזועקים עד שירדו גשמים הראויים לאילנות או עד שיעבור זמנם וכן אם הגיע חג הסוכות ולא ירדו גשמים הרבה כדי למלאות מהם הבורות והשיחין והמערות הרי אלו מתענים עד שירד גשם הראוי לבורות ואם אין להם מים לשתות מתענין על הגשמים בכל עת שלא יהיה להם מים לשתות ואפילו בימות החמה פסקו הגשמים בין גשם לגשם מ' יום בימות הגשמים הרי זה מכת בצורת ומתענים וזועקים עד שירדו גשמים או עד שיעבור זמנם :

(ט) כמה דברים אמורים בארץ ישראל וכל הדומה לה אבל במקומות שנונת הגשמים שלהם קודם שבעה עשר במרחשוון או אחר זמן זה כשיגיע זמנם ולא ירדו גשמים יהידים מתענים שני וחמישי ושני ומפסקים בראש חודש חנוכה ופורים ושוהין אחר כך כמו כמו ששה ימים אם לא ירדו גשמים בית דין גורזין י"ג תעניות על הסדר שאמרנו :

(י) כל תענית שגוזרים הצבור בהרצה לארץ אוכלים בהם בלילה דינם כדין שאר תעניות שאין גוזרים על הצבור תענית כגון צום כפור אלא בארץ ישראל בלבד ובגלל המטר ובאותם עשר תעניות שהם שלשה אמצעים ושבע אחרונות :

(יא) היו מתענים על הגשמים ונענו כמה ירדו והיו פוסקין מן התענית משיבנסו בעומק הארץ החרבה טפה ובכינותי שני טפחים ובעבודה שלשה טפחים (ושיעור כמה צריכין לירד לברך עליהם עיין לעיל סימן רכ"א). ואם התחילו לירד אחר חצות ישלימו אותו היום (ועיין לעיל סימן תקס"ט בסופו) אלא התחילו לירד קודם חצות לא ישלימו ואם יאכלו וישתו ויעשו יום טוב ולערב יתקבצו ויאמרו הלל הגדול :

(יב) אין אומרים הלל הגדול אלא כשנענו ביום תעניתם דוקא אבל אם לא נענו עד יום שלאחר תעניתם לא :

(יג) אם ירדו להם גשמים כליל תעניתם קודם שעלה עמוד השחר אין אומרים הלל הגדול :

אורח היים הלכות תענית, סימן תקנו - על איזה דברים מתענין ומתריעין, סעיפים ב, ג, ד, ו, ז, יא

(ב) וכן על הדבר איזהו דבר עיר שיש בה ת"ק רגלי ויצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה הרי זה דבר יצאו ביום אחד או כד' ימים אין זה דבר היו בה אלף ויצאו ממנה ששה מתים כג' ימים זה אחר זה הרי זה דבר יצאו ביום אחד או בארבעה אין זה דבר וכן לפי חשבון זה ואין הנשים והקטנים וזקנים ששבתו ממלאכה בכלל מניין אנשי המדינה לענין זה. היה דבר בארץ ישראל מתענין שאר גלויות עליהם (והדוק דאיכא דבר כבולה ולא במקצתה) (ר"ן פרק ג' התענית). היה דבר במדינה ושיירות הולכות ובאות ממנה למדינה אחרת שתיהן מתענות אף על פי שהן רחוקות זו מזו :

(ט) וכן על הארבה והחמיל אפילו לא נראה מהם אלא כנה אחד בכל ארץ ישראל ואפילו אינו משחית יבול הארץ מתענין ומתריעין עליהם ועל הגובאי (פירוש מין ארבה) בכל שהוא אבל על החגב אין מתענין עליו ולא מתריעין אלא זועקין בלבד ועכשיו שאין אנו מכירין מינים הללו על כולם מתריעין :

(י) וכן על המזונות כיצד הרי שהחולו דברים של סחורה שרוב היו אנשי אותה העיר מהם כגון כלי פשתן כבכל ויין ושמן בארץ ישראל ונתמעט המשא והמתן עד שיצטרך התגר למכור שוה עשרה כששה הרי זו צרת צבור ומתריעין עליה ובשבת זועקים עליה אבל אין תוקעים עליה בשבת :

(יא) וכן על המטר כיצד הרי שרבו עליהם גשמים עד שיצרו להם אלו מתפללים עליהם שאין לך צרה יתירה מזו שהבתים נופלים ונמצא בתיהם קבריהם ובארץ ישראל אין מתפללין על רוב הגשמים מפני שהיא ארץ הרים ובתיהם בנוים כאבנים ורוב גשמים טובה להם ואין מתענים להעביר הטובה. ועכשיו בצפת מצוים מפולת בתים מפני הגשמים ומתפללים עליהם :

אורח היים הלכות תענית, סימן תקפ - ימים שמתענים בהם, סעיף ב

(ב) בשבעה עשר באלול מתו מוציא דבת הארץ :

אורח היים הלכות ראש השנה, סימן תרא - סדר יום של ראש השנה, סעיף ב

(ב) אף בארץ ישראל עושים ראש השנה שני ימים. הגה: ומתענים למחרת ראש השנה (שו"ת) והוא תענית ציבור :

אורח היים הלכות יום הכיפורים, סימן תריב - איסור אכילה ביום הכיפורים, ושיעור כמותה, סעיף ז

(ז) אכל עלי קנים פטור ולולבי גפנים שלבלבו קודם ראש השנה פטור דעין בעלמא הם ואם לבלבו (בארץ ישראל) מראש השנה ועד יום הכיפורים חייב :

אורח היים הלכות לולב, סימן תרסג - סדר תפלת חול המועד, סעיף א

(א) בחול המועד מוציאין ספר תורה וקורין בו ארבעה בקרבנות החג שבפרשת פנחס וביום ראשון של חולו של מועד קורא כהן וביום השני ולוי וישראל חוזר וקורא וביום השלישי והרביעי קורא ספיקא דיומא וביום השני וביום השלישי ועל דרך זה קורים בשאר ימים. הגה: יש אומרים ששנים הראשונים קורין בספיקא דיומא והשלישי קורא ביום המחור והרביעי חוזר וקורא כל ספיקא דיומא והיינו מה שקראו שנים הראשונים וכן אנו נוהגין וביום השביעי הכהן קורא ביום החמישי לוי ביום הששי ישראל ביום השביעי והרביעי קורא ביום הששי וביום השביעי וכן אנו נוהגין (רש"י בשם רבותיו ומהר"י ומנהגים). ובארץ ישראל שאין שם ספיקא דיומא אין קורים בכל יום אלא קרבן היום בלבד כי ביום כ' הוא א' לחולו של מועד קורא כהן וביום השני והשלישי העולים אחריו חוזרים וקורים אותה פרשה עצמה ועל דרך זה בכל יום משאר הימים :

אורח היים הלכות מגילה ופורים, סימן תרפח - דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, וכן ה' סעיפים

(א) כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפילו אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו אפילו אם הם בחוצה לארץ ואפילו אין בהם עשרה בטלנים (פירוש בטלנים ממלאכתך ועוסקין

בצרכי צבור). והוא שהוקף ואחר כך ישב או שישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנודע שישב תחלה על דעת שלא להקיפו. אבל בסתמא הוקפה ולבסוף ישבה, ר"ן:

(ב) וכן הכפרים הנראים עמיהם אפילו אינם סמוכים כגון שהם ברה או שסמוכים להם אפילו אינם נראים עמיהם כגון שהם בעמק ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר ממיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת חומה מימות יהושע קורין בט"ו הואיל ונעשה בו הנס:

(ג) כפרים ועיירות גדולות ונכרים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בי"ד:

(ד) כרך שהוא ספק אם הוקף בימי יהושע אם לאו קורין בי"ד ובט"ו ובליליהוה ולא ירך כי אם בי"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם:

(ה) בן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר אם היה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ונתעכב ולא חזר קורא ממקומו ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם. הגה: ואם הוא במדבר או בספינה קורא ביום י"ד כמו רוב העולם (כל ב'):

(ו) יום חמשה עשר שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת אלא מקדימין לקרותה בערב שבת וגוברים מעות מנתנות עניים ומחלקים אותם בו ביום וביום שבת מוציאים שני ספרים ובשני קורין ויבא עמלק ואומרים על הניסים ואין עושין סעודת פורים עד יום אחד בשבת:

(ז) המפרש בים והיוצא בשיירה ואינו מוצא מגילה להוליך עמו יקראנה בי"ג או בי"ב או בי"א בלא ברכה ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו יש אומרים שקורא אפילו מתחלת החדש. הגה: והכי נהוג ומיהו אם נדמן לו אחר כך מגילה חזר וקרא אותה ביום י"ד אפילו קראה תחלה ביום י"ג מכל מקום קרא אותה שלא בזמנה (כל בו בית יוסף):

(ח) בן עיר שהיה בספינה או בדרך ולא היה בידו מגילה ואחר כך נודמנה לו בט"ו קורא אותה בט"ו:

יורה דעה הלכות הערובות, סימן קי - דין ספק טריפות שאירע בבשר, סעיף א

(א) דבר חשוב אוסר במינו בכל שהוא והם ד' דברים ואלו הם אגוזי פרך ורומני בדין וחביות סוגמות והלפות תרדין וקלחי כרוב ודלעת יונית וכסרות של בעל הבית וכן בעלי ארץ חשוכים הם ואינם בטלים אבל שאר דברים אף

על פי שדרכן לימנות הרי אלו עולים כשיעורן. הגה: ויש אומרים דכל דבר שבמנין דהיינו שדרבנו למנותו חמיר אינו בטל (טור בשם ר"י בית יוסף). וכן נהגין. הא דדבר חשוב אינו בטל אינו אלא מדרבנן ואוליין בספיקו לקולא (ארוך כלל כ"ה, והרמב"ם פרק ט"ז דמאכלות אסורות ותוספת דבחים סוף דף ע"ג ואגודה שם, ורא"ש פרק גיד הנשה, והשב"א מותר הבית, ונימוקי יוסף פרק העול, ועוד הרבה פוסקים, כמו שיתבאר בסיומן זה בכמה דוכתי). כל דבר שהוא חשוב אצל בני מקום מהמקומות כגון אגוזי פרך ורומני כדן בארץ ישראל באותם הזמנים הוא אוסר בכל שהוא לפי חשיבותו באותו מקום ובאותו זמן ולא הוחרזו אלו אלא לפי שהן אוסרים בכל שהן בכל מקום. והוא הדין בכל כיוצא בהן בשאר מקומות:

יורה דעה הלכות יין נסך, סימן קכו - אם נאמן האדם לאסור יינו של חברו, סעיף ג

(ג) עד אחד נאמן באיסורים להתיר אבל לא להחמיר. הגה: מיהו יש אומרים דברבר דאיכא לברורי כגון שאמר לו אחד בא ואראך עובר סוככים מנסך יינך צריך לחוש לדבריו (בית יוסף בשם התוספות). וכל דבר שלא אתחזק לא להיתר ולא לאיסור עד אחד נאמן עליו אפילו לאסור (אשירי פרק הניזקין ומרדכי פרק האשה רבה). וכל חיבא דאתחזק דבר באיסור כגון פבל או חתיכת בשר שאינה מנוקרת אין העד נאמן עליו להתירו אלא אם כן בידו לתקנו (גם זה שם). ואם היו כבאן ב' חתיכות אחת של איסור ואחת של היתר נאמן העד לומר זה היתר וזה איסור (הר"ן שם). ואדם נאמן על שלו ואפילו היכא דאתחזק איסורא (שם באשירי). ועי' לעיל סימן קי"ט דין החשוד על הדבר אם מעיד עליו. ועיין לקמן סימן קפ"ה מי שאומר פלוני חכם הכשיר לי זה והחכם כופר. ועיין באבן העזר סימן קנ"ב אם אמרינן לגבי עדות שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואשה נאמנת בדבר איסור לומר תקנתו (ר"ן פרק האומר ורש חליץ) ודוקא בודאי איסור כגון ניקור בשר וכדומה אבל בספק שמא אין כאן איסור כגון שצריכה לברור דגים טמאים מטהורים (איסור היתר ארוך) או איסור שיש בו צדדים להקל (שם ב"רין) אין אשה נאמנת דאשה דעתה קלה להקל. קטן אין לו דין עד להיות נאמן באיסורין (ריב"ש סימן רמ"ה) מכל מקום בקטן חריף ובקי בדבר ואיכא רגלים לדבריו יש להחמיר אם מעיד על דבר איסור (רשב"א סי' כ"ד) ואם מעיד על איסור דרבנן להקל ולא אתחזק איסורא כגון בדיקת חמץ נאמן דהימנוהו רבנן בדרבנן (שם בריב"ש) אבל אם אתחזק איסורא אינו נאמן כלל:

יורה דעה הלכות עבודה זרה, סימן קכח - דיני חגי האילולים, סעיפים: א, ב, ג, ד

(א) שלשה ימים לפני חגם של עובדי עבודי זרה אסור ליקח מהם ולמכור להם דבר המתקיים ומותר למכור להם דבר שאינו מתקיים עד יום חגם כגון ירקות ותבשיל וכן אסור להשאיל ולשאול ולהלוותן (כלא רביית) (טור והפוסקים) וללוות מהם ולפורען וליפרע מהם מלוה בשטר או על המשכון אבל מלוה על פה נפרעים מהם מפני שהוא כמציל מידם. ובזמן דידם תקיפה אפילו בשטר חשיב כמציל מידם ואם היא מלוה רבית אפילו במשכון חשיב כמציל מידם:

(ב) עבר ונשא ונתן כיום חגם אסור בהנאה ואם נשא ונתן בשלשה ימים שלפני החג מותר בהנאה:

(ג) אם היה חגם של אותם עובדי עבודה זרה הרבה ג' או ד' או ו' כל אותם הימים כיום אחד הם וכל אותם הימים אסורים עם ג' לפנייהם:

(ד) כמה דברים אמורים בארץ ישראל אבל בשאר ארצות אינו אסור אלא יום חגם בלבד:

יורה דעה הלכות עבודה זרה, סימן קכא - דברים המצוינים לעבודה זרה אסור לישראל לגביהם, סעיפים: א, ב

(א) אין מוכרין להם לטעמי' עשה זמ' בארץ ישראל כל דבר המחובר כגון אילן וקמח אבל מוכרים על תנאי שיקוין וקוציץ:

(ב) אין מוכרים להם בתים ושדות בארץ ישראל אבל משכירין להם בתים ולא שדות. ובסוריא מוכרים בתים ומשכירים שדות. ובהוצא לארץ מוכרים אלו ואלו:

יורה דעה הלכות עבודה זרה, סימן קכב - דין עובדי עבודה זרה להעלים מהמות, סעיף א

(א) עובדי גלולים (משבעה העממין) שאין בינינו וביניהם מלחמה ורועי בהמה דקה מישראל בארץ ישראל בזמן שהיו רוב השדות של ישראל וכיוצא בהן אין מסבכין להם המיתת ואסור להצילם אם נטו למות כגון שראה אחד מהם שנפל לים אינו מעלהו אפילו אם יתן לו שכר. לפיכך אסור לרפאותן אפילו בשכר אם לא היכא דאיכא משום איבה (דאו אפילו בתום שרי

אדם ואינו חייב לתת צדקה עד שהיה לו פרנסתו ואחר כך יקדים פרנסת אביו ואמו אם הם עניים והם קודמים לפרנסת בניו. ואחר כך בניו והם קודמים לאחיו והם קודמים לשאר קרובים והקרובים קודמים לשכניו ושכניו לאנשי עירו ואנשי עירו לעיר אחת והוא הדין אם היו שבויים וצריך לפדותו (הכל בטור):

יורה דעה הלכות עבדים, סימן רסו – הלוקה עבד כענינו אסור לקיימו ערל, וטבילתו, וברכתו, ומגילתו, וכל הינו עבד ושפחה, טעמים: פב, פג, פד, פה

(פב) המוכר עבדו לחוצה לארץ או לסוריא או לעכו יצא לחירות וכופין את רבו השני לכתוב לו גט שחרור ומפסיד הדמים ואפילו אם אמר איני רוצה לחוצאו לחוצה לארץ אשתעבד בו בארץ ישראל אין שומעין לו. (ודין זה נוהג אפילו האיראנא) (טור ובית יוסף בשם הרמב"ם דין ט"ו):

(פג) עבד שיצא אחר רבו לסוריא ומכרו שם איבד זכותו כמה דברים אמורים כשיצא רבו על מנת שלא לחזור לארץ ישראל אבל אם דעת רבו לחזור ויצא אחריו ומכרו שם יצא לחירות וכופין את הלוקה לשחררו (לשון הרמב"ם שם דין ט"ו):

(פד) עבד שאמר לעלות לארץ ישראל כופין את רבו לעלות עמו או ימכרו אותו למי שיעלהו שם. רצה האדון לצאת לחוצה לארץ אינו יכול לחוצה את עבדו עד שירצה. ודין זה בכל זמן אפילו בזמן הזה שהארץ ביד עובדי כוכבים:

(פה) עבד שברח מחוצה לארץ לארץ אין מחזירין אותו לעבדות ועליו נאמר "לא תסגיר עבד אל אדוניו" ואומרים לרבו שיכתוב לו גט שחרור ויכתוב לו שטר הוב בדמיו עד שתשיג ידו ויתן לו ואם לא רצה האדון לשחררו מפקיעים בית דין שעבודו מעליו וילך לו:

יורה דעה הלכות גרים, סימן רסח – כיצד מגידין הגר והגוורת, ודיני קדושת הגר, טעף ו

(י) כתי או כותית שבא ואמר נתגיירתי בבית דינו של פלוני כראוי אינו נאמן לכא בקהל עד שיבא עדים ואם אינום נוהגין כדרכי ישראל

שהעביר המועד ונמצא עבר זה על שבועתו אם נשא בלא התרה (תשובת מהרי"ו סימן קל"ז). וכל זה לא מיירי אלא בשנים שנשבעו זה לזה אבל שנים שנשבעו יחד לעשות דבר כגון שלא לדבר עם פלוני ועבר אחד מהם השני חייב לקיים שבועתו ואפילו אם נשבעו זה לזה והם ג' או יותר שאף אם עובר האחד השבועה השנים הנשארים צריכין לקיים שבועתן (מהר"ם מפאדואה סימן כ"ו וברוב"ש סימן תנ"ג). ונראה הא דאם נשבעו שנים ביחד ולא נשבעו זה לזה ועבר האחד השני חייב לקיים שבועתו היינו דוקא שאינן תלויין זה בזה אבל אם תלויין זה בזה ואי אפשר לאחד לקיים שבועתו בלא חברו כגון שנשבעו לילך ביחד לארץ ישראל והאחד עובר וקשה לשני לילך לבד פטור גם כן וכמו שכתבאר לעיל סימן רכ"ח טעף מ"ד (תשובת הרא"ש כלל ח'):

יורה דעה הלכות צדקה, סימן רמח – מי חייב בה, ומי ראוי לקבלה, טעף ג

(ג) יתומים אין פוסקין עליהם צדקה אפילו לפדיון שבויים אפילו יש להם ממון הרבה אלא אם כן פוסקין עליהם לכבודם כדי שיעצו להם שם. הגה: ודוק צדקה שאין לה קצבה או שיש לה קצבה על נכסי יתומים ויכולין להמתין עד שיגדלו כגון שיש להם טבל ואינן צריכין לאכול עכשו אבל אם צריכים לאכול עכשו מעשרין ותורמין להם. והוא הדין בצדקה שיש לה קצבה כגון שהיו להם קרובים עניים והיה להם קצבה מאביהם כל שנה ואין להם לאכול רק זו או יחורו על הפתחים ויהיה גנאי ליתומים האפטרופוס שלהם נותן מנכסיהם הקצבה לקרוביהם (תשובת ר"י מינץ סימן א'):

יורה דעה הלכות צדקה, סימן רנא – למי ניתנין הצדקה, ואיזה קודם להבירו, טעף ג

(ג) הנותן לבניו ובנותיו הגדולים שאינו חייב במזונותיהם כדי ללמד את הבנים תורה ולהנהיג הבנות בדרך ישרה וכן הנותן מתנות לאביו [ולאמו] והם צריכים להם הרי זה בכלל צדקה ולא עוד אלא שצריך [להקדימו] [להקדימם] לאחרים. ואפילו אינו בנו ולא אביו אלא קרובו צריך להקדימו לכל אדם. ואחיו מאביו קודם לאחיו מאמו. ועניי ביתו קודמין לעניי עירו. ועניי עירו קודמין לעניי עיר אחרת (כן משמע בסמ"א וסמ"ק טור). הגה: והקבועים עבד קריים עניי העיר והם קודמין לעניים אחרים הבאים לשם ממקומות אחרים (טור ולא כר"י בר ברוך). **ויושבי ארץ ישראל קודמין ליושבי חוצה לארץ. הגה: פרנסה עצמו קודמת לכל**

אם לא יוכל להשמש אפילו בחנם) (בית יוסף בשם הרמב"ן). וכן מותר לנסות רפואה בעובר גידולים אם תועיל (תוספות ומדרי"ך פרק אין מעמידין בסמ"א). (כמה דברים אמורים) [וכן הוא] בישראל בעל עבירות והעומד ברשעו ושונה בו תמיד כגון רועי כמהה דקה שפקרו בגזל והם הולכים באולתם אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד אלא עושה עבירות להנאת עצמו כגון אוכל נבילות לתיאבון מצוה להצילו ואסור לעמוד על דמו:

יורה דעה הלכות נדרים, סימן רכ – הלוקה שבין קוגם וין להיום או לזמן, ודין הנדר על דבר שאינו קבוע, טעף יח

(יח) האסור עצמו בדבר עד הגשם הרי זה אסור עד זמן הגשמים שהוא בארץ ישראל ראש חודש כסלו הגיע זמן הגשמים הרי זה מותר בין ירדו גשמים בין לא ירדו ואם ירדו מ"ז במרחשון מותר ואם אמר עד הגשמים הרי זה אסור עד שירדו הגשמים והוא שירדו מזמן רביעה שניה שהוא בארץ ישראל ומקומות הסמוכים לה מ"ב במרחשון ואילך. הגה: ובגולה זמן הגשמים ששים יום אחר התקופה שמתחילין או השאלה ומן רביעה שניה שבעים יום אחר התקופה (טור):

יורה דעה הלכות נדרים, סימן רכח – דיני התרת נדרים, וההבדל שבין תת להרטה, והוא נקרא דעת רבים, טעמים: לו, מד

(לו) מי שנדר לעלות לארץ ישראל יש לו התרה כשאר נדרים:

(מד) שנים שנדרו ללכת יחד לארץ ישראל תוך שתי שנים והאחד מתעכב, חבירו פטור (ועיין לקמן סוף סימן רל"ו):

יורה דעה הלכות שבועות, סימן רלז – מה היא שבועת ביטוי ושבועת שוא, טעף ו

(ו) שנים שנשבעו לעשות דבר אחד ועבר אחד מהם על השבועה השני פטור ואינו צריך התרה לפיכך איש ואשה שנשבעתו זה לזה וקבלו חרם לינשא לזמן קבוע מי שיעכב והעביר המועד אסור לינשא לאחר והלה מותר ואינו צריך התרה וגם המעכב עצמו מותר בלא התרה לאחר שנשא שכנגדו. הגה: ואפילו אם טען זה העובר המועד שהיה אנוס אינו נאמן שיחתיב שכנגדו עדיין בשבועתו ומכל מקום אם רצה זה לפטור משבועתו ילך אצל חכם ויתיר לו שבועתו שמו יביא זה שכנגדו עדים שהיה אנוס בדבר

ועושים כל המצות הרי אלו בחזקת גרי צדק ואף על פי שאין שם עדים שמעידים בפני מי נתגיירו. ואף על פי כן אם באו להתערב בישראל אין משיאין אותם עד שיביאו עדים או עד שיתבלו בפנינו הואיל והוחזקו גוים. אבל מי שבא ואמר שהוא גוי ונתגייר בבית דין נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים בארץ ישראל באותן הימים שהזקת הכל שם בחזקת ישראל אבל בחוץ לארץ צריך להביא ראיה ואחר כך ישא ישראלית שמעלה עשו ביחסין:

יורה דעה הלכות זוהר, סימן רפו - מקומות החייבים במזוזה, סעיף כב

(כב) השוכר בית בחוצה לארץ והדר בפניו בארץ ישראל פטור ממזוזה שלשים יום. והשוכר בית בארץ ישראל חייב במזוזה מיד משום ישוב ארץ ישראל (והוא הדין לשואל בית דינו בשוכר) (בית יוסף בשם הרב רבינו מנחם ז"ל כ"ב ב"ש):

יורה דעה הלכות ערלה, סימן רצד - דיני ערלה, באיזה מקום נוהגת ובשל מי, סעיפים: א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, יא

(א) האבינות והתמרות [והקפריסין] של צלף חייבים בערלה. כמה דברים אמורים בארץ ישראל אבל בחוצה לארץ האבינות חייבים ותמרות וקפריסין פטורים:

(1) פירות רבעי יש להם דין מעשר שני לכל דבר. ובזמן הבית היו צריכים להעלות לירושלים לאכלם שם או לפדותם ולהעלות הפדיון שם והם מותרים מיד אחר הפדיון. והאידיגא שאין יכולין להעלותם לירושלים פודים אותם אחר שיגמרו ויתלשו ויכול לפדות את כולם בשוה פרוטה אפילו הם רבים וישליך הפרוטה לים הגדול או ישקנה ויפורנה לרחל או ישליכנה בנהר אחר שחיקה ויברך בשעת פדיון "אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון רבעי". או יפדה בפירות שישוה פרוטה שהוא אחד משלשים ושנים במעה כסף שהוא אשפיר"ו אוטמאנים ששוקל ששה עשר גרעני שעורה שהוא רביעי דרה"ם (לשון עצמו). הגה: ומטבע הרגילה במדינות אלו החצי וני"ד הוא יותר משה פרוטה ופרוץ עליו (תורת הרשן סימן קצ"ב). פירות רבעי פטורין מלקט ושכחה ופרט ועלילות:

(2) דין טעם רבעי נוהג אף בחוצה לארץ. ויש מי שאומר שאינו נוהג אלא בארץ אבל

בחוצה לארץ פירות הכאים אחר שעברו שני ערלה מותרים בלא פדיון. (ויש אומרים שאינו נוהג בחוצה לארץ רק בכרם ולא בשאר אילנות) (טור בשם הגאונים ורמב"ן ורא"ש ור"ע):

(ח) ערלה נוהגת בכל מקום ובכל זמן בין בשל גוי בין בשל ישראל אלא שבשל ארץ ישראל היא מן התורה ובחוצה לארץ הלכה למשה מסיני. הגה: ואסור ללקוט לנכרי פירות מאילן שלו שהוא ערלה משום שנתנה כמה שמחזיק לו הנכרי טובה על זה (כל בו ב"ב בשם ארחות חיים):

(ט) ספק ערלה בארץ ישראל אסור ובחוצה לארץ מותר. כיצד כרם שיש בו נטיעות של ערלה וענבים נמכרים חוצה לו בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר והוא שלא ידע שהובאו מאותו הכרם ובחוצה לארץ מותר אפילו יודע שהובאו מאותו הכרם רק שלא יראה שנבצרו נטיעות של ערלה. (וכל שכן שכרם שהוא ספק ערלה שהוא מותר) (כן נראה מהטור והרא"ש ומרדכי פרק קמא דקדושין):

(י) כרם שהוא ספק ערלה בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר ואין צריך לומר בחוצה לארץ:

(יא) אף על פי שמנהג עובדי אדמה להבריק גפנים בכל שנה מותר לשתות יין מגפני הגויים משום דספק ערלה מותר ואפילו בכרמים שישראל עובדים אותם ומכריכים אותם ככל שנה מותר משום דמכריך ומרכיב אינו חייב בערלה אלא בארץ אבל לא בחוצה לארץ. ויש למצוא חיתר גם לבני ארץ ישראל ביין של כרמי הגויים משום דרובא דגפנים לאו ערלה נינהו. ואפילו בכרמים שידוע ודאי שיש בהם ערלה יש להתירם משום דקדורם שיעברו עליהם שני ערלה אינם עושים פירות ואם עושים הם דקים וקלוישים שאינם ראויים לעשות מהן יין:

יורה דעה הלכות כלאי הכרם, סימן רצו - דיני כלאי הכרם וכלאי זרעים, סעיפים: א, ב, ט

(א) הזורע שני מיני תבואה או שני מיני ירקות עם זרע הכרם הרי זה לוקה שתים אחת משום שדך לא תזרע כלאים ואחת משום לא תזרע כרמך כלאים ואינו לוקה משום לא תזרע כרמך כלאים עד שיוזע בארץ ישראל חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. וכן אם הפה אותם בעפר לוקה. וכן אם זרע

שני מיני ירק וחרצן או זרע אחד ירק וזרע אחד מין תבואה וחרצן במפולת יד הרי זה לוקה. ואינו חייב מן התורה אלא על קנבוס ולוף וכיוצא בהם מזרעים שנממרים (1) עם תבואת הכרם אבל שאר הזרעים אסורים מדבריהם. וכן אסור מדבריהם לזרוע כלאי הכרם בחוצה לארץ. ואין עודדין עם הגוי בכלאים אבל עוקרין עמו כדי למעט התיפלה:

(ט) כל השיעורים האלו שמרחיקין בין הגפנים והתבואה או הירק אינם אלא בארץ ישראל או בסוריא. אבל בחוצה לארץ מותר לזרוע בצד הגפנים בתוך הכרם לכתחלה. ולא אסור בחוצה לארץ אלא לזרוע שני מיני ירק או תבואה עם החרצן במפולת יד. ואם אמר לתינוק גוי לזרוע לו בחוצה לארץ מותר אבל לא יאמר לגוי גדול שלא יתהלך בישראל. ואף על פי שמותר לזרוע הירק בצד הכרם בחוצה לארץ הרי אותו הירק הזרוע שם אסור באכילה ואפילו בחוצה לארץ והוא שיראה אותו לוקט ומוכר אבל ספיקו מותר.

הגה: ויש אומרים והואיל ומותר לזרוע ירק בצד הגפנים בחוצה לארץ מותר לאכול אותו יק גם כן (הגהות מימוני פרק 1 מהלכות מאכלות אסורות דין ט ותרומת הרשן סימן קצ"ד). ואין לחוש אלא במקום דאיכא לימחש שנזרע שני מיני ירק או שני מיני תבואה עם חרצן במפולת יד (מרדכי פרק קמא דקדושין). ועל כן נהגו להקל במדינות אלו בירקות הנמצאים וזרועות בכרמים כי לא שכיח שנזרעו באיסור:

יורה דעה הלכות כלאי זרעים, סימן רצו - דיני כלאי זרעים ופרטיהם, סעיף א

(א) הזורע שני מיני זרעים באחד בארץ ישראל לוקה שנאמר "שדך לא תזרע כלאים". ואחד הזורע (או המנכש) או המחפה כגון שהיתה חטה אחת ושעורה אחת או פול אחד ועדשה אחת מונחים על הארץ חטיפה אותם בעפר בין בידו בין בגולו לוקה. ואחד הזורע בארץ או בעציו נקוב. אבל הזורע בעציו שאינו נקוב מכין אותו מכת מרדות:

יורה דעה הלכות בכור בהמה טהורה, סימן שי - דין בכור שנטהט שלא על פי הכהן, סעיף ג

(א) מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו יקבר וישלם מבתו. וכמה ישלם אם

הוא בארץ ישראל משלם בגסה חצי דמיו ובדקה רביע דמיו וכוהין לארץ בין בדקה בין בגסה חצי דמיו. והאידנא שאף בארץ ישראל אין רוב שדות של ישראל מותר לגדל בהמה דקה אפילו בארץ ישראל הילכך אפילו בארץ ישראל אף בדקה משלם חצי דמיו:

זוהר דעה הלכות חלה, סימן שכב – הפרש חלה שיש בין חלת ארץ ישראל לחלת חוצה לארץ, וכו' ה' סעיפים

(א) מצוה עשה להפריש תרומה מהעיסה וליתנה לכהן שנאמר ראשית עיריטותיכם [להלן] תרימו תרומה. וראשית זה אין לו שיעור מן התורה אפילו הפריש כשעורה פטר את העיסה. והעושה כל עיסתו חלה לא עשה כלום עד שישירי מקצת. ומדבריו סופרים מפרישין אחד מעשרים וארבעה מן העיסה והנחתום העושה למכור בשוק מפריש אחד מארבעים ושמונה. ואם נטמאה העיסה בשונג או באונס אף בעל הבית מפריש אחד מארבעים ושמונה:

(ב) אין חייבים בחלה מן התורה אלא בארץ ישראל בלבד שנאמר 'זוהי באכלכם מלחם הארץ'. ובזמן שכל ישראל שם שנאמר כבואכם ביאת כולכם ולא ביאת מקצתכם. לפיכך חלה בזמן הזה אפילו בימי עזרא בארץ ישראל אינה אלא מדבריהם:

(ג) מפרישין חלה בחוצה לארץ מדברי סופרים כדי שלא תשתכח תורת חלה מ ישראל:

(ד) שלשה דינים לחלה בשלש ארצות כל הארץ שהחזיקו בה עולי בבל עד כזיב מפרישין בה חלה אחת כשיעור והיא נאכלת לכהנים. ושאר ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ולא עולי בבל שהוא נכזיב ועד אמנה מפרישין בה שתי חלות הראשונה אחד מארבעים ושמונה והיא נשרפת והשניה אין לה שיעור ונותנים אותה לכהן לאכלה. וכל הארץ מאמנה ולחין בין בסוריא בין בשאר ארצות מפרישין שתי חלות הראשונה אין לה שיעור והיא נשרפת והשניה אחד מארבעים ושמונה ונאכלת ומותרת לטמאים אפילו לזבים וזבות. ובזמן הזה שאין עיסה טהורה מפני טומאת המת מפרישין חלה אחת בכל ארץ ישראל אחד מארבעים ושמונה ושורפין אותה מפני שהיא טמאה. ומכזיב ועד אמנה מפרישין

שניה לכהן לאכילה ואין לה שיעור כשהיה דבר מקודם:

(ה) חלת חוצה לארץ אף על פי שהיא טמאה הואיל ועיקר חיובה מדבריהם אינה אסורה באכילה אלא על כהן שטומאה יוצאה עליו מגופו והם בעלי קריים וזבים וזבות ונדות ויולדות אבל שאר הטמאים במגע הטומאות אפילו טמאים מותרים לאכלה. לפיכך בין בסוריא בין בחוצה לארץ אם רצה להפריש חלה אחת מפריש אחד מארבעים ושמונה ונאכלת לקטן שעדיין לא ראה קרי או לקטנה שעדיין לא ראתה נדה ואינו צריך להפריש שניה וכן אם היה שם כהן גדול שטבל משכבת זרעו או מזיבתו אף על פי שלא העריב שמשו (ויש אומרים שצריך הערב שמש) (הר"ן פרק אלו עוברין) הרי זה מותר לאכול חלה הראשונה ואינו צריך להפריש שניה בחוצה לארץ. הגה: ויש אומרים כיוון שאין חלה נאכלת בזמן הזה בארץ ישראל גם בשאר מקומות אין צריך להפריש רק חלה אחת ולשרפה (טור בשם יש אומרים ושאר פוסקים). וכן המנהג פשוט בכל מדינות אלו שאין מפרישין רק חלה אחת בלא שיעור ושורפין אותה כמו שהיו עושין כשמפרישין שתי חלות שחלת האור לא היה לה שיעור. ומכל מקום נוהגין ליטול כזית (מהרי"ל). והאוכל חלה אפילו בחוצה לארץ מבין חלה על המין שרוצה לאכול ואחר כך מבין "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול תרומה" (כל בו הוא מלשון הרמב"ם סוף הלכות תרומה). ויש אומרים כששורפין חלה עושין לה היסק בפני עצמה ד ישראל אסור ליהנות ממנה (מהרי"ק וכן הוא בתוספות פרק כל שעה). ונוהגין להשליכה לתנור קודם שאופין הפת:

זוהר דעה הלכות חלה, סימן שכג – חלה דרבנן היאך ניתנת ונאכלת, ודין תערובתה בחולין, סעיף א'

(א) חלת חוצה לארץ שמותרת לכהן טהור מקרי רשאי לאכלה עם זר על שולחן אחד לפי שאינה מומצת (פירוש ענין דמוע הוא תרומה שנפלה בחולין) ואפילו נתערבה שוה בשוה. הגה: ויש חולקין וסבירא להו דאוסרת תערובת עד מאה ואחד אם הוא במינה ושלא במינה עד ששים (טור בשם ר"י וספר התרומה ורא"ש ורוקח סימן ע"ט ומהרי"ו סמ"ח ר"י שמשון). ואם חזרה ונתערבה בעיסה ואין מאה ואחד לבטלה אם לא אכל העיסה ישאל לחכם עליה ויתיר לו נדרד נשאלין על ההקדשות ויחזור ויטול חלה אחרת (תשובת מיימוני סוף הלכות זרעים וכו' בשם ארוחת חיים). ומותר לבטלה ברוב

ואוכלה בימי טומאתו ויכולין ליתנה לכהן עם הארץ ואין בה משום כהן המסייע במתנותיו שהוא אסור. ואם רצה לאכול תחילה ואחר כך פריש החלה בחוצה לארץ מותר מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם. הגה: וצריך לשיר מעט יותר משיעור חלה שמפריש כדי שיהא שייכים בשעה שמפריש (בית יוסף בשם הרא"ש וסמ"ג ובהר"ן דביצה).

ודוקא לעיסה שנתייב עם חלה זו יכול לפטור שלא מן המוקף אבל עיסה שנלוושה בפני עצמה אין מפרישין חלה מעיסה אחרת שלא מן המוקף (ב"י בשם סמ"ק וכל בו). אבל חלת ארץ ישראל לא יאכל עד שיפריש. ואינה ניטלת אלא מן המוקף (פירוש ממה שהוא קרוב וסמוך) בתרומה. ואינה ניטלת מן הטהור על הטמא לכתחלה. וכל שבתרומה לא יתרום ואם תרם אינה תרומה כן בחלה. וכל שבתרומה לא יתרום מזה על זה כן בחלה. וכל שאינו אוכל תרומה אינו אוכל חלה, וכל האוכל תרומה אוכל חלה:

זוהר דעה הלכות תרומות ומעשרות, ומתנות עניים, וראשית הגז, סימן שלא – דין נתינתם באוזה מקום, וכיצד הכהן מקבלם, ואם הם דאורייתא או דרבנן, וכו' קמ"ז סעיפים

(א) התרומות ומעשרות אינם נהנים מן התורה אלא בארץ ישראל בין בפני הבית בין שלא בפני הבית ונביאים התקינו שיהו נהנים אפילו בארץ שנער מפני שהיא סמוכה לארץ ישראל ורוב ישראל חולכים ורשבים שם והכמים הראשונים התקינו שיהיו נהנים אף בארץ מצרים ובארץ עמון ומואב מפני שהם סביבות לארץ ישראל. סוריא הקונה בה שדה חייבת בתרומות ומעשרות מדברי סופרים ושאר הארצות אין תרומות ומעשרות נהנות בהן:

(ב) בזמן הזה אפילו במקום שהחזיקו בו עולי בבל ואפילו בימי עזרא אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה אלא מדבריהם מפני שנאמר "כי תבואו משמע ביאת כולכם ולא ביאת מקצתן כמו שהיתה בימי עזרא. הגה: ויש חולקין וסבירא להו דחייבין עכשיו בארץ ישראל בתרומות ומעשרות מדאורייתא אך לא נהגו כן (טור בשם ר"י):

בשעת שריפה אם לא שכן נהנה עמו. אבל שאר האות שאתה מכלה אורחה מותרת אפילו לזרים (טו). כהן שאוכל אצל ישראל נותן בדר שמן של תרומה ואף על פי שעומד הכהן והולך לו אין צריך לכבותו עד שיכבה מעצמו (מרדכי פ' אלמנה לכהן גדול). וכל זה מיידי בתרומה שהוכשרה דאז נטמאת ומותר לשרפה אבל אם לא הוכשרה שלא נטמאה אסור לשרפה. וטוב להכשיר אותה קודם מירוח כדי שתקבל טומאה ויהא מותר לשרפה (טו). ואחר כך מפרש מן השאר אחד מעשרה והוא נקרא מעשר ראשון ונותנו ללוי. ויש אומרים אף לכהן (טו). ועל זה נאמר בתורה "כי את מעשר בני ישראל" וגו' ו"לבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל" וגו'. ואחר כך מפרש מהשאר אחד מעשרה והוא נקרא מעשר שני והוא לבעליו ובסימן זה יתבאר משפטיו ועליו נאמר "עשר תעשר" ועל הסדר הזה מפרשין בשנה ראשונה מהשבע ובשניה וברביעית ובחמישית אבל בשלישית ובששית מהשבע אחר שמפרישין מעשר ראשון מפרשין מהשאר מעשר אחר ונותנו לעניים והוא נקרא מעשר עני. ואין בשתי שנים אלו מעשר שני אלא מעשר עני ועליו נאמר "מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך וגו' ובא הלוי" וגו'. שנת השמיטה כולה הפקר ואין בה כל תרומה ולא מעשרות כלל. ובחוצה לארץ שאין בה שמיטת קרקע מפרשין בשנת השמיטה בארץ מצרים ובעמק ומואב מעשר ראשון ומעשר עני. ובארץ שנער מפרשין בה מעשר שני כמו ברוב השנים. ושנת השמיטה האמיתית היתה שנת השי"ג. ויש אומרים אם גוי מכר פירות בשביעית לישראל וגמר מלאכתו ביד ישראל חייבים בתרומה ומעשר ומפרש מעשר עני כדון עמון ומואב (בית יוסף. וכן כתב כפתור ופותר ופרח):

(כ) מעשר ראשון שלוקח הלוי מפרש ממנו אחד מעשרה ונותנו לכהן והוא נקרא תרומת מעשר ועליו נאמר "ואל הלויים תדבר" וגו'. (ודין תרומת מעשר כדון תרומה גדולה מיהו אפילו האידנא בעינן ליתן כשיעור) (בית יוסף בשם הרמב"ם):

(כא) המרבה בתרומה הואיל ושייר מקצת חולין היה זה תרומה. אבל אם אמר כל הפירות האלו תרומה לא אמר כלום:

(כב) האומר תרומת הכרי לתוכו אם אמר בצפונה או בדרומו קרא שם וחייב להפריש ממנו תרומתו ואם לא ציין המקום לא אמר כלום:

(כג) אמר תרומת הכרי הזה בזה והכרי הזה בזה מקום שנשתיימה תרומתו של הראשון שם נשתיימה תרומתו של שני:

(יא) שותפות הגוי חייבת בתרומה ומעשרות כיצד ישראל וגוי שלקחו שדה בשותפות אפילו חלקו שדה בקמתה ואין צריך לומר אם חלקו גדיש הרי טבל וחולין מעורבים בכל קלח וקלח מחלקו של גוי אף על פי שמרחן הגוי וחייבים מדבריהם כמה דברים אמורים בארץ ישראל שהמעשרות של תורה ובשל תורה אין ביריה אבל אם לקחו שדה בסוריא הואיל והמעשרות שם מדבריהם אפילו חלקו הגדיש חלקו של גוי פטור מכלום ונראה לי דהאידינא שאין חיוב תרומות ומעשרות בארץ ישראל אלא מדבריהם גם בארץ ישראל חלקו של גוי פטור מכלום:

(יב) פירות ארץ ישראל שיצאו חוצה לארץ פטורים מתרומות ומעשרות ואם יצאו לסוריא חייבים ופירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ חייבים אם נקבעו למעשר [ביד ישראל] אחר שנכנסו לארץ:

(יג) כל אוכל אדם הנשמר שגידולו מן הארץ חייב בתרומה:

(יד) אין מפרשין תרומות ומעשרות מהירק בחוצה לארץ אפילו במקומות שאמרנו שהייבום חכמים וכן ירק הבא מחוצה לארץ לארץ אף על פי שיש עפר בעיקריהן הרי זה פטור:

(טו) התבואה והזיתים שלא הביאו שליש פטורים מתרומה ומעשרות ומנין יודע כל שזורעה ומצמחת בידוע שהביאה שליש:

(טז) ההפקר פטור מתרומה ומעשרות אבל הזורע שדה הפקר חייב בתרומה ומעשרות:

(יז) דברים שאין דרך רוב בני אדם לזרעם בגנות ובשדות אלא חזקתן מן ההפקר פטורין מתרומה ומעשרות:

(יח) נתערבו פירות החייבים בתרומה ומעשר בפירות הפטורים אם יש לו פירות אחרים החייבים מוציא מהם לפי חשבון פירות חייבים שבתערובות ואם לאו מוציא תרומה ותרומת מעשר על הכל ומפרש מעשר ראשון ושני לפי חשבון פירות חייבים שבתערובות:

(יט) תרומה גדולה בזמן הזה שהיא עומדת לשריפה מפני הטומאה שיעורה כל שהוא. הגה: ונותנה בזמן הזה לכל כהן שירצה בין חבר בין עם הארץ ואפילו אינו מיוחס רק שמוחזק בכהן והוא שרפה ויכול להניחה ולשרפה [עד] שיכול להנות ממנה בשעת שריפה אבל זו אסור ליהנות ממנה

(א) גוי שקנה קרקע בארץ ישראל וחזר ישראל ולקחה ממנו מפרש תרומות ומעשרות מה שאין כן בסוריא:

(ב) פירות הגוי שגדלו בקרקע שקנה בארץ ישראל אם נגמרה מלאכתו ביד הגוי ומרחן הגוי פטורין מכלום ואם לקחן ישראל אחר שנתלשו קודם שתגמר מלאכתו וגמרו ישראל חייבים ומפרש תרומה ומעשר ראשון ותרומת מעשר ומשייר לעצמו מעשר ראשון והוא שלו מפני שהוא אומר ללוי אני באתי מכה איש שאין אתה יכול ליטול ממנו. (והתרומת מעשר מוכר לכהן ונטל מדיה) (טו):

(ג) מכר הגוי הפירות שלו לישראל כשהו מחובבים לקרקע אם עד שלא באו לעונת המעשרות ונגמרו ביד ישראל חייב בכל ונותן כל מעשר ראשון ללוי ואם מכרן אחר שבאו לעונת המעשרות מפרש תרומות ומעשרות ונותן המעשר ללוי לפי חשבון. כיצד לקח תבואה זרועה מגוי אחר שהביאה שליש ונגמרה ביד ישראל מפרש תרומות ומעשרות ונותן ללוי שני שליש המעשר הראשון:

(ד) ישראל שמכר פירותיו לגוי קודם שיבואו לעונת המעשרות וגמרו הגוי פטורין מן התרומה ומן המעשרות ואם אחר שבאו לעונת המעשרות אף על פי שגמרו הגוי חייב בכל:

(ה) מכר גוי לישראל פירות מחובבים אחר שבאו לעונת המעשרות ומרחן הגוי ברשות ישראל אינם חייבים בתרומה ומעשרות הואיל ובאו לעונת המעשרות ברשות גוי ומרחן הגוי אף על פי שהם ברשות ישראל. הקונה פירות מגוי בסוריא בין תלושים בין מחובבים אפילו קודם שבאו לעונת המעשרות אף על פי שמרחן ישראל פטורים ואם עדיין לא הגיעו לעונת המעשרות הואיל וקנה אותם עם הקרקע חייב לעשר:

(ו) ישראל שהיה אריס לגוי בסוריא פירותיו פטורים לפי שאין לו בנותן הקרקע כלום וכן החוכר והמקבל והשוכר שדה מהגוי בסוריא פירותיו פטורין:

(ז) ישראל שלקח בסוריא שדה מהגוי עד שלא הביאה שליש וחזר ומכרה לגוי אחר שהביאה שליש אם חזר ישראל ולקחה פעם שניה חייב שהרי נתייבא ביד ישראל:

(ח) ישראל שהיה לו קרקע בסוריא והוריד לה אריס ושלה לו האריס פירות הרי אלו פטורים שאני אומר מהשוק לקחן והוא שיהיה אותו המין מצוי בשוק:

(מ) הבן והשכיר והעבד והאשה תורמין על מה שהם אוכלין אבל לא על השאר:

(מא) הבן כשאוכל אם אביו והאשה בעיטתה תורמין מפני שהן ברשות:

(מב) הפועלים אין להם רשות לתרום שלא מדעת בעל הבית:

(מג) פועל שאמר ליה בעל הבית כנס לי גרני ותרום ותרום ואחר כך כנס תרומתו תרומה:

(מד) גוי שהפריש תרומה משלו גזרו חכמים שתהא תרומתו תרומה אם הוא בארץ ישראל. הגה: ובודקין אותו אם אמר בדת ישראל הפרשתי נתתן לכהן ואם לאו טעונה גזירה (טו):

(מה) המתכוין לומר תרומה ואמר מעשר, מעשר ואמר תרומה, לא אמר כלום עד שיהיו פיו ולבו שוים:

(מו) הפריש תרומה במחשבתו ולא הוציא לשפתיו כלום הרי זה תרומה שנאמר "ונחשב לבכ תרומתכם":

(מז) המפריש תרומה על תנאי אם נתקיים התנאי הרי זה תרומה:

(מח) המפריש תרומות ומעשרות וניחם עליהם הרי זה נשאל לחכם ומתיר לו כדרך שמתירין שאר נדרים ותחזור חולין כמו שהיתה:

(מט) האומר של מעלה תרומה ושל מטה חולין או בהיפך דבירו קיימים:

(נ) התורם את הגורן צריך שיכוין את לבו שתהיה תרומה על הכרי ועל מה שבקוטעין (פירוש שבלים קטועים שלא נדרשו) ועל מה שבצדדים ועל מה שבתוך התבן. התורם את היקב צריך שיכוין את לבו לתרום על מה שבחצרנים ועל מה שבגוים. התורם את הבור של שמן צריך שיכוין את לבו על מה שבגפת (פירוש פסולת של זיתים). ואם לא נתכוין אלא תרום סתם נפטר הכל שתנאי בית דין הוא שתרומה על הכל:

(נא) התורם לכללה של תאנים ונמצאו תאנים בצד הכללה הרי אלו פטורים מפני שבלבו לתרום על הכל:

(נב) אין תורמין אלא מן היפה. ונראה לי דהשתא דלאיבוד אולא מפני הטומאה אין להקפיד בכך ומיהו במעשר הניתן ללוי ולעני יש להקפיד בכך:

(נג) אין תורמין ממין על שאינו מינו ואם תרום אין תרומתו תרומה. הקישות והמלפפות [המלפפון] מין אחד. כל מין חטים מין אחד.

ותרם אם בא בעל הבית ואמר ליה כלך אצל יפות אם היו שם יפות ממה שתרם תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ואם לקט בעל הבית והוסיף בין כך ובין כך תרומתו תרומה:

(לב) המדבר ואינו שומע או ששומע ואינו מדבר והערום והשכור והסומא לא יתרומה ואם תרמו תרומתן תרומה. ובזמן הזה דלשריפה אולא מפני הטומאה תורמים שיכור וסומא אפילו לכתחילה תרומה אבל לא מעשר לוי:

(לג) קטן שהגיע לעונת נדרים אף על פי שלא הביא שתי שערות ולא נעשה גדול אם תרום תרומתו תרומה:

(לד) האומר לשלוחו צא ותרום לי והלך לתרום ואינו יודע אם תרום ובא ומצא כור תרום אין חזקתו תרום חוששין שמא אחר תרום בלא רשות. הגה: ויש אומרים דבכהאי גוונא חזקתו תרום דאמרינן חזקה שלית עושה שליחותו אפילו באיסור דאורייתא. אבל אם אינו יודע אם כור תרום או לא אסור לאכול ממנו דהשליח אומר ודאי לא יגע בו עד שידע שהוא תרום (טור בשם הרא"ש והר"ש):

(לה) פירות השותפים חייבים בתרומה ומעשרות ואינם צריכים ליטול רשות זה מזה אלא כל התורם מהם תרומתו תרומה. תרום אחד מהם ולא ידע חבירו ובא הוא ותרם אם היו ממהין זה על זה אין תרומת השני תרומה ואם לאו אם תרום הראשון כשיעורו אין תרומת השני תרומה ואם לא תרום הראשון כשיעור תרומת שניהם תרומה. ונראה לי שבזמן הזה הוא הדין במעשר אבל לתרומה כיון שאין לתרומה שיעור בין כך ובין כך אין תרומת השני תרומה:

(לו) האומר לאחד לתרום והלך לתרום וביטל שליחותו קודם שיתרום אם שינה השליח שליחותו כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרם מן הדרום אין תרומתו תרומה. ואם לאו תרומתו תרומה. (ויש חולקין וסבירא להו דכל שביטל השליחות אפילו לא שינה לא הוי תרומתו תרומה) (טו):

(לז) איריס שתרם ובא בעל הבית ועיכב אם עד שלא תרום עיכב אין תרומתו תרומה ואם משתרום עיכב תרומתו תרומה:

(לח) אפוטורפסין תורמין נכסי יתומים:

(לט) הגנב והגזלן והאנס תרומתן תרומה ואם היו הבעלים ורדפין אחריהם אין תרומתן תרומה:

(כד) תרומת מעשר אין מפרישין אותה באומדן אלא מודקק בשיעורה ואפילו בזמן הזה דבר שדרכו למדוד מודד ודבר הנשקל שוקל ודבר שאפשר למנותו מונה היה אפשר למנותו ולשקלו ולמדודו המונה משוכח והמודד משוכח ממנו והשוקל משוכח משיניהם. (וניטל שלא מן המוקף ותלמידי חכמים אין תורמין אלא מן המוקף) (הרמב"ם פ"ק ב):

(כה) אין תורמין תרומה גדולה אלא מן המוקף כיצד היו לו חמשים סאה בבית זה וחמשים סאה בבית אחר לא יפריש מאחד מהם על שניהם ואם הפריש שלא מן המוקף תרומתו תרומה והוא שיהיה המופרש שמוך אבל אם היה טעון כדי יין או שמן ורואה שמשותברין ואמר הרי הם תרומה על פירות שבביתו לא אמר כלום. ונראה לי בזמן הזה דלאיבוד אולא מפני הטומאה תרומתו תרומה:

(כו) פירות המפוזרים בתוך הבית או שתי מגורות (פירוש מקומות שמכניסים בהן פירות מענין "גרהו בחרמו") שבבית אחד תרום מאחד על הכל. [שקף תבואה ועיגולי דבילה והביות של גורגרות אם היו בהקיפה אחת תרום מאחד על הכל]. הביות [של יין] שלא סתם את פיהם תרום מאחד על הכל משיסתם תרום מכל אחד ואחד:

(כז) המקדים מעשר שני לראשון או מעשר ראשון לתרומה אף על פי שעבר בלא תעשה מה שעשה עשוי:

(כח) הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחד מפריש אחד ממאה ומעט יותר ואומר "אחד ממאה שיש כאן הרי הוא בצד זה שהפרשתי והרי הוא חולין והנשאר מזה שהפרשתי שהוא המעט היתר על אחד ממאה הוא תרומה על הכל והמעשר שראוי להיות למה חולין אלו הרי הוא בצד זה שהפרשתי וזה הנשאר יותר על התרומה ממה שהפרשתי הרי הוא תרומת מעשר על הכל":

(כט) עושה אדם שליח להפריש תרומות ומעשרות:

(ל) חמשה אם תרמו אין תרומתן תרומה חרש שוטה וקטן וגוי שתרם של ישראל אפילו ברשותו והתורם שאינו שלו שלא ברשות הבעלים אבל התורם משלו על של אחרים הרי זה תרומה ותיקן פירותיהם וטובת הנאה שלו שנתנה לכל כהן שירצה:

(לא) התורם שלא ברשות או שירד לתוך שדה חבירו וליקט פירות שלא ברשות כדי שיקדם

(עא) מעשרין ממקום זה על מקום אחר ואינו צריך לעשר מן המוקף. אבל אין מעשרין ממין על שאינו מינו ולא מן החיוב על הפטור על הפטור על החיוב ואם עישר אינו מעשר:

(עב) כל שאמרנו בתרומה אין תרומין מזה על זה כך במעשר אין מעשרין מזה על זה. וכל שאמרנו בתרומה אם תרם תרומתו תרומה כך במעשר אם הפריש מעשרותיו מעשרות. וכל שהוא פטור מן התרומה פטור מן המעשר וכל התורם מעשר:

(עג) כל שאמרנו בהם לא יתרמו ואם תרמו תרומתן תרומה כך אם עשרו מעשרותיהם מעשרות. וכל שאין תרומתן תרומה כך אין מעשרותיהן מעשרות:

(עד) השקדים המרים בין בגדלן בין בקטנן פטורים לפי שאינן אוכל:

(עה) אין מעשרין אלא מן המוכרח:

(עו) אין מעשרין באומד אלא במדה או במשקל או במנין וכל המדקדק בשיעור משוכח והמורבה במעשרות מעשרותיו מקולקלין שהרי הטבל מעורב בהן ופירותיו מתקונן:

(עז) המפריש מקצת מעשר אינו מעשר אלא כמו שחילק את הערימה אבל צריך מזה החלק שיוציא מעשר שלו כיצד היו לו מאה סאה הפריש מהם חמשה לשם מעשר אינו מעשר ואינו יכול להפריש על החמש סאין מעשר במקום אחר אלא מהם חצי סאה שהוא המעשר שלהם:

(עח) המפריש תרומה גדולה או תרומת מעשר מברך קודם שיפריש "אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש תרומה". וכן המפריש מעשר ראשון מברך קודם "להפריש מעשר" וכן מברך על מעשר שני. ואם הפריש הכל זה אחר זה מיד ולא סח ביניהם כוללן בברכה אחת ומברך "להפריש תרומות ומעשרות":

(עט) כל פרי שמקטנתו הוא ראוי לאכילה ואינו מניח אותו אלא כדי להוסיף בגופו מיד הוא חייב במעשרות. וכל פרי שאינו ראוי לאכילה בקטנו אינו חייב במעשרות עד שיגיע לעונת המעשרות:

(פ) אשכול שהגיע בו אפילו גרגיר יחיד כולו חיבור למעשרות וכאילו הגיע כולו ולא אותו אשכול בלבד אלא כל הרוח שיש בה אותה הגפן שיש בה האשכול וכן רמון שהגיע בה אפילו פרידה אחת כולה חיבור:

(פא) שמרי יין שנתן עליהם מים וסגנן אם נתן שלשה ומצא ארבעה מוציא מעשר מזה היתר

(סב) אין תרומין שבלים על חטים וזיתים על שמן וענבים על יין אבל תרומים שמן על זיתים הנכבשים ויין על ענבים לעשות צמוקים:

(סג) תרומים זיתי שמן על זיתי כבש אבל לא מזיתי כבש על זיתי שמן מיין שאינו מבושל על המבושל אבל לא מן המבושל על שאינו מבושל מן הצלול על שאינו צלול אבל לא משאינו צלול על הצלול מתאנים על גרוגרות במנין מגרוגרות על תאנים במדה אבל לא תאנים על גרוגרות במדה ולא גרוגרות על תאנים במנין כדי שיתרום לעולם בעין יפה ותרומים חטים על הפת אבל לא מן הפת על החטים לפי חשבון. ובכל אלו אם תרם תרומתו תרומה. ונראה לי שהדינא תרומה לאיבוד אזלא אין להקפיד בכך וכן בשאר דברים כיוצא בהם ומיהו במעשר הניתן ללוי ולעני יש להקפיד בכך:

(סד) אין תרומין חומץ על יין אבל תרומין יין על חומץ:

(סה) התורם חבית של יין על היין ונמצאת חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה ואם אחר שתרמה החמיצה הרי זו תרומה. אם ספק תרומה ויחזור ויתרום. וכן התורם קישות ונמצאת מרה אבטיח ונמצא סרוח:

(סו) אחר שמפרישין תרומה גדולה מפריש אחד מעשרה מהנשאר והוא הנקרא מעשר ראשון:

(סז) מעשר ראשון מותר באכילה לישראל ומותר לאכלו בטומאה לפיכך בת לוי שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת. אבל מי ששמעה שמת בעלה או העיד לה עד אחד ונשאת ואחר כך בא בעלה קנסו אותה חכמים שתהיה אסורה במעשר:

(סח) ליום וכהנים מפרישין מעשר ראשון כדי להפריש ממנו תרומת מעשר וכן הכהנים מפרישין שאר תרומות ומעשרות והם לעצמם:

(סט) אין מוציאין מעשר מיד הכהנים. וכן כל מתנות כהונה אין מוציאין אותם מכהן לכהן:

(ע) האוכל פירותיו טבלים וכן לוי שאכל המעשר בטבלו אף על פי שהם חייבים מיתה בידי שמים אין משלמין המתנות לבעליהם שנאמר "אשר יימנו לה" אין לך בהם כלום עד שירימו אותם. ובהוצאה לארץ מותר לאדם להיות אוכל והולך תחלה ואחר כך מפריש תרומה ומעשרות:

כל מין תאנים וגרוגרות ודבילה מין אחד. ותורם מזה על זה. וכל שהוא כלאים בחבירו לא יתרום מזה על זה אפילו מן היפה על הרעה ואם תרם אין תרומתו תרומה. וכל שאינו כלאים בחבירו תרם מן היפה על הרעה אבל לא מן הרעה על היפה ואם תרם תרומתו תרומה חוץ מן הזונין (פירוש זרעונים שחורים הנמצא בין החטים) על החטים מפני שאינם אוכל אדם:

(נד) אין תרומין מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו ולא מדבר שלא נגמרה מלאכתו על דבר שנגמרה מלאכתו ואם תרם תרומתו תרומה:

(נה) אין תרומין מהמחובר על התלוש ולא מן התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה. אבל אם אמר פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות ערוגה זה לכשתילשו ונתלשו דבריו קיימין. והוא שהביאו שניהם שליש בעת שאמר:

(נו) אין תרומין מן הלח על היבש ולא מן היבש על הלח ואם תרם תרומתו תרומה:

(נז) אין תרומין מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה ולא מפירות שנה שעברה על פירות שנה זו ואם תרם אינה תרומה שנאמר "שנה שנה". ליקט ירק ערב ראש השנה עד שלא בא השמש וחזר וליקט אחר שבא השמש אין תרומין מזה על זה שזה חדרש וזה ישן. וכן אם ליקט אתרוג בערב ט"ו בשבט עד שלא בא השמש וחזר וליקט אתרוג אחר משבא השמש אין תרומין מזה על זה מפני שאחד בתשרי ראש השנה למעשרות תבואה וקטניות וירקות וט"ו בשבט ראש השנה למעשרות האילן:

(נח) אין תרומין מפירות הארץ על פירות הוצה לארץ ולא מפירות הוצה לארץ על פירות הארץ ולא מפירות הפטורים על החייבים ולא מהחייבים על הפטורים ואם תרמו אין תרומתן תרומה:

(נט) תרם מדמאי (פירוש דא מאי כלומר פירות או תבואה שנלקחה מעם הארץ שאין ידוע אם הרים המעשר כראוי וחייב במעשרות מדרבנן) על דמאי או על דמאי תרומתו תרומה ויחזור ויתרום מכל אחד מפני עצמו:

(ס) תרם מודאי על דמאי תרומתו תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות:

(סא) אין תרומין מן הלקוח על מה שגדל בתוך שדהו ולא הלקוח מגוי על הלקוח מישראל או בחיפץ:

ירא שמים משגמר בלבו מעשר ואחר כך יחזיר למזכר אם רצה להחזיר:

(צו) הלוקח במחזור לקרקע או שלקח תלוש לשלוח לחבירו לא נקבעו ויש לו לאכול מהם עראי:

(צז) האומר לחבירו הא לך איסור זה וזה לי בו חמש תאנים הרי זה אוכל אחת אחת ופטור ואם צירף חייב לעשר. הא לך איסור זה בעשרים תאנים שאבדו לי בדרך אחת אחת ואוכל. באשכול שאבדו לי מגרגר ממנו באילן ואוכל. ברמון שאבדו לי פורטו באילן ואוכל. באבטיח שאבדו לי סופת בקרקע ואוכל. ואם קצץ את התאנים וצרפם או שקצץ האשכול או האבטיח חייב לעשר שהרי לא קנה אלא הנתלש. אבל אם אמר ליה הא לך איסור בעשרים תאנים אלו בשני אשכולות אלו בשני רמונים אלו בשני אבטיחים אלו קוצץ כדרכו ואוכל עראי ופטור שלא נקבעו במקח שהרי לקחן במחזור:

(צח) המחליף עם חבירו זה לאכול וזה לאכול שניהם נקבעו למעשרות שהרי לקחו בתלוש. זה לקצות וזה לקצות שניהם לא נקבעו שאין המכר קובע דבר שלא נגמרה מלאכתו. לקח האחד פירות שהחליף לאכילה ולקח האחד תלושיתן להקצותן זה שלקח לאכילה חייב לעשר וזה שלקח להקצות לא נקבע למעשר:

(צט) עם הארץ שהיה עובר בשוק ואמר טלו לכם תאנים אוכלים ופטורים שאין המתנה קובעת:

(ק) השוכר את הפועלים לעשות עמו בפירות בין בתלושין בין במחזורין הואיל ויש להם לאכול מן התורה במה שהם עושים הרי אלו אוכלים ופטורין מן המעשר. ואם התנה עמהם שיאכלו מה שלא זיכתה להם תורה כגון שהתנה הפועל שיאכלו בניו עמו או שיאכלו בנו בשכרו או שיאכלו אחר גמר מלאכתו בתלוש הרי זה אסור לאכול עד שיעשר הואיל ואוכל מפני התנאי הרי זה כולקח:

(קא) המוציא פועלים לעשות לו מלאכה בשדה בזמן שאין להם עליו מזונות אוכלים מפירות שבשדה ופטורים מן המעשר והוא שלא נגמרה מלאכתו. אבל אם יש להם עליו מזונות לא יאכלו ואף על פי שלא נגמרה מלאכתו שאין פורעין חוב מן הטבל אוכלים אחת אחת מהתאנה אבל לא מן הסל ולא מן הקופה ולא מן המוקצה:

(פו) כיצד היא אכילת עראי כגון שהיה מקלף שעורים ואוכל מקלף אחת אחת ואם קלף וכנס לתוך ידו חייב לעשר. היה מולל מלילות של חטים מנפה מיד ליד ואוכל ואם נפה לתוך חיקו חייב לעשר. וכן נוטל מן היין ונותן לקערה לתוך תבשיל צונן ואוכל אבל לא לתוך הקדרה אף על פי שהיא צוננת מפני שהיא כבדו קטן. וכן סוחט זיתים על בשרו אבל לא לתוך ידו וכן כל כיוצא בזה:

(פח) כשם שמותר לאכול עראי מפירות שלא נגמרה מלאכתן כך מותר להאכיל מהם לחיה לבהמה ולעופות כל מה שירצה ומפקירי מהם כל מה שירצה קודם שיעשר ואם גמרו אף על פי שלא נקבעו למעשר לא יפקיר ולא יאכיל לבהמה ולחיה ולעופות אכילת קבע עד שיעשר. ומותר להאכיל לבהמה עראי מן הטבל ואפילו בתוך הבית ומאכילה פקיעי (פירוש עמרים של תבואה המתונים בקש) עמיר עד שיעשו הבילות:

(פט) תאנה העומדת בחצר אוכל ממנה אחת אחת ופטור ואם צירף חייב במעשר. במה דברים אמורים כשהיה עומד בקרקע. אבל אם עלה לראש התאנה ממלא חיקו ואוכל שם שאין איר חצר קובע למעשר:

(צ) היתה עומדת בחצר ונוטה לגנה הרי זה אוכל ממנה בגנה כדרכו כאילו היתה נטועה בגנה. הגנה היתה נטועה בגנה ונוטה לחצר הרי זה כנטועה בחצר שאינו אוכל שם אלא אחת:

(צא) גפן שנטועה בחצר לא יטול את כל האשכול כאחד ויאכל אלא מגרגר אחת אחת. וכן ברמון לא יטול את כל הרמון אלא פורט את הרמון באילן ואוכל הפרט מושם. וכן באבטיח סופתו (פירוש חותכו) בקרקע ואוכלו שם:

(צב) היה אוכל באשכול בגנה ונכנס מן הגנה לחצר אף על פי שיצא מן החצר לא יגמור עד שיעשר:

(צג) כסבר הזורע בחצר מקרסם עלה עלה ואוכלו ואם צירף חייב לעשר וכן כל כיוצא בזה:

(צד) הלוקח פירות תלושין לאכלן נקבעו למעשר כמו שנבאר. ומאימתי יקבעו משיתן דמים אף על פי שלא משך:

(צה) הרי שלא נתן דמים והיה בדרך ומניח בדרך ומניח אפילו כל היום כולו ואף על פי שגמרו בלבו ליקח לא נתחייב לעשר. ואם היה

ממקום אחר ואינו מפריש עליו תרומה שהתורם מתחלה בלבו על הכל. ואם מצא פחות מארבע אף על פי שמצא יתר על מדתו ואף על פי שיש בהם טעם יין פטור:

(פכ) פירות שהגיעו לעונת המעשרות ונתלשו ועדיין לא נגמרה מלאכתן גמרו תבואה שקצרה ודשה ועדיין לא זרה אותה ולא מרחה מותר לאכול מהם אכילת עראי עד שתגמר מלאכתן ומשתגמרו מלאכתן אסור לאכול מהם עראי. במה דברים אמורים בגומר פירותיו למכור בשוק אבל אם היתה כוונתו להוליכן לבית הרי זה מותר לאכול מהם עראי אחר שנגמרה מלאכתן עד שיקבעו למעשר:

(פג) אחד מששה דברים קובע הפירות למעשרות החצר והמקח והאש והמלח והתרומה והשבת. וכולם אין קובעין אלא בדבר שנגמרה מלאכתו כיצד פירות שדעתו להוליכן לבית אף על פי שנגמרה מלאכתן אוכל מהם אכילת עראי עד שיכנסו לבית שלו. נכנסו לבית שלו נקבעו למעשרות ואסור לאכול מהם עד שיעשר וכשם שהבית קובע למעשר כך החצר קובע למעשר שאם נכנסו הפירות לחצר דרך השער נקבעו אף על פי שלא נכנסו לתוך הבית. וכן אם מכרין או בשלם באור או כבשן במלח או הפריש בהם תרומה או נכנסה שבת עליהם לא יאכל עד שיעשר אף על פי שלא הגיעו לבית. וכן קודם שתגמור מלאכתן הרי זה אוכל מהם עראי. התחיל [לגמור] מלאכתן מאחר שנכנסו לבית חייב לעשר הכל. כיצד הכניס קישואין ודילועין קודם שישפשף משיתחיל לשפשף אחת נקבעו הכל למעשר.

וכן כל כיוצא בזה. וכן התורם פירות שלא נגמרה מלאכתן מותר לאכול מהם עראי חוץ מכלכלת תאנים שאם תרמה קודם שתגמור מלאכתה נקבעה למעשר:

(פד) מותר להערים על התבואה להכניסה ברמץ כדי שתהיה בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר וזורה מעט מעט אחר שהכניס לבית ופטור לעולם מן התרומה ומן המעשרות שהרי אינו מתחיל לגמור הכל:

(פה) הגומר פירותיו של חבירו שלא מדעתו הרי אלו טבלו למעשר:

(פו) איהו גמר מלאכה היין משיניחנו בחבית וישלה החרצנין והזנין מעל פי החבית אבל כשהוא בתוך הבור כשיגביהו להעמידו בחבית שותה עראי וקולט מן הגת העליונה ומן הצנור ומכל מקום ושותה:

(קב) אחד המבשל ואחד השולק ואחד הכובש קובע למעשר. אבל המעשן את הפירות עד שהכשירן הרי זה ספק:

(קג) הטומן פירות באדמה או בזבל או בתבן עד שהכשירם לאכילה לא נקבעו למעשר:

(קד) הנותן יין לתבשיל חם או שנתן שמן לקדרה באלפס כששן מרותהין נקבעו למעשר:

(קה) מזג יין במים חמין נקבע ואין צריך לומר אם בישל היין ואפילו בגת אסור לשותות ממנו עד שיעשר:

(קו) הסוחט אשכול לתוך הכוס נקבע לתוך התמחוי אינו נקבע:

(קי) המולח פירות בשדה נקבעו. טבל היתים אהת אהת במלה ואכל פטור:

(קיב) הפוצע זיתים כדי שיצא השרף מהם פטור:

(קט) הנוטל זיתים מהמעטן טובל אחת אהת במלה ואוכל. ואם מלח ונתן לפניו חיוב. וכן כל כיוצא בזה:

(קיג) התורם פירותיו תרומה שצריך לתרום אהריה שניה נקבע למעשר ולא יאכל מהם עראי עד שיוציא התרומה שניה ויעשר:

(קיג) פירות שנגמרה מלאכתן וחשכה עליהם ליל שבת נקבעו ולא יאכל מהם אפילו לאחר השבת עד שיעשר:

(קיב) חינוקות שטמנו תאנים לשבת ושכחו לעשרן לא יאכלו למוצאי שבת עד שיעשרו:

(קיג) תאנה שהיתה מיוחדת לו לאכול פירותיה בשבת וליקט ממנה כלכלה לא יאכל עד שיעשר הואיל ופירות אלו מיוחדים לשבת והשבת קובעת:

(קיד) היה אוכל באשכול וחשכה עליו ליל שבת לא יגמור אכילתו בשבת עד שיעשר ואם הניחן לאחר השבת הרי זה גומרו:

(קטו) כל שאסור לזרים לאכול בתרומה בגון הגרעינין וכיוצא בהן כך אסור לאכול מהטבל והמעשר שלא ניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו וכל שמותר לזרים לאכול בתרומה מדברים אלו כך מותר בטבל ומעשר שלא ניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו:

(קטז) אין מדליקין בטבל טמא אין מחפין בטבל ואין זורעין את הטבל ואפילו פירות שלא נגמרה מלאכתן אסור לזרוע מהם עד שיעשר כמה דברים אמורים בתבואה וקטניות וכיוצא בהן אבל העוקר שתלים שיש בהם פירות

ממקום למקום בתוך שדהו הרי זה מותר ואינו כזורע טבל שהרי לא אסף הפירות וכן העוקר לפת וצנונות ושתלם במקום אחר אם נתכוון להוסיף בגופם מותר ואם שתלם כדי שיקשו ויקח הזרע שלהם אסור מפני שהוא כזורע חטים או שעורים של טבל:

(קיו) אין מוכרין טבל אלא לצורך ולהכיר ואסור לשלוח טבל ואפילו חבר לחבר שמה יסמכו זה על זה ויאכל טבל:

(קיא) המוכר פירות להכירו מוכר אומר "על מנת שהם טבל מכרתי" ולוקח אומר "לא לקחתי ממך אלא מעושרות" כופין את המוכר לתקן. קנס הוא לו מפני שמכר טבל:

(קיט) אין פורעין חוב מהטבל מפני שהוא כמזכרו:

(קכ) הלוקח טבל משני מקומות מעשר מזה על זה:

(קכא) החוכר שדה מהגוי מעשר ונותן לו והמקבל שדה אבותיו מהגוי מעשר ונותן לו:

(קכב) כהן או לוי שלקחו פירות מישראל אחר שנגמרה מלאכתן מוציאין התרומה והמעשרות מידיהם ונותנים אותם לכהנים וללויים אחרים:

(קכג) כהן או לוי שמכרו פירות תלושים קודם שתגמרו מלאכתן ואין צריך לומר אם מכר במחובר הרי התרומה ומעשר שלהם:

(קכד) הנותן שדה בקבלה לגוי או למי שאינו נאמן על המעשרות אף על פי שלא באו לעונת המעשרות צריך לעשר על ידם נתנה לעם הארץ עד שלא באו לעונת המעשרות אינו צריך לעשר על ידם ומשבאו לעונת המעשרות צריך לעשר על ידם כיצד הוא עושה עומד על הגורן ונטל ואינו חושש למה שאכלו שאין את הארמים להם:

(קכה) באחד בתשרי הוא ראש השנה למעשר תבואה וקטניות וירקות ובחמשה עשר בשבט הוא ראש השנה למעשר האילנות כיצד תבואה וקטניות שהגיעו לעונת המעשרות לפני ראש השנה של שלישיית אף על פי שנגמרו ונאספו בשלישיית מפרישין מהן מעשר שני וכן פירות האילן שבאו לעונת המעשרות קודם חמשה עשר בשבט של שלישיית אף על פי שנגמרו ונאספו אחר כך בסוף שנה שלישיית מתעשרין

לשעבר ומפרישין מהם מעשר שני וכן אם באו לעונת המעשרות קודם חמשה עשר בשבט של רביעית אף על פי שנגמרו ונאספו ברביעית מפרישין מהם מעשר שני ואם באו לעונת

המעשרות אחר חמשה עשר בשבט מתעשרין להבא:

(קכו) הירק בשעת לקיטתו עישורו כיצד אם נלקט ביום ראש השנה של שלישיית אף על פי שבא לעונת המעשרות ונגמרו בשניה מפרישין ממנו מעשר שני ואם נלקט ברביעית מעשר שני וכן האתרוג בלבד משאר פירות האילן הרי הוא כירק והולכין אחר לקיטתו בין למעשר בין לשביעית כיצד אם נלקט בשלישיית אחר חמשה עשר בשבט מפרישין ממנו מעשר שני ואף על פי שהולכין אחר לקיטתו אתרוג בת שיטת שנכנסה לשביעית אפילו היתה כזית ונעשית כככר חייבת במעשרות:

(קכז) האבינות של צלף נותנין עליהם חומרי האילן וחומרי זרעים שאם היו משנה שניה שנכנסה לשלישיית ונלקטו קודם חמשה עשר בשבט מפרישין מעשר ראשון ואחר כך מפריש מעשר אחר ופודהו ואחר שפודהו נותנין לעניים:

(קכח) פירות שנה שניה שנתעברו בפירות שלישיית או של שלישיית ברביעית הולכים אחר הרוב מחצה למחצה מפרישין מעשר שני מן הכל אבל לא מעשר שני שמעשר שני חמור שהרי הוא קדוש ומעשר שני חול וכן פירות שהן ספק אם פירות שניה הם או פירות שלישיית מפריש מהם מעשר שני:

(קכט) כל הפטור ממעשר ראשון פטור ממעשר שני ומן העניי וכל שחייב בראשון חייב בשניהם וכל התורם מוציא מעשר וכל שאינו תורם אינו מוציא מעשר וכל מי שאם תרם תרומתו תרומה כך אם עישר הרי הוא מעשר וכל מי שאין תרומתו תרומה כך אם הוציא מעשר אינו מעשר:

(קל) פירות שהוציא מהם מעשר ראשון קודם שיקבעו למעשר הרי זה אוכל מהם עראי קודם שיוציא מעשר שני שאין הראשון קובע לשני אבל משנקבעו למעשר אף על פי שהוציא את הראשון אסור לאכול מהם עראי עד שיוציא את השני או את מעשר עני:

(קלא) לא חייבו להפריש מעשר שני בסוריא:

(קלב) מעשר שני נאכל לבעליו לפני ח' חודשים ירושלים שנאמר "ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר" וגו' ונוהג

מה שנתבאר בדיני צדקה אך גם בדיני תרומות ומעשרות השמיט כמה דינים שכתב הטור והכניס אחרים תחתיהם וכל זה גרם לו שהתיק דברי הרמב"ם הלכות תרומות ומעשרות ככתבם וכלשונם ולא שת לבו לדברים אחרים והרוצה לעמוד על עיקרי הדינים עיין בפנים:

יורה דעה הלכות קריעה, סימן שג – ענין הקריעה, שיעורה ומקומה, ועל מי קורעין, ובאיזה זמן קורעין, סעיף לה

(לה) הרואה ערי יהודה בתורבנן או ירושלים או בית המקדש חייב לקרוע (ועיין באורח חיים סימן תקס"א):

יורה דעה הלכות אבלות, סימן שסג – איסור פיגוע המת והעצמות במקומן, סעיפים: א, ב

(א) אין מפנין המת והעצמות לא מקבר מכובד לקבר מכובד ולא מקבר בזוי לקבר בזוי ולא מבזוי למכובד ואין צריך לומר ממכובד לבזוי. ובתוך שלו אפילו ממכובד לבזוי מותר שערב לאדם שיהא נח אצל אבותיו. **וכן כרי לקברו בארץ ישראל מותר.** ואם נתנהו שם על מנת לפנותו מותר בכל ענין. ואם אינו משתמר בזה הקבר שיש לחוש שמא יצאיאורו גויים או שיכנסו בו מים או שהוא קבר הנמצא מצוה לפנותו. (יש נהגין לתת מעפר ארץ ישראל בקבר) (אור זרוע) (ויש למנהג זה על מה שיסמכו) (מדרש תנחומא פרשת ויחי):

(ב) אין מולוכין מת מעיר שיש בה קברות לעיר (אחרת) אלא אם כן מחוצה לארץ לארץ, הגה: או שמולוכין אותו למקום קברות אבותיו (כן משמע באור זרוע). ואם צוה להוליכו ממקום למקום או שצוה לקברו בביתו ולא בבית הקברות שומעין לו (גם ה"ס). ומותר ליתן סיד עליו כדי לעכל הבשר מהר ולהוליכו למקום אשר צוה (רש"ב א סימן שס"ט):

אבן העזר הלכות קדושים, סימן סה – מצוה לשמח חתן וכלה, ודני מת וכלה, סעיף ג

(ג) צריך לתת אפר בראש החתן במקום הנחת תפילין וזכר לאבילות ירושלים דכתיב "לשום לאבילי ציון [וגו'] פאר תחת אפר". הגה: ויש מקומות שנהגו לשבר כוס תחת שבע ברכות וזהו מנהג נהג במדינות אלו שהחתן שובר הלוי שמברכין עליו ברכת אירוסין (כל בו) וכל מקום לפי מנהגו. עוד נוהגים להתענות ועיין

(קלה) אין פודין מעשר שני אלא בכסף וכן אם פדה מעשר שני שלו שהוא מוסיף חומש לא יהיה החומש אלא כסף כקדש ואינו פודה בכסף שאינו מטבע אלא בכסף מפותח שיש עליו צורה או כתב ואם פדה בלשון של כסף וכיוצא בו והוא הנקרא אסימון לא עשה כלום ואין פודין בפחות מפרוטה מפני שהוא כפודה באסימון ואין פודין במטבע שאינו יוצא באותו זמן ובאותו מקום ואינו פודה במעות שאינם ברשותו ואפשר שאין דברים אלו אמורים אלא בזמן שבת המקדש קיים קיים אבל עכשיו שאין מעשר שני נאכל אין להקפיד בכך ומכל מקום יש לחוש בדבר ואף בזמן הזה לא יפדה מעשר שני אלא על כסף שיש בו מטבע חיוצא והוא ברשותו או יחלל על פירות אחרים:

(קלט) הפודה מעשר שני קודם שפירשנו כגון שאמר "מעשר שני של פירות פדוי במעות אלו" לא אמר כלום ולא קבע מעשר אבל אם קבע ואמר "מעשר שהוא בצפון או בדרום מחולל על מעות אלו" הרי זה פדוי:

(קמ) מצות עשה להתודות לפני ה' אחר שמוציאין כל המתנות שבורע הארץ והיו הנקרא וידוי מעשר ואין מתודין וידוי זה אלא אחר השנה שמפרישין בה מעשר עני:

(קמא) אימתי מתודין במנהג ביום טוב האחרון של פסח של רביעית ושביעית:

(קמב) אין מתודין אלא ביום וכל היום כשר לידויו המעשר ובין בפני הבית בין שלא בפני הבית חייב לבער ולהתודות:

(קמג) וידוי זה נאמר בכל לשון ואם רצו רבים להתודות כאחד מתודים:

(קמד) אינו מתודה עד שלא ישאר אצלו אחת מהמתנות וערב יום טוב האחרון היה הביעור ולמחר מתודין ופירות שלא הגיעו לעונת המעשרות בשעת הביעור אין מעכבין אותו להתודות ואינו חייב לבערן:

(קמה) מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו והגיע יום הביעור הרי זה קורא שם למתנות ומוכה להן לבעליהן על גבי קרקע או למי שזוכה להן לבעליהן ומתודה למחר:

(קמו) אם הפריש המתנות שלא על הסדר או אם נשרף טבלו או אם הפריש מעשר בטומאה אינו מתודה. הגה: הרב המחבר הזה השמיט כל דיני מעשר עני שכתב הטור שיש ללמוד מהם הרבה דיני צדקה הנוהגים האידיא ואפשר שסמך עצמו על

בפני הבית ושלא בפני הבית אבל אינו נאכל בירושלים אלא בפני הבית שנאמר "מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך" מפי השמועה למדו מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שני לא יאכל אלא בפני הבית:

(קלב) בזמן הזה אם רצה לפדות מעשר שני שוה מנה בפרוטה לכתחלה פודה ומשליך הפרוטה לים הגדול אבל לשאר תרות צריך לשקפה תחלה וכן אם חילל (פירוש אם עשאו הלוי על ידי פדיון) מעשר שוה מנה על שוה פרוטה מפירות אחרות הרי זה מחולל ושורף את הפירות שהחילל עליהם כדי שלא יהיו תקלה לאחרים:

(קלד) ושיעור פרוטה כחצי שיעור כסף מזוקק שהיא חלק משלשים ושנים במעה כסף שהוא אשפיר"ו עוטימאני משקלו רביע דרה"ם נמצא שהפרוטה חלק מארבעים ושמונה בקטעא ויותר מעט וצריך לדקדק שהפירות שמחלל עליהם מעשר שני שישו כן לפחות. (ועיין לעיל סימן רצ"ד סעיף ו):

(קלה) כשם שאין אוכלים מעשר שני בזמן הזה בירושלים כך אין פודין אותו שם ואין מחללים אותו ואין מוכרים אותו ואם נכנס בירושלים אף בזמן הזה אין מוציאין אותו משם ומנחים אותו שם עד שירקב (וכן אם עבר והוציאו משם מנחין אותו עד שירקב) לפיכך אין מפרישין מעשר שני בירושלים בזמן הזה אלא מוציאין את הפירות בטבלן חוץ לעיר ומפרישין אותו שם ופודהו ואם הפרישן שם בזמן הזה ירקב כמה דברים אמורים במעשר שני שלא נטמא אבל אם נטמא פודין אותו בירושלים (ויש להבשירו כדי שיקבל טומאה ויהא לו היתר בפדיון) (טור):

(קלו) הפודה מעשר שני אומר "הפירות האלו מחוללות על מעות אלו" ואם לא פירש אלא הפריש מעות בלבד כנגד הפירות דיו ואינו צריך לפרש ויצאו הפירות לחולין:

(קלז) הפודה מעשר שני מברך "אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון מעשר שני" ואם חיללן על פירות אחרות מברך "על חילול מעשר שני" והפודה או מחלל מעשר שני של דמאי אינו צריך ברכה:

לעיל סימן ס"א. ודין זריקת אוכלין לפני חתן וכלה עיין באורח חיים סימן קע"א:

אבן העזר הלכות כתובות, סימן עה – הלוקח הארצות לענין נישואין, ודינו ארץ ישראל, ובו ה' סעיפים

(א) שלש ארצות בארץ ישראל הלוקות זו מזו לענין נישואין יהודה ועבר הירדן והגליל. וכל הישוב הוא ארצות כגון ארץ כנען וארץ מצרים וארץ תימן (שחלוקים כלשונם) (מהר"ם סי' קי"ז). שמי שהוא מארץ מהארצות ונשא אשה בארץ אחרת כופין אותה ויוצאה עמו לארצו או תצא בלא כתובה ובלא תוספת שעל מנת כן נשאה אף על פי שלא פירש. (אבל אינו יכול להוציאה מעיר לכרך או להיפך בגליל אחד אף על פי שהתנה עמה להוציאה מגליל ליהודה) (הר"ן פרק שני דיני גיורת). וכן כל כיוצא בזה. אבל הנושא אשה באחת מהארצות והוא מאנשי אותה הארץ אינו יכול להוציאה לארץ אחרת אבל מוציאה ממדינה למדינה ומכפר לכפר באותם הארצות ואינו יכול להוציאה ממדינה לכפר ומכפר למדינה. הגה: ויש אומרים דאם היו שניהם מארץ אחת ונשאה בארץ אחרת היא יכולה לכופו אותו לילך עמה לארצה אפילו מכפר למדינה או להיפך (טור בשם רבינו חם). אבל אם שניהם מארץ אחת ונשאה באותה הארץ אין אחד מהם כופה לשני להוציאו ממדינה לכפר או להיפך אבל ממדינה למדינה או מכפר לכפר האשה יסלה להכריחו שילך עמה למקומה הואיל והם שוים (גם זה שם). היה דר עמו בעירו ולא מתדר שם ונסע עמה לעירה דרך מקרה ולא איתדר ליה יכול לחזור ולהוציאה (ריב"ש סימן מ"ח). יש אומרים אם לא יוכל להחיות ולפרנס עצמו כופין אשתו שתלך עמו למקום שירצה (תרומו הדין סימן ת"י) ויש חולקין (בית יוסף וכן משמע בריב"ש סימן פ"א). מי שהוא ממדינה אחת ויש לו שם אשה ונשאה אחרת ממדינה אחרת צריכה לילך עמו לעירו דדאי נשאה לשוב לביתו (בית יוסף בשם הרשב"א). ועיין לקמן סימן קנ"ד סי' ט' עוד מדינים אלו:

(ב) כשמוציאה ממדינה למדינה ומכפר לכפר באותה הארץ אינו יכול להוציאה מנהו יפה לנוה הרע ולא מרע ליפה וכן לא יוציאנה ממקום שרובן ישראל למקום שרובו גוים ובכל מקום מוציאין ממקום שרובו גוים למקום שרובו ישראל. הגה: ואינו יכול להוציאה ממקום שהמושל טוב למקום שהמושל רע (הנהגות מיימתי פרק י"ג דאישות). כל מקום שיכול להוציאה ממקומה היינו לאחר שכנסה ונשאה אבל קודם

נישואין לא יכול להוציאה וצריך לכנסה במקומה אם לא התנה בפירוש עם האשה אבל אם התנה עם אמה לאו כלום הוא (ריב"ש סימן קע"ז). מיהו אם יש אמתלאות וטעמים לדבריו האשה צריכה לילך אחריו (תשובת מיימוני לנשים סימן כ"ח):

(ג) כמה דברים אמורים מחוצה לארץ להוציאה לארץ או מארץ ישראל לארץ ישראל אבל מחוצה לארץ לארץ ישראל כופין אותה לעלות אפילו מנהו יפה לנוה הרע ואפילו ממקום שרובו ישראל למקום שרובו גוים. ואין מוציאין מארץ ישראל להוציאה לארץ ואפילו מנהו הרע לנוה השוב ואפילו ממקום שרובו גוים למקום שרובו ישראל:

(ד) אמר האישי לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה תצא בלא כתובה. הגה: אבל נכסי מלוג שלה ונכסי צאן ברזל הקיימים נוטלת ואם אינם קיימים אם הוא הפסידן נכסי צאן ברזל אין צריך לשלם ונכסי מלוג צריך לשלם ואם נגנבו או נאבדו נכסי מלוג לית לה ונכסי צאן ברזל צריך לשלם (במדכ"ד סוף כתובות בשם מהר"ם). והא דכתובה אין לה דוקא שנשאר בארץ ישראל אבל אם הוא חוזר לפנה כמה שנים להתיישב בחוצה לארץ צריך לשלם לה או לירשיה אף הכתובה (גם זה שם). אמרה היא לעלות והוא אינו רוצה יוציא ויתן כתובה. והוא הדין לכל מקום מארץ ישראל לירושלים. שהכל מעלן לארץ ישראל ואין הכל מוציאין משם. הכל מעלן לירושלים והכל מוציאין משם:

(ה) יש מי שאומר דהא דכופין לעלות לארץ ישראל היינו כדאפשר בלא סבבה. הילכך מסרה המערב עד נוא אמון אין כופין לעלות ומנא אמון ולמעלה כופין לעלות דרך יבשה וגם דרך ים בימות החמה אם אין שם לסטים:

הרשב"א הלכות דינים, סימן א – מנינו השופטים בארץ ובחוצה לארץ, ובו ו' סעיפים

(א) בזמן הזה דנים הדיינים דיני הודאות והלואות וכתובות אשה וירושות ומתנות ומזיק ממון חבירו שהם הדברים המצויים תמיד ויש בהם חסרון כיס אבל דברים שאינם מצויים אף על פי שיש בהם חסרון כיס כגון בהמה

שחבלה בחבורה או דברים שאין בהם חסרון כיס אף על פי שהן מצויים כגון תשלומי כפל וכן כל הקנסות שקנסו חכמים כתוקע להבירו (פירוש שתוקע בקול באזנו ומבעיתו) וכסוטר את חבירו (פירוש מכה בידו על הלחי) וכן כל המשלם יותר ממה שהזיק או שמשלם חצי נזק אין דנין אותו אלא מומחים הסמוכים בארץ ישראל חוץ מחצי נזק צורות מפני שהוא ממון ואינו קנס:

(ב) אדם שחבל בחבירו אין מגבים דינים שאינם סמוכים בארץ ישראל נזק צער ופגם וכובש וכופר אבל שבת וריפוי מגבים. הגה: ויש אומרים שאף ריפוי ושבת אין דנין (טור בשם רא"ש) ולא ראיתי נוהגין לדקדק בזה רק כופין החובל לפייס הנחבל ולקנסו כפי הנראה להם (ור"י משה לדעת מהר"ם בפסקיו סימן ר"ח) וכמו שיתבאר בסמוך סעיף ה':

(ג) בהמה שהזיקה את האדם אין גובין נזק דינין שאינם סמוכים בארץ ישראל מפני שהוא דבר שאינו מצוי אבל אדם שהזיק בהמת חבירו משלם נזק שלם בכל מקום וכן בהמה שהזיקה בשן ורגל הואיל והיא מועדת [להן] מתחילתה הרי זה דבר מצוי ומגבין אותו דינים שאינם סמוכים בארץ ישראל וכן מי שגנב או גזל מגבין ממנו הקרן בלבד. הגה: ויש אומרים דוקא גזילות דשכחי כגון כפר בפקדון וכדומה אבל גזילה ממש לא שכיחא ואין דנין אלא אם כן הגזילה קיימת מחייבין להחזירה (נימוקי יוסף פרק החובל):

(ד) דיני דגרמי וכן דין המוסר דנין אותן דינים שאינם סמוכים בארץ ישראל. הגה: עדים שהעידו עדות שקר והחזמו והוציאו ממון על פיהם ואי אפשר להתדר דנין אותם ומחייבין אותם לשלם (מרדכי ר"ש פרק החובל). ועיין לקמן סימן כ"ט סעיף ב':

(ה) אף על פי שדיינים שאינם סמוכים בארץ ישראל אינם מגבין קנסות מנדין אותו עד שיפייס לבעל דינו וכיון שיתן לו שיעור הראוי לו מתירין לו (כין נתפייס בעל דינו בין לא נתפייס). וכן אם תפס הניזק שיעור מה שראוי לו ליטול אין מוציאין מידו. הגה: ואם יאמר הניזק שומו לי נזקי שאדע עד כמה אתפוס אין מענין לו אלא אם כבר תפס שמן לו ואומרים לו כך וכך תחזיק וכך וכך תחזיר (טור בשם הרא"ש פרק החובל וסוף פרק קמא דבבא קמא). וכל זה דווקא בקנסות הכתובים אבל קנסות שבאים חכמים לקנס מעצמן על תקנתן גובין בכל מקום וכמו שיתבאר בסיומן ב' (מרדכי סוף פרק השולח):

מחלוקת דלא עדיפי מגביר דאתו מחמתיה (מרדכי סוף פרק השואל וסוף כתובות וטור סימן קע"ז). הי ארבעה שותפים ביחד, לשנים יש להן שיעור חלוקה ולשנים אין להן שיעור חלוקה, השנים שיש להן חלוקה נוטלין חלקן והשנים האחרים נשארו שותפין. ואפילו אמר אחד מאותן שאין בו כדי חלוקה חנו לי גם כן חלקי ואם כן ישאר לרביעי פחות מכדי חלוקה וכדי לבטל החלוקה אמר כן אין שומעין לו (השו"ת מ"י דקנין סימן י"ד). שלשה שהיו שותפים בבית, לשנים היה להן כדי חלוקה ולאחר אין בו כדי חלוקה, וקנה אחד מן השנים חלקו של האחד שאין לו כדי חלוקה, אין יכול לבטל החלוקה אף על פי שהמוכר היה יכול לבטל (מרדכי סוף כתובות):

הו"פ משפט הלכות איננה ומקח טעוה, סימן קס"א – שלא לרמות בגדה ובמשקל, וכיצד ועשה אותם וכיצד ישקול, והוי"ב להעמיד ממנונים על המדות ועל השערים, טעויה: כג, כד, כה, כו

(כג) **אסור לעשות סחורה בארץ ישראל בדברים שיש בהם חיי נפש, אלא זה מביא מדינו ומוכר וזה מביא מגרנו ומוכר כדי שימכרו בזול. ובמקום שהשמן מרובה מותר להשתכר בשמן;**

(כד) **אין אוצרין פירות שיש בהן חיי נפש בארץ ישראל. וכן בכל מקום שרובו ישראל. במה דברים אמורים בלוקח מהשוק, אבל לאצור הגדל בשלו מותר. ובשנת בצורת לא יאצור יותר מכדי פרנסת ביתו לשנה;**

(כה) **כל המפקיע שעירים או שאצר פירות בארץ ישראל או במקום שרובו ישראל הרי זה כמלחה ברביית;**

(כו) **אין מוציאין פירות שיש בהן חיי נפש מארץ ישראל לחוצה לארץ או לסוריא, ולא מרשות מלך זה לרשות מלך אחר בארץ ישראל;**

הו"פ משפט הלכות אפסודופוס, סימן רצ – דין אפסודופוס, מי יגנו, וכיצד יתנהג, וכל משפטיו, טעויה: ד

(ד) **האפסודופוסין תרומין ומעשרין נכסי יתומים כדי להאכילם שאין מאכילים את היתומים דבר האסור. אבל לא יעשרו ולא יתורמו כדי להניח פירות מתוקנים, אלא ימכרו אותם טבל;**

הו"פ משפט הלכות שותפים בקרקע, סימן קס"ח – שטף נהר את זיתיו, והמוכר זיתיו לעצמו, טעויה: א

(א) **שטף הנהר זיתיו ושתלן בתוך שדה חבירו, ואמר הלה זיתיו אני נוטל, אין שומעין לו בארץ ישראל משום ישוב הארץ, אלא יעמדו במקומם, ואם עקר הנהר בגושיהם (בענין שראויים להתקיים על ידן) (טור), יחלקו הפירות בעל השדה עם בעל הזיתים) כל שלשה שנים, ולאחר שלשה שנים הכל לבעל השדה, אלא שצריך ליתן לבעל הזיתים דמי הזיתים כמו שהיו שוים מתחילה כששטפן הנהר. ואם לא נעקר בגושיהם הכל לבעל הקרקע מיד. ואם בא בעל הזיתים ליטול זיתיו בין תוך שלשה בין לאחר שלשה הרשות בידי החוצה לארץ, אבל בארץ ישראל אין שומעין לו, וזה נותן לו דמי זיתיו כמו שעומדים למכור לנטיעות, ואם זה אומר לו טול אילנותיך שומעין לו;**

הו"פ משפט הלכות חלוקת שותפות, סימן קע"א – איזה דבר שהשותפין כופין זה את זה לחלוק וכל דינו, טעויה: ג

(ג) **איווה דין חלוקה, כל שאלו יחלק לפי השותפים יגיע לפחות שבהם חלק ששם הכל קרוי עליו. אבל אם אין שם הכל קרוי על החלק אין בו דין חלוקה, כיצד, כל חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות מרובעות חוץ מארבע אמות של הפתחים אינה קרויה חצר. וכל שדה שאין בה כדי זריעת ט' קבין אינה קרויה שדה. וכל גינה שאין בה כדי זריעת חצי קב אינה קרויה גינה. וכל פרדס שאין בה כדי זריעת ג' קבין אינה קרויה פרדס. לפיכך אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לכל אחד ואחד מהשותפין, ולא את השדה עד שיהא בו זריעת ט' קבין לכל אחד, ולא הגינה עד שיהא בה חצי קב לכל אחד ואחד, ולא את הפרדס עד שיהא בו בית ג' קבין לכל אחד ואחד. במה דברים אמורים בארץ ישראל וכיוצא בה, אבל בכלל וכיוצא בה אין חולקין את השדה עד שיהא בה כדי חרישת יום וידי חרישת יום לזה, ולא את הפרדס עד שיהא בה ל"ו אילנות לזה ול"ו אילנות לזה כדי עבודת אדם אחד ביום אחד, ושדה שמשקים אותה בכלי עד שיהא בה כדי שימלא הפועל יום אחד לזה ויום אחד לזה. הגה: היה בו דין חלוקה, ומכר אחד מהן לשנים או הוריש לבן ודין חלוקה, וכן אחד מהן כדי חלוקה, אינו יכולין לעכב**

(ד) המבייש בדברים מנדין אותו עד שיפייסנו כראוי לפי כבודו. הגה: ועין לקמן סימן ת"כ טעויה ל"ח. ועין לקמן סימן ב' אם נתחייב לו מלוקח אם יכל לפדות עצמו במקומו:

הו"פ משפט הלכות נזקי שכנים, סימן קנ"ה – דין הרחקת נזיקין, טעויה: ג, כה

(ב) מי שהייתה לו חנות תחת אוצר חבירו, לא יעשה בה לא נחתום ולא צבע ולא רפת בקר ולא יכניס שם אספסתא, (פירוש תבואה שלא הביאה שליש והוא מאכל בהמה חרגום "על כלילי" "על אספסתיה"). וכיוצא בהם מדברים שעולה מהם הכל חם הרבה, מפני שהחום מפסיד פירות האוצר. (והוא הדין שלא יפתח חלון מבית שיש בו דברים אלו לחדר שיש לו תחת האוצר) (טור בשם הרשב"א). **לפיכך אם היה אוצר רין בארץ ישראל שאין החום מפסידו, הרי זה עושה בחנותו חלום מלאכת אש שריצה, אבל לא יעשה רפת בקר מפני שמפסיד ריח חיין. (וכן במקום שקול ונדנד קשים לייך שצריך להרחיק) (ריב"ש סימן קצ"ו). ואם החוזקה החנות בתחילה לרפת או לנחתום וכיוצא בו, ואחר כך רצה בעל העלייה לעשות עלייתו אוצר, אינו יכול למחות בידו:**

(כח) מי שהייתה שדה חבירו נטועה גפנים או שאר אילנות, ובא הוא לנטוע בתוך שדהו גפנים בצד גפנים או אילנות בצד אילנות, צריך להרחיק ד' אמות. הגה: (כן פירש רבינו נתנאל) כי כן דרך צורך המחרישה בין האילנות. ואם אין דרך לחרוש בין האילנות אין צריך להרחיק כלל (בת יוסף). ובמקום שצריכים להרחיק ובאין שניהם ליטע בבת אחת, כל אחד מרחיק חצי השיעור (המניד פרק עשירי דשכנים). **במה דברים אמורים בארץ ישראל, אבל בחוצה לארץ מרחיק בין גפנים לגפנים ובין אילנות לאילנות שתי אמות, ובין גפנים לשאר אילנות (או שדה לבן) ארבע אמות. הגה: ויש אומרים דבין גפנים לאילנות בעינין להרחיק כפי אומד הדעת שלא יפריחו העופות מן האילנות אל הגפנים בשיטה אחרת (טור). ויש אומרים דוקא בנוטע אילנות, אבל נוטע גרעין והאילן ממילא גדל אין צריך להרחיק (המהות אשירי ומדכי פרק לא יחפור ובית יוסף בשם התוספות). ראו"ב שמכר ביתו לאחר וגינתו לאחר אין בעל הגינה צריך להרחיק אילנותיו אף על פי שמכר הבית תחילה, ואין אומרים בזה מוכר בעין יפה הוא מוכר (ריב"ש סימן ק"ל). ועיין לעיל סימן קנ"ד טעויה כ"ח. ובכל מקום אם היה גדר בינתיים זה סומך לגדר זה סומך לגדר:**

של בעל הבית, שהרי מחליש כוחו שלא יוכל לעשות מלאכת בעל הבית ככה:

(כ) מוזהר הפועל שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן, אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן, שהרי הקפידו על ברכה וביעית של ברכת המזון שלא יבדק אותה. וכן חייב לעבוד בכל כוחו, שהרי יעקב הצדיק אמר "כי בכל כחי עבדתי את אבייך", לפיכך נטל שכרו בעולם הזה, שנאמר "ויפרוץ האיש מאד מאד":

הושן משפט הלכות גזילה, סימן שטו – דין המסיג גבול רעהו, סעיף א

(א) המסיג גבול רעהו והכניס מתחום חבירו בתוך תחומו אפילו מלא אצבע, אם בחזקה עשה הרי זה גולן. ואם הסיג בסתר הרי זה גנב. ואם בארץ ישראל הסיג הגבול, הרי זה עובר בשני לאוין, בלאו גניבה או בלאו גזילה, ובלאו דלא תסוג. (אם מותר לאדם ליקח מערופיא של חבירו, עיין לעיל סימן קנ"ו):

הושן משפט הלכות נזקי ממון, סימן תט – אין מגדלים בהמה דקה בישוב, והיור וכלב רע בכל מקום, סעיף א

(א) אין מגדלים בהמה דקה בארץ ישראל מפני שדרכם לרעות בשדות של אחרים והיוזקם מצוי, אבל מגדלים בסוריא ובמדברות שבארץ ישראל. והאידנא שאין מצוי שיהיו לישראל בארץ ישראל שדות, נראה דשריי:

שנדבק זו בזו ומדולין) בתמרים ובגרוגרות, אינו אוכל. שכל דבר שאין אחר חייב מעשר חייב אחר כגון תאנים וענבים לאחר שנתחייבו כמעשר אינו אוכל ממנו, ובדבר שיש בו חייב אחר כגון חטים העומדים לעשות פת שחייבת בחלה, אוכל עד שיגמור מלאכתו להתחייב בחלה ולאחר מכאן אינו אוכל:

(ד) הבודל בתמרים רעים שלא נתכשלו כל ארכין ונותנים אותם כסל ומתחממים ומתרככים שם, עדיין לא נגמרה מלאכתן ויכול לאכול מהם:

(ה) נפתחו חביותיו ונתפרסו עיגוליו ושכרו לעשות בהם, לא יאכל מהם שכבר נתחייבו כמעשר. במה דברים אמורים בשיודע הפועל שנפתחו, אבל אם לא ידע וכבר שעדיין לא נתחייבו כמעשר, חייב לעשר ולהאכילו:

(ו) השומר במחובר אפילו בשעת גמר מלאכה אינו אוכל. אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו, אף על פי שאינו אוכל מן התורה אוכל מהלכות מדינה שנהגו כן:

(משום גרדא הבאנו גם כן שני סעיפים הבאים, בשביל הנחיצות שבהם)

(יט) אין הפועל רשאי לעשות מלאכה בלילה ולהשכיר עצמו ביום. ולא ירעב ויסגף עצמו ויאכל מזונותיו לבניו, מפני ביטול מלאכתו

הושן משפט הלכות שכירות פועלים, סימן שלו – דין אכלת פועל בשעת מלאכה, ממה אוכל או מתי אוכל, סעיפים א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח

(א) פועל העושה מלאכה לבעל הבית בדבר מאכל, הרי זה אוכל ממה שהוא עושה, אפילו אינו עושה לא בידי ולא ברגליו רק שנושא על כתפו, ואסור לחסמו שלא יאכל, (ואם חסמו, שלומי משלם ליה מלקי לא לקי) (טור בשם הרמ"ה):

(ב) במה דברים אמורים שאוכל כשהוא עושה כגידולו קרקע במחובר בשעת גמר מלאכה, כגון בוצר ענבים ומוסק בזיתים ואורה בתאנים וגודר בתמרים, ובתלוש מהקרקע קודם שיגמר סוף מלאכה המחייבת אותו בחיוב האחרון שבו. אבל העושה בדבר שאין גידולי קרקע, כגון החולב והמחבין (פירוש המוציא המאה מן החלב, ערוך. ויש אמרים המקפה את החלב בקיבה להיות נקשר, רש"י בפרק ר' דבתי) והמגבן אינו אוכל. וכן העושה במחובר שלא בשעת גמר מלאכה, כגון העודר בגפנים או מכסה שרשי האילנות. ואפילו המנכש כבצלים ושומים כגון שעוקר את הקטנים מן הגדולים, לא יאכל מהם, ואף על פי שהוא גמר מלאכת הקטנים, שעוקר המלאכה לצורך הגדולים להרחיב להם ועדיין לא נגמרה מלאכתן:

(ג) העושה בתלוש לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון בודל (פירוש

ספר זוהר ארץ ישראל

חלק ה'

קונטרס

"לעולם אין השכינה זזה
מכותל מערבי"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

מפעל הזוהר העולמי

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

לונה זוהר הש"ם
ה'ה היומי
מנהיגות זוהר עם לשון נקדש

לונה לפי דפוסי הזוהר:

- א. זוהר 18 קריים
- ב. זוהר הש"ם חילמי 12 קריים
- ג. זוהר הש"ם חילמי ההקדק 17 קריים
- ד. זוהר 46 קריים
- ה. זוהר 70 קריים
- ו. זוהר 660 קריים

מיום טו קאב תשע"ב עד ז' טבת תש"ם

כפר הזוהר
לשנים דף היומי

הוא זוהר עם לשון נקדש ופירוש
על כל פרקי התורה והזוהר עם דף נקדש יומי

מסכת שבת
דברי הקדוש הקדוש רבי שלום גראס
קרוב ראשון - ללשון נקדש
זוהר קרי בהקדמות ופירוש 22 קרי עם דף נקדש
דף היומי - פרקים נעדרו או קרי נקדש
לשון זוהר נקדש עשירי

2. פרקי אורח חיים
מפרש כל פרקי אורח חיים
תורה נקדש ופירוש עשירי
על כל עבודות אורח חיים

אורח חיים ופירוש אורח חיים
הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי

להאיר את הש"ם באור הזוהר

הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי

מפעל הזוהר העולמי
טל: 0527651911

ספרי הזוהר

הזוהר עם דף נקדש יומי

זוהר השבת
פירוש בראשית
-ט"ו א-ו-

הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי
הזוהר עם דף נקדש יומי

קונטרס "לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי"! (חלק א')

יצא לאור על ידי חברת "מחזירי עטרה ליושנה"

על שם הגה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגער זצ"ל מח"ס לב העברי ב' חלקים, ברית עולם ב' חלקים, שמרו משפט, אל העדרים, בית יוסף חדש, תוספות בן יחיאל על תנב"א, "חברה מחזירי עטרה ליושנה-עם כולל העברים-קול קורא פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלקינו", ועוד.

ירושלים עיה"ק תובב"א – ערב חנוכה תשס"ד לפ"ק.

השכינה והכותל

מדרש רבה שמות פרשה ב' פסקה ב'

(ב) ומשה היה רועה הה"ד (חבקוק ב) וה' בהיכל קדשו א"ר שמואל בר נחמן עד שלא חרב ביהמ"ק היתה שכינה שורה בתוכו שנאמר (תהלים יא) ה' בהיכל קדשו ומשחרב ביהמ"ק נסתלקה השכינה לשמים שנאמר (שם קג) ה' בשמים הכין כסאו ר"א אומר לא זזה השכינה מתוך ההיכל שנאמר (ד"ה ב ז) והיו עיני ולבי שם וגו' וכן הוא אומר (תהלים ג) קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה אע"פ שהוא חרב הרי הוא בקדושתו בא וראה מה כורש אומר (עזרא א) אל האלהים אשר בירושלים אמר להן אע"פ שהוא חרב האלהים אינו זו משם א"ר אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי שנאמר (שיר ב) הנה זה עומד אחר כתלנו וכתיב (תהלים יא) עיניו יחו עפעפיו יבחנו בני אדם משל למלך שהיה לו פרדס ובנה בו מגדל גבוה וצוה המלך שיתנו לתוכו פועלים שיהיו עוסקים במלאכתו אמר המלך כל מי שמתכשר במלאכתו יטול שכרו משלם וכל מי שמתעצל במלאכתו ינתן בדימוס המלך זה מלך מלכי המלכים והפרדס זה העולם שנתן הקב"ה לישראל בתוכו לשמור התורה והתנה עמהם ואמר מי שהוא שומר את התורה הרי גן עדן לפניו ומי שאינו משמרה הרי גיהנם אף הקב"ה אע"פ שהוא נראה כמסלק

שכינתו מבית המקדש עיניו יחו עפעפיו יבחנו בני אדם ולמי בוחן לצדיק שנאמר (שם) ה' צדיק יבחן ובמה הוא בוחנו במרעה צאן בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה שנא' (תהלים עח) ויקהו ממכלאות צאן מהו ממכלאות צאן כמו (בראשית ח) ויכלא הגשם היה מונע הגדולים מפני הקטנים והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית ואח"כ מוציא הבחורים שיהיו אוכליו עשב הקשה אמר הקב"ה מי שהוא יודע לרעות הצאן איש לפי כחו יבא וירעה בעמי הה"ד (תהלים עח) מאחר עלות הביאור לרעות ביעקב עמו ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן.

מדרש רבה במדבר פרשה י"א פסקה ב'
 – וכן הוא בפסיקתא רבתי פרשה ט"ו – וכן הוא בפסיקתא דרב כהנא פסקא ה' אות ה'

ד"א דומה דודי לצבי א"ר יצחק אמרו ישראל לפני הקב"ה רבון העולמים את אמרת לנו את אתא לגבון תחלה דומה דודי לצבי מה הצבי הזה נגלה וחזרו ונכסה כך גואל הראשון נגלה ונכסה ר' ברכיה בשם רבי לוי אמר כגואל הראשון כך גואל האחרון הגואל הראשון זה משה נגלה להם וחזרו ונכסה מהם כמה נכסה מהם רבי תנחומא אמר שלשה חדשים הה"ד (שם ה) ויפגעו את משה ואת אהרן וגו' אף גואל האחרון נגלה להם וחזרו ונכסה מהם כמה יהא נכסה מהם אמר רבי תנחומא בשם ר' חמא ב"ר הושעיא ארבעים וחמשה ימים הדא הוא דכתיב (דניאל יב) ומעת הוסיף התמיד ולתת שקיץ שומם ימים אלף מאתים ותשעים וכתיב (שם) אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה אילין מותריה כמה אינון ארבעים וחמשה יום שהוא נכסה מהן וחזרו ונגלה להם ולהיכן מעלה אותן

אית דאמרוין למדבר יהודה ואית דאמרוין למדבר סיוחון ועוג כל מי שהוא מאמינו והולך אחריו הוא אוכל שורשי רתמים ועלי מלוחים הה"ד (איוב ל) הקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רתמים לחמם וכל מי שאינו הולך אחריו הוא הולך ומשלים לאו"ה ובסוף או"ה הורגין אותו א"ר יצחק בר מריון לסוף ארבעים וחמשה ימים הקב"ה מוריד להם מן הה"ד (הושע יב) עוד צאתך ממצרים או לעופר האילים א"ר יוסי ברבי חנינא לאורזילא דאיתלתא הנה זה עומד אחר כתלנו זה כותל מערבי של ביהמ"ק שאינו חרב לעולם למה שהשכינה במערב משגיח מן החלונות בזכות אבות מציץ מן החרכים בזכות אמהות כשם שיש הפרש בין הלון להרך כך יש הפרש בין זכות אבות לזכות אמהות ענה דודי ואמר לי מה אמר (ישעיה מט) חי אני נאם ה' כי כלם כעדי תלבשי ותקשרים ככלה ד"א דומה דודי לצבי מה הצבי הזה מקפץ ממוקם למקום ומגדר לגדר ומאילן לאילן ומסיכה לסיכה כך הקב"ה מדלג ומקפץ מכנסת זו לכנסת זו כל כך למה בשביל לברך את ישראל שנאמר (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו' באי זו זכות בזכות של אברהם אבינו דכתיב כה תברכו כמה דתימא (בראשית טו) כה יהיה זרעך או לעופר האילים רבי יוסי אומר לאורזילא דאיתלתא הנה זה עומד אחר כתלנו בשעה שבא הקב"ה לבקר אברהם אבינו ביום שלישי למילה כמה דתימא (שם יח) וירא אליו ה' בלונני ממרא והוא יושב וגו' ישב כתיב בא לעמוד א"ל הקב"ה שב אברהם אתה סימן לבניך שבשעה שבניך נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקוראין את שמעו ויושבים וכבודו עומד ומה טעם (תהלים פ"ב) אלהים נצב בעדת אל א"ר חנאי בשם ר' יצחק אלהים עומד אין כתיב

כאן אלא אלהים נצב איטומים הא כמה דתימא (ישעיה סה) והיה טרם יקראו ואני אענה לכך נאמר הנה זה עומד אחר כתלנו אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות.

מדרש רבה איכה פרשה א פסקה לא

(לא) היו צריה לראש א"ר הילל בר' ברכיה כל מי שבא להצר לישראל נעשה ראש מה טעם היו צריה לראש את מוצא עד שלא חרבה ירושלים לא היתה מדינה חשובה כלום משהחריבה ירושלים נעשה קיסרין מטריפולין ותנפולין ד"א היו צריה זה נכודנצר אויבה שלו זה נבחראון ד"א היו צריה לראש זה אספסיאנוס אויבה שלו זה טיטוס שלש שנים ומחצה הקץ אספסיאנוס את ירושלים והיו עמו ארבעה דוכסין דוכס דערביא דוכס דאפריקא דוכס דאלכסנדריא דוכס דפלסטיני דוכס דערבייא תרין אמורין חד אמר קילוס שמיא וחד אמר פנגר שמיא והוון בירושלם ארבעה בולטיין בן ציצית וכן גוריון וכן נקדימון וכן כלבא שבוע וכל אחד ואחד יכול לספק מנוזות של מדינה י' שנים והיה שם בן בטיה בן אחותו של רבן יוחנן בן זכאי שהיה ממונה על האוצרות ואוקיד כל אוצרייא שמע רבן יוחנן בן זכאי אמר ווי אולין אמרון לבן בטיה אמר חביבך ווי שלח ואתייה אמר לו למה אמרת ווי אמר לו לא אמרתי ווי אלא זה אמרי אמר לו זה אמרת ולמה אמרת זה אמר ליה דאודקת כל אוצרייא ואמרתיה דכל זמן דאוצרייא קיימין לא יהיבין גשמיהון למיעבד קרבא בין ווי לוח נמלט רבן יוחנן בן זכאי וקרא עליו (קהלת י') ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה לאחר ג' ימים יצא רבן יוחנן בן זכאי לטייל בשוק אוחם ששולקין תבן ושותין מימיו אמר בני אדם ששולקין תבן ושותין מימיו יכולין לעמוד בחילותיו של אספסיאנוס אמר כל סמא בדמילתא ניפוק לי מהכא שלח ואמר לבן בטיה אפקוני מהכא אמר ליה עבדינן בנינן דלא יפוק בר נש מהכא אלא דמית אמר אפקוני בדמות דמית טען רבי אליעזר ברישיה ורבי יהושע ברגליה ובן בטיה מהלך קומי מן דמטון בעון מודקריניה אמר להון בן בטיה כך אתם רוצים שיהיו אמורין מת רבן ודקרהו כיון דאמר להו כך שבקוניה מן דנפקין מן פילי טענוניה ויהבוניה בחד בית עולם וחוזרו למדינה נפק רבן יוחנן בן זכאי לטייל בחילותיו של אספסיאנוס אמר לון אן הוא מלכא אולון ואמרו לאספסיאנוס חד יהודי בעי למישאל בשלמך אמר להון ייתי מן דאתא אמר ליה וביבא מארי אפלטור אמר ליה שאילא דמלך שאילת בי ואנא לית אנא מליך

וכדו שמע מלכא וקטיל לההוא גברא אמר ליה אם לית את מלך סוף את מליך דלית הדין ביתא חריב אלא על ידי מלך שנא' (ישעיה י') והלבנון באדיר יפול נסבניה ויהבוניה לגיו מן שבעה קנקלין והוון שאילין ליה כמה שעין בליליא ואמר להון כמה שעין בימא אמר להון מנן הוה ידע רבן יוחנן בן זכאי מפשוטיה לבתר תלתא יומין אזל אספסיאנוס מסחיה בהדא גפנא מן דסחא ולבש חד מסן דידיה אתת בשורה ובשרוהו מית נירון ואמליכוניה בני רומי בעי למילבש חד מסן חורן ולא עליל שלח ואתיהו לרבן יוחנן בן זכאי וא"ל לית את אמר לי כל אילין יומיא הוינא לביש תרין מסאני והוון עללין בי וכדו חד עליל וחד לא עליל א"ל בשורתא סבתא איתבשרת דכתיב (משלי ט"ו) ושמועה טובה תדשן עצם אמר לו מה נעבדי דאייעל אמר לו מי אית לך בר נש דנאית ליה או דחב לך יעבורניה קמן ובשרך שחי דכתיב (שם י"ז) ורוח נכאה תיבש גרם התחילו מושלין לפגנו משלות חבית שקינן נחש בתוכה כיצד עושין לו אמר להם מביאין חובר וחוברין את הנחש ומניחין את החבית אמר פנגר הורגין את הנחש ושוברין את החבית מגדל שקינן בו נחש כיצד עושין אמר להם מביאין חובר וחוברין את הנחש ומניחין את המגדל אמר פנגר הורגין את הנחש ושורפין את המגדל אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לפנגר כל מגירייה דעבדין בישא למגיריהון עבדין עד דלית את מליף סניגוריא את מליף עלן קטיגוריא אמר ליה לטיבוחתון אנא בעי דכל זמן דהדין ביתא קיים מלכותא מתגרין בכון אין איתרוב הדין ביתא לית מלכותא מתגרין בכון אמר לו רבן יוחנן הלב יודע אם לעקל אתם לעקלקלות אמר ליה אספסיאנוס לרבן יוחנן בן זכאי שאל לי שאלה ואנא עביד א"ל אנא בעי דתירפי הדא מדינתא ותיזיל לך א"ל כלום אמליכוני בני רומי דנרפי להדא מדינתא שאל לי שאלתא ואנא עביד אמר לו בעי אנא דתירפי לפילי מערבאה דהיא אזלא ללוח דכל בר דנפיק עד ארבעה שעין יהא לשיזבא מן דכבשה אמר לו אי אית לך דרהים לך או בר נש דאת קריב ליה שלח ואתיהו עד דלא ייעלון אוכלוסיא שלח לר' אליעזר ולר' יהושע לאפקוי לר' צדוק אולין ואשכחניה בבבא דמדינה מן דאתא קם מן קומי רבן יוחנן אמר ליה אספסיאנוס מן קדם הדין סבא צותרא את קאים אמר לך הייך אי הוה חד דכוותיה והוה עמך אוכלוסין בכיפלא לא הוית יכיל כביש אמר לו מה חיליה א"ל דאכיל חד גמזון ופשיט עלוהי מאה פרקין אמר ליה למה חשיך כן א"ל מן חייליהון דצומייתא ותענייתא שלח

ואייתא אסוותא והוון מוכלין ליה ציבחר ציבחר ומשקין ליה ציבחר ציבחר עד דהדר גופיה עליו אמר ליה אלעזר בריה אבא הב להו אנרייהו בעלמא הדין דלא תיהוי להו זכותא עמך בעלמא דאתי ויהב להו הדין חושבנא דאצבע והדין קרציטאנו מן דכבשה פליג ארבע טכסייא לארבעה דוכסייא וסליק פילי מערבאה לפנגר וגזרו מן שמיא דלא יחרב לעולם למה ששכינה במערב אינון אחרובו דידהו הוא לא אחרוב דידיה שלח ואתיהו אמר לו למה לא אחרבת דידך אמר ליה הייך לשבחה דמלכותא עבדת דאילו חרבתיה לא הוית ידעת ברייה מה חרבת וכדו יחזיין בריאתא אמרון חזו חייליה דאספסיאנוס מה אחרב אמר לו הייך דטבאות אמרת אלא מן בגין דעברת על קלונין דידי יסק ההוא גברא לרישיה דאיגרה ויטרוף גרמיה אי חיי ווי מות ימות סליק וטרף גרמיה ומית ופגעה בו קללה של רבן יוחנן בן זכאי.

מדרש רבה שיר השירים פרשה ב'

פסקה כ"ו

(ד) ד"א או לעופר האילים לאורזיהון דאיילתא הנה זה עומד אחר כתלנו אחר כותל מערבי של בית המקדש למה שנשבע לו הקב"ה שאינו חרב לעולם ושער הכהן ושער חולדה לא חרבו לעולם עד שיחדשם הקב"ה משגיה מן החלונות זו זכות אבות מציון מן החרכים זו זכות אמהות ענה דודי ואמר לי מה אמר לי החדש הזה לכם ראש חדשים:

מדרש תהילים מזמור י"א

ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו. בזמן שישראל עושין רצונו של מקום ה' בהיכל קדשו, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום ה' בשמים כסאו. א"ר אלעזר, בין שחרב בית המקדש ובין שלא חרב אין השכינה זזה מתוכו, שנאמר, ה' בהיכל קדשו. אף על פי שבשמים כסאו שכינתו בבית המקדש, שנאמר (מלכים-א ט, ג) והיו עיני ולבי שם כל הימים. וכן הוא אומר, (תהלים ג, ה) ויענני מהר קדשו סלה. אף על פי שהוא הר בקדושתו הוא עומד. א"ר אלעזר, ראה מה כתיב, (מיכה ד, י) כי עתה תצאי מקרייה ושכנת בשדה. ושכנתי

קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. (קוץ) ד' מן אחד תל שהכל פונים בו, והאי קוץ הוא אחד בין א"ח ובין ד', הוא הוא דכתיב (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יונתן, דאחיד בשמיא ובארעא.

כתבי האריז"ל - שער הפסוקים ספר ישעיה

[סימן ט"ו] ומה יענה מלאכי גוי כי ה' יסד ציון וכו'. ירצה, כי אחר שהקב"ה יגאל את ישראל, מה יהיה עניית הקול, שיענה ותדבר השכינה את ע' שרים של האומות והגוים, שהם מלאכים עליונים כנודע, ונקראים מלאכי גוי, ותרין ואמר, כי מה שתאמר להם השכינה הוא, כי ה' יסד ציון ובגאון ומכאן ואילך בה יחסו עניי עמו, והם ישראל שהיו מעונים תחת ידם. אבל העמים שהם תחת ממשלתם, לא יחסו בציון וילכו לאבדון. כמ"ש ה' כי כל העמים ולכו איש בשם אלהיו.

כתבי האריז"ל - ספר עץ הדעת טוב פרשת פקודי

או ירמוז באומרו משכן העדות אל מ"שה ירושלים הבנויה כעיר שחבורה וכו' ירצה כי ירושלים הארציית לפעמים היא הריבה בעה"ר אבל ירושלי' העליון נקרא' ירושלים הבנויה כי תמיד היא בנויה ואין בה חורבן ה"ו והנה אותה הבנויה העליונה היא מכוונת כנגד ירושלים התחתונה הנקראת עיר ארציית וז"ש כעיר שחבורה לה יחדיו לעליונה כנגדה מעשה כאלו הם יחדיו כעיר אחת וסיבת היותם מכוונין יחד הוא לפי ששם עלו השבטים יחדיו שבטי יה אחר פטירתם וע"כ הם עדות לישראל בניהה התחתונה כשנכנסים גם הם בירושלים של מטה. להודות לשם ה' הנראה אליהם בג' רגלים ולכן נתחברו יחד זו כנגד זו.

ויקרא כ"ו ל"א

בְּשִׁמּוֹתַי אֶת מִקְדְּשִׁיכֶם.

משנה מסכת מגילה פרק ג

(ג) ועוד אָמר רבי יְהודה. בית הַכִּנֶּסֶת שְׁתָּקַרְב, אֵין מִסְפִּידֵיו בְּתוֹכוֹ, וְאֵין מִפְּשִׁילָיו בְּתוֹכוֹ תְּקָלִים, וְאֵין פּוֹרְשֵׁין לְתוֹכוֹ מִצְדוֹת, וְאֵין שׁוֹתְקִין עַל גַּג פְּרוּת, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ קַפְזִירָא. שְׁאָמַר, וַיִּקְרָא (כ) בְּשִׁמּוֹתַי אֶת

אין השכינה זזה מכותל מערבי של בית המקדש שנאמר הנה זה עומד אחר כתלנו. רבי חי'א רבי סימון ברבי הווי יתבי פתח חד מינייהו ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למעלה שנאמר נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים, פתח אידך ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למטה שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים:

ילקוט שמעוני ירמיהו פרק ט"ו - רמז רצ"ג

אימללה יולדת השבעה, אמר ירמיה כשהייתי עולה לירושלים נטלתי עיני וראיתי אשה אחת יושבת בראש ההר לבושה שחורים וראשה סתור וצויעת ומבקשת מי ינחמנה ואני צויעק ומבקש מי ינחמני, קרבתי אצלה ודברתי עמה אם אשה את דברי עמי ואם רוח את הסתלקי מלפני, ענתה ואמרה לי אין אתה מכירני אני היא שהיו לי שבעה בנים יצא אביהם למדינת הים עד שאני עולה ובוכה עליו הרי שני בא ואמר לי נפל הבית על שבעה בניך ותרגם איני יודעת על מי אבכה ועל מי אסתור שערי, אמרתי לה אי את טובה מן אימא ציון שהיא עשויה מרעית לחית השדה, ענתה ואמרה לי אני אמך ציון שהיא עשויה מרעית לחית השדה אני היא אם השבעה שכן כתיב אומללה יולדת השבעה, אמר לה ירמיה דומה מכתך למכת איוב קומי שבי ירושלים.

ילקוט שמעוני יחזקאל - פרק ט - רמז שג

ויצא כבוד ה' מעל מפתן הבית והא לא היה צורכא אלא ויצא כבוד ה', משלו משל למת' ד למלך שהיה יוצא מפלטין שלו והיה מנפשק בכתלים מגפם בעמודים ואמר הוי שלום ביתי הוי שלום פלטין דידי, כך היתה השכינה מנשקת בכתלים מגפפת בעמודים ובוכה ואמרת הוי שלום ביתי ומקדשי הוי שלום ביתי הוי שלום פלטין דידי, כך היתה השכינה מנשקת בכתלים מגפפת בעמודים ובוכה ואמרת הוי שלום.

זוהר חלק ב' פרשת משפטים - דף קט"ז עמוד א'

דשכינתא תתאה כותל מערבי דיורא דיליה, על שם דאיהו תל שהכל פונים בו, כ"ו ת"ל, יהו"ה כ"ו, ודאי שכינתא איהו תל דיליה, על שם (שיר ה יא)

כתיב, שאף על פי שחרב שכינתי עומדת שם. א"ר אחא, לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, שנאמר (שיר השירים ב, ט) הנה זה עומד אחר כתלנו. א"ר ינאי, מלך בשר ודם כשהוא נכנס לטרקלין אינו יודע מה בקיטון, והקב"ה אינו כן, אלא ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו. צופה ומביט לכל באי עולם ואין עין שולטת בו:

ילקוט שמעוני מלכים א - פרק ח - רמז קצד

היו עיני ולבי שם כל הימים (מלכים א' - ט, א) והלא כבר נאמר עיני ה' משוטטות בכל הארץ (דברי הימים ב' - טו), מה ת"ל והיו עיני ולבי שם, כביכול שאין עיני ולבי אלא שם [ובשביל שהם שם הם בכל מקום]. כיוצא בדבר אתה אומר (תהלים קמא) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל וכי ישראל בלבד הוא שומר והלא הוא שומר את הכל שנאמר (דברי הימים ב' - יב) אשר בידו נפש כל ח', מה אלא ישראל (ובשכר) [ובשביל] ששומרם שומר את הכל. כיוצא בו אתה אומר (דברים יא) ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד וכי תלמוד לומר שומר ישראל כביכול אינו שומר הוא דורש שנאמר (איוב לח) להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול שאינו דורש אלא אותה וכו'. כיוצא בדבר אתה אומר (תהלים כט) קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש. כתוב אחד אומר (הושע ה) אלכה ואשובה אל מקומי, וכתוב אחד אומר רמוע עיני ולבי שם כל הימים. הא כיצד פניו למעלה ועיניו ולבו למטה.

ילקוט שמעוני מלכים א' פרק ח' - רמז קצ"ה

אמר רבי שמואל בר נחמני עד שלא חרב בית המקדש היתה השכינה נתונה בהיכל שנאמר ה' בהיכל קדשו, משחרב בית המקדש ה' בשמים כסאו סלק שכינתו בשמים. א"ר אלעזר בן פדת בין חרב בין לא חרב אינו זו ממקומו שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים. וכה"א קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה, שאפילו הוא הר הרי הוא בקדושתו, ראה מה כתיב ויבן את מזבחה ה' הוא האלהים אשר בירושלים. אמר רבי אחא לעולם

מקדשיכם, קדשן אף קדשן שוממין. עלו בו עֲשִׂיבוּם, ל' א' תלוש, מפני עֲגֻמַת נֶפֶשׁ:

תרי"ט על מסכת מגילה פרק ג משנה ג

קדושתן אף כשהן שוממין - נראה לי דייק מדלא כתיב ואת מקדשיכם אשומם.

רמב"ם יד החזקה - הלכות הפלה ונשיאת כפים פרק יא

(יא) בתי כנסיות ובתי מדרשות שהרבו בקדושתן הן עומדות שנאמר והשימותי את מקדשיכם אף על פי שהן שוממין בקדושתן הן עומדין וכשמ שנוהגין בהן כבוד ביישובן כך נוהגין בהן בחורבנם חוץ מביכוד וריבין שאין מכבדין אותן ואין מרביצין אותן עלו בהן עשבים תולשין אותם ומניחין אותן במקומן כדי שיראו אותן העם ותעור רוחם ויבנום:

רמב"ם יד החזקה - הלכות בית הבחירה פרק ו

(טז) ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה והרי הוא אומר והשימותי את מקדשיכם ואמר חכמים אע"פ ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהיא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מיידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואע"פ שנלקח הארץ ממנו וחיוב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בטל הלכות תרומה.

רמב"ם יד החזקה - הלכות בית הבחירה פרק ז

(ז) אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבנינו לא יכנס אלא למקום שמותר להכנס לשם ולא ישב בעזרה ולא יקל ראשו כנגד שער המזוזה שנאמר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם שאע"פ שהרב בקדושתו עומד:

ליקוטים מקבלת הגאונים - סוד ידיעת המציאות מקבלת הגאונים

באותה שעה בקשו הכהנים מהיוכיני לתת להם זמן על זה הענין. כדי לסדר הכל על דרך עיקר האמיתי, ונתן להם זמן מחדש ניסן עד חדש תמוז, זהו שהוא (ל) הזכיר ברביעי בחמשה לחדש משמע שבאותו היום נשלם המעשה ונתחדש על ידם זו הידיעה מפי יחזקאל הע"ה, וע"י נס שיצר לו, מלמד שהיו הכהנים בכל יום באים בבית המקדש אצל כותל מערבי, והיו מתעטפים בעפר וצועקים ומתפללים בשם המפורש של י"ד אותיות, עד שיצא בת קול מתוך האולם ונחה עליהם רוח הקודש, ונחכמו בכל זו הידיעה שהיתה נסתר מהם, באותה שעה שמחו שמחה גדולה וברכו השם ב"ה, ובאו עד הגשר הקבוע על נהר חזקל, ונחר חזקל היה רחוק מעיר בבל אלפיים אמה בקצת אותו [העיר?] היו דרים שם חכמי בבל, והגשר היה מפסיק ביניהן ובין דרי העיר, ו[כ]שבאו הכהנים על אותו הגשר נחה על יחזקאל רוח הקודש, והתחיל לסדר בתוך הגשר פירוש ידיעות המרכבה, ונכתב הכל מפיו פעמים מרכבה ראשונה ופעמים מרכבה שנייה, ועל ענין שהגשר הוא נחה עליו רוח הקדש התחכם מיד לומר ואני בתוך הגולה על נהר כב"ה הוא חזקל, כב"ר הוא רומא לשון נרכב, ומשמע טוב הרגש כח השפל מתלבש בו היה נובע עצם המורכבים הנמצאים בכח ההשגות המחשבה החלוקים זה מזה במנינם במראיהם ובדמיוניהם, ורבו דרכיהן היוצאים מפליאות האחדות המסתתר והמגולה בעומק העליוני עד תכלית מציאות החקר שאין למעלה ממנו, כח הקיום מאויר מופלא הוא (מקוש) [מהות?]? של כל עיקרי הטבע נשרשים בו, וחוזרים ללכת ולשוב אל אחדותו, וזה הענין כבר:

ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת דברים.

אמר רב עוקבא בליל ט' באב נכנס אברהם אבינו לבית קדשי הקדשים תפסו הקב"ה בידו ואמר מה לידידי בבית א"ל רבש"ע בני היכן הם אמר לי חטאו והגליתים וקשה מי הגיד לבעל המדרש שהיה אברהם נכנס אז כי מדיכן נרמז אברהם בפסוק זה גם הלא במדרש מביא שהקב"ה צוה לירמיה לילך על קברי אבות והביא אברהם יצחק ועיקב גם משה הטעם שנצטרכו אלו הארבע' כי הם

בעלי ארבע גליות אילו כי ד' גליות איתבדרו ישראל על ד' אותיות השם גלות בבל לקביל י' של שם שהוא אברהם שנתנסה בעשרה נסיונות גלות מדי לקביל יצחק ה' של שם גלות יון ו' של שם גלות אדום ה' הארונה לקביל משה לכן הביא אילו ד' במדרש ככל אחד אמר פסוק לקביל מדתו כ"ש לעיל ולפי שהם מגינים על ד' גליות אילו כמ"ש פוקד עון אבות על שלשים על ג' גליות ועל ג' אילו מצינו הקב"ה ויתר על ע"ז ג'ע ש"ד לקביל אברהם יצחק יעקב אבל גלות רביעי על ארבע' לא אשיבנו כי גלות זה עבור עזיבת התורה כמ"ש בווהר חדש משה (דברים לג) מורשה מלשון (שמואל א') י"י מוריש שהוא מוריש ומשפיל את ישראל לפי שאינם לומדין וא"כ מי הגיד לבעל המדרש במקום זה שאברהם היה אז נראה שנרמז בפסוק מקודם זה אמר א"ל (ירמיה ס) ב"עת ר"עם מ"ה ר"ת אבר"ם ה' של אברהם נסתלקה שהיה נקרא אברהם על שם אב המון גוים נתתיך אב הג'ן ועתה שרתי במדינות היתה למס לכן אמר אבר"ם והיה הקב"ה מטיל עמו ע"ד (ויקרא כו) ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם והתהלכתי בתוכם ופי' רש"י טייל בג"ע ר"ל שהראה בג"ע כי נתן הקב"ה שייעבדו מלכיות או גיהנם ובחר בגליות כדי לטייל עם בניו בג"ע ז"ש ונתתי משכני ע"ש למשכן בשביל עונותיהם של ישראל כדי והתהלכתי לטייל עמהם בג"ע או הראה הקב"ה לאברהם בט' באב שבשעת הגל'ו כל מקום שגלו שכינה עמהם ז"ש ארוכות וקצרות פעמים בא בארוכה כגלות שלנו שהוא ארוך ופעמים בקצרה ע' שנה של בבל וכל מקום שהם הולכים הן בגלות ארוך הן בגלות קצר הקב"ה מטיל עמנו ושכינה עמהם ז"ש ז"ש הקב"ה לאברהם מה לידידי לדאוג על גלותם הלא אני בביתי כי לעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי כמ"ש (שיר ד) הנה זה עומד אחר כתלינו (ויקרא כו) והשימותי את מקדשיכם דארז"ל אע"פ ששמם בקדושתו עומד. ז"ש י"י בשמים כסאו אפ"ה י"י בהיכל קדשו וכה"א ויענינו מהר קדשו סלה ז"ש מה לידידי הלא ביתי הוא ולזה אמר בני היכן הם:

ספר שערי הלשם חלק א' סימן ה' - תפקיד האדם ועבודתו

אך גילוי עצמותה גופה שהוא אור קדושה עצמה הנה הוא אור שכינתו ית"ש אשר בבית המקדש ולא זזה מכותל מערבי לעולם ומתפשטת בהתורה וישראל. ושכנתי בתוכם. והוא גילוי ית"ש אשר בהשמות ד' אלהים ואדני המתפשטים בבי"ע והם נמשכים ויוצאים מגילוי הויה דב"ן שבהט"ס העליונים שבה אשר הם לעולם באצילות עצמו שהוא באות ה' אחרונה ד' הויה דאצילות שהוא הגילוי דא"ס ית"ש אשר בז"א דאצילות וכנ"ל בכל דברינו:

ספר שערי הלשם חלק א' סימן ז' פרק ב' - אמונת ישראל

והרי נעשה הקרבת העומר לתיקון השכינה וישראל בעוה"ז בכל שנה ושנה. אך עיקר הנה הוא רק לתיקון העתיד לעת קץ הימין שהתחיל הגאולה בפסח ויושלם בחג השבועות וכנ"ל. ונא יתגלה השכינה בישראל בגילוי גמור וכמ"ש. בישעיהו ל' כ'. ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות אמונת ישראל. כי רק ישראל מאמינים שה' מלך עולם ועד והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים. גם כל מה שנעשה ע"י סיבות ושלוחים הנה הוא ית"ש הנשמה לנשמה ורוחא לרוחא המסבב את הכל והוא מבפנים להכל. הכח לכל הוא לבדו העושה את כל. וכ"ז הוא ע"י אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי. הנה זה עומד אחר כתלנו. (כמ"ש) שמו"ר פ"ב סי' ב' ומשם מתפשט ושוכן בישראל. והוא השכינה הקדושה. אמונת ישראל. כנסת ישראל כי היא כלל ישראל כנ"ל. והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא ט"ז ב' ופ' בהר ק"י ע"ב ופ' בלק קצ"ח ב') וכן אמינה גימ' אלהינו שהוא שם הכלול מתרי סטריין. אל בימינא אלהים בשמאלא אלהינו באמצע כליל מתרווייהו כמ"ש בפ' תרומה קנ"ט ב'. ושרייה עלה שמא דהויה והוא היחוד. וכן אמרו בפ' בלק קצ"ח ב' כי לית אמונה בלא אמת. והוא היחוד ד"א ומלכות כמ"ש בפ' שלח קס"ג ב'.

ונעשה כ"ז ע"י אמונת ישראל במלכותו יתברך שה' מלך עולם ועד כנ"ל:

ספר שערי הלשם חלק א' סימן י"ג - אור וכלי בבריאה

אך עומק הענין בזה הוא כי הרי נודע הוא שהאדם הוא תכלית הבראה כולו והוא סוף כוונת כל הבראה, וכמ"ש בראשית בשביל ישראל שנקרא ראשית, ואמרו ב"ר פ"א מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר והוא סוף מעשה אשר במחשבה תחילה, וכן נודע הוא שכוונת הבראה אשר בשביל האדם הוא רק על מציאותו שבהעוה"ז כי בהיותו בבחי' נשמה שהוא יותר גדול משרפי מעלה אינו מוסיף ואינו גורע במעשיו כלום לעיקר כוונת הבראה, והרי היה כוונת הבראה להתתקן רק בהיותו בגוף בהעוה"ז כי ע"ז מתקן כל העולם כולו עמו, וירד האדם וכן התורה וכן שכינתו יתברך בעוה"ז, שהיא אחרונה לכולם והחיצונית לכולם, כדי לתקן כל החיצונית על ידם, ולא עוד אלא שבה תלוי שלימות התיקון של כל העליונים ג"כ כידוע בסוד העבודה צורך גבוה, שע"י העבודה שהאדם עובד להקב"ה בהיותו בגוף בהעוה"ז בכל התורה והמצוה המלוכב בנושאי שבהעוה"ז, הנה מתקן ע"ז באצילות ג"כ, והרי תלוי גם שלימות התיקון דהאצילות רק בהעוה"ז שהיא היותר חיצונית לכולם, ועל זה היתה כוונת הבראה וכמו שאמרו בשביל התורה שנקרא ראשית בשביל ישראל שנקרא ראשית והרי היה כוונת תכלית כל המציאות על החיצונית שבה, וכן עומד בה אותו הכוונה אשר ממנו ית"ש תמיד, והוא סוד מאמרם ז"ל ב"ר פ' י"ט סי' ז' עיקר שכינה בתחתונים היתה כי עליה הוא תכלית הכוונה כנו"ל וכן הוא עומד שם אותו הכוונה והרצון תמיד וכמאמרם ז"ל שמות רבה פ"ב לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי וכן נאמר והיו עיני וליבי שם כל הימים והוא אור רצונו ית"ש על כוונת תכליתו שעומד בה תמיד, ונודע הוא כי כל חיצונית ועביית הוא מסוד הצמצום והנה נשאר רשימו מאור א"ס שבתחילה בהצמצום והוא אור רצונו שעומד בה לכוונת תכליתו והוא ע"ד שכינתו ית"ש שעומד בתחתונים תמיד.

ספר שערי הלשם חלק א' סימן ט"ו - פרק ב' - ליקוטים

ז) אמנם הרי לפי"ו הנה לא היה בחירה כלל כי הרי היה מתבטל כל הרע כולו תיכף בעת מעשה בראשית וא"כ הרי היה כל מציאת התוקף הדינים הקשים אשר המציא אותם המאציל ית"ש בעת עולם התווה הרי היה כ"ז לחם ולבטלה ובאמת הרי היה רצון המאציל ית"ש לייסד את כל העולם כולו עד עת התיקון הנצחי על כח הבחירה דוקא וזהו ענין כל עולם התווה ולכן אלו שהיה נשבר ח"ו כלי המלכות ג"כ היה תוקף הדינים יותר מדאי והיה יוצא מהם מציאת הקליפות והחיצונים יותר הרבה ממה שהם עתה עד שלא היה אפשר להעולם להתקיים בהם מחמת גודל תגבורות הרע וכמו שהיה הדור המבול דור הפלגה וסדום ועמורה וזה סוד מאמרם ז"ל בענין התקע"ד דורות שעלו במחשבה, להיבראות ולא נבראו כמ"ש רז"ל בהגיגה י"ג סע"ג ובב"ר פ' כ"ח ואמרו שם אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכ"ו מהם הם הכ"ו דורות אשר מאדם הראשון עד משה רבינו ע"ה ולכן היה בהם כל אותן ההרסות שנעשה בעולם בדור המבול ובדור הפלגה ובסדום ועמורה מחמת תגבורות הרע שבהם הגם שאלו הכ"ו דורות היו הם היותר מובחר שבכל האלף דור ולכן היה נמצא בהם צדיקים גמורים ג"כ בכל דור כמו אדם שת חנוך מתושלח נח שם ועבר וכיוצא בהם הרבה וכמ"ש בזוה"ק בראשית ל"ח א' וכן באבות דר' נתן ר"פ ל"ב אבל בכל התקע"ד לא היה שום אחד מהם ולכן לא נבראו ואלו שהיה נשבר כלי המלכות ג"כ ח"ו היו נבראו הם ג"כ ולא היה אפשר להעולם להתקיים ולכן היה מוכרח שתשאר המלכות בקיומה אלא שנפגמה כנ"ל ויוצאים הדינים הקשים שבה לאט לאט שהוא בכל משך זמן אשר עד ביאת המשיח ומהם הוא כל התקע"ד דורות אשר שתלך הקב"ה בכל דור ומתקיימים והולכים כל אותן הדינים קשים עצמן ע"י כל המאורעות מהתלאות הנוראות שעוברים על כל באי עולם בכל משך הזמן אשר עד ביאת המשיח וכמו שבארנו כ"ז בארוכה בדע"ה ח"ב דרוש ב' ושם דרוש ד' ענף י"ז ה' והרי נתבאר עכ"פ כי היה מוכרח שתשאר המלכות בקיומה כי אלו שהיה נשבר היא ג"כ הרי לבד מה שלא היה אפשר שתיקון העולם תיכף בעת מעשה בראשית בתיקון נצחי כסברת שאול וכנ"ל אלא אורבה הוא שלא היה אפשר להעולם להתקיים כלל ולכן היה מוכרח

שתואר המלכות בקיומה והיא השרש למלכות בית דוד ולכל תיקון העתיד כי ע"י שנתקיימה היא בעולם התורה ע"י יצא מלכות בית דוד במציאותו בעולם הזה הגם שהוא עדיין ג"כ מחוסר תיקון הרבה בכל העולם כולו כי לא יתקון העולם אלא רק בביאת המשיח דוקא ועכ"ז הרי האיר ויצא מלכות בית דוד גם בעולם הזה שהוא גם קודם התיקון וכן על ידו בבנה בית המקדש ושם שורה השכינה בישראל בקדושת עולם וכמ"ש בשמו"ר פרשה ב' לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי וכל זה הוא שורש לתיקון העתיד אלא משום שהמלכות בעת עולם התורה נפגמה הרבה לכך חרב בית המקדש ומלכות בית דוד אך עכ"ז הנה רישומם נשאר לעולם כי קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא (ע' רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ו הלכה ט"ז) ולעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי ודוד מלך ישראל חי וקיים. וע' עוד למטה בפרק הבא בעה"י:

(ספר הקדו"ש שעה"פ פרק מ"א):

ספר שערי הלשם חלק ב' סימן ג' פרק א' - עניני האבות

והנה רחל שהיא מהמלכות שבה הנה אין הכוונה על בחי' העטרה שהוא ספי' המלכות הפרטי היותר אחרונה שבה אשר שם הוא שורש מנשה בן יוסף כנ"ל אות ב' אלא הכוונה הוא שהיא פרצו' המלכות העומדת בנה"י שבה אשר מהטבור ולמטה שבה וכנ"ל שישנם בהמלכות הכללי דאצילות כל הפרצופים והיה שורש רחל אמנו פרצו' המלכות הפרטי שבהמלכות הכללי ואותו פרצו' המלכות הפרטי הוא נקרא בשם רחל הקטנה ועלה נאמר ושם הקטנה רחל אך פרצו' המלכות הכללי הוא נקרא ג"כ בשם רחל והוא רחל הכללי רחל הגדולה והיא ה' אחרונה ד הויה הכללי שבאצילות שם אדני הכללי הנ"ל אות א' ועומד עיקרה באצילות תמיד וכמו שיסודו ושכינת עונו בגבהי מרומים אך רחל הפרטי הנה היא מתפשטת למטה ג"כ ועליה אמרו לעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי והיא השרש דכל הי"ב שבטים

הנ"ל אות ב' והוא מה שאמרו בזוה"ק ויצא קנ"ט ב' שכינתא לתתא ושכינתא לעילא ע"ש ושניהם הם אחד כי הרי רחל הקטנה היא ג"כ רק ממנה עצמה פרצו' פרטי אחד מפרטי הפרצופים שבה וכנ"ל אך אותה רחל הקטנה שורש דהי"ב שבטים הוא אשר מתפשטת למטה ג"כ ובישראל עצמן ושכנתי בתוכם כנ"ל משא"כ שאר כל הפרצופים העליונים שבה הם לעולם למעלה וזהו שאמרו שכינתא לעילא שכינתא לתתא ועיקרה הוא לעילא וכנ"ל והרי נתבאר לנו עכ"פ מה שנוגע לענינינו כי רחל ולאה נשי יעקב הם באמת שתי אחיות גם משרשן והגם ששרש לאה היא מהבינה אימא עלאה אך זהו רק בבחי' שורש השרשים הנעלם לבד אבל גילוי מציאותה הוא ג"כ רק בהמלכות הכללי דאצילות כי שורש כל הנשמות נתגלו ונמצאו רק בה ולאה הוא מהבינה שבה ורחל הוא מהרחל הפרטי שבה והרי הם שניהם מהמלכות הכללי רחל הכללי ויצאו בדור אחד וכן היה יציאתם ממקום אחד שהוא מהיסוד ומלכות שבה והוא עצמו היסוד ומלכות שברחל הפרטי כי משם יוצאים כל הנשמות וא"כ הרי הם שני אחיות בודאי. אמנם שורש כל הי"ב שבטים הם מושרשים כולם ברחל הפרטי כי שם נתגלה מציאותם וכמו שיתבאר עוד למטה:

ספר שערי הלשם חלק ב' סימן י' פרק א' - המקדש ועניניו

א) וכן הוא כש"כ וכש"כ בהעולמות ביע"ש שהם העולמות הנפרדים ונסתתר שם באלהותו ית"ש לגמרי עד שכל האלהות אשר שם הוא רק מהנשמה הכללית שבהם ולמעלה וכנ"ל אבל מהרוח ולמטה הנה הם נבראים נוצרים נעשים ואינם אלהות כלל ח"ו אלא שרק הוא ית"ש מחיה ומקיים אותם באורו ית"ש שהוא בהנשמה היותר פנימית שבהם וכנ"ל וכן השרה שכינתו ית"ש בבית המקדש ובכותל מערבי לעולם כנודע וכן מתפשט ג"כ באור קדושתו ית"ש בכל הדברים הנקראים בתורה בשם קודש. אבל עכ"ז הנה גם בהמקום אשר שורה שם שכינתו ממש עכ"ז הנה אותן המקומות עצמן הנה הם אינם אלהות כלל וכלל ח"ו כי אינו מתייחד בהם להיות עמהם כולו חד ע"ד היותו דא"ס באצילות. ואפי' הדברים שהם קודש קדשים. כמו הארון והכפרת והכרובים ולוחות העדות

אשר שם שורה שכינתו ית"ש. וכן כל התורה כולה אשר בידינו אשר שם שורה אור קדושתו ית"ש. עכ"ז הנה אינו מתייחד בהם הקב"ה ביהוד גמור שיהיה עמהם כולא חד ממש וכמו שאצילות אלא רק ששורה שם בכ"א לפי ערכו והיינו כי הנה בבית קודש הקדשים וכן גם עתה בכותל מערבי הנה שם שורה אלקותו ממש והוא א-ל-ה-י-ג-ו-ו שהוא השם הוי"ה ב"ה השורה שם וכמ"ש ויהו"ה בהיכל קדשו. וע' רמב"ן פ' יוגש בפסוק ויסע יבדו במה שהשיג שם על הרמב"ם ז"ל. שאמר במורה ח"א פ' י"ט כ"א כ"ה ס"ד. שענין שכינה או כבוד. כגון ושכנתי בתוך בני ישראל וכבוד ה' מלא את המשכן. הכוונה הוא על אור נברא. ומתרעם על זה הרמב"ן ז"ל ואמר. וחס ושלוש שיהיה הדבר הנקרא שכינה או כבוד אור נברא הו"ן המשם הנכבד יתברך כאשר חשב הרב כו' כו'. ואם יאמר שהוא כבוד נברא כדעמו של הרב בפסוק וכבוד ה' המשכן וזולתו. איך יקבעו בו ברוך. ומלא את המשכן לכבוד נברא. כעובד עבודה זרה. ובדברי רבותינו דברים רבים יורה על שם השכינה שהוא האל יתברך עכ"ל ע"ש.

וע' עוד בעבודת הקודש להר"מ נבאי ז"ל חלק התכלית פ' ל'. אמנם עיקר אורו הוא באמת רק מאצילות ולמעלה אלא שמתפשט ושורה ושוכן בבית קודש הקדשים. וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ולכן נקרא הבית המקדש רק בשם הדום רגליו וכמ"ש בד"ה א' כ"ה. לבנות בית מנוחה כו' ולהדום רגלי אלהינו וכן בישעיה ס' ומקום רגלי אכבד. והוא משום שעיקר אורו הוא למעלה באצילות וכמו שכתוב עליון שמת מעונך וכן יסדו. ושכינת עזו. בגבהי מרומים:

ומה שאמרו רז"ל בתנחומא נשא סי' י"ב (וכן הוא ברבה שם פ' י"ב סי' ז' וזוה"ק תרומה ק"מ ע"ב וכן בכל"מ במדרשים) דעיקר שכינתו הוא למטה. הנה כוונתם שם הוא רק בערך אור שכינתו ית"ש אשר בהעולמות ביע"ש. שהרי אמרו שם כ"ז על קטרוג המלאכים אשר הם בבריאיה ויצירה. שהם רצו שיהיה עיקר שכינתו אשר בהעולמות ביע"ש אצלם. וקבע הקב"ה עיקר שכינתו רק למטה בישראל ובבית קודש הקדשים וכמ"ש. הבקוק ב' ג'. וה' בהיכל קדשו. ואמר עוד ושם חביון עזו. אך כ"ז הוא רק בערך אורו ית"ש אשר בהעולמות ביע"ש אבל לא בערך אורו אשר באצילות. כי שם הוא עיקר גילוי אורו לעולם. וכן מוכה ג"כ מדברי הארז"ל שהרי

אומר בשער דרושי מ"ן ומ"ד דרוש א' סמוך לסופו שהבית קודש הקדשים אשר למטה הנה הוא מכון רק כנגד ההיכל ק"ק שבעולם הבריאה אשר שם יורד אור השכינה דאצילות. וכמ"ש בשער דרושי אבי"ע פ"ה והנה האריך שם הרב ללמדנו כי הגם שיורדת שם אור המלכות דאצי' ממש עב"ז הנה הוא רק אור ממועט בערך אור העיקרי של מטה הנה הוא מכון בקדושתו רק כנגד ההיכל ק"ק דהבריאה לבד ולא כנגד האצילות עצמו וכנו' וכמ"ש ג"כ ירמיה י"ז סא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו וכן איתא ג"כ בפרקי המרכבה דר"י כמ"ג בפ"ג שם (הנפס בספר ארוזי לבנון) דעיקר שכינת כבודו הוא למעלה על הכסא הכבוד ור"ל בעולם האצילות. אשר הוא על עולם הבריאה. עולם הכסא כנודע וע"ש בארוכה. אמנם במדרש כונן אמרו וכשם ששכינתו בעליונים כך שכינתו בארץ כו' אך הכוונה שם הוא ג"כ רק על הייכל ק"ק דעולם הבריאה על הבית ק"ק של מטה שהם מכוונים כהו' כנגד זה ושוכן למעלה ולמטה. ולא נתמעט אורו למטה דרך השתלשלות כל ה' הייכלין התחתונים והבריאה ודרך כל העולם הדיצירה וכל השמים והגלגלים העשית. אלא אדרבא הוא שעיקר שכינתו הוא למטה בבית קודש קדשים כי שם הוא שוכן תמיד כמו בהיכל ה' העליון שהוא היכל ק"ק דהבריאה. ומתאחדים אלו ה' הייכלות יחד באור שכינתו ית"ש. ומשם מקבלים כל ה' הייכלות התחתונים דהבריאה וכל המלאכים שבעולם הדיצירה וכן האופנים שבעולם העשיה. הנה הם כולם מקבלים זיו שכינתו ית"ש רק מאלו ה' הייכלין שהם אחד. ולא עוד כי עיקר קבלת כולם הוא באמת רק מביהמ"ק של מטה דוקא כי מבואר הוא בדברי הרב שער סדר אבי"ע פ"ו הנו' כי בערך עולם הבריאה הנה נחשב ההיכל ה' העליון שהוא ההיכל ק"ק. ע"י שירד שם אור המלכו' עצמה. הנה נחשב הוא בערכם לאצילות ממש. וא"כ הרי אינם יכולים לקבל חוקף אור השכינה משם כלל. ונמצא שכל מה שמקבלים זיו שכינתו ית"ש הנה הוא רק מאור השכינה אשר בבית קודש הקדשים אשר בבית המקדש שלמטה דוקא ועל זה היה כל קטרוג המלאכים. כמ"ש בזה"ק ובמדרשים הנו'. וזהו שאמרו שם שעיקר שכינתו הוא למטה ור"ל על אור שכינתו אשר בהעולמות ב"ע כי הנה שורה ושוכן עיקרה

רק בבית קודש הקדשים אשר בבית המקדש של מטה. וכמו שכתוב הודו על ארץ ושמים. תחלה ארץ ואח"כ שמים (וכמ"ש במדרש שם) ומקבלים כל צבא השמים את זיו שכינתו ית"ש רק מבית ק"ק של מטה. ואמרו בזה"ק פקודי רמ"א ע"א דכל היילין וכל אוכלוסין דילה כולה אייתו עמיה לדיירא בההוא ביתא כו'. ומבואר מזה שכל ההנהגה כולא דכל העולמות ב"ע היה נמשך ויוצא רק משכינתו ית"ש אשר בבית קודש הקדשים שלמטה וזו שאמרו דעיקר שכינתו הוא למטה כי נתחבר ונתייחד סוף האצילות שהוא ההיכל ק"ק דעולם הבריאה עם בית קודש הקדשים אשר בבית המקדש של מטה ונעשים ההיכל ק"ק דעולם הבריאה עם הבית קודש הקדשים של מטה נעשים שניהם לאחד וימשם היה נמשך כל זיוו ואורו וכל השגחתו והנהגתו לכל העולמות ב"ע כולם. הכל רק דרך בית קודש הקדשים של מטה. ואמרו בפסיקתא דר"ב ד' ה' ע"א (וכן הוא בשמו"ר ס"פ תרומה) שאמר הקב"ה למשה. וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. אם אתה עושה למטה כאותה של מעלה. אני מניח ננקליטין שלי של מעלה (שהוא כל בית דינו ושרי מעלה) ומשרה שכינתי ביניכם למטה אמנם זה היה רק במשכן אבל בבית המקדש הנה הביא הקב"ה עמו למטה גם כל פמליא שלמעלה שלו כולם. וכמ"ש בזה"ק פקודי רמ"א ע"א הנו' ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי מה שאמרו דעיקר שכינה הוא למטה. הכוונה היא רק על אורו וזיוו הנמשך מהאצילות לבי"ע. הנה זה היה נמשך להם מאצילות. דרך בית קודש הקדשים של מטה. וזהו שאמר הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. אבל עולם האצילות עצמו הוא לא נשתנה לעולם ושם הוא עיקר אור עצמותו לעולם:

ונחזור להענין כי הנה מאור עצמותו יתברך אשר בהאצילות הנה מתפשט ושוכן בבית קודש הקדשים של מטה. וכן הוא שוכן שם גם עתה ככותל מערבי לעולם. וכמ"ש בשמו"ר ב' ב' סי' ב' ובכ"מ. לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי. וכן הוא אומר קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה כו' ע"ש. אמנם אינו מתייחד שכינתו ית"ש עם הביהמ"ק גופה עד שיהא הבהמ"ק עצמו ג"כ אלהות חלילה וחלילה. ואין על הביהמ"ק עצמו שום שם אלהות ה'ו. ואמרו ביבמות דף ו' ומקדשי

תראו יכול יתיירא אדם ממקדש כו' לא ממקדש אתה מתיירא אלא ממי שהזוהר על המקדש:

וכן גם כל התורה כולה אשר בידניו הגם שורה בה אור קדושתו ית"ש. והיא כולה קודש קדשים. עכ"ז הנה היא עצמה. ר"ל הקלף והאיתיות שבה אשר בידניו הכתובים בריו. הנה הם אינם אלהות כלל ח"ו. והגם דאורייתא וקב"ה חד הוא. וכמ"ש בזה"ק יתרו צ' ע"ב. אורייתא כלא שמא חד הוי שמא קדישא דקב"ה ממש מאן דזכי באורייתא זכא בשמא קדישא ח' יוסי אמר בקב"ה ממש זכי דהא הוא ושמייה חד הוא. אך פשוט הוא כי הכוונה בכ"ז הוא רק על רוחניות התורה. שהוא עצמותה ופנימיותה. כי בזה הנה היא כולה את כל האצילות כולה. כי רוחניות התורה הוא כל עולם האצילות גופה עם האור דא"ס שבו. וכמו שכתבנו בזה במ"א. אבל הקלף והאיתיות התורה אשר בידניו הם אינם אלהות כלל ח"ו אלא שורה שם אור קדושתו ית"ש ולכן היא כולה קודש קדשים אבל אינו מתייחד אור קדושתו עם הקלף והאיתיות להיות עמהם חד ממש ע"ד שהמתייחד אור א"ס באצילות כי אין שום דבר בכל העולמות ב"ע שיתייחד בהם אורו ית"ש להיות חד עמו כלל וכלל וכנו'.

(ספר הדעה ח"א דרוש ה' סימן ז' אות ד):

ספר שערי הלשם חלק ב' סימן י"א - בית שני

והוא כי הרי נודע הוא רום מעלת דורות הראשונים. ואמרו שבת קי"ב ע"ב אם ראשונים בני מלאכים אנו כו' ובעירובין נ"ג א' לכן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כנקב מחט כו'. וביומא ט' ע"ב טובה צפרוני של ראשונים מרכינס של אחרונים [ועי' בהגר"א בתיקונים דף קכ"ח ב' דה"מ ונעץ צפרוני בקרקע סוד נפלא בזה]. וכן ענין גילויי ית"ש שהוא גילוי שכינה. הרי היה חסר מאחר בית ראשון והלאה וכמ"ש ביומא י' רע"א ושם ספ"א (והגם כי לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, וכמ"ש בשמו"ר פ"ב סי' ב' ובכ"מ. אך הוא רק בהסתר והעלם וכן הוא בזה"ק ר"פ תצוה). וכן פסקה הנהווא בבית שני כמ"ש ביומא שם ספ"א. והרי היה הבדל גדול בין דורות הראשונים לדורות האחרונים:

עכ"ז הנה היה מנפלאות תמים דעים ית"ש. בהנהגתו הנעלמה אשר כך עלה במחשבה לפניו מאז ומקדם. להתגלה בשפעת אור קדשו ולמסור הכחות והמפתחות דסדרי בראשית ורזי עולם. רק לדורות האחרונים אשר מבית שני והלאה. כי להם הנה ניתנה החמדה גנוזה הזאת. לשלוט בכל מעשה בראשית הזכו לזה עד סוף הזמן דכל מייסדי התורה שב"פ. כי הנה ניתן להם החמדה גנוזה הזאת להשתמש בה כחפצם הרבה יותר מבדורות הראשונים:

וכמ"ש בהיכלות דר' ישמעאל כה"ג פ' כ"ז כ"ח כ"ט. ע"ש בארוכה, ואמרו שם, אמר ר' ישמעאל כך אמר ר' עקיבא משום רבי אליעזר הגדול. לא קיבלו עליהם אבותינו לשום אבן על אבן בהיכל ה' עד שכפרו למלכו של עולם ולכל משרתיו ונוקק להם וגיילה להם סודה של תורה. היאך יעשוהו והיאך ישתמשו בו (שהוא שימושי כל השמות). מיד הופיע רוח הקודש כו'. עוד שם אמר ר' ישמעאל, כך אמר ר' עקיבא משום ר"א הגדול מיום שניתנה תורה לישראל עד שנבנה הבית האחרון (ר"ל בית שני. כמ"ש בזה"ק משפטים ק"א א'. וע' פ' פנחס רכ"א א') תורה ניתנה אבל הדרה ויקרה כבודה וגדולתה ותפארתה, אימתה פחדתה ויראתה. עושרה ובאותה ונאונה, זיעתה וזיוותה. ראות ועושרה ממשלתה וגבורתה. לא ניתנו עד שנבנה הבית האחרון:

עוד שם כי הנה נשתלשל כסא הכבוד ועמד בין האולם ולמזבחה ומלכו של עולם עליו. וניתן להם רשות לעמוד לפני כסא הכבוד ע"ד שהם יושבים ביישיבה. ותפשו כתר. וקבלו חותם. ולמדו סדר סוד תורה כו'.

עוד שם ס"פ כ"ו ור"פ כ"ה. בתי גנזיי ובתי אוצרותי אין כל דבר חסר מכם. אמרו משאלותיכם וניתנו לכם. ותאות נפשיכם מיד תיעשה. כי אין עת כעת הזאת. ואין זמן כזמן הזה. אני יודע מה אתם מבקשים. ולבי הכיר מה אתם מתאווים. תורה מרובה אתם מבקשים. והמון תלמיד. ורוב שמועות. לשואל הלכה אתם מצפים. ולהמון רזי אתם מחמדים. להרבות תעודה הרי הרים. להעלות תרשיה גבעות גבעות. להגדיל תלמוד בחוצות. ופלפול ברחובות. להרבות הלכות כהול הים. ובנים (ר"ל תלמידים) כעפרות תבל. להושיב ישיבות בשערים. לפרש בהן איסור והיתר. לטמא בהם את הטמא לטהר בהם את הטהור. להכשיר בהם את הכשר ולפסול בהם את

הפסול. להכיר בהם את הדמים. להורות לנידות מה יעשו. לקשרו כתרם בראשיכם:

עוד שם בתי גנזיי ובתי אוצרותי. כו' כנז'. להם גנוז מימות עולם. ומימי בראשית להם מתוקן. ולא עלתה על לבי ליתנו לכל הדורות אשר מימות משה ועד עכשיו. לדור זה היה שמור להשתמש בו עד סוף כל הדורות. ועל זה נאמר. בחגי ב' ט'. גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון:

ספר הליקוטים מהאר"ז - ל ספר שופטים פרק ד'

וכבר ידעת, מ"ש חז"ל לעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי, וכותל הוא רומז לשם הוי"ה, שהוא כ"ו, עם ה"פ אלהים שעולה ת"ל, וזהו כ"ו ת"ל:

ונחזור לפרש ענין חולדה הנביאה, הרומז לבינה. כתיב (מלכים ב' כ"ה) והיא יושבת בירושלם במשנה, והו"ל אמרו במשנה, זה בית המדרש. ופירוש הענין הוא, כי היא רומזת לבינה, שהיא נקראת ירושלם של מעלה. ובהו תבין מ"ש חז"ל על פסוק בקרבך קדוש ולא אבא בעיר, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם וגו'. והענין הוא, נשבע הקב"ה שהוא החכמה, שלא יכנס לירושלם של מעלה. שהיא הבינה, עד שיכנס הת"ת לירושלים של מטה, שהיא המלכות. וחמ"ש והיא יושבת בירושלם, שהיא הבינה, שנקראת ירושלים של מעלה כנזכר. וג"כ נקרא משנ"ה, שהיא בית המדרש, בסוד אה"ה במלואו, הוא עולה קס"א, והאחוריים שלו כנז"ל, עולה קדמ"ת, כמנין מדר"ש. וכבר ידעת ג"כ, כי ג' שמות אה"ה רומזים בבינה, ושלושה המלויים של קס"א קנ"א קמ"ג, שהם ק"מ ק"ל קכ"ב, עם הג' שמות, עולים שצ"ה, כמנין משנ"ה. כי ב' של במשנ"ה, היא שמושי, וז"ס והיא יושבת בירושלים, במשנ"ה, כמדובר. ע"כ מ"כ מאחד מתלמידי הרב זלה"ה:

ספר פרי עין חיים - שער העמידה פרק י"ט

תשכון - במלת וכסא דוד עבדך, הזהיר לנו מורי וזה"ה מאד, ביום א' שהלכנו על ציון שמעיה ואבטליון בהתפללנו שם, והכפיל שם לנו לומר, שנוכיר בכל תפלה ותפלה, לכיון במלת דוד עבדך, שיחיה משיח בן יוסף, ולא ימות ע"י ארמילוס הרשע, והוא נקרא כסא דוד עבדך. וזה סוד, חיים שאל ממך, כמ"ש בר"מ שעתיד משיח בן יוסף למות. ולא הבינו

דבריו, והשם יודע נסתרות, וסופו מוכיח על תחלתו, שמת מורי החסיד זלה"ה בעו"ה. מע"ח - ארז"ל, והשימותי את מקדשכם, קדושתן עליהן אף כשהן שוממין, דאם לא כן הל"ל את מקדשכם השימותי. אך עתה משמע, שגם בחורבן נקרא מקדש, לזה אמר תשכון בתוך עירך, ר"ל, להיות עירך אפילו חריבה, תשכון בה כאשר דברת. והשימותי כו' כנ"ל, כי לעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי:

ספר ליקוטי הש"ס להאר"ז - ל מסכת יומא

משאז"ל קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. זה יובן במה שנתבאר אצלינו כי בכל מקום שהיה שם קדושה היא מנחת שם רשימו במקומה וז"ס שארז"ל שלא זזה השכינה מכותל מערבי וזה הוא כעין הבל דגרמי הנזכר בענין התחיה שהוא רישם אור הנשמה שהיתה בגוף ולכן נשארה ג"כ הקדושה לעתיד לבא. מהרב זלה"ה:

ספר עין הדעת טוב לרבינו חיים וויטאל ז"ל - פרשת ויצא

והנה אנכי עמך. חזר להבטיחו בכל הזמנים אם בהיות ישראל יושבים על אדמתם והנה אנכי עמך וגם כאשר תלכו בגלות בארצות אויבכם אלך עמכם לשומרכם כמ"ש ז"ל גלו לאדום שכינה עמהם וז"ס ושמרתיו בכל אשר תלך ובמילת כל ריבה כל ד' הגליות כמ"ש ז"ל גלו למצרים גלו לבבל וכו', ובתשלום קץ הליכתם בגלות האחרון אקבץ גלותכם והשבתיך אל האדמה הזאת וגם תראה אורך הגדול של גלות אדום אל תתיאש מן הגאולה כמ"ש ואפס עצור ועזוב ומובטח אתה כי לא אעזובך אע"פ שלא יהיו זרעך ראויים וצדיקים ועי"ז יהיה מן הדין לעזובם בגלות לא אעזובך עד אשר אם וכו' כמ"ש בעיתא אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה.

ויקץ וכו' אחר שהובטח בחלום לקבץ גלותם ולא יעזוב בשום זמן כנו' אמר א"כ בוודאי הוא ובאמת כי אעפ"י שגלו עדיין השכינה לא זזה מכותל המערבי להיות שם תמיד ממתנת עד יחזור ישראל למקומם כנודע וז"ש אכן יש ה' במקום הזה אף אחר החורבן אעפ"י שאז אנכי זרע ישראל ההולכים בגלות בארצות הגוים לא ידעתי זה יען יצאתי משה ולא ראיתי את השכינה קיימת בכותל המערבי וז"ש ואנכי לא ידעתי כי הייתי בחו"ל ולא הניחוני האומנות לעלות בכל ג' רגלים לראות פני ה' כבתחילה:

וירא וכו' עם אשר הובטח כנו' חזר ונסתכל בדעתו ענין אורך הגלות האחרון וירא מאד מאד פן ח"ו יתיאשו בניו מן הגאולה וח"ו יכנו עורף ככל הגוים ואז חזר ואמר מה נורא וכו' הנה יש תקנה לאחרית בני ואין לי לירא זה הרי רואה אני שכיון שהשכינה לא זזה משם כנו' ודאי כי יש תקוה אל בנין בית האחרון הנק' בית גמור ולא הר או שדה כענין שקראו אבותי אברהם ויצחק יען כי ראו כי שני מקדשים הראשון והשני נחרבו וז"ש מה נורא המקום הזה עדיין מורא שכינה כמ"ש ז"ל ובמורא גדול זה גלוי שכינה עדיין הוא במקום הזה כי אף ע"פ שהם שוממים בקדושתם הן עומדים ומכיון שעדיין יש שם גלוי שכינה הנק' מורא איננו חרב ממש אמנם אין זה חרב רק בית אלדי"ם גמור הוא ובנוי על תלו וכאילו לא נחרב דמי, ומה שאני רואה כי נחרב הוא לפי שהוא בית אלדי"ם מדת הדין ולפי שעה שלעה בו מדת הדין להחריבו מפני חטאינו האמנם שם בית נק' עליו וכאילו הוא בית קיים כי עתיד הוא להבנות וזה ממה שאני רואה שעדיין המקום הזה נורא בגלוי שכינה וזה יורה שתחזור לבנות בית קיים ועוד ראה אחרת כי הרי וזה ר"ל זאת ירושלים האחרת של מעלה היא עדיין קיימת והיא שער השמים פתוחה תמיד

לקבל דרך בה תפילות ישראל אף בזמן שהם בגלות כדי שיגאלו. ע"כ:

ויקרא וכו'. מאחר אשר עתה בהיות חרב נק' בית אלדי"ם שהוא בית ממש אלא שהוא חרב מפני מדת הדין הנק' אלדי"ם לפי שעה א"כ מובטח אני כי עתיד ליבנו' בית שלימה ואין עוד הפרש מעתה אל אז רק כי בתחילה היתה בית אלדי"ם ואז תהיה נק' בית אל מנשבת משם חסד אל כל היום ולא תחרב עוד אמנם תמיד נק' בית אף בזמן הגלות. והנה עוד היה זמן אחר והוא בימי ירמיהו כשנחרב חרבן ראשון ואז שם ירושלים העיר הקדושה היה לה שם אחר והוא לוז ע"ש מקל שקד אני רואה כי שוקד אני על דברי לעשותי ולהחריבה מש"כ עתה כי לא תחרב עוד ונק' בית אל אך בראשונה בחרבן ראשון היתה נק' לוז כנו':

או יראה אולם לוז וכו' יראה כי מה שאמרתי שאחר ביאת מלך המשיח יבנה בית המקדש ויקרא שמו בית אל ע"ש מדת החסד אין זה תכף בתחילת וראשית ביאתו כי גה אחר ביאתו עדיין תהיה צרה גדולה לישראל ושם אלדי"ם עדיין ישתמש במידת הדין וזה במלחמת גוג ומוגוג אשר לא היתה כמוה כנודע ואז עדיין לא יהיה נק' בית אל עד אשר עדיין יבא ג"כ זמן תחית המתים כי אז כל הגוים והאימות ימותו ולא יהיו כ"א ישראל לבדם כמ"ש יחיו מתוך וכו' ולא אמר יהיו המתים אבל באומות העולם כתיב וארץ רפאים תפיל וכתוב רפאים בל יקומו מתים בל יחיו וכו' ואז אחר תחית המתים יקרא שמה בית אל באמת כי אז נחו מכל מיני מדת הדין אם מענין מלחמת גוג שכבר נתבטלה אז ואם מענין אומות העולם שלא יהיו אז בעולם להצר לישראל ואם מענין המיתה עצמה שתבטל מישראל כמ"ש בלע המות לצנח אך כל זמן שלא באה ההית המתים עדיין לא תוכל להקרא בית אל מפני שעדיין מדת הדין קיימת במקצת כענין הג' דברים הגז' ח"ש ואולם אף שאמרתי שנק' בית אל האמת הוא כי עדיין צריך שתקרא העיר ירושלים לוז על שם תחית המתים כמו שנבאר וזה השם יהיה לך לראשונה טרם שתקרא בית אל, ומה שתקרא לוז על שם תחית המתים הטעם הוא לב' סיבות הא' כי קודם לכן היתה המיתה מצויה בכל העולם וזולתי בעיר הנק' לוז בס' שופטים אשר ארו"ל כי לא נכנס בה מלאך המות בעולם ועל שם הזה תהיה עיר. ירושלים נק' גם היא לוז, והסיבה הב' במה שנו' בס' זוהר כי תחית הגוף מתחיל מן החוליה של השדרה הנק' לוז והוא כשאור אל העיסה והוא עצם

קיים לעולם ואינו נרקב לעולם ונק' בתואל הארמי מפדן ארם וכאשר לא רקפתא דלא מנה תפילין ואין קשר תפילה של ראש נקשר שם בעצם תחיה כלל ויען בו תלויה התחי נק' זמן התחיה לוז ע"ש העצם הוא ונודע כי התחיה תהיה בעמק יהושפט סמוך להוצאת ירושלים ושם יקומו כל המתים במשפט ולכן שם העיר ירושלים תקרא אז לוז כי בה תהיה עיקר תחיית המתים: (עיי"ש בדה"ק שעיקר הגלות הוא בשביל שנאת חנם רח"ל)

ספר עין הדעת טוב לרבינו חיים וויטאל ז"ל - פרשת וישב

וע"ד רמז קרוב אל מ"ש בס' זוהר ירמוז במה גרם עון מכירת יוסף עד ביאת המשיח כי אז יתוקן כמ"ש אפרים לא יקנא את יהוד' ויהוד' לא יצר את אפרים כי זה ה' מתמוד מזמן יוסף ואחיו וע"י כך נכנסו בגלות אדום כנו' בס' זוהר וכאשר יוסרה קנאתם אז מדה כנגד מדה וסרה קנאת אפרים ר"ל קנאת אדום המקנא את אפרים והצורר את יהוד' יכרתו ויצאו מן הגלות. והנה בצאת ישראל ממצרים בעת ההיא וירד יהודיה' הב"ה שם הווייה הבורא עולם בד' רוחותיו וזה רמזו שם יהוד"ה כנודע גם נק' ע"ש הודו ללו' כי עוב כי כל ההודאות ראיות לו ולא לזולתו וזה על כי השמים לה' והוא הניח השמים אשר שם הנלאכים ונשמות הצדיקים שעליהם נאמר למען אהו ורעי וז"ש וירד יהוד' מאת אחיו ובא וירד על הר סיני לשכון שכינתו בארץ עם התחתונים ולא שהניח השמים לגמרי כי אי אפשר לו לשכון בארץ חומרית, ויש שמים וירד הרכין השמים עד הארץ וירד וז"ש יען עד איש זה יש' הנק' איש עדולמי ססוד עד עולם יבא כבוד ישראל היא השכינ' השוכנת עמם עולם וע"ד אותיות עדול"ם ועיקר זה בבית המקדש הראשון שהי' ע"י חירם וז"ש וישמו חזרת. וירא שם הקב"ה הנק' יהוד' אומות ישראל הנק' בת איש כנעני זה אברהם שנכנס לארץ כנען כמ"ש לך לך מארצך וכו' והכנעני הוא בארץ ועכ"ל לא תהרהר אחר מדותיו ית' וישמו שיען הוא נדיב הנאמר על אברהם מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב בתו של אברהם ויקחה כמ"ש ותאם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש ויבא אלי' כי הקב"ה חתן וישראל כלה כמ"ש אחותי כלה. ותלד בן דור שלמה בעת הבנין ואח"כ בהרבנא נק' ע"ש דור צדיקה שנחרב בית המקדש בימיו להיוותם רעים בינם למקום עון עבודה זרה בגלוי עד לא ינום ולא ישן ויהו ער רע וימיהו ד' בגלות ראשון באופן כי נק' ער על כי בנין בית המקדש הראשון הי' בקולו קולות

ותרד אש מן השמים ושמועו עמים ירגזון ואח"כ בחורבנו הי' ער רע בעיני ד' רעים לשמים ע"י ע"ז, ובנין מקדש שני הי' בחשאי באנינות וצער בימי עזרא כנודע מענין שנתן אהשורוש וטובי' וסנבלט והכותיים ולכן נק' הדור ההוא אוני' וגם בחורבנא נק' אוני ע"ש עבירה שנאת חנם הנק' אנינות הלב וגם הוא וימיתוהו ד' בגלות טיטוס. אח"כ בנין בית המקדש שלישי שהוא ע"י המשיח הנק' שיל"ה כמ"ש עד כי יבא שילה וזה נרמז בבן שלישי ותקרא את שמו שלה. ויקח יהוד' אשה היא השכינ' אור הנשפע מן שמש ומגן ד' אלקים ההולך עמנו בעולם השפיל ולקחה יהוד' הוא הקב"ה כי היא אשתו והיא אמנו כמ"ש ובפשעכם שלחה אמכם וז"ש לער ככרו כלומר לסיבת ער בנו לקח יהוד' לאשה לתמר היא השכינ' הנק' כך כי תמיד היא מר"ת נפש על בניה שבגלות וכמ"ש בן כסיל תוגת אמו. ואז שני בניו ער ואונן הטאור ומתו והלכו בגלות אז אמר יהוד' לתמר כלתו לשון כלה ואשה שבי אמנ' בבית המקדש בכותל מערבי החזרם הנק' בית אביך זה הקב"ה ושם לובשת בגדי אלמנות כי הקב"ה בעלה הנק' שמש עלה לשמים ונסתלק וכמ"ש בס' זוהרה על רחל מבכה על בניה כי איננו זה בעלה. עד יגדל שלה זה המשיח כי אם אביאנו מהרה כענין בית המקדש ראשון ושני אולי יחטאו. גם שלה עד כי יורבו הימים ימי הגלות האחרון אז היו ישראל עניים ודלים חשוכים כמת כמ"ש במחשכים והשיבנו כמתי עולם וז"ש ותמת בת שוע היא כנסת ישראל כנ"ל ואז ינחם יהוד' זה הקב"ה מאשר עשה להם ורצה לגאולם ואז יועל על גוזזי צאנו הם שבעים שרי האומות הגוזזים את ישראל צאנו של הקב"ה ועמו רעהו עדולמי זה המשיח שעליו נאמר עד עזולם יבוא כבוד ישראל כנ"ל והלך לתמנת"ה הוא תימן זה רומי הרשעה כמ"ש מי זה בא מאדום וכו'. ויוגד לשכינ' הנק' תמר הוא הקב"ה חמיד עולה תמנתה לגוז צאנו לא אמר לגוזו כבתחיל' רק לגוז לשון הפרחה כמו יוגז שליו להפריה את ישראל צאנו מן הגלות ויוגד לה ע"י המבשר כמ"ש על ההרים רגלי מבשר וכו' ומשמעותה וחסר בגדי אלמנותה ותכס בצעיף הם בגדי נקם תלבושת ותשב בפתח עינים זו ירושלים פתח השמים שכל עיני הקב"ה מצפין שם כדי שמשם ילכו המשיחים אל תמנתה הוא

רומי כמ"ש ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו וז"ש אשר על דרך תמנתה. ושם הרבית בבכיה ותחנונים אל השיר"ת כמ"ש רחל מבכה על בניה בראותה כי גדל שלה זה המשיח ועדיין נתאחר ולא נתנה לו לאשה עד אשר השפיע בה הקב"ה שתי נשמות המשיחים בן יוסף זה הוא שמ"ש הזורה כנודע כי הוא היסוד"ד ובן דוד זה פרץ בסוד הירח הנפרצת לעתים. ויחשוב זרה למלוך ולא כן יהי' כי פרץ ידהו ויעלה ראשון למלוכה וזה ענין ואחר יצא אחיו ר"ל האחרון במעל'. לעיל יודע אונן כי לא לו יהי' הורע כבר נודע כי לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה סולת נקיה ולא רצו הסולת לעלות כי ידעו כי עתיד בית המקדש שני ייחבר ולא רצו לטרוד לעלות ולחזור בגלות וז"ש יודע אונן כי לא לו יהי' הורע וע"כ לא חשו להיותם כ"כ צדיקים ושחת ארצה בעוה"ז השפיל הלך ארצה.

ספר עץ הדעת טוב לרבינו חיים וויטאל ז"ל – פרישת תרומה

ועשו לי וכו' ביאר הטעם שזכרנו כי למה תרומה זו נשתנית מתרומת השקלים הטעם הוא כי התרומה הזאת היתה לשיעשו לי מקדש וכו' ולא כאחרת שהיא לכפר על נפשותיכם כנ"ל ואגב ארחי' רמז ענין בכל דרכיך דעהו כי בכל הענינים צריך שיהי' לשמה אם הלקיחה ויקחו לי אם אח"כ ענין העשיה ועשו לי, ומהראוי יאמר ושכנתי בתוכו אבל ירמוז אל מה שאמר בפרשת בהעלותך כי ב' דגלים הי' מלפניו וב' דגלים מאחוריו והוא באמצעם כמ"ש ונסע אוהל מועד בתוך המהנות ויהי' שיעור הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי ונודע כי במקדש הנ"ל ישכון ואח"כ אמר וביאר מקום מעמד המקדש הנ"ל שיהי' בתוכה של ד' מחנות ישראל כנוכר וסרס המקמקא ועשו לי מקדש בתוכם ושכנתי:

ככל אשר וכו' הרגיש מ"ש שלמה המלך ע"ה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך וכו' לז"א הנה המקדש הזה ככל אשר אני מראה אותך שיהי' כתבנית המשכן העליון השמימי וכיוון שרומז אליו בכל פרטיו כראוי הוא שאשכון בו כנודע כי כל המצות כגון סוכה שופר ולולב וכיוצא אינו רק דמיון אל העליונים הרוחניים ושיעור הכתוב ועשו לי מקדש כמ"ש אשר וכו' ואלו מלת ככל נקשרת עם סוף הפסוק הל"ל ככל וכו' כן תעשו בלתי וא"ו

במלת וכן ולא די שהמשכן עצמו כתבנית העליון כי אפילו כל בניו של התחתון כתבנית כלי המשכן העליון וז"ש ואת כל כליו וכו', ונודע ממ"ש הכתוב והשימתי את מקדשיכם אפ"י שהן שוממין בקדושתו ועומדין ולכן קרא את התחתון מקדש כי קדושתו קיימת ולא משכן כי איננו עתיד לשכון תמיד בתוכו כי עתיד ליחבר אבל העליון נקרא משכן גמור כי איננו נחרב כמו התחתון ותמיד שוכן בתוכו. ויען בתחילה לא הזכיר רק עשיית המקדש כמ"ש ועשו לי מקדש ואח"כ בענין הכתבנית זכר גם ענין כל כליו לזה חזר ואמר וכן תעשו בוא"ו יתירה להוסיף עשיית גם הכלים תבנית הכלים העליונים כדוגמת צווי ועשו לי מקדש כדוגמת משכן העליון.

או ירצה כי הרגיש איך אתה מצווה אותנו לעשות המשכן וכליו התחתונים ככל פרטי תבנית העליונים וזה אי אפשר כמו שמצינו שנתקשה אח"כ משה בענין מעשה המנורה לז"א וכן תעשו לשון הבטחה שאני מבטיחכם לז"א כי כמו שצויתו לכם ענין עשייתו וכן תעשו ויהי' כח בידכם לעשותו ובהו יתורץ כפל וכן תעשו וגם ענין ויתירה של וכו':

או ירצה ועשו וכו' ככל וכו' כי ס"ת מקדש ושכנתי בתוכם ס"ת שמ"י והענין הרגיש כי השמ"י שמ"י לה' וכו' ואיך אניה השמים וארד לשכון בתחתונים לזה הודיע סוד נפלא גדול כי השי"ת וכחותיו הם כשלהבת קשורה בגחלת והוא ועצמותו הוא בשמים וכוהו בארץ והם סוד ברוך הוא וברוך שמו וסוד ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד ועינים כדמיון השמש ואורו הנמשך ממנו שאין בהו פירוד ועכ"ז ניתן השמש במרומים ואורו בארץ (חסר כאן והביל על דאבדוין ולא משתכחין) סממני הקטורת ולכן הי' מספרם כמנין אחד כנ"ל כענין ישראל הנקמקא גוי אחד ולכן אשר תקחו מאתם ולא מאת הערב רב שהן מעורבין ואין בהם אחדות ואם תדקדק תראה כי ישראל נקרא אחד כי כן הדבר כי אביהם הזקן הוא אחד ובניו מן רחל ולאה הגבירות הם ח' מן אחד ובניו מן השפחות הם ד' מן אחד הרי כי בני ישראל הבנים עם האב במספרו וכסדר האותיות והמשכן נקרא אחד כמ"ש ויהו המשכן אחד כי י"ג דברים נכללו בו והקב"ה י' השוכן בתוכם נקרא אחד כמ"ש ה' אלקינו ה' אחד כי גם הוא נקרא שם הוי"ה ובו י"ב צרופים ועם הכולל הרי אחד ולרמוז דבר זה יותר על נכון התחיל מספר הי"ג דברים בזהב ולא באבני שוהם עם שהם יותר יקרים והשוכים לרמוז כי הנה המשכן הי' לכפר על עגל הזהב המורכב משנים שור

עמו בעלייתו של בעל היתה שם בסוף הדעת בסוד דלת דאחד קשר לתפלין של ראש

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן ע'

ואמרו חכמים לא זזה שכינה מכותל מערבי לא זזה בגי' נ' שכינה אחת וכתל מערבי א' הרי כאן ב' משלימין מספר בן וידוע כי בן בכל מקום הוא קרקע המשכן יש כאן עת בראש שני בסוף מה באמצע להשפיע מכלם על שם בן דמלוי ההין דלית ליה מגרמיה כלום.

ולנו מקום עיון בנוסח השגור בתפילות והביאנו ה' אלקינו לציון עירך ברנה ולירושלם בית מקדשך שבמחנת עולם שגוראים דברים בלתי מסודרים דמבעי ליה למימר לירושלם עירך ולציון בית מקדשך ובקדמת הכניסה לירושלם שהיא הפרוזדור והדר לבית הגדול והקדוש הוא הטרקלין אשר בתוכה והאמת כי ציון הוא המקדש בלי ספק השער המצויין אשר בעיר הקדש והוא נתן שלמות רב כל סביביו עילא ותתא ויגע שירושלם של מעלה המתייחסת אליו ית' יגע אליה פאר וכבוד מן המקדש שלמעלה ע"כ יצדק לומר לציון עירך ברנה כי ציון דהכא משלים לירושלם דהתם והרנה של לויים היא דוקא בציון דידן וירושלם של מטה ג"כ אפ"י שהיא לדירה לכל יושביה יחד עשיר ואביון מ"מ קדושתה מרובה בשביל הזבול העליון וירושלם של מעלה הבנויה סביב לאותו הזבול מכוון כנגד ירושלם של מטה ממש. וידוע כי המרחק שבין ארץ לשמים מתרחב והולך כלפי מעלה עד שכל העיר של מטה היא כגרגיר חרדל אפי' נגד המקדש של מעלה בלבד ע"כ יצדק לומר לירושלם בית מקדשך וירושלם דוקא הוא מקום ראוי לשמחת עולם ברבוי שלמי הגיגה ושלמי שמחה הנאכלים בכל העיר וכמהו מהיכליך על ירושלם לך ויבילו מלכים שי כי השרים העליונים יעלו רשות מההיכל העליון המכונים כנגד ירושלם של מטה לשלוח המלכים המתמנים מתחת דים שיביאו גלויות ישראל בצבצים ובכרכרות לא שתהיה לשרים כניסה במרום בהיכל הקדש אלא משם תצא להם במקומם הקרות בתונה במצות המלך העליון ב"ה. וידוע כי ההיכל בכל מקום הוא תוך העיר והיכלך האמור בפסוק זה הוא היכל עליון כדאמר מכוון על ירושלם של מטה לא בתוכה דלא איריא ואבע"א דעל ירושלם של מעלה קאמר

של עולם מכאן ואילך השני חלה לראשון והשלישי לשני, אלמא תנן המצניע לזרע ולדוגמא ולרפואה ותנן שלש נשים עסיקות בבקצ אחת לשה זאת נוטריקון לוז שם העיר ול' לראשונה דוקא והדר אחת עורכת ואחת אופה עיין תקוני הזהר דף ק"ח, ושלוש ארונות עשה בצלאל. עוד לוז שם העיר ס"ת רמ"ח אברים בהחשב הכולל שהוא הלוז עצמו ועם לראשונה ר"ת שס"ה גידים כנגד ימות החמה ואותיות אמצעיות אלקים ראשון בסוד אני אמרתי אלקים אתם, ויובן גם כן סוד נצחיות הימים דאינון קריבין קמי מלכא עלאה לצדיקים בסוד לא זזה שכינה מכותל מערבי כי אדם קדמאה הוא הגורם גשיות שם הרושם דשכינה בסוד גאות אדם ששפילנו לשבה רב למי שנותנו, כי כשם שנשמת אדם מתלבטת בכל יום לצאת אלא שכבוד שכינה משקיט אותה, כך כבוד שכינה היה מתלבט להסתלק כדכתיב אלך אשוב אל מקומי לולא אדם קדמון, הדרן לשמעתין, דע כי אפי' בחומר השפל שבמציאות והוא הדומם אשר אין שום רושם נשאר בו מהתחלף הצורות יום יום אמרינן בפרק הגזול נסכא ועבדיה זוזי לא קני מאי טעמא הדר עבדי להו נסכא וקררו ליה שני ההוור לברייתו, זוזי ועבדינהו נסכא קני דאם הדר עבדיה זוזי אחריני נינהו. הא למדנו יתרון הנסכא שהוא החומר על הצורות המשתנות דאינון זוזי שזה גומר את הקנין והצורה לא כן משום דעבידא דבטלא, והוא מבואר:

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ד' פרק כ"ב

ועוד כל היכא שאנו צריכים לכלול מלכות ביסוד כגון באריך ובאבא אז בלי ספק יהיה הרובע מלבד וביניקה שנעשו לו ז' שבע קצוות שלמים נעשית מלכות במדת יסוד ות"ת עצמן והיא גדלה עמו אצלו ממש כי יש לה שם בחינה קבועה אשר איננה יורדת אפילו עם המעוט בסוד לא זזה שכינה מכותל מערבי אחוריו של זעיר שהוא כותל האחוריים משותף לבת זוגו בסוד ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך, ובהכנסת המוחין מאימא לזעיר שעלו חפ"ת שלו להיות חב"ד אז גם נוקביה הושלמה לו להיות פרצוף שלם בעלת עשר נקודות ועלתה

וחומר כמ"ש אלה אלהיך ישראל ולא אמרו זה אלהיך ולכן יבא הוהב ראשון א' של אחד שכאלו ה"ג תרומות ויהי' עם שאר המינין כמנין אחד לכפר על הפירוד הנ"ל הנעשה ע"י זה הענל:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת ברכת המזון

ודע כי ציון היא בגימ' מלך אלקיך ללמה כי כשם שהוא אלקיך ציון תמיד אפי' בשעת החורבן שאף כשהן שוממין בקדושתן עומדים כך ימלך לעולם ותגלה מלכותו תמיד.

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם פרק פ"א

ועוד כל היכא שאנו צריכין לכלול מלכות ביסוד כגון באריך ובאבא אז בלי ספק יהיה הרובע מלבד וביניקה שנעשו לו ז' קצוות שלמים נעשית מלכות במדת יסוד ות"ת עצמן והיא גדלה עמו אצלו ממש כי יש לה שם בחינה קבועה אשר איננה יורדת אפי' עם המיעוט בסוד לא זזה שכינה מכותל מערבי אחוריו של זעיר שהוא כותל האחוריים משותף לבת זוגו בסוד ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך ובהכנסת המוחין מאמא לזעיר (שלילו) [שעלן] חפ"ת שלו להיות חב"ד אז גם נוקביה הושלמה לו להיות פרצוף שלם בעלת י' נקודות ועלתה עמו בעלייתו של בעל והיתה עמו בסוף הדעת בסוד דלת דא' קשר לתפלין של ראש והנה אריך מחצי ת"ת ולמטה הוא נשמה של זעיר במלא קומתו ומן העטרה של יסוד אריך הוא נשמה לנוקביה הרי כל קומת אריך מכתפיו ולמטה מאירה בתוך ד' פרצופין של עולם האצילות וכלולה בתוכם מראש ועד סוף ואור המאציל מחיה את כולם:

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י חלק א' פרק י'

ומכאן יבין סוד הלוז אצל תחיית המתים כי יש במלת לוז תמורת את בעש"ל פ"א דעפר והלמ"ד תמורת ר"ש בפסוק ועץ איש באלמנותיו שפירושו בארמנותיו אלא שזה כהרבנן זה בישובן, והוא סוד טב למיתב טן דו בנן רבתי שהוא בגי' מתב ארמלו, ואם נוסף א' במלת טאן היינו טיפוטיה שמשלים מנין תש"ך וכשם שיש לוז לגוף ישנו גם כן לפנש ריה ונשמה וממנו יקח לחלק חבירו בהבראו. והנה לוז בגי' חלה שזמן הרמתה משתגלגל בחטים לצדיקים ותטמטם בשערים לרשעים וצריך ל... כבוד. והנה אדם חלתו

שהיכל דהתם גבוה מהעיר גם הוא וזה פשוט. הדרן למלתין כי מדרכי המוסר יאת אלינו שלא להתהר ולומר שהמקדש התחתון יוסף עז ותעצומות במקדש העליון אלא בעיר העליונה זוקא שההבדל בין עיר למקדש יסבול זה לפיכך יצדק אומרנו בתחנה שיביאנו לציון דידן למען כבוד והדר נעטר לה לעיר הקדש העליונה אבל ירושלים של מטה אינו רחוק שתייחס שהיה בית ומכון בתחתון אל המקדש העליון להגדיל המעלות הטובות אשר למקום עלינו וידוע דהא והתם ציון וירושלים כחא אזלין והוא טעם תנינא האמור של זה בזה ואין להקפיד מעתה ביניהם בקדמיה ואיחור כלל. ואפשר לפרש בכלל הדרוש כי **ציון של מטה כחו יפה לקדש בקדושתו כל העיר של מעלה וירושלים של מטה כלה נמי קוללת ריח טוב מהמקדש של מעלה** אדלו מהכא להכא ומהתם להתם פשיט מימרא בעי אלא רבותא קמ"ל. וכתבי לפני ה' כי בא כי בא א' לעיר וא' למקדש וא' לירושלים הבנויה במרום וא' לעיר שחברה לה יחדו. או א' למקדש של מעלה וא' של מטה. ודע כי מצודת ציון היא מקום למטה אצל המקדש מקבלת אליו ומכוונת נגדו והוא כבודו שיהא בית המלך שומר את בית ה' לא שהוא צריך שמור אלא דרך כבוד כמו שעושים להיכל מלך ואפשר שהנביא קראה מעיקרא מצודת ציון ע"ש העתיד שיבנה שלמה את ציון מקביל אליה. או נאמר שמן העקדה ומברית בין הבתרים ומאדם והבל ונה שקדמו להקריב שם קרבנותיהם הוקבע השם החביב ההוא אל מקום מקדשנו להקרא ציון והנה כאן במאמר הזה הושלם המכוון ליהזקרה באותו הפרק הנכבד יותר בדקדוק מה שנכתב במאמר המלואים ומקרא מסייענו ואעפ"כ משנה ראשונה לא זזה ממקומה כי אין מדרש בכל מקום בלא חדוש יעניין שם:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר היסודות

ודע כי כל המרחק שבין הכותל מערבי שבמקדש עד מערב העולם רוח אחת היא גם המרחק שבין כותל הדברי המזרחי עד מזרח העולם רוח אחת וכן לארבע רוחות אשר המה מצעין (אבל) [אבן] שתי (בניהם) [בניהם] שהוא בעולם כמו (הלז) [הלב] באדם סוד ה' ליראיו נמצא תחלת המערב מן הכותל שהוא מערבי לאבן שתי עד סוף מערב העולם. וההיקש לשאר. וישם שם בגן שהוא (במזה) [במזרח] את האדם אשר יצר למען יכונן דרכיו לעומתה כי הא דתנינן היה עומד במזרח יכוין פניו למערב:

ודע כי השכינה מרכז ליתר המדות האלקיות והאדם שהוא היכל ה' בטעם זה אלי ואגוהו שאנו מפרשים אהיה לו נזה הנה זה כל האדם מרכז לכל המשרתים בסוד הצר מהלכת (והשבח) [והשבת] מרכז לימים וג"ע מרכז לכללות העולם שגינהם גם הוא חלק ממנו. והטבור מרכז בקומת האדם מכף רגל ועד ראש. אמנם נקודת ציון שבאדם היא מרכז לאור לבושו מן הכתפיים ולמטה כי הנה הראש בגובה קומתו מגולה בלי לבוש. וגם הנה ארץ גזרה שזכרה תורה בסדר יום הכפורים שהוא בית חדרו של צוק דמתני' מרכז לשוממות העולם והן מרכז לגינהם. ומצא הפרש (פשוון אליו) [מכוון אליו] באדם ארץ ישראל והמקדש אשר הוא כאחת ראש עפרות תבל מרכז לעיקר הישוב למעלה מהאופק שלה ומשם אנו רואים כי לסוף דרומה של ארץ ישראל (אין) [אין] שם ישוב ולצפונה אין שם הרים לחזוק הישוב כי שם הבקעה בארץ שנער הוא הדבר שאנו אומרים עולם לאכסדרה הוא דומה לא שנכחיש את הכדוריות. ומשם אנו רואים את ים אוקיינוס מקיף את העולם ויבא עוד מזה. והנפש בכללות (הלקים) [הלקיה] משכנה בלב (בפי) [כפי] המפורסם שהוא מרכז לאדם בבית החלל מכפא דמוחא ועד אטמא שכנגדו ירושלים של מעלה וכתבי וקבצתים מירכתי ארץ:

ספר השל"ה הקדוש - ספר שמות פרשת תצוה תורה אור (א)

ומה שנצטוו על המנורה וכן השלחן, הוא רמז לעדות שהשכינה שורה בישראל. כלומר שזה יהיה סימן להעלות תמיד, שתמיד השכינה לא תזוז מישראל ואפילו בגלותם, כמו שנאמר (ויקרא טז, יז), אני ה' השוכן אתם בתוך טומאתם (שבת כב, ב). והעדות היה בנר מערבי, כי נגזר על כותל מערבי שלא תחרב, ואף בחורבן בית המקדש נשאר קרשם המקדש בכותל מערבי. ורשם הקב"ה זה הסימן שלא תזוז השכינה מישראל, אפילו בעת הגלות שתכבה המנורה ובמחשכים הושיבני, להראות כי אדרבא מהחשך יצא אור ויהיה לנו לעתיד לבוא יתרון אור מהחושך, כלומר מכח החשך דהיינו הצרות והגלויות שהם מכפרים העונות ומזככים אותנו, דבר זה גורם

שלעתיד יתרבה האור ביתרון גדול, והארכתו בדרוש הזה במקום אחר. ועל זה כיון בתחומא שאמר כדי להאיר לך העולם הבא, ואז יבוא השיכה לאומות ישראל יהיה אור ותתחדש הבריאה. וכענין שרמז בריש הבריאה, תהו ובהו וחשך על פני תהום, ופירשו רז"ל בבראשית רבה (ב, ד) על ד' גלויות. ואחר כך יהיה אור של משיח, כי יתרון אור הוא מהחשך. וכן לענין השלחן בא הדמו על העתיד בפסוק (ישעיה סה, יג), הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו וגו'. זהו הענין לא לאורה אני צריך כו', כלומר עתה בזמן בית המקדש לעשות הכנה נגד שלמעה, כי אדרבא רומז על לאחר החורבן והאורה יהיה לעתיד. ובתחומא (תצוה ו') א"ר אבין הלוי ב' אתה מוצא כל מי שמבקש לעשות הלונות עושה איתן רחבות מבפנים וצרות מבחוץ, למה, שיהו שואבות האור. אבל חלונות שבמקדש לא היו כך, אלא רחבות מבחוץ וצרות מבפנים, למה, שיהא האור יוצא מן בית המקדש ומאיר לעולם, עד כאן. כלומר שיצא האור מחוץ לבית המקדש לעשות קיום אף לאחר החורבן, ואז מחשך יצא אור. והנה הידוש העולם הבריאה הראשונה יהי אור, והוא כלל כל הבריאה, וזה האור מורה על אור תורה, כמו שאמרו במדרש רבה (ב"ר ג, ה) ויאמר אלהים יהי אור, א"ר סימון, חמישה אור כתיב בפרשה כנגד חמישה חומשי תורה כו'. והנה מלאכת המשכן בפרשת תרומה מתחיל בעשיית ארון, ששם הלוחות שהוא אור התורה, וארון כמו ארון שהוא ארון של כל. ופרשת תצוה מתחיל באור המנורה, ושם גם כן רמזו התורה, כי שמן זית ז"ך, ז"ך הם כמנין אותיות התורה עם הכפולות, וכתית רמז צריך לכתת עצמו לתורה כו'.

כתבי הגר"מ משקלוב - דרושים על סדר ההשתלשלות - דף שלד

כי רוחו של משה ורוחו"ו של משה"ה הכל אחד, כי מה שהי"ה הוא שיהי"ה [קהלת א], ר"ת משה"ה [שער הפסוקים יתרון]. רק רוח"ו של משה"ה גי' תמונ"ת ע"ה, והוא השגת סוד הגוף ונפש"ה ושכל"ה, סוד שלהב"ת נק"י,

לפעמים רביץ לסטרא דא, ולפעמים רביץ לסטרא דא, והכל בסוד הש', טוב הגנון שהוא הפנימיות, וטו חיצוניות עיש'ר עד'ה, וישאל א"א ליקח עה"ה, רק כאשר זוכין לזקחין בסוד ברכת תו"ך ב"ר, פנימיות וחיצוניות, ותמיד העי"ן נפ"ש נחלק לד' פעמים ע' כחות, ע' פנים, וד' פעמים די"ן, וד' פעמים ו', בסוד ב"ד" [כ"ד] בתי דינין, והוא לכל צד שהוא ל"ב פעמים [ע"ב], בסוד מ"ם סתומה, והכל תלוי בנקודה א', סוד אנ"י וה"ו, ג' חל"ם, והוא כמ"ש בזוהר פ' תצוה [קפ].

ספר פתחי שערים - נתיב עולם התיקון פתח ו'

ואחר שנחרב בהמ"ק היה ממש מעין שכיבת הכלים, ונגנו האור ופסקה הנבואה מישאל, ונגנו הארון, ושוב הנהגה העליונה נסתרה. וכתוב, ואנכי הסתר אסתיר פני וגו', ועזבו להנהגת הטבע של הז' כוכבים שהם ז' מלכין קדמאין, והאורות שבכלים נסתלקו למעלה, סוד בהמ"ק עליון שהיה חתלה מאיר בבהמ"ק תחתון גבה למעלה כמשר"ל, ואז והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, והארץ ישוב אל העפר וגו', ושלוש ידי זרים בבהמ"ק שהוא סוד הרמה ותולעה שאוכלים בשר הממת כבד, וכמ"ש טבעו בארץ שעריה וגו'. ומ"מ לא היה שכינה גמורה, שעדיין נשאר קצת תיקון וענף מן הנבואה, כמ"ש בהלום אדבר בו, ורוה"ק שלא נפסק מצדיקים שבדורו. וכן נשאר קצת מהנהגה שלמעלה מן הטבע לקיים ישראל בגלות, כמ"ש הן הן גבורותיו כו', ואף גם זאת וגו'. וכן נשאר מבהמ"ק כותל מערבי ששם השכינה שורה. ומ"מ הסט"א הולך ומתגבר בכל יום, וישראל יורדים יותר למטה, ואין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה. וכתוב אחרתיו לא ראינו וגו'. שכל אותות הוא מסוד מ"ה החדש שמתגלה ביסוד שנקרא או"ת כידוע. והרשעים גוברים בעולם ומתרבה המינים ואפיקורסים המכחישים השגחה ונבואה ותיקון העולם בביאת משיח, כמו שאנו רואים בעוה"ר בעתים הללו. והכל מחמת העלם האור הראשון, כמ"ש שמש וירח קדרו וגו'.

ומתנהגים ישראל בהסתר פנים היותר גדול למאד, ונשארים תחת השמש עד שיבוא משיח, ואז יהיה גילוי האור כמ"ש וחסרה הלבנה וגו' כי מלך ה' צבאות בהר ציון. וכתוב לא יהיה לך עוד השמש לאור ויומם

פעמים בזה, והקיר עצמו הוא כותל מערבי [קו"ף יו"ד רי"ש ג' מטרונית"א], י"ב צרופי יקו"ק בסוד מערבי ג' קו"ף יו"ד נו"ן, [קני דמסאבותא [ע'י סד"צ פ"ג], וע"י תשובה נעשה בסוד מ"ה חד"ש], סוד שורש צלם במספר בכות"ל, סוד צרופן צו"ר סל"ע, כולל אר"ן ליל"ה מ"ם שנברא ביום המשי רביעי שלשי, וע"ז צריך לשום עיניו שהוא למטה מכל, חרש את חרשי אדמה, אל"ם צו"ר סל"ע דוגמת מ"ת כמו עץ, אך בעזרת יקו"ק כאשר חפץ בעת רצון גלות הסוד מתגלה על ידו וענני באמת ישעך [תהלים טט], כי הפחות כמוני יענני, ניכר שבוודאי לא למעני רק למען שמו ית"ש ויתעלה, וזכות אבותינו עד היום יזכור:

וצריך זה לשים לבו למעלה מן העין ועינו למטה [ע'י יבמות קה ע"ב], מכל, והיה הוא מכין עם המקום, שהוא מקום סל"ע, ויעלה לרצון בגנת אגוז, ויתחבר בעת רצון, והנה"ז ז"ה ג' ע"ב הנחלק לששים וי"ב, עומד אחר כתליו [שה"ש ב], והנה הוא אלקינ"ו וזה יקו"ק [ע'י ישעיה כה] ויתגלה מאתן עלמין הגנוזים בכסא [זח"א מה"נ צו ע"ב] לנטרים א"ת פרי"ו [שה"ש ח] בסוד ירא"ת אלקי"ם, וגם כי אלך בגיא צלמות [תהלים כג], סוד עצו"ת מרח"ק [ישעיה כה] ח"ם ק"ר, ב' קצוות, עצי הלבנון, לא אירא רע כי אתה עמדי [תהלים כג], וסר צלם מעלהם כי יקוק אתנו [במדבר יד]:

כתבי הגרמ"מ משקלוב - ביאורי הזוהר דת צ"ה

כ' פעמים אלקי"ם לד' בחי', בחי' נפ"ש, להבר עי"ן משפ"ט, והנקודה אמצעית ת"ל פיות, כ"ו ת"ל מערבי, שכל פיו"ת פונים בו [שהש"ר פ"ד יב], ד' פעמים עד"ן, להרע או להטיב, פועל אדם ישלם לו [איוב ד], שהיא תנין נקודה אמצעית דלעילא, סוד התלי, קסטר"ר"א [ע'י זח"א קכה], סוד עתי"ק, וכן איש שע"ר,

בסוד קו"ן הב"ל ש"ת, ונבוא"ה ג' אד"ם חו"ה, ג' נבוא"ה, היה בסוד אספקלרי"א המאיר"ה, כמו ציו"ן ירושל"ם ממ"ש שהי' פנים בפנים, כמו כן פנים [בפנים] דבר יקוק עמכם [דברים ה], הגם שהיו אחר באחור, דיינו בבחינת העולם, כי כאשר נגלה הפרכת הותרו הבין כו' [ע'י תענית כא ע"ב], ואפילו בהר סיני במשוך היובל כו' [שמות יט], ולא היה הקדושה רק בעת שהיתה השכינה שרויה שם, משא"כ בית המקדש, והשימותי את מקדשיכם [ויקרא כו] אפי' כשהן שוממין בקדושתן הן עומדין [ע'י מגילה כה], וגם לא היו מגלין רק בחי' י"ג מדות דפנים, אבל לא י"ג מדות דאחור הכתובים למעלה, לכן בין רוח"ו ש"ל משי"ה ורוחו של משי"ה חילוק י"ג במספר, לומר שבמי משי"ה גם י"ג מדות דאחור יהיה על שרשו ביע"ר אנפ"ן נוקב"א, ג' ירא"ת יקו"ק וכן גבור"ת יקו"ק:

כתבי הגרמ"מ משקלוב - ספר רוז דמהימנותא דף ג"א

וכשיתדבק בד' הויר"ת יהי' סוד מער"ב י"ם, כלל הצד"ק, צפו"ן דרו"ם קד"ם, כת"ר הנ"ל, ויתבבק נפש ביקו"ק בסוד כות"ל מערבי", מחובר תור"ה ג"ן עד"ן בסוד הגדול יקו"ק בנקודת אלקי"ם, ולכן י' של מערבי, כי זהו שורש הנקודה שמתייחד נפ"ש ביקו"ק, בכות"ל מערבי"ב, סוד י"ם, וזה הנקודה הוא י' של יראה, יראה [שמות כג], דרך כו' [ע'י הגיגה ד ע"ב] בתבל ארצו [משלי ח] בלב"ת א"ש [שמות ג], אשר משם נמשך נפ"ש הג"ר ג"כ, בסוד יו"ד רא"ש אל"ף ה"א, מטטר"ו"ן מיטטר"ו"ן, כלל האבות, כמ"ש למעלה, אך הג"ר שפח"ת שרה, ובבואה לבאר"ש שב"ע ותתע [ע'י בראשית כא], אבל יצחק ויעל משם בא"ר [שם כא]:

כתבי הגרמ"מ משקלוב - ביאור משנת חסידים דף ר"ג

אבל בתפלה ח"ו וה"ו שום דבר ותמונה על דעת שום אדם, אלא אל הקיר מקירות לבו [ברכות י ע"ב], שורש אדו"ן כל האר"ן בסוד צבאות, אות בצבא שלו, וע"ל צב"א יקוק אדני אלקינו, והן בג' בחינות ביע"ו, שורש פנימי הנעלם מעין כל, אשר בירייה מאוד נקרא קיר, במקרה פעמים בזה

החיים ורוח שבו, שע"י יקום בתחיה, כמו כן נשאר רושם כותל מערבי, שבו ניצוץ מהשראת שכינתו יתברך, כמ"ש "הנה זה עומד אחר כתלו", והוא בית אל, ולו שם העיר לראשונה".

סמ"ג - חלק מצות עשה - מצוה יט

בתי כנסיות ובתי מדרשות (מגילה כח, א) שחרבו בקדושתן הם עומדים שנאמר (ויקרא כו, לא) והשמותי את מקדשיכם אף על פי שהן שוממין בקדושתן הם עומדים, ואמר רבא בפרק בתרא דמגילה (כו, א) שבת הכנסת מותר להחליפו ולמוכרו אבל לא שוכרין אותו ולא ממשכנין אותו מפני שעומד בקדושתו ונמצא שנהנין ממנו בעודו בקדושה וכן כשסותרין בתי כנסיות לבנותה מותר למכור ולהחליף הלבנים והעצים אבל להלוותם אסור מטעם שאמרנו, ובתים שמתקבצים שם עראי להתפלל אין בהם חומר קדושה:

סמ"ג - חלק מצות עשה - מצוה קס"ג

ואף על פי (עיי' יבמות פב, ב תר"ה ירושה) שהלכה היא בקדושת שאר ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא כאשר בארנו לענין התרומה והמעשרות (עשה קלג דף קצו ע"ג) חילוק גדול יש ביניהם שקדושת המקדש וירושלם מפני השכינה ושכינה קדשם לעולם ועד והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמר חכמים במסכת מגילה (כח, א) אף על פי שהם שוממים בקדושתן עומדין ואומר זאת מנוחתי עדי עד ובתנחומא (ויקרא ו') הוא אומר בין הרב בין שאינו הרב שכינה שם שנאמר (מלכים א - ט, ג) והיו עיני ולבי שם כל הימים ואומר (תהלים ג, ה) קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה, אמר ר' אחא לעולם אין שכינה זזה מכותל מערבי שנאמר (שה"ש ב, ט) הנה זה עומד אחר כתלנו ואומר (חבקוק ב, כ) וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ, ובספר התרומה (הלכות ארץ ישראל) כתב דקדושת הבית והעיר קיימת מדכתוב (ויקרא כה, ל) אשר לו חומה אף על פי שאין לו עכשיו, אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים.

באריכות שהתפשטות הארץ היה לפי ערך התפשטות הקדושה בה שהיתה לפי ערך המקום ולפי ערך המעשים, והוא תלוי ג"כ בסוד בנין הנוקבא, שכ"ז שהיו עושים רצונו של מקום היתה מתרחבת בסוד פרצוף, וכשחזרה בסוד נקודה ונתמעטו המאורות, אז לעומתו גם בארץ למטה נתקצרה בסוד נקודה ונחרבה, ולכן גלו ישראל ממנה:

בית עולמים - דף קכ"ט ע"ב - ד"ה סוד

ומ"ש להעלות נר תמיד כי עינא דע"ק הוא פקיאח תדיר דלא נאי'. ובוזה תבין עומק דברי רז"ל מ"ש שהעלאת נרות של אהרן נשאר קיים לעולם והוא מ"ש שהשגחת ע"ק אינו נפסק לעולם זו"ס הדלקת הנרות מערב עד בוקר כי בלילה אז סוד הדורמיטא דאז הנוקבא עלמטא שפירתא דלית לה עיינין לכן צריך להאיר קצת הארה משרוש ע"ק מעינא פקיאח לצורך קיום העולמות ובזמן שהיו עושים רש"מ אז לא היה מסתלק הארת עינא פקיאח מז"א כידוע ולכן לא כבה נר מערבי וזו עדות שהשכינה שורה בישראל וז"ש וכי לאורה הוא צריך כו' אלא עדות היא כו' שבאמת בע"ק עצמו אין שנוי ותמיד עייני פקוזה רק שהשנוי הוא לתתא בזו"ל שלפעמים מסתלק מהם הארת עינא פקיאח וכמו שית' בסמוך בתקונו עיינין דז"א בעז"ה:

ספר שיח יצחק חלק א - דרוש בענין ב' נבניו של ויהי בנסוע וכו'

קצו) והנה בעת שהגיע זמן בהמ"ק ליחרב. היה בו ענין מיתה ממש. שהרוח תשוב לאלהים, והוא בהמ"ק של מעלה שגבה למעלה, והגוף ירד למטה, ודרכו בו משמים בפ' חלק, ולכן יצתה בת קול ואמרה 'קמחא טחינא טחנת', ונמצא שבאמת לא שלטו ידי זרים בקדושת המקדש, רק בגוף חומתו שבו, ונמצא שנענין חורבן בהמ"ק הוא בגדר מיתה ממש שנסתלק רוח חיים שבו, וכמו שאנו מקוים שהמתים עתידים להחיות, ויחזור נשמות לפגרים מתים, כמ"ש 'מד' הרוחות באי הרוח ופתי בהרוגים האלו', וכתבי 'ונתתי רוחי בכם וחייבתם', כמו"כ עתיד בהמ"ק לחזור להבנות, ויתחדש רוח חיים בו, אשר לא יהי' נחרב עוד, כמו המתים שעתידי הקב"ה להחיותם, שלא יהיו חוזרים לעפרם, ושליטת הזרים בבהמ"ק הם הרמה אשר שולטת ברקבון בשר המת, שנשאר עצם אחד שנקרא לוז, שבו נשאר הבלא דגרמא, איזו הארה מנפש

וג' והיה ה' לך לאיר עולם. ולכן אז יהיה גילוי הנבואה כמ"ש ושפכתי רוחי על כל בשר ונבאו בניכם וגו'. וכן הנהגת הנפלאות כבזמן משה רבינו עה"ש כמ"ש, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

ספר פתחי שערים נתיב פרצוף נוקבא דז"א - פתח לב

ובזמן החורבן, אז גרמו העונות להחרוב המקדש, ונשאר ממנה רק כותל מערבי לבד שלא היו יכולים האויבים להחריבו, וזה היה סימן שעתיד לחזור ולהבנות, כמו ענין הלזו באדם שאינו כלה בקבר שנמנו הוא עומד בתחיה, והוא סוד חורבן מקדש העליון נוקבא דקדושה שחזרה בסוד נקודה לבד, שרק מדרגה תחתונה שבה נשאר והוא מציאות קשר מלכותו ש'ת' עלינו לשומרינו בגלות, כמ"ש, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', והוא במה שאנו מקושרים באמונת יהודו יתברך בכל הזמנים, שדבר זה אינו סר מישראל לעולם אף שאין עושים רצונו של מקום ומרבים לקלוקלים וחשך במאורות שבה, שהמצות והתורה הם הגורמים גילוי מאורות שבה, מ"מ האמונה נשאר קים לעד, שבוזה הם נשמרים בגלות ומובטחים לבא לידי תיקון לימות המשיח ולחזור ולבנות בנין הנוקבא פרצוף גמור, כמ"ש, והיה צדק וגו', והאמונה אזור חלציו והיא נקודה אחת שבנוקבא שנשאר קיים. אך ט"ס ראשונות שלה נסתלקו לשרשם בז"א:

זה היה הפרש בין חורבן בית ראשון לבית שני, שבבית שני ירדו ט"ס שלה לקליפה כמשי"ת בסמוך. והענין שכן מצינו הפרש ביניהם שבתורבן ראשון נחרבה א"י וגלו ישראל ממנה, אבל גם אומות העולם לא יסבו בה. כמ"ש רז"ל, ג"ב שנים לא עבר איש ביהודה, וכמ"ש, כי מבהמה ועד עוף השמים נדדו וגו'. אבל בבית שני כשגלו ישראל, נתיישבת ע"י אומות העולם שהיו מושלים בה, וכמ"ש, נחלתנו הנפכה לזרים וגו', וניבא על חורבן בית שני:

והנה ארז"ל א"י ארץ צבי כתיב בה, מה הצבי הזה אין עורו מחזיק כו', וכתבנו במ"א

סמ"ג - חלק מצות עשה - מצוה קסד

וגם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות צריך מורא וכבוד ואין נוהגין בהן קלות ראש כאשר בארנו בהלכות תפילה (עשה יט קב ע"א) וגם צריך להגביה גג בית הכנסת יותר משאר גגין שבעיר במקום שמשמשין על הגגות כדאיתא בפרק קמא דשבת (יא, א) ותניא בתורת הכהנים (בחוקותי פרשה ו) והשימותי את מקדשיכם ורבות בתי כנסיות ובתי מדרשות ובמגילה פרק אחרון (כט, א) ואמרינן ואיה להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות ומשהימותי נפקא לן אפילו עתה כשהן שוממין בקדושתן הן עומדין.

ספר החינוך - מצוה צה

מצות בנין בית הבחירה. לבנות בית לשם ה'.

ועל דרך הפשט על הצד הזה נפרש שריית השכינה במקום ההוא. ואף על פי שהאמת כי אמרו זכרונם לברכה [מגילה כ"ה ע"א] קדושתן עליהם אפילו כשהן שוממין, שמשמע בזה שאין כל סיבת שריית השכינה שם מצד העובדים, אפשר לומר כי אותו המקום בחרו האל לברך בני האדם אשר ברא ממנו. כמו שאמרנו, וכמו שהיה חפצו לשלוח לבני אדם נביאי ההורוהם דרך ילכו בה ויזכו לקיום נפשותם. כמו כן חפץ בחסדיו הגדולים לקבוע להם מקום בארץ שיהיה נכון אל טובת הבריות וזכותם. וכל זה מחסדיו על בריותיו. והקדושה לפי הפעולות הטובות שיעשו שם בני אדם, ואז עם הפעולות הטובות יפתחו מעיינות הטוב כנגדו, כי באמת אינו דומה קדושת המקום בחורבנו לקדושתו ביישובו.

ספר החינוך - מצוה קפד

שלא יכנסו הכהנים בכל עת במקדש וכל שכן זרים.

שלא יכנסו הכהנים בכל עת אל המקדש, אלא בעת העבודה. שנאמר [ויקרא ט"ו, ב'] ואל יבא בכל עת.

ונוהגת בזמן הבית בכהנים, ואפילו עכשיו שלא בזמן הבית אמרו זכרונם לברכה שמוהרים אנו שלא להכנס למקדש, ודרשו הדבר מדכתיב [שם ל"ו, ל"א] והשימותי את מקדשיכם, ולא אמר מקדשיכם אשים שממה, דמשמע קדושתן עליהן אפילו כשהן שוממין. וכיון שכן, יש לו למנות איסור זה בכלל איסורין נוהגין היום.

ספר החינוך - מצוה תקסה

שלא יכנס טמא למחנה לוייה.

שנמנע כל טמא מהכנס במחנה לוייה שדמיונה לזרות הר הבית.

ונוהגת מצוה זו שלא להכנס טמא בין זכר בין נקבה בהר הבית אפילו בזמן הזה, וכענין שאמר הכתוב [ויקרא כ"ו, ל"א] והשימותי את מקדשיכם, ודרשו בו זכרונם לברכה [מגילה כ"ח ע"א] קדושתן עליהם אפילו כשהם שוממין, וכמו שכתבתי למעלה:

ספר חרדים - פרק ס"ן

צ"א תקע יתד חזקה אצל כותל מערבי, ויתד בלבבך אחוזות קשורות יפה בחבל קלוע בשלש קליעות. א' אהבתו בלי פירוד, בתבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה. ב' עסוק בתורה. ג' עבודת המצות:

ספר יערות דבש - חלק ראשון - דרוש

י

והטעם נראה, דיש להבין במה שנאמר בקרא [איכה ב. ג] השיב אחר ימינו, וכן נצב אחר ימינו, ומה היא זו, אבל כבר אמרו, שלא זוה שכינה ממקומה עד שעושה רושם, הרצון, כי מ"מ קצת השרה שכינתו במקומו, וכמו שאמרנו [מגילה כח, אע"פ ששוממין קדושתן עליהן, כי מ"מ השכינה נשארה והיא בכותל מערבי, כי שם יתד נאמן ושריד שתשרה שם השכינה, כדדרשינן [שהש"ר פ"ב-י] הנה זה עומד אחר כתלנו, זה כותל מערבי שלא זוה שכינה ממנו, וכבר נודע כי אחר וקדם פירשו, קדם מזרח, אחר מערב, והוה כוונת הקרא, כי ימין ה' שהוא חסדו והשפעתו נצב אחר היינו למערב, כי סילק שכינתו מכל הבית, אבל השיבו על מערבי ושם עדיין קדושת כבודו, והוה אם תשכח לירושלים, להיותך חושב כי כבר חלף קדושתו מבלי ששיר בעו"ה והרי הוא כמת נשכח מלב, תשכח ימינו, כי ימינו עומד במערב, ובזה אי אפשר לשכות, כי עדיין רוח קדשו שם:

וזהו מאמר הגמ' [גיטין לו ע"ב] עדיין חביבותן גבן, דכתיב נרדי נתן ריחו, ולא כתיב הסריח, והוא דנודע דסביב רשעים יתהלכו, תיכף בסילוק הקדושה תנוח השוממה, ולכן בבנות ישראל ונסתלק קדושתו יטמא, משא"כ קברי עכו"ם, ואין

לך סרחון גדול ומוזהם מהשריית הקליפות, הן מקום אשפה וטינוף ועיפוש המוליד סרחון, ולכן אילו אין ח"ו חביבותן גביה שהיה מסלק שכונתו מכל וכל, היו הקליפות שוכנות שם והיה כתיב הסריח, אבל שברוב חסדו עדיין יש לו חביבותו עלינו, ולא סילק לגמרי רק שורה על כותל הנ"ל, אין מקום לטומאה לחול להדיא, ולכן לא כתיב הסריח, וזהו אצל חורבן בית המקדש. אבל כהעדר תלמיד חכם וצדיק, לא נשאר שריד, כי כולו הלך ילך ואין כאן שירור בעו"ה, ותיכף יחול סטרא מסאבא, ולכן אמרו חז"ל [סוטה מט. סנהדרין צט.]. חכמת סופרים תסריח, הודיע לנו כי באיבדן חכמים, שמה קיבנו הנחש וכת דיליה עד שיסריח, ולזה קשה סילוקן של צדיקים ויתר מתורבן בית המקדש:

ספר יערות דבש - חלק ראשון - דרוש

יז

והנה יש מקום לומר, לפי מה דמחלק הרמב"ם [פ"ו מהלכות בית הבחירה הט"ז] בין קדושת מקדש לקדושת ארץ ישראל, דמקום השריית שכינה לא בטלה, דאע"פ ששגם, לא זוה השכינה, וכבר נודע דעיקר מדרשינן וכבוד ה' מלא את הבית [דה"ב ז, א], דהיינו היכל ולא עזרה כבוד, א"כ י"ל אף קדושת עזרה בטלה והותרו במות, מכל מקום ההיכל שהוא מקום שריית שכינה לא בטלה, וא"כ אתי שפיר דבהיכל דעשו קלעים לפניו מעובי חומות דלא בטלה קדושה, ועשיית קלעים מבואר טעמן שלא יזונו מהיכל, וזהו צריך לומר לכולי עלמא אפילו למאן דאמר בטלה, דאם לא כן למה עשו מבפנים וכמ"ש רש"י, אבל בעזרה דעשו קלעים, מאי צנועותא שייך שם בחצר, ועל כרחק משום בנין דבטלה קדושת מחיצות ולא קדשה לעתיד לבא, רק לפי מה דתנן במשנה דובחים (פרק יד, ה). משבאו לירושלים כו', לא היה להם עוד בית והיא היתה הנחלה, ואמרינן דירושלים היתה לנחלה, דכתיב היה לו נחלתי כאריה ביער, ומבואר בסוף מדות (פ"ד מ"ז) דכיניו אריה מוסב על ההיכל דהיכל צר מאחוריו ומלפניו היה רחב ודומה לארי, שנאמר [ישעיה כט א] הוי אריאל קרית הנה דוד ע"ש, א"כ אילו יש סלקא דעתא להבדיל בין היכל לשאר עזרה וירושלים, אין להביא אריה מקרא דנחלה, המוסב על אריה שהוא היכל, לקדושת

עזרה לומר שאין אחריה היתר, ועל כן צריך לומר דאין הפרש:

ספר קב הישר - פרק ג

וקבלתי בשם חסיד אחד שזיהו מדקדק כשאמר אמני יהא שמייה רבא וכו' לכווין את רגליו להדדי כמו בתפלת י"ח כי זה אות ומופת שהקב"ה הפיץ מאוד בתפלתו של ישראל כדאיתא במדרש יחזקאל, ראה כמה גבורה הקב"ה מן עולמו ואדם נכנס לבית הכנסת ומתפלל אחורי העמוד ומהפך פניו אל הכותל, ואם הוא בדרך יהדר אפיה לאילן, כי תיבת כותל הוא סוד נפלא הובא בתיקוני זוהר שהוא תיבות כ"ו ת"ל ר"ל כ"ו הוא שם ה', ת"ל קאו על בית המקדש לשם, ולכן צריך האדם לכווין בזה כשיהפך פניו אל הכ"ו ת"ל ואח"כ יתפלל בהכנעה ובאימה, כי כותלי בית הכנסת הם קדושים מאוד ואיר השכינה חופפת עליהם תמיד, ולכן מנהג כשר לנשק הכותלים של בית הכנסת מחמת הקדושה, וראייה ממדרש ילקוט יחזקאל, "ויצא כבוד ה' מעל מפתן הבית", משל למלך שיצא מפלטין שלו והיה מנשק בכתלים מגפף בעמדים, ואמר הוי שלום ביתי הוי שלום פלטין שלי, כך היתה השכינה מנשקת ומגפפת בבית המקדש הוי שלום ביתי ומקדשי". ועכשיו בגלות הזה הבתי כנסיות הן זירות השכינה ועל כן צריכים אנו לנהוג בבתי כנסיות שלנו כבוד וקדושה, ולא להראות בהן קלות ראש כמש"ל, וכל המתפלל באימה ובריאה ובכונת הלב זוכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו אמון:

ספר קב הישר - פרק צג

"אמר ר' יוחנן אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז שנאמר, "אז ימלא שחוק פיני", אמרו עליו על ה' שמעון בן לקיש שלא מלא שחוק פיו מכי שמע מרבי יוחנן וכבד וטחול, הלב הוא למעלה, והכבד מתחתיו באמצע מצד ימין, והטחול מתחתיו מצד שמאל. הכבד הוא מרמז על שורש של עשו הנקרא אדום לפי שהכבד כולו דם ולכן נקרא עשו אדום ותבשילו אדום והשר שלו הוא אדום וכילו דין. והטחול הוא מרמז על לילי"ת הרשעה. והלב מרמז על ישראל עם קדוש כי קדושים הם לאליהם. ועל כן לא נטל כל כך דמים כי אם הברור והזך והטהור ומבחין בין דם לדם בין דם נדה לדם טהור. מה שאין כך הכבד שואב

לגביה כל דם טמא ואינו מבחין בין דם לדם והכבד הוא תמיד כבעס ועל כן ארז"ל, "כל הכעס כאלו עובד ע"ז" כי כבר כתבתי כי הכעס הוא מצד הכבד שהוא כח של סמאל שנקרא אלהים אחרים, והטחול הוא מצד לילי"ת שדרכה להתראות לבני אדם בלילה בחלום ובהקיץ כדמות אשה עד שגורמת שיצא ממנו זרע לבטלה ולכן הטחול שחוק. ובהיות בית המקדש קיים אז היה מאיר לישראל שני אורות משני עולמות העליונים שעליהם נאמר "יהי אור ויהי אור" ומשורש העולמות האלו הן נשמות האמהות רחל ולאה וכו' שתייה בית ישראל ובהם היו מכניעים את הסמאל"ל וזוגתו לילית שלא היה להם שום שליטה לעשות רעה לישראל, ושני פעמים אר"ר גימטריא שחוק"ק, משא"כ כאשר נהמה הבית גרמו העונות שהאורות של מעלה נסתלקו ואז גברו שתי הקליפות הנזכרות היא שחוקת בני בעוה"ז, ולכן אין צאונה ושחוק"ק בעוה"ז וכשיבא משיחין "אז ימלא שחוק"ק פיני". ומכאן צריך האדם לדעת איך לרצות הבורא יתברך שלא להראות שום פנים שחוקות עכשיו בשעת חורבן כי אסור לנו לשחוק, ואם האדם אינו נזהר בזה אזי הוא נותן כח להטחול לשחוק ומתגברין הב' קליפות הנ"ל, ולא מילוי שחוק לבד אסור אלא גם שאר שמחות שאינן של מצוה אסורות, ואפילו שמחה של מצוה אין להרבות בהם כלל. וכמבואר בדברי חז"ל ראה מ"ש הזוהר פ' תזריע, "ר"ח ור"י הוי אזלי באורח" כד מוט חד חקל חמו חד פטיר' דקוטפא (פי' עץ של אפרסמון) שהיה בדרך לצד ימין, א"ר יוסי עטיפא עטיפא דקוטרא דעיני שכיח (פי' כיסוי עשן של שריפת אש חורבן בית המקדש שכיח לפני עיני צדיקים הזוכרים תמיד את חורבן בית המקדש). ולכן אין רשות להסתכל בשום שמחה מיום שנחרב בית המקדש, ראה כמה גודל החיוב להתאבל על חורבן הב' ועל שפיכת דמן של ישראל, וצריך אדם לומר "על נהרות בבבל" ולשפוך דמעות על חורבן ב"ה, ושיר מזמור לאספ"ס פ"ו בתהילים על הריגת הצדיקים, כי שערי דמעות לא ננעלו ואין נמחקים לעולם, ויש ברקיע ממונה אחד שמקבל אותן דמעות והוא גם כן ממונה על התפללות של ישראל שזן בדמעות והוא מלאך מן שרי האופנים ושמו ירחמיאל"ל והוא שולט על שש מאות חיות, ואינו דמעין אחרנין הוא אותן דמעות הן אראלים עצקו חוצה מלאכי

שלום מר וביכיון, ואינו דמעין דישדון על זכאין כד מסתלקין מעלמין כלהון נגלי לון רתיקין עלאין ומערבי לון באינון דמעין דאישדן על חורבן ב"ה ועל דא כתיב "ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים", מאן אינון פנים אינון אילין קדישין עלאין ובתו כן "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי פי ה' דבר". הכלל כי תדיר צריך האדם להתעורר בלב מר על גלות השכינה ולהתאנח על אריכות הגלות המר, ולשים אל לבו כי בהיותינו על אדמתנו והשכינה היתה שורה בין הכרובים היינו מקבלים הארה בכל יום, והוי ישראל נקראים עם קדוש לה', והיינו קרובים אל השכינה ואל הקדושה והקליפות היו נחבאים ודחופים בעצמיק תרום, מה שאין כן עכשיו ישראל הן נדחפים ונספחים ומפורזים בכל פינות וקצוות הארץ, ומכניעים עצמם בגלות בהכנעה גדולה נגד כל אומה ולשון וחולקין להם כל היבשות והלילות היא מחיכת ושחוקת כל לב הנהגה גדולה בראותה שהשכינה הן מכניעין עצמן נגד האומות אשר ממש מקוים בנו "כי שחה לעפר נפשיו" וממש אהנו למרמס תחת כפות רגליהם ואנחנו להם לעבדים ולשפחות וכל טרחה של ישראל ויגיע כפן נרשאים עין קצת מן אר"ה בישראל ולוקחים ביד חזקה מידם, ואנחנו בית ישראל מוכים ונהרגים ונשחטים ונשרפים על קדושת השם, והיאך לא יישם אדם אל לבו כל מי שיראת אלהים נוגע בלבו לכווין בתפלתו במקומות השייכים לגאולת ישראל שיגאלנו הקב"ה מידי אר"ה למען שכונת כבדו, וקבלה אמיתית היא נדיר, "כל מי שבלבו תדיר צער על גלות השכינה זוכה לכתר תורה", ודע מ"ש האר"ז "זל על מוהר"ר אברהם הלוי שחיבר התיקוני שבת, "שהיה דירתו בצפ"ת תוב"ב ובכל חצות לילה היה קם וסובב כל הרחובות של יהודים, ונתן קולו בקול מר ואמר אחינו בית ישראל הלא ידוע לכם שהשכינה בעוה"ז בגלות ובית מקדש היתה לה שריפת אש וישראל הם בגלות המר וסובלים יסורים עינויים קשים ומרים ונהרגו כמה חסידים וחסידות מחורים ובתולדות זקנים עם נערים בארבע מיתות בית דין, וניתליו ונדינון במיתות קשות ומשונות, ואתם שוכבין על מטותיכם בהשקט ובטח קומו ונצעק אל ה' אלהינו שהוא מלך רחום וחנון אילי ישמע ה' את קול תפלתינו וירחה על עמו שאינה מלידת ישראל, והיה החסיד צועק ולא נתן מנוחה לכל בני העיר והיו קמים כולם בשעה חזא

כבר ואל ידאגו ויחייאשו ח"ו מן הרחמים לומר איה יעלה תפלותינו ואיה יתקשר הבל פה תורתינו, ונתבשרו ע"י הנביא כי נפתחו השמים כמש"ה ואראה מראות אלה"ם, וממש פתח הקב"ה כל הרקיעים וא"ל דעו לכם שממש כמו שאני הייתי בא"י כן יצאתי עמכם לח"ל, ומקבל אני את תפלותיכם ומצותיכם ומ"ט, וכן אני מקבל לצאת בגלות עמכם ורקיעים עליכם משא כאתרן של א"י, ובטחו אז בה' והתחנמו במאלבם:

האמנם דרך רדתה הוא כי תצא ניצוץ השכינה עם כל חיילותיה ומרכבותיה רק ניצוץ לבד, כי עיקר השכינה היא בא"י, אמנם דרך פרצה תפריץ פרץ ותצא לארבע רוחות השמים במקום שנופצו שם ישראל. וא"ת אם כן נתבלבל הכל ח"ו, לכן נבאר שדרך פרצה זו אינה פרצת החיצונים להכנס לארץ, כי אותו פרצה היתה בבלול מעלת הפנימיים וחרבן ב"ה וכבר נסתמה כנוכר בוהר, אמנם פרצה זו שפרצה השכינה היא ממש כדרך פתח ההיכל לבנת הספיר לרדת לעולם התחתון לא"י כן ממש פרץ הקדושה בהקליפות ונתלבשה בלבושים יורדה לעולם ולבל ולכל המקומות, כמש"ה למענכם שולחתי בבלה. ואפילו אם איש אחד פרטי עובר בגלות, השכינה עמו מש"ה אם היה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו', ודקדק אמרו משם יקבצך כי [שם] השכינה עמך:

אמנם הפרצה יהיה כמו שיש מחוזות וגבול לפרצה זו שהם ת' פרסה דא"י, וזוהו דהיינו השכינה יכנס וישתרבב למטה כן דרך הגבול הזה הישר ניכח היכל לבנת הספיר באלכסון ישתרבב שכינה ותתלבש בסוד היכלות וחילות הרוחניים שאינם מצד עצמם בעלי המקום, אמנם המקום מיוחס אליהם מצד שאנו בכל מקום אז תשכון השכינה במקום זולת מקום הנ"ל, הנה השכינה תתפשט ותשתררב דרך אלכסון לתוך אותו השר שבח"ל ולאותו הגבול יעשה לו מהלך ושביל ותתפשט שם, כמש"ה נפתחו השמים שהיה נגדם בגולה, ואראה מראות אלה"ם השכינה שירדה שם והוה דרך ירידתה:

וא"ת א"כ לפירוש זה א"י ות"ל בימי הגולה שוין ואין זכות עתה בא"י ואין שם תועלת ח"ו יותר מבח"ל, כבר פירשו דו"ל ואמרו אינו דומה לפליטתה בחיק אמה וכו', ובבאר עתה איך תעמוד שם השכינה וזהו יתקן הכל. והענין הוא כי השכינה בא"י היא בלי אמצעי כלל שתתלבש בה, רק

כדפרי' בסוד פתח היכל לבנת הספיר, קדושה (זו) מתלבשת בקדושה, זו פנימי לזו, שוכן בא"י ממש, ובקדוש הקדושים שוכן מדרגה העשירי בלי לבוש, ובעזרות גם כן מדרגות הקדושה בלי לבוש ובא"י בלי לבוש ואנו ממש שוכנים באייר הטהור, אמנם בח"ל חלילה שתרד כך השכינה, ולכן נאמר אני י"י הוא שמי וכבודי לא אתר לא אתך, ואיך תתפשט השכינה שהינה ממנה ח"ו הקליפות, אלא הענין הוא כי הנציצות תתפשט עד מקום ישראל, האמנם מתלבש בלבושים הקדושים בתוך החיצונים כדרך שמתלבש משך רוחב גבול א"י, אשר אותן מחיצות הם רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת, אלא גבוליה נוגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל, ולכן כל א"י ראוי לנבואה ולאיר טהור אשר מתכנס לתוכה, וחוצה חו"ל סובב ענן גדול ואש מתלקחת, וחוצה לה רוח סערה, והרי הנביא שבא"י לא הוצרך לעבור דרך הקליפות אלו אלא מיד נוגה לו רצופה בחשמל, כמ"ש בישעיה הנביא בשנת מות המלך עזייהו ואראה את ה' וגומר, שראה נקודה האמצעית יושב על כסא רם ונשא וגו', אמנם בח"ל יש בין ישראל לאבריהם שבשמים אותן מחיצות שהזכיר יחזקאל הנביא, ואראה והנה רוח סערה וגו' דהיינו השכינה היא מתלבשת בניגה, כענין שהם, מוח חשמל, סובב לו קליפה שהיא קליפות הגזע, ועליה אש מתלקחת, ועליה ענן גדול, ועליה רוח סערה:

והנה מי שמת בא"י פולטתו בחיק אמו בתוך נוגה, ואם הנשמה היא רעה ח"ו תתגרש משם, ואם הנשמה היא טובה תתקבל היא שם במקורה בהשכינה, אבל נשמת הרשעים צריכון להתנער משם, ואמנם בח"ל הוא בהיפך הדברים כי נשמת הרשעים נשמרים בחוץ מאליהם, ואם הוא נשמת צדיק נפתח שם להם פתח וירקעו קליפות השך ענן וערפל שהם ג' קליפות ויכנסו אל השכינה, וזהו הענין שאינו נזכר בשום נבואת הנביא ענין הקליפות האלו הסובבים אל השכינה, זולת בנבואת אליהו הנביא ז"ל הנזכר בחורב כמש"ה והנה רוח רעש אש וגו', ג' קליפות ואחר כך קול דממה דקה שהוא המוח, וכן יחזקאל הנביא ע"ה זכרם על שהי' בח"ל, אמנם שאר הנביאים שהיו בא"י היו רואים ושומעים מיד את הקול מן השכינה, וזהו שאנו אומרים שהשכינה מתלבשת בהשר ההוא ישיראל ויושבים בארצו וכדפרישית במקום אחר:

ובעוד שהשכינה מתלבשת שם בשרי קליפות החיצונים להשפיע מתוכם, כמש"ה שמוני נטרה את הכרמים כרמי שלי וגו', ר"ל הכרמים שהם השרים, כרמי שלי הוא א"י, ועם קדוש לא נטרתי, כי אין יחוד כלל מאחר שהשכינה נפרדת מן הספירות כולם הם בלתי שלימות, כי אין אור הא"ס מתגלה בהם בתוספות אור יותר מכדי חיותם, כי אין כתר משפיע אורו כי אם בהיות חכמה ובינה שהם הכסא שלו בייחודים, והם אינם מתייחדים כי אם בייחוד הת"ת והמלכות והיא נטרדת מכל יחודה וטובותיה ואין בה אור כלל ע"י אותו יחוד שלה, אמנם ישמך אליה ע"י תפלותינו ומצותינו ומ"ט סעד וסמך ועור מעט כדאיתא בזהר בחוקתי. וזה יהיה ענין הנזכר אפילו לנו וישיב א"י שאנו בחיק האם ובסדר הנכון אל המדרגות, כי אף שחרב בית המקדש לא שלטו הקליפות בא"י אלא עד תשלום החורבן ואח"כ נסעו, והגויים הללו היושבים בא"י מיום השכינה והלאה אינם דוחים את השכינה בחורבנה ממנה, אלא תמיד היא עומדת בכותל מערבי, כי מעשי הגויים וחסאתם אינם פוגמים רק חלול שמו בגלות ואנחנו עומדים בחיק האם והיא בוכה עמנו ומנשקת את עפר משכנה כדאיתא בזהר איכה וע"ש חמש"ל:

ספר חסד לאברהם - מעין ז' - נהר מ"ז

אמנם ישראל בזה אינם שוים עם שום אומה ולשון, אחר אשר נבחר אברהם להלקו יתברך וכל זרעו הקדושים, והם מסורים תחת פתח היכל לבנת הספיר שהיא השגחה הפרטית לעולם, שכל השגחת הקדוש ברוך הוא נקשרת עם ישראל בארץ ישראל שהיא נגזרת לפתח היכל לבנת הספיר, כאמרו והיה עיני ולבי שם כל הימים. ובהיות אל בארץ ישראל הרי הם נקשרים עם ההשגחה הנזכרת בלתי נחלקתם להלקים כלל בענין שאינם תחת השר ולא שליה. אמנם בהיות ישראל גולים בעת הזאת לבין האומות והשרים, הנה עיקר השכינה בארץ ישראל ועיקר השגחה בה, שמעולם לא זזה השכינה מכותל מערבי, אמנם ניצוצות שכינה מתלבשת עם ישראל בתוך השר שישראל נתונים תחת ידו, כאמורו ואני בתוך הגולה, ממש ירדה שכינה עמהם, ונטתה פתח היכל לבנת הספיר להתלבש כל כח ההשגחה בשר כשרים, וכן למדי, ולכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם, ולזה ישראל העומדים בח"ל

עובדי ע"ז בהטרה הם, שהם משפיעים לשר ההוא שהם מתפללים על הברכה, ואין ספק שלא יושפע אליה שפע אלא על ידי השר ההוא אשר הם תחת ידו, ולכן נצטוו והתפללו אל שלום העיר, כי בשלומה יהיה לכם שלום, וכן אמר דוד כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת י"י וגו', אחר שגמר בלבו לצאת חוצה לארץ והוכרח לייחד ולהיותו משפיע על כרחו יהיה על ידי השר החיצוני, והיינו עבודת אלהים אחרים:

ולכן מעולם לא נשלמה שכינה בארץ ישראל מפני שראובן וגד חצי שבט מנשה שנשארו חוצה, ובהכרח ניצוץ שכינה חוצה עמה, והיינו סוד מראה המזבח שבנו, ולא כן לעתיד, שיי"ב שבטים כולם מיוחדים בארץ ישראל כנודע, וממשיכים עליהם שכינה בסוד שנשמתם שהוא סוד היכל לבנת הספיר ולפנים, מצד האופנים נפשו, ומצד החיות רוחין, ומצד הכסא נשמתין, והם עובדים עבודת התורה שבסגולה על ידי נפש רוח ונשמה לקשר ההשגחה יחד להאירה עליהם:

ספר חסד לאברהם - מעין ג' - נהר י"ב

נהר י"ב - לבאר חילוק בין נשמת ישראל הדרים בארץ ישראל, לנשמת ישראל הדרים בחוצה לארץ:

דע כי נשמת ישראל הדרים בחו"ל מעולם דסנדלפון הוא עולם האופנים ויקראו בית יעקב, ויקראו עובדים ונק' עבד עברי שחשבונו שנה"ח שהם אותיות נח"ש, והישראלים הדרים בארץ מל' ספירות דיצירה ויקראו בני ישראל, ויקראו בנינים ונקראים בני אל חי. והנה האדם כשהוא בחו"ל היתה לו נפש מעולם האופנים וכשזכה ונכנס לארץ בא לו נפש חדשה מעולם היצירה ומתלבש בתוך הנפש הישנה שהיתה לו, ובלילה הראשונה שישן בארץ יוצאת ב' הנפשות ועולות למעלה, ובחזרה אינה חוזרת אלא החדשה בלבד, ולזה אינה ראוייה לעונשין כי לא טאה, ולזה אמרו רז"ל שמוחליו לו על כל עונותיו:

ודע שכל מי שדר בארץ ישראל נקרא צדיק, גם שאינם צדיקים כפי הנראה, שאם לא היה צדיק היה מקיא אותו הארץ, כדכתיב ומקיא הארץ את יושביה, וכיון שאינה מקיא אותו בודאי נקרא צדיק אף על פי שהוא נראה בחזקת רשע. ודע כי הדר בארץ ישראל והולך לדור במצרים אותה העבירה היא גורמת ששר של רה"ב שימשול עליו, וכל מי

שקבל עליו לדור בארץ ישראל כל ימיו ולא לדרת לדור במצרים חשוב עליו כאלו נזחר כל ימיו שהמליכו ביהודו של מקום. ודע כי ארץ ישראל אינה ממכרת מהעבירות הנעשות בה אלא השגות לבד, אבל העונות הנעשות בה אינם נמחלים אלא על ידי יסורים, או למי שהוא עובר על פשע, והפשעים הנעשים בארץ אין להם סליחה אלא על ידי תשובה ותלמוד תורה. ומשל"ל מסכ"ל:

ספר חסד לאברהם - מעין ג' - נהר י"ג

נהר י"ג - לבאר סוד ירושלים ושאר מקומות ארץ ישראל:

דע כי ירושלים במספר קטן י"ט, ומלכות במספר קטן עולה י"ט:

ושכם היא סוד היסוד כי יסוד רמז ליוסף, ולזה שכם ניתן ליוסף שמדתו יסוד:

וטבריה בגי' י"ט, יהוד עולה י"ט עם ג' אותיות והמלה, ומשמעות טבריה מלשון טבור ארץ, וארץ רומז למלכות, ועיקר טבריה רומז להוד, גם טב"ר עולה במ"ק י"ג, שמקבל כח מו"ג מדות:

צפ"ת רומז לנצח, נצח במ"ק עולה כ"ב כמו **צפ"ת** עם הכולל, והנה צפ"ת במ"ק עולה כ"א כחשבון שם אהי"ה, **לרמוז שמתנהגים עם הדר בה בי"ג מדות של רחמים גמורים משם הכתר, ולפיכך היא א' מערי מקלט המציל נפשות**, וגם צפ"ת במ"ק כ"א ועם המלה כ"ב כחשבון כ"ב אותיות התורה, **לרמוז שצפת מוכנת ומזומנת להשיג בה סוד עומקה של תורה, ואין אירי זך בכל ארץ ישראל כאירי צפת, וגם נצ"ח בגי' קמ"ח בסוד אב אין קמח אין תורה:**

מרא"ן רומז לת"ת, כי תרגום של צאן מראנה, וצאן רומז לת"ת, מלשון מרן דבשמיא הרומז לת"ת, ועוד ע"ד ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, גם כי מרא"ן במ"ק עולה י"ב ועם המלה י"ג, ומדת ת"ת נקרא אמ"ת במ"ק ט' ועם ג' אותיות והמלה עולה י"ג, לרמוז ליי"ג מדות של רחמים הנזכר:

ומערת המכפלה אשר בחברון שם קבורת האבות, וידוע כי היא מעבר לגן עדן תחתון, כי עובר"ר לסוחר בגי' אור"ח לגן, גם לסוחר"ר בגי' חצ"ר לרמוז כי המערה כחצר לגן עדן כאשר יתבאר במקומו בס"ד, וכן עובר לסוחר בגי' תק"ע לרמוז שכל הדר בחברון הוא בטוה, וכן הנפטרים בה ונקברים בה זוכים לעלות נפשותיהם, כי הוא יחד תקוע לעבור לגן עדן תחתון בלי

יעיבב ולא מי שימחה בידם כדי ללכת לגן עדן בלא צער:

ומלת תק"ע נרמז בתורה ג' פעמים בגי' מקומות, א' באמרו ויעקב תקע את אהלו בהר, והב' ולבן תקע את אחיו בהר גלעד, פי' יעקב תקע ר"ל כוון לתקוע את אהלו ר"ל את אשתו, ומלת את לרבות את עצמו, בהר ר"ל במערת המכפלה שהם שני הרים זו על גבי זו, ב' מערות בהר תחתון וב' מערות בהר עליון, ומלת תק"ע בגי' עובר לסוחר, ר"ל כי מערת המכפלה הוא דרך מעבר לגן עדן כנזכר, וכיון והתפלל ליי"י בכוננת לבו שיזכה להקבר במערת המכפלה הוא ואשתו שכן נגזר ממשות ימי בראשית:

ולבן תקע את אחיו ר"ל שכיון בחכמת כשפיו להעתיק את יעקב שילי זכה לקבר במערת המכפלה אלא להרוג אותו, ולתקוע את אחיו ר"ל אדם וישמעאל שיוכז לעבור דרך מערת המכפלה לגן עדן, שכבר נודע כי ישמעאל ובני קטורה הם נאחזים באברהם אבינו ע"ה, עשו ולאפיו הם נאחזים ביצחק אבינו ע"ה, שאם ח"ו לא נקבר יעקב במערת המכפלה שום א' מישראל לא היה עובר דרך שם, וכל האמות הגלויים עם עשיו וישמעאל היו נכנסים דרך שם על ידי עשו וישמעאל שיש להם אחיזה באברהם ויצחק הנקברים במערת המכפלה, וז"ש רז"ל ולבן בקש לעקור את הכל שנאמר ארמי אובד אבי:

וכן סמא"ל עם יעקב דכתיב ותקע כף ריך יעקב, ודע שכונתו היה לעשות יעקב בעל מום כדי שלא יקבר במערה וכדי שיקבר שם עשו ובת זוגו ולא עלה בידו, שמיד ריפא אותו האל יתברך, באמרו ויבא יעקב לשם, ואמרו רבותינו ז"ל שלם בגופו, כי האל יתברך ברוב חסדיו הפך כוונתו של סמא"ל ותקוע ליעקב ביתד תקוע במקום נאמן להקבר במערה הנזכר כדי לעבור ורעו דרך שם לג"ע:

וכמו כן צפ"ת בגי' תק"ע, לרמוז שכל הדר בעיר צפ"ת יש לו יתרון על כל שאר ערי ארץ ישראל, שהנפטר שם בעבור שהוא מקום גבוה ואוירו זך ויותר מכל שאר ערי ארץ ישראל, במהרה נפשו שט ופורח במערת המכפלה לעבור לגן עדן התחתון. ומשל"ל מסכ"ל:

ספר חסד לאברהם - מעין ג' - נהר כ"ב

נהר כ"ב - במעלת הדר בארץ ישראל בביתא המשיח:

דע כי מסורת קבלה בידינו כי באותו יום כשיבא המשיח עם קיבוץ גלויות לארץ ישראל, באותו יום ימצא בארץ ישראל שבעת אלפים מבני ישראל, ובאותו היום יחיו המתים שבארץ, ובאותו היום יסתלקו חומת האש מירושלים. ובאותו יום יבנה בית המקדש באבנים טובים ומרגליות, ובאותו יום יחזרו המתים שבארץ ישראל בעת חיותם בריה חדשה רוחניים, וכן הו' אלפים הנמצאים חיים, כולם בריה חדשה גוף רוחני, כגופו של אדם הראשון קודם החטא [ואליהו], וישוטרו כולם באויר מעופפים כנשרים וגו', וכל זה לעיני אנשי קיבוץ הגלויות:

וכשישראל בני קיבוץ גלויות יראו שאחיהם נעשה בריה חדשה, ופירחים באויר ללכת ולזרו בגן עדן תחתון ללמוד תורה מפי השם יתברך, אזי, יתקבלו בני קיבוץ גלויות דאגה בלבם ודאבון נפש, ויתרעמו למלך המשיח ויאמרו וכי אין אנו בני ישראל כמותם, מאין זכו הם להיות רוחניים בגוף ונפש מה שאין כך אנו ולמה נגרע:

ואומר להם מלך המשיח כבר נודע ומפורסם שכל מידותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, אותם שהיו בחו"ל והשתדלו לבא בארץ כדי לזכות לנפש טהורה, ולא חשו על ממונם ולא על גופם, ובאו בים וביבשה, ולא חששו להיותם נטבעים בים, או נגזל ביבשה, או להיותם שבוים ביד אדונים קשים, ובעבור שעשו העיקר מרחם ומנפשם ולא מגופם וממונם, לכן חזרו רוחניות מדה כנגד מדה, ואתם שהייתם יכולים לבא בארץ כמותם ונתרשלתם לבא בעבור חמדת הממון וחששתם לממוניכם וגופכם ומהם עשיתם עיקר ומנפשכם ומרוחכם עשיתם טפל, לכן נשאתם גשמיים מדה כנגד מדה:

ולחמדת ממון שחמדתם הנה הש"י נתן לכם ממון בלי שיעור, שכל כסף וזהב ואבנים טובים ומרגליות הנטבעים בים כל הימים, מושבע הים להביא אותם בים יפו תוך ג' ימים לטבעתם, וכל מה שנטבע מששת ימי בראשית עד זמן שלמה הכל הקיא ים יפו ליבשה ומשם נתעשר שלמה, ומה שנטבע מזמן שלמה עד זמן קיבוץ גלויות הכל עתידה ים יפו להקיא אותם ליבשה, והמשיח יחלק אותם לכל צדיק וצדיק חלקו, הה"ד כי שפע ימים יניקו, וגם כל המטמנינות שתחת העפר עתידה הארץ להיות נעשית מחילות מחילות להתגלגל

ולהוליד כל אוצרות המלכים, ומוליד אותם לארץ ישראל כדכתיב ושפוני טמוני חול וגו', והכל יתגלה בתוך ארץ ישראל למלך המשיח והוא יחלק אותם לאנשי קיבוץ גלויות לכל אחד חלקו, וישבעו ממון רב לאותם שהקיפדו על ממונם ועל גופם ישארו גשמיים ושבעים ממון, ואתם שלא חשו על גופם ועל ממונם אלא על רוחם בלבד הקדשו ברוך הוא עושה אותם בריה חדשה, ומוליד אותם לגן עדן התחתון כנזכר, וזמש"ל. מסכ"א:

ספר חסד לאברהם - מעין ג' - נהר כ"ג
נהר כ"ג - בסוד תחיית המתים בארץ ישראל:

דע כי יש מסורת קבלה בידינו שתחית המתים של ארץ ישראל קודם לתחית המתים של חו"ל מ' שנה, אמנם כל מי שנפטר בחו"ל ויש לו ממשפחתו בארץ ישראל שהוא כל כך קרוב לו שחייב באבילותו, בין איש בין אשה, יש כח ביד קרובו שבארץ ישראל להתחית כל קרוביו שבחו"ל [להחיותם] כל החייבים להתאבל עליו, וסוד זה נרמז בפסחים בפרק תמיד נשחט באומרם ברוחנו ז"ל עתידין צדיקים ישחיו המתים דכתיב כה אמר ה' עוד יבדו זקנים וזקנות בירושלים ואיש משענתו בידו, וכתיב ושמת משענתי על פני הנער עד כאן, ומה שתלה כח התחיה בזקנה ולא בצדקת. הענין לרמוז לפי שכל הדרים בארץ ישראל נקראים צדיקים כענין דכתיב ועמך כלם צדיקים וכמו שביארנו לעיל, אמנם זאת הסגולה של התחיה צריך שיהיו בני תורה שאקראו זקנים, כאמרו והדרת פני זקן ופני רבותני ז"ל זקן זה שקנה חכמה. מסכ"א:

ספר עקידת יצחק - שער ל"א
ומהידוע כי התנועה הזאת המערבית המיוחסת לו מעידה על זה עדות שלמה, כמו שאמרו (ב"ב כ"ה ע"א) אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר. רבי עקיבא אימר לכל רוח הוא עושה חוץ ממערבה שאינו עושה כל עקר, מפני שהיא תדירא, ואסיקנא מאי תדירא, תדירא בשכינה, דאמר רבי יהושע בן לוי בואו ונחזיק טובה לאבותינו שהודיעונו מקום תפלה, דכתיב (נחמיה ט') וצבא השמים לך משתחוים [למלך ששכינה במערב], ואף רבי אבהו אמר שכינה במערב, דאמר רבי אבהו מאי רואיה, אויריה,

ופרש"י ז"ל אוריה בלשון פרס מערב. ובמדרש (חזית שיר ב') הנה זה עומד עהר כתלנו (שיר שם) זה כותל מערבי. וזה מבואר במראות יחזקאל הנביא (מ"ג) אמר וכבוד יי' בא אל הבית דרך שער אשר פניו דרך הקדים, והוא השער המערבי, ואם שכבר יתרוח הדעת עם האומרים שם (ב"ב) שכינה בכל מקום, וראויותיהם אריות, מכל מקום הא ודאי מילתא היא לקבוע מקום לתפלה, ולהתרחק מכל מחשבה מועלת, כדאמר רב ששת לשמיעיה לכל רוחתא אוקמו. לבד ממזרח, משום דמדוד בה מיני. וסוף דבר, הוא מקום קביעות תפלה לאברהם אבינו, כי הוא לבדו נגש אל יי' ופניו אל היכלו, ועל כלם יצדק מה שאמר יחזקאל (ח') על פושעי בני עמנו אחזריהם אל היכל יי' ונפיהם קדמה והמה משתהויתם קדמה לשמש. כמו שאמר רב ששת דמדוד בה מיני וכבר כיוון לקצת זה הרב המורה (פרק מ"ו חלק ג') כמו שתראה משם:

ספר עקידת יצחק - שער ק"ב

ועל כל זה יצדק מאד מה שאמרו חז"ל מה יפו פעמיך בנעליהם וגו' כמה יפים רגליהן של ישראל שנועלים בשעה שעולין לרגל, בת נדיב בתו של אברהם אבינו שהוא תחלה לגרים, כי זה עיקר גדול שתמשך האומה אחר אביהם זה אשר העיר מזמרה צדקת מעשיו התנועה מהעברייט, לבא לראות את פני ה', והתנועה לשם רומזת אליה, כמו שאמר הנה זה עומד אחר כתלנו (שה"ג) זה כותל מערבי של בית המקדש (מדרש חזית שיר ב') וכמו שהסכימו כלם שכינה במערב, כאשר כתבנו כל זה יפה בפרשת ויגש (שער ל"א).

ספר שם הגדולים להחיד"א ז"ל - חלק גדולים מערכת א' אות ס"ט

(טט) מהר"ר אברהם הלוי ברוכים - ז"ל הוא הקדוש שראה השכינה עין בעין בהקיץ בכותל מערבי:

ולקול הסיפור דכדי שלא יפקפק שום אדם בלבו אני אענה במיטב הארש, אנו מאמינים ודאי בכל דברי רז"ל, לכו חזו מאמרם בילקוט ירמיה סימן ט"ו ע"פ אמללה יולדת השבעה שירמיה ראה

אשה לובשת שחורים וכו' ואמרה אני אימא ציון וכו' ע"ש:

ספר דגל מחנה אפרים - פרשת בא ד"ה דברו

דברו אל כל עדת בני ישראל ויקחו להם שה לבית אבות שה לבית, כי ישראל נקראים שה על דרך (ירמיה נ', י"ז) שה פזורה ישראל והוא שאמר שיעשו עצמם לבית לאבות היינו להיות מרכבה לג' אבהן שהם חסד גבורה תפארת כמו דוד המלך ע"ה עשה עצמו מרכבה לאותן המדות וחבר עצמו עמם שה לבית היינו שייכנו עצמם בהתכשרות מעשיהם לבית נכון ונשא שתיה הגאולה במהרה בימינו אמן. ואם ימעט הבית מהיות משה, היינו שבמיעוט השגתו לא יוכל לעשות לעצמו בית ומרכבה כנ"ל, אזי עצה היעוצה היא ולקח הוא ושכנו היינו מקום שהשכינה שורה שם היינו שיחבר עצמו לצדיק שנקרא שכנו כנ"ל והוא הקרוב אל ביתו שיהיה לו לעזר ולסעד בעבודת הש"ת והבן, כדאיתא בכתיבי האר"י זללה"ה על פסוק (משלי כ"ז, י') טוב שכן קרוב מאח רחוק כי הקב"ה נקרא בגלות את רחוק כביכול והצדיק הקרוב דבוק לה' תמיד נקרא שכן קרוב שמצער עצמו תמיד בגלות השכינה כביכול (תנחומא שמות י.) וזהו ולקח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו כנ"ל שהצדיק נקרא שכן קרוב, או יאמר ושכנו על השכינה הקדושה השוכן בקרב האדם והיא תמיד שורה אצל האדם ככותל מערבי שמעולם לא זזה שכינה וכו', וזהו והקרוב אל ביתו והיינו שיתפלל להש"ת ברוך הוא שיהיה לו לעזר ולסעד על דרך (יומא ל"ח:) הבא לטהר מסייעין לו והבן:

ספר ערבי נחל - פרשת בלק

אמנם עם היות שארץ ישראל נעשה ונתקדש למדת ישראל וקדושתם ממש, מ"מ הלא ישראל עצמם לא בכל העתים שוים, כי יש זמן שהם ככובי השמים בהצלחה רבה וקדושה רבה וריבוי עם, ויש זמן אשר נשארנו מעט מהרבה, ואותו המעט דווים וסחופין והקדושה נתמעטה, ואם ראשונים כבני אדם כו', ואם כן לא בכל עת תהיה ארץ ישראל למדתם ממש:

אכן כמשל הנמנעלים שאמרנו כך הוא ממש ענין ארץ ישראל וקדושתה הנמשלת למנעלים

לבושי הרגלים, כי כמו הבגד הנעשה מחוליות אשר פעמים הוא מרווח פעמים הוא מצומצם, שכאשר ירצה האדם יוכל עשוהו, כך הוא ענין ארץ ישראל וקדושתה, כי בהיות ישראל במעלה גם ארץ ישראל רחבה ומלאה, ובגלותו ארץ צבי כתיב בה (ירמיה ג') ודוכתא דהוה ביה ששים רבוא עיירות אפילו ששים רבוא קנים אינה מחזקת, ומה מתקן לחיך דברי ספר ש"כ על התורה, שכתב כי תחת עובי כותל מערבי שם מצומצם ונכווץ כל המקומות המקודשים עד שאפשר להיות שקדושות כל ירושלים מצומצם שם, ולכן אין להפליא שיהיה על מקומות קדושים כאלה בנוי כו' וענין זה מתוק מדבש:

וזהו שאמר הכתוב מה יפו פעמך בנעלים הוא ירושת ארץ ישראל וקדושתה, יפה לישראל אשר אין יופי כפייה, לזה עבור היותה בת נדיב זרע אברהם יצחק ויעקב, ולכן הם עלו במחשבה כמו שארץ ישראל עלה במחשבה ונעשה למדתה, ואם אמנם אינם שוים במעלה תמיד, לזה אמר חמוקי ירכיך הם כמו הלאים כבגד הנעשה מחוליות וכאמור. ולכן אין יופי ונחת רוח שיש לישראל בארץ ישראל הן בעת מעלתם הן בגלותם כיופי אומות העולם היושבים בארץ ישראל, שהם לא ימצאו לעולם נחת רוח בארץ ישראל, כי לא נעשה למדתם כלל, ובל תאמר שמה אין במדה מכוננת כ"כ כמדתו ממש לישראל ואז יהיה אפשר שאיזה אומה תמצא נחת רוח בארץ ישראל, לזה אמר הלא הם מעשה ידי אומן מופלא ית"ש וא"כ כיוון המדה ממש ולכן אי אפשר שימצאו האיובים נחת רוח בארץ ישראל, ואין שום יופי לשוכנים בארץ ישראל וממשיכים קדושתה לעצמם, רק לישראל לבדם וכאמור, והבן כי הוא ענין נכון בע"ה. והרי נתבאר לנו תירוץ לשאלה הראשונה, מה הבדל יש בין ההצלחה הבאה בכיונה ובין הבאה בלי כיונה:

ספר נועם אלימלך - פרשת בהר

ופירוש וכי ימוך אחיך שהוא השם יתברך הנקרא אח כאשר ימוך מכה עוונת ישראל * ומכר מאחותו היא ארץ נחלתו ובית קדשו ודברו מקדשו ולזה לא נאמר אחותו אלא מאחותו לפי ששכינה לא זזה מכותל מערבי עדיין ואף על פי כן חופץ עלינו אור קדושתו.

ספר תפארת שלמה על התורה - פרשת כי תשא

ועל זה אמר"כ בבנין הבית (מל"א ו, ו) כי מגרעות נתן לבית וגו' לבלתי אחוז בקירות הבית שלא יהא אחיזה להחיצונים בקירות הבית כמ"ש (תהלים קכח, ג) כי לא ינזח שבת הרשע על גורל הצדיקים וגו'. אמן:

ספר מאור ושמש - פרשת ראה ד"ה עוד

עוד בפסוק הנ"ל אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים וגו' ואבדתם את שם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם כי אל המקום אשר יבחר וגו' לשכנו תדרשו ובאת שמה. ויש לדקדק בפסוק האיך אפשר לאבד את המקומות אשר וגו'. ותו יש להבין הסמיכות הפסוקים לא תעשון כן לה' אלהיכם וסמיון ליה הפסוק כי אם אגו המקום אשר יבחר וגו' ומסיים הפסוק לשכנו תדרשו ובאת שמה, ומשמע הלילה שלא תעשון כן לה' אלהיכם וגו' רק שם במקום אשר יבחר שם תעשון כן. איך הענין הוא כך כי הנה אם במקום אחד היו שם רשעים וקלקלו את המקום ההוא ואחר כך על אותו מקום באים צדיקים ועובדים שם השם יתברך אז מגרשים כל הטומאה וכל הקליפות שהיה שורה על אותו מקום מחמת קלקול הרשעים, כי הקליפות חיצוניים אין להם שורש ויחוד חלילה לא למעלה ולא למטה וממילא מתבטלים בפני הקדושה כהמס דונג מפני האש וצריכים לנוס מן המקום ההוא, מה שאין כן אצל הקדושה כשעובדים השם יתברך על מקום אחד אזי יש שורש ומקום קדושה הן למעלה והן למטה, כי אנו צריכים לכיון בכל התפלות לארץ ישראל ולירושלים ולבית המקדש ואל כותל המערבי שם השכינה קבוע גם בחורבן הבית כדאיתא בחז"ל, נמצא הקדושה יש לה מקום ושורש הן למעלה והן למטה, ומפני כן אמרו עתידין כל בתי כנסיות ומדרשות שבחוץ לארץ לקבוע בירושלים כי המקום קדושה שהיה שורה קדושה על מקום אחד אין שום כח לשום דבר שבעולם לבטל אותו קדושה מאותו מקום בשום ענין, כי הקדושה יש לה שורש כי הקדושה נמשכה מעשר ספירות קדושות ואורות קדושות עד שהם משפיעים ומאירים

אל שורש המקום. וזהו פירוש הפסוק אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים, פירוש שבאותו מקום שהיו עובדים שם עבודה זרה והיה שורה על אותו מקום טומאה וקליפות חיצוניים אזי כשתעשו רצונו של המקום ברוך הוא כדמחיל הפרשה אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות וגו' כל הימים אשר אתם חיים וסומך ליה אבד תאבדון, פירוש כשתעבדו להשם יתברך באותן המקומות אזי יהיה הטומאה ממילא בטל ומבוטל בפני הקדושה וכדונג נמסים בפני הקדושה. ואמר הכתוב לא תעשון כן לה' אלהיכם וגו' לשכנו תדרשו ובאת שמה, פירוש אבל על המקום שעובדים השם יתברך אזי הקדושה שורה באותו מקום ובלתי אפשרי לכתלה משם בשום ענין. ואמר הכתוב הטעם כי לשכנו תדרשו ובאת שמה, פירוש שאנו צריכים לכיון בכל התפלות לשכנו רצה לומר לירושלים ולבית המקדש ואל כותל מערבי כנזכר לעיל, נמצא שיש למקום קדושה שורש למעלה ולמעלה והקדושה לעולם קיימת והבן:

ספר ישמח משה - פרשת פקודי

או יאמר ה' אמר לשכון בערפל (מלכים א' ה יב). דעיקר בנין הבית היה בשביל החורבן והגלות, שאלמלא ורשם השראת שכינתו במקום הנבחר, כאמרם (שמו"ר פ"ב ב') ואף על פי כן לא זזה שכינה מכותל מערבי, ה"ל לא היו יכולים להתקיים, רק על ידי שגם עתה כביכול שורה שם בערפל, זו היא מעמדן ומצבן של ישראל, והבן:

ספר ליקוטי אמרים להגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל - אות ט"ז

וזהו גאולה אחרונה שניתנה לכתוב בגלוי לעמים תכלית ההבדל שבין ישראל דגם בהיות אחתי עבדי אחשוורוש אנו ואין שם נסים גלויים ביד רמה רק בהתלבשות בדרך הטבע שהמלך נעתר לאהבת אשתו מכל מקום רבים מעמי הארץ מתייהדים וגו', שהיה ניכר לעין כל איך כל ההנהגה מהריגת ושתי ולקחת אסתר הכל היה מאת ה' יתברך לטובת ישראל וגם כעבודותינו לא עזבונו וגו', וכן בענין הקדושה הרוחנית נאמר השוכן

אתם בתוך טומאות ומעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי (שמות רבה ב', ב'):

וידוע דמערב נקרא אחור והוא כטעם וראית את אחורי וגו' דראית פנים זה היה בבית המקדש ובעת תוקף ההתגלות, אבל מכותל מערבי דהיינו בהעלם זה לא זו מעולם דאף בכל ההעלמות וגם כי אלך בגיא צלמות רצה לומר בכל מיני שיקוע של רע המר ממות לא אירע רע כלל כי אתה עמדי דגם שם מינך תנחני, וכסבורים אנו שזה גריעות וחסרון ובאמת זה תוקף שלימות כי זהו תכלית הבירור שאפילו ישתקע להיכן שישתקע עם כל זה לבו קשור בקשר אמין בה' יתברך שאי אפשר לינתק כלל וכמו שלא יתגלה אהבת הבן לאב כאשר הוא עמו פנים בפנים והאב מטיב לו בכל מיני טובות ואהבות דאין חידוש אם הבן אוהב לאב גם כן אבל כאשר הבן מרוחק מאביו בתכלית שאין נהנה ממנו כלל ועם כל זה לבו נוהה אחריו זה מעיד על אהבתו:

ועל כן לעולם בירור ישראל היה על ידי גלויות וכל גלות ודאי גורם שיקוע ברע ועד שבמצרים הגיעו למה שאמרו ז"ל (ויקרא רבה כ"ג, ב') על פסוק (דברים ד', ל"ד) גוי מקרב גוי הללו וכו' והללו וכו' וזה היה הכנה למתן תורה, היינו כי נתבררו כל כך שאפילו בתכלית שיקוע עצום עם כל זה הם באמת דבוקים לגמרי בה' יתברך וכמו שאמרו ז"ל (שיר השירים רבה א', מ') על פסוק (שיר השירים א', ו') שזופתני השמש דברחיצה מועטת מתנקים כי אין החסרון בעצם כלל, ועל ידי זה זכו לתכלית ההתגלות היותר עצום שהיה בעולם הזה להיות נבחרים לעם מיוחד ומשנבחרו ישראל אי אפשר להם עוד להשתנות ואפילו הגדיל עיונות עד למעלה אף על פי שחטא ישראל הוא (סנהדרין מ"ד ע"ב) ואי אפשר לעקר ממנו שם ישראל כלל בשום אופן:

ספר דובר צדק להגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל - אות א'

עירובין פרק א' (ב') אשכחן משכן דאיכרי מקדש וכו'. הוא ענין לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שכתב בתשובות חוות יאיר (סימן ר"י) שלא ידע פירושו. וביאורו הפשוט

כמו שאמרו בריש פרק כיצד מברכין (ברכות ל"ה ע"ב) אביו הקב"ה ואמנו כנסת ישראל וענין כנסת ישראל הוא האם ומקור השרוש אשר משם התפשטות ולידת כל חלקי הנפשות מישראל. וידוע חלק ה' עמו שנפשות ישראל הם חלק אלוה. כמו שנאמר (בראשית ב', ז') ויפה באפיו מאן דנפח מתוכו נפח. וכמו שנאמר (ויקרא כ"ו, י"א) ובתתי משכני בתיככם אני ה' השוכן אתם. הוא חלק אלוה ממש השוכן בקרב כליות ולב נפשות ישראל. והוא דנקרא שכינה בכל מקום. כמו שאמרו (מגילה כ"ט.) גלו לבבל שכינה עמכם וכו'. ובסנהדרין (מ"א.) שכינה מה אומרת קלני וכו'. לפי שהוא התגלות ה' השוכן בתוך בני ישראל ובקרבם לעולם. ומעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי (שמות רבה ב', ב'). היא הכותל ששם שקיעת האור. רצה לומר ככותל שסמוך לשקיעה והוא לפנות ערב ועת חושך השכינה לא זזה [מכותל שהיא המשען לאיש] כמו שאמרו (יומא נ"א.) השוכן אתם בתוך טומאותם גם כן. כי נפשות כל ישראל אחוזים וקשורים כבשלשלת כידוע מה שנאמר יעקב חבל נחלתו (עיינ במדבר רבה ט', ז') עד שהתגלות אור אלוה בהעלם והסתר וצמצום גדול אין נעלם מכל לב איש ישראל אף הפחות שבפחותים יש בו חלק חיים אשר חלק לו ה' מחלק אלוה ממעל. ונקרא בכל מקום השכינה בלשון נקבה כי היא במדריגת אם כנ"ל:

ספר פרי צדיק קונטרס עמלה של תורה להגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל -

אות א'

דרך יעקב שמטתו שלימה ואין בו עוד שום פסולת קראו לבית המקדש בית שקדושתו קיימת וקביעא לעולמי עד דקדושתו גם כשהן שוממין. ומעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי (שמות רבה).

ספר ליקוטי מוה"ר"ן - מהדורא בתרא סימן ט"ז

"בראשית לעיני כל ישראל". כי יש ענין דמכסין על עינא, שהם רומי רבתי ורומי זעירתא, כמוכא (ברעיא מהימנא, פניחס דף גנב). וזה בחינת (קהלת י"ב): 'וישבו העבים

אחר הגשם" זה מאיר עינים, שהולך אחר הבכיה. כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת קנא:), שעל - ידי הבכי הולך ומסתלק מאור עינים. וזה בחינת שקיעת האור במערב, כי במזרח המה זורחת ובמערב שקיעת, נמצא שמערב הוא שקיעת האור. וכל זה על - ידי בחינת הבכי, שעל - ידו מסתלק מאור העינים כנ"ל, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל. כי מערב ראשי - תבות: "רחל מבכה על בניה" (ירמיה ל"א), (כמוכא בכתבי האר"י"ל), כי שכינה במערב (בבא - בתרא כה), והשכינה בוכה ומיללת, כביכול, על ישראל, בחינת (ירמיה ל"א): "רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו" שהיא בוכה על צרת ישראל, המפזרים בגוים ואינם על מקומם. ועל - כן שקיעת האור במערב, כי על - ידי הבכיה מסתלק מאור עינים, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל. וזה בחינת 'כתל המערבי', ששם השכינה בוכה ומיללת על חרבן בית - המקדש, כי ב"מערב" שם רחל מבכה על בניה, כנ"ל:

ספר באר מים חיים פרשת ויצא - פרק כ"ח

ולזה אמר מה נורא המקום הזה כלומר מה יוכל להיות עוד נורא ונפחד מקום הזה שהוא בחינת בית המקדש במקומו הרומז על התפארת הלא אין זה כלומר הרי עתה שאין בחינה זה כאן כי אם בית אלהים בית המלכות הנקראת אלהים (כי השכינה לא זזה מכותל המערבי לעולם כמאמר חז"ל (שמות רבה ב', ב') ועל כן גם כשנעקר הר המוריה ובא לכאן (באת השכינה עמו) וזה אומרם "אין זה" הרי חרב, כלומר בחורבנו שלא במקומו וחרב מיושביו ואף על פי כן כל כך גדלה הקדושה שבה, ומכל שכן וזה שהוא שער השמים כי התפארת נקרא שמים והוא בחינת בית המקדש ביושבה עליה במקומה מה נורא הקדושה שמה.

ספר באר מים חיים פרשת ראה - פרק י"ב

ואך משנבחרה ירושלים אמרו חז"ל (זבחים ט"ב.) ג' נביאים עלו עמה מן הגולה כי' ואחד שהעיד להם שמקריבוין אף על פי שאין בית. וכתבו שם התוספות משום דקדושה ראשונה

קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא ועל כן נאסר לעולם הבמות כי שכינת עוזנו לא זזה מכותל מערבי לעולם (שמות רבה ב', ב'), ושם קביעת השראת אלהינו יתברך שמו אף על פי שאין בית:

ולזה אמר כאן הכתוב, והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם לשכן שמו שם. כלומר המקום דייקא שנקרא על שם המקום ברוך הוא, שהוא מקומו של עולם. אשר יבחר וגו' שיבחר בו ה' להיותו מובחר הארץ זך ונקי מכל פסולת והרע. כי הלא אין הקב"ה מיוחד שמו על הרעה. ואשר יבחר בו הוא הקדוש ומזמין להשראת הקדושה לשכן שמו שם להיותו מוסר ומובדל מכל בחינת הרע. ועל כן שמה תבואו וגו':

שפת אמת ספר ויקרא - לפסח שנת תרמ"ו

וכ' שמחתי באימרים כי' ודרשו חז"ל שאמרו לדוד מתי ימות ויבנה ביהמ"ק ושמה ע"ש. ועיקר המזמור נראה שנתקן על ימי הגלות. כדכ' עומדות היו רגלינו כי' ששם עלו שבטים כו'. ויתכן לפרש שזה הוכחה שכמו שזרז המע"ה שמח בהכנות המקדש בעוד שלא נבנה. כמו כן ומכש"כ שיש לנו להתדבק בהארה שנשאיר מאשר ה' כבר עומדות רגלינו כו'. והענין כמ"ש כמה פעמים כי הקדושה ניתנת ברכה לפני' ולאחרי'. וכמו שנבנה ביהמ"ק באמצע העולם למשך הקדושה לכל הצדדין. כמו כן בזמן. שהימים שהי' ביהמ"ק קיים הי' קיום כל הזמנים שמקודש ושאהרי'. לכן גם אנחנו יכולין למצוא איזה הארה מעליות רגלים. וכדאיתא בספרי קודש שבמקום שהקדושה נמצאת מנחת רשימה לעולם. וכן איתא שאין השכינה זזה מכותל מערבי. והרמז שגם שאינו עתה מבורר בהתגלות ויש תערוכות בעולם. עכ"ז נמצא איזה הארה גניזה. ואיתא כשם שבא לראות כך בא להיראות. וכמו שראיות הקב"ה הוא לעולם כמו כן ראיות בני". אך כפי הכנות הדורות כך הוא נמצא. ורמזו חז"ל הראיון מדברים שאין להם שיעור. שגם בהיותינו עולים לבהמ"ק לא היו כל מדרגות בני' באופן אחד רק כל אחד כשם שבא לראות כו'. ומעין זה יש גם עתה ראי' ממרחק כדכ' עומד אחר כתלנו. חלונות. חרכים. ואיתא בגמ' ר"ה כד הוי מטי להאי קרא הוי בכי עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו. ובודאי במועדות הוא דמטי להאי קרא. כי

תבואו לראות. והוי בכי. שעתה ע"י הבכי' ותפלה יכולין למצוא איזה הארה. כמ"ש במ"א ע"פ נהפך לאבל מחולנו. וכ"כ האכלתם לחם דמעה הרמו על אכילת מצה פ"א בשנה והוא ביום שחל ט"ב. ותשקמו בדמעות שלישי. השלש רגלים שותין עתה ע"י דמעות. וז"ש יתרחק ממנו שבא עתה בבחי' ריחוק. וכ"כ שלום לרחוק ולקרוב שיש בא להשלימות ע"י קירוב ויש ע"י ריחוק וכן הוא בסדר הדורות כמ"ש:

ספר שם משמאל חלק המועדים - ראש השנה שנת תרע"ח

ולפי האמור שכל אחד מהאבות המשיך התגלות אלקות למקום המקדש כפי מעלתו וכפי מה שראה במראה הנבואה עוד טרם נבנה. מובן זה שאמר אברהם זכור הייתי אותו הר מתחילה, שגם טרם הבנותו ראה בו מדרגת הר ולא יותר, וכן יצחק שדה, עד יעקב שראה והמשיך בו כל השלימות לעולם, כאמרם ז"ל (שמו"ר פ"ב) לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, וכל התפלות עולות דרך בו השמימה, אף בעת חורבנו כידוע:

טעמי המנהגים עמודים רס"ט - ר"ע

תהלים התיד"א

אלשיך הקדוש תחלת ספר תהלים

רבינו בחיי על ויקרא פרק כו פסוק לא

(לא) והשמתי את מקדשיכם - אף בשעה שהם שוממין בקדושתם הן עומדין. ואמרו במדרש תהלים אמר רבי פדת בין שחרב ביהמ"ק בין שלא חרב אין השכינה זזה מתוכו, שנאמר (תהלים יא) ה' בהיכל קדשו ה' בשמים כסאו, אע"פ שכסאו בשמים השכינה בביהמ"ק וההיכל בקדושתו עומד, שנאמר (מלכים א ט) והיו עיני ולבי שם כל הימים, וכן הוא אומר (תהלים ג) ויעני מהר קדשו סלה, אע"פ שהוא הר בקדושתו עומד סלה, וכן הוא אומר (מיכה ד) כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה, ושכנתי כתיב, אע"פ שחרב ונעשה שדה שכינתי בשדה. א"ר אהא לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי שנאמר (שיר ב) הנה זה עומד אחר כתלנו:

(4) העמק דבר על ויקרא פרק כו פסוק לא

והשמתי את מקדשיכם. היה ראוי לומר חללתי את מקדשיכם וכלשון יחזקאל הנביא ז' ובאו בה פריצים וחללוהו. מכאן דרשו חז"ל

במגילה פ"ד קדושתן אף כשהן שוממין שלא יתהללו הבנינים כמו כלי קודש וכדא' במס' ע"ז דנ"ב ב' מקרא דיוחזקאל הנ"ל משא"כ קדושת ב"ב וב"מ אינו מתהלל אלא שומם:

ולא אריה בריח ניהחכם. דאע"ג דהמקדש שומם מ"מ אפשר דישרא המזבח במקומו ולהקריב עליו. וכמו שהיה באמת בהרבן בית שני. דמזמן הרבן הבית עד הרבן ביתר שאז נחרש ההיכל ונהרס המזבח. היה עוד המזבח קיים והקריבו עליו פסחים כדא' בסנהדרין פ"א שהיו אז מעברין את השנה בשביל פסחים מ"מ לא אריה וגו'. אבל רק פסחים הקריבו ולא כתיב ביה ריח ניהוח במשאת ב"ב ויקרא ד' ל' ובכזו בפ' קרה י"ה ומהעשר ה"ה ככזו. מש"ה לא הקריבו בהרבן בהמ"ק משום דכתיב ולא אריה בריח וגו' (והיינו דא' במס' מכות ד"ט א' והכא בכזו שנוקד דמו והרב הבית ואיתקוש בשורו לדמו. ופירשו התוס' דמירי דנחרב המזבח. וא"כ עיקר חסר ולימא דנהרס המזבח. אלא כדברינו ומתלה מיירי באופן דלא חרבה הבית אלא שאין בית מחמת שבונים אותו כמו בימי הורדוס. ואז קדושה ראשונה קדשה לע"ל. אבל בזמן שהרב הבית אפי' המזבח קיים א"א להקריב שום קרבן שהוא לריח ניהוח עד שהיה הערה מן השמים ורשיון מאוה"ע לבנות בהמ"ק אז אפי' בבנין המזבח לבד יהא אפשר להקריב קרבן שאז סרה הקללה והשמותי את מקדשיכם. וממילא סרה הקללה ולא אריה. ועדיין קשה הא דאי' בובחים דק"ד המעלה בזה"ו חייב. וע' תו' יומא דס"ג א' ד"ה שלמים. דאוקמי בזמן הרבן הבית והמזבח קיים. אלמא דאפשר להקריב בזה"ו. והדברים עתיקים:). וע' מש"כ עוד בזה בס' דברים ט"ז בפ' שמור את חודש האביב:

משך חכמה על מבדבר פרק ז פסוק א

(א) וימשחם ויקדש אותם - מתיב רבא (שבעות טו) כל הכלים עששה משה משיחתן מקדשתן מכאן ואילך עבודתן מהחנכתן ואמאי נימא וכן תעשו לזרות שאני התם דאמר קרא וימשחם ויקדש אותם במשיחה ולא לזרות במשיחה. והקשו בתוס' (ד"ה מתיב) ממשכן הוה ליה למפרך שיהא מקדש טעון משיחה כמו שנמשח בימי משה. ואין זה קושיא, דבמשכן תלוי הקדושה בהבנין, ופעמים היה קבוע כאן ופעמים היה קבוע כאן. משא"כ מקדש הלא היה הקדושה תלוי בהמקום, ומקריבין אעפ"י שאין בית (מגילה

י), א"כ הקדושה תלויה בקרקע ובה לא שייך משיחה. וזה פשוט.

וזה שאמר יחזקאל (יא, טז) ואהי להם למקדש מעט ואמרו ז"ל סוף מגילה (דף כט) אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, משום דבהם הקרקע קדוש, אעפ"י שהן שוממין בקדושתן קיימין, וזה מעט מקדושת המקדש.

ולכן גבי סוטה כתיב (לעיל ה, יז) ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, לכן למדנו שמכניס עפר מבחוץ ומניחו ע"ג קרקע המשכן ודיו (סוטה טו סע"ב). ודו"ק בכ"ז.

ספר טורי אבן להגאון בעל השאגת אריה זצ"ל על מסכת מגילה - דף כח ע"א

שנאמר והשימותי את מקדשיכ' קדושתן אף כשהן שוממין. לכאורה ר"י ס"ל כמ"ד בפ"ק (דף י') קדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא. וכן מדברי הרמב"ם (בפ"ו מהלכות בית הבחירה הלכה ט"ז) שנותן טעם למאי דס"ל שקדושת מקדש ירושלים קידש' לעתיד לבא ובקדושת שאר א"י לענין מעשר ושביעית וכיוצא בהן לא קידש' לעתיד לבא מפני שקדושת מקדש ירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטילה. והרי הוא אומר והשימותי מקדשיכם אמרו חכמים אע"פ ששוממין בקדושתן הן עומדין. וק"ל הא בפ"ט דברכות (דף ס"א) תניא הנפנה ביהודה לא יפנה מזרח ומערב פ"י מפני כבוד ביהודה שהיא בצפונה של ארץ יהודה ר"ל בזמן שבה"מ קיים אסור בזמן שאין בה"מ קיים מותר, ואי קדושה ראשונה לר"י קידשה לעתיד לבא אין לחלק בין בזמן שבה"מ קיים לאינו קיים. הלכך נ"ל דהאי קרא דמתני' אסמכתא בעלמא היא ואע"ג דמזוהרין על מורא מקדש מה"ת כדכתיב ומקדשי תיראו אפי"ה כשהוא חרב בטל קדושתו מה"ת לר"י אלא מדרבנן עדיין בקדושתו קאי ק"ו מבית הכנסת שחרב דאמר כאן במשנתנו דאכתי בקדושתו קאי. מיהו ה"מ בית המקדש ובית הכנסת עצמן קיימו בקדושתן מדרבנן אפי' בחורבנן, אבל הנפנה ביהודה דמדרבנן בעלמא הוא אפי' בזמן הבית ס"ל דלא גזרו חורבנ' הואיל וקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא. ונדע דהא בפ"ק דיבמות (דף ו' ע"ב) נפק' לי' בברייתא דמזוהר על מורא מקדש לעולם אפי' בזמן שאין בה"מ קיים מקרא דשבתותי תשמרו ומקדשי תיראו מה שמירה האמור בשבת לעולם אף מורא האמור במקדש לעולם, והא דאי' אתיא כמ"ד קידשה לעתיד לבא דאי לא קידש' ודאי אין מצוין

על מורא מקדש בזה"ו. א"ו ס"ל להאי תנא דקידשה לעתיד לבוא, ומהא היקישא גופא אתיא ליה הא מדאיתקש מורא מקדש לשמירת שבת דנוהג לעולם אף בחורבנה, ואי דרשא דר"י דמתני' דרשא מגורה היא הא ברייתא דיליף לה מהיקשא מני, א"ו דר"י אסמכתא בעלמא היא ולית ליה דרשא דפ"ק דיבמות אלא ס"ל כמ"ד לא קידשה לעתיד לבא, והאי דפ"ק דיבמות דרשא מגורה היא כדמוכח התם וס"ל כמ"ד קידש' לעתיד לבוא. ואע"פ שיש לדחות כל הדברים הללו ולפרש בענין אחר אבל מה שפי' נ"ל עיקר:

שו"ע אורח חיים סימן קנא

(י) אפי' לאחר שהרבו עדיין הן בקדושתן וכשם שנוהגים בהם כבוד בישובן כך נוהגים בהרבנן חוץ מכבוד ורובין ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן משום גמלת נפש כדי שיראו העם ותעיר רוחם וישתדלו לבנותם:

(יא) אם בשעת בנין בהכ"נ התנו עליו להשתמש בו מותר להשתמש בו בהרבנן אבל ביישובו לא מהני תנאי ואפילו בהרבנן להשתמש מגונה כגון זריעה וחשבונות של רבים לא מהני תנאה כד"א בבתי כנסיות שבהוצא לארץ אבל בבתי כנסיות שבא"י לא מהני שום תנאי:

משנת ברורה סימן קנא

(כז) לאחר שהרבו - הבתי כנסיות ובתי מדרשות והטעם דכתיב והשימותי את מקדשיכם ולא כתיב ואת מקדשיכם אשימם להורות לנו דקדושים הם אף כשהן שוממין. ואין חילוק בזה (טז) בין אם הם בתי כנסיות שבא"י ובין שבהו"ל אם לא בהתנו וכדלקמן בס"א:

ספר חיי אדם - חלק ראשון - כלל יז

(ח) אפילו אם נחרבו, עדיין בקדושתן, שנאמר והשימותי את מקדשיכם, ולא כתיב בהיפך ואת מקדשיכם אשימם, להראות אף כשהן שוממין, מ"מ הם בקדושתן, ולכן צריך לנהוג בהם כבוד חוץ מליבוד וריבוץ. ואם עלו בהם עשבים, תולשים אותן ומניחים במקומן, כדי שיראו העם ותעיר רוחם וישתדלו לבנותו. ואם בנאוהו במקום אחר ואין צריכין עוד למקום זה, כל זמן שלא מכרהו כדון, יעשו גדר סביביו, שלא יבואו לזלזל שם (שם):

ספר שערי צדק - השער הראשון

והמדה הזאת נקרא לפעמים - ארון הברית. היודע סוד זה יודע סוד הלוחות שמנוחות בארון, וזהו סוד הנה ארון הברית אדון כל הארץ, זאת נקראת אדני, ויסוד נקרא אדון כל הארץ בודאי, ובהיות הלוחות בארון אזי שכינה שרויה בישראל נחלת עולם, ובכל מקום שהולכים הם נחלתו של מקום, ואינם יכולין להפיר ממנו לעולם, ואין שם גט כריתות, וזהו סוד איזה ספר כריתות אמנם אשר שלהתיה, ואם תאמר והרי כתיב אחר כך ואראה כי על כל אודות אשר נאפה משובה ישראל שלהתיה ואתן ספר כריתות אליה, חס שלום, זה היא מלכות ירבעם שאין לה חזרה, וכן מלכות שומרון, אבל יהודא שהיא סוד כנסת ישראל והשכינה שורה בירושלים וביהודה על ידי דוד, לפיכך אמר הפסוק זה היא וראה בגדה אחותה יהודה ותלך ותזן גם היא, וזהו סוד איזה ספר כריתות אמנם וגומר, ושמור העיקר הגדול מאד, ועל ידי יהודה תחזור שומרון, אבל לא תחזור למלכות, לפי שספר כריתות נתן לה השם על המלכות, וזהו סוד ועשית אותם לגוי אמת בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה להם ולא יהיו לשני גוים ולא יחצו לשני ממלכות עוד עבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם, והבן זה מאד, והטעם לפי שהכתוב שכתב ה' לכנסת ישראל ונתן אותם מלכי יהודה שומרים אותה בקדש הקדשים, ועל ידי ישראל שקבלו התורה והלוחות והכניסום בארון נתקשרו מ' ספירות בעשירית בסוד הלוחות הנתונות בארון ושעשו ישראל ולפיכך על ידי ישראל נתאחדו כל הספירות ואלמלא לא קבלו תורה מלמטה אין לספירות יחוד מלמעלה, לפי שמקומה של שכינה היה בארץ ההיא, וזהו שאמר בבראשית רבה עיקר שכינה בתחתונים היתה, ואם אין עוד קו האמצעי מתפשט למטה לבא עד מקום השכינה שלא במקומה למטה אין שם יחוד אמתי, והנה כשנברא העולם היה קו התפארת למעלה מושך שפע למטה למקום השכינה ואז היו השמים והארץ נאחזים, וזהו

ספר שערי צדק - השער

הראשון

סוד ויכלו השמים והארץ וכל צבאם, מלשון חתן וכלה, ותרגום ואשתכללו, כלומר

התחתונים נעשו מרכבה לעליונים ונכנסים אלו עם אלו ומתחברים יחד אז אלו עם אלו, ואז ה' יתברך אחד בעולם בשלם, וכשבא אדם הראשון וקלקל הצורות נסתלקה השכינה ונתפרדה החבילה, ונמצא חורבות העולם, עד שבאו ישראל וקבלו התורה שבכתב, וזה סוד קו האמצעי והמשיכוה למטה ותקנו ארון דוגמא לשכינה, ונמצא על ידי ישראל ידו"ד אחד ושמו אחד, וזהו סוד ידו"ד אחד, וכתוב מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, וזהו סוד מה תעשה לשמך הגדול כביכול על ידי ישראל נעשה ידו"ד אחד, והסוד שתי הלוחות הנתונות בארון, והמבין סוד זה יבין כמה היה כח קיבול תורה, והסוד מן השמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, וכתוב השמים כסאי והארץ הדום רגלי, וכתוב מקום רגלי אכבד, והמבין הדברים העיקרים הגדולים שרמזנו יבין טעם שמך נקרא על עירך ועל עמך, וסוד תקרא לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי וגומר, והסוד וארשתיך לי בצדק וגומר, וסוד כי ידו"ד אלהיך בקרבך, והסוד לא אבא בקרבך, בקרבך ממש, וסוד בקרבך קדוש לא אבא בעיר, ומה שאמר לא אבא בירושלים של מעלה עד שאבא בירושלים של מטה, והמבין זה

יבין סוד גניזת הארון, והסוד והשימותי את מקדשיכם, ומה שאמרו חז"ל אף על פי שהן שוממין בקדושתן הן עומדים לפניו, פירוש שהארון והברית אדון כל הארץ והלוחות שם גנוזים, וזהו סוד אדון כל הברית אדון כל הארץ הכל רמוז ומבואר למי שחנן לו השם יתברך דעת.

ספר העקרים - מאמר רביעי

פרק לה

וזה כי הדבר שקבל אי זה שפע או כח עליון אע"פ שנסתלק ממנו השפע או הכח ההוא כבר נשאר במקבל ההוא אי זה רושם מהמעלה שהיה בשפע ההוא שקבל ראשונה ובעבור זה הוא שאמרו רז"ל (מגילה דף כ"ה ע"א) והשמותי את מקדשיכם (ויקרא כ"ו) אף כשהן שוממין הן בקדושתן ואמרו תשמישי קדושה נגנזין וזה בעבור הרושם שנשאר בהם מהדבר האלהי שהמשכן לו או תשמיש אליו.

ספר ראשית חכמה - שער

האהבה - פרק אחד עשר

וזו מעלה יתירה לקדושה על הטומאה, כי הקדושה בכל מקום שתשרה לא תפרד משם לעולם, כמו שפירשו חז"ל על בית

לכתי מדרשות והיו אימרים התיקון הצות, ואחר כך היו לומדין איש איש כפי השגתו, יש מהן היו עוסקים בדברי קבלה ובוהר, ויש מהן היו עוסקים בגמרא ובמשניות ויש מהן היו עוסקים בתורה ובנביאים ובתובים, ואחר כך היו אימרים פמזנים ובקשות עד אור היום והיו מעוררים רחמים". והרב האר"י ז"ל היה מפליג בחסידותו ואמר על החסיד ר' אברהם הלוי ז"ל שהוא היה גלגול של ירמיהו הנביא, ופעם אחת אמר לו האר"י ז"ל דע כי שלמו ימך והגיע ימך למות אם לא שתעשה תקנה אחת שאלמדך, ואם תעשה אותה תקנה זו אני תחיה עוד כ"ב שנים, וזו היא התקנה שלך שתלך לירושלים ושם תלך להתפלל לפני כותל המערבי ותשפוך תהנתך ותיכח לראות השכינה, ואז תלך החסיד לביתו וסגר עצמו ג' ימים וג' לילות בתענית שק ואפר ואחר כך תלך החסיד לירושלים ובא לפני כותל המערבי בתפלה ובתחנונים בבכי גדולה, ואחר כך ראה על גבי הכותל צורה דוגמת אשה מלוכשת שחורים ותיכח מרוב פחדו נפל על פניו ארצה והיה צועק וביכה בככי גדול ואמר אי לי שראיתך בכך אני אחה על נפשי והיה מאריך בככי וזעקות והיה ממרט שערות ראשו עד שנתעלף ונרדם, ואז ראה בחלום שבאה אליו השכינה כבגדים נאים ואמר התנחם בני אברהם כי יש תקוה לאחריתך וישובו הגנים לגבולם, ימים אשכ את שביתם ורחמתי אותם. ויקץ וישא את רגליו וחרר לצפת ובא אל האר"י ז"ל ותיכח אמר האר"י ז"ל אני רואה בך שזכית לראות פני השכינה, ומעתה תהיה בטוח שחזיה עוד כ"ב שנים. וכן הוי שהחסיד היה חי אחר זה המעשה כ"ב שנים. ומהחסיד הנ"ל יראה כל אדם לעשות כן לקום בחצות הלילה או קודם אור הבוקר להתאבל על חורבן בית המקדש ועל הריגת הקדושים, ואחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשם שמים ולא יעשה זאת שיתפאר בפני הבריות כדי שישבחו אותו הבריות שלא די שהוא לא מקבל שכר על זה אלא גם מקבל עונש גדול, ומי שהוא מכוין לשם שמים אינו עליו הכתוב הוא אומר "שומר מצוה לא ידע דבר רע" ויזכה לראות ביומיו ציון וירושלים אמן. מ"א מהר"י ז"ל:

ספר בית אלקים - שער התפילה פרק חמישי

הנה נתבאר שיש הכנה גדולה לשפע האלהי במקום זולת מקום. וכמו כן המקום שהוא

מוכן להתפלל בו, כבר הוכן להיות תפלת ישראל נשמעת בו, ולכן המתפלל בו אפי' יחיד ואפילו בלי כוונה שלימה הוא קרוב להיות תפלתו נשמעת, וכמו שמצינו בכלל שהלך להשתטח על קברי אבות כדי שיצילתו השם מעצת המרגלים, שהיה בטוח שישמע תפלתו באותו מקום המקודש מצד היות בו אבות הקדושים וגופותם בהיותם חיים היו כלים להשתמש בהם כדבר שבקדושה, גם כי היה לו כוונה אחרת ג"כ שבזכותם ינצל מעצתם כדי שיכנסו ישראל לארץ ויתקיים היעוד שיעד להם הש"י שיתן לבניהם את ארץ כנען:

וענין היות התפלה נכח ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש הוא דבר עיקרי לתפלה, וכמו שלמדו (ברכות ל') מפסוקי תפלת שלמה שנאמר (מלכים א' ה') והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת והבית אשר בנית וגו' והתפללו אליך דרך ארצם וגו', כי בהיות א"י וירושלים ובהמ"ק מוכנים לקבלת התפלה כמו שאמרתי, צריך האדם להתפלל נכחם, להכיר ולרמוז שהוא מתפלל לאל ית' השוכן במקומות המוכנים האלו, כי המתפלל בתפלתו מדבר לנכח כאלו מדבר עם השכינה, ולזה צריך להפוך פניו אל מקומה, כי מעולם לא זזה מכותל מערבי (מדרש איכה פסוק היו צריה לראש):

ספר בית אלקים - שער התפילה פרק תשיעי

ההקדמה הראשונה, כי ענין משאה"כ וקרא זא"ז ואמר ק' ק' ק' וגו' מלא כל הארץ כבודו, שנראה מזה כי שכינתו היא למטה בתחתוני' כפשוט הכתיב מלא כל הארץ כבודו, וגם משאה"כ והיו עיני ולבי שם כל הימים, שנראה ששכינתו שורה לעולם במקום המקדש המקודש יותר משאר המקומות, ענין זה הוא השגחתו יתברך, שהוא משגיח בכל אישי עולם השפל לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעליו. ויותר מהמה בארץ ישראל שהיא חלקו ונחלתו, ובירושלים במקום המקדש השגחתו והשקפתו יותר מפורסמת ונגלית לעין כל בנסים ההיים ונוהגים במקום המקודש, וזהו

ענין והיו עיני ולבי שם כל הימים, כי גם בזמן חורבן לא זזה שכינה מכותל מערבי, להשגיח ולהשקיף על פרטי האומה ישראלית, ולהציל אותם מקורות העולם, כי גם שבהיותו למעלה בשמים יכול להשגיח על כל פרטי העולם ולהצילם ממקרי הזמן ולתת לאיש כדרכיו וכפרי מעליו, עכ"ז בהיות שכינתו למטה בתחתונים היא מכינה רצון האנשים לעבדו בהיותו קרוב אליהם ומשפיע עליהם רוח דעת ויראת ה' כדי שיוזכו כל העולם וינצלו מרשת זו נטמנה להם, והוא יצר לב האדם רע מנעוריו, ויותר בא"י ובבהמ"ק שהם קרובים יותר אל כבוד שכינתו ית' ומושפעים מאתו ית', וכאומרים אירא דארעא ישראל מתחים, ורוח הנובאי שורה בא"י, משא"כ בשארי ארצות ובזמן שביהמ"ק קיים שיעקר שכינתו בבהמ"ק, שמיניצוץ ולהב שכינתו מתנבאים המוכנים אל הנובואה:

והראיה כי אחר סילוק עיקר שכינתו בחרבן המקדש, נפסקה הנובואה בעונותינו, ולא נשאר למטה ניצוץ כי אם להשגחת האומה ולהצילם מרעמתם, וזהו ענין והיו עיני ולבי שם כל הימים, עיני הוא מורה ענין השגחתו עליהם לטובה ולברכה להספיק צרכם, ולבי הוא להצילם מהמקרים הבאים עליהם באהבת לבו אותם.

ספר חסד לאברהם - מעין א' - נהר כ"ה

ועתה ויכל המעיין לשפוט בשלכו כי מאחר שישראל ידעו בבירור ענינים אלו על מתכונתם, כאשר בא נבוכדנצר ונכנס דרך צפון הנזכר, והגלה את ישראל והחרש והמסגר בבלה, מה היה כונת ישראל בחשבון שמתחלה היו על אדמת ארץ שטורה והשכינה שרויה עליהם, ועמשי הם בגלות בארץ טמאה בעומקי הקליפות. וכמה וכמה נתיאשו מן הרחמים בחשבם כי הם נטבעים בבור תחתיות ותאטרו עליהם באר פיה, וכמה חרדה היה עליהם עד שכמעט נדחו מן האמת כדפי' בוהר, עד שהנביא הוצרך לכשרם ואני בתוך הגולה עמאם על נהר

**הכנסת שחרב אין
מספידין בתוכו וכו',
שנאמר והשמותי את
מקדשיכם בקדושתן הן
אף כשהן שוממין.**

חכמה ותבונה מהצה"ק ר'
אברהם בה"ר נחמן
מטולטשין זצ"ל – סימן ג',
גדולת מעשיותיו הק'

והנה גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ובמיתתם נקראים חיים. וע"כ דבר גדול הוא להשתטח על קברי צדיקים ולמדים אנו מכלב בן יפונה וקבר רחל וקבר מרע"ה כמאמר חז"ל (עיין בהקדמת תיקון הכללי) וכביכול כן השכינה לא זזה מכותל המערבי לנצח כי גם כשהמקדש שוממים בקדושתם הם עומדים לעדי עד כי הי' בנין עדי עד בענין זה וכביכול כמו צדיקים שהם חיים וקיימים לעדי עד.

וע"כ הוא דבר גדול מאד לילך גם בזמה"ז לכותל המערבי שהשכינה שם הוא (ואדרבה יותר חשוב מזמן שביהמ"ק הי' קיים כמובא בספרים) והנכנס למקדש בזה"ז חייב כרת, וארז"ל בברכות דף ס"ב ע"ב אמר רב ביבי אריב"ל כל הרוקק בהר הבית בזה הזמן כאילו רוקק בבת עינו שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים

(מלכים א' ט') ע"כ שם גם היום עיקר החיות והשראת השכינה לנצח כמשכן הנשמה במוח והרוח בלב, וע"כ בזה"ק תשא כתוב ירושלים לבא דכל עלמא (דברו על לב ירושלים) והיא באמצע כל העולם כמו שהלב באמצע הגוף, וכן הוא נקרא ראש עפרות תבל כי כן הוא ראש כל העולם כראש האדם שהמוח והנשמה הוא שם וע"כ כתוב גותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה כי ממלמעלה מעולמות הרוחניים נמשכו בהשתלשלות כל העולמות עד העולמות הגשמיים, וע"כ כביכול כמו עיני ה' ולבו בחי' נשמתו ורוחו שם הם, כן זוכים בני ישראל בני ה' להשתלשל להם משם הנשמה והרוח, וע"כ אורא דאר"י מחכים מוח כל אדם ולבו. ה' יזכנו לבנין ביהמ"ק בב"א ומובא בגמ' א"י גבוה מכל הארצות וירושלים והר הבית גבוה מכל א"י וככתוב וקמת ועלית אל המקום וכו' וכמו שהראש הוא גבוה מכל הגוף ומובא כן בסה"ק כי עיקר העלי' שהיא גבוה מהכל נאמר על מעלתה ברוחניות וע"כ היא במעלה כמעלת הראש מכל הגוף האדם. (וע"י תיקון גדול לפגם הברית כמובא בלק"ת סי' ק"ט והעיקר בקה"ק ששם נכנס הכה"ג ביוה"כ שהוא המתקן כל השס"ה ימים שהוא בחי' תיקון

הברית כמובא בלק"ה, וגם בזה"ז עדיין עיני ה' ולבו שם כל הימים והשכינה לא זזה מכותל המערבי הק' לנצח כמאחז"ל. **והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם, ותיקון לפגם הברית כמובא בזה"ק ח"ב כי הצדיק דר אצל כותל המערבי תובב"א).**

ספר
זוהר
ארץ ישראל

חלק ו'
קונטרס
"סוד ה' ליראיו"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

מפעל הזוהר העולמי

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

הזוהר הקדוש היומי
חק לישראל

קריינות מפי הרב: אריה ברדה

בשיתוף מפעל הזוהר העולמי
בראשות של הגד"צ ר' שלום יהודה גרוס
ל"ק מן האדמו"ר מהאלמין שליט"א

דברים

כל הכספים שמורת און להחזיק

77 שיעורים

דף היומי
בוזוהר הקדוש
בשפת לשון הקודש

13 שעות
mp3
לצפייה ב-YouTube
באריה ברדה

70 תרומה לרש"י

מפי הרב: אריה ברדה
עם קריינות רדיופונית

מסכת שקלים
מסכת יומא

בשיתוף מפעל הזוהר העולמי
האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

הזוהר העולמי

סוד ה' ליראיו!

הַתְּגָלוֹת הַשְּׁכִינָה בְּאוֹרֵי הַיָּמִים
עַל סִיבַת הַצָּרוֹת בְּעִיקְבַתָּא דְּמִשְׁיִיזָא

אימא ציון מגלה לנו למה דם
ישראל נשפך במים ובאים כל
הצרות רח"ל – ובפרט הצרה
הגדולה של הבאס מספר 2
בירושלים עיר קדשינו:

הכל באים:

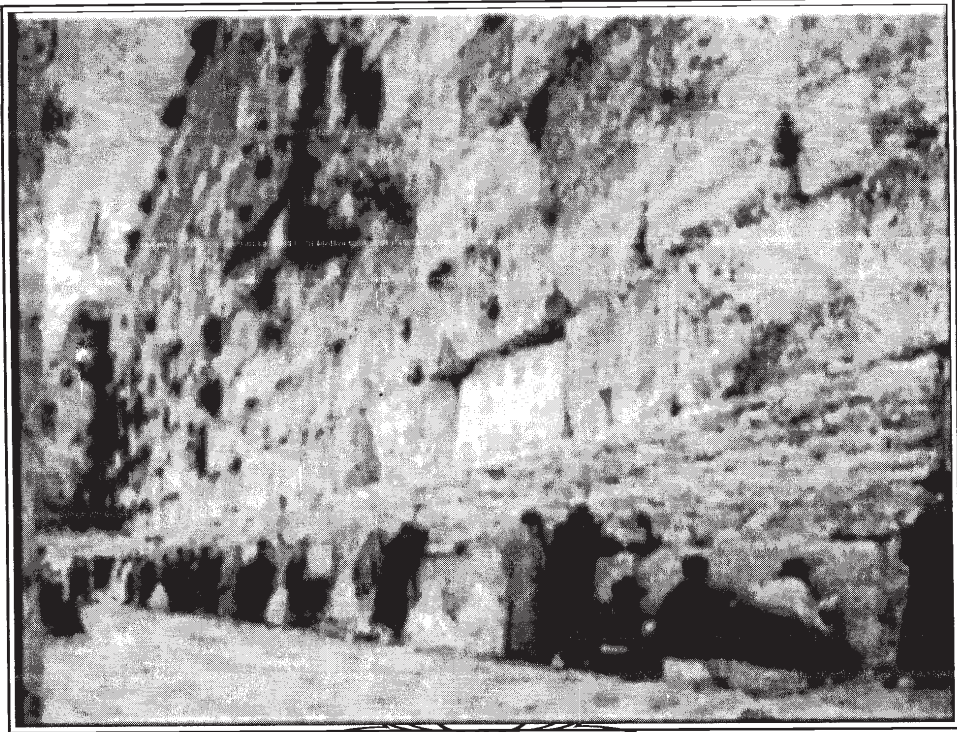
על ידי מנהיגי הערב רב
 שהם נגע רע סטרא אחרא
 ועל ידי שבאים בפיאה נכרית
 ובבגדי פריצות וגילוי בשר
 אצל הכותל המערבי הקדוש והנורא
 שהשכינה הקדושה לא זזה ממנו

נתפרסם לראשונה על ידי:

"ועד קדושת השכינה והפותר"

שנתייסד בפקודת הרבנים הגאונים שליט"א
 ביום א' דראש חודש אייר תשס"ד לפ"ק
 בירושלים עיר הקודש והמקדש תובב"א

אֵימָא צִיּוֹן מִבְּקִשְׁתָּ שִׁיפְרָסְמוּ
אֶת זֶה בְּכָל הָעוֹלָם בּוֹלוֹז!!!

יום ל' ניסן א' דראש חודש אייר תשס"ד לפ"ק, ירושלים עיה"ק תובכ"א

מן הנכון להקדים בראש דברי, שאין אני בעל דרשן, ולא בעל כתבן, וגם אין אני נביא ולא בן נביא, רק נמצאתי מחוייב לפרסם את דברי ולקרב בזה גאולתן של ישראל, כפי שזרזוני הרבנים הגאונים וצדיקים וגדולי המקובלים שליט"א. וגם הנני להודיע בשער בת רבים שלאור כל הדברים דלקמן נתיימר בפקודת הגדולים שליט"א דבר נחוץ מאוד בשם "ועד קדושת השכינה והכותל", וב"ה שישראל קדושים נודרזים מאוד בכל עניני קדושה, בפרט בדבר נחוץ הזה שבוי תלוי כל חיותינו ותקותינו בזה ובבא לנצח, והפעולות הקדושות האלו מוסיפים והולכים בכל יום יותר ויותר, והשם יתברך ישקיף עלינו ויראה עניינו ועמלינו, ויביא לנו את משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

זוה סיפורי:

כחצות הלילה, אור ליום הששי, ב"ה לחודש ניסן, עשרה למב"י, תשס"ד לפ"ק, הלכתי באישון לילה ואפילה אצל המקום הקדוש, הכותל המערבי, שריד בית מקדשינו, שהשכינה הקדושה לא זזה ממנו, כמנהגי בעשר שנים האחרונות, ואמרתי תיקון חצות בתמימות ופשיטות כאיש יהודי פשוט, ובאמצע התיקון נרדמתי וישנתו, וחלמתי שאשה אחת שמלובשת בשחורים באה אצלי ואמרה לי בזה"ל:

**תִּדַע בְּנִי, אֲנִי הִיא אִימָא צִיּוֹן, שְׁמִיּוֹם שְׁנַחֲרָבָה בֵּיתִי
לֹא זָזְתִּי מִמָּקוֹם הַזֶּה, וְאֲנִי סוֹבֵלֶת כָּל כֶּךָ שָׁנִים צָרוֹת
וַיְסוּרִים, וְאִין לִי מְנוּחָה אֲפִילוֹ לְרַגַע קָלָה, רַק בְּאוֹתוֹ שְׁעָה
שְׁבָאִים לְבֵית שְׁלִי, וּמְנַחֲמִים אוֹתִי, וּמְתַפְּלִים אֵלַי
"הַשִּׁיבֵנו ה' אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה".**

זאת אומר לך בני: שְׁהַצֵּר הַגָּדוֹל שֶׁכִּפְּלָן שִׁישׁ לִי,
הוּא כְּשֶׁבָאִים לְבֵיתִי כְּשֶׁאֵינָם מְלוּבָשִׁים בְּצַנִּיעוֹת פְּרָאוֹי,
וּבְפֶרֶט כְּשֶׁבָאִים בְּגִילוֹי שִׁיעַר וּבְשָׂר וּבְפִיָּאָה נְכָרִית, שִׁישׁ
לִי מְזָה צֵעַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וּבְשִׁבִיל זֶה נִפְּלוּ כָּל כֶּךָ

קַרְבָּנוֹת מִיִּשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּחֹדֶשׁ מִנְחָם אָב, בְּעִירֵי יְרוּשָׁלַיִם,
עִיר הַקּוֹדֶשׁ וְהַמְקֻדָּשׁ, כְּשֶׁחָזְרוּ מֵהַבֵּית שְׁלֵי שְׁלֵא זֹתִי
מִשָּׁם לְעוֹלָם, וְעָרִיין אָנִי בּוֹכָה עַל זֶה, וְאֵין אָנִי יְכוּלָה
לְהִתְנַחֵם.

וְעוֹד זֹאת אֲגַלֶּה לָךְ, שְׁכָל הַצָּרוֹת בָּאִים בְּאֲשַׁמֵּת
הַרְבָּנִים, שְׁכָל מַעֲשֵׂיהֶם לְהִיּוֹת שְׁמֵם וְרִיחַם נוֹדֵף בְּאֲנָשֵׁי
דוֹר הַפְּלָגָה הַבּוֹנִים מִגְּדֹל וְרֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם, שֶׁהֵמָּה רֵאשֵׁי
הָעָרֶב רַב, שְׁכָבוֹד עֲצָמָם הֵם דּוֹרְשִׁים, וְגוֹרְמִים מִחֲלוּקֶת
וְשִׁנְאוֹת חָנָם, וְהֵם הֵמָּה שְׁמַעְפְּכִים אֶת הַגְּאוּלָּה.¹⁴

אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ, שְׁתַּלַּךְ וּתְפַרְסֵם בְּכָל הָעוֹלָם, וּבְפִרְט
לְיוֹשְׁבֵי עִירֵי, שְׁתַּקְנֶה אַחַת יֵשׁ שְׁאֶקְרַב אֶת הַגְּאוּלָּה,
שְׁיִקְוִימוּ "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם", וְיִפְתְּחוּ לִי פֶתַח קָמָן
בְּחֹדוֹ שֶׁל מַחֲטָ, שְׁיִתְרַחֲקוּ מִן הָעָרֶב רַב עַד קְצֵה הָאֲחֵרוֹן,
דְּעַבְדִּין לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים, דְּהֵם נִגְעוּ רַע אִימָא דְסִטְרָא

¹⁴ בספר עין חיים, בהקדמת מוה"ר חיים וויטאל זיע"א על שער ההקדמות כתב שם בזה"ל:

והנה מ"ש בתהילת דבריו ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לנרמיהו וכו', עם היות שפשמנו
זכואר, ובפרט בזמנינו זה בעו"ה, אשר התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה, אשר עסקם בתורה על
גנת לקבל פרס והספקות יתירות, וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני סנהדראות, להיות שמם וריחם נוֹדֵף בכל
זארין, ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים, ועיקר סיבת מעשיהם היא מ"ש אח"כ
זכתוב ונעשה לנו שם, ככתוב בספר הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ה ע"ב, וזה לשונו על פסוק אלה תולדות השמים
הארין, שהמשה מונים יש בערב רב, ומן הג' מינים, מהם הוא הנקרא כת גבורים, דעלייהו אתמר המה הגבורים אשר
זעולם אנשי השם, ואינון מסטרא דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו', ונעשה לנו שם בכנין בתי
נסיות ובתי מדרשות, ושויין בהון ס"ת ועטרה על רישיה, ולא לשמה, אלא למעבד לון וכו', והנה על הכת הזאת אמרו
נגמרא כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם. עב"ל מוה"ר חיים
וויטאל זיע"א.

אֲחֵרָא, אֵימָא דְעַרְב רַב, וְלִילִי"ת שְׁמָה, וְדָא הִיא עֲרוֹתָא
דִּילִי, וְזוּ הִיא אִשְׁת הָאָב דְסַמְא"ל בַּעֲלָהּ.

וַיְבוֹאוּ בְּכָל פַּעַם לְבֵית שְׁלִי, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנַי
שְׂאֵקְרַב אֶת הַגְּאוּלָּה, וְשְׂאֵבְנָה בֵּית חוֹרְבָנִי בְּתַפְאֲרָתוֹ עַל
מְכוֹנּוֹ. וַיְבוֹאוּ רַק בְּבִגְדֵי צְנִיעוּת וּפְכִיסוּי מְטַפַּחַת עַל
רִאשֵׁיהֶם, שְׁלֵא יִתְרָאָה לְחוּץ אֲפִילוּ שַׁעַר אַחַת, שְׁזָה
מְעַכְבַּת הַגְּאוּלָּה וּמְבִיא כָּל הַצְּרוֹת, וְלֹא בְּפִיאָה נְכָרִית
כָּלֵל וּכְלָל, רַק כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב
לְבוּשָׁה. וַיִּתְּנוּ וַיִּפְזְרוּ צְדָקָה לְפָנַי הָעֲנִיִּים.

וּבְזִכּוֹת תְּשׁוּבָה תִּפְלָה וְצְדָקָה, יַעֲבִירוּ אֶת רוּעַ
הַגְּזִירָה, וְאוֹשִׁיעַ אוֹתָם בְּכָל הַטּוֹבוֹת, וְאִזּוּ אָבִיא אֶת דְּוֹד
מְשִׁיחִי, וּבְאִשׁ אֲנִי אֶבְנֶה אֶת בֵּיתִי, וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ חוֹמַת
אִשׁ סָבִיב וּלְכַבּוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

עד כאן לשוונה!

ואיקץ משינתי, ונבהלתי ונשתוממתי על המראה הגדול הזה, ונזכרתי מה שמובא
במדרש ילקוט שמעוני ירמיהו פרק ט"ו רמז רצ"ג בזה הלשון:

אומללה יולדת השבעה, אמר ירמיה כשהייתי עולה לירושלים נמלתי
עיני וראיתי אישה אחת יושבת בראש ההר לבושה שחורים
וראשה סתור וצועקת ומבקשת מי ינחמנה ואני צועק ומבקש מי
ינחמני, קרבתי אצלה ודברתי עמה, אם אישה את דברי עמי ואם רוח את
הסתלקי מלפני, ענתה ואמרה לי אין אתה מכירני אני היא שהיו לי
שבעה בנים יצא אביהם למדינת הים עד שאני עולה וכוכה עליו הרי שני
בא ואמר לי נפל הבית על שבעה בניך והרגם איני יודעת על מי אבכה
ועל מי אסתור שערי, אמרתי לה אי את טובה מן אימא ציון

שהיא עשויה מרעית לחית השדה. ענתה ואמרה לי אני אמך
ציון שהיא עשויה מרעית לחית השדה אני היא אם השבעה
שכן כתיב אזמללה יולדת השבעה, אמר לה ירמיה דומה
מכתך למכת איוב קומי שבי ירושלים.

וכן מובא בספר קב הישר פרק צ"ג וזה לשונו שם:

וקבלה אמיתית היא בידי, "כל מי שבלבו תדיר צער על גלות השכינה
זוכה לכתר תורה", ודע מ"ש האר"י ז"ל על מוהר"ר אברהם הלוי שחיבר
התיקוני שבת, "שהיה דירתו בצפ"ת טוב"ב ובכל הצות לילה היה קם
וסובב כל הרחובות של יהודים, ונתן קולו בקול מר ואמר אחינו בית
ישראל הלא ידוע לכם שהשכינה בעו"ה בגלות ובית מקדשינו היה
לשריפת אש וישראל הם בגלות המר וסובלים יסורים עינויים קשים
ומרים ונהרגו כמה חסידים וחסידות בחורים ובתולות זקנים עם נערים
בארבע מיתות בית דין, וניתלין ונידונין במיתות קשות ומשונות, ואתם
שוכבין על מטותיכם בהשקט ובטח קומו ונצעק אל ה' אלהינו שהוא מלך
רחום וחנון אולי ישמע ה' את קול תפלתינו וירחם על עמו שארית פליטת
ישראל, והיה החסיד צועק ולא נתן מנוחה לכל בני העיר והיו קמים כולם
בשעה הדא לבתי מדרשות והיו אומרים התיקון הצות, ואחר כך היו
לומדין איש איש כפי השגתו, יש מהן היו עוסקין בדברי קבלה ובזוהר
ויש מהן היו עוסקים בגמרא ובמשניות ויש מהן היו עוסקים בתורה
ונביאים וכתובים, ואחר כך היו אומרים פזמונים ובקשות עד אור היום
והיו מעוררים רחמים".

והרב האר"י ז"ל היה מפליג בחסידותו ואמר על החסיד ר'
אברהם הלוי ז"ל שהוא היה גלגול של ירמיהו הנביא², ופעם
אחת אמר לו האר"י ז"ל דע כי שלמו ימך והגיע ימך למות אם לא
שתעשה תקנה אחת שאלמדך, ואם תעשה אותה תקנה זו אזי תחיה עוד
כ"ב שנים, וזו היא התקנה שלך שתלך לירושלים ושם תלך
להתפלל לפני כותל המערבי ותשפוך תחנתך ותזכה לראות
השכינה, ואז הלך החסיד לביתו וסגר עצמו ג' ימים וג' לילות

² בספר שם הגדולים לרבינו החיד"א זיע"א בחלק גדולים מערכת א' אות ס"ט:

מהר"ר אברהם הלוי ברוכים ז"ל הוא הקדוש שראה השכינה עין בעין בהקוין בכותל מערבי, ולקול הסיפור, דברי
שלא יפקפק שום אדם בלבו, אני אענה במיטב הארש, אנו מאמינים ודאי בכל דברי רז"ל, לכו חזו מאמרם בילקוט
ירמיה סימן ט"ו ע"פ אמללה יולדת השבעה שירמיה ראה אשה לובשת שתורים וכו' ואמרה אני אימא ציון וכו' ע"ש.

בתענית שק ואפר ואחר כך הלך החסיד לירושלים ובא לפני כותל המערבי בתפלה ובתחנונים בבכייה גדולה, ואחר כך ראה על גבי הכותל צורה דוגמת אשה מלובשת שחורים ותיכף מרוב פחדו נפל על פניו ארצה והיה צועק ובוכה בככי גדול ואמר אוי לי שראיתוך בכך אוי אהה על נפשי והיה מאריך בבכייה וזעקות והיה ממרט שערות ראשו עד שנתעלף ונרדם, ואז ראה בחלום שבאה אליו השכינה בכגדים נאים ואמר התנחם בני אברהם כי יש תקוה לאחריתך וישובו הבנים לגבולם כי אשיב את שבותם ורחמתי אותם. ויקץ וישא את רגליו וחזר לצפת ובא אל האר"י ז"ל ותיכף אמר האר"י ז"ל אני רואה בך שזכית לראות פני השכינה, ומעתה תהיה בטוח שתחיה עוד כ"ב שנים, וכן הוי שהחסיד היה חי אחר זה המעשה כ"ב שנים, ומהחסיד הג"ל יראה כל אדם לעשות כן לקום בחצות הלילה או קודם אור הבוקר להתאבל על חורבן בית המקדש ועל הריגת הקדושים, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשם שמים ולא יעשה זאת שיתפאר בפני הבריות כדי שישבחו אותו הבריות שלא די שהוא לא מקבל שכר על זה אלא גם מקבל עונש גדול, ומי שהוא מכוין לשם שמים אזי עליו הכתוב הוא אומר "שומר מצוה לא ידע דבר רע" ויזכה לראות בכנין ציון וירושלים אמן. מ"ו מהר"י ז"ל. עד כאן לשונו.

ותיכף ומיד ביושבי שם אצל הכותל המערבי הקדוש, פתחתי את ספר הזוהר הקדוש מהתנא האלוקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א, שהיה מונח שם על השולחן, לראות פתרון על החלום הנורא, ונפתח לי בדף "קץ" עמוד א', שכתוב שם על הפסוק "וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִבּוֹן יְהוָה הַר בְּרֵאשׁ הַהָרִים" (ישעיהו ב, ב), בזה הלשון:

מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה, אמר ליה, אחרית הימים איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה, דהוא אילנא דטוב ורע, ואתא קרא לבררא באחרית הימים, ואפיק הר בית יהו"ה, דא טוב בלא רע, הר בית יהו"ה ודאי, דלית תמן חולקא לסטרא אחרא, דהא אתבריר הר בית יהו"ה מגו אילנא דאיהו אחרית הימים, ודא איהו כוס דברכה, דאיהו נכון בראש ההרים. אמר רבי יוסי, זכאה ארחא דא דזכינא להאי מלה, אמר ליה, ממאן שמעת לה, אמר ליה יומא חדא הוינא אזיל בארחא, ושמענא וחמינא ליה לרב

המנוגא סבא (נ"א לרבי שמעון), דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא, וכיון דשמענא, חדינא ביה, ונמירנא ליה צריר בכנפא דלבושאי, דלא יתעדו מנאי לעלמין, אמר ליה, ודאי מלה קדישא דא, מנהירו דבוצינא קדישא אתנהיר, זכאה דרא דקיימו עלמא וסמכוו שריין בגויה, ואי אנת צרירת להא מלה בקשרא חדא דלא יתעדו מינד, אנא אצרוז לה בתלתין או בארבעין קשרין בכיסאי, דלא יתעדו מינאי לעלמין. עד כאן לשון זוהר.

ונפל לי ברעיוני הפשט בזה, "אחרית הימים איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה", שבאחרית הימים כשיהיה הזמן להביא משיח צדקינו, אז יקח הקב"ה אילנא דכולא מרישא ועד סיפא, שהיא כל הקומה העליונה, שבו נכללים כל הדברים שבעולם, מרישא, שהיא מתחלת בריאת העולם, ועד סיפא, שהיא אחרית הימים, ויחפש הקב"ה איזה דבר שאין בו כלל עירוב טוב ורע, רק טוב בלבד, ולא ימצא הקב"ה אלא דבר אחד, והוא הבית שלו, "דלית תמן חולקא לסטרא אחרא", שמאז בריאת העולם אין לו דבר שהוא טוב בלבד, רק דבר אחד הוא טוב בלבד, והוא הבית שלו, שמאז ועד עתה לא היה בו חלק לסטרא אחרא כלל וכלל, רק שהוא כולו טוב ממש. ובזה הטוב שהוא הבית שלו, יביא לנו את משיח צדקינו, וירד הבית שלו בית של אש, בנוי ומשוכלל מן השמים.

ובספרי רבינו החיד"א זיע"א מובא דבר זה כמה פעמים שבמקום המקדש אין בו חלק לסטרא אחרא כלל וכלל, ונביא כאן רק קטע אחד מספריו, וזה לשונו בספרו יוסף תהלות על תהלים על הפסוק בתהלים (מג, א) "יביאני אל הר קדשך ואל משכנותיך".

ומה שכתוב "אל הר קדשך ואל משכנותיך", אפשר לרמוז במה שכתב התוספות בעבודה זרה דף מ"ג, שהקשו בירושלמי איך בית המקדש נבנה על הר, והרי אין הר שלא נעבדה שם עבודה זרה, ותירץ הרב "מורינו הרב אברהם רוזאנים זכרוננו לברכה"⁶. דאמרו

⁶ מביאו בספרו שם הגדולים (חלק גדולים מערכת א' אות ק"ה), זה לשונו שם: מה"ר אברהם רוזאנים האחרון - בזמנינו רב בקושטנדינא. ויש לו תשובות בס' בתי כהונה ח"א והפליג בוקנה ועלה לעה"ק ירושלים ת"ו. ואני הצעיר בנערותי זכיתי להקביל פני קדשו כמה פעמים ונתבסמתי מתורתו וקסתי' ננהר"ת כמפורסם מהקדמות והסכמות שנדפסו בשמו בכמה ספרים. עד כאן לשון החיד"א זיע"א.

ובהנהות מנחם ציון על השם הגדולים: אברהם רוזאנים - נפטר בעה"ק ירושת"ו (ח"י השון תק"ד).

זה לשון ספר אור החיים אות א': הר"ר אברהם (ב"מ יוסף) רוזאנים (כן התם שמו בשנת תק"ז תחת כתב מליצה עבור הרב מ"ה חיים ירוחם ווילנא הנדפס שמה בקושטנדינא) השני הרב"ן תורה בקושטנדינא בסוף זמנו של הרב מ"ה יהודה רוזאנים וכתב ההקדמה בראש ספר בני יעקב הנדפס שם בשנת תע"ד וגם בראש ספר פרשת דרכים ועוד לו כמה

רבותינו זכרונם לברכה כי בעת בריאת העולם התפלל הקדוש ברוך הוא על אבן שתייה, ושוב אין רשות לסטרא אחרא לבוא שם, כמו שכתוב בזוהר הקדוש¹⁷, וזה שכתוב "יביאוני אל הר קדשך", וכי תימא הוּו תרתי דסתרון, הר נפסל, ואיך תאמר קדשך, כי הירושלמי אמר על פי נביא, ומזמן שנחרב בית המקדש עד עת הגאולה עבדו עבודה זרה, לזה אמר, "ואל משכנותיך", כלומר אין התירוץ כירושלמי דעל פי נביא, רק הענין הוא. שאז שרתה שכינה שם, וגם עתה לא זזה שכינה מכותל המערבי, ואין רשות לסטרא אחרא לבוא שם, וזה שכתוב ואל משכנותיך. ואעיקרא אפשר לומר, דמה שתירצו בירושלמי על פי נביא, הכוונה, דהנביא גילה זה דבעת הבריאה שרתה השכינה, ושוב אין רשות לסטרא אחרא לבוא שם, ואף אם יעבדו עבודה זרה, הוא מעשה קוף ושחוק בעלמא, כי אין הסטרא אחרא באה שם כלל, ועל דרך זה יובנו כמה כתובים ומאמרי רבותינו זכרונם לברכה.

עד כאן לשון רבינו החיד"א זיע"א. ובזה מבאר כמה וכמה פסוקים ומאמרי חז"ל בשאר ספריו (עיין באריכות בספרו ראש דוד על התורה בפרשת ויצא על הפסוקים (בראשית כח, טז-יז) ויִיקֶן וְעֵלְבָּן מִשְׁנֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲבֹן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעָתִי וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה פִי אִם פִּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם).

וכעין זה מובא גם בספר צמח ה' לצבי מהרב הקדוש מו"ה צבי הירש מנאדבורנא זי"ע מגדולי תלמידי המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, על הפסוק בפרשת ראה (דברים פרק יב, ב-ג-ד-ה) אַבְד תֵּאבְדוּן אֶת כָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר עֲבַדוּ שֵׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְּבִימִים וְעַל הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעְנָן, וְנִתְצַתֶּם אֶת מִזְבְּחֵיכֶם וְשִׁבְרֵתֶם אֶת מִצְבְּתֵיכֶם וְאֲשֶׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאֲבַדְתֶּם אֶת שְׁמֵם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא, לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם, כִּי אִם אֵל

הקדמות והסכמות בשאר ספרים והפליג בוקנה ועלה לעה"ק ירושלים תוב"ב והרב חיד"א זכה להקביל פני קדשו שם כמה פעמים (כמ"ש בועד לחכמים ח"א אות א' סי' ס"א).

¹⁷ זה לשון הזוהר (ח"ג נא): אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא, כל רוחין וכל מויקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, כל שכן לקרבא בהדיה, אי רוח מסאבא קדים נטיל אתר, שמא קדישא לא שריא ביה, דהא לאו אתריה.

הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבֵטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֵׁם:

אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים כו', על דרך שכתב בספר ש"ך על התורה בשם רבינו בחיי וזה לשונו, וזוה תבין איך מקום השכ"י כו' שהיה כהן גדול נכנס פעם אחת בשנה אחר כמה טבילות וקידושין ואחר כמה תפלות שהיו ישראל מתפללין עליו, איך עתה היא בית תורפה של ישמעאלים בית עבודה זרה שלהם, אלא שנתקפלה ירושלים וגברה עליו קליפה של שאר ארצות, ואפשר לומר שבקיפול ארצות באה שם רצועה מארם עד שבנו שם בית העבודה זרה, והם חושבים שבנו בירושלים והם מכזבים, וכן הכתוב אומר הרחיבי מקום אהלך כו', עיין שם בש"ך דף ג'. וידוע מה שדרשו רבותינו ז"ל (תענית י.). הנותן מטר על פני הארץ זו ארץ ישראל ושולח מים על פני חוצות זו שאר ארצות.

היוצא מזה, ארץ נקרא ארץ ישראל, וחוצות נקרא חוץ לארץ, וזהו פירוש הפסוק (איכה ב, כא) שכבו לארץ חוצות, רצה לומר שהחוצות שוכבים על ארץ ישראל, וזהו בוודאי אחר שיתרחב ירושלים להיות ככל ארץ ישראל, וארץ ישראל כמו כל העולם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על הרחיבי מקום אהלך, בוודאי הרצועות מארם, והחוצות השוכבים על ארץ ישראל יאבדו ממקום, כי אין זה מקומם, רק שהגוים העובדים שם עבודה זרה המשיכו לשם רצועה מארץ העמים הטמא, וארץ ישראל מתקפלות תחתיו, ולכן אמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין מז:): אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם. כי ההרים שהם באמת של ארץ ישראל. אין מקבלין על עצמן שום עבודה זרה, כי הם קדושים, ואין ההרים אלו אלהיהם, שבוודאי נתקפלו בעת נומעו שם אשירה ועבודה זרה, רק עבודה זרה על ארץ חוצות שהמשיכו לשם.

וזהו אבד תאבדון, רצה לומר מה שכבר נאבד, דהיינו הרצועה בישא הנ"ל שנאבדת מארצם הטמא ובאתה לכאן, תאבדון אותה לגמרי מכאן ומכל מקום. ומפרש, את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים את אלהיהם, רצה לומר המקומות אלו שבאו לכאן, הוא על ידי שעבדו הגוים את אלהיהם בכאן, וקדושת ארץ ישראל לא רצתה לסבול

הטומאה, ובאו המקומות מארצם הטמא לכאן, ולכן תאבדון אותם על ההרים הרמים כו', אפשר שיעשה הרים רמים על שנתקלה הארץ תחתיהם, ורצועה בישא מארץ העמים נמשך עליה, ועל אותן הרים העמידו את העבודה זרה, שידעו שזה מחלקם. ואפשר שזה הטעם מה שכתוב (ישעיהו מ, ד) וכל הר וגבעה ישפלו, כי לימות המשיח תתארך ותרחיב ארץ ישראל מקפולת שתחת ההר, ואותו הר ישפל ויהיה למישור.

ונתצתם את מזבחותם כו' ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. כי זה כלל, אי רוח קדישא קדים ונטל אתר, תמן לא שריא סטרא אחרא, ובוודאי בארץ ישראל כתיב עיני ה' אלקיך בה. אין הסטרא אחרא יכול לשרות שם, רק שהגוים בעובדם העבודה זרה, וידוע שהעובד עבודה זרה, העובד נותן כח בהעבודה זרה בהאמינו בה, ועיין בפרשה שמות מה שכתבתי על המדרש מי מתקיים על מי, וידוע ששם אדם הוא אותיות חיותו, וכאשר קראו להעבודה זרה שם, אזי היו נותנים להעבודה זרה חיות וכח מחיותם, וכמו שכתוב שם. נמצא העבודה זרה תלוי בו, וכשל עוזר ונפל עוזר.

וזהו שכתוב אבד תאבדון כו' כנ"ל. אשר עבדו שם הגוים אשר אתם יורשים אותם, רצה לומר שלא תאמר הנה בעבודה זרה אין בה ממש, רק שהגוים היו נותנים בה כנ"ל, ואם הגוים נאבדו שוב אין שום כח בהעבודה זרה. וזהו אשר אתם יורשים אותם, רצה לומר את הגוים הנ"ל, מכל מקום תאבדון גם את אלהיהם, ואף ואבדתם את שמם, רצה לומר האותיות שהמשיכו לו כח וחיות, מן המקום ההוא, כי אין זה מקומה כלל. ושלא תאמר להיפך שאין כבוד השם יתברך שיזכר שמו במקום שהיו גלולים, ויהיה המקום הזה נזכר על שם עבודה זרה, רק שלא יזכר שמו יתברך שם. על זה אמר, לא תעשון כן לה' אלקיכם, רצה לומר מה שאמרתי ואבדתם את שמם, זה דווקא ולא להיפך, אף שתכווין לכבוד השם יתברך, כי בכאן רוח קדישא קדים ונטיל אתר כנ"ל. וזהו כי אם אל המקום אשר יבחר, רצה לומר בכל מקום שיבחר לשום את שמו שם, המקום ההוא מוכן, ולשכנו תדרשו ובאת שמה. עד כאן לשונו.

ולפי דבריו הקדושים נוכל גם כן לומר, שכשבאים אצל הכותל המערבי הקדוש שהשכינה הקדושה לא זזה משם אפילו לרגע קלה⁶⁷ עם פאה נכרית וגילויי שער ובבגדי פריצות, אזי בא לשם רצועה מארץ העמים, ואין זוכים שיתקבלו התפלות חס ושלום, רק יש בזה צער גדול להשכינה, אבל כשבאים בבגדי קודש בבגדי צניעות, ובמטפחת על הראש כראוי שיהיה מכוסה היטב כל שערות הראש, אז נתקבלים כל התפלות לרחמים ולרצון.

ובשביל זה בא רחמנא ליצלן כל המראגערדיע הזה של הבאס מספר 2 בירושלים עיר קדשינו, שבאו אז מהכותל המערבי, ונפלו קרבנות ישראל רחמנא ליצלן, והיו הם קרבנות על כל הכלל כולו, ועכשיו נתגלה הסוד על מה ולמה באים עלינו כל הצרות האלו רחמנא ליצלן, בשביל שלא הולכים במטפחת ובבגדי צניעות כראוי לנשים צדקניות, וכתוב בתורתנו הקדושה (דברים כג, טו): **פִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מִתְחַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִתְחַנֵּךְ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִתְחַנֵּךְ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ**, שהשכינה הקדושה אינה שורה עמנו רחמנא ליצלן כשהולכים בפאה נכרית ובבגדי פריצות.

ואם תקשה, הא השכינה הקדושה אינה זזה מהכותל המערבי אפילו כרגע, על זה אען ואשיב, שכשבאים עם בגדים כאלו, אזי אין זוכים באמת להיות על מקום המקדש, מפני שבא שם רצועה מארץ העמים רחמנא ליצלן כנוכר לעיל.

לכן אבקש נא בכל לשון של בקשה, שתרחמו על עצמכם ועל כל הכלל ישראל, סבלנו די צרות וקרבנות רחמנא ליצלן, עכשיו הזמן לתקן. השכינה הקדושה בעצמה מגלה אותנו סיבת הצרות, והיא מתחננת אצלנו שלא יראה בך ערות דבר כשנבוא אצל מקומה הקדוש והנורא, והנביא מצווה (ישעיהו א, יב): **פִּי תִבְאֹו לְרְאוֹת פְּנֵי מִי בְקֶשׁ זֹאת מִיַּדְכֶם רְמוֹס חֲצָרֵי**, רק אז כשנשוב בתשובה ונתקן תיקון גדול ונורא לבוא רק בצניעות, וגם לתקן שם המחיצות שיהיו כראוי וכהלכה⁶⁸, אז נזכה כולנו יחד בשוב ה' את שיבת ציון במהרה בימינו אמן.

⁶⁷ מדרש רבה שמות פרשה ב' אות ב', מדרש רבה במדבר פרשה י"א אות ב', מדרש רבה איכה פרשה ל"א אות י"א, מדרש רבה שיר השירים פרשה ב' אות כ"ו, מדרש תהלים מזמור י"א, ילקוט שמעוני מלכים א' פרק ח' רמז קצ"ד-קצ"ה, זוהר חלק ב' דף קמ"ז ע"א, ועוד ועוד, עיין בספח"ק מגלה עמוקות פרשת דברים דבר נורא בזה הענין.

⁶⁸ בגמרא סוכות (נא:): משנה, מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו במוצאי יום טוב הראשון של חג ירדו לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול. גמרא, מאי תיקון גדול אמר רבי אלעזר כאותה

ואבקש מאתכם נשים צדקניות שתקפידו בזה בכל מיני הקפדה וזהירות, וגם להזהיר ולעורר חברותיכם, לבוא אצל מקום הקודש והמקדש רק בלבוש צנוע ובמטפחת על הראש, ולא בפאה נכרית כלל וכלל, ובזה נזכה להשראת השכינה בינינו, ונזכה לכל מיני השפעות טובות בגשמיות וברוחניות, ויקרב לנו השם את דוד משיחו במהרה בימינו אמן.

והלכתי אצל גדולי המקובלים בירושלים עיר הקודש, וספרתי להם כל הדברים הללו של החזיון שלי אצל הכותל המערבי, ונפל להם פחד נורא וחרדה גדולה על זה, ואמרו לי שאני מחוייב לפרסם הדבר הזה בכל העולם כולו. וגם הראיתי להם הזוה"ק הנ"ל והחיד"א וכו' כל מה שהבאתי לעיל, ואמרו שדברים אלו ברורים כשמש, ואני מחוייב לעשות בזה כל מה שבכוחי להשרות שכינתו בתוכינו, ושאלך גם אל הרבנים הגדולים והגאונים שליט"א שיעשו בזה כל מה שבכוחם ויעוררו את ההמון עם בענין ההליכה אצל הכותל המערבי הקדוש, שיבואו רק בבגדי צניעות וכו' וכו' כל מה שכתבתי לעיל.

וכן עשיתי, והלכתי אצל הרבנים וגדולי דורינו שליט"א, והורו לי דבר גדול, שאיסור תיכף ומיד "זוועד לעניני קדושת הכותל המערבי", שהוועד הזה יעוררו תמיד ההמון עם את קדושת הכותל המערבי, וללקט כל המאמרי חז"ל ומכל הספרים הקדושים, קדושת הכותל המערבי, ולעשות התעוררות גדול לבוא אל הכותל המערבי רק בקדושה ובטהרה, ואז יתקבלו כל התפלות שלנו, וכל המקטריגים והצרות יתבטלו מעלינו, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

e. א. אינשליס ע"ק תנ"כ א

ששנינו חלקה היתה בראשונה והקיפוח גזומטרא והתקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה תנו רבנן בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באים לידי קלות ראש התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים ועדיין היו באין לידי קלות ראש התקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה, עיין שם בגמרא.

ספר
זוהר
ארץ ישראל

חלק ז'

קונטרס

הַפְּשִׁיחַ וְהַזֹּהַר

הַפְּשִׁיחַ מְחַכָּה שְׁנֵלְמֵד זֶהֱרַ הַקְּדוֹשׁ

הַמְצַפִּים וּמֵאֲמִינִים לְגֵאֲלָהּ הֵם יִזְכְּנוּ לְכָל הַטּוֹבוֹת הַמְבֹטָחוֹת
וְאֵף עַל פִּי שְׂיִתְמָהֶמָּה. עִם כָּל זֶה אַחֲפָה לּוֹ בְּכָל יוֹם שְׂיָבוֹא:

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי" חשוון תשע"ג
סניף בת ים רחוב בר יהודה 50 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 052-7651911

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

קונטרס

המשיח
והזוהר

הַמְּשִׁיחַ מְחַכֵּה שְׁנַלְמֻד זֶהר הַקְּדוֹשׁ

בְּזֶהר דָּא יִפְקֹון בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי

הַמְּצַפִּים וּמְאֲמִינִים לְגַאֲלָה
הֵם יִזְכּוּ לְכָל הַטּוֹבוֹת הַמְּבֻטָּחוֹת

וְאֵף עַל פִּי שִׁיתְמַחֲמָה
עִם כָּל זֶה אַחֲכָה לוֹ
בְּכָל יוֹם שִׁיבּוֹא

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
בעידוד ק"בית שמש תובב"א
אדר תש"ע לפ"ק

הַמְּשִׁיחַ וְהַזְהָר

סדר שלש עשרה עיקרים

יא - אני מאמין באמונה שלמה. שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו:

יב - אני מאמין באמונה שלמה. בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה. עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא:

יג - אני מאמין באמונה שלמה. שתהיה תחית המתים בעת שיעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים:

המצפים ומאמינים לגאולה
הם יזכו לכל הטובות המבטחות
עין בסוף הקונטרס

א) המשיח מחכה שנלמד זהר הקדוש

והמשכילים יזהירו פזר הרקיע: כן אומר משה רבנו עליו השלום לרשב"י זיע"א: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר... ובגין דעתידין ישראל "למטעם" מאילנא דחיי, דאיהו ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי". ויתקיים בהון ה' בדרך נחננו ואין עמו אל נכר (דברים לב, יב).

פרוש: משום שעתידים ישראל לטעם מאילן החיים שהוא ספר הזהר, על ידו יצאו מן הגלות ברחמים, ויתקיים בנו הפסוק שהשם יוציאנו מן הגלות בלי קטרוג.

(רעיא מהימנא פרושת נשא דף קכד: רמ"ק)

ב) אליהו הנביא זכור לטוב לרשב"י: פמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החבור שלך

אליהו הנביא זכור לטוב ירד מן השמים עם פמה חיילין של נשמות וכמה מלאכים סביבו ושכינתא עלאה עטרא על פלהו, [ושכינה עליונה היתה עטרה על כל הנשמות]... ואמר לרבי שמעון בן יוחאי: רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא, [אתה הוא אילן הגדל ומתחזק בתורה] בענפין דילך דאינון אברין קדישין, [בענפים שלך שהם איברים הקדושים, והיינו סביבות איבריך], פמה עופין שריין תמו, דנשמתיין קדישין [כמה עופות של נשמות קדושות שורים שם] פגונא דלעילא, [כדגמת הנשמות של אילן העליון], דאתמר ביה [שנאמר בו] (שם ט) ובענפוהי ידון צפרי שמיא, [ובענפיו יקננו עופות השמים, והיינו הנשמות דזעיר אנפין הנקרא שמים (בסוד מלכים א' ח, לב) ואתה תשמע מן השמים)].

ואמר אליהו הנביא לרבי שמעון: וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, פד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ וגו'.

פרוש: פמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החבור שלך [שיהיה להם מזון ותקון הנפש על ידי למוד הזהר הקדוש] פאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, [קרוב לביאת משיח], ובשביל למוד הזהר הקדוש יתקיים מה שכתוב "וקראתם דרור בארץ לכל יושביה". פרוש: שיבוא משיח צדקנו ויתקע בשופר גדול לחרותנו במהרה בימינו אמן.

(תקוני זהר תקון ו' בסופו - הגר"א ובל"ר).

ג) על זה הלמוד אמר הקדוש ברוך הוא ששחשב פאלו פדאני לי ולבני מהגלות

לשון הפסא מלך: ועל זה הלמוד אמר הקדוש ברוך הוא (ברכות ח.), ששחשב פאלו פדאני לי ולבני מהגלות.

ובמקדש מלך אמר: כי כמה מעלות טובות יש למשתדל בלמוד פרוש מאמרי רבי שמעון בן יוחאי, ואין קץ לגדל שכו, ואשרינו ומה טוב חלקנו אם נזכה לעזר ולקרב ביאת משיחנו, כי כך גזר הבורא יתברך שלא יתגלה ויהיה גנוז ספר הזוהר הקדוש עד סוף הימים שבזכותו יבוא הגואל, כי סגלה זו בו דוקא ולא בזולתו, עכ"ל.

מלחמת שור הבור עם הלוייתן
(על פי חז"ל)

א) בפיוט "אקדמות" שנהוג לקרא בשבועות:

הפיוט מופיע בכל המחזורים, ובספר המועדים לשבועות עמוד 138 - המקור והתרגום).

טלולא דלוייתן, ותור טור רמותא.

[באור: סבת עורו של לוייתן ושור ההרים הגבוהים].

וחד בחד בי סביה, ועביד קרבנותא.

[באור: ואחד באחד יסתבר ויעשה מלחמה].

בקרנזחי מנגח בהמות, ברברבותא.

[באור: בקרניו ינגח בהמות בגאותו].

יקרטע נון לקבלה, בעיזוי בגבורתא.

[באור: יקפץ הדג כנגדו בסנפיריו בגבורה].

מקרב ליה בריה, בתרבה ברברבותא.

[באור: יגש אליו בוראו בתרבו הגדולה].

אריסטון לצדיקי יתקו, ושרותא.

[באור: סעדה לצדיקים יתקין וארוחה].

מסחרין עלי תפי, דכדפוד וגומרת

[באור: מסבים לשלחנות של פדכד ואבני אקדח].

נגידין קמיהון, אפרסמון נהרתא.

[באור: ונהרות אפרסמון נשפכים לפניהם].

ומתפנקין ורוי, בכסי רויתא.

[באור: ומתעדנים ורוים בכוסות רויה].

חמור מרת דמבראשית, נטיר בי נעותא.

[באור: יין עסיס שמבראשית שמור ביקב].

ב) עתיד גבריאל לעשות קניגיא עם לויתן

אמר רבי יונתן: עתיד גבריאל לעשות קניגיא עם לויתן שנגמר תמשך לויתן בחכה ובחבל תשקיע לשנו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו שנגמר העשו גש חרבו... "אמר רבי יוחנן עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סכה לצדיקים מעורו של לויתן שנגמר 'התמלא בשכות עורו'". (תלמוד בבלי, בבא בתרא עד.-עה.)

ג) לא פל אחר יזפה לראות מלחמה זו

ג. במדרש [ויקרא רבה יג ג] אמר רבי יודן ברבי שמעון: כל בהמות ולויתן הן קניגין של צדיקים לעתיד לבוא, וכל מי שלא ראה קניגין של אמות העולם בעולם הזה, זוכה לראותה לעולם הבא כיצד הם נשחטים בהמות נותץ ללויתן בקרניו וקורעו ולויתן נותץ לבהמות בסנפיריו ונוחרו, וחכמים אומרים זו שחיטה פשרה היא. ולא כך תנינן: "הכל שוחטין ובכל שוחטין ולעולם שוחטין חוץ ממגל קציר והמגרה והשנים

מפני שהן חונקין?" אמר רבי אבין בר כהנא: אמר הקדוש ברוך הוא "תורה חדשה מאתי תצא, חדוש תורה מאתי תצא".

אמר רבי ברכיה בשם רבי יצחק אריסטון: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לעבדיו הצדיקים לעתיד לבוא וכל מי שלא אכל נבלות בעולם הזה זוכה לראותו לעולם הבא הדין הוא דכתיב "וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו" (ויקרא ז) בשביל שתאכלו ממנו לעתיד לבא לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם "זאת החיה אשר תאכלו".

ד) לא נצטוו ישראל בשחיטה אלא כדי לצרפן – לעתיד לבוא עושה סעדה לצדיקים מן הבהמה ולויתן ואין שם שחיטה

מדרש תנחומא שמיני (פרק ז ז): וידבר ה' אל משה לאמר זאת החיה אשר תאכלו: ילמדנו רבינו כמה בהמות טהורות יש בעולם כן שנו רבותינו עשר בהמות הן איל וצבי ויחמור אקו ודישון ויתאו וזמר ושור שה כשבים ושה עזים יותר מאלה אין בעולם אמר הקדוש ברוך הוא לישראל הזהרו עצמכם שלא לשקץ את עצמכם בבהמה טמאה ובשרץ טמא כן אמר דוד האל תמים דרכו אמרת ה' צרופה (תהלים יח) בשביל לצרף בריותיו אמר ליה רבי מה אכפת להקדוש ברוך הוא שיאכלו ישראל בלא שחיטה שיהא ישראל נוחר ואוכל ושוחט מן הצנאר מן הירך תדע שלא נצטוו השחיטה הזו אלא כדי לצרף את ישראל כי לעתיד לבוא עושה סעדה לצדיקים מן הבהמה ולויתן ואין שם שחיטה תדע לך לויתן ברירה משנה היא והמלאכים יגורו ממנו שנאמר (איוב מא) משתו יגורו אלים והם זורקין עליו כמה רמחים של ברזל כתבן הוא חושבן שנאמר (שם) יחשב לתבן ברזל וכן בהמות שדי קשה שהוא רובץ על אלף הרים שנאמר (תהלים נ) בהמות בהררי אלף והיכן הן נשחטין אלא זה לזה מזדוגין שניהם שנאמר (איוב מא) "אחד באחד יגשו" בהמות יגש בלויתן ואותו בקרניו ובוקע ולויתן הפך יהיה מיתתו שמכה אותו בזנבו והורגו והצדיקים

הולכין ונוטלין מנות מנות מכאן שחיטה אלא בשביל לבדק ולצרף את ישראל.

ה) המלחמה שתהיה לעתיד לבוא – בסוף המלחמה פאשר שתייהן נהרגות, הקדוש ברוך הוא לוקח מבשרן ומעורן ומשתמש בו לטובת הצדיקים

בילקוט שמעוני איוב (רמז תתקכו): אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעדה לצדיקים מבשר לוינתן שנאמר "יכרו עליו חברים" ... והשאה חולקין ועושין אותו סחורה בשוקי ירושלים... אמר רבה בר בר חנה: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סכה לצדיקים לעתיד לבא... והקדוש ברוך הוא אומר למלאכי השרת רדו ועשו עמו מלחמה, מיד יורדים ועושים עמו מלחמה ולוינתן תולה פניו ומלאכי השרת רואים אותו ומתבהלים מיאתו ובורחים... מה הקדוש ברוך הוא עושה מביא בהמות ולוינתן והם עושים מלחמה זה עם זה... מיד בהמות ולוינתן מתדבקים זה עם זה שנאמר "איש באחיהו ידבקו" ומשהם מדבקים זה בזה אינם (מתנפשין) [מתפרשין] זה מזה שנאמר יתלכדו ולא יתפרדו, מה הקדוש ברוך הוא עושה רומז ללוינתן והוא מכה את בהמות בסנפיריו ושוחטו ורומז לבהמות והוא מכה את לוינתן בזנבו וממיתו מיד מה הקדוש ברוך הוא עושה נוטל עורו של לוינתן ועושה סכה לצדיקים דכתיב "התמלא בשכות עורו ובצלצל דגים ראשו".

ו) לוינתן הוא הסועד את הצדיקים ומחברם חבור גמור חבור הנפש עם הגוף

כתב הרב רבי דוד בן רבי יהודה החסיד זצ"ל בספר "לבנת הספיר" וזה לשונו: לוינתן הוא הסועד את הצדיקים ומחברם חבור גמור חבור הנפש עם הגוף, כדתנא דבי אליהו: צדיקים שעתידים לחיות אינם חוזרים לעפרן, וזהו יכרו עליו חברים יחצוהו בין פנענים, קורא לצדיקים חברים על שם החבור הגמור שמחבר בשר לוינתן נשמתו לגופן... והם דברים נכוחים וטובים שלא להוציא מאמרים אלו מפשוטן, שלא כדברי

מי שפרש בענין לויתן שזכר הוא זווגו ענין הנפש והשכל גם ענין החומר והצורה.

(שיטה מקבצת, בבא בתרא עה, א)

ז) לא פל אחד יזכה לראות מלחמה זו, אלא רק מי ששמר את עצמו וטהר את עיניו

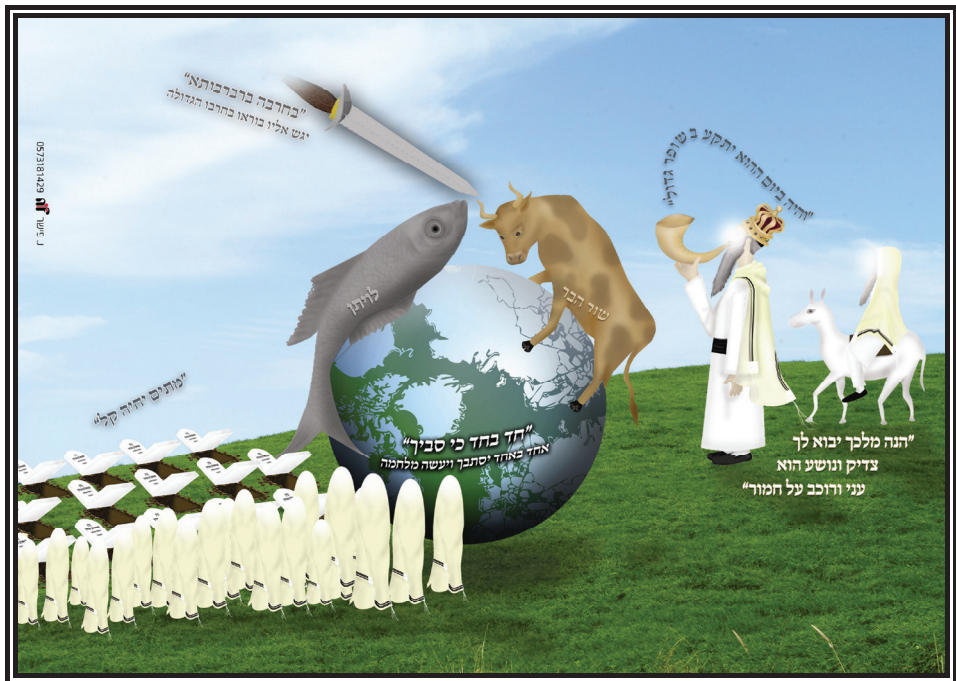
הב"ח (אורח חיים סימן רכ"ד דבור המתחיל מספר) בשם ספר האשכול: שלא פל אחד יזכה לראות מלחמה זו, אלא רק מי ששמר את עצמו וטהר את עיניו מלראות מלחמות של עבודה זרה המבטאות את הצד הגס של המציאות יזכה לראות לעתיד לבוא את המלחמה ואת הנצחון, ויזכה לחיות במציאות שתוצר לאחר מלחמה זו. [לשון ספר האשכול 'וכי יקרה בעירך קניגאות של עובדי גלולים... השמר לך פן תראה והוא הדין מחולתם או שום דבר שמחתם אז תזכה ותחזה קניגיי"ן של לויתן והשור"ן].

ח) האוכל בכונה קדושה הוא יזכה לסעדת לויתן בלי ספק, שהוא התכלית המקוה מאכילה

בסדור "בית יעקב" לר' יעקב מעמדין. בדרוש שלו על סעדת הלויתן (עמוד 123) מעלה הגאון רבי יעקב עמדין תמיהה גדולה על דברי חז"ל שאמרו "אין שמחה אלא באכילה ושתיה": "וקשה הלא יש שמחות אחרות כמו כן. כי כתוב שמחה לצדיק עשות משפט... והשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה. ואיך יהיו דבריהם סותרין זה את זה".

ומסביר, שאין כאן סתירה כלל, אלא "שכל אלה השמחות דבר אחד ממש הן... כי זה כל פרי האכילה לברר ניצוצות העשוקות ביד הקלפות. לכן אין בעולם הזה שום דבר מאכל בלי קלפה מסביב והוא באמת שומר לפרי" מסרת האדם אינה להמנע מאכילה ושתיה אלא לדעת לבנות את החלק הרוחני שלו על גבי ניצוצות הקדש שהוציא מתוך האכל, החול והטבע.

וגם כּאן הדבּר מצריר עבודה גדולה של מלחמה וגבורה "וזה כּל מעשה תקפו של אדם בעולם הכליון הלזה בכל דבר פעלה גשמית להראות כחו במלחמה הגדולה והכבדה הנמצאת לפניו כּאן". **ואכן רק אלו שהצליחו בחייהם להגיע לדוגה זו הם אלה שיזכו לסעדת הלוינתו** שמבטאת את המצב השלם של הקדש שבנוי על בסיס החול "והאוכל בכונה קדושה הוא יזכה לסעדת לוינתו בלי ספק שהוא התכלית המקנה מאכילה". [ראה למעלה מהמדרש תנחומא, שרק מי שאכל כּשר יזכה להנות מסעדות הלוינתו].

הַמַּצְפִּים וּמַאֲמִינִים לְגֵאֲלָהּ, הֵם יִזְכוּ לְכָל

הַטּוֹבוֹת הַמְּבֻטָּחוֹת

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מֵא) הֵן יִבְשׁוּ וְיִכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו'. זְמַיִן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אַנּוּן טְבָאן דְקָאֵמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט... [עֲתִיד הַקְּב"ה לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁנִּתְּנָבְאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת, וְסָבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּגִלוֹת...]

אָבֵל אֲזַלִּין לְבֵי מְדַרְשׁוֹת, פֶּתַחִין סְפָרִין, וְחֲמָאן כָּל אַנּוּן טְבָאן, דְקָא מְחַפְּן, וְחֲמָאן כְּתִיבִין בְּאוּרִיתָא, דְאֲבֻטַּח לֹון קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהוּ, וּמִתְנַחֲמִין בְּגִלוֹתֵהוֹן... [וְיִשְׂרָאֵל הַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד כַּאֲשֶׁר רָאוּ בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים אֶת כָּל הַהֲבֻטָּחוֹת וְהַטּוֹבוֹת שֶׁהִבְטִיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...]

וְעַל דָּא, הֵן יִבְשׁוּ וְיִכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ. מֵאֵי כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ. דְאֲתַקְפוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עֲלֶיךָ בְּגִלוֹתָא דָּא. בְּהוּא זְמַנָּא, יִבְשׁוּ וְיִכְלְמוּ מִכָּל טְבִין דִּיחֲמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

[וְעַל זֶה הַתְּנַבֵּא הַנְּבִיא שָׂרָק מִי שֶׁהֶאֱמִין וְצָפָה לְקִיּוּם הַנְּבוּאָה הוּא יִזְכֶּה לְשִׁמּוֹחַ בְּגֵאֲלָהּ, וְהָעֶרֶב רַב יִבּוֹשׁוּ וְיִכְלְמוּ כִּי הָלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל – וְהָרוּצָה לְהִנְצֵל מִקְּלַפַּת הָעֶרֶב רַב מִכָּרַח לְעֶסֶק בְּזַהַר הַקְּדוּשׁ, פְּתַבַּת נַח שֶׁהִצִּילָהּ מִהַמְּבוּל].

(זוהר הקדוש פְּרָשַׁת כִּי תִשָּׂא דָף קפח:)

הַרוּצָה לְהַנְצִיל מִקְלַפֶּת הָעֶרֶב רַב מוֹכֵרָה לְעֶסֶק בְּזֹהַר הַקְּדוּשָׁה, כְּתִבַּת נַח שֶׁהַצִּילָהּ מִהַמְּבּוּל

וְאֲנֹנִי עֶרֶב רַב רְשִׁיעִיָּא, [וְאוֹתָם הִרְשָׁעִים שְׁמַהֲעֶרֶב רַב] דִּיתְקִיִּים בְּהוּ בְּהוּא זְמָנָא, [יְתַקִּים בָּהֶם לְפָנַי בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ הַכְּתוּב: (דְּנִיָּאֵל יב) יְתַבְּרֵרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. [שָׂאזִי יְהִיָּה בְּרוּר גָּמוּר בְּיִשְׂרָאֵל] יְתַלַּבְּנוּ: אֲנִינֹן מְאִרִי מִשְׁנָה. [אֱלוּ בְעֵלֵי הַמְּשִׁנָּה שְׂיִתְבְּרֵרוּ עַל יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה] וְיִצְרְפוּ: אֲנֹנִי זְרָעָא קְדִישָׁא דְשָׂאֵר עָמָא. [וְזֵרַע הַקְּדוּשָׁה שֶׁל שָׂאֵר הָעָם יְתַבְּרֵרוּ עַל יְדֵי מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְצַדִּיקָה] הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (זְכַרְיָה יג) וְצַרְפָּתִים כְּצֹרֶף אֶת הַכֶּסֶף. [דְּהֵינֵנוּ עַל יְדֵי כֶּסֶף שְׁנוֹתָנִים לְצַדִּיקָה] וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, אֲנֹנִי עֶרֶב רַב. [וְאֱלוּ הָעֶרֶב רַב יִצְאוּ מִכְּלָל יִשְׂרָאֵל]

וְהַמְּשַׁכִּילִים יְבִינּוּ (דְּנִיָּאֵל יב), אֲנֹנִי מְאִרִי קְבֵלָה, [וְהַמְּשַׁכִּילִים הֵם אֱלוּ שְׁעוּסָקִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה] דְּאִתְמַר בְּהוּן (דְּנִיָּאֵל יב) וְהַמְּשַׁכִּילִים יְזַהֲרוּ בְּזֹהַר הַרְקִיעַ. אֲלִין אֲנֹנִי דְקָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּזֹהַר דָּא, דְּאִקְרִי סִפְרַ הַזֹּהַר, [אֱלוּ הֵם הַצַּדִּיקִים שְׁעוּסָקִים בְּאוּר הַזֶּה הַנִּקְרָא סִפְרַ הַזֹּהַר] דְּאִיהוּ כְּתִבַּת נַח, [שֶׁהוּא כְּתִבַּת נַח שֶׁמְצִיל מִהַמְּבּוּל] דְּמִתְכַנְּשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מְעִיר, וְשָׁבַע מִמְּלֻכוּתָא. וְלְזַמְנִין אֶחָד מְעִיר, וְשְׁנַיִם מִמְּשַׁפְּחָה. [שְׁכֻמוֹ שֶׁלֹּא כָּלָם זָכוּ לְהַכְּנִס לְתִבְּהָ לְפָנַי הַמְּבּוּל, כִּי רַק הַזְּרִיזִים וְהַמְּשַׁכִּילִים יִזְכוּ לְהַנְצִיל עַל יְדֵי הַזֹּהַר הַקְּדוּשָׁה, כִּי

הַזִּמְן קָצָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִלְאֲכֵי (פָּרָק ג' פְּסוּק א') הַנְּבִי שִׁלַּח מִלְאֲכֵי וּפְנָה דָרָךְ לְפָנָי וּפְתָאֵם יָבֵא אֶל הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמִלְאֲךָ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֹפְצִים הִנֵּה בָּא אָמַר ה' צְבָקוֹת] דְּבָהוּן [בְּאֵלוֹ שְׂיִזְכוּ לְעֶסֶק בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ] יִתְקַיֵּם (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרָה תִּשְׁלִיכֶוּהוּ. [לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת בְּנִים וּמִהָרָאשׁוֹנִים לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ] וְדָא אֹרָה דְּסִפְרָא דָּא, וְכֹלָא עַל סִיפָה דִּילָךְ. [וְזֹה הָאֹר שֶׁל סֵפֶר זֹהַר הַקְּדוּשׁ יֵאִיר בְּנִשְׁמוֹתֵיהֶם, וְכֹל זֶה בְּזִכּוֹת הַרְשָׁב"י הַקְּדוּשׁ].

(זוהר הקדוש פְּרֻשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ, רַעֲיָא מְהֵימְנָא דָּף קַנְג: – וְעִינֵי תַקוּנֵי זֹהַר תַקוּן כ"א עֲמוּד נג–נד).

– בְּאֹר קָטָן עַל הָעֶרֶב רַב –

אֵיתָא בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ עַל פְּסוּק זֶה (דף ס"ז) מִלַּחְמָה לֵה' בַּעֲמַלְק מִדָּר, אָמַר ר' יְהוּדָה בְּכָל דְּרָא וּדְרָא בְּכָל דְּרִין דַּאֲתִיין לַעֲלֵמָא לִית לָךְ דָּר דְּלִית בְּהוּ מִהֵוּא זִרְעָא בִישָׂא וּקְב"ה אֲגַח בְּהוּ קֶרְבָּא, רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְעַלֵייהוּ כְּתִיב יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ, עֵיִישׁ.

עוֹד אֵיתָא בְּזוּה"ק (ח"ב דף קכ:) דְּעֶרֶב רַב אֵינוֹן יִין דְּנִתְנַסַּךְ לַעֲכוּו"ם, וּמִנְהוֹן מְשׁוּמְדִים מֵיָנִים וְאַפִּיקוֹרְסִים מְשׁוּמְדִים לַעֲבִירוֹת שְׁבַכְל הַתּוֹרָה כּוֹלָה.

וּבִסְפָה"ק אֹר הַחֲמָה (פ' נִשָּׂא בִשְׁם הַרְמִי"ק) כְּתַב וּז"ל, הָעֶרֶב רַב הֵם גּוֹיֵי הָאָרֶץ נִשְׁמַת הַחִיצוֹנִים. וְשֵׁם (עַל זוּה"ק מְשַׁפְּטִים דָּף ק"כ ע"ב) וּז"ל מִלַּחְמָה לֵה' בַּעֲמַלְק שֶׁהֵם עֶרְבוּבִיא בִישָׂא שְׁכוֹלִם נִתְעַרְבוּ אֵלוֹ בְּאֵלוֹ וְזִרְע עֲמַלְק נִתְעַרְבַּ בְּהֵם וַיֵּשׁ רַשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נַחֲשָׁבִים מְכוֹלִם שֶׁהֵם פְּרִיצֵי יִשְׂרָאֵל מִהֲרַסִיד וּמִחֲרִיבִיד מִמֶּךָ יִצְאוּ וְכו'.

וּבְבִנֵי יִשְׁשַׁכַּר (מֵאֲמָרֵי חוּדֵשׁ אֲדָר) כְּתַב, כְּתוּת הָעֶרֶב רַב אֲשֶׁר בְּקֶרְבָנוּ הֵם יוֹשְׁבִים, מֵיָנִים מוֹסְרִים אֲפִיקוֹרְסִים, הֵן הֵמָּה מְשׁוֹרֵשׁ עֲמַלְק הַדַּעַת דְּסִטְרָא אַחֲרָא עֲר"ב ר"ב גִּימְטְרִיא דַּע"ת כַּאֲשֶׁר תִּרְאֶה בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ אֲשֶׁר

בעוה"ר נתרבה האפיקורסות, וגם אותן דקיימין כלי חמס על ישראל לפשוט את עורם מעליהם בעצות רעות בחוקים לא טובים וד"ל, ע"כ. ועיין בספה"ק תולדות יעקב יוסף פרשת נשא.

ובזוהר חי פרשת בראשית (דף קי"ג) כתב וז"ל, ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם הם מערב רב, ע"כ.

ובספר דברי חיים בהשמטות לפרשת ויקהל כתב וז"ל, דלפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים מהערב רב כו', וז"ל הדברי חיים שם: כי ישראל בעצמן קדושים אך הערב רב כל חסדים דעבדי לגרמייהו עבדו כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוה"ר רובן מערב רב ורוצים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמייהו לקבל כבוד וממון ולכן אין להתחבר רק אם עובדים באמת שמוסרים נפשם לדי' לא לקבל שום תועלת לעצמם, ע"כ עיי"ש עוד

ונמצא מכל זה דברים נוראים, דרוב הרבנים ובעלי בתים הם של הערב רב, וצריכים ללחום נגדם במלחמה גדולה, ובעוה"ר לא די שאין נלחמים נגדם אלא הרבה אנשים יש להם קשר אתם ובונים להם בנינים ופלטרין גדולים, ונותנים להם ממון כסף רב, ויש להם שם כבוד ויקר וגדולה, והצדיקים האמיתיים המקושרים לה' יושבים בעניות ל"ע וא"א להם לפעול ולעשות לצרכי שמים כראוי, להרבות פעלים לתורה וליראת שמים.

ועל פי זה אפשר להבין מ"ש בספה"ק היכל הברכה (בפרשת ואתחנן הנ"ל על פסוק הטיבו וגו') וזה לשונו: "ואני תמהתי על בעלי בתים הכשרים למה ישנו כל הלילה ויבלו ימיהם בהבל, למה לא יעמדו באשמורת לומר תהלים וחצות כפי כחם ואחר כך ילכו להתפלל מלה במלה בכוונת הלב, כל חד כפום שיעור דיליה, ואם הוא בר הכי ללמוד על כל פנים משניות, למה ימנע עצמו מזה ולומר איזה דפין מן הזוהר הקדוש כי כל דיבורים אלו הם קישוטי הנפש חיים לנפשו, למה לא ילחם עם חלק הרע שבנפשו המונע אותו בחכמות זרות ואם ההתחלה יהיה לו קשה שלא יטעום אלא מרירות, סופו יהיה לו אור וחיות ומתיקות וחיים לנפשו בזה ובבא וכו'. ואם יסמוך בעל הבית הכשר שהוא מתומכי התורה בוודאי אין דבר גדול בעולם מן מי שהוא תומך התורה אבל זעירין אינון, ועוד שיש הרבה טועין ומטעין ואם אין לו זכות לא יזכה לזה אלא ידבק עצמו בשד יהודי שהוא תלמיד חכם, והרבה צריך בקשות ורחמים בבכיה שיזכה

לדבק עצמו בתלמיד חכם אמת וצדיק, ולזה לא יזכה אלא על ידי זכויות הרבה ותפלות ותחנונים כי מן השמים אין נותנים שום דבר קדושה ומצוה אלא על ידי זכות הקדום וטורח ובקשות ותפלה" ע"כ.

והכוונה במ"ש ואם אין לו זכות לא יזכה לזה אלא ידבק עצמו בשד יהודי שהוא תלמיד חכם, י"ל ג"כ כנ"ל, דיכול להיות שהוא תלמיד חכם אבל עדיין יכול להשתייך ח"ו לכת הערב רב והסטרא אחרא רח"ל, וע"כ צריך לזה זכויות הרבה ותפלות ותחנונים שיזכה לדבק עצמו בתלמיד חכם אמת וצדיק, וד"ל.

וכמה נוראים הדברים שכתב בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת נשא, ד"ה העולה) וז"ל:

"העולה מזה דראוי העושר לילך אל החכם לקבל ממנו חכמה כמו שהחכם הולך אצל העושר לקבל ממנו חסד מעשרו כי זה תכלית הבריאה כמ"ש במדרש (שוחר טוב) (תנחומא משפטים ט') על פסוק ישב עולם לפני אלקים ר"ל שאל שיהיה כולם שוין בעושר וחכמה שלא יצטרכו לקבל זה מזה, והשיבו רוח הקדש אם כן חסד ואמת מן ינצרוהו, כי במה יזכה זה עם זה, משא"כ עכשיו החכם מקבל חסד מהעושר והעושר מקבל מן החכם תורה וחכמה הנקרא אמת, ובשכר שמשפיעים זה לזה בחכמה ובעושר כך מלמעלה יורד השפע וכמ"ש בש"ס ולמוכיחים יונעם ועליהם תבוא ברכת טוב, כל זמן שתוכחה בעולם ברכה בעולם וכו' (תמיד כ"י ע"א) ור"ל שגורם שפע כנ"ל, וכמ"ש בתיקונים (תיקון מ"ד) יעו"ש"י.

"ובזה יובן חסד ואמת נפגשו, ר"ל כשעושין להשפיע זה לזה החכמים מקבלין חסד מהעושר והעשירים שומעין חכמה ומוסר הנקרא אמת מהחכמים שהוא עיקר התכלית כמ"ש חסד ואמת מן ינצרוהו כנ"ל, אז גורמים לייחד ב' מדות הגורמין שפע וברכה בעולם, וזהו צדק ושלוש נשקו" וכו'.

"ובזה יובן דברי נעים זמירות ישראל בפתח דבריו, למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק יתיצבו מלכי ארץ וגו' ור"ל שלא אמר זה דרך תרעומות להתרעם למה רגשו וכו' רק שאמר דרך מוסר לעמו ישראל בטוב טעם ודעת להבינם למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק להתעולל עלילות בריק והבל על בחירי אומה ישראל, כאשר באזנינו שמענו עלילות שונאינו בכמה מיני תחבולות אין מספר להעלותן אשר האומות מעלילין והם המוני האומות הנקראים גוים שרגשו וגם השרים של המדינה מאומות העולם

הנקראים לאומים יהגו ריק, היאומן כי יסופר להאמין מחכמי אומות העולם על דברי הבל וריק כזה, אבל זה נמשך מצד כי יתיצבו מלכי ארץ מאן מלכי רבנן (גיטין ס"ב ע"א) שמעמידין על פי השר שארץ שלו, וזה שנצב לרב שנקרא מלך על פי מלכי ארץ שהארץ והעיר שלו אחר חורבן הבית [ותיבת מלכי משמש לכאן ולכאן] ויתיצבו מלכי ארץ ורוזנים שהם המנהיגים של הרב הנ"ל נוסדו יחד על ה' ועל משיחו, כי מיד יועצים עצות על ה' בענין מאכלות אסורות להעביר שוחטים טובים ולהעמיד רעים לפי רצונו וכיוצא בזה לפי מה שראתה עיני ועל משיחו שהם הלומדים העוסקים בתורה ועבודה איך לגרשם מהעיר ולבטל מנין שלו יעשו כעובדא דאחז המלך שאחז בתי כנסיות ובתי מדרשות ואמר אם אין חכמה אין הקב"ה משרה שכינתו בישראל שנאמר חתום תורה בלימודי וכו' (ישעיה ח'), ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו, ור"ל כי עצתם איך להשליך עבותות האהבה שבינם לבינו ית' ע"י שיש להם מקום מיוחד להתלמד ולהתפלל ולהסיר מוסרותימו שע"י תורה ומוסר כולם נכנעים לפנייהם ולהסיר עול מעלינו זהו תוכן עצתם".

"והנה באלו יש ב' כתות כנ"ל שיש יראי השם לשם שמים וכנ"ל, ובזה אמר יושב בשמים ישחק ר"ל כי זה שהוא ברום המעלות בשמים שכבר נתקשר באהבה ית' גם עתה ישחק וישמח ולא יחוש כלל לעצתם, משא"כ אד' ילעג למו, כי כת ב' הנ"ל שהי' במדרגה תחתונה הנק' אד' כנודע שלא היה לשם שמים רק ליטול את השם שהוא מחסידי ארץ, וכעת שרואה שיועצים עליהם הרוזנים וכו' מיד הוא עצמו ילעג למו על היראים כדי שלא ימצא בו שום דבר מחסידים שלא ילכד בעצת רוזנים, וזה הוא השמירה של מעלה לבל יכנס פנימה כל מי שיהי' כי מי שאינו הגון אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו כדי שיהיו נרפים מהתורה והעבודה לכוונה הנ"ל, אבל ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי, ור"ל שדוד אמר על עצמו ואני שעמדתי בנסיון כל הבזיונות והשפלות וכעת אני נסכתי מלכי שאינו נצב ממלכי ארץ עפ"י השררה רק ואני נסכתי מלכי שהוא אלקי עולם ה' על ציון הלומדים המצויינים בהלכה שעיקר מלכותי ונסיכותי הוא על הלומדים העוסקים בתורת ה' ועבודתו כמ"ש חבר אני לכל אשר יראוך וכו' (תהלים קי"ט) ועל זה הוא סמוך לשון חיבור כמו ועליו מטה מנשה (במדבר ב') כי הם נטורי קרתא (פתיחתא דאיכ"ר א') וא"צ לומר שלא לגרשם מהעיר רק שהם עיקר ממשלתי. וגם על הר קדשי שהם ראשי קציני אלופי ישראל שהם נקראים הר והם גורמים קדושתו כמ"ש (דברים

ב' ויהי כאשר תמו וידבר ה' אלי שאין קדושת שמו על נביאים כי אם בזכות ישראל ומה שהעמיד ית' אותי לנסיך ומלך הוא בזכות ישראל שהם נקראין קודש ישראל לה' ראשית תבואתו (ירמיה ב') וחס על כבודם שיהיה להם רועה נאמן לבל יגיס דעתו עליהן כמו שאמרו (יומא כ"ב ע"א) אין ממנין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלוין אחוריו", עכלה"ק הנוגע לענינינו.

רואים אנו ג"כ מדברי התולדות יעקב יוסף שהצדיקים ועובדי ה' יושבים בעניות ובדחקות משא"כ אותם שדורשים רק כבוד עצמם יושבים על מי מנוחות ולא חסר להם כלום וכנ"ל.

ולכן צריך באמת סייעתא דשמיא גדולה לזה, שתהיי הצדקה שנותן באופן ראוי והגון, שיתן לעני הגון ת"ח וירא שמים שאינו שייך לכת הערב רב רח"ל.

וזהו מרומז כאן בפסוק "כי יד על כס י-ה", פ"י כדי שתהא המצוה שנותן צדקה ומעשר **על כס י-ה** ויהי הכסא שלם, צריך האדם לדעת שהוא **מלחמה לה'**, כי הס"מ מסמא את עיניו ואומר לו על העמלקים שהם צדיקים, ולהיפך על הצדיקים אומר לו שאינם צדיקים אמיתיים רק מהערב רב רח"ל, וזהו מדור דור שהמלחמה הזאת הוא מדור דור, שעל כן לא זכינו לגאולה השלימה בדורות הקדמונים אע"פ שהיו צדיקים גדולים וקדושים, מ"מ עדיין לא זכינו לגאולה, והטעם בזה כי הצדקה אינה באופן הראוי, מחמת עצת היצה"ר שהוא עמלק, ויודע שבזה תלוי עיקר מפלתו כנ"ל.

איזה פטנהוז אתה רוצה בגן עדן?

רשימת התורמים המאושרים שזכו לבנות חלק מהיכלי גן עדן, בו תשכון נשמתם בעולם הבא, תמורת תרומה של 1600 ש"ח בעבור 10 סטים של הזוהר הקדוש, המחולק ל-70 חלקיו, כל חייד אתה רודף אחרי דירה בעולם הזה!

צא וחשוב, איזה דירה תהיה לך בגן עדן, לנצח נצחים רק כאן אפשר לקנות את הדירה בגן עדן!!!

כל אחד יתרום כפי רצונו לבנות את העולם הבא שלו זכור! היכלי גן עדן אפשר לבנות רק בעולם הזה! ולא כשמיגיעים לשם!

המעוניין, להתקשר
לטל: 0548-436784

אין חינם! סטרא אחרא היא בחינם!
כל סט נוסף שאתה קונה, הוא עוד היכל בגן עדן לנצח נצחים.
החכם עיניו בראשו - צא וחשוב!

ומזני הרבים ככוכבים לעולם ועד

דרושים תורמים:

להדפסת הקונטרס החדש "פתח אליהו המבואר"
וכן קונטרס "סגולת פתח אליהו"

ברצוננו להגיע למליון עותקים שיחולקו חינם לכל תלמוד תורה, לבנים ולבנות, וכן בישיבות ולבתי מדרשות התרומה ניתנת ישירות לבית הדפוס, עם אפשרות לקחת הקונטרס ולחלקם בעירו, או חלוקה על ידי מפעל הזוהר העולמי, המפעיל קרוב לאלף מחלקים בכל הארץ.

המעוניין, להתקשר לטל: 0548-436784

דקה-שתיים נמשכת כל הפעולה,
מנער ועד זקן, נאמר פתח אליהו לפני התפילה,
כדי להיוושע מכל צרה,
ידועה הסגולה,
ניצל מפצצת אטום, ונזכה לגאולה.

ספר זוהר ארץ ישראל חלק ח'

ספר פאת השולחן והוא סוף וסיום לארבע שלחן ערוך

אשר נחסר בסדר השלחנות אלו הלכות מהלכות ארץ ישראל והם הלכות פאה והלכות לקט והלכות שכחה והלכות מ"ע והלכות דמאי והלכות שביעית, ועוד כמה דיני ארץ ישראל הנוהגים ומבואר פנימה לשון רבינו הרמב"ם ז"ל וניתוסף הרבה הגהות דינים מרבותינו הצרפתים הר"ש הזקן ורש"י ותוספות ובה"ג ורמב"ן וראב"ד וש"פ וכמה הלכות ותוספתא וירושלמי אשר נשמטו וגם שיטות עמוקות וגירסאות נפלאות בסדר זרעים ירושלמי ממרן הגאון האמיתי רשבכה"ג אור עולם רבינו אליהו החסיד נ"ע מווילנא וסדרתי בקצרה בלשון שלחן ערוך ומצידו ביאור ארוך על כל ההלכות והסעיפים ולשונות הרמב"ם ז"ל וישובים לקושיות הגאונים ונקרא בשם בית ישראל וטעם שם הספר ותוכן ענינם יבואר בהקדמת הספר באורך שם יראה המעיין ויבין דבר על אפנו חוברתיו אני זעירא דמן חברייא עפר ארץ ישראל בע"מ ס' תקלין חדתין מעה"ק צפת גליל העליון תוב"בא

ספר

פאת השולחן

והוא סוף וסיום לארבע שולחן ערוך

אשר נחבר בסדר השלמות אלו הלכות מהלכות א"י והם הלכות פאה והלכות לקט והלכות שמחה והלכות מ"ע והלכות דמאי ויהלכות שביעית ויעוד כוזה קני א"י המהגים ומבואר פניה לשון רבינו **דרמב"ם** ז"ל וכיוסוף הרבה הגהות דיינים מרבותינו הגדולים ר"ש הקורשי ותוספות ובה"ב ורמב"ן ורמב"ד ור"פ וכמה הלכות מתוספתא וירושלמי אשר נשמנו וגם שיעות עמוקות וגירסאות בפלגות בסדר זרעים וירושלמי מורן הגאון האמיתי רבשכנה"ג אור עולם רבינו **אליהו** החסיד כ"ע מווילנא וסדרתו בקארה בלשון שולחן ערוך ונולדו ביאור ארוך על כל ההלכות והסעיפים ולשונות הרמב"ם ז"ל וישושים לקושיו הגאונים ונקרא בשם **בית ישראל** ועם שם הספר ומוקן עניינם יבואר בהקדמת הספר באורך שם יראה המעיין ויבין דבר על אפנו חיברתו הני זעירא דנוחבריה עפר ארץ **ישראל** בעיניו ה' תקלין חרתינ מטיהק צפת גליל העליון טוב"ב

ע"י החאמונות
והשגחת האברך
המופלא מו"י **שמעוני**
כ"י במו"י ישכר
בער הלוי ז"ל

חתת ממשלת
אחינו השר
הגדול מחמד
עלי באשא
יר"ה

פה גליל העליון

עדיק **צפת** תוכב"א

בשנת שאלו שלום ירושלים לבי"ק

הסכמות

הגאונים המפורסמים רבני עה"ק ירושלים תובכ"א

רבנים המופלאים וכבוד ה' מלאים רבני ק"ק ספרדיים
היו אשר תוכני עה"ק צפת תובכ"א

מה גדלו מעשה ידי אדם הגדול תלמודו בידו ליומד גדול
שמציא לרבי מעשה הן הן גופי הלכות שמהם תורה יוצאה
וישראל עושה רב פעלים ומקבצאל קובץ על ידי ירבה רבין
סבורתי רבין קמחי רבין בתראי לדעת ישראל מה יעשה כל
דמתעני מן דינא עליה דידיה הדר לכפי דעת והפונה גדול
המעשה על כל קץ וקץ תני

הדור אדם ראו בני מיני מעלייתא : עמה הלכתא גבורות
הלכות גדולות אשר אסף איש עמוד יקר הפתחה נולת
הכותרת כל העם עונין חריו מקודש נקודש שקדשו שנים
צורה וציראת ה' הדר הוא יעגת הרב המופתה וכבוד ה' מלא
מ"ק תפארת ישראל י"זי כאחד הנאצים

מה יקר ונחמנה ונכבוד מודע בשערים שמו רב ונאך נחמנה על
התורה ועל הפעולה שרמוד גדול ומעשה רב בישראל גדול שמו
גדול גורבן שמו מר יכור רבא דלילין ל"י בקבא רבא הוד והדר
בקלם נהדר הרב המופלא הנשורסם בישראל קראו בשמו אור
זרוע ללדיק יא ננוטען שלו בעולם וזה אשר יא אה שמו
פאת השולחן חיבור על הרמזים בהלכות איי אומיות טרומיות
כל כהני קודש מנהלין

תלמיד גדול מגדולי ארומה נגדולי הקדש אשר יק מוסט
ידי אליהו הנאון הגדול האינוי התפורסם מר קשית הדרת
אליהו זקוקל בחזקות ובמחמסם ובמוראם

ונקרא שמו בישראל פאת השולחן הא למיגמר : הא לאגמור
סיום לארבע שלון ערוך ממון הקדוש נאריה דארתא מרן ב"י
יע"א ויבן לו בית ישראל שתי בתי מדין הן מדיין כל
מלאים טוב

מה הלשון אומרת אמירה עניינה ארונן לפעל עבא אישר
בניטב הלקח כחלף ארון רבין בטעמא מרובה ומה עובד
ערכה בכל ושנור ז"ו תורה וזו שכרה עץ מים היא למחוקים
זה ברבו' העובד גם עשר וכבוד על אחת כמה וכמה נשבע
ונוטל בצרכה המושלשת בתורה תורת ה' תמינה עולה היא
מעלה ע"ג מעלה דברי תורה מעלין

וישראל עושה חיל שקול וערי בפלפולא הריפתא הא לו בטומקת
של הלכה נכונה השנוטת הנאות וחזיוני דיין מהבאון
הגדול זקוקל הוא ה' כותבה דורשה ומניהה נמנות הנכונות
בארץ ארעה לישראל אבז תורפיה וימלא דולאם

מה נאה אילן זה אשרי אנוס יעשה זאת זו תורה לעובדה
ולשומרה הכירה וגם חקרה בכל עמלו לפי שכלו השך זה הפוך
זה כל עונק שבה לכהי הוא דלחתא הא לניגמר מיני דלורייתא
אשרי אדם מלא חכמה והוא ידע אה מקומה נאיר עיני חכמים
לפרש להם תורה מהמה ומלחא בטעמא מניהה ודורשה מיני
הרביינה ויה עובד וינה יפיו איש יביא צפריי וכמב לו ספר ודבין
אלו מנהלין ומנהלין

מה נאה אילן זה אשר ויחזה שדי יחזה שכבר יא ננוטען שלו
בעולם בספרו הצהיר זה ספר תקלין חרותי אשר פרוי יתן
צטענו על אדמתה ק"ק צפת היחוד מ"ו גנה ישראל לעיני
באורייתא תדירא נשים לילת כותים ובתורתו יגהה תורת חכם
מקור מים נוי כעוהו מורה שאלכה כעוהו כלל מוקס
נבאים בתוך

מה אענה ומה אומר לכל הדברת ולכל האמירות ליה עיניו
זנה מענה אלה ה' אלקים עד איתם ננטער ויגיל בגלות
החל הזה נעים ונלים כאשר יגוד הקנה הכיטה ורחה את
הרפתיו לא כאשר בלתי אס בויתו(אתה תקום מרתם רחמתיים
שה פוהה ישראל בין המשפתיים בן ישי בראש מהרה חושה יביא
ויגאלנו ועלו מושעים בה' ליון יראו עיניו כהנים ולויים בעבודתם
וישראל במעונתם ושוקדים בקנה מוקס ומקנה נוקס לנו ללין

אח אכן נניי תינין מנאי דתנו רבין אחס הרי ישראל הולים זהב
מכיסם בזו כסף בזו זהב : בנותן דמים לקוח את ספר
התורה הזה בכסף מלא ויהיו נקראים

מה נרא אהרת תורתיו כאנור ארור נסיב בו'בו גידי לנגדר
על כל האדפיסי אשר תחת השמש עלה דפיסו ספר הלוי
משטר"ו שנה מיוסכלות הדפוס בלתי רשות הרב המחבר נרו ז"כ
והשומע לדבריו יתבדך ונניין כמ"ש יברכה ה' מליין ונו'
צחולה ויגילין

אמת חפלת בטומות למעיישין ישראל בטח מרגשת פעולי אקויה
דבריו מסכימי קום גזור רבין דא גורת אוריתא לננועי אשר לא
יקרב איש ור יחיד או רבים על ידו או ע"י גירי דיליה להשיב
גבול איש ישראל הג"ז להלדים ספר פאת השולחן כלו או
מקלן מהיום עד סוף ע"ו שנים רנזמים
והאיש אשר יעשה כזון קאי בצרור לטרקיה ימייח דרבין לית
ליה אסותא ית"ד ק"ק נחש כרוך אל עצמו ואל צדו ושומע לנו
ישבן בטח ועליו ייך מרו יעד בא לניין בואל מושעין של ישראל
למורה המשעה

כ"ד התקומים לכבוד התורה לאהבת ה' הבומר בירושלם
תובי"א בח' אדר הב' דהאי שתא סיננה מילתא גאולה אריכתא
בונה ירושלם ה' לפ"ק
שלמה משה סוויין ס"ט : שלמה יצחק מיוחס ס"ט :

הלכ"ד עמוסי התלחות : הנאצחים והנאצקים הנאים על התקס
פה עה"ק צפת אמת חכון לעד . במודע שבע * כאן אנה
הענינה ה' לנבויים ולישריים לפ"ק ברב עז
ע"י אברהם : חיים יוסף : נייסם ורחמיא ניר
אנהורי ס"ט : צרפתי ס"ט : חר"א זקוקל ס"ט

הסכמת הרב המאה"ג המופלא וכבוד ה' נלא נוח נפש
צדיק כבוד מורה"י יוסף דוד אבולאפיי"ע נ"ע האב"ד ר"מ
דעה"ק סברי' תיו ורמשק יע"א

דברי הרב הגאון הגדול נ"י עיה פ"ה זקן ויושב בישיבה
נשיא שבכבל ענורתן סני המפ"י בדורו כבוד מוה' משה
חיים נר"ו האב"ד ר"מ דיק' בגרת היא בכל רבתי יע"א
גם אני בחתי לכחוב בספר הקדש הלנה על דברת חור עיני
ישראל המאיר לתוך ולגדים הרב הגאון המפורסם בתורתו
כמהור"ר ישראל אשכנזי ה"ו בעל ספר תקלין חרותי אשר
ה' זיכהו וסייעו סייעתא דשמייה לחבר ספר שני ספר פאת
השולחן והוא סימנה דכל ארבע שלון ערוך והוא ממחנה
להביאו לבית הדפוס להדפישו ויירי רכינות אין כסף כאשר
חמיינה ע"י בנותהו מחתב הק' אשה"ח דבר הקדש דבר יע"א
אחי"א

אתיא גדול גדול הגידו צנצורים והשמינו צמגדול * מעשה ה'
הגדול אשר עשה עיוונו ונעלאותיו : הן הן נוראותיו בדת ה' תורה
ומנות * אשרי נוראי עקותיו : הן הן גבורותיו * מלך גדול מוכרין
גבורות * בהגלות נגלות על הר סיני והאר בוטר בראש על פני
כל הארץ : ויהי קול השופר מתרדף האלוצרות והוא אזה אל
מישר

הסכמות

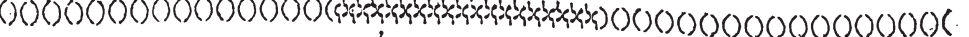
מלקח קומ' עוררה לו לכנה צרק הניתק שלט הגו את מקדש עמק
 וזאת מעיקר טובה לך לעולם לזור וזור נספר ההלקח קול וצבר ואו'
 גאלת עולם תהי' ה' יתן אומר הנבשרות לית בר נפלי ונמניני
 והיו ענינו רואי' ודודי' על הרעא ריחא דדבא משיח ישראל
 דברי עמום והלאות ממקרי הזמן ותחלו' החוחם פתויק
 בכין באו שערי' בתורה.
 תרתי והיו למאורות נכורה כשרגא לארץ ולדרים עליה תבינין
 כלה תעדי כלי' עץ חיים היא למחויקים בה והמוטיה יובלה
 הא דרעה גליה לרעי' ופול נכורא שלף ויאל מגוה : הודה וזיה מאיר בת עין עינא דחייא עי כההם עינא סתק כפלו'
 למחוא ארוב נאמן ריחמתי עינא כפרותא לפני ענינא . שמלביטו עמה רוח הבריות טוהה ולו הוסף תת כהה הגוך דר' ז' זול'
 ירו טויה ק' יתי' עמו לית רבא ודניא וזוטא כד יקוב אחד כרעא אבד ריהטא ספלוא ענה הגל לטויה חף הוא הים תמתי'
 בסוך גלי ריחא הא בנימי' דשמייתא . דזיו ליה כפר בתיה אשכ טס משה לפני בני ישראל

הא גברא ישראל עמיה חיל קורה' שלטונה לא ידע אמש ערכה עומקה ורומה רחפה ורחכה דון מנה ומנה ויל צריך הכתוב
 בעומקה של הלכה נשפך בערב ערבים בחובה ויל טס כל טענון ליה חרותו וכרות כליו דגמר לה לה אשרי' ישראל יי' חתוין
 לפעלא חילך לאורייתא עד טיבה וקנה לבו חוו' מפעלות זקן זה שקנה חכמה בשקל הקדש חתוין . כתב לה נעשה בהחמה
 ובחכמה בנודה ובמשקל נטע וכנה ונעשה חוון ויהי ידיו חמונה ברה כחמה ויה כלה נעניו כל ישראל

הא דסקא שדר לך שפיריה ונענעה ל' כסאסא כפרים עם גרדים שהכפרים מקדוין ליום הכניסה רהוט לפרקא ספרא רבה
 לו טובה השמועה מי יורה דעה לא הו ידעי רבנן מאי פסקא חכס ויבן פסקיה דריבא ככנינא חרופא דרך הגשר הגדול הרמייבם
 זיל שטיחי' לא מחלפא לכל הוד החוקה דבר שה' בכלל ויאל חמת מעלת הרב המופלא גדול העשה בישראל גדול בניו דיינא
 וכחיה לעומקא טולה על שולתן ונליס וימנו ממחקה פאת השולחן כמרחה חמה העמקה הוילאה ומחקה היה אור
 נלל בני ישראל

הא לן ה' אלקים נומ' לענה הרעה ויאל בארעא וגוירא בשמי' שמייה כחלה ללב' רודת נשברה לעת מרפא והלנה צערה
 הענד ישראל עבדים לעבדים () כונה שני דפריש פרוש מרובה עמוד פרישא לחיקא ל' שפתיא היינו טבחה
 שרמנה סר אחר בית שפתיא' ודקו לערים () בארעא דמחתי' דביחא . שלח נא ביד משיח לפי חומו ישיב גאלותא וצנה אללו ציון
 בהררי קדש יכרתו ישרי נור שלוח לאיילתא חילת אהבים . אכתי הביבותי' לשקול נור אגר ביומי' כהנים בעבודתם ישראל
 עושה חיל ומברכתך . יבורך . עבדיך . לעילא מלל ברכתא ד' יבד' ישראל

הא לכו שהטלו גודא רבא ומי' על כל הארצי' אשר בעולם שלא יפסו ספר הלז ט'ו שהי' עיניה פלוג דדפוס בלתי רבות
 מהרב המחבר נרו' ו' והשונוע יתברך בשם אלקי' אלול דהאי שפא שנת השמונה יבונן מקדשו לפי' ישראל
 בה דברי החוכם פה ארץ ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעליה הצעיר עזרה ישועה הכהן שט' . ישראל

דקדמת הרב המחבר : לכבוד הספר מירב

ברוך אלהי ישראל מעולם ועד עולם מעולם העליון שבוכל עד ענין הגיו' ומלכת הפת שורה יו' ואלפו שנעשה פת והוא התורה
 עולם השפל בתצב הסולל אשר הנחילנו תורת אמת חנוכה באל שבע'פ שני' פ'ת ר'ת תורה פ'ך וכן נמלכין פתוח אותה פ'תים
 יחוקה באש כח'ש מימינו אש דת לנו וזיל על ידה שני העולמות שהיא מפרדת לנחם תושב'ב שנק' להם כח'ש לבו לחמו
 במחמתו ותבונתו אשר חיי עולם נטפ בחוכמו וכספ שפאלם בלהמי וגם פ'ת עולם שבתגון ג' . הלמוד שהוא עיקר הנשבע'ל
 יש חלקי הכשמה והגוף חיובר שמים ארץ כך בתורה יש חלק שמונום בחיבה ד'ת למו' חותיות הלמוד ד הגב' ח'פית יליית
 שמה והם נכסרות' בגוי חמודיה וזלך הגוף פשעי התורה שחשונה הם נכסרות' היא נעלמת באלם וכסרתה
 וזינה נראית כ'א ע'י פעולות' בגוף בעולם הנעשה כך נשמת האורה הלכות ואינה נראית כ'א ג'י גופי התורה הלכות עולם
 וכל השונה הלכות בכ' מובטח לו שהוא בן עובדי' שנאמר הלכות עולם לו וכספ שהעולם מעורב עור' וכן האדם כך התורה הק'
 ומעורב הסולת בסולת ולכן הניחא סופ'כ' במסכת אבות דר'ג בראשונה היא אומרים לכן ביהולה ותפן בגללו וכו' חורו לומר
 ארץ דגן ביהולה וכו' שהתורה מלוכשת בלוש'רבי' כונו שהתבונה מלוכשת בחבן ומזן וחדש לעמול יול לעמלה של תורה לברך ולבן
 ויהנה בנותינו ורבותינו הקדושים הראשונים נומי נפש הטהר כרוה תפשו וטונוני' יגעו ומלאו בגוי אורחותי' ויאלכו
 חפרי הבואחה וישבעו ויחיווי' גם לנו ונלחמתי' בנוסכת שקלים חפ'ר ד' ח'י נפש ר'ש צ'י הראשונים חרשו וירשו ונילכו וכסמו ועמדו וקלרו ועמדו ודשו וזרו וברדו וסמנו וברקינו ולשו וקטפו
 ואלו אלנו חין לנו פה ללכול ובחיוסי' הגלות סבי'ארתי' בארחה ויהלוי' הסולת נקיה :

ובזה ביארתי בספר זכרון שלי ותני' פ'ו דרסקו דחמיני' ק' היא דרכה של תורה פת בנימל תהכל וכו' ואכתוב בקרי' אבד גרהה למצד פשוטה . רועלו התגא הקדוש סדר דרכה של ילימוד התורה לתורה שבע'פ הוא העיקר כח'ש . כי ע'י הדבר'ה כח'ש אכתס ברית ותוא פני התורה כח'ש שלא נשא פנים לתורה . כי התלמוד ופי' לתורה שכתבס הכתומה כונו חתרוג שלא נכתבס בתורה כ'א פ'י עין הדרי ויולא והיא כסוד נקב'ל . נמלכין נקב'ל שךך . כינו הנקב'ה מניירת העיפה להיות ולד וי'ס רכר פנים לא טוב שאינו הולך בדרך התורה שנק' טוב והש'ית נק' טוב ה' לכל ולכן ע'י' מונע טוב מן העולם וספי' דקדא ועל פת לחס יפשא צבר זכו' בןשבע'פ שנק' פת לחס שפוטבה כח'ש ריב' חוי לי אס אומר חוי י' חסלא אומר מפני שילמדו הרמאיון חסמו דלמורן ע'פ . הכתוב לדיקים ילכו בס ומשעו'ם בשלו בס וי'ס גם כסוד נקב'ה המובבב בגר וכמו' ויללה אמר יהודה בג' וי'ס גם ח'ש בגוי' פ'ב דשנת ע'פ והי' חמונה עתך כ'י חמונה ו' סדר זרעים כ'י תסיב כל הש'ס ומסוי'ס יא'פ'ה ח'י אוב'ה י'ה

דקדמה

ה' אורז אין וכו' חסל לא' שאמר העלה כור חיטים כו' ח'ל העלית קב חמוטין וכו'. ג' לאו ח'ל חוטב אם לא העלית ופרש' חמוטין ח'רץ וליהי שנותני זה בחטים כדי לקיימוהו ענין אר' ה' שהוא קיום החכמה כמלה שנומקת התבטל והשג' ויש פת בניה חסל שמתרפ לנימוד תורה שבע"ס ביהיה כדי לקיימה ויזי במשורה התמה הוא על ריון דאורייתא הגמוים בחבדות המושקין לבו ש"ל כמים וקתיב דבש מלאת אכל לך והן ג' הראשונות דעה בינה שעל וע"ז אמרו בפ"ב להגיגה דמפלה מן כו' במכסה כו' אין לך עסק וכו' ושמתני בזה הפיוט דפי שקלים או רחית וספרת והכנת וכו' ושאלו וימרו הגלון החסוד רבינו אליהו כ"ע מזה כל כך הינות והשיב שהם ל"ט תיבות ובהם שאלו וישת מוטלם כיום מלאכות על נעשה בראשית שנהן ברת עולמו ושבת מוטלם כיום השבת ולכן כאשר לנו ל"ט מלאכות שבת וזהו העל שברית כדורה שאינו נפסק שמים נהן מעשר בכל יום על ע"כ ולדעתו ג' תיבות הראשונות הם ג"ר חב"ד רחית הוא חכמה כו"ש בקבלת וכו' ראה הרבה חכמה לפניו היו קורין לכתיב רחיה הוא אשקלירי הנוארה וספרת הוא בינה כמ"ש לתפנתו אין וספר ונאמר (ד"ה א' כ"ו) איש ונבין וסופר ודניאל ב"דיומי בספרים ודעה כולל מו"ב כידוע * ולכן כ"א הכנה גדול חכמה וכו' בינה כמ"ש כוון שמים בהבונה * ובתבונה יתבונן ויתבי מנין חבל בחכמתו וי"ש והכנת וכו' מלא הוא שאלו הג' הם ומלאכות הבריהם דכתיב ה' בחכמה יסד ח'רץ כוון שמים בתבונה בלעמו האמונת נבקשו * ואלו הג' הם גבוהים וענווים רחמים ל"ט מלאכות ובהסוד הג' חן ל"ט נשאר ל"ו שבהסודות הדרגה והחכמה וי"ש גול אל ה' דרך שדה הדרכים להשיג שם הוי"ו ב"ה ח'ך שמהו את הכל * ובגמ' אמרו בב"ב וכמה משורה א' מל"ו בל"ג וי"ש ויזי במשורה תשנה א' מל"ו בל"ג הכל * ולא ח'ך גדולות ובפלותיו ועל הארץ קישן דרגא דענוה אף צנת סילק מהתורה * וחי לער תחיה * גם בדבר הברת להחיות איש יעשר כנישתו שמהו"ו וכן חיי התורה שנק' חיים כתיב אשרי אדם מפתח תמיד בל"ח תיב שפחד שלא ישכח וירץ למשמש תמיד כמו בכיסו * ובתורה אהה עמל בג' חלקי תורה עין מוח לב * תורה שבכתב המיוחס לעין כמ"ש דברים שבכתב כו' * ותושבע"פ מיוחס למוח שיכיר אותה וריון דאורייתא המיוחס ללב וירץ להיות עמל ויבצ' הרבה לברר ולבן התורה הקדו' - וביהיה ה' ובענוה ושלמה וע"ז אשריך טוב לך בעוה"ו ועוה"ב שני עלמות הכל בתקוין הגוף והנשמה ע"י גופי תורה ונשמתה * והארכתי שם בזה ותורה שבכתב נגד ממה שהיא ג"ן סודי' כמ"ש בח"ו ע"פ גן נעול כו' והושבע"פ נגד לבנה המקבלת ונתורה שבכתב כמו לבנה שמקבלת מאור האמה * וי"ש הנחמדים מוהב ומחו רב וזה נגל חמה ונגד תורה שבכתב שמהו"ו הפרים כמ"ש במו"ש שבח קדו' ע"א חכמה עמומי שבעה חלו' ו' ספרי תורה וכו' במדרש פ' שמיני ובב"ר פ' ס"ד וזהו זהב שהן כפולין נגד פנים האגואר והיטוב שהאו"ב * ופ' נגד תורה שבע"פ בחי' לבנה מושכן פ"ו

דבוח ביארתי מ"ש שבת פ"ה א' * האי דקדוקא דקא חיי לרבה דקא מעיין בשמעתה ויהיה ארבעת דלדי' הוסי' כרענא וקא מיי"ן בהו וקא מנפן ארבעתו דמח ח"ל גמח פיוול דקדמיתו שפויטו לאודניו וכו' ר"ל להגין כפר בתורה שבע"פ שהוא שמועתה ולכן קראו פיוול ונבחיית פו שהוא ארבעה תושבע"פ וזה על עיקר גיעתו ועמליו לברר ולחודר האושבע"פ ולשאוב מים קדושי' ונושעיהו ושמליו לברר ולחודר האושבע"פ ולשאוב יגורו ארבעתו הישועה הוא ים התלמוד הקדוש השמחה בשמחה של תורה ושקלו וטרו הרבה שני התלמודי הבבלי והירושלמי * ע"פ שלם הוד וזהו רוחב תחנת לבנה שהי' לכן נפתחו על אולם וע"פ קבלת מרבותיהם שיעתם יגידתם ופירושם בכל הסוגיות ואסקי' אשמתה אליבא דהילכתא שיעדיל

הקדמה

שיגדל חמיו יהיה ג'כ קטנה הולח ומלח על ידי ודמותיו על
לקי עיני יהוה חים על כל אשר עבר עליו וגדול כים גדרי *
ובגלילי הק' הלנו עדרים עדרים חגשי אמה גדולי חבורתינו
הקדושים ומעוזיך הלב האלחתי מלין בשפל קול התחנה לאשר
את דכא ישטן נכח שער השמים לאמר * אנא מלך מלך רחמי
קום נל ורחמטעלי ועל שארית פליעת בית ישראל אוד מולל מלש
חמרי שלמה האם עם הגנים ותפשי מעשה אבינו הוקן יעקב
אבינו ע"ה אשר רל בנת כרה * כן חזכי נדר נדרתי לאמר *
הו' אם תעשה עמדי חסד * והקיומתי מחליי זלח אז איגע
לסדר חיבור ספרך ורעים בקלמוד ויולגני עם שיטת חדו"ר
הגאון קדש הקדוש רבינו החסיד ויזקיל אשר זכתי לשמש לפני
מותו * וזכותו הגדול יעמוד לי לחבר ולסדר ההלכות אשר שנינו

רבותינו הקדושים הקדמונים
וחנה אחרי בני בני רב ונרדמתי בשינה מהוך הבכי ודממה
חלנו אחד בא יגיע בי ויעירי באים אשר יעור משנתו וכה אמר
לי כגוף ורפוא ותן אף והלאה הועש חסדו עליו ויוליני אותי
ובתי הגי' וישגי בנת הגליל לגלילי אשר זכתי מאז בגלילי הק'
וגרמתי הגדולים בנה ביתי * ומאז לי אשה בת גדולים הלמטה
אשה יראת ל' מבי' מרת יוסא ביילא חי' בת הרב המופלג
בחורין זקן שקנה כמותו כבוד מוה"ד סג"ל הגאון הרב דק"ק
יאמפולז' ז"ל ואחי' בנת חסידו חורה המגביל ר"ל בגלילי הק'
ועברו גם עליה יסורין ומלכות נפשות ובחולי' התסוכן הגו' נעמה
למות ושמה ה' לקול ביהימי וזכות אבותי עמודי שבי' קונה
וגם נכבה מחולי' * ואחי' בנת ניטל מתחנה הגביר האדיק אור
החיים ז"ל עברו עלינו רעות רבות ועמד ואיוות מוח אג"כ ניטל
מתחד עיני הבן יקור לנו כמר שמואל זכב בליל ר"ה תקצ"ב *
ואחי' בן קטן השני מנחם שמו ונפל עלי כל משא סבל עול אורי
זיבור העאר כדולינו ההגהסם ולכלתסולראות כל אורי סיפוק
ומדר לייודס וסבלתי רעות הרבה מוצרי הגוים אולי הארץ בנת
שוגרה העיר עברו ע"ה והשלחתי בצתי הסוחר שבני הקשה
וסבלו פחדים ואיוות נוח ומכולס הזילנו הרחוק יח"ש ונתקיים
צי הכתוב כי זכנל לרה הזילני וגומר באלהי' בנתתי לא אירא
וזה יעשה חסד לי עלי אלהי' נדרך * אישלם תודות לך ומפני
סיבת טרדתי המרובי' וגם אשר בחלה נפשי להכניס רדפי
להזילי מנח אל השועל חמוריו באין עור על האלחות העלום הקשה
עלי מחד להשחרג בחובות ח"ו נמנע להזילי למועל ואחי' בחודש
אדר תקפ"ה * ה"י פה עה"ק צפת ת"ו' מוטלת בתי' צימות
הגשמי' גושמיים מרובים ורוחות קשות ונפלו הרבה בתיס ונפל
ציתי בלל יג' אדר ובני אכני' ושכני יסבו בדרך הבית בנת
שנכלה וברוך ה' ש' עשנה לל' נכ"ס מיקום הזה יסבילי עם כב"ב'
זלח בתי הצומה ערע שיגדיל תי' נתתי אותה לאיש חשוב ות'
הוא חמני הרב החריף ובקי ירא ה' מרגי' המפ' כבוד מוה'
ישעיי כ"י מעה"ק ירושלים ת"ו' ה' ירכס עם כסם היללה
הנעימה מורת שרה הרב חמני האברך המופלג החכם השלם כתי'
ברכה תי' עם בנלה חמני האברך המופלג החכם השלם כתי'
משה יוסף ג"י עם הבן יקור הגולל להם זה שמו אברהם יצחק
שי' ובתי הקטנה האהובה מרת ליבא תי' כולם יעמוד על הברכ'
ויזכו לכל טוב ולאורך ימי' ושנים

או אחתי און זה כ"ה די' ה' לעוררני על אשר אחתי וגרמתי
לקיים נדרי ומתעללנו בבנין בית ישראל הוא ספרי הלוה
לך נפל בתי ישראל ועברו עלי כל הארצת הגי' * ונשכתי חמני
ואחתי כגבר מלני לקיים נדרי לה' * וסודרתי זה הספר והוא זה
אלו ההלכות מדרתי עימה לגון הרמב"ם * והוספתי הגהות
חידושי דברים הרבה משיעור רבותינו בעלי הוס' * ור"שי והר"ש
הוקן והראב"ד ז"ל ושיטות עמוקות חדשות מלמד מרן הגאון
החסיד ז"ל חבירי' לירושלמי ומשניות סדר ורעי' * והכל בקצרה
כלשון שולחן ערוך בהלכותיו וסיומו ונעופיו * ומחביבותא דתי'
הקדמות: בהחלתו בשלטה סימני הלכות א"י מליקוטי תיבורי
הרמב"ם וגאון' וחידושי דברים אשר לא נדפסו וגם סימני ס'.

כ"ס הלכות שמיטה גם בכרך הבודר בנפישת ה"ת מ' ס"ו ח"ו
כדי שלא יחבר כוף ונילתי' פ"ו לשבתי' סידרתי וגם הוספתי
בסדר לשון הרמב"ם אשר מרין ב"י קצתו ויילג מלכותו ופדסתי
עמם סידור דבתי וגם כי בנמה מקומות חידשתי שיטות ודתי'
ועיונים בדברי הגאון בעל אורים וקומו' אשר דתתי בהשגת דבתי'
לאחתה חן קורה

ומצידה ביאר ארוך * כתי'ס כחזב חזן וצבר על הלכות * חזן
הוא הקינור שהיא מיראח סמוס * ואחי' בנר על הלחות
כי בזה ומקיים הלימוד בדרך קצרה שנכלל בו הביאור * וכליתי
בביאור זה כל שיטות ולשון רבני הרמב"ם מלך טובעו ובמקומי'
שמרן הלכות נכחה בקושי' או ישכ בנזקק יצתתי ונלאתי בעניה
פתח פתוח נלמה וכן עם הגאון בעל השגת מלך ה"י לי מות'
בפלוטו העמוקים ותי'תי' בנמה מקומות קושיות וברתי' בפקוחי
והוספתי דברים חדשים הרבה מחוספתא וירושלמי אשר השמיט
הרמב"ם ז"ל ואשר הונוני בזה עוד כי בנת עיניו וחיבורי על פיר
ה' בדי'ס מ"ס חיים להגאון פרי"ה ז"ל מעט חידושי' על סדר
ורעים להרמב"ם ואחי' בל לוי' וראיתי ומלאתי כי טובתי לדעתו
הרמבה והעמוקה בנמה מקומות ובכונה וקומי' בלשני' אחתי' איתי'
כל זה אמן חילי לחבר ונצבר ניד ה' הנובנה עלי ויש בנ"ת הגנות
על התפרשי' כי תורה היא והרשות נהנוה וגם עם איהו גדולי'
אחרונים הייתי דן ומשיג לפענ"ל ונחת אודעי כי נא ה' בדי'
כמה פרים מחירי הכשרדים ז"ל בנת בחתי' וגם ח"ב צדק
מורכבת המשנה לא היו בזהמ"ד שלי על ה"י דמוס הכפ"ס יתלתי
דתי' נידו ספר כ"י הגאון בעה"מ ס' הסד' למיכ"ס שז' גנית
הביחן שחבר בימי הגאון בעל חו"ט ובכפתור על ארעיס עיינותי
זו ולבריו המורשי' המורשי' הגאון ר"ה תקצ"ב *
בכונה דברים ה' לי תשוב' ע"ד לא כתבתי' מפני כי לא תפס"ס
בעולם בדפוס טרן וגם כי יש ס' ניהרד בעל ה' האם שמו שעיר
דרך דבתי' א"י עם העתיק רק לשון הרמב"ם ושי' ולא חדק
ביאור' ונל' יגע בשיטות הירושלמי וישות דבתי' הגאון ז"ל כלל
והייתי כדן לפני החכמים יופרעט שיטות מלשות כמותק ומלאת
והלדו"ר הגאון החסיד ילע בביאור לכדך דרעי' דהר"ן הו'
ל' שבילין דירושלמי ובבלי וספרי' וכל האורה הקדושה
כאשר יראה הרהב בקדמונות תלמודו הגאון אחתי' המפ'
המנוח הרב ר' חיים ז"ל ונלתי' הרב דק"ק וואלין לספרו שנות
אליהו על משניו ורעי' ולספר ספר דרעי' וספרי' *
ורבינו הקדוש החסיד ז"ל ה' מרגינתא דלית לה טימא כאלח
מדורות הראשוני' כאשר תורתו הקדושה מעידה עליו במישרו
שחיבר יותר משבעים חיבורים וכל דבריו בלישנא קיטא וקצרה
כלוכפי' אשר ברקיע השמים ויש הרבה חידושים בנשמתח שהמה
קורים כמו ס' קריים בסתרי' תורה זל"כי' ביאורי' רבים וכל
החיבורים חיבר הכל על היומו ארבעים שנה ואחי' לא כסב'
ולא חיבר כ"ה ע"י תלמודיו כי ה' מעין טובם שנלתי' אפסר ה'
לנו ומי לכתבן כמו ששמעתי מבנו הרב הגדול ז"ל ששענ' נפ"ץ
שהי' לו ק"ן פירושי' בפסוק א' בידר העירם ונל' מנולא איש סג"ר
מוהיר שיכתבו כלדמותו וגם לא רלה להסתח ונחם הקדוש לזה'
ולא יכולתי להתאפק מלהודיע שיפור אחתי' כאלה אשר ששמעתי
מפה קדוש תלמוד מוכבש על רבינו הקדוש רב מתיב' ס"ח כג'
לדיק הרב הה"צ החסיד הנוקבל הגדול המפ' בשלם כבוד מוה'
פנחס מענדיל ונלתי' מעה"ק ירושלם ת"ו' בעה"מ עיי'ה
רבינו הגאון בעל כותיוס בק"ק סערה"תי' בשנה שסי'סירוסו לל'
ער השיי'ס'ס'קבל ממונו והוה בדיחא דעתי' ונחם

בשמתח תורתו הק' * ויקרא למחמתי הגאון הרב דסערה"תי'
ז"ל * ולכנז הגדול הרב המפ' מוה"ר"ל ז"ל * ומה לסגור תדרו
* והאלוהות סוגרו ביום והלתי' נרות ה"ה וכאשר סייס פיק"ס
נשא עיניו למרום בדבקות עמומה בצדקה והאלהה לשמו הגדול
יח"ס * שזיכה להשגת אור כל האורה * בפנימיותיה ונאזותיה
כה אמר כל החכמות נרכיס לתורתיה הק' וכלולים בה וידעס'
כלס

אז אחתי און זה כ"ה די' ה' לעוררני על אשר אחתי וגרמתי
לקיים נדרי ומתעללנו בבנין בית ישראל הוא ספרי הלוה
לך נפל בתי ישראל ועברו עלי כל הארצת הגי' * ונשכתי חמני
ואחתי כגבר מלני לקיים נדרי לה' * וסודרתי זה הספר והוא זה
אלו ההלכות מדרתי עימה לגון הרמב"ם * והוספתי הגהות
חידושי דברים הרבה משיעור רבותינו בעלי הוס' * ור"שי והר"ש
הוקן והראב"ד ז"ל ושיטות עמוקות חדשות מלמד מרן הגאון
החסיד ז"ל חבירי' לירושלמי ומשניות סדר ורעי' * והכל בקצרה
כלשון שולחן ערוך בהלכותיו וסיומו ונעופיו * ומחביבותא דתי'
הקדמות: בהחלתו בשלטה סימני הלכות א"י מליקוטי תיבורי
הרמב"ם וגאון' וחידושי דברים אשר לא נדפסו וגם סימני ס'.

כ"ס הלכות שמיטה גם בכרך הבודר בנפישת ה"ת מ' ס"ו ח"ו
כדי שלא יחבר כוף ונילתי' פ"ו לשבתי' סידרתי וגם הוספתי
בסדר לשון הרמב"ם אשר מרין ב"י קצתו ויילג מלכותו ופדסתי
עמם סידור דבתי וגם כי בנמה מקומות חידשתי שיטות ודתי'
ועיונים בדברי הגאון בעל אורים וקומו' אשר דתתי בהשגת דבתי'
לאחתה חן קורה

ומצידה ביאר ארוך * כתי'ס כחזב חזן וצבר על הלכות * חזן
הוא הקינור שהיא מיראח סמוס * ואחי' בנר על הלחות
כי בזה ומקיים הלימוד בדרך קצרה שנכלל בו הביאור * וכליתי
בביאור זה כל שיטות ולשון רבני הרמב"ם מלך טובעו ובמקומי'
שמרן הלכות נכחה בקושי' או ישכ בנזקק יצתתי ונלאתי בעניה
פתח פתוח נלמה וכן עם הגאון בעל השגת מלך ה"י לי מות'
בפלוטו העמוקים ותי'תי' בנמה מקומות קושיות וברתי' בפקוחי
והוספתי דברים חדשים הרבה מחוספתא וירושלמי אשר השמיט
הרמב"ם ז"ל ואשר הונוני בזה עוד כי בנת עיניו וחיבורי על פיר
ה' בדי'ס מ"ס חיים להגאון פרי"ה ז"ל מעט חידושי' על סדר
ורעים להרמב"ם ואחי' בל לוי' וראיתי ומלאתי כי טובתי לדעתו
הרמבה והעמוקה בנמה מקומות ובכונה וקומי' בלשני' אחתי' איתי'
כל זה אמן חילי לחבר ונצבר ניד ה' הנובנה עלי ויש בנ"ת הגנות
על התפרשי' כי תורה היא והרשות נהנוה וגם עם איהו גדולי'
אחרונים הייתי דן ומשיג לפענ"ל ונחת אודעי כי נא ה' בדי'
כמה פרים מחירי הכשרדים ז"ל בנת בחתי' וגם ח"ב צדק
מורכבת המשנה לא היו בזהמ"ד שלי על ה"י דמוס הכפ"ס יתלתי
דתי' נידו ספר כ"י הגאון בעה"מ ס' הסד' למיכ"ס שז' גנית
הביחן שחבר בימי הגאון בעל חו"ט ובכפתור על ארעיס עיינותי
זו ולבריו המורשי' המורשי' הגאון ר"ה תקצ"ב *
בכונה דברים ה' לי תשוב' ע"ד לא כתבתי' מפני כי לא תפס"ס
בעולם בדפוס טרן וגם כי יש ס' ניהרד בעל ה' האם שמו שעיר
דרך דבתי' א"י עם העתיק רק לשון הרמב"ם ושי' ולא חדק
ביאור' ונל' יגע בשיטות הירושלמי וישות דבתי' הגאון ז"ל כלל
והייתי כדן לפני החכמים יופרעט שיטות מלשות כמותק ומלאת
והלדו"ר הגאון החסיד ילע בביאור לכדך דרעי' דהר"ן הו'
ל' שבילין דירושלמי ובבלי וספרי' וכל האורה הקדושה
כאשר יראה הרהב בקדמונות תלמודו הגאון אחתי' המפ'
המנוח הרב ר' חיים ז"ל ונלתי' הרב דק"ק וואלין לספרו שנות
אליהו על משניו ורעי' ולספר ספר דרעי' וספרי' *
ורבינו הקדוש החסיד ז"ל ה' מרגינתא דלית לה טימא כאלח
מדורות הראשוני' כאשר תורתו הקדושה מעידה עליו במישרו
שחיבר יותר משבעים חיבורים וכל דבריו בלישנא קיטא וקצרה
כלוכפי' אשר ברקיע השמים ויש הרבה חידושים בנשמתח שהמה
קורים כמו ס' קריים בסתרי' תורה זל"כי' ביאורי' רבים וכל
החיבורים חיבר הכל על היומו ארבעים שנה ואחי' לא כסב'
ולא חיבר כ"ה ע"י תלמודיו כי ה' מעין טובם שנלתי' אפסר ה'
לנו ומי לכתבן כמו ששמעתי מבנו הרב הגדול ז"ל ששענ' נפ"ץ
שהי' לו ק"ן פירושי' בפסוק א' בידר העירם ונל' מנולא איש סג"ר
מוהיר שיכתבו כלדמותו וגם לא רלה להסתח ונחם הקדוש לזה'
ולא יכולתי להתאפק מלהודיע שיפור אחתי' כאלה אשר ששמעתי
מפה קדוש תלמוד מוכבש על רבינו הקדוש רב מתיב' ס"ח כג'
לדיק הרב הה"צ החסיד הנוקבל הגדול המפ' בשלם כבוד מוה'
פנחס מענדיל ונלתי' מעה"ק ירושלם ת"ו' בעה"מ עיי'ה
רבינו הגאון בעל כותיוס בק"ק סערה"תי' בשנה שסי'סירוסו לל'
ער השיי'ס'ס'קבל ממונו והוה בדיחא דעתי' ונחם

בשמתח תורתו הק' * ויקרא למחמתי הגאון הרב דסערה"תי'
ז"ל * ולכנז הגדול הרב המפ' מוה"ר"ל ז"ל * ומה לסגור תדרו
* והאלוהות סוגרו ביום והלתי' נרות ה"ה וכאשר סייס פיק"ס
נשא עיניו למרום בדבקות עמומה בצדקה והאלהה לשמו הגדול
יח"ס * שזיכה להשגת אור כל האורה * בפנימיותיה ונאזותיה
כה אמר כל החכמות נרכיס לתורתיה הק' וכלולים בה וידעס'
כלס

אז אחתי און זה כ"ה די' ה' לעוררני על אשר אחתי וגרמתי
לקיים נדרי ומתעללנו בבנין בית ישראל הוא ספרי הלוה
לך נפל בתי ישראל ועברו עלי כל הארצת הגי' * ונשכתי חמני
ואחתי כגבר מלני לקיים נדרי לה' * וסודרתי זה הספר והוא זה
אלו ההלכות מדרתי עימה לגון הרמב"ם * והוספתי הגהות
חידושי דברים הרבה משיעור רבותינו בעלי הוס' * ור"שי והר"ש
הוקן והראב"ד ז"ל ושיטות עמוקות חדשות מלמד מרן הגאון
החסיד ז"ל חבירי' לירושלמי ומשניות סדר ורעי' * והכל בקצרה
כלשון שולחן ערוך בהלכותיו וסיומו ונעופיו * ומחביבותא דתי'
הקדמות: בהחלתו בשלטה סימני הלכות א"י מליקוטי תיבורי
הרמב"ם וגאון' וחידושי דברים אשר לא נדפסו וגם סימני ס'.

כ"ס הלכות שמיטה גם בכרך הבודר בנפישת ה"ת מ' ס"ו ח"ו
כדי שלא יחבר כוף ונילתי' פ"ו לשבתי' סידרתי וגם הוספתי
בסדר לשון הרמב"ם אשר מרין ב"י קצתו ויילג מלכותו ופדסתי
עמם סידור דבתי וגם כי בנמה מקומות חידשתי שיטות ודתי'
ועיונים בדברי הגאון בעל אורים וקומו' אשר דתתי בהשגת דבתי'
לאחתה חן קורה

ומצידה ביאר ארוך * כתי'ס כחזב חזן וצבר על הלכות * חזן
הוא הקינור שהיא מיראח סמוס * ואחי' בנר על הלחות
כי בזה ומקיים הלימוד בדרך קצרה שנכלל בו הביאור * וכליתי
בביאור זה כל שיטות ולשון רבני הרמב"ם מלך טובעו ובמקומי'
שמרן הלכות נכחה בקושי' או ישכ בנזקק יצתתי ונלאתי בעניה
פתח פתוח נלמה וכן עם הגאון בעל השגת מלך ה"י לי מות'
בפלוטו העמוקים ותי'תי' בנמה מקומות קושיות וברתי' בפקוחי
והוספתי דברים חדשים הרבה מחוספתא וירושלמי אשר השמיט
הרמב"ם ז"ל ואשר הונוני בזה עוד כי בנת עיניו וחיבורי על פיר
ה' בדי'ס מ"ס חיים להגאון פרי"ה ז"ל מעט חידושי' על סדר
ורעים להרמב"ם ואחי' בל לוי' וראיתי ומלאתי כי טובתי לדעתו
הרמבה והעמוקה בנמה מקומות ובכונה וקומי' בלשני' אחתי' איתי'
כל זה אמן חילי לחבר ונצבר ניד ה' הנובנה עלי ויש בנ"ת הגנות
על התפרשי' כי תורה היא והרשות נהנוה וגם עם איהו גדולי'
אחרונים הייתי דן ומשיג לפענ"ל ונחת אודעי כי נא ה' בדי'
כמה פרים מחירי הכשרדים ז"ל בנת בחתי' וגם ח"ב צדק
מורכבת המשנה לא היו בזהמ"ד שלי על ה"י דמוס הכפ"ס יתלתי
דתי' נידו ספר כ"י הגאון בעה"מ ס' הסד' למיכ"ס שז' גנית
הביחן שחבר בימי הגאון בעל חו"ט ובכפתור על ארעיס עיינותי
זו ולבריו המורשי' המורשי' הגאון ר"ה תקצ"ב *
בכונה דברים ה' לי תשוב' ע"ד לא כתבתי' מפני כי לא תפס"ס
בעולם בדפוס טרן וגם כי יש ס' ניהרד בעל ה' האם שמו שעיר
דרך דבתי' א"י עם העתיק רק לשון הרמב"ם ושי' ולא חדק
ביאור' ונל' יגע בשיטות הירושלמי וישות דבתי' הגאון ז"ל כלל
והייתי כדן לפני החכמים יופרעט שיטות מלשות כמותק ומלאת
והלדו"ר הגאון החסיד ילע בביאור לכדך דרעי' דהר"ן הו'
ל' שבילין דירושלמי ובבלי וספרי' וכל האורה הקדושה
כאשר יראה הרהב בקדמונות תלמודו הגאון אחתי' המפ'
המנוח הרב ר' חיים ז"ל ונלתי' הרב דק"ק וואלין לספרו שנות
אליהו על משניו ורעי' ולספר ספר דרעי' וספרי' *
ורבינו הקדוש החסיד ז"ל ה' מרגינתא דלית לה טימא כאלח
מדורות הראשוני' כאשר תורתו הקדושה מעידה עליו במישרו
שחיבר יותר משבעים חיבורים וכל דבריו בלישנא קיטא וקצרה
כלוכפי' אשר ברקיע השמים ויש הרבה חידושים בנשמתח שהמה
קורים כמו ס' קריים בסתרי' תורה זל"כי' ביאורי' רבים וכל
החיבורים חיבר הכל על היומו ארבעים שנה ואחי' לא כסב'
ולא חיבר כ"ה ע"י תלמודיו כי ה' מעין טובם שנלתי' אפסר ה'
לנו ומי לכתבן כמו ששמעתי מבנו הרב הגדול ז"ל ששענ' נפ"ץ
שהי' לו ק"ן פירושי' בפסוק א' בידר העירם ונל' מנולא איש סג"ר
מוהיר שיכתבו כלדמותו וגם לא רלה להסתח ונחם הקדוש לזה'
ולא יכולתי להתאפק מלהודיע שיפור אחתי' כאלה אשר ששמעתי
מפה קדוש תלמוד מוכבש על רבינו הקדוש רב מתיב' ס"ח כג'
לדיק הרב הה"צ החסיד הנוקבל הגדול המפ' בשלם כבוד מוה'
פנחס מענדיל ונלתי' מעה"ק ירושלם ת"ו' בעה"מ עיי'ה
רבינו הגאון בעל כותיוס בק"ק סערה"תי' בשנה שסי'סירוסו לל'
ער השיי'ס'ס'קבל ממונו והוה בדיחא דעתי' ונחם

בשמתח תורתו הק' * ויקרא למחמתי הגאון הרב דסערה"תי'
ז"ל * ולכנז הגדול הרב המפ' מוה"ר"ל ז"ל * ומה לסגור תדרו
* והאלוהות סוגרו ביום והלתי' נרות ה"ה וכאשר סייס פיק"ס
נשא עיניו למרום בדבקות עמומה בצדקה והאלהה לשמו הגדול
יח"ס * שזיכה להשגת אור כל האורה * בפנימיותיה ונאזותיה
כה אמר כל החכמות נרכיס לתורתיה הק' וכלולים בה וידעס'
כלס

דקדוק

אבן שלמה וזלך אבן שלמה הוא אליהו בן שלמה וכמו שאלף
 וכן פלא ובעלם כך חורוה ג"כ
 נסתרה ונעלמה ונתן שמו בהמשך ב"ת ובנחירות מה רבו
 ירמו ונפלא ספרי תורתי הקי והגתו פללות רבות מלבד
 הגדסם כבר משפרי קדשו על ספרא דצניעותא וכו' ומעט על
 וזהו הקדוש עוד יש בכחזים אהמו וראיתי סוד אל' שגילה לו
 יעקב אבינו ע"ה על מה שמתקשה בכחי הר"י ז"ל בדבר אל'
 זכסוק או יחוקי בנעויו שגוס בו וצפירושו והגהותיו על ז"ח
 רות דף ס"ז ע"א וז"ל ר' רחמיא פתח בו אל' לאו הכי אל'ה
 בשעתא דיימי וייתגלי מאן לחמי' לבר לש הדע הא עכ"ל וכתב
 רבינו וז"ל ונהגה לי כי ליד הוא קו' המדה רבין וז"ל לאלוין
 בתימורו בו ע"ש כ' רז זה פתום וכה פלאים מנאל בשוולתי
 על הצרות הש"ס גיזיון עמירין רוי דריון שהים זו שמעתי כול
 מתמר גמי' דשנת ק"ד אל' כגון נבזו בזון רבב בדר סרו ורס
 אשר רבוותי רש"י ותוס' לא פירשוהו הוא אמר אלו לא נברא אל'ה
 לידע סוד זה כלאי וגם צוואר כו' אך כך ב"א אל' בק"ס
 אית שתיין אחוון ידען עד ובעשרי כו' פ"ג והגאון המשב"ך
 בצי"ב ס"י ר"ל ובח"א ס"י כ"ו נשאל על זה והשיב ולא ידע סודו
 ורבינו הקי ידעס ושקיס אלו זכויי לקבלס בלימאל בסוד נפלא
 וכמה יגיעות יגע רבינו הגאון בירושלמי בסדר זרעים הגיה
 אורות מאופל השיבש' ויחיד שיטת עמוקה נמד הר"מ והר"ס
 ז"ל ויש שהסופר חלי סוגי' או תירך שחסר כגון במס' דמאי
 בסוגי' דלפטר ר' מהניח אמר בפלטר היא מחגי' האסיף גרסהו
 וכן בשבוע' פ"ז מ"ו וורד חיש דלמר בירושלמי ספר להלן וורד
 הריון פתרוי ואינו חתוב כ"א אל' והר"ס ז"ל נחקר הרבה לבאר
 ורבינו האסיף פתח חזק דאקומתא נפלאה קבלס ארבות במקומי'
 ושמעתי מחמד מהעומדי לפני רבינו בלמדו שיטת מחגי' דפ"ג
 לכלאים ערוגה כו' כי הגאונים והרמב"ם ז"ל מהכרח יגיעתם
 בלמוד הלמוד בבלי להורות מונטו הלכה למעשה לא שמו יגיעתם
 לבד ובלבן תלמוד ירושלמי הקדוש ובתוספתו רק רבינו הר"ס
 ז"ל יגע חשט בירוש' והוספתא כאשר קבעס במסמורי' בפירושו
 על זרעים ופירות אבל לא על אמיתתן וזרין ואחר על טעמו
 כי הוא יגע בכל בחוקיו כמה מחות פעמוי' ההוא אמר כי
 בצויות ערוגה יגע מחד זמן שהי' ינול לגמור חיי' ש"ס בבלי'
 ודחה כל פירושי הראשונ' וביאר שיטת חזקה אמיתית וכו' והרבה
 מקומות הדברים יצרכי' ומחירי' כי וכה לגילוי' החמת ברובי'
 יגיעתו וסיעתא לשמי' דהא לי' בלמדו לשמה ונעשה מעיין
 דמתברר בו' והנה ראיתי חובה עליו לבאר בעניינהגותיו וברכותיו
 להדפוס שהייתי תמה בראיתי לר"ת בהקדמתו למ' הישר שהרב'
 להשיב על אחיו הראשנים ז"ל שהרבה להגיה בדרשות חדשות בגמ'
 כו' ע"ש וגם בהגב' מרדכי פ"ג דשנת ד"ה כך נמאל בס' ישן
 וז"ל יש מהם מגייהם הספרים ואחר הרעות מהם כי הם
 כותבים הר"ב בהגיהותיו ויכיר מעבדיהו וחתה פומס הגהותיך
 וסומכין עליך וחס מגייהם תיבה אל' או ז' ואהה כ"ב כי ולזרוע
 מרה במגיהו ספרים ע"ש וכי תימאל לא נתגלה לו הישר בימי
 רבינו הגאון ז"ל הלא בהג' מהי' רה"ב בקי בע"פ אמא לחמי'
 וכך נראה לפעמי' כי ודאי ידע כ"ז רה"ג ז"ל שהרי בציאורו על
 דצ"ב ע"ד ס' רע"ט ס' ב' כתב וז"ל ואין להגיה כו' ע' תוס'
 דצ"ב קל"ד אל' ד"ה פל כו' ולר"י נראה כו' וכיכי הרמב"ן שס
 וכ' שס דצ"ב מתקן שס גדי' אחרונ' תיבת ז"ל בשביל שהקשה
 להם קוש' תוס' הכ"ל ור' מופרש מן הגמ' וירושלמי שאין זה
 כלום וכחך והגהת ספרים מסבאל עפירה גמורה היא כו' ע"ש
 הרי ידע לה רבינו וא"ל למה הגיה בירושלמי ותוספתא הרפה
 מתל אלף כך נראה לי פי כל דברי הר"ת ורמ"ה והרמב"ן על
 הגהות תלמוד בבלי דווקא אשר מיום שנתחם ש"ס בבלי שמשו בו
 רבין ספרתי ונחשו קתחי ומתרוי ונחשו גמ' וירושלמי שאין זה
 חרב לתלמוד חפני דאכן פסקינן כבבלי נגד הירושלמי. דמתראה
 הוא נוכח שנתחם ע"י רבינא ורב אשי ולאורו לנדבכל אחרותיו
 הטורחים והעיב לק דקיקין בו ודייקו וגמרו חפני רבין בגירסתו

דקדוק

כפי רע"ב ס"ק י"ב כ' ג' הישנה בירושלמי ש"ב והרמזות מ"ד
 לפ"ד הרמז"ב והח"ב בפי' המשניות וירושלמי שלו שם הביא
 וסיק הגרסה הנזכרת ועמ"ש בספרי זה סי' ק"ד ס"ק י"ח עומק
 ופירו' ביה וכן בפירו' על י"ד ס' ק"ט ס"ק י"ח פי' פני' הישנה
 ועל ח' נאמן בו ופני' על הירוש' ברם וע"ה נאמן (וזינתו
 ט"ס בפנים על ג' החמשה)אין בפני' וכן באבות היה
 וכו' קודם חידושו ההנהגות
 הנבלאות וגם אשר הדפים הנחמד הנו' דמיה על הגהת רה"ג
 צמח' סופרים בצריכת קידוש המולד בשם תלמודו הגאון הר"ח
 כי לא שונתו כל זה ולא מתרעא לדמות למי ששמע מפיו הק'
 ואי היה שמו גס הוא מורש יא' מפי רה"ג איהו גופי' דהיה
 ונתיב לה הוה מפרק לה ללא הוי ניהא לרה"ג לכוזקי לאוקמי'
 בא"ב בתיה ורה דבעגולה דנפיק מדרשא דמסדרין ל"ו איתקרא
 דלגן הסה' שהיו הסגדרין ושבין כהני גורן עגולה לאורחא
 דמסדרי ברכות למדר בלשון ברור ואי הוה צפי לתקוני בא"ב
 הלי' אה' בגדולתו גיל בו' אה' דרה"ג דיע לה מתימק בכל
 הברכות הארוכות המדורות בתלמודין ולא אשמיט תהא למקמי
 חדא בסדר א"ב כמו אשר ברא אשר יר' אשר קדם אשר בתלמודו
 ובינא ויהא ק"ס ל' לרה"ג דלא נמלא סידור בא"ב ב"ה כמו
 שבח אל אדון שכתבו הסגולות נעמח. מפני שהוא בדיכאל דתמן
 אשכח בימא ארבעא ולא בסדר ברכות לרא' ק"ד וגם חדשים
 גובים לא ניהא דל' ל' וימי' טובים וכן לשון ירח כליל לבנה לא
 ניהא ועוד כמה נעמין למימטרין דמגליין ל' ומה דנפיק מומי'
 דרבינו אמת ברור

ולמישיותיו ופירו' וגי' וכו' והלכתי הלכו' משותף ומדרתי
 בלשון ו"א וצמח מקומות ביארתי וישנתי בשטותי
 פסקי הרמז"ב וז'
 וקראתי גם מיבורי הפנים פאת השולחן ושם הביאור
 שמתירו קראתי בית ישראל וטעם שם
 אשפר ארבע פנים א' מפני דקמיל פאה א'
 מששים וסך כל הסימנים שכלל הדי' שיע' עולים אלה ושבעה
 מלות וממנה מימיס ומימיס ספרי וזה חלק ששים במספר
 הסימנים הכל כונו עני התלקט פאה שדה ולכן קרא פאת השולחן
 ב' מפני שהוא סיוסוסוף של הדי' שחמתי ג' ע"פ מ"ש רבינו
 על אות א' שהוא תמילתו ואחשיתו וסופו של הדי' מלאכות הפה
 והכי נמי פאת ראשיתו ואחשיתו וסופו אותיות משלשה הלכות
 פאה דמתי ציפית ד' פאת השולחן עולה כמו שמי' ושם אדוני אבי
 מורי ז"ל ישראל במיש' ע"ה' ובתוס' ע"ה שם אבי בשלימות
 עם הבולל

ושם הביאור בית ישראל כפשוטו ע"ש בית ישראל ברוך את ה'
 ובר"ה של שם ספרי מרומים כל פשוט ביתי החיים והמתים
 שכבר מתו ויהי ויכנסו בשפר יומקו שהיו פשוט וכשמות
 יקרות בצולם
 וכבר כתב הגאון בעל פרי מגדים ז"ל בדיקתו לחי' * שם
 שיש מלעיוס על מחברי ספרים הן בפוסקים די' בחומרות
 ראשונים וכו' * ובמסור יש הרבה ס' מוכר באין מונה להם מ"מ
 חובלת האומרים ומתפסים בדול מחד הרבה * וגם בענין של
 זה הספר הוא דבר חדש שלא הי' עריין ואינו בפוסקים ולא
 בקבלה ומוסר וגם
 לקיים דברי וענין גדול הוא דבר שאין העולם עומקים כ' בס"ח
 שהוא כחח מלוא ותניח בספרי פי' אמור א"ר ורד"מ ב"ר
 יוסי מה ראה ליהם בחלום רגלים פסח ועצרת ר"ה ו"ה מלאן
 והלא כבר נא' בפי' קדושים לא חנלה פאת כו' אלא ללמד שכל מי
 שמתח לקט ושכח ומפאה ומי' מעלה עליו הבת' כאלו בהימין
 קיים והקריב בקרבות בתוכו :
 וכ' ביוהר הקדוש פי' תורינו ח"ב מ"ו ע"ב וז"ל כמה דענשא

דבי' בגין מילא בישאי ק' בגין מילא טבא
 דאחי' לדי' ויכול למללא ולא מילא בגין דפנים להארא רוחא
 מתללא דהא' אמתקני לתללא לעילא ומללא לתתא וכולא בקדושה
 נבא ע"ש א"ב אמתקני מ' תקיל וז"ל הקב"ה גורן על האדם כמה
 ספרים יעשה יש שגורן עליו ספר א' ויש ב' אר"ב וכל מי שגלה

בביתו
 על שמו ושלמה אמר פרי' לדיק עין חיים כי הפרי האמת אשר
 יניח פלדיק אמרוי היא השורה שהיא עין חיים והוא מה שהזיח
 בו זמנו מפלסול החכ' ויחודי התורה ואלו הם החיים האמיתים
 אשר חיו השלמים ע"ה וגם ראוית ללאת בעקבותיהם ע"ל
 ומה טובו יקרו ורמו דברי קדו' ה' הגאון הגד' ולא נתן גם אני
 העני וההדיוט אשר כפי יאומי ואינס ולא זכיתי לנבקים והעניס
 יורדים גם שינה כורקה די אמרתי מתי אעשה גם אכתי לביתי
 בניתי לי זה בית קטן וערכתי אכל פאת רגלי השלחן והוא
 אוכה מרסוק ליהנות מאור קדוש ותדוסבפרת תורת רה"ג הפי'
 החסיד ז"ל אשר זכיתי לשרתו פרימוןתי ונסעתי לי כמה ספרי
 בדרוש ומוסר ומסקים וירוש' לא רייתי לקבל טרדותי בזה ולהעמיד
 להזיחם בעלמי' לאור כי אם ספרי זה קאן הכמות ודב' הציטת
 וס"ד חייבת הבא דהי' אכל מיניע ללאת מתקדש לקח' להפנים
 ולשים עין השגתו על זה לא ירבו שינושים ומיכב צבתיס וית'ס
 והביא לעיר קדשתי מתימם חסם וז"ל צבתיס חסם חסם וית'ס
 מה דפוס אשר לא הי' מעולס צבתיס' ובפרט דספרי' הוא על ה'
 א' דתימתי' לי טובא כי פסוירי' ריב' פתח' לי אשר זכיתי להשפיע
 בתלתי

בביתו
 על שמו ושלמה אמר פרי' לדיק עין חיים כי הפרי האמת אשר
 יניח פלדיק אמרוי היא השורה שהיא עין חיים והוא מה שהזיח
 בו זמנו מפלסול החכ' ויחודי התורה ואלו הם החיים האמיתים
 אשר חיו השלמים ע"ה וגם ראוית ללאת בעקבותיהם ע"ל
 ומה טובו יקרו ורמו דברי קדו' ה' הגאון הגד' ולא נתן גם אני
 העני וההדיוט אשר כפי יאומי ואינס ולא זכיתי לנבקים והעניס
 יורדים גם שינה כורקה די אמרתי מתי אעשה גם אכתי לביתי
 בניתי לי זה בית קטן וערכתי אכל פאת רגלי השלחן והוא
 אוכה מרסוק ליהנות מאור קדוש ותדוסבפרת תורת רה"ג הפי'
 החסיד ז"ל אשר זכיתי לשרתו פרימוןתי ונסעתי לי כמה ספרי
 בדרוש ומוסר ומסקים וירוש' לא רייתי לקבל טרדותי בזה ולהעמיד
 להזיחם בעלמי' לאור כי אם ספרי זה קאן הכמות ודב' הציטת
 וס"ד חייבת הבא דהי' אכל מיניע ללאת מתקדש לקח' להפנים
 ולשים עין השגתו על זה לא ירבו שינושים ומיכב צבתיס וית'ס
 והביא לעיר קדשתי מתימם חסם וז"ל צבתיס חסם חסם וית'ס
 מה דפוס אשר לא הי' מעולס צבתיס' ובפרט דספרי' הוא על ה'
 א' דתימתי' לי טובא כי פסוירי' ריב' פתח' לי אשר זכיתי להשפיע
 בתלתי

דקדמה

במלכה ה' ולהתגדר זכורה זה כצפנה ופסחים שנה והרבה
 הויסמי וירנה יבועה על חיקויי ישיבה יבועה וכנה הרבה
 עדי עלי מים כבתי פחד דבר והרב ורוב עומתי וכבני הקשה
 כסוגר ישנה כבתי גם ככבתי איני נכבשי יקפו עלי ונה
 עשה לי אדם אמרתי ונה כבתי ה' לי כבזורי עליו מרס
 השלמתי והרבה האלתי ועורתי אה'ק ואכסם זה נפיה כל
 כתי עבדתי והנהגות כולל ציבור טהור בכל כתי עשיתי ועבדתי
 למוד תורה ברבים קבועה ויכולתי ויבועה ויבועתי ועבדתי
 יסדתי כבז'ל כבער בת רבים בין גדולי רומי גדולי ישראל קרן
 אה'ק הגדלתי גם לגליל הקי גם לעה'ק ירושלים הובנ' ראש
 ישבם הרימותי וכתורתו של אור העולם מן הגאון י"ע הרבה
 ולבתי דאורייתא דליה כתיבי ויבועתי ועשיתי העמוקים מלבי
 גליתי ואם שביה אחי תלמי משבתי וכאשר אמר הנה'ק הק' שביאו
 מי יבין אמרתי ונתמפל אני ונתבסם וכל אהובי תורה הק' מעיני
 הספר שיסיתי וכס כעומק העיון וימגלו על האהבה לקבלו ולישב
 ולתקן אהבה ע"ס ששאלו משבגות הגמתיקים והדפוס דכתיבי
 פועל ומחלקי הארץ ית'ם ומכל רבועי הגדולים המזכרים ככפר
 הוא אכנס מחילה ופליחה אם קלעה קולמוסי באהבה מקומן
 כבסע יד על דבריהם פעמיני לעצמתיקים הקדושים וכתורת אמת
 שהחילתי אלקים אמת בלתי אל האמת עינינו וכתי'ם רבינו הקדוש
 הרמ"ב ז"ל בהקדמותיו וז"ל אנה דמאן ואורייתא דמאן ודבריהם

הודאה רבה ומודעה רבה

על גרמא כחוקי ככה עשיתא משך גמר הדפסת ספר זה משנת תקצ"ג עד תקצ"ז : ומסיפור האורע יולע הכל . וגם כי
 אמרו רבתינו הקדושים צ"ק דסבא אלתא באת לכתוב און אנו חסיפיקים לכחזו כל הימים ומפלאות שפעה השי"ת עמנו בכל עת
 ובכל שעה . מית ניסא דאי" בכל אי-כע ארצות . מקידה ה' בגיורתו ית'ם והשפעתו ית'ם בנס מזה לקבוע לדורות ולכן כבתי
 לקבועה דפוס כתיב למתן ידע לדורות אשר נעשה בימינו אשר גברה חסדו עלינו כתיב
 ויהי בימי שמוע השופע כל הארץ שנת צדקה היעשה ומשפתי פסישראל בחודש השלישי הא גברה חסדו עלינו כתיב
 עט אחבי' יושבי גליל הקודש המקרא הסתרת פניך הייתי נבחה בנת כחור פנימיות השבחתו ית' אשר עם ונראה של מלכות
 כל לשטר חיי בני אדם אז נבחה כי מרד גויי פדאי אדם שכנים כרבים אשר בעירתי וכרבים אשר המושל בכל ארץ ומרסאי
 והסחר מורא ההלכות ויבואו על העיר מגורי חרבות ורמות כל בתי להאמיר ולהרוג ולהבד מער ועד זק טף וכסים ביום אחד
 ושלא לבז האדו לה' כי לשלם אסדו אף בעת האמיר פניו האיר והנה חוט של חסדו עלינו וכן נבב כל אחבי' לעבוד כל אשר
 כתיב וברחת לעשית על הרי ארץ הק' ורבים אמת דתו אל כפר עין יתים סמוך למרות הקדושים אשר כתיב ארץ חסיד הארץ
 הקדוש ר' יהודה בר"א ואביו ר' ברוספרא' שם ישבנו גם כתינו ולעקט לאלקי הארץ למען יעילו כזוטתם והגויים אלנו ואלו כל
 אשר כתיבתי וישברו כלי הבית ומלוטות ויקח כל מודי דמילא ומשחי וכל מחבולי העיר תפרו ויבזו משך שלשה ושלשים יום ולילה ויריקו
 כל העיר עלי הקדושים והגביל ימרב כי בזה משלחת חיה רעה ומרר חבורותיו כחוק בני ביי וימרו כל הדפוס ושלמה ויבטלה
 ורעה עוד מולת המתרת מעמי כי בזה גויים נבמלה ה' בתקדש מעט כתי מדרשנו וככ"ג ויטמאו היכלי קדשיו וישלכו כל מתדחית
 פתרי חריתיו ארצה ויעתו ככרות ערים . וכל קדש תפילין ומזוזות כתינו עללו וזינו והבליט ויקפו מסיח ורעויות לבושתיו ויש
 מנגלים לרגליהם שמתו כמעשים על ארץ ישראל ובימים ההם סבורי כל הדרכים און יזאו ובה הלדעי' ע"ס לעקלית התגלית
 היושבים כמלי הים המוכב לאי' ולעקב אל ה' אלקי הארץ דעוה חדעו עינינו על עדר ה' ועל חורבן ישוב ארצנו והמורה הקדושה
 אמת שרם כשתינו יאלה כבבדי אלמתינו לפני אבינו מלכינו הרמת וקבלה כל חיינו עות ובלספראות כביונותי למען הגל אמת בני
 מועדיה וירפם התרחם על הארץ ויסב כסיווחו הכנחרים ויבא איש הגוף לפנינו רץ מעיר בירות מל הים ועל ידו האדעתי אל
 התאורע לכל פרקליתו המנכים ושרי אר' קרבה ולקר המדינה ואינו כס"ג מתאר טעם כ"ל למודי אור והקב"ה הגילט חידם ומבדע
 אה כל הנעשה וכשעת נשלח ממושל ארץ שר גדול עם חילו ויבא לגליל הק' כעשירי כחמו וילל כששתינו חדי האמרוים ויחל לעשות
 כסם משפוטסואמת מאר'כי כלל הארץ ומשפטו היה רק לא כמשך ולא רבה השאל ובינה זכרות הגויים כי כתי בעיר הגליל כי בירושלם
 עב"ק סבורו כמו שפע אמת וככנסו המודים העירה והיו אחבי' כס"ג וכאבחו והיו כחמור ומלוק כרעב ומתא' ויגן על העיר
 הקדושה למען ולמען לוד עבדו וימחר רחמינו בעלות שר מושל הארץ לעה'ק ויברח השכנים וכן כבחרן ח"י
 כפלו ארות רבות והנהגו כמה נפשות ועיט כסיס חיל העיר כביבוע העיר אבל לא כמשך רק יום אחד וכן
 כמב"ר ח"י סגור עליהם עיר היהודים ויכיתום כנתן דמים לגויי העיר אבל לא כעש כאלו וכאחר אר"כ המתגלבים אמת כבנת
 אמת חתן לעד כי גם נהרגו ומתו כמה נפשות מישראל ואללו טולס ומשך ג"ל ימים עד הגל הוה כי ערומים שטרס ורחת הרעה
 וכעצב אמרתי ח"י כוקר ט' וריקס עתרת עונה כרוך אל האולאת אשר האיל נפשותיו ועליו להדות ולהלל לשון הגדול ויבאקסם על
 הגויים והגפלות שפעה עמנו בימים ההם וזמון הוה וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו אה כל הארץ אמת ואלה

או ישיר ישראל את השידה הזאת

יה אר השטל הגומר . לעבודך ומסדך מי יזל נספר : ר"ק חסדך נסדך ומלאותיך אי' שאל סופר . ית'ם כרעב ואלה
 כשמים ואנמי כסם חלקי כוכר וסלסלו כקע שומר . לא עובס מסדך ולא כלו התמד חמת ערב ופסר . כ קאל עם ומכס
 וקיס חד פדתי . כאלתה וברכה כשתי . לעם אחי על מסדך ומלאותיך עמנו . כחוקר ישראל ברט אח די אלתני
 אלתני מלח לומר על אלתה ופדות נפשי . אשר לא עוב חסדו תאזני . לעולם לא כשכח זה חסדו מקדבתי וכבתי
 ר"ק באלס ה' כאלת ישוב ורחמי . וכתי אלקים מתרין ונרס יראו כאלות ויקים את סוכה דוד הטתלת ויאתר קיס כחול
 ישראל ויבנה וזליל ושרם נשעות וישע ויחור התמלכה הראשנה לבת ירושלם ויבנה האקסם בית קדשתי ומתפרטת כ"ג אבי'

הלכות ארץ ישראל

א

בית ישראל

הוא לעת הרמב"ן ז"ל בספר המנוח שלו
 מצוה ד' וז"ל ואותי אני כי המנוח שהתחייב
 תפליגים שיהיו דירת אי' עד שאמרו
 בכתובות ק"י ב' כל הוי' ממנה זר בחל' כאלו
 כו' וזולת זו הפלגה ג' דורות שאמרו בה הכל
 הוא ממנו עשה שנלטינו לשבת בה אי' הוא
 מ"ע לדורות מתקייב כל' ממנו ואפי' בזמן
 גלות כידוע בתלמי' במקומות הרבה ולשון ספרי'
 מעשה דריב"ב ור"מ בן מרש ורח"ב ר"י

מא' וירשם אותה וישבתם בה תמורה לעשות וישבת א"י שקולה ככל התורה (הרמב"ן כמ' המנוח
 שלו מצוה ד' וכו' הרמב"ן ור"ש) (טו) אמנם אינה מצוה כללית לכל ישראל בגלותה המל' הוא אלא
 מצוה על כל יחיד לדור שם ואם יש דברים מיוחדים אחריו לעלות בגון סכנות המדבריות הימים
 המוסכמים או שחז"ל יש לו נכסים ומתיה ואחר לא יתאם ערך מחייתו או לא יתאם לו נכסים לעלות
 וייעדר לשאלו מהפריזת או חיבתו חזרה ולא חיבתו לשאלו ע"פ לעלות לא"י (רש"ב סי' ב'
 בשבועה) והבטחה לא"י אם נזמנה לו שיראה אפילו צע"ש כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש וסופק
 עומה לשבות ואם אחר שיהיו צדקה לא ירעו לשבות עמו יכול ללכת עמם חוץ לחמס מפני פיק"צ
 ואם נכנס לעיר אחר בשבת חזר לא ירעו לשבות עמו יכול ללכת עמם חוץ לחמס מפני פיק"צ
 דלדבר מצוה נתיק לו או אלפיסאמה לכל רוח (ש"ע א"ר סי' רמ"ח סי' ד' כשם שהובא בספ' צ"ד)
 מ

ור"ג שהיו יולדין חו"ל והגיעו לפלטי' וזכרו את א"י וקפסו את עיניהם ולגו המעוהין וקרעו בגדיהם וקראו והתקרא הוא וירשעו וישבת בה
 ושמרת לעשות ואמרו ישבת א"י שקולה כנגד כל המנוח עכ"ל. ובפירושו על התורה פי' אררי ע"פ ותמא הארץ מאריך בדבריו הקדוש'
 בעיקר שבה ארץ. כי חלק ה' עמו. ונחלת ה' לעמו חלקו. ולכל העמים חלק הארצות ושריהם תלכיים ומנוח. ואי' נחלת ה' לבד
 ואין עליה שר מלאך כי"ל לה' הארץ כו' והבדילו בזה מכל העמים. והיא בקדושתה תקיף כל עוברי עברה. אי' אינה כשאר ארצות
 אינה מקיימת ע"ש. ובחוספתא דעוב"ס ושבתו בשלום כו'. והיה ה' לאלהים ואומר לתת להם את הארץ כנען לאת לכל לאלהים כו'
 שאם בארץ כנען יושב לאלהים כו'. ועיקר כל המנוח ליושבים בארץ לפני ה'. ע"ש בדבריו הקדוש' ונעשו שהיא מ"ע לדורות
 וכן הפליגו רז"ל כשישבה גב במונס. ואשר השיב בעל מג"א על דבריו לא מכתעב כלל דמ"ש דכל השלגת רז"ל על זמן בהמ"ק. אבל
 עכשו אין מצוה לדור בה. ומציא מוס' לקדושת בשם ר"ח כהן יליא. ודא הוא בא לתקן דברי הרמב"ם הרמב"ם שפסק גם בזה'
 כל דיני המתניחין וגמ' כסופין לעלות לא"י ולירושלים והיא אומרת לעלות כו'. ומציא השלגת רז"ל לא"י. אלא דרבינו ס"ל
 שהיא מצוה לרבנן. ומיזן בגמ' בעובד' לר' אבה ורמ"ב ור"ז נקטו תפ"ל וקעבר ופולד דר"מ שגמ' אמי שאל כותי' כו'.
 וכל האוני' הכל ביה"ט. ומ"ש מתוס' דכתובות ק"י ב' ד"ה ואומר ר"ח כהן דעכשו אין מצוה לדור בא"י. כי יש כמה מצוות התלויות
 בה וכמה עובדין לאין יכולין ליהר בהם כו'. ע"ש הש"ס דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל דהא דתפ"ל
 וזכר כתב הגאון מהר"ם בתוספתו ג"ס סי' כ"ח וז"ל אינו מיסוד התוס' שהרי הרמב"ם לא הביאו בתוספתו ולא בהלכות ואדרבה
 הביאו דהייש כופה לאשה לעלות לא"י ג"ס בזה"ו ועוד דעיקר הטעם משום קדושת א"י ומצוה ישבתה דהו' אפי' בזה"ו הרמב"ם
 בספ"ר בשם ישבתו כו'. ומ"ש לא"י שיש כמה מצוות התלויות כו' ודברי תימה הם שמי' שיראה לקרות בקרע בא"י
 יכול לקיים כל מ"ע כמו לשו"פ ומל"ט נמי יורר בהם ומי מעבד על ידו. וכ"מ למהר"ם מרונבדארק בתשובה סי' קצ"ט ומי לנו בקי
 בדברי התוס' מהר"ם והרמב"ם ז"ל. והוא ה' את עיני שמתאפי' בהמ"ר סוף כתובות כלשון היה כקב ר"ח כהן בתשובה דה"ט
 ביימה שהיה שלום אבל עכשו המדברים עושבים א"י לכופה דה"ט כמו תפ"ל תולכי' בתקום גדולי' סיות ולטעם ואפי' אם יעמוד לה
 ערבים תנוד' מתנוד' ערבי' שהי' תשובה ר"ח כהן לר' ה"י אלא מטעם הרמב"ם. ומ"ש בתוס' בשמו לאין מצוה לדור בא"י
 בהתת תלמידי הוא ולאו לסמכה הוא עכ"ל. ומ"ש עוד שם לדחות ראיית רמב"ן מספרי כי מפני שלא היה בידם לקיים המקרא הוא
 לפי שחרב הבית קרעו בגדיהם וזכו שאם ה' נוהג לאחר החורבן למה כזו וקרעו בגדיהם היו יכולים לחזור למקומם כו'. ע"ש.
 ליחא בדבאח כ' שחזרו לתקומם גם כספרי פי' ראה וכו"ה בילקוט ע"פ כי יכרית כו' וירשת כו'. מעשה דריב"ב כו' וקראו התקרא
 הוא וירשת וישבת כו'. וחזרו למקומם אמרו שקולה כנגד המנוח עכ"ל. ע"ש ודאי שאלו ללמוד תורה או מצוה הבריות מיותר ללכת עינת
 לחזור וכספרו א"י חזרו בהליכתם וכו"ה שם עוד ומעשה דריב"ב בן שמוע ור"י האמלר שהיו הולכין ללביזן אלא ריב"ב ללמוד עינת
 חזרה והגיעו ללמוד וזכרו את א"י וקפו עיניהם ולגו המעוהין וקרעו בגדיהם וקראו התקרא הוא וירשת וישבת כו' וחזרו וזאלו להם
 למקומם אמרו שקולה ישבת א"י כנגד כל המנוח עכ"ל. והני תגלי דחשיב בעובד' ב' היו אחר החורבן כמו שנתה הרמב"ם
 בהקמתו לורע"ס ר"י האב"ל ורמב"ם כשחזרה שישבת אחר החורבן וכו'. וחזרו למקומם. וגם דחשמה דריב"ב היה בזמן הבית פתיח
 ברש' פתחים בעובד' דשלת הנגרי כו'. ומחלה סבו כו'. ככר כ' תוס' בנחמות ס"ה ב' ד"ה ריב"ב כו' דקמי ריב"ב היה דלחה היה
 בזמן שבית ואחד אח"כ ע"ש וכתובתא דעכו"ס ישרה ארס בא"י אפי' בעיר שרובה עכו"ס ולא בחו"ל אפי' בעיר שכולה ישראל
 מלמד שישבת א"י שקולה נגד כל המנוח כו' כאלו קבור תחת העובב כו'. וזוהו בזה"ו כדסידר רבינו וקראו מצוה שקולה כו'
 רק למהרמב"ם כ"ל דהכל מדרבנן. ולרמב"ן ומכתעב פשט' דלישנת מצוה ישבת א"י מ' ככל מ"ע מן התורה דלא מייחזר דלמזו
 דרבנן תתיה שקולה כנגד כל המנוח עכ"ל. ולירושלמי אפי' בזה"ו ולא חילקו בין דב"ל לש"מ וסמחה תני הכל מעלין כו' מובל ג"כ והוא ודאי ללא
 יהודא דאחר העולה מובל לא"י עובר בעשה ואי מה"ס היאך יסבור נביא דברי משה. לק"מ דהא עבנין הגלות אמרו זה מעיקרא
 דבכתו' עד יום ספקי וכמה מ"ע דקרבנות ומזבחת קיום התורה ביטלו בגלותם וע' תוס' שם ד"ה כבלה כו'. דמ"ל לר"י דבבית
 עני נמי קמי' קרא וגם דווקא דבבל וגם לא"י ק"ל כותי' כדחיינן ומקנח' דנח' קאי כר' זירא דעביד עובדא וסליק לא"י וכן
 חיונן ר' חיינה גדול לסליק לא"י. וכן רב כהנא וכו' אמרתי דעלו מובל לא"י ומעשיהם רב דלא כר"י. וגם דיני המתניחין
 וגמ' דכוסין לעלות לא"י ולירושלים אפי' בזה"ו ולא חילקו בין דב"ל לש"מ וסמחה תני הכל מעלין כו' מובל ג"כ והוא ודאי ללא
 כר"י דלדידי כשח"ל לעבור על מ"ע היאך כותין. וגם סוגי' דעבד שבת לחו"ל כו' דמנהו גם כו' מובל ג"כ והוא ודאי ללא
 לפסוק כר"י רק בנימיה בתרייתא דה"י בשם שמואל כסם שאסור ללכת מא"י לבבל כך אסור ללכת מא"י ללכת לשאר ארצות ונקט ע"י
 קרא כבלה יבואו כו' דמשמע דג"י שלו היה כן בגמ' והלא כפי' רש"י שם חיונן דרבי' שמואל מוקי לקרא דבבלה
 לפעין שאר ארצות ולא ס"ל כר"י דאי כר"י אפי' לא"י ח"כ למה אסור ללכת מא"י לבבל אם עברו בעשה יחזרו ויקיימו הטעם.
 ונשמע דלעולם אסור ללכת מא"י לבבל ולא ס"ל לרמב"ם כפי' רש"י דמתמתן ישבות שהיו בבבל דל"כ לא שייך לומר אסור לעולם.
 דזה זמן רב שבעלו הישיבות. ולפי ג' ומקרא דבבלה כו' נראה ודלא ככ"מ דב"ל מ"ש רבינו בסוף כו' מלכים כסם כו' כך אסור
 ללכת מובל לשאר הארצות כו' דכוונתו גם לא"י דחייק' לישנא לשאר הארצות על א"י וה"ל לא"י וכ"ש שארי ארצות וגם מ"ש
 דחשמה בגמ' דשאר ארצות הכי ס"ל אדרבה כוה"ה אמרתי עלו מובל לא"י ור"י נקט תפ"ל וקעבר אמר דוכתא דמשה ואהרן וכו'
 אלא מ' יומר דוינא ור"ח הגדול וכל הני דנוכחים שם לא ס"ל למעשה כר"י ומה שהקשה הגמ' לפי' רבינו הי"ל לר"י כל
 היוא מובל עובר בעשה כו' לק"מ דחייק' ע"י שמואל אמר לה ולא עובר בעשה אמר רק אסור וסמכיהו על קרא דבבלה ולא
 ס"ל הא דר"י כלל. ולכן לא פי' רבינו הא דר"י. דאי ס"ל הלכה כר"י הי"ל בהדיא דמובל לא"י עובר בעשה כדרכו ואיך אסור
 קאמר. ודברי הרמב"ן והרמב"ם ורש"ב וסיעתם עיקר;

(ש) אמנם כו' כדי לתקן מ"ש שלא יעלו כחווה ואם ה' מצוה על כל ישראל אי' ה' חייב שיעלו כולם ולכן פי' בכ"הג בשם ש"ס
 נשועים שלא יגרש אשתו בשביל זה כי אולי לא יתאם שם אשה או בדמים יקריסיהי אמרו מותר ללכת מא"י לחו"ל לישא אשה וכו'.

ביח ישראל

הלכות ארץ ישראל א

ד

הכל לבעל הקרקע מיד בלא דמים ומין יאוש כשהם בלא גזשוי סמי' ועי' ט"ז: (לב) כל-הטעם דכל ג' שני יאומר לו בפי'ו די ללו חילוני עסגנשו לא היה לפריות כי גססיהם נועט ויתום הגושבו פירותיו ערלה ועי' ג' עשר עלי נסתלק חיסור ערלה מהסמכיהוין להחקים עי' ו' וטעמ' כי אין יכולים לגדל פירות מגזשוי לגד ולקניחלוקו ונש"כ להחריג' ש יוכל בשני לומר גס בלא חילוק הייתי נועט מהדס והיו פירות ניהרין לאחר ג' שנים ואין הרחשו יכול לומר כמו שנהגיה מחילוני בתוך ג"ס בחגי הפירות כן הרגה עורך לאחר ג"ס דלאחר לו השני חילוני בעתו ויתום מחוס גס שלא חלקו פירותיו נעטו פירות ג' שנים ואין שבו חילונתו דקיס ואין להם כל ג"כ הייתי אורע ירקת חסמיהויהייתו חולק הירקות ומש"כ עי' עמי שילק' שהם גססיו'ל כל הידה לא היו מגדליק' וברק' אסיהיהי וורע ג"ס סמי'ע: (לד) הכל נבעט גי'פ'י' הכל כל שבה חילון מה שנתעבה בתוך ג"ס שהוא נחשב לפירות בתוך ג' שנים והפירות נוקל'אחר ג' שנים הוא שב"ע"הק בתוך ג' שנים כמו שהיו שנתחלה נהגהש נעמו דמי ויתום כמו שהיו שנתחלה סוף ליתן לבעל חילון סמי'ע: והט"ו כ' שיש למנוח הישר גי' שיתר לגוי עבד חילוני ועול פדוניהו וכן אין ערך שערבו ג"ס ערלה כמי'ש' ערלה סמי'ע: ס"טו או ימכרו לעבדים ג' שישטו' סמי'ע: (לה) ואם כי כמי'ש' אסלה סמי'ע' בבעל העל דאומר טול וימך הכי ראוי שיבט לבעיה שיתלם מחוב ישוב חי בתורה ולא היה שאינו רואה שישלם לו צמד ויתו'דו'ע: (לו) אין מותרין כי יט"ו יט"ט כ"ב א"כ והוא דעת הרמ"ה בסוהר"ה ש"ס ותלמידיהו' ועי' מש"כ בצה"ה ס"ק י"ד (לו) אבל מותרין ט"ו כרי ויתבין שם ועי' מה"ש רה"ג בסמך ס"ו (לה) ואם כן כ"ה א"כ

ובכ"ז יום דכ"ט שם שהיה בניו' (לס) לא כו' י"ב כסוריה' ומועד למכור בתוסלהשכיר שעות ונתקם דמותר להשכיר גסב"א ובחיל דמותר למכור אלו ואלו (מ) אפסיה' יחוס' שם ל"ה אף שהביאו מתוספתא שם כאן וכן אף ישכיר ביתו לכרי מפני שידוע שנוכחם לחוכו ע"א ופי' לנעך קבע ע"ש דמיו ע"ה זה ע"ש ופי' בשם ר"ח כהן והר"י דמש"ש כאן וכן הי' בין צ"ח וסוריה' אבל בחיל דמותר וכן הוא בירושלמי כדתי' אף במקום שאמרו להשכיר כ"ה הא בתקום שנהגו למכור וחכרי ומשכירי אף לבית דירה כל ע"ש וכ"כ רמ"ה דהיי' לא תביא היא אסמכתא בענינו דקורה לא אכרה אלא שלא יכניס ישראל לביתו הלכך צ"ח שמונין ראשם אחריה אסרו חמ"ס וכת' מתי'ס בסיפא ובכ"ה לא ישכיר והם גם ברישא בכ"ה ל"ל ל"י רה"ג שם ס"ק ט"ו ומכאן נראה דלא כמי'ש' בעל ס' ט"פ מלשון זה הירוש' להחיר למכור צ"ח לישראל הדר צ"ח בעיר שכולה עמוס והוא להעתיק דירתו לעיר אחרת ויש לו שם בית שישל למכרה לעבדים כי מתיירא שמה יתביהו או יתקפו וידורו בע"כ וכן מילונם משעת אף בעיר שרובה ישראל ואין ש"ישראל שיקנה אחי' בול ומוקי להאח דאין מותרין כי בליחה' לאונסי' ועיקר הוכחהו מירושלמי זה להחיר למכור לעבדים' דלא פלגו על ג"מ שלוני דאין רחיה' כלל דירשלוני מרווח כמו התוספתא דבמיל' מיידי דמותר למכור כו' וכתי' התוס' האם' כהן אצל צ"ח' אסור' : דלא אסור בידים למכרם ולהשכירם ויותר מזה אף על שנה החיר והביא רחיה' מוסי' בגיטין מ"ד המוכר ביתו לנכרי דמיו אסורין ונכרי שאנס ביתו של ישראל מותר ליקח דמיו' : ואין רחיה' כלל דשם שכבר חסם ומת'ס רש"י שם דלמנ' אחי' לונבני' ומעמיהו' כו' אין רחיה' דודאי היפך חסם הוא מדעתו' : ומה שהביא רחיה' ממש' סוף הפרק וי"ו א' המוכר שהלו לנכרי נוקח ומביא ממנו בכוריים כו' דמיידי משכר צ"חום כני'ל' ליחא דשם מתי'ס שתי תקנות ופרש"י שם ד"ה וסברי דקדושתיהו' קיימ' אף אנו נעשין צדק' : הכי דנעשין צדק' ופי' באונם כדבריו דשרי' אחי' נעשין ומוסי' בפל' השטור' על הירוש' וכן עומ' דבר סוף כשעת' הרי' ורי'ס כהן הני'ל דבחו'ל מותר' : ומי' מן שכתב שם דנעשין שארין צדקה' ביד השמעלים ששכר אפי' בתיקום שראוי לדירה לשימיע'ל שרי' חיינו עע"ז שימיע'ה שם יחבל לעבדים' שער' ודאי דלמכור רחיה' להשכיר רחיה' לקדמה' אבל למכור כלום אסור בתים ודעות צ"ח' משום לא חסנם כי' והאידנה' כו' (מא) המוכר כו' גיטין מ"ד א' והרמ"ב ספיקו' דקדושתיהו' קיימ' אף אנו נעשין צדק' : הכי דנעשין מ' אסורין דמיו ומביא הכ"מ והח"מ דכן פירש' ופרש"י שלנו נחא' כ' ורש"י כ' צ"ח' מיידי משום לא חסנם ע"ש ופרש"י שלפנינו חטי' לגוי מכה דמאוס קנס' : וכדו'ס' כמחוק המוכר עבדו לנכרי קונסין אותו על עשרה דמיו' : וריבנו דפירשה על עבדים מתם הוא בעש"ע עי' ו"ד סוף פ' רש"י וחסם וסמך סמכותו דנעשין מ"ג מ"ד מ"ה ע"ש (מג) ורין אה' ומש"ש לעולם לעור כו' ס"ה וימינו ב"ה' והלא כד' ר' חיים בתי' שם בסוף חקבות ד"ה הא' ואתר כו' : לשון רה"ג שם ס"ק ק"ס (מד) ומי'דו' כו' הרשב"ה אחרין בזה בס' צ"ב וכו'ס' כחצ' והספד'ה' שלא יכנסו בכה"ג ומי'ש' צפ' הספק'ד בני' מורי בר ארסיק כו' הגי' דמיינה' לך ולכל חלמי' אחרך הרי שרב הסדא הפך היין לזורך שעה להאוי'ו לאוני'ו ושארית ישראל לא יעשו עולה וכד' ונול' זה כל מי שלא יעשה דמיו אשמו' אס' בחול' הוא תבסק' אפי' ואס' כה"ה הי' תבסק' ירושלם ומנאל' האיש' נעג'ם ע"א לרננו' ע"ש ובפרט

הלכות ארץ ישראל א ב

בית ישראל

אכל אם אין תענית כן אלא שנפלה קסמה ואיבה ביניהם או שמא עיניה נתנה בארץ ומבקשת תואנה ובעלה אינה רוצה לנרשה וגם שאינו מארחם שבזפין אותו לרצוא והשיאה עין אשמה לתבוע עללות והוא אינו יכול ואינו רוצה משני שמונותיו כבדים ואין לו שם כדי להתפרנס ויבוא ליד רבוכי עניות המעבירין תאדם ע"ד וע"ד קונן על כיוצא בזה אמרו וכל מעשיך יהיו לש"י ויש לריון לראות באומדנה דרך מלומה ויוקף לפי האמת שלא לבפוח (כ"ג דהג"ה וזהו כו"פ פ"י): (מה) א"י מגדלין בהמה דקה (מו) וזיה דקה) בא"י מפני שדרכן לרעות בשדות של אחרים והויקם מצוי אבל מגדלים בסריא ובמרכרות של אי (מו) והאודנא שאין מצוי שהיה לישראל בא"י שדות נראה דשרי (רמב"ם בפ"ה מה' מקו' ענינו וטו"ש ח"מ ס' ח"ט ס"א): (כו) (מה) שלשה ימים לפני הגם של עכו"ם אשר ליקח מהם ולמכור להם דבר המתקיים ויותר למכור להם דבר שאינו מתקיים עד יום הגם כגון דיקות ותבשילי • וכן אמרו להשאל ולשאל ולהלות (ג"ל דבי) וללות מהן לפרוע ולפרוע מהן מלוה בשטר או על המשכין • אבל מלוה ע"פ נפרעים מהם מפני שהוא כמציל מידם • והאינא דידם תקיפה אפילו בשטר חשוב כמציל מידם ומהלך כרביה מלוה ברביה אפי' במשכונחשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בני ימים שלפני הגם מותר בהנאה: (כח) אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבנ' או לא • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: (כט) כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הוראה מקום שנעקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושם שקער אתה ממקום הזה כן תקער אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טו"ש ח"ה ס' רט"ד)

ג הלכות נזירות ושאר דיני ארץ ישראל ובו כז סעי

א (א) נזירות נוהגת בפני הבית ושלא בפ"ה לפיכך מי שנדר בניור ביה"ה ה"ז נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שיבוא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ב אין הנזירות נוהגת אלא בא"י ומי שנזר בח"ל קונסין אותו ומחייבין אותו עללות לא"י והנזירות נזיר בא"י כמנן הימים שגזר כמנן ביה"ה ביה"ה • בד"ל כופין אותו עללות לא"י • ולחיות נזוג שם נזירות עד שימות או עד שיבנה בהמ"ק ויבא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ג וכל זמן שהוא בח"ל ה"ז אסור לשותת יין ולחטמה למתים ולגלח וכל דקדוקי נזירות עליו וא"ע שאין ימים אלו עולין לו • ד עבר ושתה או גלח או נגע במת כיוצא בנניעה לוקה • (ה) (י"ג מה' נזירות) ז אסור לעשות פסורה בא"י • דברים שיש בהם חיי נפש אלא זה מביא מגרט ומוכר וזה מביא מגרט ומוכר כדי שימכרו בול (ג) ובמקום שהשמן מרובה מותר להשתכר בשמן: (ה) אין איצרין פירות שיש בהם חיי נפש בא"י וכן בכ"מ שרובו ישראל שריי מניע מדבר זה צער לישראל (רמב"ם) ב"ד"א בלוקח מן השוק (ד) אבל לאצור הגדל בשלו מותר (ה"ה) (ה) מותר לאצור פירות שלם שנים ערב שבעים ושבעים ומ"ג ובגמ' נזרות אש"י קב חרובין לא יאצור ומני שבעים מותר שבעים דינא"י (ב) ובשנת פירות לא יאצור (ו) יותר מכר פרנס' ביתו לשנה: ו כל המפקע עמי' או שאצ' פירות בא"י או במקום שרובו ישראל כמלוה ברביית (ה"ה) (ו) נ"ל נזירות שיש בהם חיי נפש אלא בהגלין כגון כמון ומגלין מותר לאצור אותן ז"ל • והנזיר אומן מתקן לתקום כשאר העקרין רמב"ם: ז (ח) אין מצויצין פירות שיש בהם חיי נפש (כגון ייטו ושמיני ובלחית) (רמב"ם) מא"י לח"ל או לפוריא ולא מרשות מלך זה לרשות מלך אחר בא"י • (ט) מי שהיתח שרדח חבירו נשפיה גפנים או שאר אילנות ובא הוא לנטוע בתוך שרדו גפנים כצד גפנים או אילנות כצד אילני צריך להרחיק (י) ר"אמות (ה"ה) הכי כן דרך גורד המצריעין צין האילנות • ואם חידן לחרוש צין האילנות א"ץ להרחיק כלל • ובמקום שריכס להרחיק ובאין שיהיה לעט גפנים אחר כ"א מרחיק ח"י השעור) ב"ד"א בא"י אבל בח"ל מרחיק בין גפנים לגפנים ובין אילנות לאילנות ז"ל ובין גפנים לשאר אילני

כז מכל א"י וט"ם שם וז"ל כמ"ג ברא"ש סמ"א' דחילוק שאסנעקר בחול' אומ' מתק' יהוה ולא מתק' יהוה ולא מתק' יהוה (א) נזירות ימי' מתקנע סוף ס"ג הוא לשון הרמב"ם ספ"ב מה' נזירות ומתקנה ותוספתא לקח ע"ש כ"מ ודיני נזירות זול קרי ב"י הל' נזירות שם ברמב"ם: (ב) אסור בו' ב"ב ז' ע"ב והרמב"ם פ"ד מה' מצירה ובזבז' ע"מ ס' ר"א: (ג) ובמקו"סו' • שם בחתירה דר"ה שנינו שמן: (ד) אכל בו' • לשון הגמ' והרמב"ם אבל התנאים משלו מותר לעשות לו קבו אור: (ה) מותר כו' • לשון הרמב"ם והוא ח"ל • ופירש"י לאצור פירות ג' שנים לקנות בששית לגורד ששית ובשעית למכור לכל העולם פן ימותו בשביעית כו' לשון הרמב"ם וכ"ה בגמ' • וכן האור סידרו שם ספ"ה ובש"ע נשמת: (ח) אין בו' ש"ס הרשב"ם שם ומהו ישייר לעמלו פרנסתו לשנה: (ז) (ז) (ז) מי שהיה בו' ב"ב כ"ו או ברמב"ם ספ"ה מה' ח"מ ס' ח"ט ס"א ק"ה ס' כ"ה: (י) ד' אמות כו' ה"ט משום דרדיק הי' לחרוש ד"ה ח"ף אס' אינו נזקק לחרוש סביב האילנות והרמב"ם ספ"ה מה' ח"מ ס' ח"ט ס"א ק"ה ס' כ"ה: (י) ד' אמות כו' ה"ט משום דרדיק הי' לחרוש ס' ואמר לו כבר החקתי • בחילוי שהוא נטוע בקנה שדה של' לחרוש סביבו ולהולך האמריה בתוך שדה שלך כפי לורך האמריה ספ"ט: (י) ד' אמות כו' ה"ט משום דרדיק הי' לחרוש

הלכות ארץ ישראל ג

בית ישראל

בתורבנה שיאמר אותו היום כלו בכשר ויין (כ"ה): ח (כב) קדושה ראשונה שקדש
 שלמה את בית המקדש וירושל' נתקדשו לשעתו וקדשן לעתיד לבוא * ולמה
 אני אומר במקדש וירושל' קדושה ראשונה קדשה לע"ל * ובקדושת שאר א"י
 לענין שביעית ומעשרות וביצוא בקול קדשה לע"ל * לפי שקדושת המקדש וירושלים
 מפני השכינה ושכינה אינה בטלה והרי היא אומר והשמות את מקדשיכם ואמרו
 חכמים אצ"פ שהמקדש קדושה הן קדושים * אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות
 אינו אלא מפני שהמקדש קדושה רבים * וכיון שגלגלה הארץ מידהם בטלה הכיבוש
 ונפטרה מה'ת ממעשרות ומשביעית שהיא אינה ארץ ישראל * וכיון שעלה עורא
 וקדושה לא קדושה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כ"מ שהחזיקו בה
 עולי בבל ונתקדשה בקדושת עורא השניה הוא מקדש היום * ואצ"פ שגלגלה
 הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בה' תרומה * (רמב"ם
 פ"ו מה' ז'ת הנהיה ה'): ג (כג) ירושלים מקדושת מכל א"י ואלו דברים שנאמרו
 בירושלים אין מליצין בה את המת ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם * ואין נושעין בה
 גנות ופרדים ואינה נזרעת ואינה נחרשת שמת תסרה (ס"ו ה'): * (כד) כל
 המטיל מים מן הצופי * (מקוש טכילין לרזוח משס את הר הבית) לא ישב ופניו
 כלפי הקודש אלא לצפון או לדרום או יסקל הקודש לצדדן * (רמב"ם ט"ו טו"ט א"ח
 פ"ג ס"ו) * י"א (כה) אצ"פ שהמקדש היום חרב בפנותינו חייב אדם במורא
 כמו שהי' נוהג בכניינו לא יכנס אלא למקום שמוטר להכנס לשם ולא יכנס לרהר
 הבית לא במגעולו ובשיעורו (פי' עגרה ששמיין תמות) ולא יעשנה קפנדריא
 ורקיקה מקו' (וי"א) דעולו יוס אמור ליכנס לרהר הבית ולמ"ה נזוח ויולדות וזנים וזנתי קר'
 אפורים ליכנס במקום הר הבית * (ולא ישב בעורה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח
 שנאמר את שבתותי ושמרתו מקדשי תיראו * מה שמירת שבת לעולם אף מורא
 מקדש לעולם שחייב בקדושת עומד * (רמב"ם פ"ו ס"ו) * (טו) מה שזרע
 רואים היום בזמנינו זה מהכותלים העומדים במזרחה של ירושלים נגד הר האיתנים
 הם כותלי הר הבית שהרי מאלו הכותלים שהם שפת הר המזרחה של מזרחו אינו עד
 עמק יהושפט אלא חמשים אמה או פחות * ואם היו מעורת נשים או מחליל ה'
 צריך

ירושלים חמלה בתורבנה שאז אסר אותו היום
 עליו בכשר ויין * ועמה רוצה לעשות מיום וזוהר
 כמוהו הרי שהוא דבר הנזר ומתקיים *
 וזס יוס שנהרג בו גדלי' אטעריכ' *
 ובתוספתא פ"ק למדים איהו איסור האומר
 הרי עלי כיום שראיתי ירושלים בתורבנה וזוהר
 שנהרג בו גדלי' ולא הזכיר עוד * מ' שרשי
 שיאסר כמנהג ליום שמת בו וכאסור לזכר
 גדלי' * (כב) קדושה ט' לע"ל כו' * לש'
 הרמב"ם פ"ו מה' ז'ת הנהיה ה') *
 בראיות ברורות והביאו רה"ג בקורב' כפי'
 שליח ס"ק ויחמ"ס סוף זכמים ונעילה וכן כפי'
 לר' יוחנן בזכמים ק"ו וכן ברש"י לשבועות
 בעי ר' ירמיה' נבזבל שעלה לאי' ונעלם ממנו
 מקום מקדש ועי' חז"ל * ונעלם דע"ל
 בזה"ל מיידי דלח"כ הי' לו לשאלו אלא שבה"ה
 אין מניו לשאלו כו' * וכן כפי' לזכר ומתים
 ותמורה ושס ר' יוסי תמוס ר"י וכול ועלם
 אדם ח"ס * * ומסקי בדקדקה לע"ל ארצי'
 דכפ"ד דב"מ וסוף סנהדרין משני דנפל מחיות
 וס"ל דלפי' מחיות לא קדשה לע"ל אין
 הלכה כן * והכריח החילוק בין בית ירושלים
 לארץ דלח"כ קשיו דר' יוחנן * אר"י וכן ר'
 יוסי דל"ל לר' ריבנן אר' אר"י * וכן ר'
 יהושע אר"י וכמ"ס תמוס * וע"ס שהאר"י *
 וכלל בדבריו כל דברי הכ"מ רק מה שהקשה
 האר"י תמי' ארץ יתקדש ירק' לזכוסק הרמב"ם

כפי' מה' מה' ז'ת הנהיה ה') * וכבר תיראה יפה הרב מגן אברהם בא"ה ס' תקס"א * ס"ב ז'ת הרמב"ם ס"ל כ"ג * סוס' בתמוס
 י"ט ד"ה וזי סבר כו' למסקי אפי' לח"ד קדשי לע"ל כבוד ומעשר לא תתאפלי תמוס דאתקיש בשרו לזמו דבעינן שיהא האומב קיים
 בשעת אכילתו בשרו וכל כונה דילפינן בכבוד לא תתאכלי ה"ה מעזר וקיימין דברי הרמב"ם דהנכנס שס בתמוס התקדש חייב כרת וז"ל
 האגודה בשבועות והמ"א ורה"ג וי"ס הראב"ד שס דלעינו לר' יוסי דס"ל קדושה שניה קדשה לע"ל היינו זוקא לשאר' אכל לירוש'
 ולתקדש לא אחר לפי שסיה יודע עורא שהמקדש וירושלים עזרים להשקנות ולהתקדש קדושה אחרת עולמית ככבוד ה' לעולם ע"ס *
 פליאה בעיני דהא לתרי"ף ורמב"ם ורמב"ם וירושל' וס"ה כל סוגיא דגלגלי כפחות דטעין לאיזא לעלות תמי' לירוש' גס בזה"ל שכן פסק
 הרמב"ם כפי' מה' אריות ולא הגיה עליו הר"ם ג' * וכ"פ בעוש"ס * * וכן הר"מ והג"א כי חילוק אלא בין אי' לאשה בזה"ל * אבל כפי'ס
 דעלין לירושלים הוא תמוס יתרון קדושה ירוש' גס בזה"ל ועי' בהג"א סוף כתובות ס' י"ח ד"ה בירוש' * והיא תמוס ורבינו הגאון הגיה
 ז"ל דהיא דתמי' ולא הי' מזה עורא שהמקדש וירושלים וצ"ל * וירושלמי מיידי בזה"ל כו' ע"ס ובהג"א אמת דלח"כ הרא"ש שס ס' ט"ו
 והיא לירוש' כו' לאי' ולירושלים פי' ר"ת דבזה"ל כו' ובהג"א לה' אריות ס' כ"ח דבדברי מהר"ם גופיה הירשא מתוקן וטעמיה דר"ת
 כ' רה"ג צ"ע ס' ע"ה ס"ק פ"ו וז"ל והטעם כ"ל לחין מזה על הגשה עתה לזר בצי' לשמוס מלות ההגות שס זוקא הא"ש
 מזה עליו לקרות לקיים משא"כ בזמן בתי' עב"ל * אבל הרמב"ם יחוש"ע שס פסק דכופין שניהס * ועיין בעוש"ע י"ח סס"י *
 מזה עיקר טעמיה ויתלחף תמוס גבי עבד * תמוס ישיבת א"י ר"ל תמוס' בכתובין' אונן בבת וכמ"ס ב"ק פ' ע"ב ובב"מ ק"א
 ג"ב וכמ"ס ס' א' ס"י ובכ"מ ב"ס'ס ועעס ישיבת א"י ר"ל תמוס יוקר מזה זו שנקולה כלל התורה עשו כמה דברים יותר מהחין
 כן הכא אמרו חכמים שכופין ואז"ל כפי' שעלנו ויוגנס ישיבת א"י והרבה שא"י לגרש כמ"ס בגמ' דעירובין דכופותה מרובה או ש"ל בתי'
 וכל אמרו שכופין לחי' ג"כ לא תמוס מלות התלויות ולא תמוס מלות ישיבת האשס בה ועי' בתשב"ץ שס שחירן נמי דטעמיה דכבוד אינו
 נאכל תמוס דהשוס לזמו וקף לח"ד קדשה לע"ל כמ"ס בתמורה לגי' רש"י שס ע"ס * והרב מ"ה לא ראוה שס זה ומכריע ג"כ בהרמב"ם
 דחייב כרת ההכנס בצי' למקום מקדש ולא כהראב"ד וכן עיקר * * (כג) * ירושלים כו' * יס' הרמב"ם משיב הרבה דברים
 והוא כפי' מרובה * * וכל הרב כו"פ ומסתברא שחאלו הקדושות קלתס נוהגות שס היום וזמן בתי'ס דענין כרס רבעי עולה לירושלים כפי'
 מ"א וכ"ס אלו הדברים שהן מעיקר קדושה העיר וקדושה לעולם עומדת רק הגי' דבגמ' תפרש תמוס טומאה וטעמי דלשייך רק כפי'
 הבית השמיני * אין מליצין כו' אחר שס גמרא לחין שוס טעם והא לחין נושעין פי' בגמ' תמוס סירחא וזה ג"כ עכשו שידך תמוס
 קדושה ובה איתירא ל' קוש' תמורה בענין ירושלים * דשס חוץ לעיר יש קבר זכרי' ואללו בית התשמיש דעווי' המלך וק"ל דעור'
 הי' חוץ לעיר כמ"ס כי מוצרע היה יום מנוחו ולא קברוה בקברי מלכות בית דוד * ובתוספתא פ"ק דב"ב שאין מקיימין ביה"ק בירוש'
 מן מקברי בית דוד וחוליה הנביאה שהיו בירושלים מחילה היתה שס ע' וא"כ קבר חוליה הוה סוף פ"ק דהייס והשוהו אלא יד אבשלום
 שהוא נקי חוץ לעיר * וכבר נזכרתי שמהר"י"ט קש"י ל"י זה ויתיר' דבירוש' אמרו שני בליין היו וצבית הראשון היה זה חוץ לעיר רק
 דבית שני הכניסו גס הר התיס בתוך העיר ומ"ס בתוספתא קא"י על זמן בית שני וא"כ הי' קשה לי אור מקברין תמיס עכשו בירושל'
 שזה הכל בענין רק דכוסף טיר מוצא זה וטעמיה דטעמיה תמוס טומאה ואינה נוהג עכשו ולכן לא סדרתי זה דביני דהג"י * עתה *
 (כד) כל הגעול כו' * עי' מ"ס רה"ג ב"ס'ק י"ג דל"ל ישב ואחריו כלפי הקדש כמ"ס בתוספתא דמגילה פ' ב' בתרא ע"ס (בה) אצ"פ כו'
 רמב"ם שס והוא מנגילה כ"ה וצמות וב' אלא דמ"ס ולא ישב בצורה אינו נוזן דהא אסור לנו לזכר פ' * לגמור געיס טבול יוס
 אסור ליכנס לשס וכ"ס טמא מת * ואנו טבול עמומי ותיסי * וז"ל דסודר כה"ג שנהרג אדם תמומי' * מנע ואינו טבול יוס דמ"א לא ישב כו'
 (טו) ימה שאנו כו' * כן האר"י הרב כו"פ להוסיף להכותלים שאנו רואים אבנים רחבות וקומת גבוה שס כותלי הר הבית ומלגה שאר'
 רק מעט על השיעור ואותן שס ב' שערים להוסיף הרמב"ם פ"ב ר"ל כן האר"י קיימוס אומר ראה שמה כס של גומלין חסדים וצנה נהס
 לירושל' שני שערים א' לתמיס וא' לאלזים ומגויה בשבת היו מתקבצים וישבי ירושלים ועולין לר' הרב בית ירושלים בין שני שערים הללו
 לגמול חסדים ול"י * ושמה לזה קורין להס קצת שערי רחמיס ע"ס אלא שכתב ע"ס בפי' קודם לזה כ"ה א' בימות פ"ק מתי' מלך המדשה

בית ישראל

הלכות ארץ ישראל ג

יא

הזכה שלא לשנות נוסח אבותיו בתפלה וכבר וחסידיו ק'ק אשכנזים שהיו בירוש' ת'ו הקדוש השל'ה ז'ל והקדוש ר'י חסיד ז'ל הביא הרשעים ז'ל בתאו' ח' א'ח' ס'ו ל'ה . והגאון ר'י משה הכהן ז'ל וכל נבטת הגדולה של ק'ק אשכנזים שהיו בימיהם שבעירו ק'ק אשכנזים לא שנו מעולם מהגס .

במלתם כמנהג אבותיהם ובאר קהילות שנו מהגס למנהג ספרד וזלד הרב ז'ל שגם בעמיתים כאלו טוב לאחזו מנהג אבותיו וקרב הוא שנגס בכל אל תנוש תורת אבותינו בכה'ג דתפלות לא שייך זה ללא שייך שינוי רק שדבר שינוי מנדו איסור כאותם שמינו בפי מקום שנהגו ע'ש דבכונה אית ביה תנוש . הרקת איסור . וכמ'ש בני ב'שן נהגו ללא חילוי אדברי לוינן במעלי שבתא כ'ו אל לא אפשר לן . א'ל כב'ר קבלו אבותיהם עליהם שאמרו שמוע בני כ'ו . ופרש"ש שם והם מחמירים על עמזר שלא להבטח ומכרי שבת . אבל בכב'ג ליתא דא איסור כלל ועיקר ולא הרקת עבירה בהא פשיטא ללא שייך ב'י תנוש תורה אונן כ'ו . וז'ל' שידוע שבתפלות י'ח שחול שבת וז'יע וחספ שבר'ה אינו רואה שיש בו שמינו כלל כי תורה אחת לכולנו וכל ההשגה ממשבט שטבטו תמנינו טועה ואינו יוצא י'ח ואין הפרש אלא בפיוטין וקרוצ'ן שבתפלות יואילו נוסח הספרדים יותר טוב ע'ש שפיר'ך שם . ואשר הניח כלל מונח דמנהג לדין בו איסור אין איסור שנינו . לפט'ד אינו כן דלא מוצא בהגת מיימוני בסדר התפלות של כל השנה שברמב"ם . וז'ל' בירושלמי שנת להו ר'י י'סא אע"פ שגלתו לכס סדר המועדות כ'ו בתפלות אל תשנו מנהג אבותיהם מוח' נפש עכ"ל וכן הביא המ"א בריש סי'ס"ח ג'ש הירושלמי ובספ האר"י ז'ל וז'ל אמנם המנהגים שנהגו בשרשי התפלה אין לשנות ממנהג מקומן כי י'ב שיעים בשמים נגד י'ב שבטים וכל שבט י'ל שער ומנהג לבד מה שומרו בגמ' שזה לכל וכי'כ בס"ח ע"ש . וכי'כ הגאון ס"ח בנוסח התפלות אין לשנות נוסח האשכנזים לנוסח ספרד כ'ו ע"ש . וסוגיא לירושלמי זו היא בספ"ג דעירובין ה"ט . וז'ל' כי יוסא ומשלח תחיל לטון אע"פ שכתבו לבס סדרי מועדות אל השנו מנהג אבותיהם מוח' נפש עכ"ל . ואולי דלבי ה"ו ופרש"ה שם והם סדרי מועדות יותר מקב"ה . א"ל אמנת נקבע ר"ה אל תשנו מנהג אבותיהם לעשות ב'י ימים ובמ"ש בגמ' דלין פ"ק דיו"ט . אבל כיון שבה"מ יומ'א הביא הגי' על התפלות מ'י שגירסא ישנה כן ה"י . ואפי' לפי דברי הרש"ם שז'ל מוכח דנוסח הדי' ברכות אין שום שינוי . וכשאו רואים שרוב שינוי נוסח ב"ח ברכות וה"ל דלין לשנות נוסח אבותיהם ואשר האשכנזים שר' ראונו שכתב הרא"ש ז'ל בתשו' כלל ב'י ס'י . וז'ל כי אפי' מחוקק את המסורת שלנו וקבלת אבותינו ז'ל תמני אשכנו שיהיה התורה ידועה להם מאבותיהם מיימוני החורבן וכן קבלת אבותיהם דרבותינו הרבתיים יותר מקב"ה . וה"ל אחת עכ"ל יכו' בספר אילני שיש מסורת קבלה מאבותינו גאוני קדושי האשכנזים דור אחר דור עד שמעון הפקולי ואצ"י כנה"ג על כל החיבות ואחיות התפלה בנוסח אבותינו האשכנזים וכן ברוקח הגדול מונה כל החיבות והאחיות בכתרי הקבלה האמיתית . ומלשון הרש"ם ז'ל שלא פלג כל"א אם יש איסור בשנוי מנהג אבותיו . אבל בזה שק"ק אשכנזים במקומם לא שינו מהגס . לא חקר מעיני לתא ללא התגודדו . והיינו תנוש דשיתו ה"י בירוש' כמסקנ'ה פ"ק דיבמות ז'ל א'י כרבא דבי אמרין לא תתגודדו . בגון ב"ד אהר בעיר אהר . פלג מורין כב"ש ופלג מורין כב"ה אבל ב'י בתי דינין בעיר אחת לית לן בה . וכי'כ הרש"ם בתי' י"ז ס'י קב"ה בחור'ג פירוט כנ"ל . וכן פסק האגודה פ"ק דיבמות יוכי'כ הרא"ף והרא"ש שם והירדכי וכי'כ המגן אברהם ס'י הל"ג . אבל הרמב"ם בפ"ב דה"י ע"ה ה"ד כ'י וז'ל ובכלל אזהרה זו שלא יהיה שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג כמנהג זה וזה נוהג כמנהג אחר שדבר זה גורם למחלוקת גדולה שאמרו וז'ל לתגודדו לא תעשו אגודות אגודות עכ"ל . והוא כבא"י ודלא כרבא וכבר תמכו ה"מ והלח"מ והסמ"ג בל"אין ס'י ס"ב גריד שאמרו לא הביאו ג"כ כלשון זה וכי'כ האמ"ק ס'י ע"ה . וכן הרא"ש בחומש מביא כלשון זה ובוז'ל' דהרמב"ם פ' דלא כרבא שיהי' הרא"ש ב"ה החינוך פ'י ראה מביא לשון רבינו הג"ל . וכתב אח"כ וממור' למדתי שאין איסור זה אלא בחבורה אחת שחלוקים קאנת על קאנת . והם שוים בתמיה שאסור לעשות כל כח מהם כדבריו הוא גורם מחלוקת ביניהם אלא ישאו ויתנו דבר הרבה עד שסיכינו כולם לדעת א'י . ואם א"א בך יעשו הכל כדברי המחמירים אם הוא בשל תורה . אבל בבי' ב"ד חלוקים וכן שוים בתמיה לא נאמר ע"ו לא תתגודדו והביאו ראו' מתעשה דמולוי שחמרו שם נפקו שיפורי דרבי יוסא ודבקי שיפורי דשמואל . וזכ"ל ר'י רמב"ם הרי רמב"ם זה כרבא ודלא כהו' שמחוק הרד"ך שחביב ה"מ בתירוטו והלח"מ מירך נגד רבינו פ' כרב נגד שמואל דהלכה כרב באיסורי דמ"ל לא עשו כדבריהם גם שהיו ב'י ב"ד בעיר א'י תנוש דכב"ג שייך לא תתגודדו . אלא ללא הכסים בתירוטו ומחמיק בגמ' דיבמות ש"מ עש' י"ל דני' רבינו לא היה ש"מ . ויחזר כ"ל שרבינו סחך על סוגיא דירוש' דכרוס לסומך על הירוש' נגד הבבלי מקום שהאנו"א שם פשוטה יותר . וצירוש' ספ"ק דיבמות כחוב דרי' יוחנן ס"ל לא עשו . וז'ל ר'י הילא בשם ר'י יוחנן אלו האלו כהלכה היו עושין ר'י דגס ב"ש לא עשו כדבריהם אלא כב"ה שהלכה כדבריהם . וס' רב ושמואל חד אמר אלו ואלו כהלכה היו עושין וז'ל אלו ואלו כהלכה כ'ו ע"ה וז'ל ר'י יוחנן ס"ל כרב וה"ל שמואל חד לגבי תרי ועוד דהלכה כרי' יוחנן גם נגד רב ולכן פסק כן . דלמ"ד לא עשו רבי' בתי דינין בעיר כמו ב"ש . וז'ה' שייך לא תתגודדו ולכן לא עשו יוכן מ' בירוש' דשחסיס פ'י מקום שנהגו הלכה א'י ידפריך שם ר'י שאל לר' יוחנן ואינו אסור תנוש לא תתגודדו . והרב קרבן ענה פ'י לאתמיתיהו קאי הקבוש' ולא נראה דל"כ בריש הסוגיא ה"ל לסדורי אלא כ"ל דקאי אדסומך ל'י גלו ממקום . למקום וזקנו לחור בהן יבא כהלך דבני מישא שקבלו עליהם שלא לפרוש בים הגדול ואלו רבדי וא"ל אל תשנו מנהג אבותיהם ומסיק דרבי ס"ל כרי' יורה"ד אהר' לפרוש דב"ה ולכן אהר' להם ובכ"ג דאיסור הא היו לא תתגודדו והשיב ר' יוחנן בשעה שאלו עושין כב"ש ואלו עושין כב"ה . ונ"ל דה"ם כשעושים מעשה להחיד האיסור מ"ש בבבלי מונה שלא מנעו לישא נשים כ'ו והחירו איסור ה'י בב' תורות משא"כ בב"ב שלא יפרשו ליה"א הירושא יאמר שאינו רואה לפרוש ליה"א כמ"ש בשוקת יהוא לאפוס' מיהו עש' לאפוס' אירא' ובמ"ש תוספ' שם י"ד ב'י בדיה בשלמא כ'ו היה להם לב"ש למועב לעשות עהרת ככלים דב"ה דמאן דחיי יאמר ל"ל כללים דיהבו . הרי דרי' יוחנן משא"כ בב"ב ב"ד בעיר א'י כ'ו לא תתגודדו כמס'ל . ויומר מזה מ' שם דבב"ה כ'ו בב' ב'י שתי עיירות היו ל"ת דפריך שם הרי ר'ה וי"כ ביהודה נהגו כר"ע ובגליל נהגו כרי"ב א"ל שני' היא שאם עבר ועשה ביהודה כגליל כ'ו יא' הרי פורים הרי אלו קורין ב"ד ואלו כב"ה א"ל מ'י שסידר את ההשגה סמוכו למקרא משפחה ומשפחה מזינה ומזינה עור ועיר . ור"ל דכיון שבגליל כחוב לא שייך לית כמו חילוקי מות הנהגים המכונים בתורה ד"ק כד"ה דמי . הרי דגס בב' מקומות מירך ונהני טעמי אבל בלא"ה שייך ל"ת מוס'ל לא עשו . ועיקר המקרא שחביב ה"מ בירוש' דב"ה ר'י וזכ"א הקירו צרות הבת לאחים ומכח טעמו . וצירוש' בסוגיא זו לא גרס שחמרו רק ששאלו ר'י ואל' שחמרו י"ל ש' תשובות על צרת הבת שמתרת אבל לא חוקרה ולהכי לא השיב ר'י לר"ל בבבלי על קשייתו ממגיל'י מטעמיה בירוש' שכתבו במגילה עיר ועיר כנ"ל ולא שידעה הרמב"ם לפסוק כרבא אלא דלבי' . ובבאבא"ב דמ"ד עשו אמרי' לה . ולג'י דהתם דרי' ס"ל עשו אבל בירושלמי מפורש דרי' ס"ל לא עשו . ואפשר דהרמב"ם גריס בבבלי ור"ל אמר עשו והכי משמע דקאמר מי בשרת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו וזהו דברי' . יוחנן שהשיב לר"ל דהקשה לו בשקלא וטויה' ולא שייך ב'י ור"י אמר כ'ו וקירוב שני' הרמב"ם היה א"ל מ'י סברת כ'ו עשו קודם שגמ' . וזכ"א הירא"ה קושיתו הרש"ם ב"ה קב"ה מולבב דשתי מקומות שם נהגו דחיי שבת וכו' ופירש"י דנוחתי כשתי תורות וכן מופר לאתקין ר'י אבשו שלא יהיה כשתי תורות מה שגם לאבי' לא שייך ל"ת אבל לשעת ירוש' הג"ל נוח' . והדרכה סוג'י' לסוכה ור"ה הג"ל כמ"ד לא עשו מתוקני' שפיר הרי דרי' יוחנן שהיו בדשתי' ב"ד כפסא' כ'ו היו לא תתגודדו ע"ש כד דעת הרמב"ם . א"ל תאמר ששרי' והרא"ש והאגודה וסרא"ש שגם רבד וס'פ והאחרונים פוסקים כפסא' כ'ו וסוגיין וצירוש' הכי נקטינן וכי' מ"א אשכנזים ש"ש ע"ש כמ"ד ולא ינהגו בעיר אחת מקאת מנהג זה כ'ו . בבב"ל פ' א'י מיידי . וכן רש"ב י"ין לכונני' דיבמות דבר . וכן היה המנהג בירושלים בימי הגאון השל"ה ז'ל שכתב בה' תיקיעות בסוף קונטרס השני הבנת

הלכות ארץ ישראל ג

בית ישראל

יירושלים (לב) אבל בני ארם יהודי' אשכנז' כשמתפללין בכתב"ג דספרד' וכן
 להיך אסור להם לשנות מנהגי הציבור : וז' (לב) בירושלים קורין המגילה רק ביום
 ל"ז - וי"א דגם בקצרה הישנה של צפורי וחקרה של גוש חלב וירפת הישנה וגמלא
 גידור וחרדו וגיא חרשים ואגוז ולוד וכן ס"בה וארעי (כפחור ופח"פ"ל) ובצפת
 ז'רין י"ד וט"ו וכן בהפרים המנוסים כמו בירי ועין וזיתן ויום י"ד קורין את המגילה
 בברכותיה וקורין ובת"ו ויבוא עשלק ואימרים על הים יבואו ביום מ"ד קורין בלא ברכה
 (לה) ואין אימרים על היםים כחפלה (לו) וכן אין מוציאין ס"ת לקרוא ויבוא
 למק אע"פ שהיה מנהג ע"ה"ק צע"ת בכתב"ג מערבים להוציא ס"ת גם ביום ב'
 לקרוא בברכה ויבוא עשלק אן נהגין עשדו כן : וז' (לו) בירושלים כשהל מ"ו
 נשבת אין קורין המגילה בשבת אלא מקרימים לקריאת בע"ש וגיבוס מעות מתנות
 גיבים ומחלקי' אותם בו ביום וביום השבת מוציאין שני ספדים ובשני קרא ויבוא
 זמלק וזמסרר פקדתי כ"ו (הרי"ב פ"ב דמגילת תע"ט פ"ג ע"ז מ"ד ורע"ב פ"א מ"ב דלא כח"י
 פ"ה"ס) וז"ל מ"א דגם רנ"ה' ואימרים על היםים ולא ביום ו' ואין עישין סעודה
 פורים עד יום א' בשבת - ואין אימרים לתתנים ביום גם במגלה (ע"ז רש"ח"ל) וי"א
 יעושין הסעודה בשבת אבל ספרא ראשונה עיקר : י"ו בירושלים ע"ה"ק מציים
 זולעים במים שבבורות וטעמים רבים במה שציינים פת מה צ"ב"ס ורועין שלשו' אותם
 במים שיש בהם תולעים בלא טהור דלא קפדי על נקות כזאת והתולעים יש לחוש
 שצירשו

זבס היו ספרדים צומני' ומ"מ נהג כסלרי התפלה כמנהג אשכנזים : וכן כבודו שער השמים פ"י כוונתו ופירושו על מוסף האשכנזי'
 כ"כ גם גינת חרדים כלל ג' ס"ו ע' וזולערה מולה מזה שבהפרסם והחמקס ק"ק אשכנזים מירוש' ח"ו היה יתקבל בית הועמד שלהם ועד
 נכשויו ידונין כשני בתי דינין בעיר חזק סכ"א עושה כמנהגה ואין בום תמוס לא תתגדלו וכן להם מן הרין להחזיק בכל מנהגי ומורות
 האשכנזים כללו היה בפתח ארצתי' שצאשכנז כקוליהן וכזמיריהן לא כן כשע"בזל חז"ל בית הועמד שלהם שהיו מורחים להחזיר עם
 הספרדים ולהנהג כמנהגם כקוליהן וזמיריהן ואפי' שירלו לתפוס חומות האשכנזים והחומות הספרדים לאו כל כמיניהו כו' ע"ש עכ"ל
 וזה היה בימי הגאון עולם הדיבור' משה הבן ז"ל וספי' ר"י השדד ז"ל והדב"ר גזמני' חז"ן : וכן בעה"ק אפת היו ק"ק אשכנזים בימי
 זרין ב"י והרב האר"י ז"ל והיו מתפללים בטוסף הצותים והרב האר"י ז"ל כתב טעם בפדי' ע"ה על כוונת אשכנזים בקריאת ב"ש לארדו
 כמה דברים : ומי' ולאו קדוש ורוע בשב"ד מנהגי' אבותיהם והיה יתבט' פייט הקליר כת"ש בכתבים וארדה' העמים טעם כע"ה
 אשכנזים בבה"ל מיוהרת והיו מתפללים אשכנזי' שצאשכנז כקוליהן וכזמיריהן לא כן כשע"בזל חז"ל בית הועמד שלהם שהיו מורחים להחזיר עם
 מסודר ומסתם : וז"ל הרב הג' בשפרו יוסף אומן ס"י כ' ס"ב שהיה בה"ל לאשכנזי' בירוש' זה יתד' משנומי' ענה ונכבד' מרש' הגויס
 יגם חת"כ כמה אשכנזי' מתפל' בבכ"ס ספרדים ובימים נוראים האשכנזים מתפל' באויה בית סמוך לב"כ"ס ספרדים כו' : והרב הק' האר"י ז"ל
 בימים נוראי' היה מתפלל בטוסף אשכנזי' כמנהג בני הכונן עכ"ל וע' בתשו' רלנ"ה ס"ו ע"ד (לב) אבל כו' זה כשזו לפני עבדיו כב"ס
 ז' ופלג בו ודחי' היו לת' ומת"ש הי"ח בר"ס תל"ב ס"ק ו' מתוס' פסחי' ד"י"ד ע"ש וז"ל בתשו' הרא"ש שם דגם מנהגה כגון זה שייך לתי'
 (לב) בירושלים כו' כי ירושלים ידוע שהיא מוקפת חומה ומקומותיה ידועים עשר חומות שהיא הר הנגשה נגדה ומקום התקום חזן
 שתייה וע' במת' ערכין ל"ב א' ב' וז"ל לרש"י ללד"י ירוש' השני' בשאר ארעות הוא דהוא כתי"ש תחום' ע"ה ד"ה הכי כו' יאזכר נתי'
 ל"י יומק' דלא דרעין ויוצאים וכן ירושלים הוו אלא בירושלים כו' אלא חת"י לרב אפי' לדרין שם תרי ורע"ה הוא ע"כ קר ירושלים השניה
 דתשבי כו' במתני' וזמיריה' עם חדיד ואינו עכ"פ מוקפת חומה מימות יב"ן הוא אלא לזין מיתלט בה' ולפי ברור דהא חומה ותי' העלוה
 ועמק יהושפט ובית לחם הסמוך ושאר דברים הידועים היא והיא ירושלים לכל עשרים דברים שאמרו : צ"ב"ס פ' מרובה עליו נשט' : וכ'
 הוב"פ תמח' ערכין פ' בתרא מוקפת חומה מימות יהושע ז"ל כגון קצרה הישנה של צפורי וחקרה של גוש חלב וירפת הישנה וגמלא
 וגדוד וחרדו וגיא חרשים וכן כוונת חת"י ירושלים וכן כוונת חת"י ירושלים וכן כוונת חת"י ירושלים וכן כוונת חת"י ירושלים וכן כוונת חת"י ירושלים
 לוד ואינו וגיא חרשים מוקפת חומה מימות יב"ן ומסתברא שגם קצת עיירות בחרן ומכושב משך רבנו ע"ה סלגה וארעי וכו' ויבוא בהם
 ובהם היו קהלות ורפי' על זה דכתיב וכלדוד את כל עריו בצת היא לא היה קריה כו' : וכ' כל ערי' התוארו וכל הגלגל וכל השכן
 עד סלכה וארעי' ואחר' כל אלה ערים בצורות חומה גבוה דלתים וצרות וכן אמרו בע"ה דמגילה ופ' אין בערכין ופ' ידועות האוממה
 אר"י כו' ב' ר"י א"ן לנו מוקפת חומה אלא אלו בלבד היה אומר ששים עיר כל חבל הרבוב חלא כיון שגלו ישראל לבבל נבלה ממס'
 מיות ערי חומה וכשגלו מהגונה מלאו אלו שמוקפות חומה מימות יהושע ז"ן ונקיטוס ולא אלו בלבד חלא כל חסדוהו קך במחוסס'
 שמוקפת חומה מימות יב"ל כל הצולה הוהת נהגת' בהקטו' מוכח מדברי ר"י שכל עיירות המוקפות חומה שזכו למגלה שהם קדושות מציבוס
 שני וכ"כ הר"מ ז"ל כיון שעלה עורח תבואה שיה נתקשו כל העיירות המוקפת' חומה באותו עת' והר"י כ' אלא שכשגלו בני הגולה מלאו אלו
 כלומר לא מלאו עיירות ממוהת אלא אלו וקדושו וה"ל לשאר ע"ש : וז' ואפי' בצווחי' בל אה"ק בתל ענין שמעתי כי בירוש' גבוש חב"ד
 היו קורין המגילה ב"ד וכו' כמו במקומות המסופקים הולל ודומיהן : וכתבתי על זה להרב מתח"י ז"ל ובפ"ד ח"א אש הייתי בירוש' ב"ד
 גזיו קורין המגילה בפני סיידי' ואלה מתבטל' מן יתמרו לי הסכול בתוה"הוקר כו' וע"ה בפ"ה א' וע"ה כתב ששמע מרבינו ברור ז"ל
 שרבו ר' מנחם ומרשים ז"ל אמר לבוא לירושלים והוא בשנת י"ו לאלף תתיישב ושיקריב קרבנות בזמן הזה כ"ה מקריבין הע"ה שאין בית
 כתי"ש בתמורה ע"ה בקרבנות שרפ"ן לבור מזה את השבת והשמותא וכן בפי' כולל עולין נטמא קהל או רובו או שהיו כהנים שמיחס
 והקבל עתורין ע"ה בשמחה והרמב"ם כ' : שזה רק על עומתא מת הוא דלמתי' בליבור כו' אבל בשומותא אחרות כגון זבין חצות נדות
 ועמתי' שרד וכו' וכו' אלא עומתא מת בלבד הוא גזירת הכתוב שז' ויהי אגשים אשר היו עומתים לנפש האדם ולשומותא אחרות יש תיקון
 ולכתי' המיחס קריב ברור גדול ע"ה עדים שיערו על חצותא שציינו בעבודה כו' ע"ה : ה"ה ברור מוקם של ירושלים תוב"כ (לד)
 ובצפת כו' ימשל' ח"ק כ"ה א' ובמת' היו נראות בעבריה וק"ל מרה הע"ה שהיו כחוד וכן קורין ב' ימים ח"ה מפני שיש פה מקום
 שנקרא ירפת ישנה ורעה עיר קדש אשר ברה שפניו שהיה נערי' ונקט' : (לה) ואין כו' : אלא חת"י לרב אפי' לדרין שם תרי ורע"ה הוא ע"כ קר ירושלים השניה
 והר"י כ' טעם דמגילה בלא ברכה גם והפך שרי' אבל ע"ה"ה הם כבר עברו יום החרס או שהיו ביום ב' הוא כלאמר יעלה ויבא
 בחול ז"ה כ"ס על דרוש' כשה' בצפת שח"ה ע"ה"ה ביום ו' ובס' שרין חו הניגול כיון שכתב הרב"י מנהגם שם בשפרו ע"ה ד"ס"ח ב' ס"ב ח"ה
 (לו) וכן כו' שם מתיב בתיקון ישאר דמגילה שזו של מערבים נהגו להוציא גם ביום ט"ו בעה"ק לפני ולבד כי בלא ברכה הוא
 וילוחא ח"ה אבל בלל הקדושות והספרים האשכנזים לא נהגו והד"ה הש"ב על זה שמתיב לכל קהלה כמו שנהגו ומנהגו וכשזו חזן מנהג כלל
 נהגוה ס"ת ביום ב' : (יז) בירושלים כו' בשופ"ע א"ח ס' תרפ"ח ס"ו דעת ה"ה"ה מירושלמי בענין הסעודה עומ"ה בפ"ה דמגילה
 וסעודה פורים ויחיים ולא נקיימין ועשו' הומו בשבת לעשות חומה ימי מתה ובמהה כ' את שמתוה הגיה צ"ד יצו זה שמחמתו
 תהיה

הלכות שביעית כ"א

בית ישראל

וזמנין שפיר מהמלואה להוריה ללוהנמה (ק) המוכר שמיא לחברו. ואח"כ
עבדה עליו שמיטה אין הלוקח הור על המוכר שהלוקח פשע מעצמו שלא
עשה פרוזבול ואם כבר עבר עליו שממה בשמכרו (קיא) טוענין ללוקח
שהמוכר הי' לו פרוזבול ואבר. ואם הודה המוכר שלא היה לו פרוזבול אם
אין לו נכסים אינו ואמן ואם יל נכסים נאמן ונפטר הלוה והמוכר (קיב) ישלם
ללוקח-מור (קיד) מי שנכנע מלהלוות לחבירו קודם השמטה (קיד) שלא
יתאחר הרוב עליו ישמם עבר בליט שנא' השמר לך כו'. והטא גדול הוא
(קפן) שהרי ההורה עליו תורה בשני לאווינשנא' השמר לך כו'. וכינא שנאמר
השמר או פן או אל הי' מליט והתורה הקפידה על (קטו) מחשבה רעה זו
וקראתו בליעל והרי חפיה הכתוב להזהיר ולצוות שלא ימנע (קטז) אלא יתן
שנא' נתן חתן לו ולא ירע לבכך בתוך ד וגו' (קיא) והבטיח הקב"ה
בשכר מצוה זו בעוה"ז שנא' כי בגלל הדבר הזה יברכך וגו' ו
חם וישלם בעור בורא עולם

לכאן ולכאן

חיידי דלוקח וודה דלא הי' לו פרוזבול וחי' לשל פותחין לו כו'. ומה"ז היינו דווקא שאחר הפתיחה הוא אומר כן פי' החק שהי'
פי' כרוזבול ושכחתי מלנטען כן (כרישה) (קיב) ישלם ללוקח ולשון צעקה והטור שהרי העבדו שמחה לו שגר שנמתל שבטוח בחקת
סה"א קיים מי' דאין מוסס. לו כל דמי השטר רק מה שהנהו ולשון רבינו הגאון ז"ל בביאורו לריד עיון גם ברש"א לוחני' לדיבעי'
מחיל וכמו שהקשו חו"ס בכתובות י"ט א' ופי' ז"ל דחיידי שחי' לנחול כגון בנעמד שלשן. וכן הי' בכה"ת (ליל ליל צ"ה) וכן ב"ד
ק"ס בבעה"ת ז"ל צ"ח שהק' והי' בן ונח' צבעה"ת יוח"כ גם בסיפא אחאי' נאמן וכמי' בספ"ק דכ"ז בשובר אחאי' כו'. הנהגה
אין אחאי' להס אי לא במיגו דמחילה ופי' חיידי בחיק לה נכסי כמי' בס"י סו' וע"ס סי' א' ו"ד להא' דכתובות י"ט א' דק"ס
אי אית לי' נכסי אין משועבד' כלל למלוה וכן הקשה ט"ך ע"ס ס"ק י"ד וכ"כ ר"ז בנשרים כו' וז"ל הלוקח כו'. וסו' מפורס'
במסכתא דכ"ב רפ"ב כשזונה והביאו. הרא"ש בפ"ג דצ"ב ס"ח ובתשוב' כלל ל"ט וכמ"ס ס"י קס"ו. סי' בהגה"ה ואין כו"ס ע"כ
(קיג) מי שמנע כו' ל'סון הרמב"ם עד סוף והוא אחי' שם פי' כשראה הכל שאנעו הטע מללוות ועוברין על נ"ס בהורה החז"ר
כו' יכ"מ: (קיד) שחא יתאחר פי' כמי' בנכהדרין ל"ב ח' בשמטה דלא שלחי חינשי דמוחי כו' ופרש"י נוסח דמותרין מן השמטה
שלא תקנעו מפותחה כו' וי"ש קודם השמטה ר"ל סוף שנת ו' שאלו עיקר השמטה: (קטו) שהרי הורה הורה צכפרי ראה השמו'
לד' בלי' מן בלי' וכי' כו' ונחיס ק"ו ופי' (קטו) מחשבה רעה משום שהורא כע"ז שגם הנותנה עפירה וכע"ס בהש"ס שם פן
יהיה דבר עם לבדך בליעל לאחור קריבה זה שקרוי ע"ז לאחור כאן בליעל ונחמך להלן (בבי' עיר) הדלחה יתלו אנשים בני בועל
מה להלן ע"ז יחף כו' ע"ז וי"ש מחשבה רעה כמי' למען הטעם אה בני ישראל צלצס' וכמי' בשלחי חולין: (קיו) אלא יתמי' פשטא
דקרא קאי על ההלוואות בותן השמטה וקאי על מה דסיים בקרא דריש פרשה' והצטע תעביטו וגו' והוא כהלוואה דפירש"י שם
וע"ז אמר השמר כו' שנה הו' כו' ולא חתן כו' פי' לא תלוהו אלא נתון חתן וגו': (קיח) והבטיח בשכר כו' בצוה"ו רמז' גם
דק"ל שבר מצוה בהאי ענינה ליתא שאני מנות דקה צכה' דנותן לו גם שישמע דכנה"ג לחי' והרוקני' עליכס צרכה עד גלי ד'
והיינו בצוה"ו וי"ש שאלמך כי בגלל הדבר הזה היינו לפירושו דייבור שיחמר לו ושמנו אתי כמי' וזה דבר השמטה והדרשת רז"ל
שיתקלו ההלוואה בלב טוב ובפיוס. דברים ולא ירע לבבו ולחוג שחא יתאחר החוב שלו וישמע יברכך ה' בכל מעשך היינו שם שמטה
בידיו ואין לו לחשוב ולחוג במה שהוא בידו נכד מה שיתן לו בידו וישימו

בדברים וישק לרעב נפש ונפש נענה ונשיב והמשיכו
ומחנך ב"ה ברכות כו' וי"ש כי בגלל
הדבר בו יברכך כו' יובל משלה ילך
היינו מה ששולח ע"י אחרים ללוקח
רחוק שיש לחשוב ולחוג יומר מן
וקראנו בדרך איוה הפסל
ויברכנו בסבזה והוא
נגד ולא ירע לבדך
מתוך לו
מליך
בגלך
ולאעני

לוח המעות והתיקון

תיקון	עמוד שורה	עמוד שורה	תיקון	עמוד שורה	עמוד שורה
ע"ו	ז	ז	ה"י	ז	ז
ע"ט	ב	ב	והע"ב	ז	ז
פ	ח	ח	בזבז	ז	ז
פ"ט	ק"ט	ק"ט	גהרז	ח	ח
ק"ב	א	א	ס"ק מ"	ז	ז
ק"ט	ק"ו	ק"ו	בש"ק כ"ט	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	לברייתא	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	לברייתא ד וקרי לכל תיב רלי	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	מ"ט וכן קפממ	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	מגדרו קודם	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	וכ"כ במ"	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	עכשול עוב	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	מזיר (נד)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	מזיר (נה)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	ולמה	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	חס ביטל	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	מזיר	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	הדג"י לקח	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	קבובין	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	ואין	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ג)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ד)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ה)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ו)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ז)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ח)	ז	ז
ק"ט	ק"ט	ק"ט	(ט)	ז	ז

(זהו דבר החשפיה : בהקדמה ברך הגליל קודם ל"ה ומשימותיו)

וק שמעתי על אי מחבורי חברי הוון שהשיב ופער כיו על הגה"ה נלמדה של רה"ג במ"ט פ"ו היה דמשיפ ודגרו ואח"כ כ' ה"ו ענאל ינאל ובגריין אלישיט הבזבז דהא תמוה זליל פער ובס' אגודה השמיטה וכן בס' נחלת אריאל לא ע"י וגם ח"י ודברו לא ננוח צב"כ דמזון ל"י ל"י ויהי"ה ברם הכי דכ"י ענאל ינאל ובגריין אלישיט הסופר פי דשי סופרים שמוע ענאל ינאל חסכו י"ז לא ואל-תמע ברע ב"י דל"ז חביב רק ע"י ועממל דרבינו ליינתי בסקוקתיו בלדו ע"פ מ"ס בוס"ג פ"י שאני דמס לא חסבר רק ט"ו ג' בהורה והבאר ב"ך ובזע"ט ס"י ט' במ"ב לא ע"י דל"י ח"י וי"ו וסי' נחמר בס' פמתי חרין פלוגתא יזרי חבטן לעבד לו ואכ"כ חמי יא"ב דל"ה ע"כ וכוז מקור טעם רה"ג דברין פלגי ג' סופרים ואח"כ חמי חייב חסכו חסכו לכל החיובות דל"י עיאל ינאל ונבטעון אלי שמע הסופר ור"ל הכי ח"י דמחך ליענאל וקי יענאל והוא ד"ה א"י ונבטעון ס' ינאל ופס י"ה שמע ינאל ובד"ה ב' כ"ט חליפין ויענאל וסלק אלי מן חליפין הסופר ד"ה ב' כ"י דמחך אחר ויענאל וכל עינייה טעון והכל הוא וזה ד"ה דמחך שח"י חביב במ"ס סופרים בש"ע הל"ו טחבין ו' וקורין י' ומשיב טס ויענאל וזה נחית לחסכו כמה טעמים דמחך על חס"ג דל"ה ע"י דמשיב חני ד' וגם אשר חלק אלי כפן טעון הוא דזה לא נמלא כלל בדבר דמ"ס חנו לא יוכל לנכנע חליפין וכוז כמס קוסיות למשיין ודבריו שטוס דבריו רה"ג כמחני והכהה דמות י"ה חקי לחיפיות עמתי עמתי וכל גרסותיו נכמות להבין וישרים לכו"ד ור"ח לייבא דרבינו ליינתי חליפין אדעת' דרשכ"ה"ג ודי בזה לכבוד רה"ג נלד הלוידיס המהגדוין על דברי ההגאות כי לא ראו אור בתיב עמק תורתו הקדושה :

מי המדבר : לכבוד זה המדבר

וידי ביום כלת מעשה עבד ה' • המבדק הקודש מקדוש ה' • מונבד הוא הגאון המחבר • ובזבזי פס הספר : להעלותו על משנת הקדום • והשלים האולמנה מולאת הקודש • למדד וזהם חרין לי ממלכת כהנים וגוי קדוש • כממשה עשר יום למודש • ראשון הוא ראש השנה לחליטת ימות חק"י לבראות בראשונות • וארא ובהה טוב מולד כל העשה • ואכרך לברוך אומר ועשה • עגן הוא לכל זו חסכה • אח טאהבה נפשי ינעתי ומלחתי • וזה היום שקייתי מלחתי רחמי"הר כה"י • כעסם השמים לעוהר עיני מחמיס מלחתי • כה"י גרו דיישראל הדרתינו גלון עיני ותפלהינו הרמתן הקדש שקדמות שמיס • בשתי עה"ק צפת וירושלים לרשון בלון טוט ונחמתי ינאל דרמתיס טרוב חסידותו וטענותיו ינאל מלך רחום עולמיס הבט לא בלדקת איש חמיס וכותי כהר לו מן שולומיס • וישראל טוט כה' טעמט עולמיס טוד יטב בטקת עובת כוית רעני-טלו וסקט ושחני עיניו חראנה פוכט שלם • על חילה כנויה בזין פולס • דבר קדש הנהיג והאלום • וטבו צנים לגלגול • עוור ישראל ברחמיו לו יעוור • הבורה על אכסני' טלה חסוד • זאלחזי כערה ירו קהגניס • לומדי תורה ברבים לשניה בלהבת תמים • יועיני ישראל אביהם רואות • אז יסיר ישראל לחרון הטעלות • ברך חלקי ישראל שמו חאדרי • ולמטן דקדק יגדיל תורה ויחדיר • ומזכרתו יגורך גס בית עבדני • עבד הבא לבבדו סלט חלק יעקב לי • בני חיי ומווני יסן לי • גס לב טהוד יברא לי • לעבולת ה' גל ימי חללי • עדי בכה הגלגלי • ואלאנע טוד לפני ה' כהנה חרה • בטקת ברורה • כמלק לעמי כי יעוון • ואחרתו על לשני חטוף • שמיני יד תפחתי • בן ישי עבדך יבא וינאלי • כרסם חב על גיס רחמיס • בערי יהודה ומועתי ויבאם חשיכתי • איש חסיד הבהה הגדול • מבית קדשיס מן יחל • לוייס בזוכנס וישראל כמטעלס • חוק ואמין קניו קדס • הלא עה דברי נעמי • חומס טה עהא צפת חתן • ח"טן לעד ברוב חובק • עבד הלוי הוא שמע"י • בייבא חורריד ישכר בער סגיל וללה"ה :

אור הזוהר

גליון מספר 38 - טבת תשע"ב

קונטרס מורה נבוכים לדור הגאולה (חלק ב)

בו יבאר האשליה וההסתרה הנוראה שמצויים בחורי הישיבות והאברכים בהיותם בתרדמה עמוקה, תחת שליטה כוחות הסטרא אחרא שמונעים מהם את לימוד האמת, לימוד הזוהר הקדוש, לימוד שפת הגאולה, ובמקום זאת שקועים רק בלימוד חיצוניות התורה, ובכך מחזקים את חיצוניות העולם, את האשליה, ולכן העולם זועק מיסורים, כי אין לו חיים, הוא רק פועל כגוף ללא נשמה, ולכן נוחתות גזרות קשות על עם ישראל, כדי שנתעורר מהתרדמה, כי אנו דור אחרון של גאולה של פנימיות התורה, ובאנו כאן לתת תרופה לשקר, למכאוב הגדול, שכל התלמידי חכמים יקחו אחריות אישית, כדי להציל את עם ישראל והעולם כולו.

יצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי
חודש טבת תשע"ב

נחל לכיש 24/8 בית שמש תובב"א, טל: 0548-436784

ט. שאלה: דברתי עם הראש ישיבה שלי, הראתי לו הספרים ואמר לי בתקיפות שהחליט, בשום אופן בעולם אינו מסכים להכניס זוהר בישיבה!!! ואמרתי לו, הלא החפץ חיים והחזון איש זי"ע שאנו תלמידיהם ולומדים בספריהם, הם אמרו ללמד זוהר למה שלא נלך בדרךיהם? פניו של הראש ישיבה חורו, ואמר בתקיפות כאן אני הבעל הבית!!! רציתי לאמר לו, כי הקדוש ברוך הוא הבעל הבית, והתאפקתי ולא אמרתי כלום, האם אתם יכולים להסביר לי, למה ראש הישיבה מסרב לילך בדרךכו של החפץ חיים והגר"א? הלא הוא ליטאי?

נתגלה הסוד

תשובה: ראה לעיל שאלות א' ה'-טו-י"ז, ואסביר לך במעשה שהיה: לפני שנה החלטתי

שאלות ותשובות מעם ישראל על לימוד הזוהר הקדוש

גלוי האמת לאמיתה!!!

שאלה: מדוע לא שמענו עד היום מגדולי ישראל על חובת לימוד זוהר הקדוש?

תשובה: טעות גדולה בדרך, עוד בשנת תרפ"א יצאו גדולי ישראל בד"ץ של הצדיקים הגדולים של רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, וחתמו על זה כל הגדולים דאז, ואחר כך חתמו העדה החרדית בירושלים עיר הקדש בשנת תשס"ב-ח, ועוד גדולי ישראל, ויצאו הרבה ספרים עם חתימות של רוב גדולי האשכנזים והספרדים. ובספר אור הזוהר גדולי ישראל והזוהר מאורות הזוהר ועוד מוכבים יותר מאלף צדיקים. ואם לא שמעת? סימן שהרב שלך מהערב רב ולא גילה לך את האמת.

א. החפץ חיים: על לימוד ספר הזוהר אין שום הגבלה. וכן אמר הגאון הצדיק רבי שלמה בלוח זכר צדיק לברכה משם רבו החפץ חיים זכר צדיק לברכה, שעל לימוד ספר הזוהר אין שום הגבלה כי רבו מדרש, והיה החפץ חיים מעורר לכלם שילמדו כל שבת את הזוהר של אותה פרשה ואפילו לבחורים (י' יוסף בר שלמה מפחידן הוספות בנ"ד יוסף).

[שאלות ותשובות - המשך מחלק א']

והמצוות כמה באמת שווים, וכבר אמרו חז"ל על לימוד התורה "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה", בואו חשבון: איזה שִׁכָּר גדול יכולים לזכות בלימוד הזהר הקדוש. וכן קיים החפץ חיים בעצמו אני מאמין בביאת המשיח... בכל יום אחכה לו, ומה אנחנו עושים למען ביאת המשיח ולמען גאולת עם ישראל.

כתוב בכתבי האריז"ל, שעל ידי לימוד תורת הסוד מתגלה לנו תורת הנגלה, ובדורנו פולנו זוכים לראת את זה עין בעין, וכבר מעידים אברכי הכוללים ואפילו יהודים פשוטים, שאחרי שטעמו מצוץ דבש הזהר הקדוש נפתח לבם ומתרחב מהם לחדש חדושים נפלאים בתורה הקדושה, וזכו לחבר חיבורים מצויינים.

כ. שאלה: מה ביכולתי לעשות אם ראש הכולל שלי מסרב שנגלמד זוהר בכל יום, הרי החזון איש אמר שזוהר הוא הספר מוסר הטוב ביותר, ובכלל איני מבין, למה מתיר לנו ללמד כל ספר מוסר רק לא זוהר?

תשובה: הוא לא ראש כולל, הוא ראש הרוצחים וגזלנים ושתף למלאך המנות להרוג אנשים צעירים וצעירות, והוא אשם על האסונות וכל בתי החיים שמלאים עם צעירים וצעירות, כמו שכתב המקבל האלקי הגובא"י זצ"ל, ראה שאלה י"ז.

כא. שאלה: אחד ספר לי שהנכם אומרים שאם אין לומדים זוהר התפלות אינן מתקבלות, האם אמת הדבר? מה המקור לכך?

תשובה: הצדיק המקבל האלקי רבנו יעקב אבוחצירא כותב כך בספרו על הגדה של פסח (ראה באריכות בהקדמה לספרא דצניעותא).

כב. שאלה: הרב שלי עד היום התנגד לכל לימוד הזהר, מה עלי לעשות?

תשובה: להראות את הקונטרס הזה לראש הישיבה, וגם עלונים מספר 35 ו-36 של הזוהר, ולכתוב יסכים, כי הוא מזרע ישראל.

לילך לכל הרבנים הגדולים לבקש מהם לכתב מכתבי חזוק שילמדו זוהר הקדוש, הגם שהזהר אינו צריך להסקמתם, אבל כך הוא דרכם של האנשים, כל אחד רוצה לשמוע דעת גדולי הדור בזה, ולא חשתי טוב שהלכתי עם כסא גלגלים, החלטתי לשלח תלמידי חכם גדול בעל מחבר ספרים גדולים וקבל כבר הסכמות הרבנים, שילך אל הרבנים והאדמו"רים, הלך לרב גדול אחד שיש לו קהל גדול ובנין גדול [ואולי כמה בנינים], וכבר קבל ממנו הסכמה על ספר שלו, אחר שיחה של שתי שעות ענה לו, אני יודע שהזהר יש לו כוח עצום וכו', אבל אם אומר לאנשים שילמדו זוהר אז לא יצטרכו אותי כלל כי רבי שמעון לכל וכו', לכן הראש ישיבה לא רוצה שתלמד זוהר, כי ברגע שאתה לומד זוהר, תתעלה למדרגות גדולות ועצומות, וכל הדרשות ודברי המוסר שיאמר יהיו אצלך כאפס ואין, כי אם לומדים זוהר זוכים לאמת, ויתברר לה שמוכרים לה רק שקר, ועוד הפעם שקר, והוא לא רוצה בכלל שתתעלה, כמו שהבאנו לעיל בשאלה י"ז וזהו הסוד הגדול והנורא של רבני הערב רב שלא רוצים שתלמדו זוהר (ראה בספר סוד ה' באריכות).

בואו וראו: שעה אחת בשבת קודש שונה מאה מליון שנה תורה, הגע בעצמך: 10,000 אברכים שלומדים 10 שעות ביום, יש לנו מליון שנה תורה, וכאשר יהודי פשוט או אפילו ילד קטן שלומד רק שעה אחת בשבת זוהר הקדוש, גם כן שונה מליון שנה תורה. ואם קשה לה ללמוד אז זכית למאה מליון שנה, [כמו 10,000 אברכים שלומדים 10 שעות ביום במשך מאה ימים], וכך יקויים בנו דברי הנביא יואל (ד' ט') "החלש יאמר גבור אני", וכל יהודי יכול לזכות לזה ולהביא את המשיח ברחמים.

אמר מרן ה"חפץ חיים": יסוד היהדות הוא להאמין בשכר ועונש, ובאר את יהודי: "וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שווה לנו", שלא עשינו חשבון והחשבנו באמת את התורה

ב. ואפשר להמליץ על זה את דברי חז"ל הקדושים על הפסוק: מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה... אל תקרי מה אלא מאה. שכלימוד שעה אחת זוה"ק בשבת יחשב לך למאה ימים של לימוד תורה של עשרת אלפים אברכים הלומדים עשר שעות ביום

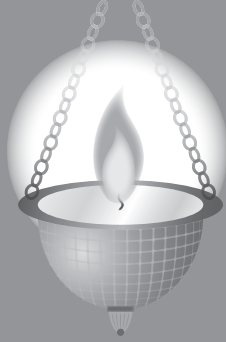

הספר הזה נדפס
להצלחה בריאות
ופרנסה ושלום בית של:

מאיר נהוראי בן אליס
הילה בת אליס
רוני בן יפה
אליס בת עליה
יהודית בת אליס
סמדר בת אליס
אסתר בת אליס
אלי אליהו בן אליס
אמיל בן מטילדה
מרדכי בן אליס

לעילוי נשמת

עליה סנגס בת סעדה ז"ל

סעדה בת אסתר ז"ל

מאמא אסתר בת חוה ז"ל

לונה בת סעדה ז"ל

סמי בן סעדה ז"ל

אסתר אקוקה בת סעדה ז"ל

רבקה בת רוחמה ז"ל

רוחמה בת חוה ז"ל

מאמא סוליקה ז"ל

מאמא שבזי ז"ל

איישה כהנת בת חוה ז"ל

מרדכי בן אליה ז"ל

משה בן סעדה ז"ל

אברהם בן סעדה ז"ל

חנניה בן רבקה ז"ל

שמעון בן אסתר ז"ל

מרדכי בן אסתר ז"ל

עמרם בן אסתר ז"ל

אליהו בן חוה ז"ל

מזמן אליהו בן חוה ז"ל

מכלוף בן חמו בן חוה ז"ל

יצחק הלוי בן חוה ז"ל

אברהם סנגס בן רחל ז"ל

